بسم الله الرحمن الرحیم

این جلد شامل دو بخش است:

بخش اول ـ مجموعه‌های شامل دو کتاب و رساله ص ۵ تا ۳۶۱

بخش دوم ـ مجموعه‌های شامل سه کتاب و رساله ص ۳۶۳ تا ۵۹۰

بخش اوّل

مجموعه‌های شامل دو کتاب و رساله

﴿ شماره ۵ ﴾

۱ـ حبل المتین «برگ ۱ـ ۱۴۳» (فقه ـ عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق) تاریخ پایان تألیف جلد اوّل ۱۰۰۷ در مشهد.

به ج ۱ ص ۲۰۲ همین فهرست رجوع شود.

[ذریعه ۲۴۰/۶، مرعشی ۲/۳، مجلس ۳۱۸/۲۵، مشار عربی: ۳۰۲].

۲ـ الوجیزة (۱۴۴ـ۱۴۵) (درایه ـ عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی. به جای مقدمه کتاب حبل المتین او است.

[ذریعه ۵۱/۲۵، مرعشی ۳۹/۱، مجلس ۳۹/۲۶، مشار عربی ۹۸۵].

نسخ، کتاب اول تحریر عبدالحسین بن سید تاج الحسینی الجزائری در جمعه ۹ رجب ۱۰۲۳، رساله دوم تحریر همان کاتب، ناقص.

با مهر بیضوی «عبده محمد علی» و یادداشت تملک ریحان الله بن جعفر موسوی در ۱۷ ج ۱، ۱۳۲۱ با مهر بیضوی «ریحان الله الموسوی».

۱۴۵ برگ، ۲۱ × ۲۹.

﴿ ۱۷ ﴾

۱ـ تحفة الأبرار « ۱ـ ۲۴۶» (فقه ـ فارسی)

از: سید محمد باقر بن محمد نقی موسوی: حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ ق).

به ج ۲ ص ۱۰۷ همین فهرست رجوع شود.

[ذریعه ۴۰۴/۳، مشار فارسی ۷۹۳/۱].

۲ـ صیغ العقود و الایقاعات «۲۴۶ - ۲۴۸» (فقه ـ عربی)

از: ملا محمد جعفر بن سیف الدین شریعتمداری استرابادی (۱۲۶۳ ق).

[ذریعه ۱۱۰/۱۵، مرعشی ۳۴۲/۴، مشار عربی ۵۹۵].

نستعلیق، کتاب اول نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

رساله دوم نیز نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

۲۴۸ برگ، ۲۲ × ۳۱.

﴿ ۵۰ ﴾

۱ـ الکافی «۱ـ ۲۸۴» (حدیث ـ عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق).

به ج ۱ ص ۴۳۵ همین فهرست رجوع شود.

۲ـ کنز الدقائق «۲۸۵ـ ۳۰۶» (تفسیر ـ عربی)

از: میرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل قمی مشهدی (حدود ۱۱۲۵ ق).

دوره آن مکرر چاپ شده است.

تفسیر مفصلی است با توجه به روایات وارده از معصومان علیهم‌السلام.

[ذریعه ۱۵۳/۱۸، مرعشی ۳۴۹/۱، سپهسالار ۱۶۲/۱، مجلس ۸۳/۳۵].

نسخ، کتاب اوّل تحریر سده ۱۱، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. طهارت تا طلاق است.

کتاب دوم فقط سوره فاتحه و بخشی از سوره بقره است. نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

۳۰۶ برگ، ۲۴ × ۳۸.

﴿ ۷۲ ﴾

۱ـ حق الیقین« ۱ـ۵ ۰ ۱» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: علامه محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

به ج ۲ ص ۲۹۱ رجوع شود.

[ذریعه ۴۰/۷، منزوی ۹۳۷/۲].

۲ـ قصص الانبیاء «۱۰۶ ـ ۲۶۲) **(فارسی)**

مؤلف شناخته نشد. از علامه مجلسی نقل می‌کند و اشعاری از عطار نیشابوری در آن دیده می‌شود.

آغاز: باب اول در بیان اعتقاد اهل بیت جناب محمد مصطفی صلی الله علیه و آله....

نسخ، کتاب اول تحریر آقا جونی سلمانی در ۱۲۲۶. تا مقصد هشتم (امامت) را دارد.

کتاب دوم تحریر ۱۲۲۷، نام کاتب ندارد.

۲۶۲ برگ، ۲۱ × ۳۲.

﴿ ۱۴۵ ﴾

۱ـ الحاشیة علی المکاسب« ۱ـ ۱۸۸» **(فقه ـ عربی)**

از: سید محمد کاظم طباطبائی یزدی (۱۳۳۷ ق).

[ذریعه ۲۲۰/۶ ،الفبایی آستان قدس ۲۱۲، مشار عربی ۲۹۸].

۲ـ رسالة في منجزات المریض« ۱۹۱ ـ ۲۲۸» **(فقه ـ عربی)**

از: سید محمد کاظم طباطبائی یزدی (۱۳۳۷ ق).

چاپ شده است.

کتاب اول، نسخ، بدون نام کاتب و تاریخ کتابت، حاشیه بخش خیارات مکاسب شیخ

انصاری است.

کتاب دوم، نسخ بدون نام کاتب و تاریخ کتابت.

۲۲۸ برگ، ۲۰ × ۲۷.

﴿ ۱۵۸ ﴾

۱ـ نهج البلاغة« ۱ـ ۲٦۴» (حدیث ـ عربی)

از: محمد بن حسین موسوی (شریف رضی = سید رضی) ۴۰۶ ق.

[ذریعه ۱۵۱/۱۴، ۴۱۲/۲۴، سپهسالار ۱۱۳/۲، دانشگاه ۲۹۵/۲۵، مشار عربی ۹۷۵].

۲ـ الحواشی الصافیه « ۲۴٦۱» (حدیث ـ عربی)

از: سید نعمت الله جزائری (۱۱۱۲ ق).

آغاز: الحمد لله وحده لا شریک له الهاً واحداً...(به ذریعه ۱۴/ ۱۵۱ رجوع شود).

کتاب اول، نسخ ابوالحسن بن نور الله موسوی دزفولی در ۶ رمضان المبارک ۱۲۶۹.

کتاب دوم، نستعلیق، درحاشیه کتاب اول نوشته شده، و معلوم نیست که کامل باشد.

۲۶۴ برگ، ۲۱ × ۳۱.

﴿ ۱٦٦ ﴾

۱ـ ترجمه صحیفه سجادیه« ۱ـ ٦۲» (دعا، فارسی)

از: محمد صالح بن محمد باقر روغنی قزوینی (۱۰۷۵).

ترجمه تحت اللفظی صحیفه سجادیه است و در برخی موارد شرح و توضیح هم دارد. از دو شرح فارسی و عربی بدیع الزمان قهپایی و شرح میرداماد نام برده و خود نیز شرحی بر صحیفه داشته است.

[ذریعه ۱۱۲/۴، مرعشی ۳۲۰/۱۳، مجلس ۴۲۴/۳۵].

۲ـ رساله در احکام دعا «۶۲ - ۶۷» (دعا ـ فارسی)

از: همان مؤلف. رساله مختصری است در احکام دعا که بیشتر آن از کتاب کافی شیخ کلینی گرفته شده است.

نستعلیق، هیچ کدام نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

رساله دوم ناقص است. در رساله اول متن صحیفه سجادیه به خط نسخ درحاشیه نوشته شده.

۶۷ برگ، ۲۱ × ۳۱.

﴿ ۲۱۴ ﴾

۱ـ مهدی موعود علیه السلام «۱/ ۳۳۱» (امامت ـ فارسی)

از: میر مسعود پادانا (قرن ۱۴ هـ. ق).

در مقدمه مطالبی آورده سپس در مورد عقاید اقوام درباره حضرت مهدی علیه السلام و نظر اسلام و تاریخچه‌ای در این باب ذکر کرده است. این کتاب در چهل باب تنظیم شده بعضی از ابواب عبارتند از: ۱ ـ نیایش ۲ ـ خدا ۳ ـ جهان آفرینش ۴ ـ عالم صغیر ۵ ـ عالم کبیر ۶ ـ تشکیل حیات در روی زمین.... ۲۹ ـ عقاید اقوام درباره ظهور حضرت مهدی علیه السلام ۳۰ ـ بشارات رهروان طریقت درباره مهدی علیه السلام... ۳۹ ـ روایات درباره ظهور مهدی علیه السلام ۴۰ ـ علّت نگارش کتاب. مؤلف علّت نگارش این کتاب را خواب دیدن حضرت مهدی علیه السلام بطور مکرّر، ذکر کرده است.

آغاز: نیایش. سجود خدایی را که مرتبط با عالم هستی از مبدأ ازلی درون نهانی‌ترین پنهانی‌ها و محاط (کذا) بر عظیم‌ترین بی‌نهایت‌ها برای وصول و یگانگی....

انجام: هدایت شده‌ام ولی شخص حضرت مهدی علیه السلام را دیگر در عالم خواب ندیدم.

۲ـ مکتب ریاضت «۳۳۲ ـ ۳۷۳» (فارسی)

از: میر مسعود پادانا (قرن چهاردهم قمری).

رساله مختصری است درباره ریاضت و نحوه استفاده از غذاها و نوشیدنی‌ها در دوران ریاضت. در آخر کتاب مؤلف ۶۴ مطلب و سؤال را درباره ریاضت مطرح کرده است که بعضی از آنها در همین رساله پاسخ داده شده است. از قبیل: خواب، سکوت، لباس، غذاهای خاص ریاضت، عسل، عطرها، انگشترها، سنگها، تمرین نگاه، روزه با آب....

آغاز: مکتب ریاضت (خودآیی) دوصد گفته چو نیم کردار نیست.از هرگونه فلسفه، بحث، جمله‌پردازی، پیش‌گوئی و آه و زاری دست بکشید.....

انجام: بهترین ذکر، ۶۲ ـ اجرای نماز با سکوت، قرائت قرآن بدون صحبت ۶۳ ـ چرا در غار می‌رفتند، غار بهتر است یا آزاد؟ ۶۴ ـ گیاهخواری در تمام سال.

هر دو بخط مؤلف، تاریخ تصحیح نهایی ۱۳۵۴ ش. با این یادداشت در صفحه اول: چاپ اول خرداد ۱۳۴۱ (یا ۱۳۴۹)، دوم شهریور ۱۳۵۰، سوم آبان ۱۳۵۲.

۳۷۳ برگ، ۲۱ × ۳۴.

﴿ ۲۴۱ ﴾

۱ـ تقریرات فقه «۱ ـ ۸» (فقه ـ عربی)

شاید تقریر درس سید بحرالعلوم باشد زیرا در آن از استادنا وعمادنا السیّد المعظم المطهر المکرم السید الهادی محمد مهدی اطال الله بقاءه للاسلام والمسلمین نام برده.

مؤلف معلوم نیست. فقط چند برگ در بحث وضو است. اول سند و سپس متن و آنگاه دلالت خبر را مورد بررسی قرار می‌دهد.

نسخه دیگری از این تقریرات در مجموعه ش ۳۰۰ در همین کتابخانه هست.

۲ـ التعادل و التراجیح «۹ـ ۱٦۹» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: سید محمد کاظم طباطبائی یزدی (صاحب عروه) ۱۳۳۷ ق. چاپ شده است.

هر دو نسخ، بی‌نام کاتب و بی‌تاریخ کتابت. و دومی از آخر ناقص است.

۱۶۹ برگ، ۱۸ × ۲۶.

﴿ ۲۵۱ ﴾

۱ـ الطرائف فی معرفة مذهب الطوائف «۳ـ ۲۷۴» **(اعتقادات ـ عربی)**

از: رضی الدین علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴).

[ذریعه ۱۵۴/۱۵، مرعشی ۷۸/۱، مجلس ۳۱۹/۲۵، مشار عربی ۶۰۷].

۲ـ مناظرة ابی الهذیل مع دیرانی. «۲۷٦ـ ۲۸۵» **(امامت ـ عربی)**

صورت مناظره‌ای است که ابوالهذیل علاّف محمد بن هذیل بصری (۲۲۷ ق) با یکی از ساکنان دیری به نام «دیرالرقه» در موضوع امامت داشته و این مناظره را در یکی از سفرهایش با مأمون انجام داده است.

هر دو نسخ حسن بن محمد الحسینی الاحسائی در حیدر آباد در رجب ۱۰۶۳.

کتاب اول از روی نسخه مورخ ۷۰۱ نوشته شده.

در کتاب دوم یادداشت تملک حسین بن محمد بن یحیی بن عبدالله بن عمران الخطّی و فوائدی مانند صورت نامه‌ای از معاویه لعنة الله علیه به امیرالمؤمنین علی علیه السلام هست.

۲۸۵ برگ، ۱۳ × ۲۳.

﴿ ۲۹۱ ﴾

۱ـ تذکره شوشتر «۱ـ ۱۳۷» **(فارسی)**

از: سید عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله جزائری (۱۱۷۳). چاپ شده است.

[مرعشی ۱۳۹/۱۹، الفبایی آستان قدس ۱۲۱].

۲ـ هدیة الکلام(۱۴۱ـ ۱٦۷) (تراجم ـ عربی)

از: محمد کاظم بن احمد موسوی جزائری. شرح حال کوتاه چند نفر از علمای معاصر مؤلف و نیز چند اجازه روایت برای مؤلف.

آغاز: الحمد لله علی جمیع نعمه....

انجام: اجازة العلامة الحاج شیخ علی اکبر النهاوندی....

هر دو نسخ مؤلف هدیة الکلام در قم در ۱۳۸۴ ق.

۱۶۷ برگ، ۱۸ × ۲۳.

﴿ ۳۲٦ ﴾

۱ـ عیون اخبار الرضا« ۱ـ ۹٦» (حدیث ـ عربی)

از: شیخ صدوق (۳۸۱).

به ج ۱ همین فهرست ص ۳۸۶ رجوع شود.

۲ـ التوحید «۹۷ـ ۳۳۵» (حدیث ـ عربی)

از: شیخ صدوق به ج ۱ ص ۱۰۹ رجوع شود.

کتاب اول ناقص است. نسخ علم الهدی بن صفی بن قاضی نور بن خواجه امیر شیخ سروستانی در ۱۰۷۲.

کتاب دوم از همان کاتب در همان تاریخ با اجازه صالح بن عبدالکریم بحرانی برای محمد امین در ۱۰۷۹ بخط مجیز.

۳۳۵ برگ، ۱۹ × ۲۵.

﴿ ۳۷۸ ﴾

۱ـ زورق« ۱-۱۵۲» (فارسی)

از: علی بن محمد علی حسینی علوی العلویچه الاصفهانی (رفیعی پور علوی).

کشکولی است در سه جلد که جلد اول را «انبان»، جلد دوم را «همیان»، سوّمی را «زورق» نامیده است بازنویسی جلد اول در ۱۳۸۰ه. ق و جلد دوم در ۱۳۸۱ = ۱۳۴۰ ش به اتمام رسیده است. مؤلف فهرست منابع را در آخر کتاب آورده است.

کتاب زورق در سال ۱۳۷۹ ق به اتمام رسیده و بازنویسی آن (نسخه حاضر) در ۱۳۸۱ ق بوده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله الّذی دلّ علی ذاته بذاته و تنزّه عن مجانسة مخلوقاته... چون پرداختم از تألیف دو مجلّد کتاب مشتمل بر نوادر و متفرقات که به طرز مخلاة و کشکول شیخنا البهائی زاد الله بهاءه....

انجام:

بهر تاریخ طبع جویا شد — مددی را ز فاعل و قابل
چون ز «امطار» ۲۵۱ شد مدد گفتا — «زورق» ۱۳۷۹ ما رسید تا ساحل

۲ـ ارمغانی طوس «۱۵۴ـ ۱٦۵» (فارسی)

از: علی بن محمد علی حسینی علوی العلویچه الاصفهانی.

مطالب متفرقه‌ای که مؤلف هنگام تشرّف به مشهد مقدّس در کتابخانه آستان قدس رضوی یادداشت، و به این نام نامیده است که از جمله منابع کتابش: اثبات الرجعه شیخ ولی سرابی، دائرة المعارف وجدی (جلد اول)، دیوان اشعار وصال شیرازی، زنبیل فرهاد میرزا و عدد السنه واعظ سبزواری نام برده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد لله الّذی عرّفنا اولیاءه المعصومین...از دیر زمان مشغول جمع متفرقات و نظم متشتّات بوده و هستم و در این سال سعادت

اشتمال....

انجام: و به نام علی علیه‌السلام ختم شد رسالهٔ ارمغانی طوس و همین نام تاریخ مسافرت خراسان و هم تاریخ تألیف این رساله واقع شد (۱۳۷۷) و این از کرامات حضرت ثامن الائمه علیه‌السلام خواهد بود و الاّ ابتداء نگارنده در فکر این نکته نبود.

هردو نستعلیق مؤلف در ۱۳۸۱، با یادداشت اهداء این مجموعه به‌کتابخانه و اجازه انتشار آن به هرکس طالب باشد.

این مجموعه در فهرست سابق ص ۲۲۳ معرفی شده است.

۱۶۵ برگ، ۱۴ × ۲۴.

﴿ ۳۹۳ ﴾

۱ـ مرآت القلوب «۱ـ۱۱۹» (اخلاق ـ عربی)

از: حاج شیخ علی بروجنی اصفهانی صاحب بحر الجواهر در فقه (سده چهاردهم).

کتابی است در اخلاق و اسرار صلاة در یک مقدمه و چند فصل و خاتمه.

آغاز: الحمد لله الذی اصطفی من عباده الاخیار الابرار....

۲ـ مرآت المؤمنین «۱۱۹ـ۱۴۷» (اخلاق ـ عربی)

از: همان مؤلّف.

رساله‌ای است در ذکر صفات محموده ومذمومه واسرار اعمال و....

آغاز: الحمد لله الذی نوّر قلوبنا بنور الایمان.

هر دو بخطّ مؤلف. تاریخ کتابت دومی محرم ۱۳۲۵ دربیدآباد اصفهان.

۱۴۷ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۳۹۶ ﴾

۱ـ سراج القلوب« ۱-۱۵۵» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: ابونصر سعید غزنوی.

به ج ۲ ص ۴۷۶ رجوع شود.

۲ـ کنز الرموز«۱۱۵ـ۱۱۷» =کنوز الرموز **(فارسی)**

از:؟ دارای ده فصل و یک خاتمه. با سراج القلوب چاپ شده است.

[ذریعه ۱۵۷/۱۸، مرعشی ۲۹۷/۲، مجلس ۳۳۹/۲۶، منزوی ۱۶۶۵/۲].

نستعلیق، بدون تاریخ و نام کاتب (تحریر سده ۱۳ و ۱۴).

۱۱۵ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۴۰۴ ﴾

۱ـ دیوان فارغ گیلانی« ۱ـ ۱۱۱» **(فارسی)**

به جلد ۲ ص ۴۱۰ رجوع شود.

۲ـ فلک ناز و خورشید آفرین« ۱۱۱ـ ۲۶۴» =سرو و گل **(شعر ـ فارسی)**

از: یعقوب بن مسعود (سده ۱۲).

[ذریعه ۳۱۳/۱۶، مجلس ۴۰/۲۵].

آغاز:

به نـام آن کـه جـان آرام از او یـافت دل عاشق به عشق الهام از او یـافت

منظومه و مثنوی‌ای است پیرامون داستان فلک ناز و شروان شاه که نـاظم آن را از روی تقریر دوست خود میرزا مشرف ساخته و کاری را که ضیائی آغاز کرده بود در سال ۱۱۸۹ به پایان برده است.

نستعلیق، بدون تاریخ و نام کاتب.

۲۶۴ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۴۰۵ ﴾

۱ـ الفیروزجة (الفیروزجات) الطوسیة «۱ـ ۱۳۷» (فقه ـ عربی)

شرح مزجی درّه سید بحرالعلوم است.

از: محمد بن حسن طوسی مشهدی (۱۲۵۷).

تاریخ تالیف طهارت ۱۲۲۷ در کربلا.

[الذریعه ۴۰۱/۱۶ و ۱۱۱/۸، مرعشی ۷/۸ الفبائی آستان قدس ۴۳۱].

آغاز: الحمد لله ذی القوّة القاهرة....

۲ـ الدرّة الغرویة «۱۳۸ـ ۱۵۷» (فقه منظوم ـ عربی)

به ج ۱ ص ۲۲۵ رجوع شود.

کتاب اول و دوم نسخ ۱۳۱۰،

کتاب دوم حاشیه از سید شفیع موسوی دارد.

۱۵۷ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۴۱۴ ﴾

۱ـ رساله در اثبات صانع و اصول دین «۱-۱۸» (فارسی)

از: محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی (۱۲۳۸).

رسالهٔ مختصری است در اثبات صانع که مؤلف بوسیلهٔ آیات الهی و سپس با توضیح صفات الهی به شرح مسأله پرداخته و سپس خیلی کوتاه به دیگر اصول دین از نظرگاه شیعه می‌پردازد و از روایات استفاده می‌کند.

آغاز: الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین اما بعد این کتاب... در بابت اثبات صانع عالم است کلینی در کافی روایت کرده است از ابراهیم بن عمر که گفته است که شنیدم از حضرت صادق علیه السلام....

انجام: عرض کردم به خدمت حضرت باقر علیه السلام که چه شده است مردم را که عقل دارند و می‌فهمند و عمل نمی‌کنند و نمی‌دانند مانند کسی که جاهل است آن حضرت فرمود که حق تعالی وقتی که خلق کرد آدم را گردانیده است...از این جهت می‌فهمند و عمل نمی‌کنند کانّه نمی‌فهمند.

۲ـ معارف الانوار «۱۹ـ ۳۴۱» (اعتقادات ـ فارسی)

از: محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی (۱۲۳۸ ق).

به ج ۲ ص ۷۰۱ رجوع شود.

مؤلف که شاگرد وحید و صاحب ریاض است تصنیفاتی دارد که یکی از آنها که شامل سه جلد است در فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام است که طی چندین باب و آیات و روایات به آن پرداخته است. این کتاب دارای ده فصل در اصول عقاید و ۲۵ باب در فضائل امام علی علیه السلام می‌باشد.

و این نسخه جلد دوم است.

[الذریعة ۱۹۱/۲۱، الفبایی آستان قدس ۵۳۱، نسخه‌های خطی منزوی ۹۹۱/۲].

هر دو نستعلیق، بدون تاریخ و نام کاتب. در رساله اول مهر بیضوی «عبده محمد علی» دیده می‌شود و هر دو قلم خوردگی دارد.

۳۴۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۴۱۶ ﴾

۱ـ القواعد و الفوائد« ۱ـ ۳۲۳» (فقه و اصول ـ عربی)

از: محمد بن مکی عاملی (۷۸۶ ق) شهید اوّل.

مؤلف در این کتاب بسیاری از قواعد و فوائد کلی اصولی و فقهی و نحوی را که از آنها مسائل فقهی استنباط می‌شود بیان نموده است. او پس از ذکر قاعده فروعات فقهی مستنبطه را می‌آورد. عناوین کتاب «قاعده ـ فائده» می‌باشد.

[الذریعه ۱۹۳/۱۷، مرعشی ۲۳۷/۱، مشار عربی ۷۱۵، مجلس ۹۱/۲۶].

۲ـ رسالة فی وحدة الوجود «۳۲۸ـ ۳۳۱» (عربی)

از: حسین بن ابراهیم تنکابنی (در این نسخه زنجانی؟).

رساله مختصری است در رد مسأله وحدت وجود که به قول مصنف منقول از بعض اهل تصوف است. مؤلف به قول آقا بزرگ در الذریعه از اعاظم شاگردان ملاصدرا است.

[الذریعة ۵۵/۲۵، الفبایی آستان قدس ۶۰۱].

آغاز: الحمد لله الذی هو نور سماوات العقول والنفوس وظهور ارض الاجرام واعراضها المحسوس الذی اخرج بشروق ذاته.

انجام: فهذا توحید الذات وتوحید الافعال ومن لم یبلغ الی هذه المرتبة من التوحید فهو هایم فی تیه الحیرة ولم یکن من الموحدین بالحقیقه والله اعلم بحقائق الامور وهو ولی دار السرور والمنقذ عن اسر بلاد الغرور.

کتاب اول نسخ محمد قاسم بن احمد طبرستانی ما مطری در مدرسه شیخ لطف الله المیسی العاملی در ۱۰۶۹ و دومی نستعلیق محمد بن محمد صالح مازندرانی در ۱۰۶۸ یا ۱۰۶۹.

۳۳۱ برگ، ۱۳ × ۲۴.

﴿ ۴۲۰ ﴾

۱ـ من لا یحضره الفقیه« ۱ـ ۲۳۹» (حدیث ـ عربی)

از: شیخ صدوق به ج ۱ ص ۵۳۹ رجوع شود.

۲ـ ضیاء العیون «۹۷ـ۱۰۰» (عربی)

از: نظام الدین محمد هادی بن مهدی حسینی صفوی ملقّب به شاه میرزا و مخاطب به میرزا مهدی خان.

مؤلف این کتاب را در یک فاتحه و دو منظر در بیان خواصّ مهر نبوّت و بعضی مربّعات وفقی و سوره‌های قرآنی تألیف نموده است. فهرست مطالب آن چنین است:

فاتحه: در صورت مهر نبوّت، منظر اول: در تکسیرات بعضی از سوره‌ها و آیات.

منظر دوم: در نقش معظمی که در ایّام هفته منظور سازند.

[الذریعه ۱۲۶/۱۵، مرعشی ۲۴۸/۱۱، مجلس ۱۶۵/۳۶].

آغاز: بعد از حمد بی‌حدّ و صلوات بی‌عدّ چنین گوید... که در اکثر نسخ و مجامع از حضرات ائمه طاهرین سلام الله علیهم و علماء و مشایخ کرام رضی الله عنهم صور مهر نبوّت حضرت سید المرسلین و خاتم النبیّین صلوات الله علیه و اله اجمعین.

انجام: در نزد ملوک و اکابر و اشراف معزّز و مکرّم گردد و چنان باشد که مرا دیده باشد هر که ببیند و با خود نگاه دارد یا علی به امت من برسان و آن شمایل اینست...دو جدول آمده.

کتاب اول جزء اول و دوم و نسخ محمد امین بن سید علی حسینی نور بخشی در ۱۰۸۸ ـ ۱۰۹۱ با مهر بیضوی «عبده الراجی حسین بن عبدالکریم الموسوی ۱۲۶۰» و یادداشت تملک عبدالکریم الموسوی الدزفولی ۱۲۲۰ همراه با مهر او. نسخه تصحیح شده و دارای حواشی است.

رساله دوم در میان کتاب اول قرار دارد.

۲۳۹ برگ، ۱۷ × ۲۴.

﴿ ۴۴۷ ﴾

۱ـ زبدة الاصول شیخ بهائی« ۱ـ ۳۷» (عربی)

به ج ۱ ص ۲۶۹ رجوع شود.

۲ـ خلاصة الحساب شیخ بهائی «۳۹ـ ۷۹» (عربی)

به ج ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

هردو چاپ شده است.

هردو نسخ بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب (تحریر سده ۱۳).

۷۹ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۴۶۰ ﴾

۱ـ لسان الذاکرین« ۱ـ ۱۳۶» (فارسی)

از: میرزا هادی بن ابوالحسن شریف نایینی (ق ۱۳).

تاریخ مفصل ائمه علیهم السلام است ترتیب یافته برای مجالس روضه‌خوانی. و مؤلف آن را به نام فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ ق) در یک مقدمه و چهار باب و خاتمه نگاشته است.

و این نسخه جلد دوم است که از امام چهارم علیه السلام تا امام زمان علیه السلام را دارد.

[الذریعه ۳۰۴/۱۸، مجلس ۸۷/۳۷، مشار فارسی ۲۸۰۴/۲]

بر بالای برگ اول این نسخه نوشته شده: مقدّمات السنّه از تالیفات میرزا هادی نائینی و شاید این نسخه فقط مقدمات را داشته باشد باید به اصل نسخه رجوع شود.

آغاز: ستایش و سپاس مخصوص خداوندی است بی‌شبه و قیاس لا عدیل لجماله و جلاله که قدرت کامله‌اش در وجود آدم و شیطان را برابر نشانید...

انجام:

در نماز اندر سجود دوست بود و داد جان

بر سرش افتاد شوق کوی محبوب ازل

پـای را لایـق نـدانستی بـه سـر آمـد روان
گـفت تـاریخ وفـاتش وقت اتـمام کـتاب
ماتم اندر سجدهٔ حق برده در سوی جنان

۲ـ یوسفیه «۱۳۶ـ۱۹۹» یوسف و زلیخا (فارسی)

از: میرزا هادی بن ابوالحسن شریف نایینی (ق ۱۳).

مؤلف در این رسالة مختصر داستان حضرت یوسف علیه السلام را بیان نموده است. این کتاب فاقد فصول و ابواب است. مؤلف داستان را بنابر تفسیر سورهٔ یوسف همراه با ذکر حوادث جانسوز کربلا و شهادة اباعبدالله الحسین علیه السلام بیان کرده است.

[الذریعه ۳۰۱/۳۵، مجلس ۸۸/۳۷].

آغاز: حسن عشق آفرین محبوبی در نظر صاحب نظران جلوه‌گر است که یوسف در صباحت وحید و احمد صلی الله علیه و آله را در ملاحت فرید آفرید و آن وحیدی.....

انجام:

چون ز چاه آمـد بـرون آن سـرفراز گـفت شـاه مـصر قـرب بـی‌نیاز
از دعـا بشـناس تـو آگـاه بـاش بـعد از ذکـر دعـاها شـاه بـاش

در پایان نسخه فائده‌ای در ۶۶ بیت شعر فارسی با مطلع

«ای بـرادر بـر دلت گـر هست مـهر هشت و چـار
یک زمان از روی معنی هوش و جان با من بدار...»

در مناقب ائمه علیهم السلام.

کتاب اول نستعلیق بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب، کتاب دوم نستعلیق ۱۲۶۱.

۱۹۹ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۴۷۲ ﴾

۱ـ شرح مفتاح العلوم« ۱ـ ۲۹۹» (بلاغت ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق).

شرحی است بر «مفتاح العلوم» ابو یعقوب یوسف بن بکر سکاکی (۶۲۶ ق) که با عناوین «قوله ـ قوله» نوشته شده و فقط قسم ثالث را شرح نموده است.

در فهرست سابق این کتابخانه به عنوان حاشیه مفتاح العلوم یاد شده.

[کشف الظنون ۱۷۶۳/۲، مجلس ۳۴۵/۴، ۳۸/ ۵۳].

آغاز: خیر خبر یوشح به صدر الکلام حمد الله الذی خلق الانسان علمه البیان.....

انجام: والاستمداد فی اللغة طلب المدد ویقال استمددت للامر وتعدیته الی مفعولین یتضمن معنی الطلب والسؤال والله المسئول لتیسیر الامال والمشکور علی ما افاض من النوال.

۲ـ شرح تهذیب المنطق و الکلام «۳۰۰ـ ۳۰۳» (منطق ـ عربی)

از: شیخ عنایت الله بخاری (؟)

شرحی است بر «تهذیب المنطق» تفتازانی (۷۹۲ ق) که مؤلف تهذیب المنطق و حاشیه‌هایی راکه برای آن نگاشته‌اند مورد بررسی و تطبیق قرار داده و سپس این شرح را برای طلاب نوشته است این شرح با عناوین «قوله ـ قوله» برگزار شده است.

آغاز: الحمد لله الموصل الی المقصود وجاعل الحد طریقاً الی المحمود والصلاة علی من له المقام المحمود وعلی آله واصحابه الی یوم الموعود... قوله الحمد هو الوصف بالجمیل.....

کتاب اول، نستعلیق سده ۱۱، با یادداشت تملک ریحان الله بن جعفر الموسوی ۱۳۲۳ و مهر بیضوی او. برخی صفحات حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم ناقص، بدون نام کاتب و تاریخ.

۳۰۳ برگ، ۱۳ × ۲۲.

﴿ ۴۷۶ ﴾

۱ـ عمدة المراد فی شرح الارشاد« ۱-۱۰۸»

(نحو ـ عربی)

از: محمد بن سهرابعلی مازندرانی (قرن ۱۳ هـ. ق).

شرحی است بر کتاب «ارشاد الهادی فی النحو» تفتازانی.

تاریخ تالیف ۱۲۲۹ ق.

آغاز: الحمد لله الذی جعل بکلمته علم الاعراب مرفوع البناء منصوب اللواء.

۲ـ ارشاد الهادی فی النحو«۱۰۹ـ۱۱۳»

(نحو ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق).

تفتازانی در سال ۷۸۸ هـ. ق این کتاب را برای فرزندش نگاشت که در یک مقدمه و سه قسم تنظیم شده است و شرحهای زیادی بر این کتاب نوشته‌اند.

[**کشف الظنون** ۶۷/۱].

آغاز: احمدك یا من وهب لمن رفع یدیه نحوه بالسؤال مسؤوله وفتح لمن امّل احسانه بابه من غیر نصب حاجب.

انجام: و یمکن حمله علی کون النون عوضاً عن الرفع والفعل خبراً وارداً مورد الانشاء فالقول بعدم الدخول فمخالفته للقیاس واستعمال الفصحاء احسن.

هر دو نستعلیق محمد بن سهرابعلی مازندرانی در ۱۲۲۹ دردماوند.

کتاب اول تصحیح شده، و خط خوردگی دارد، با مهر بیضوی «عبده محمد بن سهرابعلی ۱۲۲۹» و مهر بیضوی «اللهم صل علی محمد و آل محمد» و درپایان نسخه چند فائده درباره چند حدیث نوشته شده است.

۱۱۳ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۴۹۸ ﴾

۱ـ منهاج الکرامة فی معرفة الامامة «۴ـ ۸۰» **(امامت ـ عربی)**

از: علامه حلی.

چاپ شده است.

۲ـ اسرار الصلاة = التنبیهات العلّیة «۸۰ـ ۱۳۱» **(عربی)**

از: شهید ثانی.

چاپ شده است.

کتاب اول نسخ ابوالقاسم بن شیخ محمد توکلی (یا تولمی) ۱۰۹۲ با مهر بیضوی «عبده الراجی حسین ۱۲۳۷».

وکتاب دوم تحریر سده ۱۱ بدون نام کاتب. تصحیح شده و در پایان وقفنامه دارد.

۱۳۱ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۵۰۰ ﴾

۱ـ تقاسیم العلل = تقسیم العلل «٦ـ ۱۷۳» **(طب ـ عربی)**

از: ابوبکر محمد بن زکریاء بن یحیی رازی (۳۱۱ ق).

انواع امراض مربوط به بدن را با ذکر علت آنها، علائم و سپس علاج و درمان آن بررسی کرده است.

[تاریخ پزشکی ایران، چاپ اقبال ص ۲۹۴].

آغاز: قال ابوبکر محمد...جری بحضرة رجل فاضل ذکرنا تقاسیم العلل.

۲ـ قرابادین «۱۷۴ـ ۲۳۰» **(طب ـ عربی)**

از: ابوبکر محمد بن زکریاء بن یحیی رازی (۳۱۱ ق).

ادویهٔ امراض مختلف را همراه با دستور تهیهٔ آن در ۶۱ باب بیان کرده است. در اول رساله تصریح به نام زکریای رازی شده است. در کشف الظنون و الذریعه یافت نشد.

آغاز: قال ابوبکر محمد بن زکریا الرازی رحمه الله انی اذکر فی کتابی هذا من الادویة المرکبه التی الحاجة الیها دون غیرها.

کتاب اوّل نستعلیق حکیم محمد صفی بن عنایت الله در ۱۰۷۴ در قلعه‌مبارکه....بلده حیدرآباد. تصحیح شده.

کتاب دوم نستعلیق محمد علی در ۱۰۷۴ به دستور میرزا محمد صفی در حیدرآباد.

فهرست هردو کتاب در آغاز نسخه هست.

۲۳۰ برگ، ۱۲ × ۲۱.

﴿ ۵۰۳ ﴾

۱ـ مشارق الانوار «۲ـ ۱۳۳» (حدیث ـ عرفان ـ عربی)

از: حافظ رجب برسی. به ج ۱ ص ۴۸۹ رجوع شود.

۲ـ حدود و دیات = رساله... «۱۳۴ـ ۳۰۳» (فقه ـ فارسی)

از: علامه محمد باقر مجلسی. به ج ۲ ص ۲۸۱ رجوع شود.

کتاب اول در این نسخه از علامه حلی دانسته شده. تحریر سده ۱۳. از پایان ناقص است.

کتاب دوم تحریر شده ۱۳.

۳۰۳ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۵۲۴ ﴾

۱ـ المشاعر «۲ـ ۲۴» (فلسفه ـ عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق).

[الذریعه ۳۷/۲۱، کتابشناسی جامع ملاصدرا ص ۲۰۱، مجلس ۷۴/۵، آستان قدس ۱۳۸/۱۱].

آغاز: نحمد الله ونستعین بقوته التی اقام بها ملکوت السماء والارض.

۲ـ حاشیة تحریر القواعد المنطقیّة = الحاشیة علی الشمسیة «۲۵ـ ۱۴۰»

(منطق ـ عربی)

از: ملا محمد آملی (پدر آیة الله حاج شیخ محمد تقی آملی).

حاشیه‌ای است بر «تحریر القواعد المنطقیّة» قطب الدین رازی (ق ۸) که با عناوین «قوله ـ اقول» نوشته شده است.

آغاز: الحمد لله الذی احاط اللاهوتیة الازلیّة و تفرّد بالوحدانیة الابدیّة السرمدیّة.

کتاب اول نستعلیق محمود بن اسد الله کاشانی در ۱۲۹۳.

کتاب دوم هم شاید تحریر همان کاتب باشد.

۱۴۰ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۵۴۵ ﴾

۱ـ المسالک الجامعیة فی شرح الرسالة الالفیة« ۱ـ ۷۶» **(فقه ـ عربی)**

از: محمد بن علی بن ابراهیم احسانی = ابن ابی جمهور (پس از ۹۰۶ ق).

شرحی استدلالی است با عناوین «قوله ـ اقول» بر رسالهٔ «الفیة» شهید اول که شارح به درخواست بعضی از شاگردانش نوشته است. او کتاب را به هنگام اعتکاف در مسجد کوفه، آغاز و به سال ۸۹۵ ق در نجف به پایان برده است.

[الذریعه ۱۴۴/۱۳ ۳۴۲/۲۰ و ۳۷۹ مرعشی ۲۴۵/۶،].

آغاز: الحمد لله الذی جعل التکلیف وسیلة للمکلفین الی تحصیل الثواب و ذریعة لهم الی نیل اعلی....

انجام: فاطلق القضاء علی هذه الثلاثه اطلاقاً مجازیاً لانّ الاوقات الواقع فیها هذه الافعال لیست اوقاتاً حقیقة مضبوطة محدودة.... بالوقت المحدود و الله اعلم.

۲ـ کاشفة الحال عن احوال الاستدلال «۷۷ـ ۹۳» (عربی)

از: محمد بن علی بن ابراهیم احسائی (پس از ۹۰۶ ق).

بیان طریق و راه استدلال بر واجبات شرعی و اعتقادات اسلامی به روش اهل بیت صلوات الله اجمعین که شخص مسلمان می‌تواند بدین راه استدلال کند و مشتمل بر مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه است. تاریخ تالیف ۸۸۸.

در فهرست سابق این رساله یاد نشده و کتاب المسالک در حرف «م» یاد شده است.

[الذریعه ۲۴۰/۱۷، مرعشی ۲۸۶/۱۲، الفبایی آستان قدس ۴۵۴].

کتاب اول نسخ ۱۲۴۲،

کتاب دوم تحریر سده ۱۳. تاریخ تالیف در همین نسخه هست.

۹۳ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۵۷۱ ﴾

۱ـ حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه (تحریر القواعد.....)

۲ـ حاشیه بر حاشیه میر سید شریف

آغاز: بسم الله....قوله فی کثیر من النسخ یرید ان وجود لفظ ثلاث.

به ش ۲۵۹۱ ازمجموعه‌های سه کتابی در همین جلد رجوع شود.

﴿ ۵۷۸ ﴾

۱ـ الکفایة فی علم الاعراب «۳ـ ۲۰۳» (نحو ـ عربی)

از: ضیاء الدین مکی (سده ششم) (مرعشی ۲۶۱/۱۲).

به ج ۱ ص ۴۵۰ رجوع شود.

۲ـ شرح انموذج «۲۰۶ـ ۲۵۵» (نحو ـ عربی)

از: محمد بن عبدالغنی اردبیلی (۶۴۷) (کشف الظنون ۱۸۵/۱)

به ج ۱ ص ۲۸۶ رجوع شود.

کتاب اول نسخ حبیب الله بن ملا عبدالعظیم در ۱۲۱۲ با مهر بیضوی «عبده ابوالقاسم بن حبیب الله».

کتاب دوم بدون تاریخ و نام کاتب.

۲۵۵ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۶۰۷ ﴾

۱ـ اسرار النکاح «۱ـ ۲۳» (طب و اخلاق ـ عربی)

از: نجم الدین محمود بن الیاس شیرازی.

رساله‌ای است در سی باب در موضوع عشق و کیفیت آن و صفات مستحسنه محبوب و سپس در ادویه مخصوصهٔ امر نکاح و جماع.

آغاز: الحمد لله الواحد الفتاح خالق الارواح والاشباح الذی جعل اللیل سکنا واباح النکاح وحرّم السفاح.

انجام: ان لم یعالج هلک سریعا وبهذا الباب... هذه الرسالة والحمد لله...اجمعین.

۲ـ حقایق اسرار الطب «۲۴ـ ۵۶» (طب ـ عربی)

از: مسعود بن محمد سنجری الطبیب.

رساله‌ای است مختصر مرتب شده در سه فن شامل چند قسم و هر قسمی دارای چند فصل کشف الظنون آن را حقایق اسرار الطب نام داده اما از مؤلف اسم نبرده است.

[الذریعة ۲۹/۷، کشف الظنون ۶۷۲/۱].

آغاز: الحمد لله علی ایادیه المتواترة وصنایعه المتقاطرة والصلاة علی کاشف الغمّه وشفیع الامة محمد وعلی اله الاتقیاء.....

کتاب اول نستعلیق شوال ۱۲۶۹.

کتاب دوم نستعلیق مرتضی ابن حاجی ملااحمد فروشانی شوال ۱۲۶۹.

۵۶ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ٦٠٨ ﴾

۱ـ الشافیه «۳ـ ۴۸» (صرف ـ عربی)

از: ابن حاجب متوفای ۶۴۶ (در ج ۱ تاریخ وفات اشتباهاً ۷۸۶ نوشته شد).

به ج ۱ ص ۲۷۷ رجوع شود.

۲ـ مختصر المعانی « ۵۱ـ ۱۹۰» (بلاغت ـ عربی)

از: سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق).

به ج ۱ ص ۴۷۱ رجوع شود.

هردو تحریر احمد بن حاجی عبدالله قمی آشتیانی در ۱۲۶۹ با مهر مربع «ابوالقاسم بن محسن»

۱۹۰ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ٦١٤ ﴾

۱ـ اجوبة المسائل السروية «۳ـ ۱۷» (اعتقادات ـ عربی)

از: محمد بن محمد بن النعمان بغدادی (شیخ مفید) (۴۱۳ ق).

پاسخ است به پرسشهای السید الشریف الفاضل ؟ که از ساری مازندران فرستاده است.

چاپ شده است.

[الذریعة ۲۲۲/۵، مرعشی ۲۸۶/۱].

۲ـ اجوبة المسائل العکبریة «۱۷ـ ۳۳» (کلام ـ عربی)

از: محمد بن محمد بن النعمان بغدادی (۴۱۳ ق).

پاسخ است به پرسش‌هایی راجع به موضوعات کلامی.

چاپ شده است.

[الذریعة ۲۲۸/۵، مرعشی ۹۷/۱، الفبایی آستان قدی ۵۱۶].

کتاب اول نستعلیق ۱۲۶۰، با یادداشت تملک با مهر مربع «عبده عبدالحسین».

وکتاب دوم نستعلیق محمد بن ابی القاسم بن احمد بن علی بن دولتعلی بن علی در ۱۲۶۰.

۳۳ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۶۲۰ ﴾

۱ـ شرح شواهد التصریف «۱ـ۱۵» (صرف ـ عربی)

از: نظام الدین اردبیلی (سده ۱۱).

شرح اشعار تصریف یا شرح تصریف تفتازانی است.

[الذریعه ۳۳۹/۱۳، مجلس ۶۴۱/۳۸، مشار فارسی ۲۱۲۶/۲].

۲ـ شرح تصریف «۱۶ـ۱۰۱» (صرف ـ عربی)

از: سعد الدین تفتازانی (۷۹۳).

به ج ۱ ص ۲۹۴ رجوع شود.

کتاب اول تحریر سده ۱۳ در مدرسه مجد،

وکتاب دوم نستعلیق حاج‌بابانا شبح ولد آقا رحیما در ۱۲۳۶ در مدرسه میرزا صالح تهران.

۱۰۱ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۶۲۴ ﴾

۱ـ الفهرست «۲ـ ۷۱» (رجال ـ عربی)

از: محمد بن حسن طوسی (شیخ الطائفة) (۴۶۰ ق).

نام مؤلفین کتب شیعه را با گوشه‌ای از احوال و نیز کتاب‌های آنان گرد آورده است. بارها چاپ شده.

[۳۸۴/۱۶، مرعشی ۲۴۵/۴، کجلس ۶۲/۳۷].

۲ـ ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة «۷۲ـ۱۰۷» (رجال ـ عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلی (علامه حلی) (۷۷۶ ق).

[الذریعة ۴۹۳/۲، مرعشی ۱۳۰/۱، مجلس ۴۲۱/۲۵، مشار عربی ۱۰۷].

آغاز: الحمد لله رب العالمین وصلی الله علی سید المرسلین محمد النبی وعلی اله الطاهرین....ابو رافع اسمه اسلم بالالف قبل السین المهملة وله ولدان اسم احدهما عبید الله مصغراً....

انجام: ابوالحسین العقرانی بالقاف والنون بعد الالف قبل الیاء فهذا اخرما اردنا اثباته فی هذا الکتاب ومن اراد التطویل والاستقصاء فی معرفة الرجال واحوالهم وتعدیلهم وجرحهم.....

کتاب اول، تصحیح شده، تحریر سده ۱۲ و ۱۳.

کتاب دوم، تصحیح شده، نسخ محمد علی بن جعفر بن حاج صادق در ۱۲۲۸.

۱۰۷ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ٦٦١ ﴾

۱ـ تفسیر سورهٔ یوسف علیه السّلام« ۱ـ ٦۴» (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیر مختصر و ترجمه‌ای است از سورهٔ یوسف علیه السلام.

آغاز: نزد بعضی این کلمه به معنی انا الله است یعنی منم خدائی که می‌بینم همهٔ چیز و می‌دانم همهٔ اشیاء را و یا الف از الله است و لام از لطیف و راء از رؤف.....

انجام: به هیچ امر دنیا نیست که مستمند است به قرآن بی‌واسطه یا به واسطه و هدیً و راه نماینده مر سالکان طریق حق را و رحمةً و وسیلهٔ رحمت و بخشش لقوم یؤمنون مر گروهی را.

۲ـ روایات و حکایایت «۹۵ـ ۹۴» (فارسی)

از: ؟

روایات و حکایاتی است از پیامبر اسلام و یاران ایشان بعضی آیات را به مناسبتهای مختلف آورده و توضیح داده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلوات و سلام علی محمد و آل الطیبین طاهرین اما مقدمه عبدالله بن عباس روایت می‌کند از پیغمبر صلی الله علیه و آله که فرمود.

انجام: و در همه عمر چهل مرد و چهل زن به او ایمان آوردند و نوح را فرمان چنان بود که هر روز به کوفه شدی و خلق را دعوت کردی چنانکه خدای تعالی ندای وی را از شرق.

کتاب اول، نسخ بدون تاریخ و نام کاتب، از پایان ناقص،با سر لوح زرّین و جدول زر در صفحات.

کتاب دوم، ناقص

۹۴ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ٦٦٢ ﴾

۱ـ الحاشية على المختصر فی شرح تلخيص المفتاح «۲ـ ۷۹» (بلاغت ـ عربی)

از: .نظام الدين عثمان بن عبدالله خطائی (ق ۱۰ ه).

حاشيهٔ مختصری با عناوين «قوله ـ قوله» بر کتاب «المختصر فی شرح تلخيص المفتاح» سعد الدين تفتازانی (۷۹۳ ق) می‌باشد. اين حاشيه فقط تا بحث «تعريف مسند اليه بضمير» نوشته شده است.

[مرعشی ۱۱۳/۱، مجلس ۴۲۷/۲۵، ۵۱/۲۶].

آغاز: نحمدک اللهم علی ما اعطيتنا من سوابغ النعم و بوالغ الحکم و نصلّی علی نبيک الهادی .

انجام: فيقال ترک المعيّن الی غير المعيّن او الخطاب مع المعين الی غير هذا الخطاب مع غيره.

۲ـ الحاشية على حاشية الخطائی على المختصر «۸۰ـ۱۴۲» (بلاغت ـ عربی)

از: ملا عبد الله بن حسين يزدی (۹۸۱ ق).

حاشيه‌ای بر حاشيهٔ خطائی بر «مختصر المعانی» تفتازانی است. اين حاشيه در مدرسهٔ منصوريّهٔ شيراز در ۱۷ ذی حجّة ۹۶۲ ق پايان يافته است.

[الذريعه ۷۱/۶، مرعشی ۱۱۳/۱، مجلس ۲۶/۲۶].

آغاز: حمداً لمن خلق الانسان و علّمه البيان و شکراً لمن أعلمه بدايع المعانی فی روايع التبيان.

انجام: فلا بد من تصرف اما فی تفسير الاول او فی تفسير الثانی حتی لا يفوت ذلک الحسن هذا و المرجو من الله تعالی حسن الخاتمة و صلاح العاقبة انّه علی ما يشاء قدير.

کتاب اول نستعلیق ۱۰۵۳، تصحیح شده،

کتاب دوم نستعلیق ۱۰۵۴.

۱۴۲ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۷۰۳ ﴾

۱ـ گلشن اسرار «۲ - ۱۳۰» (منظومه ـ فارسی)

از: ؟ در فهرست سابق این کتابخانه به اشتباه تالیف گلبن دانسته شده.

ابتدای رساله به نثر و مطالب عرفانی است که به نظم نیز آمیخته است سپس شعر آغاز می‌شود که در قالب مثنوی است و حاوی حکمت‌ها و قصه موسی علیه‌السلام می‌باشد. احتمالاً بخشی از «گل بوستان» بنی اسرائیلی که در پنج گلبن به روش بوستان سروده است می‌باشد.

[به نسخه‌های خطی، منزوی ۳۰۶۶/۴ رجوع شود].

آغاز:

به نام نامی حیّ یگانه — خداوندی که او بشکافت دانه

منزّه ذاتش از قید صفات است — صفاتش در حقیقت عین ذات است

انجام:

از آن وقتی که بنمودی کناره — هزاران جامهٔ جان گشت پاره

تو گر سوزن نیاری ای مسیحا — که می‌دوزد گریبان دل ما؟

۲ـ رامچه نامه «۱۳۴ـ۱۸۹» (منظومه ـ فارسی)

از: ؟ در فهرست سابق این کتابخانه به اشتباه، تالیف گلبن دانسته شده.

حکایاتی است در قالب مثنوی در ذکر شاهان هند و چین و قصهٔ نظام الملک وزیر و مطالب دیگری از پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله.

آغاز:

بشـــنو ای آشـــنای بـیگانه قـــصّهٔ شـمع را ز پـروانـه
دل تهی کن ز فکـر گـوناگـون چند باشی چو مرغ بـوقلمون

انجام:

پس بـه کـاخ گـلبنش بـاید خـفت جـز ز ثـالث ثـلاثه نـتوان گـفت
هست چـون درد شـرک بـی بـهبود بشـــنوید از بـــقیهٔ مـــقصود

کتاب اول تحریر ۱۲۴۵، چند فائده درباره شعر ضمیمه آن است.

کتاب دوم بدون تاریخ و نام کاتب.

۱۸۹ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۷۰۸ ﴾

۱ـ نظام نامه، فهرست تحصیلات« ۱ـ۱۵» (فارسی)

از: ؟

نظام نامه، فهرست دروسی است که مجلس معارف دورهٔ مظفری (احتمالاً) برای مدارس به سبک جدید منتشر کرده است که از ربیع الاول ۱۳۲۲ لازم الاجرا بوده است. در چهار باب و چند فصل مرتب شده است.

آغاز: مجلس معارف که به موجب کتابچهٔ موشّح به دست خط آفتاب نقط همایونی خلد الله ملکه و سلطانه به عنوان مجلس اداره مکاتب ملّیّه....

انجام: و برای مصنّف و مؤلّف هم علاوه بر اجر اخروی بی‌فایده مالی نخواهد بود و ممکن است در یک فنّ کتب متعدده از چند مصنّف و مؤلّف پسندیده آید و همه قبول شود آن وقت اجازهٔ تدریس هر یک از آن‌ها داده می‌شود.

۲ـ دفتر اداری عمومی «۱۸ـ ۸۱» (فارسی)

از: رضا سنجیده.

مؤلف که کارمند حسابداری است مطالب عمومی حساب داری و دفتر داری را با تعریف اصطلاحات و نمایش انواع جداول مربوطه بیان کرده است.

آغاز: فصل اوّل ـ در تجارت و تاجر ـ مقصد اوّل ـ اقسام مختلف تجارت.

تعریف تجارت ـ تجارت عبارت است از معاوضه و تغییر و تبدیل و حمل و نقل محصولات.

انجام: مجبور است با رعایت نکات لازم حساب را روشن نموده از دفاتر مربوطه که شرح آن‌ها به تغییر گفته شده است صورتی از دارائی و بدهی از دفاتر مربوطه خارج.

کتاب اول، نستعلیق بی‌تاریخ،

کتاب دوم نستعلیق بی‌تاریخ، از پایان ناقص است.

۸۱ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۷۱۵ ﴾

۱ـ الاثنا عشریة فی الصلاة «۳ـ ٦۰» (فقه ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهایی) (۱۰۳۱ ق).

دومین اثنا عشریات مؤلف است که در احکام نماز گفتگو می‌کند و تمام آنچه را که در نماز معتبر است در دوازده نوع حصر نموده و در هر فصلی دوازده چیز می‌آورد.

چاپ شده.

[الذریعه ۱۱۷/۱، مرعشی ۸۷/۱، مجلس ۸۹/۲۵، الفبایی آستان قدس ۱۹].

۲ـ الاثنا عشرية فی الصوم «٦٥ ـ ٨٨» (فقه ـ عربی)

از: بهاء الدين محمد بن حسين عاملی (۱۰۳۱ ق).

رسالهٔ چهارم از «اثنا عشريات» است در هشت فصل و هر فصلی در دوازده چيز بحث می‌کند و در آخر خاتمه‌ای دارد راجع به دوازده مزيت از مزايای ماه مبارک رمضان که در قرآن کريم و احاديث آمده است.

[الذريعة ۱۱۷/۱، مرعشی ۳۴/۱، مجلس ۸۹/۲۵، مشار عربی ۱۸]

اين مجموعه در فهرست سابق اين کتابخانه در ص ۸ معرفی شده است.

رساله اول نسخ محمد خواجه حسين السجستانی در ۱۰۲۵، چند فائده درباره حديث ضميمه آن است.

رساله دوم نسخ بدون تاريخ.

۸۸ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۷۲٦ ﴾

۱ـ حياة النفس فی خطيرة القدس« ۱ـ٦ ۱» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن زين الدين احسائی (۱۲۴۱ ق).

تاريخ تاليف ۱۲۳۲. چاپ شده است.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمين وصلی الله علی محمد و آله الطاهرين.....قد التمس منّی بعض الاخوان الّذين تجب طاعتهم ان اکتب لهم رسالة فی بعض ما يجب علی المکلّفين.

انجام: و الواجب علی العباد شکره علی نعمائه و حمده علی کرم عدله و آلائه و الرضا فی کل حال بقدره و قضائه فانّه ولی کل خير و صلّی الله علی محمّد و آله الطّاهرين.

۲ـ علم النفس «۱۷ـ ۳۴» (روانشناسی ـ فارسی)

از: ؟

مقدمه‌ای است در روانشناسی جدید و مؤلف از بعضی اصطلاحات لاتین استفاده کرده است.

آغاز: علم النّفس علمی است که از شناسائی نفس صحبت می‌کند. کیفیت نفس ـ مراد از نفس جوهر مجرد ممتاز و مستقلّ از ماده است که پس از بدن نیز وجود داشته باشد.

انجام: تمایلات عالی هم ممکن است به درجهٔ شهوت برسد مثلا تمایل حقیقت‌جوئی ممکن است به شهوت حقیقت‌جوئی مبدل گردد تا به جائی که انسان را از سایر تمایلات باز دارد.

کتاب اول تحریر سده ۱۳.

کتاب دوم شاید بخط مؤلف باشد.

۳۴ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۷۳۲ ﴾

۱ـ خلاصة الاحکام «۱ـ ۷» (منظومه فقه ـ فارسی)

از: ملک الشعراء فتحعلی خان صبای کاشانی (۱۲۳۸ ق).

منظومه‌ای است فقهی در ۳۲۰ بیت، درباره نماز و شکّیات آن بر اساس فتواهای میرزا ابوالقاسم قمی.

[**الذریعه ۱۷۰/۱۹، سپهسالار ۶۲۶/۲، نسخه‌های خطی منزوی ۲۷۹۶/۴**].

آغاز:

ای نگارندهٔ سپید و سیاه — ای طرازندهٔ نگین و کلاه

جامه [...] هرکه از تو سپید — خاک درگاهت موجب امّید

انجام:

گر ثوابی به این صحیفه دراست خاصه شهریار تا جور است
جاودان باد با هزار نیاز خسروان را بر آستانش نماز

۲ـ جنگ شعر «۸۰ـ ۱۸۰» (فارسی)

مشتمل بر مثنوی در مدح رجال دولت از صبا و اشعاری در وصف قصر خورشید شاه و تاریخ بنای برج الله یارخان اراک (ارک) طهران.

کتاب اول نستعلیق بی‌تاریخ،

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۸۵ ق

۱۸۰ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۷۴۹ ﴾

۱ـ حرز الامان من فتن الزمان «۱ـ ۱۳۹» (دعا ـ و علوم غریبه ـ فارسی)

از: صفی الدین علی بن حسین بیهقی کاشفی (ق ۱۰).

به جلد ۲ ص ۲۸۶ همین فهرست رجوع شود.

مختصری است منتخب از چند کتاب در علم حروف و اسرار و خواص آن‌ها و خواص آیات کریمه و آثار آن‌ها و برخی مباحث دیگر در علوم غریبه مرتب در پنج مقاله و هر مقاله دارای پنج باب و هر باب دارای دوازده فصل به عدد اصحاب کساء و ائمه طاهرین علیهم السلام.

[الذریعه ۳۹۲/۶، مرعشی ۱۶۶/۱].

آغاز: الحمد لله الّذی...اما بعد...که این رساله‌ای است کثیر الفواید عزیز الفواید (الفرائد) مشتمل بر خواص و آثار حروف مقطّعهٔ قرآنی و اسماء الحسنی.

۲ـ منافع السور = جواهر القرآن «۱۴۰ـ ۱۶۳» (علوم قرآن ـ فارسی)

از: نجف قلی شربتدار

ابتدای رساله در فضیلت بسمله و خواص آن است سپس در بابی خواص سور و آیات یا برکات را بیان کرده و در خاتمه بعضی از منافع حکمت در امور غریبه را ذکر می‌کند و از روایات اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام استفاده می‌کند.

[به الذریعه ۳۱۰/۲۲ رجوع شود].

کتاب اول تحریر ۱۲۴۹،

کتاب دوم ناقص و بی‌تاریخ. صفحات آن جدول زرین دارد.

۱۶۳ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۷۶۶ ﴾

۱ـ حاشیة شرح التجرید الجدید «۲ـ ۷۵» (کلام ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری (ق ۱۰ هـ. ق).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر قسم الهیات «شرح تجرید» قوشچی (۸۷۹ ق)

به ج ۱ ص ۱۶۳ همین فهرست رجوع شود.

[الذریعه ۱۱۶/۶، مرعشی ۴۵/۱].

۲ـ القمیة = جوابات المسائل القمیة «۸۱ـ ۹۴» (کلام ـ فارسی)

از: خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ هـ. ق).

شخصی به نام نذر علی چند سؤال فلسفی و اعتقادی از ملا خلیل قزوینی پرسیده و ایشان به اختصار جواب آنها را گفته و در این رساله بیشتر به توضیح «ترجیح بلا مرجح» پرداخته و قائل به جواز آن شده و همچنین «تخلّف معلول از علّت» را قبول

کرده است و جایز می‌داند.

[الذریعه ۵/ ۲۳۰، ۱۷۱/۱۷].

آغاز: عرضه داشت بر لوح عرض می‌نگارد که بنده کمترین نذر علی را قوت مطالعه حاشیه عدّه...در بیان معنی ترجیح بلا مرجح که متنازع فیه است.

انجام: و در کافی مذکور است و ما در شافی ذکر کرده‌ایم شرح آنها را رفع کرده‌ایم خیالات مخالف را.

کتاب اول نستعلیق حاجی محمد بن حاجی افضل بیک در ۱۰۶۶ تصحیح شده، با مهر بیضوی «عبدالله بن محمد حسین» و مهر مربع «زین العابدین بن محمد».

کتاب دوم تحریر ۱۰۶۶.

۹۴ برگ، ۱۰ × ۱۹.

﴿ ۷۶۹ ﴾

۱ـ الفوائد الملیّه فی شرح النّفلیّه «۲ـ ۱۳۸» (فقه ـ عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق).

شرح مزجی است بر کتاب «النفلیّه» شهید اول که روز پنجشنبه پانزدهم صفر ۹۵۵ به پایان رسیده.

چاپ شده است.

[الذریعه ۳۶۰/۱۶، مرعشی ۷/ ۱۱۷، مجلس ۲۶/۲۵]

۲ـ التنبیهات العلیّة علی وظائف الصلاة القلبیّه = اسرار الصلاة «۲ـ ۴۸»

(فقه و اخلاق ـ عربی)

از: زین الدین بن علی بن احمد عاملی شهید ثانی (۹۶۶ ق).

بارها چاپ شده است.

آغاز: و بعد فانّ روح السعاده و بهجتها و روح العبادة و مهجتها و موجب تلقیها بایدی القبول و الاحسان و مضاعفة الثواب بها فی دار الجنان و التسبب بها.

انجام: واستعملنا بما علمناه واشرکنا فی ثواب من افدناه فان ذلک منه و به و له و هو حسبنا و نعم الوکیل.

کتاب اول نسخ میرزا محمد بن نور الدین بن علی در دوشنبه هفتم دیقعده ۹۸۰.

کتاب دوم در حاشیه کتاب اول نوشته شده، نسخ فتح الله بن محمد علی واعظ تبریزی در ۱۰۲۶.

۱۳۸ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۷۸۱ ﴾

۱ـ مقاصد المیزان« ۱ـ ۴۷» (منطق ـ عربی)

از: ؟ در فهرست سابق این کتابخانه از محمد بن شریف الحسینی دانسته شده قواعد منطقی را مختصرا با عناوین «فصل ـ فصل» شرح داده است. نامی که در عنوان ذکر شده در مقدمه آمده است.

آغاز: حققت فیها مقاصد المیزان فی تنقیح البیان و توضیح التبیان و طوبی لمن اتقنها للاستظهار و ایقنها للاستحضار کل ذلک...اعلم ان للنفس الناطقة الانسانیة....

انجام: کان الحال علی عکس ذلک لجواز اجتماعهما صدقا و علیک تصفح الامثله.

۲ـ رسالة فی علم المیزان «۴۷ـ ٦۹» (منطق ـ عربی)

از: ؟

رساله مختصری است در یک مقدمه و سه رکن که هرکدام دارای چند بحث هستند.

آغاز: الحمد لله العزیز الرحمن و الصلاة علی اشرف الاکوان محمد و آله اولی

العرفان و بعد...فاعلم ان الصورة الحاصلة فی الذهن من غیر حکم علیها بـایجاب او سلب تسمی تصوراً.

انجام: اذا استثنی نقیض التالی انتج نقیض المقدم کقولنا ان کـانت الشـمس طـالعة فالنهار موجود لکن النهار لیس بموجود فالشمس لیست بطالعة.

کتاب اول تحریر محمد بن یوسف (یا محمد بن شریف الحسینی) در ۹۶۵.

کتاب دوم ظاهراً تحریر همان کاتب و ناقص است.

۶۹ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۷۸۳ ﴾

۱ـ حدائق السحر فی دقائق الشعر « ۱ـ ۳۱» (بلاغت ـ فارسی)

از: محمد بن عبدالجلیل بلخی رشید الدین وطواط (۵۷۸ ق).

هشتاد نوع از صنایع بدیعی را به اختصار برشمرده با شواهدی از شـعر فـارسی و عربی.

[الذریعه ۲۸۶/۶، مرعشی ۱۰۰/۱۹، الفبایی آستان قدس ۲۱۷، مجلس ۲۰۱/۳۷ نسخه‌های فارسی منزوی ۲۱۳۴/۳].

آغاز: الحمد لله علی ما افاض علینا من نعمه...که در ایام دولت او عقود فضل منتظم است.

انجام: سهل ممتنع شعری باشد که آسان نماید اما مثل آن دشوار توان گفت و من به لفظ فرض این کتاب را تمام کردم.

۲ـ علم عروض فارسیان « ۳۱ـ ۴۱» (عروض ـ فارسی)

از: ؟

مختصری است در یک مقدمه و دو قسم و یک خاتمه. مؤلف در دیباچهٔ کتاب آن را

به وزیر و برادرش حجة الاسلام کلدکز (کذا) تقدیم کرده است. رشید الدین وطواط بنا به نقل آقا بزرگ در «الذریعه» چندین رساله در علم عروض دارد و احتمال دارد که این یکی از آنها باشد.

آغاز: افتتح کلامی واستنجح مرامی خداوندی که عقول کاملان....

انجام: مؤلف گوید...خدایش بیامرزد که اگر تصنیف کننده را یا خود کاتب را سهوی افتاده باشد به ذیل عفو بپوشند.

رساله اول و دوم تحریر شده ۱۱ و ۱۲.

۴۱ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۷۹۲ ﴾

۱ـ شرح الوافیة« ۱ـ ٦٩» (اصول فقه ـ عربی)

از: سید محمد مهدی بن مرتضی طباطبایی بحرالعلوم (۱۲۱۲ ق).

حاشیه و شرحی است بر بخشی از کتاب «وافیة الاصول» عبدالله بن محمد بشروئی تونی (۱۰۷۱ ق).

به ج ۱ ص ۳۴۸ همین فهرست رجوع شود.

[الذریعه ۶/ ۲۳۰، مرعشی ۲/ ۲۵۷، مجلس ۲۴۸/۳۶، الفبایی آستان قدس ۳۶۹].

۲ـ الفوائد الاصولیة «٦٩ـ۱۱۳» (اصول فقه ـ عربی)

از: سید محمد مهدی بن مرتضی طباطبایی بحر العلوم (۱۲۱۲ ق).

چهل و پنج فائده اصولی استدلالی است در تحقیق بعضی از مباحث مهم این علم که به طور متفرقه نگاشته شده است.

[الذریعة ۳۲۵/۱۶، مرعشی ۷۱/۱۶، الفبایی آستان قدس ۴۳۴].

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد و آله الغرّ المیامین فائده

قد جرت عادة الاصوليين بتعريف اصول الفقه.

کتاب اول، تصحیح شده، بدون تاریخ و نام کاتب.

کتاب دوم نیز تاریخ کتابت و نام کاتب ندارد، دریابانش چند فائده در اصول فقه هست.

۱۱۳ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۸۰۵ ﴾

۱ـ رسالة فی التقلید« ۱ـ ۴۸» (فقه و اصول ـ عربی)

از: ؟

مباحثی درباره تقلید از دیدگاه شیعه و تقلید از مجتهد میّت و تقلید از مجتهد اعلم و غیره آورده و از وحید بهبهانی مطالبی نقل کرده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه محمّد و آله الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین فقد اختلف العلماء بعد اتفاقهم علی جواز التقلید عند تعذر العلم.

انجام: و لکن الاحتیاط مرعی علی کل حال ثم انّه لا یبعد القول بانّ زیادة الورع فی هذه المقامات تقدم علی زیادة العلم عکس التقلید فالتفت و لا تفعل.

۲ـ رسالة فی اجتماع الامر و النهی «۴۹ـ ۹۱» (اصول فقه ـ عربی)

از: ؟

درباره اجتماع امر و نهی و نهی در عبادت است از مقدس اردبیلی و فاضل طباطبائی و میرزای قمی مطالبی آورده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمّد و آله الطیبین الطاهرین و بعد فهذا تحقیق البحث فی جواز اجتماع الامر و النهی فی الشیء الواحد.

انجام: بل هو تفکیک بین الصحة و الفساد بالنسبة الی تمام العقد فی حق الموجب

والقابل فمجموع الایجاب و القبول صحیح فی حق احدهما و فاسد فی حق الآخر وهذا غیر ما منعناه من التفکیک.

هردو بدون تاریخ و نام کاتب، تحریر سده ۱۳ و ۱۴.

۹۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۸۲۱ ﴾

۱ـ شرح التصریف «۳ـ ۳۱» (صرف ـ عربی)

از: تفتازانی.

به ج ۱ ص ۲۹۴ رجوع شود.

۲ـ تحریر القواعد المنطقیة = شرح الشمسیة« ۱۳۱ـ ۴۶» (منطق ـ عربی)

از: قطب رازی.

به ج ۱ ص ۸۳ رجوع شود.

این مجموعه در فهرست سابق این کتابخانه ص ۲۴۱ یاد شده

هردو ناقص، تحریر سده ۱۳.

۴۶ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۸۳۹ ﴾

۱ـ زبدة الاصول «۲ـ ۱۵۰» (اصول فقه ـ عربی)

از: شیخ بهائی (۱۰۳۱).

به جلد ۱ ص ۲۶۹ رجوع شود.

۲ـ لغز الزبدة« ۱۵۱ـ ۱۵۴» (معمّا ـ عربی)

از: شیخ بهائی.

گفتار کوتاهی است در معما به لفظ «زبده» که مراد زبدة الاصول خود مؤلف است.

[ذریعه ۳۳۴/۱۸، مرعشی ۲۵۶/۹، الفبائی آستان قدس ۴۸۴].

کتاب اول نسخ محمد بن عبدالحسین جزائری در ۱۰۴۴، با حواشی با امضاء «منه». در آغاز نسخه مطالب متفرقه‌ای هست.

رساله دوم تملک محمد سعید بن محمد هادی در ۱۱۹۷ دارد.

۱۵۴ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۸۴۳ ﴾

۱ـ شرح صرف میر «۲ـ۱۱۲» (صرف ـ فارسی)

از: ؟.

شرحی مزجی بر «صرف میر» میر سید شریف جزجانی (۸۱۶ ق) است. شرحی متوسط و بدون تحقیق است.

آغاز: هرگاه که این همه فضیلت در الف باشد او را طرح کردن نیکو نباشد جواب گوئیم که بسم در اصل اسم بود و این باء زائده است چون باء زایده در آوردند به اسم شد.

۲ـ کشاف «۱۱۳ـ۱۷۴» (نحو ـ فارسی)

از: محمد حسین بن شمس الدین محمد نسابه حسینی.

به درخواست پدرش رساله «الشمسیه» او را که در نحو و مختصر و به عربی بوده است ترجمه و شرح کرده است.

مؤلف شیعه است.

آغاز: یعنی شکر و سپاس و ستایش مر خدائی را سزا و سزاوار است که انسان را که اشرف مخلوقات است در عرفان به فکر و نظر به سبب منقول و معقول از مفرد و مرکب.

انجام: زیرا که نون تأکید مستدعی طلب است و طالب به حسب عادت طلب نمی‌کند اِلاّ چیزی را که ارادهٔ حصول آن نماید.

هردو ناقص و بی‌تاریخ. شاید تحریر قبل از سال هزار باشد. اهدائی حاج سید محمد علی خوانساری است.

۱۷۴ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۸۴۹ ﴾

۱ـ اللهوف علی قتلی الطفوف = الملهوف« ۱ـ ٦٢» (مقتل ـ عربی)

از: رضی الدین علی بن موسی بن طاوس حلی ابن طاووس (۶۶۴ ق).

تاریخ فاجعهٔ عاشورا و شهادت حضرت ابا عبدالله صلوات الله علیه و یارانش را در سه مسلک بیان داشته است.

بارها چاپ شده است.

[الذریعة ۳۸۹/۱۸، مرعشی ۷۰/۱۶، الفبایی آستان قدس ۴۸۸].

آغاز: الحمد لله المتجلّی لعباده من اولی الالباب المجلّی عن مراده بنطق السنة و الکتاب الذی[ ]اولیائه عن دار الغرور و سمّابهم الی انوار السّرور و لم یفعل ذلک.

انجام:

حالت لفقدانهم ایّامنا فغدت سودا وکانت بهم بیضا لیالینا

وهیهنا منتهی ما اردناه و آخر ما وصفناه و من وقف علی ترتیبه و رسمه مع اختصاره و صغر حجمه عرف تمیّزه عن ابناء جنسه و فهم فضیلته فی نفسه.

۲ـ الوجیزة «۷۲ـ ۷۷» (درایه ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی شیخ بهائی (۱۰۳۱ ق).

به مجموعه شماره ۵ در همین جلد رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۰۶۰. چند برگ از این کتاب‌جابجا شده و از این رو در فهرست سابق این کتابخانه ص ۴۸۲ آن چند برگ کتاب جدایی بشمار آمده است.

رساله دوم، بدون تاریخ و ناقص است. چند صفحه شامل تاریخ وفیات علما در پایان آن است.

۷۷ برگ، ۱۰ × ۱۹.

﴿ ۸۵۰ ﴾

۱ـ رسالة الارواح «۳ـ ۸» (اعتقادات ـ عربی)

از:؟.

شامل مطالبی درباره عالم برزخ و سؤال و جواب نکیر و منکر و چگونگی ارواح انبیاء، اولیاء و مؤمنین و ارواح کفّار در آن عالم است.

آغاز: فی ذکر سؤال منکر و نکیر و جاء فی الخبر اذا وضعت المیت فی القبر اتاه ملکان اسودان ازرقان اصواتهما کالرّعد الصّاعق و ابصارهما کالبرق الخاطف.

انجام: و اما ارواح الکافرین اذا خرج من البدن تدخل فی جوف طیر الاسود فی ..... تحت الثری و مردود تحمل الدنیا فی مقام السجین..... من الابرار.

۲ـ تحفة الملوک فی الفروع «۹ـ ۷۳» (فقه ـ عربی)

از: زین الدین محمد بن ابی بکر حسن رازی حنفی.

رساله مختصری است در فقه اهل سنّت که مهمترین کتابها را که مبتلا به است انتخاب کرده و به اختصار به توضیح آنها پرداخته که عبارتند از: کتاب الطهاره، الصلاة، الزکاة، الحج، الصوم، الجهاد،؟ الکراهیة، الفرائض، الکسب مع الادب. به خاطر اهمیت این رساله چندین شرح بر آن نگاشته‌اند.

[کشف الظنون /۱/ ۳۷۴].

آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی...الماء علی ثلاثة اقسام طاهر و مطهّر و هو الباقی علی اوصاف.

رساله اول نستعلیق خان محمد بخاری در ۱۱۷۴.

کتاب دوم بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب. از پایان ناقص.

۷۳ برگ، ۱۰ × ۱۸.

﴿ ۸۷۱ ﴾

۱ـ رجعت = چهارده حدیث« ۱ـ ۲۳» (اعتقادات ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

به مجموعه چهار کتابی شمارهٔ [۱۱] ضمیمهٔ چهارم در جلد چهارم این فهرست مراجعه شود.

۲ـ ترجمة الصلاة «۲۳ـ ۳۱» (فقه ـ فارسی)

از: محمد هادی بن اللوحی موسوی حسینی (میر لوحی).

مؤلف پس از اتمام کتاب «اصول العقاید» به درخواست برخی از احباب، و بزرگی نماز این رسالهٔ مختصر را در ترجمه تحت اللفظ و در برخی جاها شرح آن در یک مقدمه و سه فصل و خاتمه تالیف کرد.

مؤلف در این کتاب از دو کتاب دیگر خود به نام زاد العقبی در اوراد نمازها و کیفیت نماز شب و زبدة الدعوات یاد می‌کند.

آغاز: .بهترین گوهری که ناخدای عقل متین به دستیاری غوّاص یقین در بحر اخلاص از روی نیاز غوص آن تواند نمود حمد خداوندی است که از رشحات امواج بحار قدرتش.

انجام: و اگر بیش از آن طلب کند به کتاب زبدة الدعوات که این حقیر نوشته و در آن

ذکر تمام عمل سال را بر وجه ایجاز قلمی گردانیده رجوع نماید.

هردو بدون تاریخ و نام کاتب، تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

۳۱ برگ، ۱۰ × ۱۹.

﴿ ۸۹۲ ﴾

۱ـ کتابچه نظام نامه مدرسه ناصری« ۱ـ ٦» (فارسی)

از: ؟.

برنامه مدرسه ناصری است که در سال ۱۳۰۲ ق، در سه باب و هر باب دارای چند فقره نوشته شده و در مقدمه آن از امیرکبیر و وزیر جنگ تجلیل شده است.

آغاز: چون همواره خیال دائمی بندگان اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی روحی و روح العالمین فداه مصروف به تربیت و ترقّی است لهذا مدرسهٔ موسومه به مدرسهٔ مبارکهٔ ناصری.

انجام: .و روزنامه‌ها و آن چه متعلّق به نظام است لازم است که در آن اوطاق ترجمه جنگهای جدید و اخبارات نظامی ترجمه و در روزنامه‌ها درج شود برای صاحب منصبان و غیره بی فایده نخواهد بود امر امر همایون است.

۲ـ کتابچهٔ تنظیمات حسنه «۹ـ۱۸» (فارسی)

از: ؟.

قوانین مختصری جهت اداره شهرها و دهات و وظایف و کارهای حاکم نگاشته شده است.

آغاز: اوّلاً این کتابچه تنظیمات حسنه است...چون منظور نظر اقدس همایون شاهنشاهی ادام الله دولته و شوکته نشر معدلت و انصاف و رفع جور و اعتساف و آسودگی نوکر و رعیّت می‌باشد....

انجام: این خانه [....]متقبّل اجرای احکام مقرّره است که بعد از رسیدن مأمورین و مرتب شدن اعضای مجلس تحقق معمول می‌گردد.

رساله اول تحریر ۱۳۰۲ و رساله دوم بی‌تاریخ.

۱۸ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۸۹۹ ﴾

۱ـ مرشد العوام «۱ـ ۱٦۵» (فقه ـ فارسی)

از: ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی میرزای قمی (۱۲۳۱ ق).

به ج دوم این فهرست ص ۶۸۴ رجوع شود.

این کتاب در فهرست سابق این کتابخانه به نام ارشاد العوام یاد شده است.

۲ـ اصول دین «۱٦٦ـ ۱۸۷» (اعتقادات ـ فراسی)

از: ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی میرزای قمی (۱۲۳۱ ق).

اصول دین را در یک مقدمه و پنج باب توضیح داده است و مقدمه آن در بیان جدایی میان اصول دین و اصول مذهب می‌باشد. این کتاب بارها چاپ شده است.

[الذریعة ۱۸۲/۲، نسخه‌های خطی منزوی ۲/ ۸۷۸، مجلس ۲۵۲/۲۶].

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصّلاة و السّلام علی محمد و آله اجمعین اما بعد چنین گوید....این چند کلمهٔ است در اصول دین با دلیلهای اجمالیه موافق فهم و طاقت عوام نوشته می‌شود تا فایده او شامل اکثر مردم باشد.

کتاب اول نستعلیق ملا حسن بن علی نقی در ۱۲۳۱. از آغاز ناقص است.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۳۰.

۱۸۷ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۹۰۳ ﴾

۱ـ ترجمه قرآن کریم« ۱ـ ۱٦۸ » (فارسی)

از:؟.

ترجمه روان همراه با توضیح مختصری از قرآن کریم است که اول آیات را می‌آورد سپس ترجمه آن را. تا سوره مریم است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ابتدا می‌کنم به نام خداوند بخشندهٔ مهربان الحمد لله ربّ العالمین سپاس و ستایش مر خداوندی را سزاست که پروردگار جهان و جهانیان است.

۲ـ ترجمه قرآن کریم «۱٦۹ ـ ۴۵۵» (فارسی)

از: ؟.

ترجمه روان همراه با توضیح مختصری است از قرآن کریم که اول آیات را می‌آورد سپس ترجمه‌اش را. این نسخه پاکنویس شده همراه با اضافات مختصر همان ترجمه اول است.

تا سوره الرحمن را دارد.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ابتدا می‌کنم به نام خداوند بخشنده مهربان الحمد لله ربّ العالمین سپاس و ستایش مر خداوندی را سزا است که پروردگار عالم و عالمیان است.

هردو بدون تاریخ و بدون نام کاتب، تحریر شده ۱۳ و ۱۴.

۴۵۵ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۹۰۶ ﴾

۱ـ ادعیه و ادویه «۱ـ ۷۰» (فارسی)

از: ؟.

شامل دعاها و داروها برای رفع بیماریها و گرفتاریها برگرفته از احادیث و فرمایشات ائمه اطهار علیهم السلام و دیگران. مؤلف از کتابهای مکارم الاخلاق طبرسی، خواص الآیات، بحر المنافع، جواهر الاسرار، طب الائمه نقل کرده و در چند باب می‌باشد و هر باب دارای چندین فصل.

اوراق آن پس و پیش شده و ناقص است.

باب پنجم آن در دفع ضررها وترس‌ها و در این باب چند فصل است و فصل اول در دفع ضرر خصم و محاصره دشمن....

۲ـ خرقه «۷۱ـ۱۲۴» (طب ـ فارسی)

از: میرزا محمد بن محمد مؤمن طبیب تنکابنی.

بیماریهای تناسلی و قوه باه را در سی «بخیه» با اصطلاحات خیّاط‌ها آورده است. نگارنده این کتاب را به نام امان الله خان ساخته است. در بیشتر نسخه‌ها مؤلف این کتاب مرتضی قلی خان بن حسن شاملو از امیران صفویّه (وزیر اردبیل در سال ۱۰۸۹ ق) دانسته شده و به این نام نیز چاپ شده است ولی به احتمال قوی مؤلف آن میرزا محمد طبیب تنکابنی است. همانطور که آقای منزوی نوشته است.

[الذریعه ۱۵۰/۷، دانشگاه ۳۳۹۵/۱۳، نسخه‌های خطی، منزوی ۵۲۵/۱].

هردو کتاب بدون تاریخ و بدون نام کاتب تحریر سده ۱۳.

۱۲۴ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۹۰۷ ﴾

۱ـ المنظومة فی الحکمة« ۱ـ ۵۱» (منطق و فلسفه ـ عربی)

از: ملا هادی بن مهدی سبزواری (۱۲۸۹ ق).

مؤلف برای این منظومه‌اش شرح مزجی نوشته که معروف بـه «شـرح المـنظومه» است و جزو کتابهای درسی حوزه‌های علمیّه بوده است.

[**الذریعه ۱۰۵/۲۳**].

آغاز:

یـا واهب العـقل لک المـحامد الی جـنابک انـتهی المـقاصد
یا مـن هـو اخـتفی لفـرط نـوره والظّـاهر البـاطن فـی ظـهوره

۲ـ منظومة فی اصول الفقة =دررربهیة «۵۲ـ ۵۵» (اصول فقه ـ عربی)

از: محسن بن سمیع کرمانشاهی.

کلیات اصول فقه را در هفتاد بیت به نظم درآورده.

[**الذریعه ۸۴/۲۳**].

آغاز:

احمده شکـراً عـلی نـوآله مـصلّیاً عـلی النّـبی و آله
و بـعد هـذی در ربـهیّة اصـول فـقهنابها مـحویّه

هردو نسخ علی رضا بن اسحاق حسینی فراهانی در ۱۲۹۶ ق.

۵۵ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۹۰۹ ﴾

۱ـ محصّل الهیئة« ۱ـ ۸۵» (هیئت ـ عربی)

از: محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹).

مسائل علم هیئت را به بهترین روش و مختصرترین صورت در چند باب و فصل به رشتهٔ تحریر درآورده است.

در قم چاپ شده است.

آغاز: بعد الحمد لواهب العلم و العقل و الصّلاة علی نبیّنا المصطفی و الاهل...لکلّ علم موضوع یبحث فیه عن العوارض الذاتیّة له او لنوعه او لعوارضهما الذّاتیّه و مباد یبتنی علیها.

۲ـ اللمعة الالهیة فی الحکمة المتعالیة «۸۷ـ ۱٦٦» (فلسفه ـ عربی)

از: محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹ ق).

مباحث فلسفی را در پنج لمعه به ترتیب ۱ ـ وجود و ماهیت ۲ ـ افاضة ۳ ـ اثبات واجب و صفات او ۴ ـ احوال نفس و منشأ آن ۵ ـ نبوت. مختصراً بحث کرده است.

چاپ شده است.

[الذریعة ۳۴۹/۱۸].

آغاز: بعد تقدیس واجب الوجود و تمجیده و اداء واجب شکره و تحمیده والصّلاة علی المصطفین من عبیده خصوصا علی نبیّنا و عترته المؤیّدین بتأییده.

انجام: و یحدث النفس ملکات نوریة لوجب اعراضها عن شواغل البرزخ والتفاتها الی عالم القدس و مواظبتها بشوقها الی طرح البدن واتصالها باجنحة الکروبیین فلیکن هذا آخر الکتاب.

کتاب اول تصحیح شده و حاشیه از ملااحمد نراقی و شاید بخط او دارد. تاریخ تحریر ۱۲۰۶.

کتاب دوم بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب.

۱۶۶ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۹۲۸ ﴾

۱ـ الشفاء العاجل **(طب)**

از: صدر الدین بن محمد الطبیب.

دارای مقدمه و پنج باب.

این نسخه ناقص است و تاریخ ۵۵۸ دارد اما تحریر سده ۱۱ می‌باشد.

آغاز: نحمدک یا شافی صدرونا.

۲ـ برء الساعة **(طب ـ عربی)**

﴿ ۹۳۵ ﴾

۱ـ صراط النجاة« ۱ـ ۱٦۴» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی علامه مجلسی (۱۱۱۱ ق).

ترجمهٔ حدیث اعرابی است که از حضرت امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام از معنی واحد و یگانه بودن باری تعالی پرسیده است. مؤلف در ضمن این رساله اعتقادات شیعه را بیان کرده است.

[الذریعة ۳۷/۵، مجلس ۵۹/۲۶].

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین الواحد الفرد المبرّأ عن شائبة الاضداد ... که این رساله‌ای است در بیان حدیث شریف که اعرابی سؤال کرد از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه از معنی واحد.

انجام:

یارب به محبّتت گرفتارم ساز ...در بوته اخلاص دلم را بگداز

از بال و پرم رشتهٔ غفلت بردار شاید که کنم به اوج مهرت پرواز

۲ـ رساله در تقلید و اجتهاد «۶۵ ۱ـ ۱۷۳» (فقه و اصول ـ فارسی)

از: سید محمد بن علی طباطبایی سیّد مجاهد (۱۲۴۲ ق).

نظر مؤلف دربارهٔ مسأله تقلید و اجتهاد به طور بسیار مختصر بیان شده است.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین و الصّلاة و السّلام علی خیر خلقه محمّد و آله اجمعین اما بعد نظر به فتوای جناب آقا سید محمّد طباطبائی باید که انسان یا مجتهد باشد یا مقلّد سوای این دو طایفه ضالّ و مضلّ باشد.

انجام: هرگاه آن اشخاص که این خبر فتوی را شنیدند و آن مجتهد را می‌شناسند و او را جامع الشرایط می‌دانند و خبر دهنده را نیز عادل می‌دانند می‌توانند عمل به قول او کرد مطالب اجتهاد و تقلید تمام شد.

کتاب اول از پایان ناقص است و هردو بدون تاریخ و بدون نام کاتب می‌باشند.

۱۷۳ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۹۳۷ ﴾

۱ـ معدن الجواهر و ریاضة الخواطر «۲ـ ۴۱» (اخلاق ـ عربی)

از: ابوالفتح محمد بن علی کراجکی (۴۴۹ ق).

گفته‌های کوتاه حضرت پیغمبر اکرم و ائمه هدی علیهم السلام و بعضی از حکما را به ترتیب عدد در ده باب گرد آورده است. باب اوّل در آنچه شامل یک مطلب است، باب دوم در آنچه شامل دو است و همچنین باقی ابواب.

چاپ شده است.

[الذریعة ۲۲۱/۲۱، مرعشی ۲۹۸/۳، الفبایی آستان قدس ۵۳۴].

۲ـ ترجمة الصلاة = آداب الصلاة «۴۳ـ ۷۵» (فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (علامه مجلسی) (۱۱۱۱ ق).

رسالهٔ فتوایی مختصری است در کیفیت نماز. در آغاز پاره‌ای از مسائل اعتقادیه را ذکر کرده سپس آنچه متعلق به نماز است از طهارت، نیت و باقی اعـمال مـی‌آورد و ادعیه و اذکار را ترجمه می‌نماید و در انتها مسائل مختص به زنان را بیان می‌کند.

چاپ شده است.

[الذریعة ۲۱/۱، ۱۱۳/۴، مرعشی ۲۰۵/۱، مجلس ۱۱/۲۵، الفبایی آستان قدس ۱۲۳].

آغاز: بسمله حمد له صلاة... که چون نماز عمدهٔ ارکان ایـمان است مـی‌باید بـندهٔ مؤمن شرایط و آداب آن را فی الجمله بداند.

کتاب اول تحریر سده ۱۲ و ۱۳. تصحیح شده.

کتاب دوّم مورخ ۱۱۰۷ که شاید تاریخ کتابت باشد.

۷۵ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۹۵۱ ﴾

۱ـ عوائد الایام من مهمات ادلة الاحکام «۲ـ ۱۸۲» (فقه و اصول فقه)

از: احمد بن محمد مهدی نراقی (۱۲۴۵ ق).

هشتاد و هشت عائده در قواعد فقهی و اصولی و فوائد استدلالی است که مجتهدان را به کار آید و برای استنباط احکام شرعیه بدانها نیاز مـی‌باشد. در بـرخـی نسـخه‌ها تاریخ پایان عائده پنجاهم رمضان ۱۲۳۹ می‌باشد.

بارها چاپ شده است.

[الذریعة ۳۵۴/۱۵، مرعشی ۱۸/ ۲۹۱، مجلسی ۲۴۹/۳۶].

۲ـ مصابیح الاصول «۱۸۳ـ ۲۷۷» (اصول فقه ـ عربی)

از:؟.

مباحث نسبتاً مـفصلی است در اصـول فـقه، بـا عـناوین «مـصباح ـ مـصباح» و از

متقدمین چون سید مرتضی، علامه و اسفراینی نقل کرده است.

این نسخه تا حجیّت خبر را دارد.

آغاز: الاصول جمع اصل و هو لغة ما یبتنی علیه الشیٍ کما قالوه و الیه یرجع ما عن القاموس انه اسفل الشیٍ و فی الاصطلاح یطلق علی معان اربعة عشر سیأتی تفصیلها فی بحث الادلّة العقلیّة.

انجام: فظهر انّ البقاء علی الاصل فی سایر الظّنون موقوف علی الدلیل الخاصّ باخراج بعضها بقدر الکفایة او تعیین السّابق من قبل المشهور فلیکن هذا آخر ما اوردناه لابطال حجج المثبتین لمخصوصیة الخبر.

کتاب اول نسخ ۱۲۶۵، تصحیح شده، با مهر بیضوی «عبده محمد علی».

کتاب دوم بدون نام کاتب و تاریخ کتابت.

۲۷۷ برگ، ۲۱ × ۳۱.

﴿ ۹۹۴ ﴾

۱ـ ادعیه« ۱ـ ۳۳» (عربی ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای است از تعقیبات و حرزها منقول از علمای بزرگ این فن چون شیخ طوسی و کفعمی و سید ابن طاوس و کتاب‌های طب الائمه، حلیة المتقین و احادیث بسیاری از کلینی ره.

۲ـ رساله درباره اینکه سفر زائر کربلا از عمرش محسوب نمی‌شود «۳۳ـ ۵۱» (فارسی)

از: علاّمه مجلسی.

جواب از اشکالی است در مورد روایت‌هایی که می‌گوید سفر زائر کربلا و سید

الشهدا علیه الصلاة و السلام را از عمر او محسوب نمی‌کنند.

آغاز: الحمد لله العلیّ الاعلی و سلام علی عباده الّذین اصطفی محمّد و اهل بیته خیرة الوری و بعد بدان که در کتب معتبره حدیث به سندهای معتبر بسیار از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق صلوات الله و سلامه علیهما.

انجام: مناط اعتماد نمی‌دانسته‌اند و معتمد معنی را می‌دانسته‌اند که شاهدی و قرینهٔ بر آن معنا در احادیث دیگر یافته باشند و الله تعالی اعلم بحقیقة الحال و حقّیة المقال و بما یزیل عن احادیث نبیّه و اهل بیت نبیّه سلام الله علیهم الشبهة و الاشکال.

هردو بی‌نام کاتب و تاریخ کتابت، رساله اول جدول زرین هم دارد.

۵۱ برگ، ۱۸ × ۲۹.

﴿ ۱۰۱۰ ﴾

۱ـ شمس السیاق« ۱ـ ۲۵» (ریاضیات ـ فارسی)

از: خواجه شمس الدین محمد صاحب دیوان.

رساله مختصری است در حساب ارث به روش سیاق که مؤلف آن را برای خواجه میر احمد خوافی ترتیب داده است. این کتاب دارای پنج فصل می‌باشد.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۴۹۱ رجوع شود.

[الذریعه ۲۲۲/۱۴، آستان قدس ۱۹۳/۸].

آغاز موجود: واضح و رایح است که حق سبحانه و تعالی جل جلاله بناء عالم و ضبط بنی آدم بر حساب نهاده است.

انجام: از میراث نسل است انشاء الله و باب همایونی به نصرت اسلام و سالهای دراز فراوان و قرنهای بیشمار....ارباب فضل و بیان مخلّد و مستدام باد بمحمد و آله الامجاد.

۲ـ منشأت «۲۶ـ ۷۰» (فارسی)

از: علی قمی ـ علی شیرازی (؟).

مجموعه نامه‌ها و فرامین برای طبقات مختلف از جمله علما، حکما، منجمین، سلاطین برای تعلیم نامه نگاری ترتیب داده شده است. پشت جلد کتاب یادداشتی به این مضمون آمده است: «انشاء علی بن محمد قمی شمس الدین علی شیرازی به امر شاهرخ و انشاء ناقص دیگر».

این یادداشت ظاهراً بخط مرحوم رمضانی واقف نسخه است.

رساله اول نستعلیق ۱۰۹۶. اولش ناقص است. با مهر بیضوی «عبدالعلی بن محمد علی ۱۲۶۰».

رساله دوم نستعلیق احمد بن کمال بنی اسرائیل. اول و آخرش ناقص است و تحریر سده ۱۰ و ۱۱ می‌باشد. با مهر مربع «جان علی بن لطف الله».

۷۰ برگ، ۱۳ × ۲۳.

﴿ ۱۰۳۲ ﴾

۱ـ رسالة فی بیان ما لم یثبت فیه حدیث صحیح من الابواب« ۱ـ ۵»

(حدیث ـ عربی)

از: مجد الدین محمد بن یعقوب شیرازی فیروز آبادی (۸۱۷).

احادیثی را که از نظر مؤلف جعلی یا منسوب به راویان است یا نیاز به توضیح دارد تحت عناوین «باب ـ باب» آورده است. ابواب آن عبارتند از: باب الایمان، باب کلام الله، باب خلق الملائکه، باب طلب العلم، باب فضائل الصدّیق ابوبکر، باب فضائل علی.....

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد لله ربّ العالمین والصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد خاتم النبیّین و علی آله و اصحابه اجمعین. هذه اشارة الی ابواب ما لم

یثبت فیها شیء عند جهابذة علماء الحدیث فی غایة الاختصار.....

انجام: و مذمّة العلماء الذین یمشون الی السلطان و مسامحة العلماء و زیارة الملائکة قبور العلماء لم یثبت فی ذلک شیء و لله اعلم و صلی الله علی محمد و آله و سلم.

عناوین و خطوط سیاه، در اولین برگ عبارت «رسالة فی بیان ما لم یثبت فیه حدیث صحیح من الابواب للعلاّمة مجد الدّین الفیروز آبادی صاحب القاموس (علی ما فی مجموعةٍ)، رؤیت می‌شود و همچنین دو مهر بیضوی در برگ اول محو شده است.

۲ـ مختصر علی سبیل الاختیار من کتاب الاضداد «٦ـ ۷» (ادبیات ـ عربی)

از: ؟.

کتاب اضداد صنعانی را تلخیص کرده است.

در فهرست سابق این کتابخانه به جای اضداد، اضواء چاپ شده است.

آغاز: لا امّ له: یکون مدحاً و یکون ذمّاً، برح: اذ اظهر و اذ استر، برّد: برد و اسخن، بعد: بمعنی بعدو بمعنی قبل.

انجام: هوی: اذ اصعد و اذ انزل تمّ.

هردو بی‌تاریخ، تحریر سده ۱۴. در برگ اول رساله اول نام مؤلف ذکر شده، و درپایان رساله دوم فوائدی درباره مسائل ادبی آمده است.

۷ برگ، ۱۲ × ۲۱.

﴿ ۱۰۴۲ ﴾

۱ـ رسالهٔ جفر «۱ـ ۲۵» (فارسی)

از: ؟.

رسالهٔ مختصری است در استخراج امور از اسماء و القاب و کنیه‌های اشخاص.

[مجلس ۴۱/۳۶].

آغاز: بسمله. بدان ایّدک الله که علماء جفر به تعب بسیار فهم کرده‌اند...از کیفیت و لقب و اسم.....

انجام:

از بـدیهی شـنو تـمامی ایـن که مرکب ضظخ بود به یقین

۲ـ کنوزالمعزمین «۲۵ـ۲۹» (علوم غریبه ـ فارسی)

از: حسین بن عبدالله بن سینا (شیخ الرئیس) (۴۲۸).

رساله مختصری است در طلسمات و نیرنجات و تکسیر و رقعه.

در دو مقاله و هر مقاله چند فصل.

[کشف الظنون ۱۵۲۰/۲، گنج بخش ۲۳۴۷/۴، مجلس ۹/۳۶].

آغاز: حمد و سپاس خدایی را که آفریدگار جهان است و پیدا کننده زمین و زمـان است و پدید آورنده موالید و ارکانست و.....چنین گوید مؤلف ایـن کـتاب مـختصر رئیس ابو علی سینا که این کتاب تألیف کرده شد و در وی عجایب و غرایب این علم پیدا کرده آمد....

هیچ کدام تاریخ کتابت ندارد. رساله اول آغازش پاره شده و آسیب دیده. درپایان رساله دوم فوائدی درطلسمات و غیر در ۱۲ برگ آمده است.

۴۳ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۰۴۳ ﴾

۱ـ العوامل فی النحو = عوامل ملا محسن «۱ـ ٦۰» (نحو ـ عربی)

از: محسن بن محمد طاهر قزوینی (ق ۱۲).

به جلد اول این فهرست ص ۳۸۵ رجوع شود.

۲ـ عوامل منظوم «۶۰ـ ۶۱» (نحو ـ فارسی)

از: کمال الدین بن جمال الدن بن حسام (ابن حسام) (قرن ۸).

عوامل جرجانی را در ۲۵ بیت به نظم کشیده است.

[فهرست مجلس ۱۵/۳۵، منزوی ۲۰۷۲/۳، دانشگاه ۳۲۷۰/۱۳].

آغاز:

بعد توحید خداوند و درود مصطفی
نعت آل پاک پیغمبر رسول مجتبی
هست مدح خسرو قاضی معز الدین حسین
حامی دین آفتاب معدلت ظلّ اله...
عامل اندر نحو صد باشد چنین فرموده است..

انجام:

پس ظننت با رایت پس وجدت بی خفا
بعد از آن هفت قیاسی اسم فاعل مصدر است
شد تمام این صد عوامل خوش نظام و خوش نسق
ناظم و بانی و کاتب را بکن هر دم دعا

هردو تحریر محمد شریف حسینی خلخالی در ۱۳۴۰.

۶۱ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۰۴۵ ﴾

۱ـ جفر «۱ـ ۵» (فارسی)

از:؟.

آغاز: بدانکه علم جفر بسیار معتبرست و علمی است بسیار نازک و دقیق که حقا از معجزات است و هر کسی را بدین عالم اطلاعی و وقوفی نیست و از حضرات ائمه

است که بدان عمل می‌کردند.....

انجام: در زیر جدول: خواص نقش آیه و اذ قال ربک للملائکة آن است که اگر کسی در شرف آفتاب نوشته با خود دارد پیش بزرگان معزز باشد و صاحب فراست گردد. اکثر پیغمبران را به خواب ببیند....

۲ـ نجوم و رمل «۵ـ ۴۳» (فارسی)

از: محمود حسینی بخاری (؟).

دارای پنج باب و هر باب دارای چند فصل است.

آغاز: الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب...اما بعد...این کتاب در علوم نجوم و بروج و منازل و خواص ایشان..... و حرف و جفر و تکسیر.....

انجام موجود: و هر آن عدد که قابل قسمت نباشد به روز آخر به موکلان مذکور ضم ساخته بخواند، در اوقات استخاره....

هردو بی‌تاریخ کتابت و دومی از آخر ناقص است.

۴۳ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۰۴۶ ﴾

۱ـ مراحل السالکین «۱ـ ۴۴» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد جعفر بن صفر خان کبودر آهنگی (مجذوب علی شاه) (قرن ۱۴).

به جلد دوم این فهرست ص ۶۸۳ رجوع شود.

[الذریعه ۲۶۹/۲۰، الفبائی آستان قدس ص ۵۱۰، مشار فارسی ۲۹۸۲/۲، رسائل مجذوبیه ص ۳۳].

۲ـ مراة الحق «۴۴ـ ۱۳۲» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد جعفر بن صفر خان همدانی کبودر آهنگی (قرن ۱۴) = مجذوب علی شاه.

در مراحل سیر و سلوک و صفات صوفیان و عارفان و راه وصول به حقّ و دوری از خلق، دارای پانزده فصل با مقدمه‌ای در بیوگرافی و حالات خود. این رساله ادامه همان مراحل السالکین است از فصل نهم شروع می‌شود و چون با بسمله و تمّت شروع و اتمام پذیرفته و همچنین جدا هم چاپ شده دو کتاب محسوب شد.

[الذریعة ۲۶۹/۲۰، مشار فارسی ۲۹۷۷/۲، رسائل مجذوبیّه ۳۳].

آغاز: این رساله‌ای است در طریق سلوک و ریاضت از قدوه محققین و علامه دین مولانا محمد تقی روح الله روحه العزیز اگرچه اسم سامی و نام گرامی خود را در رساله ذکر نفرموده....

انجام: اگر دلالت کند بر ذات به اعتبار صفتی از صفات او را اسماء صفات گویند و اگر به اعتبار فعلی از افعال باشد مثل خالق و رازق، اسماء فعل گویند.

تحریر ۱۲۷۶ و در فهرست سابق ص ۳۵۹ این مجموعه به عنوان یک کتاب یاد شده است.

۱۳۳ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۰۵۳ ﴾

۱ـ المفراح فی شرح مراح الارواح «۱ - ۳۲» (صرف ـ عربی)

از: حسن پاشا بن شیخ علاء الدین علی.

شرح مزجی بر «مراح الارواح» احمد بن علی بن مسعود است.

به ج ۱ ص ۵۲۳ همین فهرست رجوع شود.

[الذریعة ۳۵۹/۲۱، کشف الظنون ۱۶۵۱/۲، آستان قدس ۲۳۱/۱۲ ـ ۲۳۵].

۲ـ العزی فی التصریف =التصریف «۳۴ـ ۴۴» (صرف ـ عربی)

از: عز الدین ابراهیم بن عبدالوهّاب بن ابراهیم زنجانی.

به ج ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

کتاب اول تحریر ۱۱۲۶ در مشهد.

کتاب دوم بی‌تاریخ. با مهر بیضوی «بسم الله الرحمن الرحیم».

۴۴ برگ، ۱۲ × ۲۴.

﴿ ۱۰۶۰ ﴾

۱ـ مکارم الاخلاق« ۱ـ ۲۸۸» (حدیث ـ عربی)

از: ابو نصر حسن بن فضل بن حسن طبرسی (قرن ۶).

به ج ۱ ص ۵۲۹ رجوع شود.

[الذریعه ۱۴۸/۲۲، مرعشی ۲۷۸/۵، سپهسالار ۳۱۱/۱]

۲ـ اعتقادات «۲۸۸ـ ۲۸۹» (عربی)

از: ؟.

آغاز: الحمد لله و الصلاة....یجب علی کل مکلف حرّ و عبد ذکر و انثی ان یعرف الاصول الخمسة التی هی ارکان الایمان و هی التوحید و العدل و النبوة و الامامة والمعاد بالدلیل لا بالتقلید....

انجام: و نیتها اصلی فرض کذا قضاء لوجوبه قربة الی الله فهذا یسیر ما یجب علی المکلف و من اخلّ بشئ منه استحق العقاب.

کتاب اول، نسخ محمد شریف بن ملا جنابی الجرجانی در رمضان ۱۰۵۴ و رساله دوم که از وسط ناقص است نسخ همان کاتب در شوال ۱۰۵۵.

۲۸۹ برگ، ۱۴ × ۲۴.

﴿ ۱۰۶۷ ﴾

۱ـ تاریخ معاصر اروپا« ۱ـ ۸۸» (فارسی)

از: ؟.

تاریخ معاصر فرانسه و انگلستان و چگونگی شکل‌گیری مشروطه در آنجا را آورده است.

تالیف یکی از نویسندگان سده ۱۴ که گویا برای تدریس نوشته است.

آغاز: ابتدای قرون معاصر روز....در ۱۷۸۷ است و فرق حدود مملکت فرانسه در حالیه.

انجام: تاریخ طبیعی انگلیس بیان کرده است....و عیار اسکناس و تمام ترتیبات ثروتی در سه دوره برقرار شده است.

۲ـ تاریخ شعراء «۸۹ـ۱۲۷» (فارسی)

از: ؟.

شرح حال شاعران معروف ایرانی را به اختصار آورده است.

تالیف یکی از نویسندگان سده ۱۴ که گویا برای تدریس نوشته است.

آغاز: شعر در لغت دانش و ادراک معانی است به حدث صائب و اصطلاحا سخنی است اندیشیده و مرتب معنوی موزون مکرر مقفّا. اولاً قید (اندیشیده) برای اخراج.....

هردو تحریر ۱۳۳۰.

۱۲۷ برگ، ۱۹ × ۲۴.

﴿ ۱۰۶۹ ﴾

۱ـ شرایع محقق حلی« ۱ـ۱۲۹» **(فقه ـ عربی)**

به ج ۱ ص ۲۷۸ رجوع شود.

۲ـ الروضة البهیة شهید ثانی « ۱۳۰ ـ ۲۳۵» **(فقه ـ عربی)**

از: به ج ۱ ص ۲۵۶ رجوع شود.

کتاب اول، از نکاح تا کتاب قضاء و تحریر سده ۱۱ و ۱۲ می‌باشد.

کتاب دوم از طهارت تا لعان است بدون نام کاتب و تاریخ کتابت.

۲۳۵ برگ، ۱۶ × ۲۵.

﴿ ۱۰۷۲ ﴾

۱ـ شرح هدایة الحکمة « ۲ ـ ۲۰۴» **(فلسفه ـ عربی)**

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ه).

به ج ۱ ص ۳۴۹ رجوع شود.

[الذریعة ۱۴/ ۱۷۵، مرعشی ۳۲۵/۳]

۲ـ رسالة القطب و المنطقة «۲۰۵» **(فلسفه ـ عربی)**

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ه).

در این رساله فلسفی وجود فلک، وجود شخصی صادر از عقل کل دانسته شده و مؤلف به اثبات آن پرداخته است.

[کتابشناسی جامع ملاصدرا ص ۱۹۸].

آغاز: الحمد لواهب النور و العقل و الصلاة....و الاقل قد سألنی بعض الاخوان ان افهم.

انجام:

فلیس الجواب الامثل ما ذکرناه فیما نحن فیه فافهم شاکرا لله معتنیا بنعمته و هدایته فانی قد جئتک من سبأ بنبأ.

کتاب اول تحریر صادق در ۱۲۴۵. با فائده یا رساله‌ای درباره واحد حقیقی از ابراهیم همدانی حسینی.

رساله دوم تحریر صادق در ۱۲۴۵.

۲۰۵ برگ، ۱۴ × ۲۶.

﴿۱۱۰۶﴾

۱ـ حاشیة قواعد الاحکام« ۱ـ ۵۶» (فقه ـ عربی)

از: شیخ علی بن عبدالعالی عاملی (محقق کرکی) (۹۴۰ هـ. ق).

حاشیهٔ مختصری است بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلّی با عناوین (قوله ـ قوله). این حاشیه را قبل از «شرح قواعد» معروف به «جامع المقاصد» نوشته است.

[الذریعة ۱۷۱/۶، مرعشی ۳/ ۱۳۱].

آغاز موجود: ما اشبه هذه بمسألة ما اذا اختلطت اللقطة المبیعة من الخضراوات بالمتجدد منها.....

انجام موجود: فعلی هذا ما لا یجوز السلم فیه لا یجوز بیعه بالوصف.....

۲ـ مختلف الشیعة فی احکام الشریعة «۵۷ـ ۲۳۸» (فقه ـ عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۷۲۶ ه).

به ج ۱ ص ۴۷۹ رجوع شود.

[الذریعة ۲۱۸/۲۰، مرعشی ۱۵۵/۳، مجلس ۲۵۳/۱۱].

کتاب اول بخشی از کتاب بیع است بدون تاریخ.

کتاب دوم طهارت و صلاة است بدون تاریخ.

۲۳۸ برگ، ۱۶ × ۲۶.

﴿۱۱۱۲﴾

۱ـ معالم التنزیل بغوی «۲ـ ۳۳۸» (تفسیر ـ عربی)

به ج ۱ ص ۵۰۸ رجوع شود.

۲ـ انوار التنزیل بیضاوی «۳۳۹ـ ۳۴۴» (تفسیر ـ عربی)

به ج ۱ ص ۵۷ رجوع شود.

کتاب اول تا سوره اسراء را دارد بدون نام کاتب و تاریخ کتابت، با یادداشت تملک مورخ ۸۷۹ و فایده‌ای در شرح حال بغوی.

کتاب دوم فقط سوره حمد است، بدون تاریخ.

۳۴۴ برگ، ۲۲ × ۲۷.

﴿۱۱۶۱﴾

۱ـ حاشیة الروضة البهیة «۱ـ ۴۷» (فقه ـ عربی)

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵ ق).

به ج ۱ ص ۱۵۵ رجوع شود.

[الذریعة ۹۳/۶، مرعشی ۳۳۷/۱۵، مجلس ۴۲۲/۲۵].

۲ـ شرح احادیث اعتقادی «۴۸ـ۱۰۸» (عربی)

از: ؟.

شرح چند حدیث اعتقادی به نقل از کتاب کافی و توحید شیخ صدوق. مؤلف در

این کتاب از کتاب مراة العقول علامه مجلسی نام بـرده و از ایشـان تـعبیر بـه مـولانا المحقّق قدّس سره نموده است همچنین از میرداماد و فاضل مازندرانی مطالبی نـقل کرده است.

شاید بخشی از یک کتاب باشد.

آغاز: فی الاحتجاج عن هشام بن حکم انّه سأل....الصادق علیه السلام عن قول من زعم انّ الله لم یزل.

انجام: و کذلک جمیع الموجودات کما بیّن منه یبتدئ و الیه تصیر، ألا الی الله تصیر الامور.

کتاب اول بخشی ازکتاب طهارت است بدون تاریخ کتابت.

کتاب دوم از آغاز ناقص است. بدون تاریخ کتابت.

۱۰۸ برگ، ۱۴ × ۲۲.

﴿ ۱۱٦۸ ﴾

۱ـ تاریخ ایران« ۱ـ ۱۷۳» (فارسی)

از: ؟.

نوشته یکی از معاصران است.

آغاز: ابتدا با عثمان پاشا ایرانیها جنگ کردند و... پاشا فرار کرده‌اند.....

انجام: مستعمرات انگلیس در آمریکا عبارت است از کانادا و در اقیانوسیه، تـمام استرالیا و چند جزیره بزرگ دیگر.

۲ـ لغات فارسی «۱۸۷ـ ۲۲۸» (لغت فارسی به فارسی)

از: ؟.

مقداری از لغات مشکل زبان فارسی را به فارسی معنی کرده است.

آغاز: زر اندود کردن.

انجام: تفکه: لذت بردن ـ سرگرمی.

هردو بدون نام کاتب و تاریخ کتابت.

۲۲۸ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۱۱۸۰ ﴾

۱ـ زاد المسافرین «۵ـ ۷۹» (طب ـ فارسی)

از: محمد مهدی بن علی نقی شریف طبیب (قرن ۱۲).

دوست مؤلف، میرزا محمد اسماعیل که همیشه در سفر بود از وی درخواست کرد که کتابی مختصر در طب بنگارد تا در خور حال مسافران باشد و بدون مراجعه به پزشکان بتوانند از آن استفاده کنند، این کتاب دارای دو مطلب است: اول، در تدبیر مسافرین و حفظ الصحة ایشان، دوم، در معالجهٔ صنفی چند از بعضی امراض. در بعضی نسخه‌ها تاریخ فراغت آن ۱۱۴۱ هـ. ق ذکر شده.

به ج ۲ ص ۴۶۲ رجوع شود.

[**الذریعه ۱۰/۱۲، مرعشی ۵۳/۵، فهرست‌کتابهای طبّی نجم آبادی ص ۴۴۰**].

آغاز: سپاس افزون از خواهش بیماران شفا و ستایش تجاوز از شوق دردمندان بقا نثار بارگاه طبیبی است و.....

انجام: علاج بعضی نمودند این خادم آثم جرئت ردّ مسئول ایشان نکرده و اگر ظاهراً بعضی از مواد یا موضوع کتاب منافات داشته باشد سببش اینست و فراغ از تسویه این اوراق در هنگام پریشانی حال و شکستگی بال و ضعف بدن و اسیری در وطن در اصفهان در ایام شدّت اوقات و محنت در ازمنه افتنان و انقلاب دوران در زمان اندک آخر شهر صفر المظفر تمام شد احدی و اربعین و مأة الالف.....

۲ـ طب فارسی «۸۰ـ ۹۰» (فارسی)

از: ؟.

آغاز موجود: در بیان نبض و احوال آن بدانکه نبض حرکات مکانی است که دل و رگهای جهنده آن را می‌جنباند به انبساط و انقباض از جهت حفظ حرارت غریزی و زیاده کردن در روح حیوانی.

انجام: طلای آن به آب کشنیز جهت حمره و سعله و جرب و حکّه و ذرودش جهت قروح خبیثه و جمیع نزف الدّم و ورم بن دندان و نغنغه و حمول او به آب کشنیز جهت حمره.

کتاب اول، نستعلیق علی بن صادق تبریزی در ۱۲۰۶.

کتاب دوم اول و آخر ناقص، بدون تاریخ و نام کاتب.

۹۰ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿۱۱۹۳﴾

۱ـ شرح شرایع الاسلام «۱ـ ۱٦۱» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

تقریرات درس آقا شیخ هادی طهرانی است که یکی از شاگردانش در سال ۱۳۰۲ هـ. ق نوشته است شامل بخشی از طهارت و بخشی از صلاة.

آغاز: بسمله. حمدله. قال المصنّف قدس الله نفسه و اعلی فی الفردوس مقامه. کتاب الطهارة الی ان قال و هذا الکتاب معتمد علی اربعة ارکان....و لا یخفی ان تقیید الماء بالمطلق لا یتصوّر له وجه لأنّ اطلاقه منعنی عن التقیید...

انجام: کانت الصلاة صالحة لان توقع من شخص اداء و قضاء فریضة و نافلة واجباً و مستحباً و غیر ذلک لابدّ فی تعیینها و الاّ لم توقع لشیء منها.

۲ـ الاجتهاد و التقلید «۶۵ ۱ـ ۱۷۱» (فقه و اصول ـ عربی)

از: ؟.

تقریرات درس آقا شیخ هادی طهرانی است.

آغاز: بسمله. حمدله....فهذه جملة من مباحث مسألة الاجتهاد و التقلید قد استفدتها من الاستاد الاعظم....الشیخ محمد هادی الطهرانی سلمه الله تعالی....فنقول مستعیناً بالله و متوسلاً بأئمّة الهدی علیهم السّلام.

انجام: اذا استنبط المتجزّی حکم المسألة فعلاً و استقر رایه فیها بشیٍ و ظهر بعون الله تعالی انّه یجوز له التقلید فیها.

هردو تحریر ۱۳۰۲ در نجف. کتاب اول طهارت و صلاة از قبله تا اذان امت.

﴿۱۲۱۱﴾

۱ـ شرح عوامل جرجانی« ۱ـ ۱۴» (نحو ـ عربی)

از: ؟.

شرح مزجی مختصری است بر کتاب معروف «عوامل میر سید شریف جرجانی».

آغاز: الحمد لله علی جزیل نواله و الصلاة و السلام علی نبیه محمد و آله اجمعین اما بعد العوامل فی النحو علی ما الفه الشیخ الفاضل عبدالقاهر.....

انجام:...هو العامل فی رجل و هو جاءنی الاّ ان عمله فی الاول بالأصالة و فی الثانی بالتبعیة هذا اخر ما اردنا ان نذکر من العوامل المأة التی ذکره الشیخ الفاضل.

۲ـ العوامل«۱۵ ـ ۴۳» (نحو ـ عربی)

از: ملا محسن بن محمد طاهر قزوینی (ق ۱۲).

به ج ۱ ص ۳۸۵ رجوع شود.

هردو بدون تاریخ، با مهر بیضوی «یا احمد» در اول و «عبده الراجی فتح الله» در آخر.

۴۳ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿۱۲۱۴﴾

۱ـ ترجمه و شرح ارشاد القلوب «۲ـ ۷۱» (حدیث ـ فارسی)

از: محمد مهدی هرندی قهپایی.

ترجمه سلیس و روانی است از «ارشاد القلوب» دیلمی است. طبق گفته مؤلف در اول کتاب، او این ترجمه را در دورهٔ بلوای اصفهان که توسط اعوان علیمردان در سال ۱۱۶۰ هـ. ایجاد شده بوده است در قریهٔ هرند به انجام رسانیده است.

آغاز: حمد له....اما بعد چنین گوید فقیر الی اسد الغنی محمد باقر....چون در اوان انقلاب اصفهان و نهب اعوان علیمردان.....

انجام:...پس من چیزی از او بازگیرم و او صبر کند و مسرور باشد میدهم او را سه خصلت که اگر یکی از آنها را به ملائکه خود هم از او راضی شوند.

۲ـ انتخاب الکلمات «۷۱ـ۱۱۹» (اخلاق ـ فارسی)

از: کاتب کتاب قبل و یا از مؤلف کتاب قبل.

کتابی است در دو فصل؛ اول در ذکر آیاتی که دلالت بر مواعظ و نصایح می‌کند و در فصل دیگر ذکر مصائب ائمه و اهل بیت علیهم السلام است که همه مطالب دو فصل در پانزده محفل به انجام رسیده است.

آغاز: پس از نوشتن این کتاب شرح ارشاد قصد ما عاصی ابوالحسن چنین شد که عنوان بعضی از آیات به مطابق آیات اخباری که.....

انجام:

... صورت از نامحرمان پوشانید به این اکتفا نکردند فریاد زد جلاد بیا.

کتاب اول تحریر ابوالحسن بن قاسمعلی اشکوری در ۱۳۱۴ در مشهد الرضا علیه السلام در مدرسه مستشار.

کتاب دوم تحریر همو در ۱۳۲۸.

۱۱۹ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۱۲۲۲ ﴾

۱ـ خلاصة الحساب (عربی)

از: شیخ بهائی «۱ ـ ۵۸».

به جلد اول ص ۲۱۹ رجوع شود.

۲ـ حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله (منطق ـ فارسی)

از: علیرضا تجلّی شیرازی «۵۹ ـ ۱۳۸».

به جلد دوم ص ۳۷۷ رجوع شود.

کتاب اول و دوم نسخ محمد علی بن الحاج ملامحمد حسین التبریزی بدون تاریخ.

۱۳۸ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۱۲۳۴ ﴾

۱ـ یوسفیه = شرح عوامل ملا محسن «۱ ـ ۷۹» (نحو ـ فارسی)

از: جعفر بن محمد بن ابراهیم طالقانی.

مؤلف ابتدا متن عوامل ملا محسن را ذکر و سپس آن را ترجمه می‌کند. او این کتاب را برای ملا محمد یوسف حمزه‌ای به تاریخ ۱۱۵۱ ه. نگاشته است.

آغاز: حمد بی قیاس خداوندی را سزا و لایق است که شب دیجور.....

انجام:...و از برای مثل این روز که قیامت باشد پس باید عمل کنند عمل کنندگان.

۲ـ دیوان انوری «۸۰ـ۷ ۱۰» (فارسی)

از: اوحد الدین علی بن اسحاق االابیوردی الخاورانی الانوری (حکیم انوری).

دیوانی است در مدح بزرگان دورهٔ شاعر علاّمه حاج آقا بزرگ در الذریعه می‌گوید: حکیم انوری در اصل شاعر نبوده و روزگار او را مجبور به گفتن اشعاری در مدح سلاطین کرده است. علم فراوان او در شعرش آشکار است چنان که فهم اشعارش نیاز به شرح و تفسیر دارد.

به جلد دوم این فهرست ص ۳۸۶ رجوع شود.

[الذریعة ۱/۹ / ۱۰۹، مجلس ۳۰۳/۲۶، منزوی ۲۲۳۵/۳، مشار فارسی ۲۲۶۸/۲].

آغاز:

نصر فزاینده باد ناصر دین را صدر جهان خواجهٔ زمان و زمین را...

انجام:

...زمانه را اگر این یک جفاست بسیار است

به جای من چه کز این صد هزار گونه جفاست

کتاب اول تحریر ۱۲۴۵.

کتاب دوم بی‌تاریخ.

۱۰۷ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۱۲۳۵ ﴾

۱ـ الشهادات «۲ـ۱۲۴» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

آغاز: القول فی الشهادة و هی لغة الاخبار عن الیقین کما فی شمس العلوم و قد یطلق بمعنی الحضور کشهدت الواقعة و قوله تعالی «فمن شهد منکم الشهر فلیصمه».....

انجام: انّ الوارث اذا کان عالماً بذلک فلا ضمان علیها لقوّة المباشرة.....الحمد لله من اوّله الی آخره.

۲ـ الشهادات «۱۲۵ـ ۱۳۷» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الشهادة فی اللغة الحضور کشهد.... و من شهد منکم الشهر فلیصمه و یری الشاهد ما لا یری الغائب.

انجام: و ان لم یطرب السامع و ان کان الغالب فی الغاء....هو الثّانی و امّا کونه مطرباً....

هردو بی‌تاریخ و ظاهراً نسخه بخط مؤلف، تحریر سده ۱۳.

وکتاب دوم ناقص است.

۱۳۷ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۱۲۴۹ ﴾

۱ـ رساله در معاد «۱ـ ٦۴» (اعتقادات ـ فارسی)

از: محمد جعفر (شاید شیخ الاسلام).

شرح و تفسیر آیات آخر سوره زمر است که برای شاه سلطان حسین صفوی آن را نگاشته و دارای سه فصل می‌باشد.

آغاز: مفتاح گشایش ابواب چنان ثواب حمد و سپاس یگانه‌ای است افزون از قدرشناسی میزان عقول اولی الالباب.....

انجام:...و بعضی از تفسیر قائلین بالحمد رب العالمین خصوصاً مؤمنان‌اند که خدای را ستایش می‌کنند در ازای نعمتهای بهشت که به ایشان رسیده.

۲ـ معراج نامه «۶۵ ـ ۹۰» (فارسی)

از:؟.

مختصری است در معراج پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله.

آغاز: در شب جمعه دوازدهم ماه رجب حق سبحانه و تعالی جبرئیل امین را فرمان داد و گفت: ای جبرئیل من .....

انجام:...آنگاه رسول زنی را از انصاریان طلب فرمود به عقد....درآورد تا خدمت فرزندان وی را به جا آورد.

هردو نستعلیق میرزا کنعان کسری در گرگانرود طالش در ۱۲۴۵.

۹۰ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۱۲۵۲ ﴾

۱ـ داستان یوسف و زلیخا« ۱ ـ ۷۶» (فارسی)

از:؟.

کتابی است در ذکر احوال حضرت یوسف با برادران و سپس عزیز مصر شدن وی که مؤلف آن را به نظم و نثر درآورده است.

آغاز موجود: یا او را در چاهی بیندازید تا خالی بماند از برای شما دوری پدر شما یعنی چون پدر او را نبیند التفات او مخصوص شما باشد....

انجام:

ای خوشا آن کس که او صدیق وار بزم آراید بساط قرب یار

۲ـ حملهٔ حیدری «۷۷ـ۱۰۸» (منظومه ـ فارسی)

از: ملاّ بمان علی راجی کرمانی.

سی هزار بیت شعر درباره غزوات پیامبر اسلام و جنگهای علی علیه السلام است که ملا

بمان علی کرمانی متخلص به «راجی» بعد از اینکه از دین زرتشت دست کشید و مسلمان شد آنها را به نظم درآورده که بعد از رحلتش میرزا مظهر کرمانی به ترغیب رضا قلی هدایت، آنها را تنظیم کرد.

به ج ۲ ص ۲۹۶ همین فهرست رجوع شود.

[فارسی مشار ۱۲۲۳/۱، الذریعة ۹۱/۷].

آغاز:

به نام خداوند دانای فرد — که از خاک آدم پدیدار کرد

انجام:

یعنی آن صاحب لوای جهان
سایه از لطف بر سر اندازد
خوش دلم آن خدا که جرم مرا
اختیارم به حیدر اندازد
که این شرط وفا نیست مخروش تجمل
گل بی تحمل جایز نیست بلبل داند

کتاب اول نستعلیق غیاث الدین محمد بن محمد صادق نصیری در ۱۲۶۶. اولش ناقص است.

کتاب دوم بخشی از حمله حیدری است بدون تاریخ و نام کاتب.

۱۰۸ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۱۲۶۰ ﴾

۱ـ علم بلاغت «۱ـ ۳۶» (فارسی)

از: محمد حسن بن میرزا عباسقلی خان طهرانی.

رساله مختصری است در علم معانی و بیان و بدیع با قلمی روان و سلیس که مثالهائی از اشعار عربی و فارسی آورده است.

مؤلف معاصر احمد شاه قاجار بوده است.

آغاز: بسمله. الحمد لله ربّ العالمین.....و بعد پوشیده نیست که از آنگاه که تاج و تخت خسروی...احمد شاه قاجار خلّد الله ملکه و دولته مباهی و مزیّن گردیده....ادبیات هر لغت عبارت است از بعضی امور وجودی.

انجام: مثال بحر جدید و قریب و مشاکل را از کتب مبسوطه باید جست.

۲ـ فتحیّه = فارسی هیأت «۳۸ـ ۷۰» **(هیأت ـ فارسی)**

از: علاء الدین ملا علی قوشچی فرزند محمد (۸۷۹ هـ. ق).

رساله‌ای است مشهور در هیأت به زبان فارسی در یک مقدمه و دو مقاله.

به ج ۲ ص ۷۸۱ رجوع شود. در فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۰۴ به اشتباه گفته شده شاید کتاب سی فصل باشد.

[مرعشی ۲۴۳/۸، مجلس ۱۱۳/۶، فارسی مشار ۴۳۲۸/۲].

کتاب اول تحریر مؤلف ظاهراً در ۱۳۲۸.

کتاب دوم اولش ناقص است. نستعلیق علی اکبر بن زین العابدین در ۱۲۳۹.

۷۰ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۱۲۶۲ ﴾

۱ـ سیاست روس و انگلستان« ۱ـ ۱۰» **(فارسی)**

از: ؟.

رساله‌ای است مختصر در باب سیاست روز در ابتدای قرن بیستم که در دو بخش نوشته شده است. بخش اول سیاست ایتالیا دربارهٔ روس و توسعه طلبی‌های آن است. و در بخش دوم به مسأله انگلستان و مستعمرهٔ آن، مصر مربوط است. این رساله ترجمهٔ نوشتهٔ یکی از نمایندگان مجلس اعیان انگلستان است.

آغاز: ایطالیا و روس. کنت لو یجی ترل یکی از اجزاء مجلس اعیان دولت ایطالیا در این اواخر کتابی تألیف کرد که طرف اعتنای عموم و اسباب مذاکره گردید.....

انجام:...متعهد بشود که مصر را به زودی تخلیه کند بواسطهٔ اکثریت آراء رد شد یعنی نود و هفت نفر تکلیف او را قبول و دویست و شصت نفر رد کردند لهذا پذیرفته نشد.

۲ـ مجموعه نظم و نثر« ۱۱ـ۱۰۲» (عربی)

از: ؟.

مجموعه‌ای است از نظم و نثر عربی که از نسخه‌های قدیمی که بعضی از آنها به خط علی بن هلیل (الهلال) الکاتب بوده نقل شده است.

آغاز: الحمد لله علی نعمه. قال ابو حمد عبدالله بن عبدالله بن طاهر یقال انه لا تنفعک محبة من فوقک الا ان یکون معها رحمة.....

انجام:...و منها قول ابی منصور الثعالبی: الا یا صاحب الدنیا....تسیر المنایا حیث سارت ربائیه.

کتاب اول نستعلیق ۱۳۰۴.

کتاب دوم بدون تاریخ.

۱۰۲ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿۱۲۸۰﴾

۱ـ کشف الرّمل« ۱ـ۱٦» (فارسی)

از: ؟.

در قواعد رمل و چگونگی به کار بستن آن و استخراج مطالب. این کتاب در پانزده فصل تنظیم شده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین فصل اول بدان ارشدک الله تعالی که این مختصری است در قواعد علم رمل مشتمل بر پانزده فصل. فصل اول در کیفیّت وضع این علم....

۲ـ لطف الرّمل و مشرق الرمل «۱۷ـ ۸۸» (فارسی)

از: ؟.

مسائل و قواعد رمل را به نظم کشیده دفتر اول را لطف الرسل و دفتر دوم را مشرق الرمل نامیده است. آغاز یکی از دو دفتر: ای نگاه دو چشم روشن تو.

آغاز:

علم رمل ای مهندس هشیار　　منحصر کرده‌ام بچار ادوار

انجام:

هشت دیگر ز خانه‌اش محروم　　شده هرکی به ناقصی موسوم

رساله اول تا فصل نهم را دارد و هیچ کدام تاریخ کتابت و نام کاتب ندارد.

۸۸ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۱۲۸۱ ﴾

۱ـ معرفت تقویم «۱ـ ۸۵» (فارسی)

از: ؟.

احکام نجوم و کرات و دلالت آنها بر احوال زمین و آدمیان را در عناوین: فصل، مقصد، باب و تنبیه‌های فراوان بیان کرده است. مؤلف از «مولانا عبدالعلی بیرجندی صاحب رسالهٔ فلاحت» و نیز ابو معشر بلخی و کتاب مختصر الاسرار او یاد کرده است.

آغاز: فصل اول در احکام سهم الحوادث مهرهٔ احکام نجوم این سهم را جهت

حوادث عالم به دست آورده.....

انجام: به طریق خفا ظهور هم از جانب مغرب باشد در هنگام شام و هم از جانب مشرق هنگام صباح.

۲ـ اصول الملاحم = ملحمه «۸۶ـ ۱۱۱» (نجوم ـ فارسی)

از: حبیش بن ابراهیم تفلیسی (ق ۶ هـ. ق).

احکام نجومی ماههای رومی است و نام دیگرش ملحمه دانیال است.

[الذریعة ۲۰۱/۲۲، نسخه‌های خطی، منزوی ۲۳۸/۱ و ۳۵۵، مشار فارسی ۳۱۱۶/۲].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. اما بعد بدانکه این کتاب را دانیال پیغمبر علیه السلام ملحمه نام کرده است و بعد از این امام جعفر صادق علیهما السلام مختصری را از کتاب دانیال پیغمبر علیه السلام نهاد و استخراج این کتاب بر حسب ماههای رومیان است.

کتاب اول از آغاز نقص دارد. و هیچ کدام تاریخ کتابت ندارد.

۱۱۱ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۲۸۳ ﴾

۱ـ اصول الفقه «۱ـ ۲۱» (عربی)

از: موسی نجفی حائری تهرانی (و شاید ایشام کاتب باشد نه مؤلف).

مباحث الفاظ را تحت عناوین «تشریح ـ تشریح» آورده است.

این کتاب = غیر از تشریح الاصول نهاوندی است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین....تشریح الاشکال فی کون صیغة الامر حقیقة فی الطلب مجازا.....

انجام:...من نصب العقاب علی الاتیان بالمطلق و الاتیان بالمقید کما انه لا مانع من نصب الثواب علی ترک المطلق ترک المقید.

۲ـ الحاشية على فرائد الاصول« ۲۱ـ ۴۵» (اصول فقه ـ عربی)

از: موسی نجفی حائری تهرانی (و شاید ایشان کاتب باشد نه مؤلف).

آغاز: و بعد قوله اعلم ان المکلف اذا التفت الظاهر المراد منه لیس خصوص من بلغ درجة الاجتهاد.....

انجام:...فی العمل بالظن فلا نعید الکلام فی المقام و علیک بالمراجعة .و الحمد لله.

هردو تحریر موسی نجفی حائری تهرانی.

۴۵ برگ، ۱۶ × ۲۳.

﴿ ۱۳۰۴ ﴾

۱ـ ترجمه حدیث قدس« ۱ـ ۳۴» (فارسی)

از: ؟.

حدیث‌های قدسی را که تحت عناوین «سورة ـ سورة» آمده ترجمه کرده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. بدانکه حق تعالی می‌فرماید که عجب دارم از کسی که یقین دارد به مرگ چگونه شاد می‌گردد.....

انجام: زدناهم عذاباً فوق العذاب بما کانوا یکسبون.

۲ـ درّهٔ نادره «۳۶ـ ۵۶» (تاریخ ـ فارسی)

از: میرزا مهدی خان استر آبادی نوری (متخلص به کوکب) (۱۱۶۰ هـ.ق).

تاریخ عصر نادر شاه است که بسیار بلیغ نگارش یافته است.

[آستان قدس ۸۶/۷، فهرست‌کتابهای چاپی فارسی مشار ۱۴۰۴/۱].

آغاز: بسمله. دیباج دیباچهٔ کتاب کتّاب فصاحت قرین مخطّط و مدبّج.

هیچ کدام تاریخ ندارد.

کتاب دوم ناقص است و دو کتاب چاپی: اختیارات مجلسی و تذکرة الائمة لاهیچی ضمیمه

این نسخه است.

۵۶ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۱۳۱۱ ﴾

۱ـ نعت فرس «۱۲۹/۱۰» (لغت ـ فارسی)

از: ابوالحسن علی بن احمد اسدی طوسی (۴۶۵ ه).

[**الذریعة ۱۹۱/۱۶، فهرست چاپی فارسی مشار ۲۸۱۵/۲**].

آغاز: ترب: حیلت و زبان دانی بود. رودکی گوید:

اندر آمد مرد با زن چرب چرب گنده پیر از خانه بیرون شد به ترب.....

انجام:... یک بسی: یعنی یکبارگی. بوشکور بلخی گفت:

بخیلی مکن جاودان یک بسی بدین آرزو چون منم خود رسی

۲ـ آیین نامهٔ دبستان «۱۳۰ـ۱۴۱» (فارسی)

از: ؟.

آیین نامه دبستان مصوب جلسه شورای عالی فرهنگ (جلسه ۴۰۸) در ۱۱۲ ماده که در آن وظایف هریک از دست اندرکاران محیط مدرسه بیان شده است. قسمت اول کلیات، قسمت دوم وظایف مدیر، قسمت سوم وظایف معلّم، قسمت چهارم وظایف آموزگاران، قسمت پنجم شواری دبستان، قسمت ششم مقرّرات راجع به دانش‌آموزان، قسمت هفتم امتحانات، قسمت هشتم بهداشت، قسمت نهم تشویقات و تنبیهات، دهم امور مالی، یازدهم وظایف خدمتگزاران، دوازدهم تعطیلات رسمی، سیزدهم تتمّه.

آغاز: ادارهٔ آموزش وزارت فرهنگ اخیراً در آیین نامهٔ دبستانها تجدید نظر نموده.....

انجام:...مادهٔ ۱۱۲ ـ تخلف از مواد این آیین نامه موجب مسئولیت و متخلف مورد تعقیب و مواخذهٔ اداری واقع خواهد شد.

کتاب اول از روی نسخه طبع اروپا ۱۷۹۷ یا ۱۸۹۷ نوشته شده.

کتاب دوم بدون تاریخ.

۱۴۳ برگ، ۱۳ × ۲۲.

﴿ ۱۳۳۸ ﴾

۱ـ العزّی فی التصریف

از: ابراهیم زنجانی (۲ پ ـ ۸ پ).

۲ـ العوامل فی النحو

از: ملا محسن قزوینی (۱۰ پ ـ ۵۷ پ).

رساله اول بی‌تاریخ، رساله دوم نسخ احمد بن مشهدی علی در ۱۳۴۹.

﴿ ۱۳۷۸ ﴾

۱ـ شرح عقائد النسفی «۱ ـ ۵۸» (کلام ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ ه).

به ج ۱ ص ۳۱۸ همین فهرست و مجموعه ش ۱۳۳۲ که در بخش سه کتابی‌ها در همین جلد است رجوع شود

۲ـ حاشیه بر شرح عقائد نسفی «۵۹ ـ ۹۰» (کلام ـ عربی)

از: محمد مرعشی ساجقلی زاده (۱۱۵۰ هـ.ق).

حاشیه‌ای است بر سه کتاب: شرح عقاید نسفی، حاشیهٔ خیالی بر عقاید نسفی و

قول احمد، که از شرح به «قال الشارح» و از حاشیه خیالی به «قال الخیالی» و از قول احمد به «قوله» تعبیر کرده است.

[کشف الظنون ۱۱۴۷/۲].

آغاز: قال الشارح النحریر عامله الله بلفظه الخطیر بعد ما تیمّن بالتسمیة الحمد لله فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقتداء باسلوب الکتاب المجید.....

انجام:...و به یظهر ان هذا الوجه ایضا تفید تفضلهم فقط و ان الفضل بید الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم.

هردو تحریر سده ۱۰ و ۱۱می‌باشد.

۹۰ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۱۳۹۶ ﴾

۱ـ صرف میر « ۱ـ ۵۹» (صرف ـ فارسی)

از: میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق).

به ج ۲ ص ۵۳۸ رجوع شود.

۲ـ العزی فی التصریف =التصریف « ۶۰ ـ ۷۴» (صرف ـ عربی)

از: عز الدین ابراهیم بن عبدالوهاب بن ابراهیم زنجانی (حدود ۶۶۵).

به ج ۱ ص ۳۸۰ همین فهرست و مجموعه دو کتابی ۱۰۵۳ در همین جلد رجوع شود.

کتاب اول تحریر ۱۱۱۳،

کتاب دوم یا چند برگ آخر آن تحریر ۱۲۵۹.

۷۴ برگ، ۱۴ × ۱۹.

﴿ ۱۴۰۵ ﴾

۱ـ طب فارسی جدید« ۱ـ ۸۹» (فارسی)

از: ؟.

رسالهٔ مختصری است در طب قدیم و جدید که شامل دو بخش ادویه و ترکیب آنها و شناخت اعضای بدن و بیماریهای آن است.

آغاز: تعریفات. حکمت طبیعی علمی است که در آن بحث می‌شود از قوه ثقل و صوت و حرارت و الکتریسیته و نور و از آثار که در اجسام از آنها به ظهور می رسد.....

۲ـ تشریح بدن انسان « ۹۰ـ ۱۴۵» (طب ـ فارسی)

از: محمد حسین افشار.

مشتمل بر یک مقدمه و پنج مقاله و هر مقاله دارای چند باب و هر بابی بر چند فصل است. مقاله اول در بیان عظام و غضاریف و مفاصل در رابطه بدن انسان، مقاله دوم در بیان عضلات و فایده آنها، مقاله سوم در ذکر عروق بدن انسان، مقاله چهارم در تشریح دماغ و نخاع و اعصاب، مقاله پنجم در تشریح احشاء و اغشیه.

اصل کتاب از دکتر ژاکوب ادوارد پولاک اتریشی است که به وسیله محمد حسین افشار معلّم دار الفنون ترجمه شده و در سال ۱۳۷۰ هـ. ق چاپ شده است.

[**فهرست چاپی فارسی مشار ۹۰۱/۱، فهرست طبی دکتر نجم آبادی ص ۲۴۷**].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. مقاله اول در بیان عظام و غضاریف و مفاصل و رابطه بدن انسان و مشتمل بر سه باب است باب اول در عظام بدن.....

انجام: در خلف طبقهٔ عنبیه جلدیه که به لاتین کرستالین و هم عدسی بلورین نامند، واقع است و جلدیّه جسمی است.

کتاب اول بدون تاریخ، در آغاز آن یک برگ از رسالة مختصرة فی الفوائد الجفریه هست.

کتاب دوم فقط چهار مقاله را دارد بدون تاریخ.

۱۴۵ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۱۴۰۷ ﴾

۱ـ رساله عروض وقافیه« ۱ـ ۵۲» (فارسی)

از: محمد ابراهیم.

رساله‌ای است در عروض و بحور شعر و اصطلاحات آن و قافیه‌های شعر.

آغاز: قال اقل المقلین محمد ابراهیم حمدی که مشعر بر تمهید تحمید کـردگار و لایق بارگاه آفریدگار حضرت باری تواند بود....

انجام:...و به تخفیف دال و کسر آن که در قرآن آمده و او در اصل شادی بوده است یاء را جهت تخفیف و دلالت.

۲ـ مختصر برهان قاطع «۵۳ـ ٦۵» (لغت ـ فارسی)

از: ؟.

مختصری است از فرهنگ مشهور فارسی به فارسی برهان قاطع «محمد حسین بن خلف تبریزی».

آغاز: الحمد لله رب العالمین...اما بعد بر رای ارباب دانش و اصحاب بینش روشن باشد که این مختصر نامچه‌ای است از برهان قاطع که حاوی چندین لغات.....

انجام:...هم چنین چیزی بزرگ جثه ترکیب را نیز به لفظ جمع آورند، همچه مـار بزرگ را اژدرها گویند و مفرد آن اژدر است.

کتاب اول ناقص. و هیچ کدام تاریخ کتابت ندارد.

۶۵ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۱۴۱۷ ﴾

۱ـ حاشیه ملا عبدالله بر تهذیب المنطق« ۱ـ ۹۲» (منطق ـ عربی)

به ج ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

۲ـ التصریف تفتازانی «۹۴ـ۱۱۴» (صرف ـ عربی)

به ج ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ملا میرزای نائینی در ۱۲۶۰.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۵۹.

۱۱۴ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۱۴۲۷ ﴾

۱ـ سی فصل «۱ـ۱۹» (نجوم ـ فارسی)

از: خواجه نصیر محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲ هـ. ق).

قواعد استخراج تقویم را خواجه طوسی با کمال اختصار در این سی فصل گرد آورده است. خواجه نصیر اول این کتاب را به عربی نوشته و در سال ۶۵۸ به فارسی ترجمه نموده است.

به جلد ۲ ص ۴۹۵ رجوع شود.

[الذریعه ۲۹۱/۱۲، فهرست مرعشی ۵۵/۱، فهرست دائرة المعارف بزرگ ۱۴۰/۱]

۲ـ فوائد در مسائل عرفانی «۲۱ ـ ۲۸» (فارسی)

از: ؟.

آغاز: شیخ ابوالقاسم قشیری گوید قبض و بسط دو حال است که بنده را واقع گردد بعد از خوف و رجا.

انجام: گویند ابو علی دقاق بسیار گفتی وداعکم هجر...و قربکم بعد و سلمکم حرب.

رساله اول از فصل پنجم را دارد و تحریر سده ۱۳ می‌باشد و هیچ کدام تاریخ کتابت ندارد.

۲۸ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۱۴۲۹ ﴾

۱ـ کلام (؟)« ۱ـ ۳٦»

(عربی)

از: ؟.

یکی از کتابهای کلامی است که قسمتی از فصل اول تا فصل هشتم را به شرح ذیل دارد:

۱ ـ.... ۲ ـ الفصل الثّانی فی انّ وجود لا یزید علیه، الفصل الثالث فی توحیده، الفصل الرابع فی ان واجب الوجود لا تقبل القسمة الی الاجزاء، الفصل الخامس فی انّ صفاته عین ذاته، الفصل السادس فی علمه، الفصل السابع فی قدرته، الفصل الثامن فی ارادته.

آغاز موجود: لم یتحقق موجود اصلاً بیان الملازمة انه علی هـذا التـقدیر یـتحقق الممکن اما بنفسه بدون علة....

انجام:...باختیاره و قدرته یفعل الطاعات و المعاصی و یستحقق لاجلها الثـواب و العقاب فلا یساعده.

۲ـ حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیه «۳۷ـ ۹۲»

(منطق ـ عربی)

از: ؟.

میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ هـ.ق) حاشیه مختصر و معروفی با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب «تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الشمسیّه» قطب الدین رازی (۷۶۶ هـ.ق) نوشته است. نسخه حاضر ظاهراً حاشیهٔ بر حاشیه میر سید شـریف مـی‌باشد. چون در چند جای کتاب عبارت «قال المصنّف فی شرح الملخص» آمده کـه ظـاهراً شرح الملخص سید شریف می‌باشد.

[**کشف الظنون ۱۰۶۳/۲**].

آغاز موجود: مسموعتان معاً و الحق ان الهیئة امر اعتباری و لیس جزء من اللـفظ والمحقّقون من النّحاة یجعلون مثل عبدالله علما مرکبا.....

انجام: یوم تبلی السرائر و تبدی الضمائر فانّهم ابعدوا الناس عن الحکماء و لاحظّ بهم عن مسرة العلماء و نسأل الله تعالی ان یثبت اقدامنا فی سلوک منابع الصّدق و الصواب.

کتاب اول و دوم ناقص، با مهر بیضوی «وقف ۱۱۲۳» بدون نام کاتب و تاریخ کتابت.

۹۲ برگ، ۱۰ × ۱۸.

﴿ ۱۴۴۴ ﴾

۱ـ الحاشیة علی شرح الحاشیة« ۱ـ۱۴۴» (منطق ـ عربی)

از: داود شیروانی (قرن ۹ هـ.ق).

مؤلف در این حاشیهٔ متوسط به حاشیهٔ استادش میر سید شریف جرجانی بر شرح شمسیه نیز نظر داشته است.

به ج ۱ ص ۱۴۱ رجوع شود.

[فهرست کتب خطی آستان قدس ۲۸۹/۱].

آغاز: قوله و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات اعلم ان المصنف رحمه الله قال اشار.....

انجام:...و صریحا لا ضمنا فهو لا یلائم المقام و یمکن ان یقال اشار رحمه الله الی الجواب و الایراد بقوله فالاولی.

۲ـ معارج الفهم فی شرح النّظم «۱۴۴ـ۱۴۹» (کلام ـ عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن علی بن مطهّر (علامه حلّی) (۷۲۶ هـ.ق).

باب هفتم در مسائل معاد از کتاب «معارج الفهم» علامه حلّی می‌باشد.

علامه حلّی، اوّل کتاب «نظم البراهین فی اصول الدین» را در هفت باب (۱ ـ النظر، ۲ ـ الحدوث، ۳ ـ المنافع، ۴ ـ العدل، ۵ ـ النبوّة، ۶ ـ الامامة، ۷ ـ المعاد) تألیف کرد و

سپس همانطور که در مقدمه «معارج» تصریح کرده چون فهم آن کتاب مشکل بود لذا مشکلات و اسرار آن را در این کتاب شرح داده است.

[فهرست کتابهای عکسی مرعشی ۲/×۱۵۸، فهرست الفبائی رضوی ص ۵۳۰، مکتبة العلامة الحلّی ص ۱۸۸].

آغاز: باب السابع فی المعاد و فیه مسائل الاولی. مسألة الجوهر حق لان الحرکة مرکبة من امور.....

انجام:...احتج الحکماء علی ان النفس هو جوهر مجرد بوجوه احدها ان ههنا معلومات غیر.

کتاب اول نستعلیق محب علی بن محمد صالح قزوینی در ۱۰۶۶ با مهر بیضوی «محمد علی بن محمد حسین» و مربع «تقی الجواد ۱۲۸۴» و بیضوی «عبده محمد حسین».

کتاب دوم بی‌تاریخ با مهر مربع «تقی الجواد ۱۲۸۴».

۱۴۹ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۱۴۴۸ ﴾

۱ـ شرح باب حادی عشر « ۱ـ ۵۳» (کلام ـ فارسی)

از: میر ابوالفتح بن مخدوم الحسینی عربشاهی (حدود ۹۷۶ ه.).

شرح مختصر توضیحی است که پس از شرح عربی «مفتاح الباب الحادی عشر» خود نگاشته و بنابر قول ذریعه در لشکرگاه سلطان در مراغه به سال ۹۵۷ پایان یافته است.

[الذریعة ۱۲۰/۱۳، مرعشی ۳۶۵/۱۳].

آغاز: بعد از حمد نامحدود حکیم واجب الوجود و متکلم بی گفت و شنود و درود غیر محدود بر صاحب مقام محمود و لوای موعود و بر اهل بیت او.....

انجام:...شیخ اول را اختیار نموده و سید ثانی را و تحقیق این مباحث در شرح

مذکور است چنانچه بر ناظر متأمل غیر مستور است و مخفی نماند که اختتام این رساله شریفه به امن از ضرر موجب حسن خاتمه است.

۲ـ رساله عملیّه «۵۶ـ۱۷۵» (فقه ـ فارسی)

از: ؟.

احکام شرعی را جهت استفاده مقلّدین از باب تقلید تا دیات به اختصار آورده و در آخر رساله باز چند مسأله در مورد احکام طهارت و نماز ذکر کرده است.

آغاز: الحمد لله....اما بعد در بیان مسائل متعلقه است چون که باب نجات از برای ما مفتوح می‌شود به تقلید مجتهد و عمل عامی ملتفت غیر محتاط بی تقلید باطل است....

انجام:...مسألة: دست چپ هرگاه نجس شود با بقاء چربی به آب قلیل یا کثیر پاک می‌شود.

کتاب اول نستعلیق محمد کریم قزوینی در ۱۲۹۱.

کتاب دوم بدون تاریخ با مهر بیضوی «لطف الله» واقف: سید علیرضا تقوی.

۱۷۵ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۱۴۵۲ ﴾

۱ـ خلاصة التقویم «۱ـ۱۸» (فارسی)

از: کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸ ق).

بیست و شش جدول در اختیارات ایام و بروج شمسی و قمری و ساعات ایام و لیالی و معرفت طوالع و جز اینهاست که مؤلف آنها را از اخبار ائمه علیهم السلام و نیز قواعد منجمان گرد آورده است.

[فهرست کتب شیخیه ۲۳۳/۲، مرعشی ۱۵۳/۲۰، فهرست دائرة المعارف اسلامی ۶۱/۱].

آغاز: حمد له....این جداول مختصری است که ترتیب دادم آنها را برای اختیارات ایام.....

انجام:...جدول مدخل ادوار السنین.

۲ـ المیزان«۱۹ـ ۴۴» (اسطرلاب ـ عربی)

از: کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸ ق).

در فصول این رساله قواعد استخراج اعمال اسطرلابی بیان شده و جداول مناسب این موضوع را ترسیم کرده است. در هر فصل ابتدا قواعد و سپس جداول مناسب آن آورده شده است.

[**فهرست کتب شیخیه ۲۳۵/۲، مرعشی ۱۵۳/۲۰، فهرست دائرة المعارف اسلامی ۲۵۳/۱**].

آغاز: حمد له...ان هذه کلمات لطیفة و جداول شریفة و صنعتها فی استخراج الاعمال الاسطرلابیة و غیرها....

انجام:...جدول معرفت طول البلاد و عرضها و انحرافها...

هردو بی‌تاریخ. با جدول و تذهیب در همه صفحات.

۴۴ برگ، ۱۳ × ۱۸.

﴿ ۱۴۹۸ ﴾

۱ـ الرسالة المثالیة فی ذم الدنیا الدنیة (بیاض) «۱۸ـ ۷۰» (اخلاق ـ عربی)

از: علی بن المقری.

رساله‌ای است در اخلاق که با عنوانهای «اشاره» و «مثل» و توضیح بیان شده است.

آغاز موجود: کن فیکون. خلق عباده من الانس و الجن و اسکنهم فی ارضه لیعبدوه....الاشارة الاولی اعلم ان الله تعالی خلق الانسان من نطفة و هی....

۲ـ تنسیه الغافلین = جنگ اخلاق «۲ـ۱۷» (عربی)

از: ؟.

مختصری است در اخلاق با روایات و احادیث.

آغاز: الحمد لله الذی خلقنی فهو یهدین...فاعلم رحمک الله ان القلوب تمرض کما تمرض الابدان و تعرضه العلل و الاسقام....

انجام:....و علی الغفلة و نسیان الموت یلومونی. اللهم ارحمنی اذا مرضت و علی الفراش صرعونی و احبتی لعیادتی.

هردو بی‌تاریخ و ناقص. در پایان فائده‌ای از تورات نوشته شده.

۷۰ برگ، ۱۰ × ۲۰.

﴿ ۱۵۰۳ ﴾

۱ـ اخلاق« ۱ـ ۸۱» (عربی)

از: ؟.

کتابی است نیکو در اخلاق که از روایات اهل بیت عصمت و طهارت صلوات الله علیهم اجمعین فراوان بهره برده است و وظایف هر یک از جوارح آدمی را بیان کرده است. این رساله در چند فصل است که تا فصل ۸۹ در نسخه حاضر آمده است: فصل اول فی الایمان و ما یعتبر فیه، فصل دوم فی انّ الایمان مبثوث فی الجوارح، فصل سوم فی درجات الایمان و منازله.... فصل ۸۹: فیمن یحب له ان یبدا بالسّلم.

در آغازش جمله «یا نفس» تکرار می‌شود

آغاز فصل اوّل: فی الایمان و ما یعتبر فیه عن السلام الجعفی قال سألت ابا عبدالله.....

۲ـ حدیث «۸۳ـ ۹۰» (عربی)

از: ؟.

حدیثی است از مولی الموحدین امام علی علیه‌السلام که از کتاب....منقول است و در پیش گویی اوضاع آینده است.

آغاز: من کتاب....المروی عن امیرالمؤمنین علیه‌السلام قال اذا اهل المحرم السبت تکون الشتاء شدید البرد کثیر الریاح و تقلّ الحنطة.....

انجام: و یکون سنة تکثر فیها ماء العیون و یکون سنة آخرها خیر من اوّلها.

هردو بی‌تاریخ و اوّلی ناقص. مطالب متفرقه در علوم غریبه در میان و پایان نسخه دیده می‌شود.

۹۰ برگ، ۱۲ × ۲۴.

﴿ ۱۵۳۹ ﴾

۱ـ ترجمه برء الساعة «٦ـ ۱۹» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

ترجمه‌ای است از «برء الساعة» ابوبکر محمد بن زکریا رازی که دردها را به طور بسیار مختصر ذکر نموده و درمانهای سریع آنها را می‌آورد. مترجم رساله را به امیر شمس الاسلام تقدیم کرده است.

[ر.ک: **فهرست نسخه‌های خطی منزوی ۴۹۶/۱**].

آغاز: حمد بی حد و ثناء بی عدد مر احدی را عز اسمه و عم نواله که مزاج ارکان انسان را امتراج به احسن تقویم بیاراست و از سایر مخلوقات به ادراک معقولات ممتاز گردانید....

۲ـ جنگ ادعیه «۵۰ـ۱۲۷» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای است از دو دعای تاج نامه و دعای بشمخ و علوم غریبه و حرزها در ازدیاد حافظه و غیره.

آغاز: در خبر است که هرکه این تاج نامه را بخواند یا با خود دارد تمام خلق او را عزیز دارند و دوست وی باشند و در پیش پادشاه و بزرگان عزیز باشد و حق تعالی تاج نامه را به رسول داده....

انجام: [پایان این بیاض فایده‌ای در حرز امان است که انجام آن: حضرت امام زین العابدین علیه السلام فرمود به خدا سوگند که دعا نکردم به این دعا برای هیچ امری مگر مستجاب شد.]

هردو بیاض و بی‌تاریخ، تحریر سده ۱۳. کتاب اول ازانجام ناقص است و قبل از آن دعاها و حرزها و فائده‌ای در ذکر شش بیت منسوب به خضر علیه السلام و یک نقش منقول ازامیرمؤمنان و فوائد دیگر در طب و سحر و علوم غریبه نوشته شده.

۱۲۷ برگ، ۷ × ۱۵.

﴿ ۱۵۴۲ ﴾

۱ـ جنگ اشعار «۱ـ ۷۳» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای است از اشعار، قصاید و غزلیات از شاعرانی چون جامی، سعدی و ابو علی سینا، مرتضی که به ترتیب بعضی از الفباء منظم شده است اما در برخی موارد مطابقت با آن ندارد. اشعار متفرقه‌ای نیز در آن میان در مدح امام رضا علیه السلام، قطعه در نصایح، ترجیح بند نظام استر آبادی: قطعات طنز و غیره دیده می‌شود که رباعیات میرزا ذکی ندیم نادر شاه که در کربلای معلا نقش شده است قابل ذکر است.

آغاز:

خوب گیرم که سیم و زر قحط است — کپنک کهنهٔ دگر قحط است
کپنک بود ای خدای جلیل — مگر از پشم قوچ اسماعیل
عفو فرمای می‌دهم سندی — که دگر گر عطا کنی، نمدی...

انجام:

... در مضجع شاه کربلا نور اله — پیوسته بود فیض ز ماهی تا ماه
عفو است در این قبه هوادار گناه — خوش مظهر رحمتی است ماشاء الله

۲ـ من کلام علما و حکما «۲۰ـ ۲۴» (فارسی)

از: ؟.

مؤلف در آغاز رساله گفته است: این رساله شامل خلاصه‌ای از احوال و اعمال حکماست در ده فصل و خاتمه.

آغاز: الحمد لله علی افضاله....اما بعد بدان که این رساله‌ای است مشتمل بر خلاصهٔ احوال علما و اتفاق اعمال حکما منطوی.....

انجام: ده، با خلق خدا شفق و مهربان بودن و حسد و بخل نداشتن.

کتاب اول بیاض ناقص، بی‌تاریخ. رساله دوم، بیاض و نیز بی‌تاریخ، هردو تحریر سده ۱۲ و ۱۳. فوائدی در میان نسخه هست، مانند حکمت نوشیروان، وجه تسمیه هفت روز منحوسه، مضمون فرمان نادر شاه در خصوص یک منصب، حکایت هارون، دعا. و در رساله دوم اشعاری از میرزا صادق تفرشی، عرفی، مدح امام رضا علیه السلام و بارگاه او.

۷۸ برگ، ۸ × ۲۰.

﴿ ۱۵۶۹ ﴾

۱ـ گلشن راز (منظومه ـ فارسی)

از: شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (۷۲۰ هـ. ق).

به ج ۲ ص ۶۳۶ رجوع شود.

[**الذریعه ۲۲۶/۱۸، کشف الظنون ۱۵۰۵/۲، مجلس ۴۲۳/۲، مشار، فارسی ۲۷۵۹/۲**].

۲ـ جنگ نظم و نثر «۱۶ـ ۵۴» (فارسی)

از: ؟.

شامل است: قصیده معروف میر فندرسکی، اشعار سید نعمت الله، ترجیع بند شیخ عراقی، ترجیع بند شیخ مغربی، قصیده جلال الدین اردستانی، مناجات خواجه عبدالله انصاری، ترجیع بند ملا جامی، ترجیع بند حکیم شفائی، مولوی، ملاّ نوعی، حدیث قدسی معروف از تورات «ای فرزند آدم»، علوم غریبه و دعا.

آغاز:

چرخ با این اختران نغز و خوش و زیباستی

صورتی در زیر دارد هرچه در بالاستی

انجام: بحقّ هذه الاسماء کلّها فی الدین و الدنیا و الاخرة برحمتک یا ارحم الرّاحمین.

هردو بی تاریخ.

کتاب اول تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

۵۴ برگ، ۱۱ × ۲۰.

﴿ ۱۵۸۶ ﴾

۱ـ بحار الانوار علامه مجلسی(۱۱۱۱)« ۱ـ۱۲۶» (حدیث ـ عربی)

۲ـ بحار الانوار علامه مجلسی «۱۲۷ـ ۳۱۴» (حدیث ـ عربی)

[ذریعه ۱۶/۱۳، مرعشی ۱۰۷/۱، مجلس ۶/۹، مشار عربی ۱۱۴].

کتاب اول جلد سوم و کتاب دوم جلد هجدهم و هردو ناقص است و تحریر سده ۱۳.

۳۱۴ برگ، ۲۰ × ۳۰.

﴿ ۱۵۹۵ ﴾

۱ـ تقریرات اصول الفقه« ۱ـ ۱۶۷» (اصول فقه ـ عربی)

از: ؟.

شامل مباحثی از اصول فقه است.

بخشی از آن در ۱۳۱۷ در نجف و بخشی در کربلا پایان گرفته است.

نگارنده از شاگردان شیخ انصاری بوده است.

آغاز: فصل فی بیان حقیقة الوضع قد عرف الوضع بانّه تعیین اللفظ للدلالة علی المعنی بنفسه و هو بظاهره غیر مستقیم.....

انجام: فانّ الاصل عدم السبب النّاقل و من ذلک مالوادّعی انّی اشتریت العبد فقال بعتک الحرّ انتهی. اللهم وفقنا للعلم و العمل بحقّ محمد و اولیائه الطاهرین.

۲ـ حاشیة فرائد الاصول «۱۶۷ـ۱۷۱» (اصول فقه ـ عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای است بر قطع و ظنّ رسائل شیخ مرتضی انصاری با عناوین «قوله ـ اقول».

آغاز: قوله قدّس سره اعلم ان المکلّف اذا التفت الخ اقول القید احتزاری کما هو

الاصل لأن المكلف و الانسان الواجد للشرائط الثلاثة البلوغ و العقل و القدرة.....

انجام: فی المقام حیث انّ الانشاء لو کان المراد منه ما تقدم منّا بیانه اعنی صرف الجعل من غیر ان تبلغ مقام الاجراء کما هو الظاهر.

کتاب اول تحریر ۱۳۱۷.

کتاب دوم ناقص و بی‌تاریخ.

۱۷۱ برگ، ۲۰ × ۳۱.

﴿ ۱٦۱۱ ﴾

۱ـ جواهر القرآن «۲ـ ۸۱» (اخلاق ـ عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵).

[الفبائی آستان قدس ۱۷۷، مشار، عربی ۲۶۱].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد لله ربّ العالمین....اعلم انّ واضع هذا الکتاب سمّاه جواهر القرآن و درره و رتبه علی ثلاثة اقسامٍ قسم فی المقدّمات و السوابق وقسم فی المقاصد و قسم فی اللّواحق...

۲ـ منهاج العابدین «۸۲ـ ۱۷۵» (اخلاق ـ عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵).

غزالی کتاب‌های مفصل و مختصری در موضوع اخلاق و سیر سلوک پرداخته بود ولی گروهی زبان طعن گشودند و از وی انتقاد نمودند، لذا این کتاب را نوشت تا شاید مورد رضا قرار گیرد. بنا به نقل حاجی خلیفه او این کتاب را در اواخر عمر نگاشته و احتمال دارد آخرین کتابش باشد.

[الفبائی آستان قدس ۵۶۴، کشف الظنون ۱۸۶۲/۲، مرعشی ۳۲۴/۳].

آغاز موجود: والشّغل کثیر و العمر قصیر، و فی العلل تقصیر و الناقد بصیر،

والاجل قریب و السفر بعید، و الطاعة هی الزّاد فلابدّ منها....

انجام: بفضله تنزل البرکات و صلی الله علی خیر مولودٍ دعا الی خیر معبود محمد النبیّ و آله و سلّم تسلیماً حسبنا الله و نعم الوکیل و نعم المولی و نعم النصیر.

کتاب اول از آخر ناقص و تحریر سده ۱۲ و ۱۳.

کتاب دوم اولش افتاده، نسخ ملامحمود در ۱۰۹۲.

۱۷۵ برگ، ۱۹ × ۳۲.

﴿ ۱۶۳۱ ﴾

۱ـ درّهٔ نادره «۱ـ۲۹» (تاریخ ـ فارسی)

از: میرزا مهدی خان استرآبادی (۱۱۶۰ هـ.ق).

به مجموعه دو کتابی شماره [۱۳۰۴] در همین جلد سوم مراجعه شود.

۲ـ مخزن الانشاء «۳۲ـ۱۹۷» (فارسی)

از: سید محمد صادق بن ابوالقاسم خوانساری.

نامه‌ها و منشأت وزیران و بزرگان را در این کتاب جمع آوری کرده که از جمله آنها: منشئات میرزا عبدالوهّاب خان معتمد الدّولة اصفهانی، میرزا محمد تقی خان علی آبادی، میرزای مهدی خان نادری و همچنین دیباچه «احکام الجهاد» و «مفتاح النبوّة»، ترجمهٔ عهدنامه مالک اشتر از آقا محمد ابراهیم نوّاب بدایع نگار و خسرونامه منظوم (بحر تقارب).

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۲۲ رجوع شود.

[الذریعه ۲۲۴/۲۰].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. ترجمهٔ نامهٔ مبارک جناب امیرالمؤمنین صلوات الله و سلامه علیه از انشاء مقرّب الخاقان بدایع نگار دولت...میرزا ابراهیم نوّاب طهرانی

دام عزّه.....

انجام:....والختم بالصلاة علی من ختم به الرسالة محمد و آله الامجاد.

کتاب اول ناقص و بی‌تاریخ.

کتاب دوم نستعلیق ۱۳۰۹.

۱۹۷ برگ، ۱۷ × ۲۷.

﴿ ۱٦۵۹ ﴾

۱ ـ تحفه سلیمانیه = ترجمه ارشاد شیخ مفید از میرزا محمد مسیح فدشکویی فسوی (۱۱۲۱ یا ۱۱۲۵) «۲ ـ ۱۸۵» **(فارسی)**

به ج ۲ ص ۱۲۰ رجوع شود.

۲ ـ ترجمهٔ قطب شاهی = ترجمه اربعین شیخ بهائی از ابن خاتون عاملی (سده ۱۱) «۱۸٦ ـ ۳۲۲» **(فارسی)**

به ج ۲ ص ۱۵۲ رجوع شود.

کتاب اول، نستعلیق محمد حسین بن عبدالجلیل الجنابذی معروف به واثقی در ۱۱۰۹. نیمه اول کتاب است.

کتاب دوم، نسخ ملک علی بن یاردم علی اسکندری در ۱۰۶۹.

۳۲۲ برگ، ۱۹ × ۲۹.

﴿ ۱٦۹۴ ﴾

۱ ـ شرح القانون «۱ ـ ۳۳۷» **(طب ـ عربی)**

از: قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی (قطب شیرازی) (۷۱۰ هـ.ق).

از شرحهای ارزنده کلیات قانون ابن سینا (۴۲۸ هـ.ق) است. حاجی خلیفه تاریخ

انجام آن را ۶۷۴ ق دانسته ولی در بعضی از نسخه‌ها آغاز به کار آن ۶۸۲ ق ثبت شده است.

[کشف الظنون ۱۳۱۱/۲، الفبائی آستان قدس ص ۳۵۱، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۵۵/۱].

آغاز جلد سوم : حمد له...قال الشیخ تغمده الله بغفرانه و اسکنه علی غرف جنانه بالنبی و عترته. التعلیم الثالث احد عشر فصلاً و جملتان. الفصل الاول کلام کلّی فی الاعراض و الدلائل. قد عرفت فیما سلف....

انجام:...و البضاعة قلیلة علی انّ من یحکم بالتخطئه لا لاجل الحسد و العناد و لا عن هوی یعدل به عن سنن الرشاد لعلّه یجد مخرجا صالحاً لو دقّق النظر و منهجاً واضحاً لو لاحظ المقصد المعتبر فلنختم....

۲ـ شرح القانون «۳۳۸ـ ۴۲۶» (طب ـ عربی)

از: علاء الدین علی بن نفیس قرشی (۶۸۷ هـ. ق).

شرح قانون ابو علی سینا (۴۲۸ ق) است با عناوین «قال ـ قال».

[الفبائی آستان قدس ص ۳۵۰، کشف الظنون ۱۳۱۱/۲].

آغاز: قال الشیخ الامام....فی التشریح من جملة کتاب القانون و ذلک بان جمعنا ما قاله فی الکتاب الاول من کتاب القانون الی ما قاله فی الکتاب الثالث من هذه الکتب...المبحث الاول فی اختلاف الحیوانات....

انجام:...کل ذلک انما هو لتفهیم المتعلم و تقریب الامر الیه فی القصور و اما فی الحقیقة فذلک انما هو بارادة من لا یعتریه سهو و لا یعجزه امر و هو الخالق تعالی وحده.

هردو تحریر سده دهم است.

۴۲۶ برگ، ۲۱ × ۳۲.

﴿ ۱۷۳۶ ﴾

۱ـ الفصول فی شرح تهذیب الوصول = الفوائد المنصوریه «۲ـ ۱۴۶» (اصول فقه ـ عربی)

از: شیخ منصور بن عبدالله شیرازی (راستگو).

شرح مزجی مختصری است بر تهذیب الاصول علامه حلّی.

[الذریعه ۱۷۰/۱۳].

آغاز: الحمد هو الوصف الجمیل الاختیاری او غیره بحزاء محمود علیه اختیاری من نعمه و غیرها علی قصد التعظیم.

انجام:....و یسمّی به فی المشهور و الی الله یرجع الامور...و من اراد التطویل فی هذا الفنّ فلیطلب من کتابنا المسمی بنهایة الاصول فانه قد بلغ الغایة و تجاوز النهایة.

۲ـ تلخیص المحصّل = نقد المحصل «۱۴۷ـ ۲۰۰» (کلام ـ عربی)

از: نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ ق).

شرح و تهذیبی است بر «المحصّل» فخر رازی. خواجه نصیر این کتاب را در سال ۶۶۹ هـ. ق به اتمام رسانده است.

مکرر چاپ شده است.

[الذریعه ۴۲۶/۴].

آغاز: الحمد لله الذی یدل افتقار کل موجود فی الوجود الیه علی وجوب وجوده و افاضته ایاه متصفا بما امکن من الکمال علی کمال قدرته و جوده و اتقان ذلک الموجود....

انجام:...حیث قال لو یقدم التاثیر لکان متوسطا بین المؤثر و الاثر فلم یکن معلول اول للقدیم تعالی و لا لغیره و وجه الاندفاع ظاهر بعد ما فصلناه.

هردو بی‌تاریخ. در پایان کتاب اول مهر بیضوی «عبده محمد هاشم الموسوی ۱۲۵۸» دیده می‌شود.

کتاب دوم ناقص است.

۲۰۰ برگ، ۱۳ × ۲۴.

﴿ ۱۷۴۵ ﴾

۱ـ روضة السمع و البصر فی شرح المختصر «۱ـ ۴۳» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

شرح یکی از کتابهای فقهی مذهب حنفی است با عناوین «قال ـ قال» که به اختصار نگاشته شده است. مؤلف در اول کتاب تصریح کرده که اسم این کتاب «روضة السمع و البصر فی شرح المختصر...»است.

[ر. ک: کشف الظنون ۲۶۲۷/۲ ـ ۱۶۳۴].

آغاز موجود: و سمیته بروضة السمع و البصر فی شرح المختصر.

انجام:....بالعبودیة فانت الله الذی لا اله الا انت خالق کل شیء و رازق کل حیّ اللهم و صل علی محمد و علی السبیل....

۲ـ [کتاب اصول الفقه] «۴۴ـ۱۰۷» (اصول فقه ـ عربی)

از: ؟.

کتابی است در اصول فقه عامه که شرح یکی از کتابهای اصولی آنها است با عناوین «قوله ـ قوله».

آغاز موجود: اما اذا نوی الوقت یقع فی الحال و لو نوی الشرط یقع فی اخر العمر لا ان اللفظ یحتملهما. قوله. انه ایقاع لانه لا یستقیم حملها علی السؤال عن الحال....

انجام:...و کان ابن شریح من اصحاب الشافعی یجوز ذلک و الا نماطی من اصحابه کان یقول لا یجوز ذلک بقیاس.....

کتاب اول نسخ صلاح بن عبدالسلام المصری الحنفی در ۷۷۴.

کتاب دوم تاریخ ندارد امّا قدیمی است. هردو کتاب ناقص است.

۱۰۷ برگ، ۱۶ × ۲۴.

﴿ ۱۷۴۷ ﴾

۱ـ الفوائد الرضویّة« ۱ـ۱۵» (حدیث ـ عربی)

از: قاضی محمد سعید بن محمد مفید قمی (۱۱۰۳ ق).

شرح فلسفی و عرفانی است بر روایتی که گویند رأس الجالوت (رهبر بزرگ دینی یهود) از حضرت رضاعليه‌السلام پرسش‌هایی نموده و آن حضرت جواب گفته‌اند.

این شرح سومین رساله «اربعینات» مؤلف می‌باشد و دارای یک مقدمه و سه فائده و یک خاتمه است.

[الذریعه ۳۴۰/۱۶، مرعشی ۳۵۱/۱۱، الفبائی آستان قدس ص ۴۳۵].

آغاز: هو الله المبدء و المعید و به وصول الی مقام توحید الله الحمید و به التتمیم فی کل امر صغیر و کبیر و حقیر و عظیم.

انجام:....و هو مذهب کثیر من المحققین کصاحب الاشراق و المحقق الطوسی.

۲ـ الأربعون حدیثاً «۱۶ـ۱۴۳» (حدیث ـ عربی)

از: قاضی محمد سعید بن محمد مفید قمی (۱۱۰۳ ق).

احادیث مشلکی را از معارف اسلامی انتخاب کرده و آنها را با تفصیل و بـه روش خاص خودش از دید فلسفی و عرفانی شرح نموده و در سر آغاز گوید کـه در سـی سالگی به این کار شروع کرده و مشکلاتی که در این کتاب حل شده مسبوق نیست.

تا حدیث بیست و هفتم را نوشته است، و چاپ شده است.

[الذریعه ۴۱۷/۱، مرعشی ۱۵۱/۱۹].

آغاز: الحمد لله الذی اغنانا بمعادن حکمته عن زخارف الدنیا و هدانا بفضل رحمته

الی خزان وحیه.

هردو تحریر سده ۱۳ و ۱۴. کتاب اول ناقص است.

۱۴۳ برگ، ۱۹ × ۲۳.

﴿ ۱۷۹۲ ﴾

۱ـ[آیات الاحکام]« ۱ـ۱۲» (عربی)

از: ؟.

شرح آیات طهارت و صلاة و صیام است بر اساس نظر شیعه.

آغاز: فنقول فی الطهارة آیات: الاولی یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم...تخصیص المؤمن بالخطاب لان الکافر لم یقم الی الصلاة و لانه المنتفع به کما فی اکثر التکالیف....

انجام:...ثم انه نهی عن المباشرة فی حال کونهم عاکفین فی المساجد و کانه لمناسبته اشتراط الصوم فی الاعتکاف ذکر متصلاً باحکام الصوم من آیات الاحکام.

۲ـشرایع الاسلام« ۱۲ـ ۳۵۸» (فقه ـ عربی)

از: ابوالقاسم نجم الدین جعفر بن حسن حلّی (۶۷۶ ق).

به جلد یک ص ۲۷۸ رجوع شود.

کتاب اول تاریخ کتابت ندارد و مقداری از آن قبل ازکتاب دوم و مقداری بعد ازکتاب دوم قرار دارد.

کتاب دوم نسخ ۱۰۸۹.

۳۵۸ برگ، ۱۵ × ۲۵.

﴿ ۱۸۴۳ ﴾

۱ـ خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال« ۱ـ ۹۸» (رجال ـ عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی (علامه حلی) (۷۲۶ ق).

این کتاب در دو «قسم» می‌باشد.: قسم اول: دربارهٔ کسانی که بر آنان اعتماد داشته است که در ۲۶ فصل و هر فصل در چند باب؛ قسم دوم: درباره ضعفا که در ۲۷ فصل است.

به جلد اول این فهرست ص ۲۱۸ رجوع شود.

[الذریعه ۲۱۴/۷، دائرة المعارف بزرگ ۹۸/۱، مشار، عربی ۳۳۴]

۲ـ حاشیة شرح المطالع« ۱۰۲ـ ۱۷۳» (منطق ـ عربی)

از: ملا داود (؟).

حاشیه‌ای است بر شرح مطالع الانوار قطب الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ ق) که به نام «لوامع الاسرار» نامیده شده و به جهت غیاث الدین وزیر نوشته شده است.

[کشف الظنون ۱۷۱۶/۲].

آغاز: قال الاستاد قدس سره الفیاض الوهاب بیاناً لمعنی المراد من الفیاض ههنا ثم اشار الی معناه اللغوی بقوله من فاض الماء فیضا و فیضوضة و.....

کتاب اول فقط قسم اول را دارد. بدون تاریخ کتابت.

کتاب دوم از انجام ناقص است و تاریخ کتابت ندارد.

۱۷۳ برگ، ۱۳ × ۲۵.

﴿ ۱۸۴۶ ﴾

۱ـ عمدة الطالب فی انساب آل ابی طالب «۲ـ ۱۲۴» (انساب ـ عربی)

از: جمال الدین احمد بن علی بن حسین ابن عنبه (۸۲۸ ق).

مؤلف، انساب آل ابی طالب را ابتداءً در حیات تیمور از مختصر شیخش علی بن محمد صوفی نسابه و تألیف شیخ دیگرش ابو نصر سهل بخاری جمع آوری کرده و فوائدی نیز بر آن افزوده است و به تیمور گورکان اهداء کرده است. سپس آن را در غرّهٔ ماه رمضان ۸۱۲ مرتب کرده در یک مقدمه و سه اصل و هر اصل در چند فصل که کتاب حاضر را تشکیل داده است.

[الذریعه ۳۳۷/۱۵، کشف الظنون ۱۱۶۷/۲، فهرست عکسی مرکزاحیاء میراث اسلامی ۴۰۱/۱].

آغاز: الحمد لله الذی خلق من الماء بشراً فجعله نسباً و صهراً و رفع بعض الانام علی بعض.

۲ـ الفخری فی النسب «۱۲۶ـ۱۹۵» (انساب ـ عربی)

از: اسماعیل مروزی علوی (قرن هفتم هـ. ق).

[الذریعه ۱۲۵/۱۶].

آغاز: الحمد لله ذی المنة و الطول و القوة و الحول و الآلاء المتوالیة و النعماء المتتالیة و الاسماء المتعالیة.

انجام:.....و عبدالله بن جعفر بن عبدلله بن جعفر بن عبدالله بن جعفر بن محمد بن علی بن ابی طالب علیه السلام و علی الائمة المعصومین من اولاده و الکرام.

کتاب اول نسخ امام بن جلال کرمانی در رجب ۸۶۸. کاتب در این تاریخ هشتاد ساله بود، با مهر بیضوی «عبده علی بن علی ۱۲۸۳».

و کتاب دوم نسخ شعبان ۸۶۲. بسم الله هردو کتاب زرین است.

۱۹۵ برگ، ۱۸ × ۲۶.

﴿ ۱۸۵۳ ﴾

۱ـ شرح رسالهٔ معمّا «۱ـ ۷۴» (معما ـ فارسی)

از: صادق نیشابوری رکنی (حکیم رکنی) (قرن دهم).

حکیم رکنی شرحی بر رسالهٔ معمای استادش میر حسین نیشابوری (۹۰۴ ق) که ماده تاریخ مرگ استادش را سروده و «دستور معما» ی او را نیز گزارش کرده است. اصل کتاب که «دستور معما» نام دارد به نام میر علی شیر (۹۰۶ ق) نوشته شده و چهار بخش می‌باشد. تسهیلی، تحصیلی، تکمیلی و تذییلی.

[نسخه‌های خطی، منزوی ۲۱۸۶/۳ و ۲۱۸۹].

آغاز: شرحی لایق بنویسم به تفصیل تا عزیزان از معماهای ایشان فیض برند و بدانند که معما عبارت از [...] ایشان است و دیگرها بازی طفلان است...

انجام:... و شارح تاریخ شرح خود را به شرح رکنی بنویس گفته و آن این است:

ای دوست کتاب شرح رکنی بنویس — این لبّ لباب شرح رکنی بنویس
تاریخ کتاب شرح اگر می‌طلبی — بنویس حساب شرح رکنی بنویس

۲ـ دستور معمای منظوم «۷۴ـ ۷۶» (معما ـ فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ ق).

جامی کتابی به نثر در معما بر سه پایه (تسهیلی، تحصیلی و تکمیلی) نوشته سپس آن را به نظم کشیده است. به سال ۸۹۰ از نگارش آن فراغت یافته است.

جامی سه دستور معما غیر از این به نثر دارد.

[نسخه‌های خطی، منزوی ۲۱۸۵/۳].

آغاز:

چو از حمد و تحیت یافتی کام — بدان ای در معما طالب نام
که اعمال معمایی سه قسم است — که هر یک گنج اسحار طلسم است

انجام:

... به تشریف قبول ارزنده بادا به ارباب کرم فرخنده بادا

کتاب اول نستعلیق ۲۱ صفر ۱۱۱۵ در اصفهان و شاید کاتب آن همان کاتب کتاب دوم باشد.

کتاب دوم نستعلیق محمد صالح آملی در ۱۲ صفر ۱۱۱۵.

۷۶ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۱۸۵۴ ﴾

۱ـ شرح انموذج اردبیلی «۱ـ ۴۶» (نحو ـ عربی)

به ج ۱ ص ۲۸۶ رجوع شود.

۲ـ شرح الفیه ابن مالک از ابن عقیل (نحو ـ عربی)

به ج ۱ ص ۲۸۴ رجوع شود.

﴿ ۱۹۲۵ ﴾

۱ـ مبادی الوصول الی علم الاصول «۱ـ ۲۵» (اصول فقه ـ عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر (علامه حلی) (۷۲۶ ق).

متن مهمی است در اصول فقه مشتمل بر دوازده فصل و هر فصل مشتمل بر چند مبحث.

چاپ شده است.

[الذریعه ۴۳/۱۹، مرعشی ۱۹/۱، مجلس ۲۲۶/۲۶].

۲ـ تهذیب الوصول الی علم الاصول «۲۷ـ ۱۱۶» (اصول فقه ـ عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ ق).

به ج ۱ ص ۱۱۶ رجوع شود.

هردو تحریر سده ۱۳.

۱۱۶ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۱۹۲۶ ﴾

۱ـ شرح الایساغوجی حسام الدین کاتی (منطق ـ عربی)

به ج ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

۲ـ حاشیه تهذیب المنطق ملا عبدالله یزدی (منطق ـ عربی)

به ج ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

کتاب اول نسخ عبدالعظیم بن صفر علی در ۱۱۲۸.

کتاب دوم ناقص و نسخ سده ۱۲.

۱۱۹ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۱۹۴۴ ﴾

۱ـ نجوم« ۱ـ ۱٦۷»

(فارسی)

از: ؟.

کتابی است. در نجوم با نثر قدیمی، مشتمل بر هفت باب: باب اول: احوال بروج و دلیلهای آن که مشتمل بر ۲۶ فصل است، باب دوم: احوال بروج و ستارگان و دلیلهای آنها، باب سوم: احوال ستارگان و دلیلهای آنها در ۳۰ فصل، باب چهارم اندر احوال فلک و دلیلهای دایرهٔ افق، باب پنجم: طالع مولود گرفتن و دلیلهای آنها در ۱۲ فصل، باب ششم: دانستن سهام و دلیل‌هایش در شش فصل، باب هفتم: معرفت اسطرلاب در ۳۸ فصل.

به «نسخه‌های خطی فارسی منزوی» مراجعه و مقابله شد ولی شناخته نگردید.

آغاز: باب نخستین اندر احوال بروج و دلیلهای ایشان و آن بیست و شش فصل است: فصل اندر قسمت بروج: بدانکه فلک به دوازده قسمت است هر قسمتی از وی برجی باشد چون حمل....

انجام:...در برج بارانی آید و در آنجا مقام کند باران بسیار آید چندانکه مردم را زیان کند و الله اعلم و احکم و هو اصدق الصادقین و احکم الحاکمین.

۲ـ[کتاب وفقیّات] «۱۶۷ـ۱۷۰» (فارسی)

از: ؟.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم این کتاب در علم وفقیّات کی در هر شکلی خاصیتی[.....]است و این شکل سه اندر سه است....این شکل آن است کی خون بر سه پاره سفال....

انجام:....و این نبشته بر سینه [.....] آن را بست باز نهی و سر این طشت بپوشی و خاک را[.....] بی هیچ شک و این عمل هندوان است[....] در قوس یا به موضعی پاک از [....] خاصه آن زحل و قمر با مشتری باشد.

هیچ کدام تاریخ ندارد شاید تحریر سده هشتم باشد.

در آغاز کتاب اول فهرست مفصل آن آمده است.

در پایان رساله دوم مهر بیضوی «لا اله الا الله....ابن محمود» هست.

۱۷۰ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۱۹۵۰ ﴾

۱ـبیست باب «۲ـ۱۷» (تقویم ـ فارسی)

از: نظام الدین عبدالعلی بن محمد بیرجندی (۹۳۴ ق).

دستور و قواعد تقویم نگاری را در بیست باب می‌آورد. بنابه گفتهٔ فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۷/۱ این کتاب به سال ۸۸۳ به پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۸۸/۳، مرعشی ۲۴۲/۲، نسخه‌های خطی، منزوی ۲۴۷/۱].

آغاز: و بتوفیقک نعتصم یا کریم اما بعد این مختصری است در معرفت تقویم نام بر بیست باب. باب اول در معرفت حساب جمل.....

انجام:....این قدر در معرفت اختیارات اینجا کافی است.

۲ـ لوایح القمر «۲۱ـ ۱۳۰» (نجوم ـ فارسی)

از: ملا حسین واعظ کاشفی (۹۱۰ ق).

به ج ۲ ص ۶۴۹ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۱۹۹.

کتاب دوم نستعلیق مقصود علی درویش علی مروی در هرات در ۹۲۹.

۱۳۰ برگ، ۱۶ × ۲۳.

﴿ ۱۹۶۸ ﴾

۱ـ سراج القلوب غزنوی «۱ـ ۹۴» (فارسی)

به ج ۲ ص ۴۷۶ رجوع شود.

۲ـ رساله رجعت = چهارده حدیث علامه مجلسی «۹۴ـ ۱۶۱» (فارسی)

[مرعشی ۱/ ۲۰۹، ذریعه ۹۰/۱ و ۶۸/۱۳، کتابشناسی مجلسی ۲۳۷].

کتاب اول نستعلیق محمد شیرازی در ۱۲۶۱.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۱۶.

۱۶۱ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۲۰۰۰ ﴾

۱ـ انتخاب (۲ برگ) (کلام ـ فارسی)

منسوب به بهاء الدین محمد بن الحسین عاملی (شیخ بهایی) (۱۰۳۱ ق).

رسالهٔ بسیار مختصری است در بیان مذاهب صوفیه و شرح عقاید آنان که آنـها را دوازده طائفه دانسته و آخر آنها صوفیه شیعه هستند که اینها بر حقّ‌اند و از محرّمات دوری می‌جویند.

آغاز:...بدانکه تصوف پاکیزه گردانیدن نیت است و خود را از دوستی غـیر حـق بازداشتن و آراستن تن به سنت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و اهل تصوف دوازده گروه‌اند....

انجام:...و به خرقه و....آنچه رسد اکتفا کنند مادامی که شاکر و راضی باشند دنیا به وجود این طائفه برقرار باشد.

۲ـ شرح دیوان امیرالمؤمنین علیه السلام «۵ـ ۴۴۲» (فارسی)

از: قاضی کمال الدین میر حسین میبدی.

شرحی است مشهور بر دیوان اشعار منسوب به امیرالمؤمنین علیه السلام. این شرح دیباچه مفصلی دارد با عنوان «فواتح سبعه».

به ج ۲ این فهرست ص ۵۱۳ رجوع شود.

[الذریعه ۲۲۶/۱۳، نسخه‌های خطی، منزوی ۳۴۶۸/۵ مجلس ۱۵۶/۷].

رساله اول بدون تاریخ.

کتاب دوم از آخر ناقص و تحریر سده ۱۱ می‌باشد با مهر مربع «الواثق بالله الغنی محمد علی بن حسینعلی».

۴۴۲ برگ، ۱۴ × ۲۳.

﴿ ۲۰۰۱ ﴾

۱ـ آداب عباسی« ۱ـ ۹۸» **(دعا ـ فارسی)**

از: صدر الدین محمد بن محب علی تبریزی، قرن ۱۱.

مؤلف که از شاگردان شیخ بهایی (۱۰۳۱ ق) بود کتاب «مفتاح الفلاح» استادش را بزبان فارسی ترجمه نمود و آن را در شش باب تنظیم ساخت: باب اول؛ در بیان آنچه از طولع صبح صادق تا طلوع آفتاب بجا باید آورد.

باب دویم؛ در بیان آنچه از وقت طلوع آفتاب تا وقت ظهر بجا باید آورد.....

[الذریعه ۲۴/۱، آستان قدس ۲/۱۵ ـ مرعشی ۳۳۶/۱۰، مجلس ۳۷۹/۳۵].

آغاز: تقدیس و تسبیح پادشاه قادری را که خلّص عبادش.....

انجام:....و روی رئیس المحدثین عن الصادق علیه السلام انّه قال من صلّی رکعتین یعلم ما یقول فیهما انصرف و لیس بینه و بین الله ذنب....فی هذا الکتاب مفسراً مشروحاً سهل التناول....اتوکل و بالله استعین.

۲ـ مفتاح الفلاح «۹۸ـ۱۰۸» **(دعا ـ عربی)**

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، ـ ۱۰۳۱ ق.

به ج ۱ ص ۵۱۹ رجوع شود.

هردو نستعلیق محمد تقی بن محمد زمان تفرشی در ۱۰۹۳ در احمد آباد کجرات هند.

کتاب دوم ناقص است. در پایان آن دعای سمات و ثواب‌های آن نوشته شد.

۱۲۱ برگ، ۱۴ × ۲۴.

﴿ ۲۰۰۸ ﴾

۱ـ فرهاد و شیرین = خسرو و شیرین «۲ـ ۴۳» **(منظومه ـ فارسی)**

از: کمال الدین بافقی (وحشی یزدی)، ـ زنده ۹۹۰ ق.

منظومه‌ای در شرح داستان عاشقانه فرهاد و شیرین که در هزار بیت سروده و پس از آن وصال شیرازی حدود هزار و هشتصد بیت بدان افزوده است.

[مجلس ۴۰۹/۳۶ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۰۲۳/۴ ـ الذریعه ۱۸۹/۱۶ ـ دانشگاه تهران ۴۱۲۵/۱۵ ـ ملی تهران ۹۲/۱].

آغاز:

«الهی سینهٔ ده آتش آفروز
در آن سینه دلی واندل همه سوز
هر آندل را که سوزی نیست دل نیست
دل افسرده غیر از آب و گل نیست...»

انجام:

«...نوای عشق بازان خوش‌نوائی است
که هر آهنگ او را ره بجایی است
اگرچه صد نوا خیزد از این چنگ
چه نیکو بنگری باشد یک آهنگ

۲ ـ فرهاد و شیرین = خسرو و شیرین «۴۳ ـ ۹۲» (منظومه ـ فارسی)

از: محمد شفیع بن میرزا کوچک (وصال شیرازی)، ۱۱۹۷ ـ ۱۲۶۲ ق.

دنباله منظومه «فرهاد و شیرین» وحشی بافقی است که در هزار و هشتصد بیت بدستور فرهاد میرزا فرزند عباس میرزا ولیعهد بسال ۱۲۵۸ ق سروده است.

[الذریعه ۱۹۰/۱۶ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۰/۴ ۲۷ ـ مجلس ۲۳۳/۸ ـ دانشگاه تهران ۱۶۶/۲ و ۲۵۱۵/۱۲].

آغاز:

«هزاران پرده بر قانون عشق است بهر یک نغمها ز افسون عشق است

انجام:

درین معنی کسی کورانه دعویست یقین داند که صورت عین معنی است»

هردو نستعلیق ابوالقاسم بن محمد تقی آشتیانی در ۱۳۱۲ و سده ۱۴.

۹۴ برگ، ۱۷ × ۲۴.

﴿ ۲۰۱۴ ﴾

۱ـ الاربعون حدیثاً «۲ـ۱۲۶» (حدیث ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱ ق).

به ج ۱ ص ۳۰ رجوع شود.

۲ـ مفتاح الفلاح «۱۲۷ـ۲۱۶» (دعا ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، (شیخ بهائی ـ ۱۰۳۱ ق).

به ج ۱ ص ۵۱۹ رجوع شود.

[الذریعه ۳۳۹/۲۱ ـ مرعشی ۵۴/۱ ـ مجلس ۲۷۷/۳۵ ـ آستان قدس ۴۷۰/۱۵ ـ الفبائی آستان قدس/۵۴۲].

آغاز: «الحمد لله الذی دلّنا علی جادة النجاة و هدانا الی ما یوجب علوّ الدرجات والصلاة علی...و بعد فانّ اقل العباد عملاً و اکثرهم زللاً محمد المشتهر...قبل ان یخرج الامر من یده...».

انجام: «...و نتوسل الیه سبحانه لسید المرسلین و اشرف الاولین و الاخرین...من تالیفه مع تراکم افواج العلایق و تلاطم امواج العوایق و توزع البال بالحلّ والتّرحال....و الحمد لله اوّلاً و آخراً و باطناً و ظاهراً».

هردو نسخ محمد کاظم در ۱۰۶۸.

کتاب اول حواشی با امضاء «منه» دارد.

وکتاب دوم تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد. و در پایان سه برگ شامل فوائدی درباره تاریخ ولادت، نام، کنیه...امامان معصوم را دارد.

۲۱۸ برگ، ۱۹ × ۲۴.

﴿ ۲۰۴۹ ﴾

۱ـ قرابادین شفایی« ۱ـ ۹۳» (طب ـ فارسی)

از: مظفر بن محمد حسینی شفایی اصفهانی کاشانی، قرن ۱۱.

[الذریعه ۶۱/۱۷ ـ نجم آبادی/۶۱۳ ـ دانشگاه تهران ۷۰/۸ ـ و ۲۱۱۵/۱۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۵۸۰/۱].

آغاز: «الحمد لله الحکیم العلیم و الصلاة علی من اوتی الحکمة و الکتاب الکریم....اما بعد پوشیده نماند که فقیر حقیر...در مدت مدید ترکیبی چند که در معالجات امراض از آن گریز نبود جمع کرده بود خداست که....».

انجام: «....اگر سه درم سیاه دانه پنج درم گل سرخ سه درم لسان العصافیر هشت درم افستین شش ل این جمله اجزاء را کوفته و سه برابر عسل با یکدیگر آمیخته در ظرف زجاج در میان جود فن کنند تا خاصیت بخشد».

۲ـ مفتاح الخزائن = مختصر مفتاح الخزائن و قرابادین (طب ـ فارسی)

از: حاج زین العطار علی بن حسین انصاری، ۷۳۰ ـ ۸۰۶ق.

رساله‌ای است متوسط در معرفی ادویه در شانزده باب که برای استفاده بیشتر در ترکیب داروها و خواص آنها نگاشته شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۵۹۹/۱ ـ مجلس ۳۱۰/۲ (عناوین جابجا) ـ نشریه دانشگاه ۳۶۳/۳].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد این مختصری از مفتاح الخزاین و قرابادین بتوفیق مالک یوم الدین یاد کرده میشود تا وقت حاجت بکار آید و بدانند که هر ترکیبی چه خاصیت دارد و چگونه است...».

انجام: «....روغن بابونه سودمند بود از جهة نفخی که در روده باشد و گرم بود باعتدال و مسکن وجع بود و محلل بی جذب بگیرند روغن زیت و با روغن کنجد نیم من سر بابونه [.....] در شیشه کنند...»

هردو بی‌تاریخ. تحریر سده ۱۰ و ۱۱.

کتاب دوم تا باب ۱۵ را دارد. بخشی ازکتاب اول نو نویس است و مهری با تاریخ ۱۱۴۰ در برگ اول است.

۱۱۹ برگ، ۱۳ × ۲۳.

﴿ ۲۰۶۹ ﴾

۱ـ کتاب الفرائض« ۱ـ۱۷» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای است مختصر و کوتاه در اسباب و تقسیمات و موانع ارث که بر مبنای فقه اهل سنت نگاشته شده است، کتاب تقسیم بندی مرتب نداشته و در چند فصل تنظیم شده است.

آغاز: «کتاب المیراث: ای مسائل قسمة المواریث جمع فریضة بمعنی مفروضة ای مقدّرة لما فیه من السّهام المقدّرة فغلبت علی غیرها....».

انجام: «...فاذا مات ثالث عمل فی مسألته ما عمل فی مسألة الثانی و هکذا تم».

۲ـ شرح المقدمة الحضرمیة «۱۸ـ۱۵۲» (فقه ـ عربی)

از: شهاب الدین احمد بن حجر مکی هیثمی (ابن حجر).

شرح متوسط و استدلالی بر کتاب «المقدمة الحضرمیة فی فقه السادة الشافعیة» نگاشته عبدالله بن عبدالرحمن حضرمی یمنی ۱۰۳۳ ق) است که بصورت مزجی نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۵۴۳/۴].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده....و بعد فقد سألنی بعض الصّلی ان اضع شرحاً لطیفاً علی مقدّمة الامام...».

انجام: (....و شرحاً للجمیع انه جواد کریم الحمد لله الذی هدانا علی اتمام هذا و ما کنا نهتدی لولا ان هدانا الله و الصّلاة و السّلام علی [.....] رسله هدی و رحمة للعالمین.

کتاب اول نسخ ۱۲۹۳. حواشی با امضاء «شیرازی» دارد.

کتاب دوم از طهارت تا پایان حج است. تحریر علی بن فاضل محمد سعید در ۱۳۰۱ در قریه نایس. حواشی با امضاء «ابن حجر» دارد.

۱۵۲ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۰۷۰ ﴾

۱ـ حاشیة تهذیب المنطق = العجالة« ۱ـ ۴۳» (منطق ـ عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ ق).

حاشیه معروف و مختصر بر کتاب «تهذیب المنطق» سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) که تنها تا مبحث جهات (مطلقه عامه) ادامه یافته و مورد عنایت بسیاری واقع و حواشی متعددی بدان نگاشته شده است.

[آستان قدس ۱/ ۳۰۰ ـ الذریعه ۵۴/۶ ـ مرعشی ۲/ ـ الفبایی آستان قدس/ ۱۸۷].

آغاز: «و به نستعین ربّ تمّم...و بعد فهذه عجالة نافعة و غلالة رائقة یروی غلیل طالبی صناعة المیزان و....».

انجام:....للضبط علی المبتدی تمت».

۲ـ حاشیة حاشیة تهذیب المنطق «۴۴ـ ۱۵۷» (منطق ـ عربی)

از: ابوالفتح بن مخدوم حسینی عربشاهی جرجانی (۹۷۶).

حاشیه مفصل و استدلالی بر «حاشیة تهذیب المنطق» جلال الدین دوانی (۹۰۸ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده و پس از اتمام حاشیه جلالی که از مبحث بسائط

تجاوز نمی‌کرد به متن تهذیب المنطق بازگشته و تا پایان بخش منطق را شرح و تحشیه نموده است.

[الذریعه ۵۸/۶ ـ آستان قدس ۳۰۸/۱ ـ مرعشی ۲۷۵/۱۶].

آغاز: «الحمد لله علی تهذیب المنطق و الکلام فی تقریر عقائد الاسلام و تحریر قواعد الاحکام واشکره علی....».

هردو کتاب نستعلیق مراد بن احمد بن یوسف جان بن احمد جان بن سلیمان. کتاب اول در ۱۱۲۶ در مدرسه مولانا حیدر و کتاب دوم بی‌تاریخ. کتاب اول حواشی دارد و کاتب این دو کتاب را نزد الاستاد الفاضل الکامل مولانا ابراهیم بن ملا حیدر در ۱۱۲۶ ق قرائت کرده و نیز در تاریخ ۱۲۷۴. هردو کتاب نزد کسی قرائت شده است.

کتاب دوم حواشی با امضاء «حیدر بن احمد» و «حیدر بن محمد حسن بن شروین» و «محمد شریف» و «محمود حسن» و «محمد شرانی» و «احمد بن حیدر» و «احمد بن بایزید» و «ابراهیم بن حیدر» و «عبدالقادر» و «محیی الدین» و «ملا چلپی» و «خلخالی» دارد.

۱۵۷ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۲۰۷۶ ﴾

۱ـ الفوائد الاصولیة «۱ـ ۵۳» (اصول فقه ـ عربی)

از: محمد مهدی بن مرتضی بحرالعلوم نجفی (۱۲۱۲ ق).

رساله‌ای متوسط در اصول فقه که بصورت «فائده ـ فائده» تدوین و مباحث اصولی مهمی در ضمن ۴۵ فائده آمده است.

چاپ شده.

[الذریعه ۳۲۵/۱۶ ـ مرعشی ۷۱/۱۶ ـ الفبایی آستان قدس/۴۳۴].

آغاز: «قد جرت عادة الاصولیین بتعریف اصول الفقه بکلا معنییه الاضافی و العلمی.

۲ـ الفوائد الحائریة الجدیدة «۵۴ـ ۸۴» (اصول فقه ـ عربی)

از: محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی (۱۲۰۶ ق).

رساله‌ای متوسط در سی و چهار فائده در اصول فقه است.

به ج ۱ ص ۴۱۴ و فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۳۶ رجوع شود.

[الذریعه ۳۳۱/۱۶ ـ مجلس ۱۸/۱۲ و ۶۰/۲۵ ـ مرعشی ۶۰/۲ ـ مشار عربی/۶۷۹].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و اله اجمعین....فائدة اذا ظهر من فعل الشّارع او قوله....».

کتاب اول بی‌تاریخ و یک برگ از آخر آن افتاده است.

کتاب دوم نسخ محمد تقی در کربلا به خواهش سید محمد علی سنگسری. در هر دو نسخه مهر بیضوی «عبده الراجی محمد تقی» هست.

۸۴ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۲۰۸۰ ﴾

۱ـ گلشن راز «۱ ـ ۲۸» (منظومه ـ فارسی)

از: محمود بن عبدالکریم شبستری (۷۲۰ ق).

منظومه‌ای عرفانی در پاسخ ۱۷ بیت سؤال که از جانب امیر حسین بن عالم هروی (۷۱۸ ق) فرستاده شده و وی به امر پیر خود بهاء الدین یعقوب تبریزی در پاسخ آن سروده است.

به ج ۲ ص ۶۳۶ رجوع شود.

[الذریعه ۲۲۶/۱۸ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۰۷۳/۴ ـ کشف الظنون ۱۵۰۵/۲ ـ دانشگاه تهران ۵۴۸/۸ ـ مجلس ۶۳۲/۳].

۲ـ لیلی و مجنون «۳۱ـ ۸۹» (منظومه ـ فارسی)

از: مکتبی شیرازی (زنده در ۹۲۸ ق).

منظومه‌ای در تقلید از نظامی گنجوی که در ۲۱۶۰ بیت به سال ۸۹۵ ق موافق جمله «کتاب مکتبی» بنام میرزاده قاسم بن امیر منصور پرناک در شیراز سروده شده است.

[مجلس ۴۲۸/۸ و ۳۶۷/۲۶ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۱۰۴/۴ ـ الذریعه ۳۷۹/۱۸ ـ دانشگاه تهران ۲۵۲۰/۱۲ ـ ملی تهران ۱۰۷/۳].

آغاز:

«ای بـــر احـــدیتت ز آغـــاز خـــلق ازل و ابـــد، هـــم آواز
ای ســـایه مـــثال گـــاه بـــینش در حکم وجودت آفرینش...»

انجام:

«... بادا دل و آخـرش دریـن دیـر اول بـــصواب و آخـــرش خـــیر
شـــد نـــامه تـــمام و قـصه کـوتاه المـــــنّة والبـــقاء لله تـــــمت»

کتاب اول بی‌تاریخ، در برخی صفحات حاشیه دارد کتاب دوم نستعلیق ۱۲۸۵.

۸۹ برگ، ۱۳ × ۱۲.

﴿ ۲۰۹۳ ﴾

۱ـ الفوائد الصمدیة «۱ـ ۳۶» (نحو ـ فارسی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، (۱۰۳۱ ق).

[الذریعه ۳۴۵/۱۶ ـ مجلس ۵۳۶/۳۸ ـ امام صادق قزوین ۳۳۸/۱ ـ مرعشی ۲۸۴/۲ مشار.].

۲ـ شرح الانموذج «۳۷ـ ۱۴۰» (نحو ـ عربی)

از: جمال الدین محمد بن عبدالغنی اردبیلی (۶۴۷ ق).

[آستان قدس ۱۳۱/۱۲ ـ الذریعه ۱۱۵/۱۳ ـ نمازی خوی/۲۹۴ مشار].

کتاب اول نسخ عبدالله بن محمد مهدی نوری در ۱۲۳۱.

کتاب دوم نسخ همان کاتب، بی‌تاریخ.

هردو حاشیه نویسی دارد.

۱۴۰ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۲۰۹۵ ﴾

۱ـ تحریر القواعد المنطقیة« ۱ـ ۹۹» (منطق ـ عربی)

از: قطب الدین محمد بن محمد بویهی رازی (۷۷۶ یا ۷۶۶ ق).

به جلد ۱ ص ۸۳ رجوع شود.

۲ـ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة« ۰۰ ۱ـ ۱۳۰» (منطق ـ عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی، ۷۴۰ ـ ۸۱۶ ق.

به جلد ۱ ص ۱۴۲ رجوع شود.

[الذریعه ۳۴/۶ ـ آستان قدس ۳۱۰/۱ ـ امام صادق قزوین ۹۱/۱ ـ

کشف الظنون ۱۰۶۳/۲ ـ مشار عربی/۲۸۰]

هردو نستعلیق سده ۹ و ۱۰، کتاب اول از آخر ناقص است و اوائل آن نو نویس است.

کتاب دوم تصحیح شده و حواشی دارد.

۱۳۰ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۲۰۱۵ ﴾

۱ـ غنیة الانام فی معرفة الساعات و الایّام = من لا یحضره التقویم« ۱ـ ۱۵» (عربی)

از: محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، ۱۰۰۷ ـ ۱۰۹۱ ق.

رسال ای در سعد و نحس ایام و اوقات که به جهت افـرادی کـه بـه وی مـراجـعه می‌کردند نگاشته و در آن از اخبار و روایات در این امر سود جسته است.، این رساله در یک مقدمه و دو مقاله و یک خاتمه تنظیم شده است: مقدمه؛ در اختلاف اهل شرع، روم، ایران و منجمان در بیان روز و ماه و سال. مقاله اول؛ در بیان آنچه از اهل بیت در اصول ایام وارد شده. مقاله دوم؛ در بیان مختصری از احکام نجوم. خاتمه ؛ در ساعات استخاره.

چاپ شده.

[الذریعه ۶۵/۱۶ ـ کتابشناسی آثار فیض / ۲۰۷ ـ دانشگاه تهران ۳/ ۹۵۵ ـ ملی تهران ۲۶۴/۱۰ ـ مجلس ۲۷۴/۷].

۲ ـ منتخب حدیقة الشیعة «۲۰ ـ ٦١» (کلام ـ فارسی)

از: ؟.

گزیده و تلخیصی از مطالب «حدیقة الشیعه» منسوب به «مولی احمد بـن مـحمد مقدس اردبیلی» (۹۳۳ ق) است که در یک دفتر گردآوری شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السّلام....امّا بعد این مـنتخبیست کـه از کتاب حدیقة الشیعة من مصنفات ملا احمد اردبیلی انتخاب کرده‌ام ملا سعد الدّین در شرح مقاصد...».

انجام موجود: «..روایتست زنی بود جنّی کـه هـر روز نـزد حـضرت رسـول صلی الله علیه و آله بیامدی و مسایل شرعی یاد میگرفت و نزد جنّیان رفته بدیشان تعلیم دادی چند روز گذشت که بخدمت رسول....».

هردو بی‌تاریخ.

کتاب دوم از آخر ناقص است.

۶۱ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۱۱۰ ﴾

۱ـ دیوان فضولی« ۱ـ ۹۸» (منظومه ـ ترکی)

از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۶۳ ق).

شامل غزلیات و رباعیات.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۶۷/۳ ـ سپهسالار ۶۴۷/۲ ـ دانشگاه تهران ۱۲۴۱/۹ ـ مجلس ۲۷۹/۱۴].

آغاز: «حمد بیحد اول متکلّم نطق آفرینه که سفینه امّید سکان بحار.

۲ـ دیوان نوایی =نوادر شباب «۹۹ـ۱۹۱» (منظومه ـ ترکی)

از: نظام الدین امیر علیشیر نوایی جغتایی، (۹۰۶ ق).

چهار دیوان ترکی جغتایی متناسب با سن ناظم از نوایی در دست است که دیوان حاضر دومین آن دیوانها است: غرائب الصغر، نوادر الشباب، بدائع الوسط و فوائد الکبر.

[مجلس ۴۳۹/۳۶ ـ سپهسالار ۵۳۸/۲ ـ دانشگاه تهران ۱۷۱۲/۱۰ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۵۹/۳ مشار فارسی ۲۲۶۷/۲].

آغاز: «فصاحت دیوانی نینک غزل سرای لاری طبع.

کتاب اول بی‌تاریخ و تحریر سده ۱۳ و از آخر ناقص است.

کتاب دوم نستعلیق محمد مهدی نائینی در ۱۲۷۸.

بخشی از کتاب دوم به اشتباه در کتاب اول صحافی شده است.

۱۹۱ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۱۱۵ ﴾

۱ـ دیوان محتشم کاشانی« ۱ـ ۶۲ و ۱۴۷ـ ۱۷۲» (منظومه ـ فارسی)

از: کمال الدین محتشم کاشانی، ۹۱۳ ـ ۱۰۰۰ ق.

به جلد ۲ ص ۴۲۱ رجوع شود.

[الذریعه ۱۱۷/۱۵ ـ مجلس ۵۳۰/۳۷ ـ ملی تهران ۴۴۳/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۸۹۳/۳ ـ مشار فارسی ۴۱۱۹/۴].

آغاز:

«ای گوهر نام تو تـاج سـر دیـوانـها ذکر تو بصد عنوان آرایش عنوانها»

۲ـ سلسلة الذهب «۶۲ـ ۱۴۷» (منظومه ـ فارسی)

از: نور الدین عبدالرحمن بن احمد جامی، ۸۱۷ ـ ۸۹۸ ق.

به ج ۲ ص ۴۸۷ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۹۱۴/۴ ـ مجلس ۴۷۰/۳ ـ دانشگاه تهران ۲۳۵/۲ ـ الذریعه ۲۱۶/۱۲ ـ کشف الظنون ۹۹۶/۲].

آغاز:

«بشنو ای گوش بـر فسـانهٔ عشـق از صـریر قـلم تـرانـهٔ عشـق»

کتاب اول تحریر سده ۱۳ شامل بخش شبابیه، با یادداشتی از شعاع الملک مورخ ۱۳۵۰ مبنی بر اینکه این نسخه اشعاری را دارد که در نسخه چاپی نیست با مهر بیضوی «شعاع».

کتاب دوم، بی‌تاریخ و شامل دفتر دوم و سوم. و رساله‌ای منثور و ادیبانه از محتشم که اول و آخر آن ناقص است ضمیمه این نسخه است که به نظر محمد حسین شـعاع المـلک شـبیه جلالیه محتشم است. .

۱۷۲ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۱۱۷ ﴾

۱ـ خوارق المعصومین «۱ـ۱۳» (فارسی)

از: حسن علی بن میرزا جعفر علی بیات، قرن ۱۳.

مؤلف در پانزدهم جمادی الاول ۱۲۶۶ ق در شهر کابل اقامت داشت به امر «امیر دولت محمد غازی» و «سید میر قبول شاه» متولّی مزار امامزادگان سید علی اصغر بن امام محمد باقر علیه‌السلام و «سید طیب صالح بن امام کاظم علیه‌السلام» و «سید جمال الله بن میران محی الدین» وی موظف به جمع آوری و نگارش معجزات و کراماتی شد که در این سه آستان واقع شده بود، وی در سال....ق موافق جمله «مظهر الطاف» این رساله را بپایان رسانده است.

در آن از احسن الکبار یاد می‌کند.

آغاز: «فهرست صحیفهٔ دانش و بینش و سرلوح دیباچهٔ آفرینش...حمد و ثنای یگانه معبود».

انجام: «...خوارق بتاریخ پانزدهم شهر جمادی الثانی...روضه ماه دختری بنت نظر بیک هزاره ساکن مواضع کجووده مرده. چون دست راستش از لگدکوبی عوارضات زمانه...».

۲ـ فضائل علی بن ابیطالب علیه‌السلام «۱۴ـ ۳۳۰» (فارسی)

از: حسن.

کتابی مفصل در بیان فضائل و مناقب ماثور از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله درباره امیرالمومنین که در باب دوم آن یکصد و سی و شش حدیث مروی از وی درباره علی علیه‌السلام آمده و ترجمه حدیث بصورت منظوم در بحرهای مختلف توسط ناظم سروده شده، کتاب ظاهراً در چندین باب تنظیم شده ولی نسخهٔ در دست بسیار مغشوش است یکی از بابها نیز ترجمه منظوم آیاتی است که درباره علی علیه‌السلام نازل شده، در دیگر بابها نیز

بخشهایی از کتابهای قدیمی کلامی به نظم ترجمه شده.

آغاز: «..باب دوم در بیان احادیثی که سید المرسلین ﷺ در مناقب امیرالمومنین فرموده هذا الباب منسوب الی سید المجتبی.

بده ساقی از بادهٔ خوشگوار — که چون شمش در سر آرد خمار»

انجام:

«..علی سرور مفخر اولیاست — که زیب سرش افسر انّما است

بزن دست بر دامن اهل بیت — که تطهیر در شأن آل عباست»

هردو تحریر سده ۱۳. و هر دو ناقص.

۳۳۰ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۲۱۲۲ ﴾

۱ـ جمع مختصر «۱ـ ۳۸» (عروض ـ فارسی)

از: وحید تبریزی، (۹۴۲ ق).

مختصری است از منشآت وحید تبریزی در علم عروض.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۵۶/۳ ـ الذریعه ۶۴/۳ و ۱۳۹/۵ ـ ملی تبریز ۳۳۴/۱ ـ مجلس ۳۹۱/۱۰ ـ دانشگاه تهران ۳۸۲۹/۱۴].

آغاز: «سپاس بیقیاس واجب التّعظیمی را که به تشریف نطق انسانرا مشرّف ساخت.

انجام: «..و هر کس که علم قافیه این مقدار بداند او را کفایت باشد و الله اعلم بالصّواب و المرجع و المآب».

۲ـ بدائع الافکار فی صنایع الاشعار «۳۹ـ ۱۴۲» (عروض ـ فارسی)

از: کمال الدین حسین بن علی کاشفی واعظ بیهقی، (۹۱۰ ق).

رساله‌ای در عروض و قافیه که برای امیر سید حسین نگاشته شده و در یک مقدمه و

دو باب و یک خاتمه تنظیم شده است.

مقدمه؛ در تعریف شعر و انواع و اقسام آن (۴ فصل).

باب اول؛ صنایع شعر.

[الذریعه ۶۳/۳ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۲۶/۳ ـ فیلمهای دانشگاه/۲۰ ـ دانشگاه تهران ۹۱۱/۹].

آغاز: «الحمد لمبدع البدائع والشّکر لمنشیء الصنائع ثمّ الصّلوات و التحایا اهدی المکرم البرایا چون جناب معلی...».

انجام:

«... دیدهٔ انصاف چو بینا بود — در شمرد گرچه مبینا بود

بر سر هر نامه که آصف نوشت — قد رحم الله من انصف نوشت

وفقنا الله ... تمت»

هردو بی‌تاریخ. در پایان نصایح و اندرزهایی ازحکما در شش برگ آمده است.

۱۴۹ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۱۳۳ ﴾

۱ـ الفیة« ۱ـ۱۱» (فقه ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن مکی عاملی (شهید اول (۷۸۶ ق).

به ج ۱ ص ۵۵ رجوع شود.

[الذریعه ۲۹۶/۲ ـ مجلس ۲۸۰/۱۰ و ۳۸۴/۲۶ ـ مرعشی ۵۳/۱ ـ مشار عربی/۸۴].

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین.....و بعد فهذه رسالة وجیزة فی فرض الصّلاة اجابة لألتماس....».

۲ـ النفلیة« ۱۱ - ۳۳» (فقه ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن مکی عاملی (شهید اول ـ (۷۸۶ ق).

به جلد ۱ ص ۵۶۴ رجوع شود.

[الذریعه ۲۶۷/۲۴ ـ مجلس ۵۴۰/۳۸ ـ مرعشی ۸۲/۱ ـ الفبایی آستان قدس/۵۸۶].

آغاز: «...الحمد لله الّذی.... النشر لجمع الشّتات و ارسل خیر البشر بالبیّنات....امّا بعد فانّی لمّا وقفت علی الحدیثین المشهورین.

انجام: «...الحمد لله الّذی قضی حاجتی و اعطاني مسألتی ثم یسجد سجدتا الشکر...و آله اجمعین الطاهرین.

هردو نسخ علی محمد شیرازی در ۱۲۸۸.

رساله دوم تصحیح شده است.

۳۳ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۱۴۰ ﴾

۱ ـ دلّهٔ مختاله = دلاّله محتاله = دلّه مختار« ۱ ـ ۴۱» (داستان ـ فارسی)

از: ؟.

داستان طنزی و عشقی زنی است که دختر خواجه جعفر بغدادی بوده و در زمان هارون الرشید می زیسته است، در این داستان حکایتهای این زن با ابو نواس و دیگران ذکر شده است.

[مجلس ۵۲۹/۳۷ ـ مشار فارسی ۲۱۸۶/۲ (دلّه مختار) ـ

نسخه‌های خطی فارسی ۳۶۹۶/۵ ـ فهرستواره فارسی ۴۰۹/۱].

آغاز: «امّا راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت کردند که در ایّام هارون الرّشید در بغداد مردی بود نام او جعفر بامر تجارت مشغول بودی در بغداد نام او مشهور بود و زنی اصیله جمیله....».

انجام: «..امیر بصره اسب خلعت برای علوی فرستاد و خلایق از مکر ایشان خلاص شدند».

۲ـ داستان شجاعت علی علیه‌السلام و جنگ او با دیوان و شیران «۴۱ـ ۹۶»

(داستان ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه افسانه هایی درباره جنگهای علی علیه‌السلام با شیران و دیوها است که در شهر ملک عسکری و بیشهٔ فار واقع شده است.

آغاز: «چنین روایت کردند که روزی حضرت محمد المصطفی صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلّم در مسجد نشسته بود و از هر طرف بیان حدیث می‌کرد که ناگاه دو شتر سوار بر در مسجد رسیدند و از شتر فرود آمدند و...».

انجام: «...یارب همه شیعیان و مؤمنان و دوستان حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام را جزای خیر کرامت فرمای یا اله العالمین و یا خیر النّاصرین برحمتک یا ارحم الرّاحمین تحت».

کتاب اول نسخ ۱۲۳۳ و کتاب دوم نسخ ۱۲۳۵.

۹۶ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۲۱۴۷ ﴾

۱ـ دیوان ثنائی فراهانی

(منظومه ـ فارسی)

از: ابوالقاسم بن میرزا بزرگ قائم مقام فراهانی، ۱۱۹۳ ـ ۱۲۵۱ ق.

مجموعه قصاید ثنایی که همراه مثنوی جلایر نامه در یک دفتر گردآوری شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۷۴۱/۴ و ۱۸۵۱/۳ ـ الذریعه ۸۵۸/۹ ـ مجلس ۳۷۷/۳ و ۱۷۲/۸ ـ فرهنگ سخنوران/ ۱۲۳].

آغاز:

«گر در دو جهان وصل دل و راحت جانست

من وصل تو جویم که به از هر دو جهان است»

انجام:

«... حسودش دربدر باغم قرین باد جهان تا هست هم خوار و حزین باد»

۲ـ منظومه عبرت نامه فتحعلیخان صبا (م ۱۲۳۸) (منظومه ـ فارسی)

به فهرست منزوی ۱۸۵۱ و ۲۲۶۲ و ۳۰۰۰ رجوع شود.

کتاب اول تحریر ۱۲۳۸.

کتاب دوم تحریر محمد رحیم طباطبائی نائینی در ۱۳۱۴.

نسخه‌ای نفیس و پاکیزه است.

۱۰۳ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۲۱۵۰ ﴾

۱ـ کبری فی المنطق «۱ـ۱۴» (منطق ـ فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۷۴۰ ـ ۸۱۶ ق).

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۵۰۴/۲ ـ الذریعه ۲۵۹/۱۷ ـ مجلس ۳۲۱/۱۷ ـ دانشگاه تهران ۳۳۰۵/۱۳، مشار فارسی].

۲ـ حاشیة تهذیب المنطق «۱۵ـ ٦۷» (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین عبدالله بن حسین یزدی، (۹۸۱ ق).

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

[الذریعه ۵۳/۶ ـ امام صادق قزوین ۸۸/۱ ـ مرعشی ۲۲۳/۱ ـ مشار عربی/۲۷۵ ـ کشف الظنون ۵۱۵/۱].

کتاب اول نستعلیق ۱۲۵۷. با مهر بیضوی «چون کعبه محمد است بنیاد علی است ۱۲۷۸».

کتاب دوم نستعلیق زین العابدین بن قربانعلی اشکوری در ۱۲۵۸.

هردوحاشیه نویسی دارد و دومی تصحیح شده است.

۷۰ برگ، ۱۲ × ۲۱.

﴿ ۲۱۵۱ ﴾

۱ـ کتاب حقّ مرّ« ۱ـ۱۱۲» (اخلاق ـ فارسی)

از: احمد.

مؤلف در مقدمه در باب نفس اماره و محبت دنیا داد سخن رانده و گفته تمام بدبختیهای انسان از ریاست خواهی و دوست داشتن دنیا است و علت عقب افتادگی وی نیز همان و این حقیقتی تلخ و گزنده است (حقّ مرّ) ولی چاره‌ای جز بیان آن نیست، پس این رساله را در بیان محاسن اخلاقی و رذایل نفسانی در بیست و پنج باب برشته تحریر درآورد.

آغاز: «شکر و حمد بیکران و ستایش بی پایان حق پروردگار....اگرچه طایر حمد و ثناء بر قصر تحمید و کنگرهٔ تمجید او سالها پرواز کند نتوانند...».

انجام: «...تا سعی داری دنبال نفس مرو و پی هوا مدو و فرمان نفس امّاره مبر که ببلاهای بد گرفتار شوی

... من آنچه شرط بلاغ است با تو میگویم

تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال»

۲ـ نصیحت نامه« ۱۱۲ـ۱۱۹» (اخلاق ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از وصایا و نصایح پیامبر اکرم به فاطمه زهرا(س) است که در یک دفتر جمع‌آوری شده است.

آغاز: «نقلست از حکیمی پرسیدند که دنیا را چگونه میطلبی گفت بسعی تمام

میطلبم گفت آنچه میطلبی میآبی گفت: نه گفت: وای بر تو دنیا را که بـچندین جـدّ و جهد میطلبی نمیابی پس....».

انجام: «...اوّل بگزاردند نماز پـنجگانه و دیگـر در فـرمان شـوهر بـودند و دیگـر تن‌های خود را از حرام نگهداشته‌اند و دیگر بیرخصت شوهر کـار نکـرده‌انـد و هـر زنیکه چنین خصلت‌ها داشته باشد بهشت برای ایشان واجب گردد.

کتاب اول نستعلیق محمد بن ابراهیم گنجه‌ای در ۱۲۴۸ در دار السلطنه تبریز.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۴۸.

۱۱۹ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۲۱۶۸ ﴾

۱ـ شرح العوامل از محسن بن محمد طاهر طالقانی قزوینی (سده ۱۲)

(نحو ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۳۱۹ رجوع شود.

۲ـ صمدیه شیخ بهائی(۲۱۰۳۱) **(نحو ـ عربی)**

به مجموعه دو کتابی ش ۲۰۹۳ در همین جلد رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۲۲۵.حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم نسخ ۱۲۷۶.

کتاب الفوائد الصمدیه (شرح صمدیه)چاپ سنگی ضمیمه این مجموعه است.

۱۴۱ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۱۹۱ ﴾

۱ـ علم الوضع (رسالة فی....)« ۱ـ۰ ۱» (عربی)

از: محمد شفیع مبارکباد امینی.

رساله‌ای کوتاه درباره علم وضع و وضع عام و خاص است، مؤلف از اهل سنت بوده و بنظر می رسد از فضلای منطقه کردستان باشد.

آغاز: «الحمد لله الّذی دلّ علی وجوب وجوده استحالة الدور و امتناع تأثیر الاثر اللاّحق فی موثر السّابق واعترف به بطلان التسلسل....و بعد فنقول علم الوضع اصول باحثة عن احوال اللّفظ من حیث الوضع...».

انجام: «...و اللّفظی هو لفظ واحد موضوع لمعنیین مثلا جزئیین کزیدا و کلّیین کالعین او مختلفین کالانسان علما و غیر علم و المترادف عکسه و هو لفظ متعدد لمعنی واحد جزئیا کعم و ابی حفص او کلّیا کلیث و اسد....».

۲ـ بیان البیان« ۱۲ـ۱۸» (بلاغت ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه و فشرده در قواعد کلی و مبانی علم بیان که با مثال و نمونه نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لمن لیس ابتداء الهیته ایساً و الشّکر لمن ایس انتهاء الوهیّته لیسا.

انجام: «..و انت ترید المخاطب و غیره لکن المخاطب مراد من نفس اللفظ و غیره من سوقه و خارج الکلام تمت».

کتاب اول نسخ محمد شریف سنندجی بی‌تاریخ. حواشی بخط «جناب» و «ابن احمد» که ظاهراً هردو یک نفرند با تاریخ ۱۳۱۵ دارد.

کتاب دوم تحریر همان کاتب در ۱۲۲۳ در قریه اکری قاس من قری قصبة ساوج بلاغ. حواشی با امضاء «عبدالحکیم» و «حق چلپی» و «عبدالرحیم زیارتی» و «میرزا جان» دارد.

۱۸ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۲۱۹۲ ﴾

۱ـ الوافية« ۱ـ ۵۹» (اصول فقه ـ عربی)

از: عبدالله بن محمد تونی خراسانی (۱۰۷۱ ق).

به جلد یک ص ۵۷۷ رجوع شود.

[مرعشی ۱۵۱/۱ ـ امام صادق قزوین ۳۸۷/۱ ـ الذریعه ۱۷/۲۵ ـ الفبایی آستان قدس / ۵۹۸].

۲ـ شرح الوافية « ٦۱ ـ ۲۳۸» (اصول فقه ـ عربی)

از: سید صدر الدین محمد بن محمد باقر قمی رضوی، قرن ۱۲.

شرح متوسط استدلالی بر «الوافية» فاضل تونی (۱۰۷۱ ق) است که با عناوین «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

به جلد یک ص ۳۴۸ رجوع شود.

[الذریعه ۱۶۶/۱۴ ـ مجلس ۳۶۴/۲۵ ـ دایرة المعارف اسلامی ۱۵۶/۱].

هردو نستعلیق ۱۲۳۴.

۲۳۸ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۲۱۹۸ ﴾

۱ـ حاشية شرح العقائد النسفية« ۱ـ ۱۲۴» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن موسی بن شمس الدین خیالی ایزنیقی، (۸۶۲ ق).

حاشیه‌ای متوسط بر «شرح العقاید» سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) که آن شرح بر «العقائد» نجم الدین عمر بن محمد نسفی (۵۳۷ ق) است که در میان اهل سنت اهمیت بسیاری داشته و شروح و حواشی بسیاری دارد.

[آستان قدس ۱۰۴/۱ و ۱۰۹/۱۱ ـ کشف الظنون ۱۱۴۵/۲].

آغاز: «قال الشارح النحرير بعد ما تيمّن بالتسمية الحمد لله اقول فی تعقيب التسميّة بالتحميد.

انجام: «...قلت هذا الادّعا ممّا لا يفيد فی حق الانبياء و به يظهر انّ هذا الوجه ايضاً يفيد تفضيلهم فقط و ان الفضل....».

۲ـ حاشية شرح هداية الحكمة «۱۲۵ـ ۲۰۵» (فلسفه ـ عربی)

از: مصلح الدين محمد بن صلاح لاری انصاری (۹۷۷ ق).

رساله‌ای مهم در تحشيه و تعليقه بر «شرح هداية الحكمه» ميبدی كه بصورت «قوله ـ قوله» تنظيم شده است.

[كشف الظنون ۲۰۲۹/۲ ـ آستان قدس ۱۱۱/۱].

آغاز: «الحمد لله الّذی تخلّص بهداية حكمته حواشی قلوبنا عن غواشی الريّوب و الاوهام....».

كتاب اول نستعليق فيض الله بن محمد زمان (ساكن چهار دام» در ۱۱۱۱ ق. حواشی دارد و چند برگ آن نو نويس است.

كتاب دوم نسخ سده ۱۲ و حواشی فراوان دارد.

۲۰۵ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۲۰۱۸ ﴾

۱ـ روضة الشهداء «۱ـ ۳۷۴» (تاريخ ـ فارسی)

از: حسين بن علی كاشفی بيهقی واعظ (۹۱۰ ق).

به جلد ۲ ص ۴۴۹ رجوع شود.

[مجلس ۲۳/۲۶ ـ الذريعه ۲۹۴/۱۱ ـ مرعشی ۱۴۸/۱۰ ـ مشار فارسی ۲۷۰۵/۲ ـ مجلس ۲۵۷/۶].

۲ـ کوزه نامهٔ گلشنی «۳۷۴ـ ۳۷۵» (منظومه ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه مواعظ پند در بی‌وفایی دنیا و روی نیاوردن به لذات دنیوی که در ضمن بیش از ۱۵۸ بیت آمده و در آن اندرزهایی از زبان کوزه‌ای که زمانی پادشاه قوی بنیه و قهاری بود و سپس از دنیا رفته و خاک شده و از آن خاک کوزه‌ای ساخته‌اند بیان شده است.

آغاز:

«یک شبی در گوشهٔ میخانه‌ای کس نبود الا من و پیمانه‌ای
بود آن پیمانه صاحب راز من مونس تنهایی و دمساز من...»

انجام:

«..زان ندا در دل صفایی یافتم در دلم گشت و دوائی یافتم
چون برفت از جسم خاکی جان پاک مدتی افتاد تن در زیر خاک»

کتاب اول، نستعلیق ۹۸۳. برگ اول ندارد.

کتاب دوم تحریر سده ۱۱ و از آخر ناقص است.

۳۷۵ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۲۰۹ ﴾

۱ـ الحاوی فی علم التداوی = الحاوی الصغیر «۱ـ ۳۱۳» (طب ـ عربی)

از: نجم الدین محمود بن الیاس شیرازی.

برخی مؤلف را به عنوان صائن الدین الیاس شیرازی یاد کرده‌اند؟

کتابی متوسط در اصول و قواعد پزشکی و ادویه و علل امراض که در پنج مقاله تنظیم شده است: المقالة الاولی؛ فی العلل الحادثة من الراس الی القدم (۱۲۵ باب).

المقالة الثانية؛ فی الحميّات (۲۷ باب).

[کشف الظنون ۶۲۸/۱ ـ الذریعه ۲۳۶/۶ ـ الفبایی آستان قدس/۲۱۳ ـ مرعشی ۲۸۴/۱۶].

آغاز: «الحمد لله الواحد الماجد السبوح خالق الجنّ و الانس ربّ الملائکه والروح....».

انجام: «..و کذلک اذا رایت الناقة تعرق عرقا کثیرا فاعلم انه یتناول من الغذا اکثر مما یحتمل البدن و الطبیعة و تدبیره تقلیل الغذا و یتناول السکنجبین السفر جلی فانه نافع له هذا ما حضرنا من تدبیر...معالجتهم و لله اعلم».

۲ـ الموجز فی شرح القانون «۳۱۴ ـ ۳۴۶» (طب ـ عربی)

از: ابن نفیس علاء الدین علی بن ابی الحزم قرشی (۶۸۷ ق).

به جلد ۱ ص ۵۵۳ رجوع شود.

کتاب اول تحریر سده ۱۱ با یادداشت تملک کاتب کتاب دوم.

کتاب دوم از آغاز نقص دارد (المبحث الثانی به بعد را دارد) نسخ محمد حسین بن محمد هاشم حسینی موسوی شیرازی در ۱۳۱۳ حسب خواهش میرزا احمد طبیب.

۳۴۶ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۲۲۲۳ ﴾

۱ـ خلاصة الحساب، بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) «۱ ـ ۲۵» (ریاضیات ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

۲ـ سی فصل، خواجه نصیر الدین طوسی «۳۵ ـ ۴۲» (نجوم ـ عربی)

به جلد ۲ ص ۴۹۵ رجوع شود.

هردو نستعلیق محمد حسن بن میرزا امین حکیم باشی افشار،

کتاب اول در ۱۲۷۷ با مهر بیضوی کاتب،

وکتاب دوم در ۱۲۵۵. این نسخه از فصل ۲۱ را دارد.

﴿ ۲۲۳۳ ﴾

۱ـ معرب عوامل المائة« ۱ـ ۵۲» (نحو ـ عربی)

از: اشق قاسم ازنیقی (۹۴۵ ق).

شرح متوسط و اعرابگذاری است بر رساله «عوامل المائة» عبدالقاهر بن عبدالرحمن جرجانی (۴۷۱ ق) که با ترکیب جملات رساله همراه است، مؤلف رساله به سرزمین‌های عثمانی تعلق داشته است.

[کشف الظنون ۱۱۷۹/۲].

آغاز: «رضی فعل ماض معلوم باب علم، الله مرفوع لفظا لانّه فاعله تعالی، فعل ماض معلوم من باب التّفاعل.

انجام:.«....فهذه مأة عامل فلا یستغنی الصغیر و الکبیر و الرّفیع و الوضیع و الشریف عن معرفة.... و استعمالها».

۲ـ شرح التصریف «۵۳ـ ۱۶۰» (صرف ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی، ۷۱۲ ـ ۷۹۳ ق.

به جلد ۱ ص ۲۹۴ رجوع شود.

[مجلس ۴۸۳/۳۸ ـ آستان قدس ۱۴۰/۱۲ ـ مرعشی ۱۳۶/۱ ـ امام صادق قزوینی ۳۳۶/۱].

هردو تحریر سده دهم، درکتاب اول یادداشت خریداری نسخه به نیم قران در سال ۱۲۶۷ هست.

کتاب دوم از اول نقص دارد.

۱۶۰ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۲۲۳۹ ﴾

۱ـ الفوائد الحائریة القدیمة، از محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی «۱ـ ٦٥»

(اصول فقه ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۴۱۴ رجوع شود.

۲ـ الفوائد الحائریة الجدیدة از محمد باقر بهبهانی «٦٦ـ۱۱۸»

(اصول فقه ـ عربی)

به مجموعه دو کتابی ش ۲۰۷۶ در همین جلد رجوع شود.

هردو چاپ شده است.

هردو تحریر محمد علی سجستانی در ۱۲۵۴ و ۱۲۵۵.

۱۱۸ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۲۲۴۴ ﴾

۱ـ شرح خطبة البیان «۱ـ ۷» **(منظومه ـ فارسی)**

از: محمد علی بن عبدالحسین نور علیشاه طبسی اصفهانی (۱۲۱۲ ق).

گزارشی منظوم از «خطبة البیان» منسوب به امیرالمؤمنین علیه السلام است که به مشرب عرفا و صوفیه سروده شده است.

[الذریعه ۲۱۸/۱۳ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۲۳۳/۲ ـ مجلس ۶۰۴/۳ ـ ملک (شماره ۵۰۰۵)].

آغاز:

«بنام خداوند عزوجلّ — که هم لا یزال است هم لم یزل
بگیرم زِ نِی راز جان خامه‌ای — نویسم بر اوراق دل نامه‌ای»

انجام:

«مرکب ز تـرکیب گـردو بسـیط یکی گردد آن دم محاط و محیط
شود سرّ تـوحید فـاش و عـیان نــماند کسـی غـیر او در مـیان»

۲ـ دیوان نور علیشاه = جنات الوصول (منظومه ـ فارسی)

از: محمد علی بن عبدالحسین نور علیشاه اصفهانی، ۱۲۱۲ ق.

به جلد ۲ ص ۲۰۴ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۲۳۲/۲ و ۲۵۸۷/۳ ـ آستان قدس ۲۱۷/۹ ـ الذریعه ۱۲۳۱/۹ ـ سپهسالار ۶۹۵/۲ ـ ملی تبریز ۳۶۴/۱].

انجام:

«..نــاگــه از روی مـرحـمت بـا مـن گـــفت نــور حــزین خــونین دل
که دو عالم بـچشم دشـمن و دوست پـــرتوی ز آفــتاب طــلعت اوست»

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۴۶.

۱۴۰ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۲۵۱ ﴾

۱ـ عوامل المائة = شرح العوامل «۲ـ ۲۵» (نحو ـ عربی)

عوامل از عبدالقاهر جرجانی (۴۷).

شرح از ؟.

[مجلس ۲۳۰/۳۶ ـ ۱۸۷/۲۵ ـ الذریعه ۳۵۹/۱۵ ـ مرعشی ۱۷۸/۳ ـ آستان قدس ۲۵۳/۱۲].

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین....امّا بعد فانّ العوامل فی النّحو علی ما الّـفه الشـیخ الامام الهمام عبدالقاهر ابن عبدالرّحمن جرجانی رحمه الله علیه مائة عامل»

انجام:.«....فالله اعلم فهذا مائة و لا یستغنی الکبیر و الصّغیر و الرّفیع و الوضیع عن معرفتها و من حفظها تحصل البصیرة فی النّحو»

۲ـ مراح الارواح «۲۶ـ ۶۵» (صرف ـ عربی)

از: احمد بن علی بن مسعود، قرن ۷.

به جلد ۱ ص ۴۸۳ رجوع شود.

[مجلس ۴۱۰/۳۸ ـ امام صادق قزوینی ۳۵۰/۱ ـ آستان قدس ۴۳۰/۱۲ ـ کشف الظنون ۱۶۵۱/۲].

کتاب اول نسخ ۱۲۲۴، حاشیه نویسی و مهر بیضوی «اتوکل علی الله عبده محمد باقر» دارد. کتاب دوم نسخ مصطفی بن محمد حسن در ۱۲۲۵ ساکن قریه مزنی یقین از توابع اردبیل.

۶۵ برگ، ۱۷ × ۲۰.

﴿ ۲۲۶۰ ﴾

۱ـ حاشیة الفوائد الضیائیة «۱ـ۱۴» (نحو ـ عربی)

از: عبدالغفور لاری (۹۱۲ ق).

حاشیه‌ای مفصل بر «الفوائد الضیائیة» عبدالرحمن جامی که خود حاشیه بر «الکافیة» ابن حاجب مصری (۶۴۶ ق) است که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

به جلد ۱ این فهرست ص ۱۸۷ رجوع شود.

[مجلس ۱۹۲/۲۵ ـ مرعشی ۱۹۵/۱۲ ـ کشف الظنون ۱۳۷۲/۲ ـ آستان قدس ۷۱/۱۲].

۲ـ ارجوزة فی المونث السماعی «۱۴۰ـ۱۴۱» (نحو ـ عربی)

از: عبدالله بیتوش (قرن ۱۳).

ارجوزه‌ای است کوتاه در بیان مونث سماعی که در سی و پنج بیت تنظیم و سروده شده است، نام سراینده در فراز ارجوزه بخط کاتب آمد و با رحمه الله دعا نموده و بنظر می‌رسد از علمای کردستان بوده است.

آغاز:

«الحمد لله وصلّی الاله — علی نبیّه الّذی اجتباه
وبعد مهما رمت یا علامه — اسماء تانیث بلا علامه...»

انجام:

«...واحفظ تحظّ منه بالکمال — واسلم من المراء والجدال
عود علی بدء له الحمد کذا — صلاته علی النّبی المرتضی»

کتاب اول نسخ محمد شریف در ۱۲۷۷ برای محیی الدین بن حیدر چوری الاصل، در ایامی که نجفقلی خان در مریوان غارت شده در مسجد عنایت الله بیک.

کتاب دوم نسخ ۱۲۷۹.

۱۴۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۲۲۷۲ ﴾

۱ـ حاشیة شرح ایساغوجی «۳ـ ٦۲» (منطق ـ عربی)

از: احمد بن محمد بن خضر عمری حنفی = قول احمد (۷۸۵ ق).

حاشیه‌ای است متوسط بر شرح ایساغوجی «شمس الدین محمد بن حمزه فنّاری» (۸۳۴ ق) که آن خود نیز شرح بر «ایساغوجی» مفضل بن عمر ابهری (۶۶۲ ق) می‌باشد.

[کشف الظنون ۲۰۷/۱ ـ آستان قدس ۴۶۲/۱۱ ـ نمازی خوی/۳۵۴].

آغاز: «حمداً لک اللهم علی ما منحت به علیّ من معارف الافاضل و شکراً لک علی ما مننت...».

انجام: «..الله تعالی من الواصلین الی الیقین لا من السامعین بالعنایة منه الی....الیقین والله اعلم بالصواب».

۲ـ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة «۶۳ـ۱۵۸» (منطق ـ عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی، ۷۴۰ ـ ۸۱۶ق.

به جلد ۱ ص ۱۴۲ رجوع شود.

هردو نستعلیق ولی بن حسین علی بن احمد در ۱۱۱۷ من جماعة قزاق ساکن کورستان فی خدمة مولانا ابوالقاسم افندی ملقب به کوکی.

هردو حواشی دارد با مهر «بنده خدا جلیل ۱۲۱۰».

۱۵۸ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۲۲۷۶ ﴾

۱ـ مقتل الحسین علیه‌السلام «۱ـ۱۵» (عربی)

از: ابو مخنف لوط بن یحیی الازدی.

کتابی معروف در مقتل حسین بن علی علیه‌السلام و یاران باوفای وی در فاجعه کربلا که جزء کهن‌ترین کتابهای مقتل نگاری بشمار می‌رود، بگفته علامه طهرانی برخی موضوعات ملحقه بدان جعلی و اضافی است که مرحوم میرزا حسین نوری در «اللؤلؤ و المرجان» به آن اشاره کرده است.

[الذریعه ۲۷/۲۲ ـ الفبایی آستان قدس/۵۴۷].

آغاز: «هذا ما روی من الاراجیز و الابیات فی کتاب مقتل الحسین بن علی بن ابیطالب علیه‌السلام مسنداً الی ابی مختف لوط بن یحیی الازدی علی الترتیب الذی ورد فی

الکتاب المذکور.....

انجام: «....اما علی روایة الکافی فرأس الحسین علیه السلام فی النجف الاشرف علی مشرفه الف الف صلاة و السلام...»

۲ـ حاشیة معالم الاصول «۱۸ـ ۹۷» (اصول فقه ـ عربی)

از: خلیفه سلطان حسین بن محمد مرعشی، ۱۰۰۱ ـ ۱۰۶۴ ق.

به جلد ۱ ص ۱۹۸ رجوع شود.

[الذریعه ۲۰۶/۶ ـ مرعشی ۲۳۶/۲ ـ امام صادق قزوین ۱۰۳/۱ ـ مجلس ۲۶۷/۲۶ ـ مشار عربی ۲۹۷].

کتاب اول فقط اشعار مقتل ابی مخنف است، تحریر سده ۱۳ با مهر بیضوی «الواثق بالله الغنی مراد الموسوی».

کتاب دوم نسخ سید مراد بن اسدالله بن محمد تبریزی در ۱۲۴۱ در تبریز.

۹۷ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۲۲۷۹ ﴾

۱ـ الفوائد الصمدیة شیخ بهایی« ۱ـ ۵۲» (نحو ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۴۱۷ رجوع شود.

۲ـ مراح الارواح، احمد بن مسعود بن علی «۵۳ـ ۹۱» (صرف ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۴۸۳ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۱۵۱.

کتاب دوم نسخ ۱۲۱۳ با مهر بیضوی «الله محمد علی»

﴿ ۲۳۰۷ ﴾

۱ـ شمسیه لندنیه «۲ـ ۲۷» (منظومه ـ فارسی)

از: میرزا محمد باقر بواناتی، قرن ۱۳.

منظومه‌ای در ۳۶۶ بیت در فضایل و مناقب رسول گرامی اسلام ﷺ که در لندن بسال ۱۸۷۹ م/۱۲۹۸ ه ق سروده شده است.

در فهرست سابق این کتابخانه به جای بواناتی «یونانی» چاپ شده است.

آغاز:

«شمس نواز مطلع جدید برآمد — شام سیه رو سپید چون قمر آمد
غرب ز انوار شرق لمعه سرا شد — شرق ز ازهار غرب مزدهر آمد...»

انجام:

«...ختم کن ای میرزا محمد باقر — کابراهیم جان معطّر از سفر آمد»

۲ـ سدیرهٔ ناسوتیه «۲۸ـ ۳۳» (منظومه ـ فارسی)

از: میرزا محمد باقر بواناتی، قرن ۱۳.

منظومه‌ای در معارف و اخلاق که در ۱۲۴ بیت سروده شده و در تحریص به اخلاق نیکو و قرب به خداوند شخصیات و خلیقات انبیاء استناد شده است.

آغاز:

«کوری چشم حسود پر غمر — ایندرخت ما دهد روزی ثمر
آدم خاکی مسیح الله شود — از رموز اصطفا اگه شود...»

انجام:

«...حیله افزائید و اسباب نزال — کاین تکلّف نیست خالی از دو حال
یا بشر کشتن سرور حق شود — یا حماقت حکمت مطلق شود»

هردو ظاهر به خط ناظم.

۳۵ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۲۳۳۴ ﴾

۱ـ لیلی و مجنون «۸ـ ۷۲» (منظومه ـ فارسی)

از: ؟.

مثنوی مفصلی درباره حوادث و جریاناتی است که بر زندگی لیلی و مجنون گذشته است، مؤلّف منظومه شناخته نشد.

شیعه بوده و هنگام سرودن بیش از هفتاد سال داشته است.

آغاز:

«بنام خداوند فرد و کریم — که لطفش عمیم است و ذاتش قدیم
کریمی که چون خوان احسان کشید — نکرد از کرم بنده را ناامید»

انجام:

«..در زیر سرش بجای بالشت — بنهاد غریب ناتوان خشت
نه همدم و همرهش ببالین — جز کوزه شکستهٔ سفالین»

۲ـ جنگ محمد حنفیه با تمیم بن منذر «۷۳ـ ۹۰» (منظومه ـ فارسی)

از: ؟.

شاید با منظومه سابق از یک شاعر باشد.

مثنوی‌ای متوسط در بیان حوادث جنگ محمد حنفیه با تمیم بن منذر و بیان رشادت‌ها و شجاعت‌های وی است که معلوم نیست اصل تاریخی دارد یا نه؟ در نسخه‌های خطی فارسی سه مثنوی در جنگهای محمد حنفیه معرفی کرده که با این رساله تطبیق نمی‌کند.

آغاز:

«بنام برازندهٔ آفتاب — نگارندهٔ صورت از خاک و آب
خدایی که بر چرخ سیّار کرد — ز انجم فلک را پدیدار کرد...»

انجام:

«..بگفت و برانگیخت مرکب چه دود در آمد به کافر بغل برگشود
به نیزه ابا کبر ملعون بکشت سواری نموده در آن روی داشت...»

هردو تحریر سده ۱۳.

کتاب دوم از آخر نقص دارد.

۹۱ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۲۳۳۵ ﴾

۱ـ مراة الحق «۱ـ٦ ۰ ۱» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد جعفر بن صفرخان قراگوزلو همدانی کبوتر آهنگی (۱۲۳۹ ق).

به جلد ۲ این فهرست ص ۶۸۳ رجوع شود.

رساله‌ای متوسط در اخلاق و آداب سلوک صوفیان که در پانزده فصل گرد آمده است مؤلف در این رساله ابتدا عقاید خود را بیان و دامن خود را از عقاید انحرافی مبرّی داشته است و این رساله را در بیان عقاید خودشان در تصوف و تناسخ و حلول و وحدت وجود در سال ۱۲۳۶ نوشته است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲/ ـ الذریعه ۲۶۸/۲۰ ـ مرعشی ۳۱۲/۶].

۲ـ تلخیص تذکرة الاولیاء «٦ ۰ ۱ـ۱۳۱» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در تلخیص «تذکرة الاولیاء» عطار نیشابوری است که مطالب کتاب بهمان ترتیب ولی بصورت گزیده و منتخب ذکر شده است، بنظر می رسد کاتب رساله خود منتخب کتاب باشد.

آغاز: «الحمد لله الجواد و نشهد ان محمداً عبده و رسوله نبیّه و صفیّه ارسله بالهدی

و سلّم تسلیماً، چون از قران و احادیث گذشته هیچ سخن بالاتر از سخن مشایخ طریقت نیست و کلمات ایشان از عیان است نه از بیان....».

انجام: «...گفت اما من گفتم و لعنت شد و تو گفتی و رحمت شد که آنشب منصور گفت من از خود دور کردم این نیت را و تو بخود بستی، پس از آن تو لعنت، و از آن من رحمت شد، تمت....».

کتاب اول نستعلیق ۱۲۶۸.

کتاب دوم نستعلیق محسن بن چراغعلی سرابندی در ۱۲۶۸ با مهر بیضوی «محسن بن چراغعلی».

۱۳۱ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۳۴۰ ﴾

۱ـ گلستان «۱ـ ۹۸» (فارسی)

از: مصلح الدین بن مشرف الدین سعدی شیرازی (۶۹۳ ق).

به جلد ۲ ص ۶۳۵ رجوع شود.

۲ـ قضاوقدر «۹۹ـ ۱۰۰» (منظومه ـ فارسی)

از: محمد قمی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق).

منظومه‌ای است در کلام و بیان دقایق و لطایف قضا و قدر و جبر و اختیار که در ۲۳۰ بیت تنظیم شده است.

[الذریعه ۱۵۰/۱۷ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۰۴۴/۴ ـ دانشگاه تهران ۴۲۴۴/۱۵ ـ مجلس ۴۲۰/۸ ـ ملی تبریز ۳۷۶/۱].

آغاز:

«شنیدم روزی از خونابه پوشی چه گل از پارهٔ تن خرقه پوشی

در مـــعنی بگـــوش خـــود کشـــیده شده همچون عصای خود جـریده...»

انجام موجود:

«...در طـبعم در آمـد در شگـفتی بگـفتم آنـچه مـی‌بایست گـفتن

از او من هـم سـخن بـیتاب جسـتم ز گـوهر سـرگذشت آب جسـتم...»

کتاب اول نستعلیق محمد قلی نوری در ۱۲۴۰. ناقص.

کتاب دوم تحریر سده ۱۳. فقط ۱۰۶ بیت را دارد.

۱۰۰ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۲۳۴۶ ﴾

۱ـ ستّهٔ ضروریّه« ۱ـ ۵۹» (طب ـ فارسی)

از: حکیم ولی بن علی متطبّب گیلانی.

رساله‌ای مفصل در بیان اصول و مبانی پزشکی که به ابو الغازی برهان الدین نظام شاه تقدیم و در یک مقدمه و شش فصل و یک خاتمه تنظیم شده است:

مقدمه؛ در تعریف علم طب و اقسام آن.

فصل اول، در جنس هوای محیط (در چهار نسیم).....

[**مرعشی ۲۰۹/۱۴ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۵۵۰/۱ (آغاز برابر نمونه نیست)**].

آغاز: «حمد بیحد و سپاس بی عدّ مر صانعی را که اشراح ارکـان مـتضاده ابـداع و انواع موالید بحسب قابلیت و استعداد نمود».

انجام:.«...لایق آنست که استعمال چیزی دیگر را ننمایند و این جهت خط خطابر گفته و حرف حکما نگشته تمت».

۲ـ صحت و مرض =روح و بدن« ۱ـ ۱۳» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۶۳ ق).

گفتاری است در سفر روح از عالم لاهوت به عالم ناسوت که از تکوین روح و حلول آن در تن، سپس از قوای نفسانی، اعمال آنها و در پایان از عشق و عقل و وحدت عاشق و معشوق سخن می‌گوید، این رساله به نامهای مختلف آمده است.

دو نسخه دیگر از این رساله در مجموعه شماره ۱۸۹۹ و ۱۵۵۳ هست.

[الذریعه ۲۶۵/۱۱ و ۱۲/۱۵ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۷۹۵/۲ ـ دایرة المعارف اسلامی ۱۶۲/۱ ـ مشار فارسی ۳۰۲۲/۱].

آغاز: «حمد بی‌حد احدی را سزاست که ریاض بدن را به آب روان صافی پرورده».

انجام: «..و عاقبت الامر خود را بخود رسانید و عاشقی و معشوقی از آن خلوت و حدت بیرون ماند، تمت».

هردو نستعلیق ذوالفقار بن اردلان در بلده‌کرمانشاهان در ۱۲۵۲ ق.

رساله دوم درحاشیه رساله اول نوشته شده.

۵۹ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۳۴۷ ﴾

۱ـ شرح الاحادیث« ۱ـ ۵۲» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن زین الدین احسایی (۱۲۴۱ ق).

رساله‌ای است مختصر در شرح احادیثی که به قیام و خصوصیات و نحوهٔ زندگی و طول عمر و معجزات حضرت ولی عصر پرداخته‌اند که از جمله آنها حدیث مفضل بن عمر از امام صادق علیه‌السلام درباره امام عصر علیه‌السلام می‌باشد، این رساله در ۲۱ ربیع الاول ۱۲۳۱ ق نگاشته شده است.

[الذریعه ۶۴/۱۳].

انجام: فدنی فتوّضأ و رائحة ذلک المآء کرائحة المنی و هو الذی خرّت منه طینة الخلق فی بدءهم و یخمرها منه فی عودهم ذلک تقدیر العزیز الحکیم».

۲ـ اجوبة الاسئلة «۵۲ـ ۵۷» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن زین الدین احسایی (۱۲۴۱ ق).

رساله‌ای مختصر در پاسخ سائلی که از وی درباره کیفیت اجساد پیامبران و پوسیدن و یا نپوسیدن آنها پرسیده و طریق جمع برخی احادیث که معانی متنافی با هم دارند و در این باره صادر شده‌اند را سوال نموده است.

آغاز: «بسمله....اما بعد فیقول....انه قد بعث الّی بعض العلماء الافاضل ایده الله بمسائل یرید جوابها علی حال اشتغال البال ببواعث الدنیا....قال سلمه الله تعالی اما بعد فالباعث من تصدیع جنابکم هو ان تمنوا علی العبد الفقیر.

انجام: «...قال امیرالمؤمنین علیه السلام: صحبوا الدنیا بابدان ارواحها متعلقة بالمحل الاعلی یعنی توجّهها الیه و هذا انشاء الله ممّا لا اشکال فیه الحمد لله».

هردو نسخ خلف بن علی حسینی.

رساله اول در ۱۱۲۳۷ و از آغاز نقص دارد و رساله دوم بی‌تاریخ.

۵۷ برگ، ۱۵ ×۲۰.

﴿ ۲۳۵۰ ﴾

۱ـ شرح الشافیه از فخر الدین جاربردی «۱ـ ۴» (صرف ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۳۰۶ رجوع شود.

۲ـ شرح الشافیة از نظام الدین نیشابوری «۵ـ ۱۱۱» (صرف ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۳۰۸ رجوع شود.

از کتاب اول فقط چهار برگ در این مجموعه هست.

کتاب دوم نستعلیق فرج الله بن سید هاشم حسینی در ۱۲۵۵. حاشیه نویسی دارد.

۱۱۱ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۳۵۹ ﴾

۱ـ دستور الشعراء« ۱ـ ۵۸» (عروض ـ فارسی)

از: محمد امانی مازندرانی (۱۰۶۱ ق).

رساله‌ای است متوسط در علم عروض و قافیه که به نام «وزیر شمس الدین محمد تقی» نگاشته و در یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتم تنظیم شده است:

مقدمه؛ در تعریف شعر.

مقاله اول؛ در بیان علم عروض.

مقاله دویم؛ در بیان علم قوافی.

مقاله سیم؛ در بیان صنایع و بدایع شعری.

خاتمه؛ در بیان سرقات شعری.

[الذریعه ۱۶۰/۸ ـ الفبایی آستان قدس/ ۲۴۹].

آغاز: «ستایش وافر کاملی را که بارگاه سپهر نیلی چهر را بی هواداری چوب و طناب....».

انجام: «..و اقتباس و عقد و حلّ و تلمیح از جمله صنایع شعرند و از جمله سرقات نیستند والله اعلم».

۲ـ گلعذار قدس «۵۸ـ ۵۹» (عرفان ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در بیان معانی اصطلاحات و واژه‌های خاص صوفیانه است که بروش صوفیه نگاشته شده است.

آغاز: «بسمله، رخ عبارتست از تجلی جمال الهی بصفت لطف مانند لطیف و رئوف و توّاب و محیی و هادی و وهاب، زلف عبارتست از تجلی جلال الهی بصفت قهرمانند قابض و قهار و ممیت و...».

انجام: «..و ترسا بچه مرشد کاملی است که نسبت کامله او در ولادت معنوی بکاملی دیگر که متصف بصفت ترسایی و تجرد و انقطاع بوده باشد و آن کامل و این بکاملی دیگر تا سلسله منتهی شود بحضرت رسالت صلی الله علیه و آله تمت».

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۱. رساله دوم بی‌تاریخ.

۵۹ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۲۳۸۹ ﴾

۱ـ سوال و جواب «۱ـ۱۷» (فقه ـ فارسی)

از: حسین بن حسن یزدی (زنده ۱۲۳۵ ق).

مؤلف که از شاگردان سید محمد بن علی مجاهد طباطبایی (۱۲۴۲ ق) بوده برخی فتاوای وی را برای استفاده فارسی زبانان بصورت سوال و جواب درآورده و واجبات و محرمات وضو و غسل و تیمم و نماز روزه را در آن گنجانیده است.

آغاز: «..و چون تصنیفی که فارسی زبانان منتفع شوند نبود لذا...اما سؤال اگر پرسند نواقض و موجبات وضو چند است جواب بگو که شش چیز است.

انجام: «..دوازدهم خلطی است که از سینه کنده شود و بیاید بفضای دهن و عمداً آن را فرو برد و...باعث بطلان روزه نمی‌شود بلکه باعث ثواب نداشتن روزه است».

۲ـ تنبیه الغافلین «۱۷ـ ۵۴» (کلام ـ فارسی)

از: حسین بن حسن یزدی (زنده ۱۲۳۵ ق).

مؤلف که در سال ۱۲۳۵ ق به شهر کرمان رفته بود در مدرسه‌ای که شاهزاده محمد ابراهیم خان احداث کرده بود اقامت نمود و به خواهش مومنین رساله‌ای در شش فصل و یک خاتمه در اصول دین نگاشت:

۱ ـ اثبات صانع. ۳ ـ صفات ثبوتیه و سلبیه. ۴ ـ در نبوت و امامت. ۵ ـ عدل خدا. ۶ ـ

معاد. خاتمه؛ در بهشت و جهنم و میزان و صراط و حوض کوثر.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل المعرفة وسیلة للعباد و جعل العبادة لنیل السعادة....».

انجام: «...پس لعن نمائید اول و ثانی و ثالث و رابع راکه ثواب بسیار دارد الا لعنة الله علی الظالمین الذین یصدون عن سبیل الله و یبغونها عوجاً و هم بالآخرة هم کافرون فانا لله و انا الیه راجعون و انا الیه منقلبون».

هردو نسخ مؤلف در ۱۲۳۵.

۵۴ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۲۳۹۱ ﴾

۱ـ اجوبهٔ امام کاظم علیه‌السلام «۹ـ۱۲» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در مناظره دو تن از دانشمندان عصر هارون الرشید که در مجلس وی از امام کاظم علیه‌السلام پرسیدند و وی به انها پاسخ داد، در این رساله تعداد پرسشها دوازده فقره می‌باشد.

آغاز: «راویان اخبار چنین روایت آورده‌اند که در زمان سلطنت هارون الرشید عباسی دو کس از علما که مقربان او بودند و هارون مطیع و منقاد حکم ایشان بود».

انجام: «...که مطلب من آنست که بار دیگر مرا بمجلس خود طلب نکنی و جز این مطلب دیگر ندارم و برخواستند و بخانه خود تشریف بردند».

۲ـ لذة النساء «۱۳ـ ۲۰» (طب ـ فارسی)

از: (احتمالاً) ضیاء الدین نخشبی بدیوانی دهلوی، (۷۵۰ ق).

رساله‌ای کوتاه در آداب مباشرت و طریقه و موانع آن و نیز شناسایی حالات و احساسات مرد و زن در این امر که در شش باب تنظیم شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۵۹۱/۱ (آغاز برابر نمونه نیست)ـ

مخطوطات دار الکتب قاهره ۹۰/۲ (آغاز برابر نمونه)].

آغاز: «حمد بیحد و ثنای بیعد مرشدان کردگاری را که هر یکی را زوج گردانیده است چنانچه در کلام مجید می‌فرماید.....

قبل از رساله اول دعاهایی است و رساله اول و دوم تحریر سده ۱۳ می‌باشد و بعد از رساله دوم هم حکایاتی هست لذا در فهرست سابق این کتابخانه این مجموعه شامل چهار رساله معرفی شده است.

۳۳ برگ، ۱۹ × ۲۰.

﴿ ۲۳۹۵ ﴾

۱ـ الشمسیة فی الحساب از نظام الدین حسن نیشابوری« ۱ـ ۵۹» (عربی)

به جلد ۱ ص ۳۵۵ رجوع شود.

۲ـ خلاصة الحساب از شیخ بهاء الدین محمد عاملی «۶۲ـ ۸۲» (عربی)

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

رساله اول تحریر ۱۰۲۲، با مهر بیضوی «عبده محمد ابراهیم بن عبدالرزاق» بر برگ اول.

رساله دوم نسخ عبدالله قائنی در ۱۱۱۲. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

۸۲ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۲۴۰۱ ﴾

۱ـ شرح دیباچه شرح التصریف« ۱ـ ۶۱» (صرف ـ عربی)

از: مسعود بن عرب بن حاجی بن عرب.

رساله‌ای کوتاه در شرح و توضیح مقدمه «شرح التصریف» سعد الدین تفتازانی

(۷۹۳ ق) که بخواهش شاگردانش بویژه «محمد بن رمضان الولاّدی» برشته نگارش در آمده است.

آغاز: «متوکلاً بکرمه....و رسوله الذی هو للمؤمنین روؤف رحیم، فیقول المحتاج الی الله الملک القدیر.... لما کان صدر شرح الامام الفاضل الکامل ذروة المحققین...التمست منی الاعزة من تلامیذی...».

انجام: «..و المراد بالتصریف هاهنا عین علم التصریف بالعین المهملة ثم الیاء ثم النون فرد علی هذه النسخة ذلک [....] بلا خفاء والله اعلم تمت».

۲ـ شرح التصریف «۹ـ۱۹۵» (صرف ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ ق).

به جلد ۱ ص ۲۹۴ رجوع شود.

رساله اول نستعلیق ۱۰۴۱.

کتاب دوم نسخ احمد بن علی اصفهانی در ۱۲۰۰ در محضر ملامحمد کریم افندی سعدانی.

۱۹۵ برگ، ۱۳ × ۲۲.

﴿ ۲۴۱۱ ﴾

۱ـ حاشیة حاشیة تهذیب المنطق« ۱ـ۲ ۰ ۱» (منطق ـ عربی)

از: محمد محسن بن محمد طاهر قزوینی طالقانی، قرن ۱۲.

حاشیه‌ای متوسط بر «حاشیه تهذیب المنطق» مولی عبدالله یزدی (۹۸۱ ق) بر «تهذیب المنطق» سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) است که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده و نگارش آن در دهه آخر شعبان ۱۱۳۲ ق آغاز و در دهه نیمه رمضان همان سال پایان یافته است.

[الذریعه ۶۲/۶ ـ مرعشی ۱۲۶/۶ ـ مجلس ۴۸۳/۳۸ ـ آستان قدس ۴۴۹/۱۱].

آغاز: «الحمد لله الذی خلق فسوّی والذی قدر فهدی والذی صور فاحسن وانطق فاتقن...».

انجام: «...فجاء بحمد لله عمدة فی هذا الفن و عدة لمن یرید الوصول الی مقاصدهم فی هذا العلم و اسأل الله تعالی ان یرحمنا برحمته التی وسعت کل شیء و ان یجعلنا من الذین أنعم علیهم من....آله الطیبین الطاهرین.

۲ـ اختلاجات اعضاء (رساله در...) «۱۰۵ـ۱۰۶» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در حکمت و علت جهیدن و اختلاج اعضاء بدن انسانی که مطابق عقیده حکما و اطباء پیشین نگاشته شده است.

آغاز: «فصل در بیان اختلاجات است و آن عبارت است از جستن اعضای آدمی بناگهان و گویند که زیاده از سه مرتبه هرگاه جست باد است و این علم متعلق است بذی القرنین که آدمی را از شر و نفع و ضرر آگاه می‌گرداند....».

انجام: «..اگر مکرر این اعضا بجهد مقدمه فالج و لغوه و شکسته است».

کتاب اول نستعلیق محمد بن رضا قلی در ۱۲۳۱ در طهران مدرسه میرزا صالح طهرانی. با مهر بیضوی «یا عزیز الله ادرکنی» در برگ اول.

رساله دوم تحریر سده ۱۳.

۱۰۶ برگ، ۱۰ × ۲۱.

﴿ ۲۴۱۴ ﴾

۱ـ حاشیة شرح مختصر التلخیص «۱ـ ۶۳» (بلاغت ـ عربی)

از: نظام الدین عثمان بن عبدالله خطایی (قرن ۱۰).

متن «تلخیص المفتاح» نگاشته خطیب دمشقی قزوین (۷۳۹ ق) مورد توجه سعد

الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) واقع و شرح مطول و مختصری بدان نگاشت، حاشیه حاضر بر «مختصر المعانی» نوشته شده و بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

[مرعشی ۱۱۳/۱ ـ کشف الظنون ۴۷۶/۱ ـ مجلس ۵۱/۲۶ ـ دایرة المعارف اسلامی ۸۵/۱].

آغاز: «نحمدک اللهم علی ما اعطیتنا من سوابغ النعم و بوالغ الحکم و نصلی علی نبیک الهادی العرب و العجم علی وجه اکمل و اتم، قوله: نحمدک اثر الحمد علی الشکر....».

انجام: «...و الاولی ان یقابل المتروک بالمتروک الیه فیقال یترک المعین الی غیر المعین او الخطاب».

۲ ـ فصوص الحکم «۶۴ ـ ۷۸» **(فلسفه ـ عربی)**

از: ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (۳۳۹ ق).

رساله‌ای کوتاه پیرامون ماهیت و وجود و اثبات واجب الوجوه و ادراکات انسانی و غیره که با براهین فلسفی و بصورت «فص ـ فص» تنظیم شده است.

[آستان قدس ۲۵۴/۱۱ ـ مرعشی ۳۴۰/۱۱ ـ مجلس ۵۶۶/۳۸ ـ نمازی خوی/۳۱۹].

انجام: «...و کل شیء هالک الا وجهه و له الحمد علی ما هدانا من سبیله و اولانا من تفضّله، الحمد لله الذی وفق لاتمام هذا الکتاب و عصم من الزلل و الغوایة و الاضطراب....اولوا الایدی و الالباب».

کتاب اول نستعلیق محمد شفیع الموسوی در ۱۰۸۴. حواشی دارد با یادداشت تملک کمائی سنجری در ۱۳۵۵.

رساله دوم از آغاز نقص دارد، نسخ ۱۰۲۳ با یادداشتی از افصح المتکلمین.

در پایان نسخه رساله‌ای ناقص در منطق هست که قوله قوله دارد و حاشیه یا شرح است تحریر سده ۱۱.

۱۱۸ برگ، ۱۰ × ۲۱.

﴿ ۲۴۱۷ ﴾

۱ـ ریاض الفتیان = شرح نصاب «۱ـ٦ ۰ ۱» (لغت ـ عربی به فارسی)

از: ابن حسام، نظام الدین بن کمال الدین هروی (زنده ۷۹۰ ق).

شرح متوسطی بر «نصاب الصبیان» ابو نصر فراهی هروی (۶۴۰ ق) است که در سال ۷۳۷ ق یا ۷۹۰ ق نگاشته شده است.

[الذریعه ۳۳۳/۱۱ ـ کشف الظنون ۱۹۵۴/۲ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۹۸۶/۳ ـ دانشگاه تهران ۳۳۶۳/۱۳ ـ مجلس ۳۵۳/۲].

آغاز: «سپاس بی قیاس مر قادری را که اساس حیاة ناس را بر علم و معرفت نهاد.

انجام: «..علیقه بفتح العین المهملة و کسر لام و قاف توبره که در سر ستور کنند و اشتریکه بفرستند تا خار بیاورد و جمعه علایق فعیل بمعنی المفعول من العلوق و العلق من باب علم یعنی درآویختی، تمت».

۲ـ شرح العوامل «٦ ۰ ۱ـ ۱۱٦» (نحو ـ عربی)

به مجموعه ش ۲۲۵۱، از دو کتابی‌ها در همین جلد رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق حاجی محمد بن آقاباباجیلانی در ۱۲۲۵.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۳۸ با مهر بیضوی «شعاع ۱۳۱۵» در برگ آخر.

۱۱۶ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۲۴۳۵ ﴾

۱ـ ترجمه و شرح عوامل جرجانی «۱ـ ۱۸» (نحو ـ فارسی)

از: عضد بن لطف الله.

ترجمه و شرح مختصری بر «شرح عوامل المائة» عبدالقاهر جرجانی (۴۷۱ ق) که بصورت مزجی نگاشته شده است.

آغاز: «حمد و ثنایی بی عد مر رافع.... و خافض.... که عاملان درگاه الوهیت به یقین و بی شک و شبهه از قلوب قطع متعلقات بشریه گردانید».

انجام: «..بلکه می‌توان گفت همه را می‌داند و کتب نحوی وی را آسان میشود تمام شد ترجمه».

۲ـ ترجمه تصریف «۱۸ـ ۵۹» (صرف ـ فارسی)

از: محمد بن قاسم بن یوسف حسنی.

ترجمه متوسطی بر «العزی فی التصریف» عزالدین عبدالوهاب زنجانی است که برای استفاده طلاب مبتدی نگاشته شده است.

آغاز: «و به نستعین، لک یا ذاالجلال و الاکرام افتتاح الکلام و الاتمام حمداً لمن صرف قلوبنا بحق شکر نعمائه و انطق لساننا ببیان.

کتاب اول نستعلیق سده ۱۱.

کتاب دوم از انجام نقص دارد، تحریر سده ۱۱.

۵۹ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۲۴۳۷ ﴾

۱ـ جنگ «۱ـ ۵۰» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه متفرقی از اشعار و لغزها و مناقب و روضه خوانی که از کتابهای متعدد اقتباس شده و بدون ترتیب خاصی جمع‌آوری شده است.

آغاز:

«نوش دارو که پس از مرگ به سهراب رسید

عقل داند که بدان زنده نگردد سهراب»

انجام:

«کشتند عترتش چـو اسـیران زنگـبار در شام و کوفه بستهٔ بند بـلا غـریب»

۲ـ تعبیر الرؤیا لیوسف علیه‌السلام «۳۰- ۳۳» (عربی)

از: ؟.

رساله‌ای مختصر در تعبیر خوابها و رویاها که از حضرت یوسف علیه‌السلام نقل شده و بدو منسوب شده است که در دوازده باب تنظیم شده است: ۱ـفی رویة نور الله. ۲ـفی رویة الذهب و الفضة...۶ـفی رویة الاثار. ۷ـفی رویة العسل و السّکر.... ۱۱ـفی رویة الطیور. ۱۲ـفی رویة الماء و السفینة.

آغاز: «بسمله ان هذه النسخة الشریفة تعبیر یوسف علیه‌السلام واقتصر العلماء رضی الله عنهم اجمعین باثنی عشر باباً لیکون سهلاً.

هردو تحریر سده ۱۳.

۵۰ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۴۵۵ ﴾

۱ـ سراج المحتاج فی السیر و السلوک بلا اعوجاج «۴۳ـ ۶۲»

(عرفان ـ فارسی)

از: فتح الله وفایی تستری (۱۳۰۴ ق).

مجموعه مکاتیب و نامه‌های عرفانی و معنوی است که بخواهش یکی از دوستان سالک و رهرو طریق الهی و برای راهنمایی او نگاشته شده است، مؤلف در لابـلای مطالب از اشعار مولوی و سروده‌های خود سود جسته است.

[الذریعه ۱۶۱/۱۲].

آغاز:

«ای دلا مـنزل فـراتـر بـرکن از ایـن خـاکـدان
غیر قرب دوست دیگر هرچـه بـاشد خـاک‌دان
گر بقا خواهی فنا باید شـد انـدر حسـن دوست
کـاین فـنا بـاشد بـقائی بـه ز مـلک جـاودان»

انجام:

«..وفایی را بـخود مگـذار مگـذار — که هسـتم از خـودی بـیزار بـیزار
بـفضل خـویشتن بـرگیر دسـتم — ... از غیر خود بر خـود شکسـتم»

۲ـ دیوان وفایی «۶۳ـ ۹۰» (فارسی)

از: فتح الله بن حسن وفایی تستری، (۱۳۰۴ ق).

مجموعه قصائد.... که در مناقب امامان و معصومین علیهم السلام و فـضایل آن بـزرگواران سروده شده است.

[الذریعه ۱۲۷۴/۹ ـ مجلس ۱۵۷/۳۷ و ۶۷۸/۳ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۶۰۳/۳].

آغاز:

«روزگـار از نکـهت گـیسوی یـارم عـنبری شـد
گیتی از عکس رخش رشک نگارستان چین شـد»

هردو نسخ مجمد جواد کشمیری. کتاب اول در ۱۲۹۴ و کتاب دوم بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۳) از آخر ناقص.

کتاب اول برای چاپ سنگی آماده شده و درپایانش دو قطعه منظوم در ماده تاریخ چـاپ کتاب در سال ۱۲۹۴ ق توسط محمد علی کشمیری (حـامد) وحـاجی عـطاء الله صـاحب مازندرانی هست.

و برگ یک تا چهل و دو این مجموعه نسخه چاپ سنگی انیس الموحدین نراقی است.

۹۰ برگ، ۱۴ × ۲۰.

۱ـ قضا و قدر «۴ـ ۸» (منظومه ـ فارسی)

از: محمد قلی سلیم تهرانی.

به مجموعه شماره [۲۳۴۰] از دو کتابی‌ها در همین جلد مراجعه شود. و نیز به فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۶۱ رجوع شود.

آغاز:

«نمک پرورد ملاح ملیحی — چو کلک نغمه پردازان فصیحی
بوقت صلح آن را بود در کام — زبان از چرب و نرمی موم و مرهم»

انجام:

«..که ایام پریشانی سرآمد — کدامین گوهر از دریا درآمد
بمن گفتند کای پاکیزه گوهر — چه میگویی بگو یکبار دیگر»

۲ـ یوسف و زلیخا «۹ـ ۱۴۶» (منظومه ـ فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی، ۸۱۷ـ ۸۹۸ ق.

به ج ۲ ص ۷۸۲ رجوع شود.

انجام:

«...نخست از غیر جانان دیده برکند — وزان پس نقد جان بر خاکش افکند
هزاران فیض بر جان و تنش باد — بجانان دیدهٔ جان روشنش باد»

کتاب اول تحریر سده ۱۳.

کتاب دوم نستعلیق غلامرضا بن حاجی محمد لر در ۱۲۶۹.

۱۴۶ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۲۴۹۸ ﴾

۱ـ شرح الایساغوجی، حسام الدین کاتی « ۱ـ ۵۰» (منطق ـ عربی)

به ج ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

۲ـ کبری فی المنطق، میر سید شریف جرجانی « ۵۲ـ ٦٦»

(منطق ـ فارسی)

به ج ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

کتاب اول تحریر سده ۱۲.

کتاب دوم نستعلیق عبدالوهاب روضه خوان در ۱۲۷۳.

۶۷ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۵۰۸ ﴾

۱ـ عدة الداعی و نجاح الساعی « ۱ـ ۱۲٦» (دعا ـ عربی)

از: جمال الدین احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱ ق).

به جلد ۱ ص ۳۷۶ رجوع شود.

۲ـ اربعون سورة من التوراة = حدیث قدسی « ۱۲۷ـ ۱۳۸» (عربی)

(منسوب به) امیرالمومنین علی بن ابیطالب علیه‌السلام.

چهل سوره در اخلاق و مواعظ که از تورات انتخاب و چنانکه گفته‌اند توسط امیرالمومنین علیه‌السلام بعربی ترجمه شده است، این احادیث از طریق ابن عباس روایت شده است.

به جلد ۱ این فهرست ص ۲۰۵ رجوع شود.

[مجلس ۱۹/۳۵ و ۳۵ ـ مرعشی ۷۰/۱ (با نام حدیث قدسی) ـ الذریعه ۲۷۸/۱ ـ آستان قدس ۶/۱۴].

آغاز: «هذه فائدة جليلة و موعظة بليغة و هی اربعون سورة منتخبة من التوراة التی كلّم الله تعالی بها موسی بن عمران علیه السلام بلا ترجمان، السورة الاولی: عجبت لمن ايقن بالموت كيف يفرح...».

انجام: «..و جمع ماله لوارثه و كان اشد الناس عذاباً يوم القيامة زدناهم عذاباً فوق العذاب».

كتاب اول نسخ محمد بن عمران رضوی در سده (۱۰ و ۱۱) با يادداشت تملک محمد كاظم بن محمد حسين همدانی در ۱۰۷۱ در برگ آخر.

كتاب دوم تحرير سده ۱۱ و ۱۲.

۱۳۸ برگ، ۱۴ × ۱۹.

﴿ ۲۵۱ ﴾

۱ـ انيس الاطباء «۱ـ ۷۲» (طب ـ فارسی)

از: ابوالخير محمد بن محمد فارسی.

به جلد ۲ ص ۵۶ رجوع شود.

نسخه حاضر فراز ابتدا چند برگ افتاده و تنها بخش ادويه مفرده را در بر دارد.

آغاز: «...ارنب بحری: حيوانی است دريائی كوچک صدفی شكل سرخ رنگ، اگر سر وی بسوزانند خاكستر وی نافع بود جهت داء الثعلب خاصه كه با پيه خرس طلا كنند و اگر در چشم كشند آن خاكستر جلا دهد....».

انجام: «..ياقوت:....و خفقانرا سود دارد و دلرا قوت دهد. يشيب: سرد است و خشک اسهال خون را سود دارد....، تمام شد قسم ادويه از كتاب انيس الاطباء».

۲ـ قرابادين «۷۲ـ ۱۱» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در مباحث و اصول پزشکی قدیم و بدون تقسیم بندی خاص دارای مباحث ذیل است:

اوزان مستعمله طبی ـ اقراص ـ نقوعات و مطبوخات ـ حبوب مسهله ـ اشربه ـ لعوقات ـ معاجین ـ مربیات مفرحات ـ روغنها ـ سمومات و خاتمه در منافع و مضار طعامها و شرابها و لباسها (در چند لمعه).

به جلد ۲ این فهرست ص ۵۸۹ رجوع شود.

آغاز: «گفتار در اقرابادین و ما یتعلق به؛ فصل: در اوزان مستعمله در طب، قیراط چهار شعیر است و دانق سه قیراط است و درهم چهار دانق است و مثقال درهمی است و نصف و سه حبه و حبه شعیره است....».

کتاب اول تحریر سده ۱۱. برگ اولس نو نویس است.

کتاب دوم از آخرش دو برگ افتاده، تحریر سده ۱۱.

۱۱۱ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۲۵۱۴ ﴾

۱ـ مخزن الاسرار «۱ـ ۴۸» (منظومه ـ فارسی)

از: نظامی گنجوی.

به ج ۲ ص ۳۱۵ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۳۱۸۴/۴ ـ مجلس ۷۱/۸ ـ دانشگاه تهران ۸۸/۹ ـ سپهسالار ۲۸۸/۳].

۲ـ لطیفهٔ غیبی «۴۹ـ ۷۲» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد بن محمد دارابی شیرازی (زنده ۱۰۳۸ ق).

رساله‌ای مختصر و دقیق در حل مشکلات و مبهمات اشعار حافظ شیرازی (۷۹۲ ق) و پاسخ از اشکالات و ایراداتی است که به حافظ وارد شده که در سه باب و یک

خاتمه تنظیم شده است:

باب اول؛ در شرح اشعار غامضه

باب دویم؛ بیان مراد از شراب و معشوق و ساقی و غیره

باب سیم؛ دفع اشکال جبر از حافظ

خاتمه؛ در بعضی از تفألات اشعار حافظ

[الذریعه ۳۱۷/۱۸ ـ دانشگاه تهران ۴۲۹۰/۲ ـ مجلی ۷۸/۳۷ و ۳۵۷/۳ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۳۴۲/۲ ـ مرعشی ۳۴۱/۱۶].

آغاز: «فصیح‌ترین کلامی که فصحای بلاغت شعار و بلغای فصاحت دثار کتابت دیوان خود سازند حمد و ستایش و ثنا و ستایش جناب کبریائیست».

انجام:

«دگر ز منزل جانان گذر مکن درویش که سیر معنوی و کنج خانقاهت بس»

کتاب اول تحریر سده ۱۲. آخرش افتادگی دارد.

کتاب دوم نستعلیق ۱۰۹۴ در قطعه دار القرار قندای. .

۷۲ برگ، ۱۴ × ۱۹.

﴿ ۲۵۱۸ ﴾

۱ـ کشف الارواح = یوسف نامه «۳ـ۱۴۲» (عرفان ـ فارسی)

از: پیر جمال الدین محمد اردستانی (۸۷۹ ق).

رساله‌ای مفصل و منظوم در تفسیر و تاویل عرفانی داستان حضرت یوسف علیه‌السلام به شیوه و مشرب عرفانی که با فرازهایی شیوا به نثر آراسته شده است.

[الذریعه ۱۰/۱۸ ـ مرعشی ۴۲/۱۰ ـ نسخه‌های خطی فارسی منزوی ۵۵/۱ و ۳۰۵۵/۴].

آغاز:

«بنامت نامه را سر برگشایم که اندر کوی عشقت می‌سرایم

از آن در وصف رویت می‌سرایم که تا قدرت باهل دل نمایم»

انجام:

«..درین روزی که شب در پی ندارد ملالت کی تواند سر برآرد
همه کام است جای باده در جام نگنجد بس کلام اینجا و پیغام»

۲ـ شرح الواصلین «۱۴۳ـ ۲۶۲» (عرفان ـ فارسی)

از: پیر جمال الدین محمد اردستانی (۸۷۹ ق).

منظومه‌ای بلند همراه با قطعاتی از نثر عرفانی در مسائل مختلف معنوی و اخلاقی که با ذکر داستان و حدیث و آیات قرآنی همراه است، مطابق بیت ذیل این رساله در سال ۸۷۶ ق پایان یافته است:

هجرت آن دُرد نوش صاف کش بود اندر هشتصد و هفتاد و شش

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۹۶۵/۴ ـ مجلس ۵۴۱/۳ و ۲۲۶/۸ ـ دانشگاه تهران ۳۵۷۱/۱۴].

آغاز موجود:

«...در میان آن دو گفتی با یکی که مهل کاید بجانم در شکی
باز می‌گفتی بزاری آن صبور که مرا مگذار با من ای غیور»

انجام:

«..مرآت دلبران و ملیحان است این کتاب
گنج غریب و رنج جمالی مرتضاست
گر گوش و چشم و دل بزبان یاوری کنند
صندوق و جسم و جان تو نگویی ز حق جداست»

هردو تحریر سده ۱۳.

کتاب دوم از آغاز ناقص دارد.

وصایا انوشیروان در سه صفحه تحریر سده ۱۳ ضمیمه این مجموعه است.

۲۶۴ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۵۲۹ ﴾

۱ـ مصابیح السنّیة و طبّ البریّه« ۱ـ ۴۹» (طب ـ عربی)

از: شهاب احمد بن احمد بن سلامة قلیوبی مصری (۱۰۶۹ ق).

رساله‌ای متوسط در اصول و قواعد پزشکی قدیم و شناسایی امراض مختلف بدن که در یک مقدمه و ده باب و یک خاتمه تنظیم شده است: المقدمة؛ فی معرفة الطب و ما یتعلق به.

الباب الول؛ فی معرفة اصول الامراض (۴ فصل)....

[کشف الظنون ۴۹۰/۲ ـ بروکلمان ۴۹۲/۲ ـ مخطوطات طب متحف العراقی ۳۳۸/۲ ـ معجم المؤلفین ۱۱۸/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل انواع الانسان اکمل الانواع و میزه بالنطق و الادراک والاختراع و جعل صحة بدنه و عقله سبباً لوجود الانتفاع».

انجام: «..و وجع الکبد و الطحال و قلة شهوة الغذاء و ضعف الباه و یمیت القلب ویجلب الاوجاع و کل سوء و موت الفجاءة و یفتح کل شرّ و یوجب سخط الرب وینسی الشهادة عند الموت تم الکتاب».

۲ـ الدرّر المنتخبة فی الادویة المجرّبة «۴۹ـ ۹۵»

(طب و علوم غریبه ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای متوسط در انواع ادویه و طلسمات و ادعیه و اسماء که در درمان امراض تجربه شده و مؤلف آنها را از پدرش فراگرفته و بنام ملک مظفر بن ملک منصور در دوازده باب تنظیم ساخته است:

الباب الاول؛ فی ادویة امراض الرأس و الوجه.

الباب الثانی؛ فی ادویة امراض الحلق و الصدر و الریة و القلب....

آغاز: «..الحمد لله رب العالمین الذی فضل نوع الانسان بنطق اللسان و ایّده بمفهوم المقص (کذا) و جعله طلسماً ظاهراً تاثیره فی هذا العالم موجود و سخّر له ما بین السمآء و الارض من کل شیء موجود...».

انجام: «...و کلما اکثر المسک کان احسن و... بقدر الفلفل و یجفف....فانه یأتی جیّداً و الله تعالی اعلم».

هردو تحریر سده ۱۲ و ۱۳.

۹۵ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۲۵۳۳ ﴾

۱ـ شرح نکت العبادات «۲ـ۱۴۶» (فقه ـ عربی)

از: قاضی شمس الدین جعفر بن احمد بن عبدالسلام سناعی، (۵۷۳ ق).

شرح مفصل کتاب «نکتة» ظاهراً نگاشته خود شارح که بصورت مزجی ترتیب یافته و در آن با استفاده از کتاب و سنت و اجتهادات ائمه زیدیه به استنباط احکام پرداخته شده است، این کتاب در سال ۱۴۰۸ ق توسط مکتبة الیمن الکبری با نام «الروضة البهیة فی المسائل المرضیة» بطبع رسیده است.

[مؤلفات الزیدیة ۱۹۸/۲].

آغاز: «بسمله، الحمد لله علی سوابغ نعمه و توأم منحه و قسمه و صلی الله علی خیر خلقه عترته و....اما بعد فان نعم الله سبحانه و ان فاتت.

انجام: «...من حاله قائم العین لم یستهلک فهو اولی و ذلک مما لا خلاف فیه بین علماء المسلمین تم الکتاب».

۲ـ العقیدة العدلیة علی مذهب الزیدیة «۱۴۶ـ۱۴۷» (کلام ـ عربی)

از: زین الدین علی بن عبدالله کوفی.

قصیده‌ای در ۳۸ بیت که در آن عقاید مهم زیدیه به نظم کشیده شده است، ناظم ظاهراً از اعلام بزرگ زیدیه بوده چنانکه از وی، با القاب «الفقیه الورع الکامل عمدة العباد الموحّدین و قاعدة الزهاد المتعبدین» یاد شده است.

آغاز:

«اول مفروض علی العباد — معرفة الله بلا ترداد
ثم صفات نسبت الیه — ونفی غیر جائز علیه»

انجام:

«..من الرجال ما به عمایة — فالحمد لله علی الهدایة
یحب اهل البیت من والاهم — نجی غداً و الشک فی سواهم»

کتاب اول تحریر محمد بن علی بن سلیمان در ۱۰۲۵. این نسخه از طهارت تا احکام المرتدین را در بر دارد.

منظومه دوم تحریر سده ۱۱ می‌باشد.

۱۴۷ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۵۴۲ ﴾

۱ـ منتخب تحفة المحتاج «۵ـ ۹۵» (فقه ـ عربی)

از: محمود بن عبدالمجید فاوجی معادی.

رساله‌ای متوسطی در منتخب و برگزیده کتاب «تحفة المحتاج» نگاشته «احمد بن محمد هیثمی مکی (۹۷۴ ق) است که در چند فصل تنظیم شده است، این کتاب تمام ابواب فقهی را در بر دارد.

آغاز: «الحمد لله العلیم الوهاب و الصلاة و السلام علی النبی المبعوث بالحکمة وفصل الخطاب و علی آله و اتباعه المتّقین و الاصحاب...فهذه نبذة من مسائل کل باب و زبدة من اقاویل کل کتاب انتخبها الحقیر...».

انجام: «..فالذی یتجه ان الحکمین حیث اختلف تاریخهما[....].الاّ ان یرجح الثانی بشی نظیر ما مرّ فی البنتین و ان لم یورثها کذلک فعارضتا نظیر ما مرّ فی البنتین ایضاً».

۲ـ التعظیم و المنّة فی ان ابوی النبی صلی الله علیه و آله فی الجنة «۹۹ـ۱۰۱»

(کلام ـ عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی، ۹۱۱ق.

رساله‌ای کوتاه درباره والدین رسول اکرم صلی الله علیه و آله و وضعیت اعتقادی آنها و جایگاه آنها از دیدگاه اهل تسنن است این رساله سومین اثر سیوطی در این باره و کوتاهترین آنها است.

[کشف الظنون ۴۲۳/۱].

آغاز: «الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی هذا ثالث مؤلف الّفته فی مسألة والدی رسول الله....فاقول».

انجام: «و لهذا سکت فی هذا الکتاب و فی سائر المؤلفات التی الفتها فی هذه المسألة عن التصریح بحکایة قول الفرفة الرابعة واقتصرت علی حکایه الفرقة الثالثة».

کتاب اول نسخ محمد بن محمد شریف بانی الاصل (منسوب به شهر بانه کردستان در ۱۲۳۸ حاشیه نویسی دارد.

یک فرع فقهی از کتاب شرح العباب ابن حجر مکی تالیف شیخ احمد هیثمی در آغاز این نسخه است.

کتاب دوم تحریر عبدالرحمن توتشی در ۱۲۴۳ برای استادش مولانا احمد رودباری. در همین سال مقابله و تصحیح شده است.

۱۰۱ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۲۵۵۲ ﴾

۱ـ قانونچه «۳ـ ۴۸» (طب ـ عربی)

از: محمود بن محمد چغمینی خوارزمی.

به جلد ۱ این فهرست ص ۴۲۴ رجوع شود.

[الذریعه ۲۰/۱۷ ـ مرعشی ۷۵/۷ ـ الفبایی آستان قدس/۴۴۱ ـ کشف الظنون ۲/].

۲ـ شرح الفصول للبقراط « ۵۱ـ ۱۸۷» (طب ـ عربی)

از: علاء الدین ابوالحسن علی بن ابی الحزم قرشی ـ ابن نفیس (۶۸۷ ق).

شرح متوسط و معروفی بر «الفصول» بقراط حکیم یونانی است که بصورت «قال البقراط ـ الشرح» تنظیم و در بیان قواعد و اصول کلی پزشکی نگاشته شده است.

[مرعشی ۲۷۲/۱۲ ـ الذریعه ۳۸۲/۱۳ ـ الفبایی آستان قدس/۳۵۰ ـ کشف الظنون].

آغاز: «بسمله، انّ ما قد سلف من شروحنا لهذا الکتاب فانّ نسخه تختلف بحسب اختلاف اغراض الطالبین و هذه النسخة انما تتبع فیها ما یراه....».

انجام: «و متی کان کذلک وجب ان یکون الاستفراغ بالقی و هو المراد بـالاستفراغ الذی من فوق و من هنا فنختم الکتاب مستغیثین بالله وحده والله اعلم بالصواب».

هردو کتاب تحریر ۱۲۴۳. کتاب اول حاشیه نویسی دارد.

۱۸۷ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۲۵۶۴ ﴾

۱ـ ترجمه دعای کمیل «۳ـ ۲۱» (دعا ـ عربی و فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

ترجمه دعای کمیل بروش سلیس و ساده است . احتمالاً از یکی از کتب ادعیه علامه مجلسی اخذ و اقتباس و مستقلاً در اینجا جای داده شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله رب العالمین....اما بعد چنین گوید فقیر خاطی....که چون دعای مشهور بدعای کمیل از سایر دعاها بوفور فصاحت و کمال بلاغت و حسن مضامین ممتاز است و فضیلت بی شمار در...».

انجام: «...و صلی الله علی رسوله و الائمة المیامین من آله و سلم تسلیماً کثیراً و درود فرستاد خدا بر رسول خود و پیشوایان صاحب میمنت که آل اویند و سلام فرستاد سلام فراوان».

۲ـ ترجمه ادعیه سرّ القدسیّة« ۲۱ ـ ۸۳» (دعا ـ عربی و فارسی)

از: سید محمد بن محمد باقر حسینی (قرن ۱۲).

دعای سرّ که از طریق رسول اکرمﷺ مرویّ است دارای خواص بسیار زیادی است در این رساله ادعیه مزبور که بصورت (یا محمد ـ یا محمد» نقل شده به درخواست «ابوالمظفر شاه سلطان حسین صفوی» به فارسی ترجمه شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله الذی یجیب من دعی و یعلم السرّ و النجوی و الصلاة و السلام علی سادة الوری...اما بعد چون فرمان قضا جریان نواب کامیاب سپهر رکاب مالک رقاب الامم....که ادعیه سرّ مبارکه مرویه از...».

انجام: «..پس بدرستی که هرگاه این دعا را بخواند ضرر نمی‌رساند به آن کید مکر کنندگان، تمت الادعیة السرّ القدسیّة».

هردو بخط کمال علی راقم در ۱۳۰۶ و دومی حسب فرمایش میرزا مصطفی خان سرهنگ نوشته شده و درپایان آن دعای سمات با ترجمه و دعای علوی مصری آمده است.

۱۴۶ برگ، ۹ × ۱۵.

﴿ ۲۵٦۷ ﴾

۱ـ ترجمهٔ منظوم عوامل «۱ـ۵» (نحو ـ فارسی)

از: ؟.

ترجمه منظوم «عوامل المائة» عبدالقاهر جرجانی (۴۷۱ ق) است که در چند بیت سروده شده است.

آغاز:

«دانکه در نحو امام جرجانی — این چنین گفته است تا دانی
عامل علم نحو صد باشد — داند آنکس که باخبر باشد»

انجام موجود:

«بئس و ساء حبذّا و نعم — دوی آخر بمدح و اول ذمّ»

۲ـ ارشاد العوام «۱۰٦ـ۱۴۱» (منظومه ـ فارسی)

از: عبدالواحد.

رساله‌ای منظوم که در آن کلیات مباحث عقاید شیعی، فقه و عبادات و معاملات و اخلاقیات بنظم کشیده شده است، این رساله در ایران بطبع رسیده است.

[**الذریعه** ۱۵۵/۱].

آغاز:

«سپاس و شکر بی حدّ کرانه — بود لایق بمعبود یگانه
درود بی‌شمار از حیّ داور — محمد را سزد با آل اطهر»

انجام موجود:

«..اگر مظلوم ظالم را نبخشد — چگونه کردگار او را ببخشد
هر آنکس کرد ظالم را اعانت — تو گویی کرد مظلومان اهانت»

هردو تحریر سده ۱۲ و هردو از آخر ناقص. بین رساله اول و دوم مطالبی فقهی و ادبی آمده

و در پایان یکی از صفحات تاریخ ۱۱۹۹ دارد.

۱۴۱ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۵۷۴ ﴾

۱ـ نان و حلوا« ۱ـ ۹» (منظومه ـ فارسی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق).

آغاز:

«ایها اللاهی عن العهد القدیم ایها الساهی عن النهج القیوم»

انجام موجود:

«...گاه گاهم نیم نانی می‌دهد گاه مشت استخوانی می‌دهد»

۲ـ تلگرافات تحریم تنباکو« ۱۱ـ ۲۲» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه برخی اسناد و تلگرافات مربوط به حوادث تحریم تنباکو که در یک دفتر گردآوری شده است.

آغاز: «...و من جمله یکی از تعرضات مردم اینست که تنباکو و توتون بدست خارج مذهب ساخته میشود این خیال به کلی خارج از صحت است....».

انجام: «...و امیدواری و دعاگویی ذات اقدس همایونی اعلیحضرت شاهنشاه خلد لله ملکه گردید ان شاء الله به همت عاطفت ملوکانه دست خارجه بالمرة از ایران کوتاه خواهد شد محمد حسن الحسینی».

هردو بی‌تاریخ تحریر سده ۱۳ و ۱۴ و ناقص.

۲۲ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۵۸۰ ﴾

۱ـ آداب الصلاة = ترجمة الصلاة «۱۸ـ ۵۲» (فقه ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

رساله فتوایی مختصری در آداب و شیوه خواندن نماز از طهارت تا پایان نماز و دعوات و اذکار همراه با ترجمه آنها که در پایانش نیز برخی احکام بانوان آمده است.

[الذریعه ۲۱/۱ ـ ۱۱۳/۴ ـ مرعشی ۲۰۵/۱ ـ مجلس ۱۱/۲۵ ـ کتابشناسی مجلسی/۶۷].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....اما بعد چنین گوید احقر عباد الله....که چون نماز عمده ارکان ایمان است.

انجام: «...این مجملی است از احکام مختلفه مردان و زنان و احکام دیگر هست که در کتب مبسوطه مذکور است و الحمد لله اولاً و آخراً».

۲ـ احکام نماز «۵۳ـ ٦٦» (فقه ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه که در آن تمام احکام واجب، مستحب و مکروهات و اجزا و ارکان و منافیات نماز بیان شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....اما بعد چون نماز ستون دین است و افضل عباداتست و بهترین طاعاتست چنانچه در احادیث معتبره وارد شده است که....پس بنابراین بر هر مکلفی واجبست که نماز خود را بداند تا نماز تواند کرد....».

انجام: «...۲۰ ـ مقدم داشتن السلام علیک ایها النبی و رحمة الله و برکاته....السلام علی محمد بن عبدالله خاتم النبیین».

رساله اول نستعلیق علی مراد بن ملا باقر هراتی در ۱۲۳۹.

رساله دوم تحریر سده ۱۳.

رساله‌ای در آداب و ادعیه و نماز ماه رمضان به فارسی و متفرقاتی از نظم و نثر فارسی

ضمیمه این مجموعه است.

۷۸ برگ، ۱۰ × ۱۹.

﴿ ۲۶۰۴ ﴾

۱ـ حیاة النفس فی حضرة القدس« ۱ـ ۲۷» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن زین الدین احسایی (۱۲۴۱ ق).

[الذریعه ۱۲۴/۷ ـ مرعشی ۲۰۰/۲ ـ الفبایی آستان قدس/ ۲۳۱ ـ عمومی مراغه/ ـ مشار عربی/۳۲۶].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....قد التمس منی بعض الاخوان الذین یجب طاعتهم ان اکتب لهم رسالة فی بعض ما یجب علی المکلفین....».

انجام: «....و الرضا فی کل حال بقدره و قضائه فانه ولی کل خیر و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین».

۲ـ کنز الذهب =شرح الرسالة الذهبیة «۲۸ـ ۷۶» (حدیث و طب ـ فارسی)

از: محمد بن حسن مدرس مشهدی خراسانی (۱۲۵۷ ق).

رساله‌ای متوسط در شرح «رسالة الذهبیة» رساله طب منسوب به امام رضا علیه السلام که در آن متن عربی را آورده و بعد به ترجمه و شرح آن پرداخته است، این رساله موافق شعر زیر در سال ۱۲۳۷ ق پایان یافته است:

«پی سال تاریخش افکار گفت بشد گنج پنهان زر آشکار»

[نسخه‌های خطی فارسی ۵۸۸/۱ ـ الذریعه ۳۶۴/۱۳ و ۳۴۰/۱۶ ـ دانشگاه تهران ۲۱۰۷/۱۱ ـ مجلس ۴۰/۶ ـ مرعشی ۱۰۴/۱۰].

آغاز: «حمد بیحد و ثنای بیعدّ سزاوار حکیمی است که انسان را از خزانه جود خلقت وجود پوشانید.

انجام: «...امید که بتابد بر این شرح کثیر الفتح پرتو التفات شمس الشموس و انیس

النفوس و تاج الرؤس....این ذره به بها و غریق بحر خطا را در حال حیات بی‌ثبات و بعد از چشیدن شربت ممات بدعای مغفرت و رفع درجات دستگیری نمایند».

هردو نسخ محمد علی بن ملا نور علی شاهرودی در ۱۲۵۴ در مشهد مقدس مدرسه میرزا جعفر با مهر بیضوی «محمد حسن بن محمد علی ۱۲۱۰» در رساله اول. با علامت تصحیح.

۷۸ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۶۰۸ ﴾

۱ـ تهذیب المنطق و الکلام «۱ـ۱۱» (منطق ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی ـ ۷۹۳ ق.

رساله‌ای مشهور که از دو بخش منطق و کلام تشکیل و حواشی و شروح بسیاری بدان نگاشته شده است، این رساله در ۷۸۹ ق بپایان رسیده است.

به جلد ۱ ص ۱۱۶ رجوع شود.

[مشار عربی/۲۳۰ ـ آستان قدس ۲۶۸/۱ ـ مرعشی ۱۲۶/۲ ـ کشف الظنون ۵۱۵/۱].

۲ـ کبری فی المنطق «۱۲ـ ۴۰» (منطق ـ فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی، ۷۴۰ ـ ۸۱۶ ق.

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

هردو تحریر سده ۱۳. با یادداشت تملک حسن بن ابراهیم اردکانی مورخ ۱۲۵۳ بر رساله اول و تملک ۱۳۰۹ در رساله دوم.

۴۰ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۶۲۲ ﴾

۱ـ رساله در تهذیب اخلاق« ۱ـ ۲۱» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در بیان اصول تهذیب و تزکیه نفس که بدون تقسیم بندی خاص و با استفاده از آیات و روایات فراهم شده است.

آغاز: «بسمله در بیان تهذیب اخلاق نفسانی و قتل نفس اماره شیطانی و متخلق شدن باخلاق رحمانی و مسافرت از جسمانی و متشبه شدن بملائک روحانی کما قال تعالی والذین جاهدوا فینا لنهدینّهم سبلنا، الحدیث: موتوا قبل از تموتوا....».

انجام: «..پس نزول بلا نسبت بگنه‌کاران موجب هلاکت و عذاب و نسبت به بی‌گناهان باعث مزید ثواب و ایمان خواهد بود، ربنا افرغ علینا صبراً و ثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین».

۲ـ اسرار عبادات (رساله در....) «۲۲ـ ۵۷» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای متوسط در بیان اسرار و حقایق عبادات بروش اخلاقی و عرفانی که در سه قسمت نماز، روزه و جهاد نگاشته شده و از آیات و احادیث سود جسته شده است، مؤلف عبادات را به سه قسم بدنی، مالی (اقتصادی) و مشترک تقسیم و از میان آنها به بیان اسرار نماز (بطور مفصل) و روزه و جهاد پرداخته است.

آغاز: «بسمله، در بیان اسرار عبادات که غرض اصلی شارع از این تکلیفات است، بدانکه عبادت بر سه قسم است یا محض بدن یا محض مالی یا مشترک، اول: نماز و روزه، دویم: مثل خمس و زکاة، سیم: مثل حج و جهاد...».

انجام: ....بلی جماعتی که به حدّ بلوغ حقیقی که کمال عقل باشد رسیده باشند ظاهراً این مراتب را بفهمند کما قال امیرالمومنین علیه السلام لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً

بلغنا الله و ایامکم الی هذا المقام...و ایاکم من اهل البصیرة و ذوی الافهام».

هردو بخط مؤلف در سده ۱۳. با این یادداشت از محمد رضا نائینی بر برگ اوّل: جزء فی الاخلاق هو اللؤلؤ المنثور یلیق ان یکتب بالنور ۱۳۰۳ یا ۱۳۳۰.

۵۹ برگ، ۱۰ × ۱۶.

﴿ ۲۶۴۶ ﴾

۱ـ حاشیة شرح العقائد النسفیة« ۱ـ ۶۹» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن موسی ازنیقی خیالی (۸۶۲ ق).

حاشیه‌ای متوسط بر «شرح العقاید النسفیة» سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) که خود شرح عقاید نجم الدین ابو حفص عمر بن محمد نسفی (۵۳۷ ق) است.

[آستان قدس ۱۰۹/۱۱ ـ ۱۱۰ ـ کشف الظنون ۱۱۴۵/۲].

آغاز: «بسمله اما بعد الحمد لمستأهله و الصلاة علی سید رسله محمد...اقول: قال الشارح النحریر عامله بلطفه الخطیر بعد ما تیمّن بالتسمیة الحمد لله الخ و فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقتداء باسلوب الکتاب...».

انجام: «...و قیل یستجاب دعاء الکافر فی امور الدنیا و لا یستجاب فی امور الآخرة و به یحصل التوفیق بین الآیة و الحدیث...».

۲ـ الاربعین فی اصول الدین «۷۳ـ ۸۳» (کلام ـ عربی)

از: فخر الدین محمد بن عمر رازی (فخر رازی)، ۵۴۴ ـ ۶۰۶ ق.

رساله‌ای متوسط و معروف در اصول و مبانی علم کلام از دیدگاه اهل سنت که در چهل مساله تنظیم شده است.

[کشف الظنون ۱/ ۶۱ ـ الفبایی آستان قدس/۳۵].

آغاز: «المسالة التاسعة عشر فی انّ الله تعالی مرئیٔ، الکلام فیه مرتب علی فصول،

الاول فی المقدمتین اللتین یجب تقدیمهما و هی اثنان...».

انجام: «...واعلم ان من تامل فی هذه الکلمات علی سبیل الانصاف علم قطعاً انه لیس للمعتزلة فی نفی الرؤیة شبهة....البتة والله الموفق».

هردو بی‌تاریخ و رساله دوم فقط مسأله ۱۹ را دارد و تحریر سده ۱۳ می‌باشد و رساله اول حواشی دارد.

۸۵ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۲۶۴۹ ﴾

۱ـ ارجوزة فی التوحید« ۱ـ ۱۷» (کلام ـ عربی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجاری کرمانی، ۱۲۲۵ ـ ۱۲۸۸ ق.

منظومه‌ای در پیرامون ۴۰ بیت که در آن اصول و کلیات دین البته بر مشرب و مذاق شیخیه سروده شده است.

[فهرست کتب مشایخ شیخیه ۱۷۰/۲ ـ مرعشی ۸۶/۱۹].

آغاز:

«الحمد لله العظیم العالی ذی المجد و الاکرام و الجلال
رب تعالی شأنه الجلیل لیس له فی قدره عدیل»

انجام:

«..فهو هو اللوح الحفیظ الکامن عن درک ابصار العباد بائن
فلم یغادر من صغیرة ولا کبیرة الاّ وفیه فصّلا»

۲ـ التطبیق بین الانسان و العالم «۲۲ ـ ۴۴» (کلام ـ عربی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجاری کرمانی، ۱۲۲۵ ـ ۱۲۲۸ ق.

رساله‌ای کوتاه که در پاسخ و پرسش «خسرو خان» که از وی درباره تطبیق بین عالم

صغیر یعنی انسان و عالم کبیر یعنی جهان سوال کرده بود نگاشته شده و در آن بین این دو مقایسه شده و مطابق مشرب شیخیه پاسخ داده شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....انه قد سألنی الاخ الصفی و الشفیق الوفی صاحب الاخلاق الحمیدة و المکارم العدیدة ....و سؤاله عن التطبیق بین الانسان الصغیر و العالم الکبیر و.

انجام: «..واجمعهم عن الارض لبقیت هامدة لا حراک لها و لنختم الکلام هیهنا وختامه مسک و فی ذلک فلیتنا فس المتنافسون».

﴿ ۲۶۵۸ ﴾

۱ـ آداب سخن گفتن و حرکت و غذاخوردن« ۱ـ۱۷» (اخلاق ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه که در سه بیان: سخن گفتن، حرکت و سکون و غذا خوردن که از بیان کلمات بزرگان انتخاب و بهمراه مواعظ و پندهای لقمان حکیم و بزرجمهر در یک دفتر گردآورده است.

آغاز: «بسمله در آداب سخن گفتن و حرکت و سکون و غذا خوردن حقیر از کتب حکما انتخاب کرده و در اینجا بمناسبت مینگارد و مراعات این آداب برای همه کس....بیان اول: در آداب سخن گفتن باید بسیار نگویند...».

انجام: «..و بهره زبان ذکر و بهرهٔ اعضا طاعت، گفتم عاقبت را چه بهتر، گفت: خشنودی خدا».

۲ـ نصیحت نامه«۱۹ـ ۳۳» (اخلاق ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در نصایح و مواعظ که مؤلف برای فرزندان خود نوشته است.

آغاز: «حمد بیحد و ستایش افزون از عدد سزاوار درگاه پروردگاریست جل جلاله که کشور پادشاهیش از ترک تاز سپاه فنا و زوال محروس و لشکر وهم و اندیشه از عبور حواشی سلطانیش نومید و مأیوس است....».

انجام:

«قرّ عینی من لقاء حجتک — منعمی تمم علیّ نعمتک
کن در این پیرانه سربازم کزان — استجب لی دعوتی یا مستعان»

رساله اول نستعلیق سید محمد مهدی بن محمد حسین قاسانی در ۱۳۱۳. رساله دوم نسخ همان کاتب در ۱۳۱۱.

۳۲ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲٦٦ ﴾

۱ـ فالنامه انبیاء علیهم‌السلام «۳۱ـ ۳۴» (فارسی)

از: ؟.

منظومه در چند بیت در فال کارها و پیشگوئی وقایع که به انبیاء (آدم، شیث، الیاس، نوح، لوط، دانیال، یونس، یوسف، هارون، زکریا، سلیمان، ابراهیم، یعقوب) نسبت داده شده است.

آغاز:

«فال نیک آمد و سعادت را — برگشادی در ارادت را
غایبت هم سلامتی دارد — بوطن می‌رسد بکام مراد»

انجام:

«...خور و فرخنده است این فالت — چون ببندی زبان دشمن را»

۲ـ فالنامه حضرت امام صادق علیه‌السلام «۳۵ـ۱۲۲» (فارسی)

از: ؟.

به ج ۲ ص ۵۳۷ رجوع شود.

آغاز: «بسمله، از حضرت امام جعفر صادق علیه‌السلام منقولست که این فالنامه را با اعتقاد پاک یک حمد و سه قل هو الله و سه صلوات و یکبار و عنده مفاتیح الغیب....ای سایل قال بدان و آگاه باشد که از حضرت امام جعفر منقولست....».

انجام: «و مقبول القول گردد که همه بسخن تو باشد چراکه....به دور طالع تو نیست اما بشرط آنکه بی‌دعا نباشی و دعا با تو باشد تا عمرت زیاد گردد بگو ان شاء الله».

هردو تحریر سده ۱۳. رساله اول ناقص است. مجموعه‌ای از ادعیه و طلسمات و ختومات با ذکر آثار و خواص آنها در برگ‌های اولیه نسخه آمده است.

۱۲۳ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲٦٦۵ ﴾

۱ـ سی فصل از خواجه نصیر الدین طوسی «۱ـ ۲۲» (نجوم ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۴۹۵ رجوع شود.

۲ـ مدخل منظوم از عبدالجبار خجندی «۲۲ـ ۲۴» (نجوم ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۶۸۲ رجوع شود.

رساله اول نستعلیق ۱۲۲۹. حاشیه نویسی دارد، رساله دوم نستعلیق سده ۱۳.

۲۴ برگ، ۱۴ × ۱۸.

﴿ ۲٦۷۲ ﴾

۱ـ خلاصة الحساب از شیخ بهاء الدین عاملی «۱ـ ۳۵» (ریاضیات ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

۲ ـ النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر ار فاضل مقداد سیوری «۳٦ ـ ۸۷» (کلام ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۵۵۷ رجوع شود.

کتاب اول نسخ سلیمان بن حسین عاملی در ۱۲۴۳.

کتاب دوم نسخ همان کاتب در ۱۲۴۴.

در پایان فوائدی در بیان معرفت معتزله آمده است.

۹۱ برگ، ۱۴ × ۱۹.

﴿ ۲٦۷۵ ﴾

۱ ـ حاشیة شرح المختصر الاصول« ۱ ـ ۲۳» (اصول فقه ـ عربی)

از: میر سید شریف ؟.

حاشیه‌ای مختصر بر «شرح مختصر الاصول» قاضی عضد الدین ایجی که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است، روی برگ اول بخط قدیم این رساله به میر سید شریف جرجانی نسبت داده شده است.

به جلد ۱ این فهرست ص ۱۷۱ رجوع شود.

[مجلس ۲۰۶/۲۵ ـ مرعشی ۲۱۵/۱۱].

آغاز: «الحمد لله اردف التسمیة بالتحمید فی مفتح الکلام اقتفاء لما ورد فی الاخبار و اقتداء بطریقة الاخبار و اداء لبعض حقوق ما استغرقه من ضروب الاحسان التی من جملتها التوفیق لمثل هذا....».

۲ ـ حاشیة مختصر الاصول «۲۴ ـ ۷۵» (اصول فقه ـ عربی)

حاشیه‌ای مختصر بر «مختصر الاصول» ابن حاجب مصری (۶۴۶ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

به جلد ۱ ص ۱۷۱ رجوع شود.

[کشف الظنون ۱۸۵۴/۲ ـ مرعشی ۲۱۵/۱۱].

آغاز: «قوله: مبادیء اللغة من لطف الله تعالی یعنی من لطف الله تعالی بعباده احداث الموضوعات اللغویة فانه ای فان الله تعالی الفاء لتفصیل ما قبلها....».

انجام: «...و لک ان تخص غیر الشرط الشرعی بما عدا الاسباب و لا یلزم اهمال حالها لانها قد علمت هیهنا، تمت».

کتاب اول بی‌تاریخ، علامت تصحیح و حواشی دارد با مهر بیضوی «محمد جلیل». در سال ۱۱۸۸ در مدرسه حکیم از حاج حسن بهبهانی به دیگری منتقل شده.

رساله دوم نستعلیق ۱۰۰۶ یا ۱۰۶۰.

۷۵ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۲۶۸۱ ﴾

۱ـ شرح عوامل المائة از عبدالقاهر جرجانی «۵ـ ۲۲» (نحو ـ عربی)

به شماره ۲۲۵۱، از دو کتابی‌ها در همین جلد رجوع شود.

۲ـ صرف میر از میر سید شریف جرجانی «۲۳ـ ۱۰۰» (صرف ـ فارسی)

به ج ۲ ص ۵۳۸ رجوع شود.

رساله اول نسخ ۱۲۳۷. رساله دوم تحریر سده ۱۳.

۱۰۰ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۶۸۵ ﴾

۱ـ حاشیة شرح القدیم للتجرید «۱ـ ۸۸» (کلام ـ عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی ۷۴۰ ـ ۸۱۶ ق.

به جلد ۱ ص ۱۶۵ رجوع شود.

[مرعشی ۲۶۰/۱۱ ـ دانشگاه تهران ۲۳۱/۳]

۲ ـ الشفآء «۹۳ ـ ۲۳۳» (منطق و فلسفه ـ عربی)

از: ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۷ ق).

به جلد ۱ ص ۳۵۴ رجوع شود.

کتاب اول ناقص و تحریر سده نهم.

کتاب دوم فقط بخش منطق است و ناقص.

۲۳۳ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۶۹۹ ﴾

۱ ـ شرح تهذیب المنطق «۱ ـ ۶۴» (منطق ـ عربی)

شرح متوسط بر بخش منطق کتاب «تهذیب المنطق و الکلام» نگاشته سعد الدین تفتازانی که به سلغرشاه (گویا پادشاه جزیره هرمز بعد از سال ۸۴۰ ق) تقدیم شده است.

[مرعشی ۲۵۵/۱۱ ـ ملی تهران ۴۲۰/۹].

آغاز موجود: برهان المدققین... والدین مسعود التفتازانی اسکنه الله...یشتمل علی حقایق انظار المتقدمین و یحتوی علی دقایق افکار المتأخرین راعیت فیه طریقتی العدل و الانصاف....».

انجام: «..و ذلک لان احتیاج المسائل الیه اشدّ حیث یطلب فیها التعین لانه هو المقصد الاقصی من العلم و المطلب الاّ علی من الکتاب و لانه اثبت من البواقی لعلة تطّوق الزوال الیه بخلافها».

۲ـ شرح تهذیب المنطق «۶۵ـ۱۲۷» (منطق ـ عربی)

از: احمد بن یحیی بن محمد حفید تفتازانی ـ ۹۰۶ق.

شرح مزجی متوسطی بر بخش منطق «تهذیب المنطق و الکلام» جد شارح سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ق) است که در ذیقعده ۸۸۲ق پایان یافته است.

[**کشف الظنون ۱۵۶/۱ ـ مرعشی ۲۵۴/۱۱**].

آغاز: «...فاحتیج الی قانون الی قضیة کلیة مشتملة علی الفروع المستخرجة منها اکتساباً او تنبیها بالنظر الی الاذهان القاصرة من حیث انها مشتملة علیها...».

انجام: «..فلما وقع لفظ المقاصد العلمیة خاتمة الکتاب فالمرجو من الله تعالی ان یلهم ما هو الحق و الصواب و یجعل فاتحة مقاصده رضاه و غایة مطالبنا لقاه...».

کتاب اول نسخ ۹۵۲. اولش ناقص است. یادداشت تملک حیدر قلی بن نور محمد خان سردارکابلی در ج ۱ سال ۱۳۵۰ به خط او روی برگ دوم است. با مهر بیضوی «علی اکبر بن محمد تقی» روی برگ دوم.

کتاب دوم از آغاز ناقص و تحریر سده دهم می‌باشد. حواشی از مؤلف دارد. با مهر بیضوی «عبدالعزیز بن محمد شریف».

۱۲۸ برگ، ۱۰ × ۱۸.

﴿ ۲۷۰۳ ﴾

۱ـ الجعفریة از نورالدین علی کرکی عاملی «۱ـ ۵۰» (فقه ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۱۲۳ رجوع شود.

۲ـ الفیة از شهید اول محمد بن علی عاملی «۵۱ـ ۷۱» (فقه ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۵۵ رجوع شود.

رساله اول نسخ ۹۶۶. با مهر بیضوی «تراب قدم محمد، سعید».

رساله دوم نسخ سده دهم. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

۷۱ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۷۰۴ ﴾

۱ـ شرح العوامل المائة از عبدالقاهر جرجانی« ۱ـ ۵» (نحو ـ عربی)

به شماره ۲۲۵۱، از دو کتابی‌ها در همین جلد رجوع شود.

۲ـ الکافیه از ابن حاجب مصری «۵ـ ۸۷» (نحو ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۴۳۹ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق محمد امین بن محمد تقی شیرازی در ۱۱۲۵. با مهر بیضوی «یا امام علی النقی ادرکنی ۱۱۹۷» حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم، نستعلیق همان کاتب در ۱۱۲۶. حواشی دارد.

۸۷ برگ، ۱۰ × ۱۸.

﴿ ۲۷۰۵ ﴾

۱ـ حاشیة مطالع الانظار« ۱ـ ۲٦» (کلام ـ عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای کوتاه بر «مطالع الانظار» نگاشته شمس الدین محمود بن عبدالرحمن اصفهانی (۷۴۹ ق) که خود شرح «طوالع الانوار» قاضی بیضاوی بوده است، این حاشیه بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

آغاز: «بسمله، قوله: بحسب متعلق الاراده لا باعتبار ان القدرة علة تامة لتخصیص ذلک البعض لانه لو کان کذلک یلزم انتهاء القدرة فی ذلک البعض بل السبب فی تخصیصه القدرة...».

انجام: «..قوله: لم یبعد ان یکون للنفس فلتات ای فرص لا ان الغداء یزدرد عند

...قوله: فعیل امّا من النبوة و النباوة ما ارتفع من الارض».

۲ـ حاشیة مطالع الانظار «۲۷ـ ۴۱» (کلام ـ عربی)

از: مولانا افضل زاده.

[کشف الظنون ۱۱۱۷/۲].

آغاز: «..و لو اعتبر الجزء مع اغیاره فهو عین الکل و الجزء مغایر للمجموع المأخوذ منه و من اغیاره لا لنفسه و صاحب المواقف بان معناه انه لا هو بحسب الهویة...».

انجام: «..لا یجوزون بحدوث تالیف ثان بین الجوهر من الباقین حال انعدام التألیف القائم بالجواهر الثلاثة ـ بانعدام احدها و الانصاف ان ما ذکرناه اولاً اقرب، تمت الحاشیة».

کتاب اول ظاهراً تا قسم ثالث (فی الکیفیات المختصة بالکلیات) را دارد. نستعلیق ۸۷۷.

تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم اولش نقص دارد، مستعلیق ۹۲۱.

۴۲ برگ، ۱۳ × ۱۷.

﴿ ۲۷۰۶ ﴾

۱ـ انوار الحکمة «۱ـ ۹۲» (عربی)

از: محمد محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، ۱۰۰۹ ـ ۱۰۹۱ ق.

مختصری نیکو از «عین الیقین» با اضافاتی در باب مسایل فلسفی که با عناوین «نور ـ نور» است به سال ۱۰۴۳ ق تالیف و در چهار کتاب تنظیم شده است: ۱ ـ کتاب العلم بالله تعالی. ۲ ـ کتاب العلم بالملائکة. ۳ ـ کتاب العلم بالکتب و الرسول. ۴ ـ کتاب العلم بالیوم الآخر..

[الذریعه ۴۲۵/۲ ـ مرعشی ۳۴۲/۲۷ ـ مشار ـ ملی تهران ۱۱۹/۷ ـ سپهسالار ۲۱۱/۳ ـ مجلس ۱۸۰/۱۰ و ۲۳/۱۴].

۲ـ قرة العیون فی اعز الفنون «۹۵ـ۱۵۹» (عربی)

از: محمد محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، ۱۰۰۹ ـ ۱۰۹۱ ق.

آغاز: «یا مبدع الارکان و الاصول و واهب النفوس و العقول یا مفیض القلوب و الارواح و حامل القصور و الاشباح.

کتاب اول نستعلیق محمد بن محمد مؤمن السمنانی در ۱۱۲۶. اولش نقص دارد. حواشی از مؤلف با امضاء «منه» دارد. در برگ ۹۲ یادداشت محمد خان بن عزیز الله طباطبائی سمنانی شاگرد فیض کاشانی به خط خود او مبنی بر اینکه این کتاب از روی نسخه‌ای که فیض برای او فرستاده نوشته شده.

کتاب دوم ظاهراً تحریر همان کاتب است. در آغاز نسخه فهرست مفصل مقالات دوازده‌گانه آمده است. علامت تصحیح دارد.

به فهرست سابق این‌کتابخانه ص ۵۸۲ رجوع شود.

۱۶۰ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۲۷۲۱ ﴾

۱ـ اسرار الصلاة شهید ثانی تحریر ۹۷۹

۲ـ نهج المسترشدین علامه حلی تحریر ۹۷۹

این مجموعه در فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۸۳ یاد شده است.

﴿ ۲۷۲۷ ﴾

۱ـ کبری فی المنطق از میر سید شریف جرجانی «۱ـ ۲۴» (منطق ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

۲ـ حاشیة تهذیب المنطق از ملا عبدالله یزدی «۲۵ـ ۹۴»

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

رساله اول نسخ ۱۰۷۸ یا ۱۰۸۷، حواشی دارد.

کتاب دوم نستعلیق ۱۱۱۹. حواشی دارد.

۹۴ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۷۳۷ ﴾

۱ـ الدرة الثمنیة = شرح نصاب «۱ـ ۸۱» (لغت ـ عربی به فارسی)

از: علی اکبر بن محمد جعفر حسنی لغوی یزدی (زنده ۱۲۹۲ ق).

شرح جامع و دقیقی بر «نصاب الصبیان» ابو نصر فراهی (۶۴۰ ق) که به درخواست عده‌ای از علاقمندان بنگارش درآمده و در ۲۰ ذیحجه ۱۲۹۲ ق پایان یافته است.

[الذریعه ۹۶/۸ ـ مرعشی ۷۹/۱۸].

آغاز: «حمد بیحد و ثنای بیعد مر قادری را سزد که رتبه بنی نوع انسان را از سایر حیوانات برفزود و ایشان را ناطق و عالم بلغات نمود و صلوات زاکیات بلا نهایت مر مربی و معلمی که خلق را....».

انجام:

«..نـــــاس و انس و انـــــاس و آدمـــیان
پـــــدر و مـــــادر آدم و حـــــوّا
انـــــاس بـــــضم حـــــوّاء بـــــمدّ
باد اندر جوار رحمت حق پدر و مادر و معلم ما
جوار مثلثه».

۲ـ کلمات مشکلهٔ قرآنی «۹۹ـ۱۰۸» (لغت ـ فارسی)

از: ملا محمد جعفر.

رساله‌ای کوتاه در بیان کلمات مشکل قرآنی و حل آنها بنحوی که مشکل برطرف شود که بترتیب سوره‌های قرآن نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....و بعد چنین گوید خادم شرع انور محمد جعفر این رساله‌ایست در اصلاح کلمات قرآنیه که بعضی بر بعضی مشتبه یا احتمال اشتباه می‌رود بترتیب سور قرآنیه از جهت حل اشکال آیه ایراد شد، سور حمد: مالک یوم الدین....».

انجام: «...سوره الناس: و فیهما کلمتان، الاولی: ملک الناس بفتح میم و کسر لام وکاف، الثانیة من الجنة بکسر جیم می‌باشد، تمت».

کتاب اول نسخ محمد حسن بن محمد حسن حسینی نائینی در ۱۳۰۰،

کتاب دوم نستعلیق ۱۳۲۲.

متفرقاتی شامل حدیث و غیره در چند برگ ضمیمه این نسخه است.

۱۱۶ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۲۷۴۲ ﴾

۱ـ دفتر ثبت اسامی و نمرات شاگردان مدرسه نظام کل قشون « ۱ـ۲۰ و ۶۴ـ۹۰»

(فارسی)

۲ـ جزوه درس اخلاق کلاس پنجم «۲۴ـ ۶۳» **(فارسی)**

آغاز: مواد دروس اخلاق کلاس پنجم: ۱ ـ وظائف انسان نسبت به باری تعالی.....

هردو تحریر سده ۱۴.

۹۱ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۲۷۵۴ ﴾

۱ـ تحفة المسافر «۳ـ ۳۴» (فارسی)

از: حسن بن عبدالرزاق قمی لاهیجی، ۱۰۴۵ ـ ۱۱۲۱ ق.

مختصری از کتاب «جمال الصالحین» خود مؤلف که درباره آداب سفر نوشته شده است.

[مرعشی ۱۷۶/۱۶ و ۳۰۵/۱۹ ـ ملک تهران ۴۴۸/۵ و ۲۱۳/۵ ـ آستان قدس ۱۵۲/۱۵].

آغاز: «حمد و ثنای بی‌منتها خدای را که ابواب خیر دنیا و عقبی برای بندگان گشود و راههای مطالب هردو جهان بایشان نمود و منازل دنیا مراحل سفر آخرت گردانید تا در مدت این شب هجران...».

انجام: «..و همان وقت مستجاب گردد هرچه طلب کند و این از فضل خداست بر ما و شیعیان ما».

۲ـ هدیة المسافر «۳۵ـ ۴۸» (فارسی)

از: حسن بن عبدالرزاق قمی لاهیجی، ۱۰۴۵ ـ ۱۱۲۱ ق.

وظایف مسافر در مورد اقسام سفر و اقسام قصر و اتمام نماز و احکام متعلق به نماز و روزه که در چهار فصل بیان شده است.

[مرعشی ۳۰۵/۱۹ ـ دانشگاه تهران ۲۵۴/۸ ـ الذریعه ۲۱۳/۲۵].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین.....اما بعد چنین گوید.... که این رساله موسوم بهدیة المسافر است در بیان اقسام سفر و ذکر احکام قصر و اتمام متعلق بصلاة و صیام نوشته می‌شود بتوفیق الهی برای جمعی که این مسائل را ندانند».

انجام: «..ظاهر اینست که بران چیزی نباشد نمازهای گذشته همه مجزیست والله اعلم ثم الراسخون فی العلم، این بود مقصود از این رساله والحمد لله».

هردو نسخ علی قلی زنگنه در ۱۱۳۳ در قلعه قصبه سلومید خواف.

متفرقاتی شامل تقویم، دعا، طلسمات، ختومات و غیره در چند برگ ضمیمه این نسخه است.

و این بخش شاید تحریر سده ۱۰ باشد.

۷۸ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۷۶۲ ﴾

۱ـ مکاتبه هارون با حمزه خارجی« ۱ـ۱۸» (عربی ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه دو نامه و عهدنامه هارون الرشید خلیفه عباسی و حمزه خارجی یکی از سران گردنکش و شورشی به همدیگر است، نامه هارون توسط اسمعیل بن صبیح منشی هارون به سال ۱۹۳ ق نوشته شده و در ادامه رساله قضیه آماده شدن جنگ توسط این دو آمده است.

آغاز: «من عبدالله هارون امیرالمؤمنین الی حمزة بن عبدالله، سلام علیک و انی احمد الیک الله الذی لا اله الا هو و اسأله ان یصلی علی محمد عبده و رسوله...».

انجام: «..پس چون بنزدیکای نیشابور برسیدند خبر مرگ هارون شنیدند و دفن کردن او بطوس و بازگشتن سپاه به بغداد حمزه گفت و کفی الله المؤمنین علی القتال».

۲ـ ترجمه قصیده عینیه حمیری« ۱۹ـ۲۵» (عربی ـ فارسی)

از: ؟.

ترجمه و توضیح مختصری بر «قصیده عینیه» سید حمیری معروف به قصیده لام عمرو که در ذیل هر بیت آمده است.

آغاز:

«لام عمرو باللوی مربع طامسة اعلامه یلقع

از برای مادر عمرو است در جای باریک ریگ‌زار منزلی برای بهار که کهنه شده

است آثار آن و خالی است از مردم...».

انجام:

«..وبعده صلّوا علی المصطفی وصفوه حیدرة الاصلع

و بعد از آن درود بفرستید بر پیغمبر برگزیده و...او حیدر اصلع».

هردو بی‌تاریخ.

۲۵ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۷۶۳ ﴾

۱ـ تشریح «۱ـ ۲۰» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

گزارشی متوسط درباره امراض و معالجات بدن که به سبک معلمین دارالفنون طهران نوشته شده است.

آغاز: «بسمله هیچ علمی را نمیتوان بطور شایسته تحصیل نمود مگر آنکه در آن علم و حدّ آن علم و اصطلاحات مخصوصه را که در آن علم بکار می‌برند و نظمی را که در تحصیل آن علم باید بکار برد دانسته باشند لهذا ما قبل از آنکه...».

۲ـ تشریح «۳۲ـ ۶۳» (طب ـ فارسی)

از: پولاک اطریشی، قرن ۱۳.

به جلد ۲ ص ۱۷۲ رجوع شود.

هردو تحریر سده ۱۴ و هردو از پایان نقص دارد.

۷۸ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۷۷۰ ﴾

۱ـ حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقية« ۱ـ ۱۰۳» **(منطق ـ عربی)**

از: قره داوود، قرن ۹.

به جلد ۱ ص ۱۴۷ رجوع شود.

۲ـ الفياضيّة «۱۰۳ ـ ۱۰۵» **(منطق ـ عربی)**

از: سید ولی الدین.

کلمهٔ «فیاض» در مقدمه کتاب «لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار» مورد توجه فضلا واقع و برای شرح مراد مؤلف توضیحاتی نوشته شده که فیاضیه نامیده شده‌اند و رساله حاضر یکی از آنها است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....و بعد فاعلم ان هذه من مقالات السید ولی الدین: الفیاض الوهاب. جعل المرتضی المحشی الفیاض بمعنی الوهاب ماخوذاً من قولهم فاض المآء فیضاً...».

انجام: «هذا غایة التحقیق فی هذا المقام و نهایة التدقیق فی حلّ المرام و الله الهادی الی سبیل....».

هردو بی‌تاریخ. شاید تحریر سده دهم باشد. چند برگ پایانی نونویس است. با مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» بر برگ اول.

۱۰۵ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۲۷۸۲ ﴾

۱ـ دیوان میرداماد« ۱ـ ۵٦» **(فارسی)**

از: محمد باقر حسینی استر آبادی ـ میرداماد (۱۰۴۰ ق).

دیوانی متوسط بالغ بر هزار و سیصد بیت در قصاید و غزلیات و رباعیات و قطعات

عربی در نعت پیامبر و امیرالمومنین که گردآوری آن بدستور شاه صفی صفوی و توسط «میر احمد علوی» با مقدمه منثور از وی صورت گرفته است.

[الذریعه ۷۶/۹ ـ مرعشی ۳۲۲/۹ ـ الفبایی آستان قدس/۲۵۶ ـ مشار فارسی ۲۳۷۷/۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین حمداً لا یبلغه حمد الحامدین، و الصلاة علی رسوله الکریم افضل المرسلین و اله المکرمین الاکرمین امّا بعد فرخنده‌ترین وقتی از اوقات اشارت بندگان نواب سپهر رکاب فلک افلاک شاهنشاهی...».

انجام: «..و له ایضاً

جانم نثار راهت یا خیر شارع الدین　　خونم فدای خاکت یا سید النبیّین»

۲ ـ مشرق الانوار «۵۶ ـ ۶۷»　　(منظومه ـ فارسی)

از: میرداماد محمد باقر بن محمد حسینی استر آبادی (۱۰۴۱ ق).

منظومه‌ای فارسی و متوسط که در پیروی از «مخزن الاسرار» نظامی گنجوی سروده شده است.

[الذریعه ۲۹۶/۱۹ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۲۰۳/۴ ـ دانشگاه تهران ۸۰۸/۹ ـ ملی تهران ۱۹۶/۲ ـ نشریه دانشگاه ۱۱۶/۶].

آغاز:

«بسم الله الرحمن الرحیم　　فاتحهٔ مصحف امید و بیم

نامه که آراسته چون جان بود　　حمد خدا زینت عنوان بود...»

انجام:

«...نور خرد مشرق انوار باد　　سایهٔ او مخزن اسرار باد

گلشن اشراق از او تازه باد　　هر دو جهان زو پر آوازه باد»

هردو نسخ ۱۳۰۰، اوّلی برای آقا سید محمد تقی نوشته شده.

کتاب اول حواشی از ناظم با امضاء «منه قدس سره» دارد و در برگ ۹ و ۵۶ ابیاتی از محمد

اشرف حسینی که از اولاد ناظم است نوشته شده.

۶۷ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۷۹۶ ﴾

۱ـ حاشیة شرح حکمة العین« ۱ـ۲۱۱» (فلسفه ـ عربی)

از: ملا میرزا جان باغنوی شیرازی.

به جلد ۱ ص ۱۶۶ رجوع شود.

[مرعشی ۱۴/۱۴ ـ آستان قدس ۱۰۷/۱۱ (با نسبت به میرزا جان باغنوی)ـ الذریعه ۱۲۲/۶ (با نسبت به شیروانی)].

۲ـ (احتمالاً) حاشیة شرح حکمة العین «۵ ۲۱ ـ ۸ ۳۱» (عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای مفصل بر یک کتاب فلسفی که احتمالاً «شرح حکمة العین» میرک بخاری بوده و بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

آغاز: «لما کان الجمیل متناول الخ تناول الجمیل للانعام و غیره تعلقه بهما و وقوعه بازائهما.

کتاب اول نستعلیق علی بن محمد بن حسن المسلم الخوارسکانی در ۱۰۱۹. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم نستعلیق عماد الدین بن یونس انصاری پنجهزاری به امر استادش حیدر علی اصفهانی. حواشی دارد احتمالا بخط حیدر علی مذکور. علامت تصحیح دارد.

۳۱۸ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۲۸۱۳ ﴾

۱ـ مثنوی کریم خان قاجار« ۱ـ ۵٦» (فارسی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجاری کرمانی.

به جلد ۲ ص ۶۵۴ رجوع شود.

۲ـ مثنوی عرفانی «۵۹ـ ٦۲» (فارسی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجاری کرمانی.

مثنوی عرفانی و حکمی در تمثیل راکب و مرکوب به عقل و نفس است که در ۱۱۸ بیت به نظم کشیده شده است.

آغاز:

«بر خری بودم شبانگاهی سوار — او بظاهر من بباطن رهسپار
ناگهان آمد بیادم این خبر — پند گیرد مرد...از هر خبر»

انجام:

«..ناید از اشیاش رنگی در نظر — جز همان رنگی که دارد در نظر
پرده‌ها باشد ز انواع کثیر — پرده عادات و طبع ناگزیر»

هردو بی‌تاریخ. تحریر سده ۱۳.

۶۲ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۸۲۸ ﴾

۱ـ ادعیّه« ۱ـ ۱۱» (عربی و فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای مشتمل بر ادعیه، اذکار ماثوره، نمازها، اوراد، طلسمات، حرزها، تعویذات و استخارات که جهت استفاده مشتاقان در یک دفتر گردآوری شده است.

آغاز: «اللهم انی اسئلک ایماناً تباشر به قلبی و یقیناً صادقاً حتی اعلم انه لن یصیبنی الا ما کتبت لی و رضنی من العیش بما قسمت لی یا ارحم الراحمین، بعد از اذان و اقامه توجه بکن...».

انجام: «..از برای زیاد شدن حافظه هر روز بعد از نماز صبح پیش از آنکه حرف زنی بگو یا حیّ یا قیّوم فلا یفوت شیئاً علمه و لا یؤده چه باعث این است که حفظت زیاد شود و نسیانت کم».

۲ـ وسیلة النجاة« ۱۱ـ۱۳۱» (فقه ـ فارسی)

از: محمد ابراهیم بن ابی الحسن موسوی.

رساله‌ای مختصر در تلخیص و برگزیده «تحفة الابرار» حجة الاسلام شفتی اصفهانی که برای استفاده مقلدین انتخاب شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و...اما بعد چنین گوید اقل عباد الله.... که این مختصریست در بیان مسائل که منتخب این حقیر است از رساله موسوم بتحفة الابرار از تصنیفات...».

انجام: «در مسألة خلاف است لکن ظاهر این است که موجب بطلان نماز نشود پس بعد از طهارت آن جزء فراموش شده را به عمل می‌آورد بعد از آن دو سجدهٔ سهو به عمل می‌آورد والسلام».

هردو تحریر سده ۱۳. درپایان برگهایی شامل حرزها، وردها، طلسمات و تعویذات، ضمیمه است.

۱۶۳ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۸۳۰ ﴾

۱ـ کبری فی المنطق از میر سید شریف جرجانی« ۱ـ۱۲ » (منطق ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

۲ـ الفوائد الصمدیة از شیخ بهاء الدین محمد عاملی « ۱۳ـ ٦۲ »

(نحو ـ عربی)

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۸.

کتاب دوم تحریر سده ۱۳.

۶۲ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۸۳۵ ﴾

۱ـ شرح سی فصل« ۱ـ۱۰۲ » **(نجوم ـ فارسی)**

از: علی اکبر بن علی نواب شیرازی (بسمل) (۱۱۸۷ ـ ۱۲۶۳ ق).

به جلد ۲ ص ۵۱۷ رجوع شود.

۲ـ بیست فصل =معرفت تقویم « ۱۰۳ـ۱۲۹ » **(نجوم ـ فارسی)**

از: محمد نصیر ابن میرزا عبدالله اصفهانی (۱۱۹۱ ق).

رساله‌ای در معرفت تقویم در یک مقدمه و بیست فصل و یک خاتمه که بنام کریم خان زند (۱۱۶۳ ـ ۱۱۹۳ ق) تالیف شده است.

به جلد ۲ ص ۷۰۶ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۸/۱ ـ الذریعه ۲۵۲/۲۱ ـ الهیات تهران ۳۲۳/۱ ـ سپهسالار ۲۷۳/۳].

هردو تحریر سده ۱۳.

۱۳۱ برگ، ۱۱ × ۱۶.

﴿ ۲۸۴۳ ﴾

۱ـ بیان موجودیة الواجب و الممکن (رسالة فی...) «۹ـ ۱۳» (فلسفه ـ عربی)

از: محمد مسیح بن اسمعیل فسوی (۱۱۳۰ ق).

رساله‌ای کوتاه در بیان موجودیة ممکنات و واجب تعالی که با استفاده از کتب فرق و طوائف حکما و صوفیه از جمله مشائین، معتزله، اشاعره و اشراقیون و صوفیه بدان پرداخته و ضمن نقد و تأیید اقوال مطروحه نظر خود را نیز بیان نموده است، مؤلف در میانه رساله از تالیف دیگرش «حاشیه تجرید» نام برده است.

آغاز: «من افادات المرحوم المبرور افضل المتاخرین و اکمل المتبحرین....احمد لله علی وحدته واشکره علی نعمته و اصلی علی محل کرامته و مستودع امامته محمد و علی و الهما المعصومین اعلم ایدک الله تعالی ان طریقة اهل النظر...».

انجام: «..والفؤاد کل اولئک کان عنه مسئولا عصمنا الله و ایاک من الزّلل و جعلنا من اهل التقوی و العمل بمحمد و اله الطاهرین المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین».

۲ـ الواردات القلبیة فی معرفة الربوبیة «۲۶ـ ٦٦» (عرفان ـ عربی)

از: صدر الدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق).

رساله‌ای متوسط در معارف عرفانی که با عناوین «فیض ـ فیض» تنظیم و در ذیقعده ۱۰۲۳ ق در قم پایان یافته است.

[الذریعه ۱۰/۲۵ ـ مرعشی ۱۰۶/۲ ـ الفبایی آستان قدس/۵۹۶ ـ مشار عربی/۴۱۴].

آغاز: «بعد الحمد لمبدع النفس و العقل و الصلاة علی النبی و الاهل یقول الفقیر الی رب العالمین...».

انجام: «..واستغفر الله لی و لک و لمن سعی و وعی و قبل الوصیة واتقی».

کتاب اول نسخ ابوطالب بن محمد غلامعلی بدون تاریخ. یادداشت تملک محمد بن حاج عیسی کبه و جعفر بن احمد موسوی با مهر بیضوی (جعفر الموسوی) و مهر شش ضلعی

«قطب الدین محمد الحسینی ۱۱۳۵» روی برگ اول.

در نه برگ اول بخشهایی کوتاه و برگزیده از فصوص محیی الدین و شرح قیصری بر آن نوشته شده.

کتاب دوم نسخ همان کاتب در ۱۱۲۳ از روی نسخه‌ای که از روی نسخه مؤلف نوشته شده بود. بین دو کتاب مطالب متفرقه منقوله از عوارف المعارف سهروردی واثولوجیا ارسطو و شرح فصوص قیصری ومحاکمات ومباحثات ابن سینا و افاده از ملا صدرا (در سه صفحه) و سه رباعی از ملا صدرا در چند برگ هست.

۶۷ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۸۴۶ ﴾

۱ـ کیمیا« ۱ـ ۴۴» (فارسی)

از: کمال الدین سید حسین بن علی اخلاطی.

رساله‌ای کوتاه در صنعت اکسیر و کیمیا و بیان صفت تحصیل آن که در دو قسم تنظیم شده است،از مؤلف رساله‌های متعددی در کیمیا در دست است:

قسم اول، در حکایت و دلایل شرعی و روایات در... و اقاویل نقلی.

قسم دویم؛ در طریق حجج و براهین عقل بر صحت آن.

[نسخه‌های خطی فارسی ۶۳۳/۱ ـ مجلس ۹۸/۳۶ ـ الذریعه ۱۹۸/۱۸].

آغاز: «حمد بیحد و ثنای بیعدد خدای را عز اسمه و توحیده که واهب عقل متضمن خیر و عدل است.

انجام: «..بلکه بهتر بیرون آید در طبع و مزاج و رنگ و لون اندرون و بیرون و شفافی و براقی و درخشندگی والله العالم بحقائق الامور».

۲ـ کیمیای منظوم «۵۷ـ ۵۹» (فارسی)

(ظاهراً) از علی بن بقراطی یا مقراطی (زنده ۱۲۵۶ ق).

منظومه‌ای کوتاه در ۵۸ بیت که درباره کیفیت، اصول و قواعد علم کیمیا سروده و در سال ۱۲۵۶ ق نظم آن پایان یافته است.

آغاز:

«گر بجهان طالبی بر سخنم گوش کن
تا که شود بر تو کشف صدق سخن آشکار
از ره ادراک و فهم گوش نمائی دمی
بلکه خدا علم حق بر تو کند آشکار...»

انجام:

«..شکر خداوند حق کز کرم شاه دین
قسمتم این علم شد از کرم هشت و چهار
در سنهٔ بعد الف لطف علی شاملم
دو صد و پنجاه و شش نظم باین آب دار»

کتاب اول نستعلیق ۱۳۰۷. در ادامه این رساله فوائد و مطالب و دستورالعمل‌های متعددی در کیمیا و اکسیر و اشعاری در این علم منسوب به شمس مغربی، شاه نعمت الله ولی، ابن ولد، حکیم، علی مقراطی و حضرت علی علیه‌السلام آمده.

کتاب دوم تحریر سده ۱۴.

۷۵ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۸۴۸ ﴾

۱ـ حاشیة شرح المواقف «۱ـ ٦٦» (کلام ـ عربی)

از: کمال الدین حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی (۹۵۰ ق).

حاشیه متوسطی بر شرح میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) بر «المواقف» قاضی عضد الدین ایجی (۷۵۶ ق) است که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

[الذریعه ۱۳۷/۶].

آغاز: «قوله ضمن خطبة کتابه الاشارة الی مقاصد علم الکلام الی انواع مقاصده من اقصاها و هی مباحث الذات و الصفات و النبوّة و ما یتفرع علیها و ادناها و هی مبناها کمباحث الممکنات فی الجواهر و...».

انجام: «..یؤیّد ما ذکرنا انه یبحث عن هذه الامور فی الحکمة مع انها باحثة عن اخبار الموجودات».

۲ـ حاشیة شرح الهدایة «۶۷ـ۲۱۲» (فلسفه ـ عربی)

از: کمال الدین حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی (۹۵۰ ق).

حاشیه مفصلی بر «شرح هدایة الحکمة» نگاشته محمد بن مبارکشاه بخاری و بقول صاحب الذریعه تالیف کمال الدین حسین میبدی (۹۱۱ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

[الذریعه ۱۳۹/۶].

آغاز: «قوله القسم الثانی من الطبیعیات اراد بها الاجسام الطبیعیة ای القسم الثانی فی بیان التصورات و التصدیقات المتعلقة بالاجسام الطبیعیة او فی بیان احوالها....».

هردو تحریر سده دهم. کتاب اول خطبه را ندارد و کتاب دوم طبیعیات و الهیات است آخرش یک برگ نقص دارد. اولی حواشی با امضاء «منه» و دومی با امضاء «منه مدظله العالی» و «منه سلمه الله» دارد. روی برگ اول و دوم کتاب اول تملک شمس الدین علی بن شجاع الدین محمود حسینی رضوی و مهر مربع «محمد اسماعیل» و مهر بیضوی «عبده اسماعیل ۱۱۶۲» هست.

۲۱۲ برگ.

﴿ ۲۸۶۴ ﴾

۱ـ حلاوة العباد فی الاعیاد = اسرار الصلاة « ۱ ـ ۹۷ » (فارسی)

از: علی اکبر کرمانی.

رساله‌ای متوسط در ترجمه صلاة و اشاره به ظرائف و اسرار نماز که برای استفاده مؤمنین در ایام عید نگاشته و در ده مقدمه و چند مقصد و یک خاتمه تنظیم شده است.

آغاز: «زهی ستوده خدائیکه با آنکه قاطبهٔ موجودات از علویّات و سفلیّات و مجرّدات و مادّیات.

انجام: «..و در احتجاج است از حسین بن علی علیه‌السلام که فرمود از برای مروان بن حکم اما تو ای مروان پس من سب کننده تو و سبب کنندهٔ پدر تو نیستم».

۲ـ الفرائض « ۰۰ ۱ـ۸ ۰ ۱ » (فقه ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در بیان احکام و فروعات کتاب ارث که شرح متنی در این باره است که بصورت «قال ـ اقول» تنظیم شده و محتمل است از کتاب مفصلتری جدا شده باشد.

آغاز: «کتاب الفرائض و مقاصده ثلاثة الاول فی المقدمات المقصد الاول فی موانع الارث و هی ثلاثة الکفر و القتل و الرق المطلب الاول الکفر....».

هردو بی‌تاریخ. کتاب اول از آخر نقص دارد و کتاب دوم تحریر سده ۱۲ می‌باشد.

۱۰۸ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۲۸۸۲ ﴾

۱ـ شرح «الهی هب لی کمال الانقطاع الیک....» « ۱ ـ ۲۳ » (فارسی)

از: محمد کاظم بن قاسم رشتی حائری (۱۲۵۹ ق).

رساله‌ای کوتاه در شرح فقره معروف «الهی هب لی کمال الانقطاع الیک...» که

بدرخواست یکی از دوستدارانش بر مبنای عقاید شیخیه نوشته شده است.

شاید اصل آن عربی و این رساله ترجمه آن باشد به فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۹۶ رجوع شود.

[فهرست کتب مشایخ ۹۱/۲].

آغاز: «بدانکه از اشراق نور جمالش تمامی کائنات مستشرق و موجود و از ظهور کوکبهٔ سلطان جلالش جملگی ممکنات نیست و نابود....».

انجام: «..و ان کان عندک اعتذاره والسلام علی تابع الهدی.... عواقب الرّدی».

۲ـ اسرار للشهادة «۲۴ـ ۵۹» (عربی)

از: سید کاظم بن قاسم رشتی حائری (۱۲۵۹ ق).

[الذریعه ۴۶/۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خلقه و مظهر لطفه محمد و آله الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم و ظالمیهم.....و بعد فیقول العبد الجانی و الاسیر الفانی...».

انجام: «..من عجائب الاسرار و غرائب الانوار مما لا تکاد یحتمله الجنان و بهذا القدر کفایة لاهل الدرایة و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین».

کتاب اول تحریر سده ۱۳.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۶۸.

۵۹ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۸۸۷ ﴾

۱ـ حدائق السحر فی دقائق الشعر «۱ـ ۹۰» (عروض ـ فارسی)

از: رشید الدین محمد بن محمد و طواط بلخی (۵۷۳ ق).

به شماره [۷۸۳] از دو کتابی‌ها در همین جلد مراجعه شود.

۲ـ تذکره خطاطان «۹۳ـ۱۵۱» (فارسی)

از: ؟.

تذکره و زندگینامه تعدادی از خطاطان و خوشنویسان عصر صفوی است به توصیف و اختصار نگاشته شده و تاریخ ۱۰۱۰ ق در اوایل رساله دیده می‌شود. در ضمن زندگی میر عماد قزوینی و رساله «آداب المشق» وی آورده شده است ۱۳۴ تا ۱۴۹.

آغاز: «بدانکه اصل خط نقطه است هرگاه دو نقطه را یا سه نقطه را به هم پیوستی خط باشد یا فعی در تاریخ خود باسم علی بن هلال مشهور بابن بوّاب ذکر کرده که جمع کتاب امم را از سکان شرق و غرب...».

انجام: «..و در آخر از مشهد به قزوین آمده از مولانا علیرضای مشهدی مشق و تعلیم میگرفت پس از آنکه شاه عباس بزرگ مشهد را تسخیر کرده به مشهد که وطن او بود عود نمود».

هردو تحریر سده ۱۲.

۱۵۱ برگ، ۱۱ × ۱۷.

نام خطاطان ذیل در این تذکره آمده است:

ابن مقله، ابن بوّاب، یاقوت حموی، احمد رومی، میر یحیی صوفی، عبدالله صیرفی، حاجی محمد تبریزی، شیخ محمد بندگیر، شمس الدین مشرفی، عمر اقطع، مولانا معروف بغدادی، مولانا عبدالله طباخ، مولانا نعمة الله، مولانا شمس ثانی، مولانا میر محمد و امیر مجد الدین

ابراهیم، مولانا محمود سیاوش شیرازی و مولانا محمد ثانی شیرازی، شمس الدین محمد ظهیر، مولانا روزبهان، میر عبدالقادر حسن، مولانا شمس الدین بایسنقری، میرزا بایسنقر، میرزا شاهرخ، نواب میرزا سلطان ابراهیم، میرزا سلطانعلی، مولانا عبدالحی، مولانا حافظ محمد قمی، مولانا شرفی، نظام الدین اردبیلی، مولانا صدر قمی، سید ولی قمی، مولانا شهره امیر دیلمی، مولانا محمد حسین باغ دشتی، مولانا حسین فخار شیرازی، منشی حسین قمی، میر نعمت الله تبریزی، علی بیگ، مولانا شیخ کمال سبزواری، مولانا مقصود تبریزی، میر نظام اشرف ابرقویی، حاج محمد باقر اردوبادی، میرزا علی، مولانا علی بیگ تبریزی، مولانا علیرضا تبریزی، خسرو بیگ تبریزی، مولانا فضان الدین اصفهانی، خواجه عبدالحی استرآبادی، ، ، ، مولانا ادریس، درویش عبدالله ملحی، خواجه میر منشی قمی، خواجه عتیق منشی، نواب میرزا عبدالباقی یزدی، مولانا ادهم ابهری، مولانا ابراهیم استر آبادی، مولانا سلطان محمود، مولانا اسمعیل، میر منصور استر آبادی، میر قاسم بن میر منصور استر آبادی، مولانا بهاء الدین حسین مشهدی، مولانا محمد قاسم مشهدی، خواجه اختیار منشی تبریزی، میرزا اشرف جهان، روح الله بن اشرف جهان، حسینعلی بیک، خواجه میرک منشی کرمانی، میرزا کافی اذربایجانی، میرزا قاسم منشی استر آبادی، قاضی ابو بیک اردوبادی، موسی بیک، قاضی عبدالله خولی، خواجه مجد الدین ابراهیم شیرازی، میرزا احمد ولد میرزا عطاء الله اصفهانی، خواجه ملک محمد منشی هروی، میرزا محمد ولد علی بیگ، میرزا محمد حسین اصفهانی، میرزا حسین منشی اصفهانی، مولانا محمد امیر منشی اسکندر بیک منشی، خواجه علاء الدین منصور، مولانا جعفر، مولانا نسیمی نیشابوری، مولانا سلطانعالی مشهدی، میر علی حسنی هروی، خواجه محمود بن اسحاق هروی، مولانا کمال الدین محمود رفیقی هروی، مولانا مجنون هروی، مولانا ادهم یزدی، شیخ عبدالله کاتب هروی، سلطان محمد خندان هروی، عبدی نیشابوری، مولانا محمود زرین قلم نیشابوری، مولانا قاسم، مولانا جمشید بن احمد رومی، میر عبدالوهاب مشهدی، میرزا احمد استاد مشهدی، مولانا حسینقلی، مولانا علیرضا، مالک دیلمی قزوینی، میر صدر الدین محمد قزوینی، مولانا

دوست محمد هروی، مولانا رستمعلی، مولانا محبعلی ابراهیمی بن رستمعلی، حافظ بابا جان، میرزا محمود بن خواجه صاحب جراح میر صفی نیشابوری، میر محمد حسین، میر جلیل الله، میر محمود سبزواری، مولانا عبدالله شیرازی، حافظ کمال الدین حسین هروی، مولانا سلیم کاتب استر آبادی، شاه محمد مشهدی، مولانا محمد امیر مشهدی، مولانا عیشی هروی، مولانا عبدالهادی قزوینی، مولانا یاری هروی، سلطان ابراهیم بن بهرام میرزا صفوی، مولانا قاسم قانونی عراقی، میر معز الدین محمدکاشانی، مولانا محمد حسین تبریزی، مولانا بابا شاه اصفهانی، محمد رضا چرخ تاب مشهدی، مولانا محمد زمان کرمانی تبریزی، میر علاء الدین سیفی قزوینی حسینی، مولانا باقر گائینی، مولانا مالک قمی، مولانا حسین تبریزی، حکیم شمسی، مولانا شمس الدین محمد بسطامی، مولانا سلطان حسین باخرزی، مولانا محمد امیر عقیلی تبریزی، علیرضا تبریزی، نعمت الله مشهدی.

﴿ ۲۸۹۵ ﴾

۱ـ هزار صلوات« ۱ـ ۸۸» (دعا ـ عربی)

از: محمد حسن آرندی نائینی.

مجموعه هزار صلوات و نام مبارک رسول گرامی اسلامﷺ که در ۳۴ فصل تنظیم و برای قرائت آن در ایام هفته انشا شده است.

آغاز: «اللهم صل علی محمد و آل محمد سید المرسلین سید الموحدین سید المؤمنین سید المرابطین سید الموافقین سید المقاتلین سید المتطهرین...».

انجام: «..و صل ذلک بخیر الاخرة و نعیمها یا ارحم الراحمین صلوات الله و صلوات ملائکة و انبیائه و رسله و جمیع خلقه علی محمد و آل محمد. والسلام علیه و رحمة الله و برکاته».

۲ـ دعاء التوسل «۸۸ـ ۹۱» (عربی)

دعایی کوتاه که در آن به نام مبارک ائمه هدی تمسّک و توسل شده و این غیر از دعای توسل معروف کنونی است.

آغاز: «یا حی قبل کل حی یا حی بعد کل حی یا حی مع کل حی یا حی حین لا حی یا حی تبقی و یفنی کل حی یا حی لا اله الا انت یا حی یا کریم یا محیی الموتی یا قائم علی کل نفس بما کسبت....».

انجام: «..و اوصیائه و احبائه و انصاره و خلفاءه المؤمنین و حججک البالغین من اهل بیت الرحمة المطهرین الزاهدین اجمعین صل علی محمد و ال محمد وافعل بی ما انت اهله یا ارحم الراحمین».

هردو نسخ سده ۱۳. روی برگ اول تملک محمدرضا در ۱۳۱۲ در اصفهان هست.

۹۱ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۹۰۳ ﴾

۱ـ الاعراب فی قواعد الاعراب «۱ـ ۱۱» (نحو ـ عربی)

از: ابن هشام عبدالله بن یوسف انصاری.

انجام: «و کثیر من المتقدمین یسمون الزایدة صلة و بعضهم یسمیه مؤکداً و فی هذا القدر کفایة لمن تأمله و الحمد لله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً حمداً کثیرا».

۲ـ ارشاد الهادی «۱۱ـ ۱۹» (نحو ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی ـ ۷۹۳ق.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل بکلمته علم الاعراب مرفوع البناء منصوباً باللواء مجرور ذیل الشرف بنجم القضاء فوق السماء».

انجام: «مثل زید حسن وجهه و جاءنی الحسن وجه و الثلاثة یجوز اضافتها الی المعمول مثل....».

کتاب اول نسخ سلطان بن حسن جزائری در ۱۰۳۳. از آغاز نقص دارد.

کتاب دوم تحریر سده ۱۱، آخرش ناقص است.

۱۹ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۲۹۱۱ ﴾

۱ـ مشواق« ۱ـ ۲۰» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، ۱۰۰۷ ـ ۱۰۹۱ ق.

رساله کوتاه در توجیه و تفسیر اصطلاحات صوفیانه و رفع ابهام و ایراد ظاهر بینان از اطلاق این اصطلاحات که در سه فصل تنظیم شده است: اول؛ در بیان سبب انشا اشعار در اشاره به معنی و حقایق. دوم؛ در بیان درجات و مراتب سخن و انواع و اصناف آن. سوم؛ در بیان سبب تعبیر از معانی حقایق به الفاظ متداوله مشهوره.

چاپ شده است.

[الذریعه ۶۸/۲۱ ـ دانشگاه تهران ۶۶/۱۷ ـ مجلس ۸۷۱/۱۰ ـ سپهسالار ۵۷۴/۵ ـ ملک تهران ۲۱/۹].

آغاز: «نحمدک اللهم یا منتهی قلوب المشتاقین و نشکرک یا غایة آمال المحققین».

انجام:

«بترسا زاده ای دل ده به یکبار مجرد شود ز هر اقرار و انکار»

۲ـ استعارات« ۲۱ـ ۳۰» (عرفان ـ فارسی)

از: ؟.

مؤلف در حل و توضیح کلمات و اصطلاحات دیوان حافظ که باعث اشتباه در نزد عوام شده بود این رساله را تالیف نمود و کلمات عرفانی را از دیدگاه آنان معنی کرده است.

آغاز: «بدانکه اهل تحقیق الفاظ خط و خال و غیره در سلک نظم کشیده‌اند و هر یکی را مظهر معنی عظیم کرده‌اند و حقایق و دقایق را در این خلط نموده‌اند علی الخصوص اشارات و نکات....».

انجام: «..تجلی جمال مهر و محبت را گویند، وجود صفای عاشق و معشوق را گویند، وصال دریافتن اسرار و مراقبت را گویند، هجر بند اهتمام طلعت معشوق را گویند، تمت الاستعارات».

هردو نستعلیق مجرم، نائینی در سده ۱۳.

۳۱ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۹۱۵ ﴾

۱ـ نفی تشکیک الذاتیات (رسالة فی....)« ۱ـ ۵۹» (فلسفه ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای است متوسط در تقریر دلایل بر نفی تشکیک ذاتیات بالنسبة الی ما هی ذاتی له که بنظر وی در کتابهای پیشینیان مهمل و متروک مانده است، مؤلف این رساله را در زمانی که به تدریس حاشیه جلالیه به شرح جدید تجرید اشتغال داشت به خواهش «میر غلام محمد» شاگردش نگاشته و در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه تنظیم ساخته است.

آغاز: «نحمدک یا من تقدّس ثبوته عن التشکیک. و نعوته عن الترکّب و التفکیک. جلّ جنابک عن التکلیّف فلا یعتریک تضعّف و الاشتداد. و علت ساحتک عن التکمّم...».

انجام: «..واقتضاؤه لامر آخر غیر ما یقتضیه المطلق و هو [.....] لیس محذوراً و لنختم الکلام ههنا حامداً لربّ العالمین مصلیّا علی رسوله الامین و آله المعصومین قائلاً ربّ زدنی علماً و الحقنی بالصّالحین»

۲ـ اثولوجیا «۶۵ـ ۱۶۹» (فلسفه ـ عربی)

از: ارسطاطالیس.

به جلد ۱ ص ۲۳ رجوع شود.

رساله‌اول تحریر سده ۱۱ با یادداشت تملک محمد ظهیرالدین بن ابوالقاسم مهدی در ۱۱۶۶ق.

رساله دوم نستعلیق مقیم بن ابراهیم دماوندی در سده ۱۱.

۱۷۲ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۲۹۲۰ ﴾

۱ـ شرح شواهد شرح عوامل« ۱ـ ۵» (نحو ـ فارسی)

از: نظام الدین بن احمد اردبیلی.

آغاز: «این ایضاح ابیات شرع عوامل است که...لله لا یبقی علی الأیام ذوحید....یعنی قسم به خدا که باقی نمی‌ماند بروزگار صاحب شاخهای گره گره که ثابتند....».

۲ـ صرف منظوم «۶ـ ۷» (فارسی)

از: ؟.

منظومه مختصری در بیان اوزان اسم و فعل در صرف عربی که در ۴۰ بیت سروده شده است.

آغاز:

«صرف اللّسان نحو ثنائه اولی و عطف البیان الی نعت خاتم انبیائه احری

کلمات عرب سه قسم بود نامشان فعل و حرف و اسم بود...»

انجام:

«...باشد آن صیغه را لقب معتّل بر تو سازد مفصّل این مجمل

حرف علّت به جای فاء باشد لقب و... می‌باشد»

هردو تحریر سده ۱۳.

۷ برگ ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۹۳۵ ﴾

۱ـ سی فصل« ۱ـ ٥٦» (کلام ـ فارسی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجار کرمانی.

مؤلف گفته که میرزا محمد باقر اصفهانی قمی نامه‌ای نوشته و در آن راجع به عقاید شیخیه سی سؤال نموده، پس وی برای رفع شبهات وی و دیگران که سوالاتی برای وی فرستاده‌اند این رساله را نوشته و به آن‌ها پاسخ داده است، وی برای سهولت و دسترسی به سوالات، ابتدا سوالات را به ترتیب در ابتدای رساله آورده و بعد به پاسخگویی آنها پرداخته است، این رساله در ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۶۹ ق در روستای علی آباد کرمان پایان یافته است.

[**فهرست کتب مشایخ ۱۸۸/۲ ـ الذریعه ۲۹۱/۱۲**].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمّد و آله الطاهرین...چنین گوید بنده...چون رسید نوشته از مخدوم مکرم و مطاع معظم جناب [....] صاحب اثر....»

انجام: «..و بسیاری از این سؤالات را در سایر کتب نوشته‌ام اگر مفصل خواهید به آنها رجوع کنید مانند ارشاد و هدایت الطالبین و رساله چهار معامله سلوک و رسائل اخلاق و غیر آنها و به همین جا ختم مینمایم».

۲ـ آداب دلّاکی « ٦١ـ ١١٩» (فارسی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجاری کرمانی.

مولف این رساله را به خواهش کربلایی رضا سلمانی که از وی در آداب و شیوه و متعلقات صنعت دلاّکی رساله‌ای را خواسته بود نگاشته شده و در یک مقدمه و ۱۰

باب تنظیم شده است: مقدمه؛ حمام و طرز ساختن آن. اول؛ در حمام رفتن ـ دوم؛ در ادعیه متعلقه بحمام ـ سوم؛ در زایل کردن مو ـ چهارم؛ در کیسه کشیدن ـ پنجم؛ در خضاب کردن ـ ششم؛ در حجامت و زالو انداختن ـ هفتم؛ در کشیدن دندان ـ هشتم؛ ناخن چیدن ـ نهم؛ در ختنه کردن ـ دهم؛ در شانه کردن و عطر بکار بردن.

[مرعشی ۱۳۱/۸ ـ فهرست کتب مشایخ ۲۵۳/۲ ـ (بدون نام خاص)].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین....چنین گوید کریم ابن ابراهیم که برادر روحانی کربلائی رضا شهیر بسلمانی مدتهای مدید بود که خواهش کرده بود از حقیر که رساله برای....».

انجام: «..لکن خواستم بعضی چیزها که مناسبتی به آن دارد و بکار مشتری و سایر مؤمنین می‌آید آنها هم در این رساله نوشته شود لهذا بعضی مطالب دیگر هم برشتهٔ تحریر درآمد پس به همین جا ختم میکنیم این رساله را».

رساله اول بی‌تاریخ. رساله دوم نستعلیق محمد رفیع نائینی در ۱۲۷۲.

۱۶۱ برگ، ۹۸ × ۱۴.

﴿ ۲۹۳۸ ﴾

۱ـ معمّا «۱ـ۵ـ۱» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای متوسط در شرح و توضیح اصطلاحات علم معما که با آوردن شاهد مثال از اسمها در قالب اشعار همراه است.

آغاز:

«...چون ز تاب مهر رویت زاهد خلوت نشین
با خبر یکذرّه نبود چیست آه آتشین»

انجام: «هردم فکند در سر آن زلف چون...».

۲ـ دستور معما = معمای منظوم «۱۰۵ـ ۱۱۰» (فارسی)

از: نور الدین عبدالرحمن جامی، ۸۱۷ـ۸۹۸ق.

از جامی چهار دستور معما در فهرست منزوی معرفی شده است، رساله حاضر دستور معمای شماره چهارم وی است که اصول معما در آن بر پایه سه اصل؛ تسهیلی، تحصیلی و تکمیلی بنا نهاده شده است، این رساله در سال ۸۹۰ق مطابق با کلمه «فیض» پایان یافته است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۸۵/۳ ـ مجلس ۱۳۲/۳ ـ دانشگاه تهران ۳۳۴۹/۱۳ ـ نشریه دانشگاه ۱۵۰/۵].

آغاز:

«چو از حمد و تحیت یافتی کام — بدان ای در معما طالب نام
که اعمال معمایی سه قسمست — که هر یک گنج اسمار طلسمست...»

رساله اول از آغاز ناقص و نستعلیق عبدالکریم در سال ۹۷۹ در شهر ادرنه است.

رساله دوم از انجام ناقص و نستعلیق سده دهم است.

۱۱۰ برگ، ۹ × ۱۴.

﴿ ۲۹۴۰ ﴾

۱ـ زینة المدایح «۱ـ ۵۹» (تراجم ـ فارسی)

از: محمد صادق مروزی ـ هما ـ وقایع نگار، قرن ۱۳.

تذکره‌ای کوتاه در جمع و گردآوری قصاید که در مدح «فتحعلی شاه قاجار» سروده شده است، در ابتدای هر قصیده ترجمه کوتاهی از ناظمین سروده‌ها نیز آورده شده است، این تذکره در یک آرایش و دو پیرایه و یک زیور در سال ۱۲۱۸ق تنظیم شده است:

[الذریعه ۹۵/۱۲ ـ تاریخ تذکره‌های فارسی ۶۸۷/۱ ـ الفبایی آستان قدس/۳۰۰ ـ آستان قدس ۱۸۰/۹].

آغاز: «زینت مدایح و زیب محامد حمد محمودیست جل ذکره که حمدش زینت زبان و بیانش زیب بنان است....».

انجام موجود:

«بر فراز تخت چون خورشید شاه تاج بخش
در برش انجم صفت شهزادگان تاجدار»

۲ـ تذکرهٔ آتش زنه = تذکره منظوم رشحه «۶۰ ـ ۸۵» (فارسی)

از: محمد باقر بن علی اصغر رشحه اصفهانی یزدی، ۱۲۰۳ ـ ۱۲۶۶ ق.

تذکره شعرای فارسی زبان عصر قاجار به نظم است که بدون توضیحی درباره افراد در سه بیت نام شهر و حالات افراد در لابلای مثنوی جمشید و نوروز بنظم آمده است، این شعرا عبارتند از: احمد بیگ اختر، انور ابراهیم خان، میرزا علی اکبر نطنزی، افسرده هندوستانی، میرزا احمد شیرازی، میرزا محمد علی ادیب (ری)، محمد حسین بیگ اختر (ولایت بار فروش)، آزاد، حاج سید محمد آتش (فریدن)، آقا محمد صادق انیس (اصفهان)، کلب حسین آشفته (ایروان)، میرزا محمد قلی الفت (ایل افشار)، میرزا ابوالحسن امید (نهاوند)، میرزا ابوالقاسم (شیراز)، میرزا محمد صادق آرام (یزد)، میرزا محمد علی بهار (داراب)، میرزا محمد رحیم بیدل (اصفهان)، میرزا عبدالباقی باقی (اصفهان)، میرزا زین العابدین بیخود (اصفهان)، آقا محمد حسین بیمار (شیراز)، میرزا داود بینوا (ولایت طوس)، رجبعلی بیک تسلّی (شیراز)، مرتضی قلیخان پریشان (طایفه قراگوزلو)، محمد تقی خان تشنه مراغی (ایل شقاقی)، میرزا حسن تمنا (هرات)، میرزا زین العابدین ثاقب (کرمان)، میرزا علیرضا جلالی (بافق)، جواد (اصفهان)، حسن (نهاوند)، حاجی مهدی حجاب (شیراز)، میرزا حسن حسینی (یزد)، میرزا محمد علی حیران (یزد)، ملا غلامرضا حیران (یزد)، میرزا عبدالرسول حیران (رشت)، آقا سید ابوالقاسم حبیب (شیراز)، آقا

محمد تقی حسرت (همدان)، میرزا ابوالحسن طباطبایی حریف (جندق)، حاج معصوم خاوری (کوزه کنان)، میرزا محمد هاشم خرم (اصفهان)، آقا عبدالمجید خرم (خراسان)، آقا محمد رضا خازن (یزد)، سلطان فتحعلی شاه خاقان (ری)، میرزا فضل الله خاوری (شیراز)، امیر محمود خان خاور، محمد علی میرزا قاجار دولت، آقا بزرگ دانش (اصفهان)، میرزا سید محمد سحاب (اصفهان)، آقاجانی سایل (فارس)، آقا محمد علی سهل (قزوین)، آقا محمد علی شیدا (اصفهان)، میرزا عبدالله شهاب (ترشیز)، هادی بیک شایق (ساکی)، حسینعلی بیگ شرر (بیگدل)، حسنعلی میرزای قاجار شکسته، میرزا حسن ظریف (اصفهان)، آقا بابا عارض (اصفهان)، میرزا محمد حسن کلانتر عالی (شیراز)، هلاکو میرزای قاجار عشق، صفری بیک فردی (زند)، میرزا محمد فروغی (اصفهان)، میرزا ابوالحسن فردوسی (فارس)، میرزا سید یحیی فدائی (یزد)، میرزا حبیب الله قاآنی (شیراز)، آقا عبدالرحیم قضایی (یزد)، سید حسین مجمر (زواره)، منعم (شیراز)، میرزا محمد مطرز (زواره)، میرزا عبدالرزاق مفتون (تبریز)، شیخ محمد حسین مفتون (شیراز)، میرزا محمد مونس (اصفهان)، شیخ عبدالرحیم مایل (اصفهان)، آقا محمد حسین منظر (یزد)، مسکین، میرزا ابوالقاسم قائم مقام مجنون (فراهان)، سید حسن نیاز (اصفهان)، امان الله بیگ نظیر (زنگنه)، محمد باقر بیگ نشاطی، منت علی بیگ نوا (زند)، میرزا عبدالوهاب معتمد الدوله نشاط، میرزا شفیع ملقب به میرزا کوچک وصال (شیراز)، عبدالله بیگ تفرشی وفایی، آقا محمد وفایی (یزد)، میرزا محمد علی وامق (یزد)، آقا محمد صالح وامق (اصفهان)، واقف (خلخال)، آقا محمد کاظم واله (اصفهان)، میرزا محمد حسین وفا (فراهان)، شیخ عبدالوهاب همایون (فریدن)، میرزا ابوالحسن طباطبائی یغما (جندق).

[تاریخ تذکره‌های فارسی ۳۷۲/۱ ـ مشار فارسی ۱۲۵۵/۱ ـ فهرستواره فارسی ۱۸۸۹/۳ ـ الذریعه ۳۲۸/۱۹ (با نام مثنوی نوروز و جمشید)].

آغاز: «اختر احمد بیک:

اختر که ز شمع طبع وقّاد پرتو ز زمین بآسمان داد»

انجام:

«...عیار نقد اخلاص حرم جریان نشد ظاهر

بهر یکسال روزی کعبه آتشخانه بایستی»

هردو بی‌تاریخ و تحریر سده ۱۳. رساله اول ظاهراً از آخر ناقص است و رساله دوم داستان نوروز و جمشید و خطبه کتاب را ندارد.

۹۰ برگ، ۱۰ × ۱۴.

﴿ ۲۹۴۴ ﴾

۱ـ (احتمالاً) موعظة النفس« ۱ـ ۵۵» (اخلاق ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی (۱۰۹۸ قمی).

مؤلف کتابی در ترجمه «تنبیه الراقدین» نگاشته خود بفارسی دارد که در آنجا به موعظه و اندرز نفس خود پرداخته است که با مضامین این رساله بسیار تشابه دارد با توجه به اینکه رساله ملحقه بدین رساله «مباحثة النفس» هموست احتمالاً همان «موعظة النفس» می‌باشد.

[الذریعه ۲۷۲/۲۳].

انجام: «زیرا که اثبات دو فرع اثبات یکی است و چون اعتراف بیکی نمود بر ما لازم نیست که اثبات یکی نماییم بلکه بر او لازم است که دویم را اثبات کند».

۲ـ مباحثة النفس «۵۵ـ ۷۲» (اخلاق ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین قمی شیرازی (۱۰۹۸ ق).

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....اما بعد چون محتاج رحمت الله قادر محمد طاهر

دید که اکثر اهل زمان در قافله‌گاه جهان رحل اقامت انداخته و از سفر پرخطر خویش فراموش ساخته‌اند....».

انجام:

«..غـــــریق رحـــمت ایـــزد کســـی بـــاد
کـــه کـــاتب را بـــه الحـــمدی کـــند یـــاد
در آن وقتی که جمع آیند [اهـل] مشـرق و مـغرب
بـــود دســـتم بـــدامـــان عـــلی بـــن ابـــی طـالب»

هردو نستعلیق محمد زمان بن محمد هاشم در ۱۱۰۴ رساله اول از آغاز نقص دارد.

۸۲ برگ، ۹ × ۱۴.

﴿ ۲۹۴۶ ﴾

۱ـ تحفة المسافرین« ۱ـ ۳۰» (اخلاق ـ عربی)

از: محمد محسن بن عنایة الله.

رساله‌ای مختصر در آداب و کیفیت و اعمال وارده در سفر که در یک مقدمه و شش باب و یک خاتمه تنظیم شده است. مقدمه؛ فیما نذکره من عزم الانسان و نیته فی سفره. باب الاول؛ فی بیان النیة و الوقت (۳ فصل). الثانی؛ فیما یعمل المسافر قبل الخروج (۵ فصل). الثالث؛ فیما یصحبه الانسان معه فی اسفاره (۳ فصل). الرابع؛ فی تعلیم المسافر و نصیحته و حمل السلاح (۷ فصل). الخامس؛.... السادس؛ فیما یعمل ویدعوا فی الطریق (۶ فصل).

آغاز: «الحمد لله الذی سلک بنا طریق ارادته و بعثنا فی [...] محبته الذی جعل الحمد من غیر حاجته.....

۲ـ الاعتقادات « ۳۱ـ ۹۱» **(عربی)**

از: شیخ صدوق.

به جلد ۱ ص ۴۸ رجوع شود.

کتاب اول تا اوائل باب ششم را دارد و هردو تحریر سده ۱۱می‌باشد.

۹۲ برگ، ۱۰ × ۱۴.

﴿ ۲۹۵۷ ﴾

۱ـ الفصول المهمّة فی معرفة الائمة « ۲ـ ۴۷ و ۵۱ـ ٦۷ » **(حدیث ـ عربی)**

از: نور الدین علی بن محمد بن صبّاغ مالکی مکی، (۸۵۵ ق).

این نسخه برگزیده‌ای از آن است.

به جلد ۱ ص ۴۰۳ رجوع شود.

[کشف الظنون ۱۲۷۱/۲ ـ الذریعه ۲۴۶/۱۶ ـ مرعشی ۴۴/۹ ـ الفبایی آستان قدس/۴۳۰].

۲ـ مائة کلمة « ۴۷ـ ۵۱» **(حدیث ـ عربی)**

از: ابوالفضل احمد بن طاهر (صاحب ابی عثمان الحافظ).

مجموع صد کلمه قصار و نورانی از امیرالمومنین علیه السلام که جامع مذکور جمع‌آوری کرده است با حدیث «لو کشف الغطاء...» آغاز و با حدیث «ان العاقل لا یطلق لسانه الا بعد مراجعة فکره و مفاحصة رایه» پایان یافته است.

آغاز: «قال الشیخ الزاهد محمد بن سلیمان بن محمد بن الحسین.... المکنی ابی نصر قال حدثنا ابوالقاسم عبدالواحد بن احمد الکرمانی قال حدثنا ابوبکر بن الحسین بن فرید قال ابوالفضل...».

انجام: «...ان العاقل لا یطلق لسانه الا بعد مراجعة فکره و مفاحصة رأیه هذا اخر الکلمات و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم».

هردو نسخ سده ۱۱.

۶۸ برگ، ۹ × ۱۵.

﴿ ۲۹۵۸ ﴾

۱ـ ادعّیه« ۱ـ۱۳و۱۷ـ ۳٦» (عربی ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه دهاعای فتحیه، شرح شأن نزول سی و سه آیه از کلام الله مجید، دعای حضرت مهدی علیه السلام، حرز امام موسی کاظم علیه السلام، آیات الشفاء فی القرآن، شرح دعای بازوبند، الدعاء المخمس و اسناده، کیفیت نماز شب نیمه شعبان، دعاء امیرالمومنین علمه الاویس القرن، دعاء قنوت الوتر، دعاء الخضر علیه السلام، حرز علوی مصری که در یک مجموعه گردآوری شده است.

آغاز: «اللّهم افتح لنا ابواب خیرک و فضلک و رأفتک و رحمتک و رزقک بفضلک و کرمک یا ارحم الراحمین، و اذا لقوا الّذین آمنوا قالوا امنّا و اذا خلا بعضهم الی بعض...».

انجام: «..مرض و شدة و بلاء و وباء و زلزلة و کل علّة و بلیّة یا سبّوح یا قدّوس یا رب الملائکة و الروح».

۲ـ ترجمه منظوم مناجات عینیّه «۱۳ـ۱۷» (فارسی)

از: ؟.

ترجمه منثور و منظوم (هردو بیت قصیده در یک رباعی) قصیده عینیه و یا مناجات عینیه علی علیه السلام که پس از دو بیت عربی ترجمه منثور و منظوم آن آمده است.

[الذریعه ۲۳۸/۲۲ ـ دانشگاه تهران ۱۲۴/۱۱].

آغاز:

«لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی

تبارکت تعطی من تشآء و تمنع

تبارک بزرگوار بودن و مونلی پناهگاه و تقدیم لک برای تخصیص حمد به خدا چه حمد هرکه هست بحقیقت حمد خداست...».

انجام:

«..یا رب چو شود روز قیامت ظاهر وز هر طرفی شود ملامت ظاهر

در روضه مصطفی برانگیز مرا کز حضرت او شود سلامت ظاهر»

کتاب اول از آغاز و انجام ناقص، تحریر جلال الحسینی و غیاث الدین بن جلال الدین در سده دهم. دعای خضر توسط حسن بن طی مقابله و تصحیح شده با تملک عبدالمحسن بن غیاث الدین و مهر مربع بزرگ «این کتاب از متملقات و جزوکتابخانه احقر فضل الله نوری است» در برگ آخر.

کتاب دوم نسخ و نستعلیق سده دهم.

۳۷ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۹۶۲ ﴾

۱ـ حاشیة تهذی المنطق« ۱ـ۰۰ ۱» (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین عبدالله بن شهاب الدین یزدی، ۹۸۱ ق.

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

۲ـ قلع الآثار« ۲۰۱ـ۱۱۵» (فارسی)

از: محمود بن مسعود طبیب.

رساله‌ای کوتاه در روشهای از بین بردن رنگها از جامه‌ها و پاکیزه ساختن آنها و

ازاله رنگها از پارچه‌ها که با استفاده از آثار پیشینیان برشته تحریر درآورده است، این رساله که در ۵۹ باب (در الذریعه ۴۹ باب) تنظیم شده از کتاب یعقوب بن اسحاق کندی و دیگران اخذ و اقتباس شده است.

[الذریعه ۱۶۶/۱۷ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۴۴۶/۱ ـ دانشگاه تهران ۳۲۸۶/۱۳ ـ سپهسالار (شماره ۸۲۴)].

آغاز:

«شکر حق را که آب رحمت او — محو اثار جرم عصیان کرد
عادلی کز کمال قدرت خویش — قلع آثار ظلم عدوان کرد...»

انجام: «...در زیر او دور کنند سفید گردد و اگر سیاه کرده باشند زودتر به ترنج و اشنان باید شستن و با آب قلیاب و صابون بشوید و به گوگرد دود کند سفید گردد تمت».

کتاب اول بدون تاریخ.

کتاب دوم نستعلیق ۱۰۶۱.

۱۱۷ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۲۹۶۵ ﴾

۱ـ حاشیة المطول« ۱ـ۱۲۸»

(بلاغت ـ عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای بر کتاب «المطول» سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم و در آن اقوال تفتازانی رد یا توضیح داده شده است.

[مرعشی ۱۶/۱۳].

آغاز: «لک اللهم الحمد و المنة و علی رسولک و آله و اصحابه الصلاة و التحیّة افتتح کتابه بعد التیمن بالتسمیة بحمد الله سبحانه....».

انجام: «...یجوزان یکون باعتبار انه لما تخصّص التحریر به علم ان المطلوب بها هو الذکر و هو لیس مذکوراً صریحاً».

۲ـ شرح تشریح الافلاک «۱۳۰ـ ۲۲۴» (نجوم ـ عربی)

از: فضل الله الثانی بن محمد شریف کاشانی (زنده ۱۰۷۲ ق).

رساله‌ای است مفصل در شرح کتاب «تشریح الافلاک» بهاء الدین عاملی (۱۰۳۰ ق) که در ایام صغر سنّ مؤلف بروز پنجشنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۰۷۲ ق بدنبال خوابی از شیخ بهایی برشته نگارش در آمده و روز ۲۵ رجب ۱۰۷۲ ق پایان یافته است.

آغاز: «المنّه لله الذی صیّرنا من المتحیّرین فی خلقة السماوات و الارضین و کرمّنا بالتفکر فی غرایب مبدعاته من العالمین و الصلاة علی خیر الوری سجیة محمدﷺ اکرم الاولین و الاخرین....».

انجام: «..و هی ای القبلة الی خلاف جهة الظل قال هذا ما غفلت عنه عوائق الزمان و لم تتنبه له طوارق..... و الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه محمد و اله الطیبین الطاهرین».

کتاب اول تحریر موسی بن ابو محمد جهرمی در ۱۲۱۰ و کتاب دوم نستعلیق محمد کاظم بن ابو محمد جهرمی در ۱۲۱۳ در دارالسلطنه اصفهان مدرسه جلالیه در محله احمد آباد. حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده».

۲۲۵ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۹۸۳ ﴾

۱ـ برهان قاطع «۵ـ ۲۹» (لغت ـ فارسی)

از: محمد حسین خلف تبریزی.

تاریخ تالیف ۱۰۶۲.

این نسخه فقط مقدمه کتاب را دارد.

به فهرست منزوی ۱۹۲۲/۳ رجوع شود.

آغاز: «فائده اول: بباید دانست که بعضی از علما و مورخین در پارسی نامه چنین فرموده‌اند که پارس پسر پهلو پسر سام بن نوح است و او در عهد خود مالک آن مرز و بوم بوده...».

۲ـ مشارق «۳۱ـ ۸٦» (فلسفه ـ فارسی)

از: ؟.

مؤلف در مقدمه گفته که برای رسیدن به سعادت دنیوی و اخروی باید از حکمت و برهان پیروی کرد و رسیدن بدان از طریق کلمات و اقوال حکما و علما میسور است بدین جهت وی اقوال و نظرات حکما مشائیه و اشراقیه را در این باب جمع‌آوری کرده و همراه اشعاری مناسب بدون ترتیب و تقسیم‌بندی خاص گرد آورده است. نام مؤلف توسط شخص بدخواهی پاک شده است.

آغاز: «خوبترین زورقی که عقلای حکمت پیشه را از گرداب فرات به ساحل نجات تواند رسانید و نیکوترین فلکی که محققان حقایق اندیشه را از لطمات ناسوت به آرامگاه لاهوت توانند کشانید....».

انجام: «..و گویند جهل چون در کاری بود که موافق طبع بود دشوار زایل شود و هرچه ذمیمه است حوالت بطبعیت داده و هرچه حمید است حوالت بنفس ناطقه و عقل مدبره داده والسلام».

هردو تحریر سده ۱۲. مطالب متفرقه ادبی و عرفانی درهامش نسخه نوشته شده.

۹۰ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۲۹۸۹ ﴾

۱ـ شرح غزل حافظ« ۱ـ۰ ۱» (عرفان ـ فارسی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ ق).

در گزارش غزلی از حافظ که با بیت ذیل آغاز شده است:

«در همه دیر مغان نیست چو من شیدایی

خرقه جایی گرو و باده و دفتر جایی»

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۲۴۰/۲ ـ الذریعه ۳۷۶/۱۳ ـ دانشگاه تهران ۲۲۵۰/۶ ـ ادبیات تهران ۵۶/۲ و ۵۹].

آغاز: «دیر است تا به حکم وجوب اداء حقوق اخوت در شرع فتوت و دین مروت بر رقبهٔ قلم سست قدم ادای معنی غزل از سخنان لسان الوقت ترجمان الزمان حافظ محمد شیرازی...».

انجام: «..بلکه به آنچه به ذوق خاص ناظم انسب بود اکتفا نمودم اندکی گفتم و بسیار دگر دانستم تمت».

۲ـ دیوان شوکت« ۱۱ـ ۱٦۵» (فارسی)

از: محمد اسحاق شوکت بخاری (۱۱۱۱/۱۱۰۷ ق).

شامل غزلیات و رباعیات.

به جلد ۲ این فهرست ص ۴۰۳ رجوع شود.

آغاز:

«خدایا رنگ تاثیری کرامت کن فغانم را

بموج اشک بلبل آب ده تیغ زبانم را»

انجام:

«..بـنشین بـزمین بـه چـرخ گـردان مـنشین

یـــعنی کــه بــغیر خــاکســاران مــنشین

بزمی است جـهان کـه آسـتانش صـدر است

بـــالا مـــنشین از هــمه پــایان بــنشین»

رساله اول تحریر سده ۱۲. با مهرهای «ابراهیم علمی» و «علمی» و «یا الهی سید کونین حسین اوده دائم‌گشاده....۱۰۳۸» و «رب اجعلنی مسعوداً کما سمتنی محموداً» به برگ اول. چهارده بیت از دوانی در آخر رساله آمده است.

کتاب دوم نستعلیق ۱۱۸۲. در هامش صفحات حواشی در توضیح معانی ابیات هست.

۱۶۹ برگ، ۹ × ۱۶.

﴿ ۲۹۹۳ ﴾

۱ـ شرح الایساغوجی از حسام‌الدین حسن کاتی« ۱ـ ۲۹» (منطق ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

۲ـ الفیه از شهید اول شمس الدین محمد بن مکی عاملی « ۳۱ـ ٦٥ »

(فقه ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۵۵ رجوع شود.

هردو نسخ سده ۱۲.

۶۵ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۰۰۰ ﴾

۱ـ الصحیفة السجادیة« ۱ـ۱۴۸» (دعا ـ عربی)

از: امام زین العابدین علی بن حسین السجاد علیه السلام.

به جلد ۱ ص ۳۶۲ رجوع شود.

۲ـ ادعیه« ۱۶۱ـ ۲۰۴» (دعا ـ فارسی و عربی)

شامل دعا پس از زیارات ائمه، زیارت جامعه کبیره، ادعیه ایام هفته، ادعیه ایام رمضان، سوره انعام، مناجات عینیه علی علیه السلام.

آغاز: «منقولست از ابن طاوس که این دعا را بعد از زیارت هر یک از ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین می‌باید خواند. بسم الله الرحمن الرحیم انّی زرت هذا الامام مقرّاً بامامته معتقداً...».

انجام: «و صلّ علیه ما دعاک موحّد و ناجاک اخیار ببابک رکّع».

کتاب اول نسخ ۱۰۳۹. در پایان مناجات خمسة عشر را دارد.

کتاب دوم نسخ سده ۱۱.

۲۰۵ برگ، ۹ × ۱۶.

﴿ ۳۰۰۱ ﴾

۱ـ جواهر الحکم «۳۵ـ ۴۷» (کلام ـ عربی)

منظومه‌ای است پیرامون ۴۰۰ بیت که درباره توحید و مقامات اهل بیت و ائمه هدی علیهم السلام و معتقدات امامیه سروده شده است.

آغاز:

«و باسمه الذی جری به القلم بدئت فی نظم جواهر الحکم
افتتح الثناء بالحمد علی ولیّه مصلّیاً مهلّلاً»

انجام:

«..فـــانّهم عـــنّا المـبعّدونا عـــمّا نـــقول مـتنزّ هـونا
دع زخرف القـول ومـا الغـرام فصفح عن ذکری وقل سـلام»

۲ـ الهاشمیة «۱۹۹ـ ۲۰۸» (اخلاق ـ عربی)

از: محمد بن جعفر حسینی قزوینی.

رساله‌ای کوتاه در اخـلاق و آداب اسـلامی مأخـوذه از کـتابهای اخـلاقی و آداب اسلامی که موقع تربیت و تعلیم فرزندش «هاشم» نگاشته و به نام وی منسوب نموده است.

آغاز: «الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله والصلاة والسلام علی مؤدب من فی العوالم...انه لما وهبنی الله ولداً بـعد ان کـنت اب البـنات سـمّیته بهاشم...».

انجام: «..و نتم هذه الرسالة بحدیث سئل حسین بن علی علیهما السلام مـا اقـبح شـیء قـال الفسق فی الشیخ، و الحدة فی السلطان و الکذب فی ذی الحسب و البخل فی ذی الغنی و الحرص فی العالم تمت».

هردو تحریر سده ۱۳. فوائد مطالب متفرقه در فضائل امیرمؤمنان در ادامه کتاب اول هست.

۲۰۵ برگ، ۹ × ۱۶.

﴿ ۳۰۰۹ ﴾

۱ـ الجنة الواقیة از ابراهیم بن علی کفعمی عاملی «۰ ۱ـ ۵۱» (دعا ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۱۲۵ رجوع شود.

۲ـ خلاصة الاذکار از محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی «۵۸ـ۱۳۷»

(دعا ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۱۷ رجوع شود. در آنجا به اشتباه خلاصة الافکار چاپ شده است.

کتاب اول تحریر سده ۱۱ با مهر بیضوی «عبده محمد بن محمد سعید رضوی».

کتاب دوم نسخ محمد بن علی بن عبدالله بلادی بحرانی در ۱۱۳۹.

۱۳۷ برگ، ۱۰ × ۱۶.

﴿ ۳۰۱۶ ﴾

۱ـ ترجمه منظوم قصیده برده« ۱ـ ۲۲» (عربی ـ فارسی)

از: محمد حافظ شرف (زنده ۸۱۰ ق).

ترجمهٔ منظوم و آهنگ‌داری از قصیده معروف بردهٔ سرودهٔ «ابو عبدالله محمد بوصیری» (۶۹۵ ق) که در آن از تاریخ و نام خود یاد کرده است:

چون ز هجرت هشتصد و ده سال تازی رفته بود
اتفاق افتاد نظم فارسی اندر رقم
بندهٔ مداح رسولم شهرتم حافظ شرف
نام من باشد محمد من محمد چاکرم

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۷۲۳/۴ ـ دانشگاه تهران ۲۳۶/۲ ـ مخطوطات دارالکتب ۸۸/۱].

آغاز:

«امن تذکّر جیران بذی سلم
مزجت دمعاً جری من مقلة بدم
ای زیاد صحبت یارانت اندر ذی سلم
اشک چشم آمیخته با خون روان گشته بهم...»

انجام:

«تا بجنباند صبا اندر چمن شاخ درخت
یا برانند اشتران رانندگانش بر نغم»

۲ـ اخبار مولد نبیﷺ «۲۴ـ ۳۷» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کهنه در اخبار و روایات مربوط به ولادت پیامبر اکرمﷺ که در آن بیشتر به خلقت نوری رسول اکرمﷺ با استفاده روایات اهل سنت پرداخته شده است.

آغاز: «هذا ما ورد فی بیان المولد النبیؑ قد ورد انّ الله تعالی قال کنت کنزاً مخفیاً لا اعرف فاحببت ان اعرف بتحقیق است باسناد درست که حضرت....».

انجام موجود: «...و می‌گریست زیرا که بر وی عظیم و سخت آمدی و آمنه خاتون در آن روزگار که حامله بود عجابتهای بسیار دیده بود از وی کرامتها یافت که تعجب می‌کرد و هیچ....».

رساله اول تحریر سده ۱۱ در ادامه این رساله مناجات منظوم امیرمؤمنانؑ آمده. مهر بیضوی «یا قاضی‌الحاجات» دارد.

رساله دوم تحریر سده ۹ و ۱۰ و از پایان ناقص است.

۳۷ برگ، ۱۲ × ۱۶.

﴿ ۳۰۲۴ ﴾

۱ـ قطع المقال فی نصرة القول بالانفعال «۱ـ ۷۰» (فقه ـ عربی)

از: محمد علی بن محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی، ۱۱۴۴ ـ ۱۲۱۶ ق.

رساله‌ای متوسط در اثبات انفعال آب قلیل در ملاقات با نجس که بدرخواست یکی از اساتیدش و بصورت استدلالی نوشته شده است.

[مرعشی ۱۸۲/۱۱ ـ الذریعه ۱۵۸/۱۷].

آغاز: «احمده علی نواله مصلیا علی احمده و آله و بعد فیقول المذنب القاهر....انه قد امرنی بعض الفضلاء ممن له حق التعلیم علّی».

انجام: «....و فی موثقة عمار فیمن وجد فی اناء له فأرة الحکم بوجوب غسل کل ما

اصاب ذلک المآء و اعادة الوضوء و الصلاة و حیث انتهی الکلام الی الصلاة فلنختم الرسالة بالصلاة علی ختم الرسالة».

۲ـ الحدائق الناضرة فی احکام العترة الطاهرة «۷۲ـ ۱۵۳» (فقه ـ عربی)

از: یوسف بن احمد درازی بحرانی (۱۱۸۶ ق).

به جلد ۱ ص ۲۰۳ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۳۶.

کتاب دوم بی‌تاریخ. فقط مقدمات دوازده‌گانه حدائق را دارد.

۱۵۵ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۳۰۳۳ ﴾

۱ـ فوائد فی المعاملات «۱ـ ۹» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

مجموعه چند فایده کوتاه در مباحث مربوط به معاملات که بصورت نیمه استدلالی نوشته شده، در این نسخه یازده فائده آمده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله...و بعد فقد ترجّح فی نظری ان اکتب ما اشار الیه فکری فی بعض ابواب الفقه علی نحو الاختصار لئلا یذهب عنّی بمرور الایّام...».

انجام موجود: «..فائده ۱۱: بناء علی عدم احتیاج....في التاثیر الی الکاشف....».

۲ـ آگاه کننده عقلاء «۱ـ ۲۵» (اخلاق ـ فارسی)

از: محمد حسن نویسی.

رساله‌ای کوتاه در هشدارهایی به عقلا از حیث شناخت اطراف خود که در یک مقدمه و سه مقصد و یک خاتمه تنظیم شده است: مقدمه؛ مقصد اول؛ در شناختن

عاقل است خود را (در ۴ فصل) مقصد دوم؛ در شناختن غیر خود است (در ۶ فصل) مقصد سیم؛ در شناختن عاقل است عمل خود را (در ۷ فصل) خاتمه؛.....

آغاز: «مقدمه شروع می‌نمایم بنام آن کسی که همیشه بود و است و بودهای غیر او از او پدید آمده است و از او یاری می‌جویم و او را ثنا می‌کنم....».

انجام: «...و از اینها عجیب‌تر کسانی هستند که خود را سزاوار راهنمایی مردم می‌دانند و متوقعند که مردم پیروی آنها را در اخلاق دیانتی و خداپرستی کنند با اینکه اگر درست در عملیات خود تامل...».

هردو ظاهراً بخط مؤلف است و هردو از آخر نقص دارد.

۲۵ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۳۰۳۷ ﴾

۱ـ حاشیة مختصر المعانی «۱ـ۲ ۰۱» (بلاغت ـ عربی)

از: نظام الدین عثمان بن عبدالله خطایی (قرن ۱۰).

به جلد ۱ ص ۱۹۲ رجوع شود.

۲ـ حاشیة حاشیة المختصر المعانی «۳ ۰۱ـ ۲۳۱» (بلاغت ـ عربی)

از: نجم الدین حسین بن شهاب الدین یزدی (۹۸۱ ق).

به جلد ۱ ص ۱۵۳ رجوع شود.

در آنجا تاریخ وفات ۹۹۸ نوشته شده؟.

هردو نستعلیق محمد تقی بن شمس الدین ورکی مازندرانی در ۱۰۷۷. (دومی در مدرسه یوسف خواجه مشهد مقدس نوشته شده).

هردو حواشی دارد و تصحیح شده.

۲۳۱ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۳۰۴۰ ﴾

۱ـ فرهنگ فارسی **(لغت فارسی به فارسی)**

از: ؟.

۲ـ مثنوی **(فارسی)**

شامل صد بیت و کمی از شرح حال سراینده که در زمان ناصر الدین شاه می زیست.

انجام آن:

مبارک نام او آمد هویدا در الف و بلکه هفتاد و دو بالا

دوم نامش به رب گشتی موافق....

۳۷ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۳۰۴۱ ﴾

۱ـ کلید بهشت« ۱ـ ۴۹» **(فلسفه ـ فارسی)**

از: قاضی محمد سعید بن محمد مفید قمی، ۱۰۴۹ ـ پس از ۱۱۰۳ ق.

رساله‌ای کوتاه در مبدأ و معاد که در یک مقدمه و دو قسم تالیف و تنظیم شده است:

المقدم؛ القول بالاشتراک فی الوجود و معانی اسم الله بالاشتراک اللفظی.

القسم الاول؛ فی بیان المسایل الضروریة الواجبة تقدیمها فی صدر الرسالة.

القسم الثانی؛ فی بیان الضروریة الاعتقادیة.

[الذریعه ۱۳۲/۱۸ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۹۸۲/۲ ـ دانشگاه تهران ۳۲۱/۳ ـ مجلس ۲۹/۱۲].

آغاز: «لا اله الا الله، له الکبریاء و الاسماء الحسنی....خداوندا زبان را از لاف و بیان را از گزاف...بدانکه این رساله بر دو قسم است، قسم اول مشتمل است بر جمیع مسایل ضروری از مبدأ و معاد...».

انجام: «..و حاصل این کلام نیز علی الاجمال این است که می‌گویند در وراء این عالم آسمان و زمین و دریا و حیوان الی آخر معناه بالفارسیه هو هو و لا سواه، تمت».

۲ـ رساله در نفی اولویت ذاتی «۴۹ـ ۵۰» **(فلسفه ـ فارسی)**

از: ؟.

تحریر سده ۱۲. در این نسخه رساله اول به ملا وجب علیا (مولی رجبعلی تبریزی) نسبت داده شده.

۵۰ برگ، ۸ × ۱۷.

﴿ ۳۰۴۵ ﴾

۱ـ حاشیة شرح المطالع« ۱ـ ۴۸» **(منطق ـ عربی)**

از: ؟.

به جلد اول ص ۱۷۳ رجوع و با حاشیه میر سید شریف تطبیق شود که ظاهراً غیر از آن است.

آغاز: «بسمله الفیاض الوهّاب اعلم انّ الفیاض ههینا منقول عن معناه اللغوی و هو الکثیر کثرة مخصوصة.... الی معنی الوهاب امّا بلا واسطه...».

انجام: «..آخر ما ینحل منحل الیه المقاصد ای آخر ما ینتهی الیه توقف مجموع تلک المقاصد لا آخر ما یتوقف کل واحد منها علیه فتامل، قوله: فی الحاشیة اشار بقوله تلک المقاصد ان تصور العامة خارج عنها یعنی ان تصور العامه الی التصدیق، تمت».

۲ـ تشکیکات القواعد المنطقیة « ۵۰ـ ۹۳» **(منطق ـ عربی)**

از: عبدالله جیلانی (زنده پیش از ۱۰۹۷ ق).

مؤلف در مقدمه گفته این رساله را در پاسخ کسانی که به مطالب «القواعد المنطقیة» یا «الشمسیة» دبیران کاتبی (۶۷۵ ق) تشکیک کرده‌اند نوشته است، رساله با عنوان «تشکیک ـ الجواب» تنظیم شده است.

آغاز: «الحمد لله ذی الرحمة و الغفران لاهل الذنوب و العصیان و الصلاة علی

رسوله الفارق بین الحق و البطلان.... و بعد یقول اقل الناس استحقاقاً للثواب و اکثرهم مستوجباً للعقاب....هذه رسالة محیطة بتشکیکات فی القواعد المنطقیة».

انجام: «..و لا یخفی ان هذا دلیل لقطع ذلک الاحتمال فالحصر قطعی و انما یذکروه اعتماداً للتنبیه بهذا المعنی بادنی تامل فتأمل».

کتاب اول نستعلیق سلمان درویش بن محمود کلاردشتی در ۱۰۹۰. حواشی با امضاء «ح م سلمه الله» و «ع ف» و «ملا میرزا سلمه الله» و «سلطان سلمه الله» و «استاد الانامی دام ظله» دارد. مهر بیضوی «هو الله الموفق المعین» دارد واقف نسخه مصباح نجم الممالک است. نسخه تصحیح شده است.

رساله دوم نستعلیق ۱۰۹۷. تصحیح شده و حواشی دارد.

۹۳ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۳۰۵۳ ﴾

۱ـ الاحادیث القدسیة (مترجم) = الاربعون سورة «۱۷ـ ۷۱» (حدیث ـ عربی)

(منسوب به) امیرالمومنین علی بن ابیطالب علیه‌السلام.

به جلد ۱ ص ۲۰۵ رجوع شود.

[آستان قدس ۶/۱۴ ـ امام صادق قزوین ۳۰۷/۱].

آغاز: «بسمله الحمد لله....و بعد فهذه....جلیلة و موعظة بلیغة و هی اربعون سورة منتخبة من».

۲ـ نزهة الکتّاب و تحفة الاحباب «۸۰ـ ۹۴ و ۹۵ـ ۱۲۴» (فارسی)

از: حسن بن عبدالمومن مظفری خویی (قرن ۷).

کتابی ادبی است در چهار قسم که بنام «ابوالحرب یولوق ارسلان» (۷۰۴ ق) و پیش از سال ۶۸۴ ق تنظیم ساخته است: ۱ ـ صد آیه قرآن که میتوان آنها را در نامه‌ها گنجانید.

۲ ـ صد حدیث نبوی صلی الله علیه و آله. ۳ ـ صد سخن کوتاه از بزرگان مذهب. ۴ ـ صد بیت عربی و فارسی شده آنها از مؤلف.

[الذریعه ۱۲۲/۲۴ دانشگاه تهران ۲۹۲/۲ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۲۲/۳ ـ کشف الظنون ۱۹۴۵/۲].

آغاز: «الحمد لله الذی تفضل علی عباده بمواهب الانعام و ملاء معادن خواطر الفصحاء ببدایع جواهر الکلام و الصّلاة والسلام علی خیر الانام محمد المصطفی المبعوث لتبیین شرایع الاسلام و...».

انجام:

«تا گرد قطب گردد، بر روی چرخ فرقد
عیش تو باد دائم، اقبال تو مخلّد»

نسخه از برگ ۹۵ شروع و قسم سوم در برگ ۱۲۴ است و پایان و ادامه‌اش در برگ ۸۰ شروع و در ۹۴ پایان یافته است.

کتاب اول نسخ عبدالصمد در ۱۲۷۲. ترجمه فارسی احادیث در لابلای سطور نوشته شده.

کتاب دوم تحریر سده ۱۳.

۱۲۵ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۰۷۲ ﴾

۱ ـ رسائل فرقه بهائیه (فارسی ـ عربی)

از: ؟.

مجموعه چند رساله و نامه و مکتوبات فرقه ضاله بهائیت است.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۱۳ رجوع شود.

آغاز: «لک الحمد یا الهی و اله الناس و مقصودی و مقصود العارفین و محبوبی و محبوب الموحدین و معبودی و معبود المقربین...».

انجام: «..و الارکان بان یری الفهم والعلم من الله و یراعی الفقرآء بالمال و غیره ویطلب من الله.

تحریر سده ۱۳.

۱۰۳ برگ، ۹ × ۱۲.

﴿ ۳۰۷۳ ﴾

۱ـ مخزن الفرائد فی اصول العقائد« ۱ ـ ۲۸» (کلام ـ فارسی)

از: محمد حسین بن عبدالمحمد نائینی، قرن ۱۳.

رساله‌ای کوتاه که مؤلف برای تدریس در «مدرسه مبارکه فاتحیه نائین» در ۲۶ درس نگاشته است.

آغاز: «بسمله، درس اول؛ در معنی مسلمان: س، مسلمان کیست؟ ج، مسلمان کسی است که اعتقاد به اصول دین اسلام داشته و عمل بفروع دین اسلام بکند...».

انجام: «..پس ما باید اعتقاد بتمام اینها داشته باشیم و بدانیم اعتقاد باینها از ضروریات مذهب ما می‌باشد.

۲ـ فروع دین اسلام «۲۹ ـ ٦٦» (فقه ـ فارسی)

از: محمد حسین بن عبدالمحمد نائینی، قرن ۱۳.

رساله‌ای کوتاه در فروع و احکام شرعی مبتلا به مکلفین که برای تدریس در «مدرسه مبارکه فاتحیه نائین» بصورت سوال و جواب در ضمن ۳۶ درس نگاشته شده است.

انجام: «زکاة آن یک گوساله است که داخل سال دویم شده باشد و هرگاه به چهل رسید زکاة آن یک گوساله است که....».

هردو بی‌تاریخ. رساله دوم ناتمام.

۸۱ برگ، ۹ × ۱۱.

﴿ ۳۰۷۷ ﴾

۱ـ تشریح الافلاک« ۱ـ۱۴» **(نجوم ـ عربی)**

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی.

آغاز: «ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النار...».

۲ـ النجوم«۱۵ـ ٦۷» **(نجوم ـ عربی)**

از: شیخ حنیف الدین (یا حفید الدین).

رساله‌ای است در اصول و قواعد علم نجوم و تقسیمات زمین بر اقالیم که برای شاه عباس اول تالیف و در یک مقدمه و دو مقاله تنظیم شده است:

المقدمة؛ فی بیان ما یجب العلم به قبل الشروع فی هذا العلم. المقالة الاول؛ فی بیان الافلاک و ما یتعلق بها(۶ باب). المقالة الثانیة؛ فی بیان هیئة الارض و قسمتها الی الاقالیم (۱۱ باب).

آغاز: «الحمد لله الذی انقادت لامره العقول و الافلاک و حارت فی بیداء عظمته....الفکر و الادراک...».

رساله اول نسخ عبداللطیف بن حسین بن محیی الدین بن عبداللطیف در ۱۰۹۲. تصحیح شده. تملک محمد حسین اصفهانی در ۱۳۳۸ و مهر بیضوی «محمد حسین بن محمد الموسوی» روی برگ اول هست.

رساله دوم تا اوائل باب هفتم از مقاله دوم را دارد. تحریر سده ۱۱.

۶۷ برگ، ۹ × ۱۳.

﴿ ۳۰۸۲ ﴾

۱ـ رسائل فرقه بهائیه **(فارسی ـ عربی)**

مجموعه چند رساله که اولی آنها بصورت سوال و جواب طرح شده است.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۱۴ رجوع شود.

آغاز: «سوال از عید اعظم، جواب: اول عید عصر سیزدهم ماه دوم از اشهر بیان است...».

تحریر سده ۱۳.

۴۴ برگ، ۱۰ × ۱۳.

﴿ ۳۰۸۹ ﴾

۱ـ ترجمه تنبیه الراقدین« ۱ـ ٦١» (اخلاق ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین قمی شیرازی (۱۰۹۸ ق).

رساله‌ای در مواعظ نفس و ذکر مرگ و پند و اندرز با عناوین «فصل ـ فصل» و یک خاتمه و همراه رباعیاتی از مؤلف که توسط خود به فارسی ترجمه مزجی شده است.

[الذریعه ۹۱/۴ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۵۶۹/۲].

آغاز موجود: و با زمره قدسیان هم پرواز گشته و بخطاب مستطاب ان اکرمکم عند الله اتقیکم سزاوار گشته بدانکه این دل بمنزله راکب است و بدن مرکب....».

انجام: «..توبه کنندگان باشیم نه عصیان کنندگان و نه اصرار داشتگان، ای ضامن جزاء نیکوکاران و به اصلاح آورندهٔ عمل مفسدان».

۲ـ شیر و شکر « ٦١ ـ ٦٧» (منظمه ـ فارسی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق).

یکی از چهار مثنوی فارسی ناظم است با دیباچهٔ منثور و شش بخش اخلاقی و اندرزگونه: هشدار بگمراهان، پند به روان گمراه کننده، بدی دانشهای مرسوم، ستایش از دانشهای دین، آرزوی همنشینی با اهل حال و ذوق، توبه.

[الذریعه ۲۷۹/۱۴ ـ مشار فارسی ۳۳۴۴/۳ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۹۷۸/۴ ـ دانشگاه تهران ۳۶۲۵/۱۴ ـ سپهسالار ۲۷۰/۵].

آغاز: «الحمد الله علی جزیل آلائه و اصلی علی اشرف انبیائه، اما بعد این شکسته بسته چند است....در میان عرب مشهور و معروفست...».

انجام:

«پیوسته خجسته پیامش کن مقبول خاص و عامش کن»

رساله اول نستعلیق محمد علی بن ابراهیم بن سلطان حسین جتو (یا)جشوقانی الاصل وزر نه المولد و الموطن در ۱۰۸۷. از اول نقص دارد.

رساله دوم تحریر سده ۱۱. پایان آن نونویس است.

۶۷ برگ، ۸ × ۱۲.

﴿ ۳۰۹۱ ﴾

۱ـ دریچه اخلاق« ۱ـ ۳۷» (اخلاق ـ فارسی)

از: علی مخصوص ـ کاتب الخاقان.

[الذریعه ۱۴۸/۸ ـ مشار فارسی ۲۱۱۷/۲].

آغاز: «الحمد لله علی نعمه و آلائه و....بنده شرمنده علی مخصوص کاتب الخاقان...پنجاه سال از عمر خود را بخدمات فرهنگی بسر برده و اینک که پایان عمر است....».

انجام:

«..سمند بادپا از تک فرو ماند شتربان همچنان آهسته می راند

ختمت مقالة الاولی بعون الله تبارک و تعالی».

۲ـ فلسفهٔ مخصوص «۳۸ـ ۴۴» (اخلاق ـ فارسی)

از: علی مخصوص ـ کاتب الخاقان.

مؤلف در این رساله کوتاه نظرات خاص خود را درباره مباحث اخلاقی برشته

نگارش درآورده و در رمضان ۱۳۵۳ ق از نگارش آن فارغ شده است.

[مشار فارسی ۲۱۱۷/۲ ـ الذریعه ۳۰۹/۱۶].

آغاز: «بسمه، سالهاست بواسطه فرط نسیان از تحریر و بیان از تقریر و دماغ از تعبیر بازمانده دچار بی‌توفیقی و پای‌بند هوا دور از مراحل ترقی و تعالی و محروم از...».

انجام: «..در دامن اسلام و نشو و نمای در ممالک اسلامی تازه از کلاس شروع سخن گوئیم و ... در بدیهیات نمائیم.

هردو نستعلیق مؤلف در ۱۳۶۵. درپایان نامه‌ای ازمحمدکاظم حسینی تهرانی عصار آمده که شاید بخط خودش باشد.

۴۴ برگ، ۱۰ × ۱۸.

﴿ ۳۰۹۳ ﴾

۱ـ الاثنی عشریه فی الحج« ۱ـ ۳۹» (فقه ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق).

رساله‌ای مختصر و کوتاه در بیان احکام و اعمال حج که در تقسیمات دوازده‌گانه بطور اجمالی آورده شده و در برخی موارد به ادله و اقوال فقها نیز اشاره شده است.

به ج ۱ ص ۲۲ رجوع شود.

[الذریعه ۱۱۵/۱ و ۱۱۷ ـ مجلس ۸۹/۲۵ ـ مرعشی ۲۸۱/۱۲ ـ کتابخانه مراغه/۱۶۸].

۲ـ الاثنی عشریة فی الصوم «۳۹ـ ۸۴» (فقه ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق).

رساله‌ای مختصر در احکام روزه که در هشت فصل تنظیم شده است هر فصل دوازده حکم دارد و در انتها نیز دوازده امتیاز برای ماه مبارک رمضان با استفاده از

کتاب و سنت شمرده شده است، این کتاب در آخر ماه شعبان ۱۰۱۹ ق تـالیف شـده است.

[الذریعه ۱۱۳/۱ ـ مجلس ۸۹/۲۵ و ۶۰/۴ ـ مرعشی ۳۴/۱ ـ مشار عربی/ ۱۸ ـ کتابخانه مراغه/ ۱۶۷].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل الصوم جنة من النار و الصـلاة عـلی اشـرف الخـلایق محمد و آله الاطهار...».

انجام: «۱۲ ـ انّ ثواب تلاوة آیة واحدة فیه کثواب ختم القرآن فی غیره».

هردو نسخ ۱۳۱۳.

۸۴ برگ، ۴ × ۸.

﴿ ۳۱۹۱ ﴾

۱ـ مرکبات (رساله در...) «۲ ـ ۲۴» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای در مرکبات مستعمل که دارای فوائد و خواص بسیاری هستند و در چند باب تنظیم شده است: الاول؛ فـی المـفرحـات. الثـانی؛ فـی المـعاجین. الثـالث؛ فـی الجوارشات. الرابع؛ فی الاطریفلات. الخامس؛ فی المربیات.

آغاز: «بسمله الحمد لله....الباب الاول فی المفرحات بدانکه این رساله‌ایست دویم از مفتاح آخر که ذکر کرده خواهد شد مرکبات مستعمل در وی والله الموفق و به ثقتی و اعتمادی مفرح یا قوتی: خفقان و وسواس را....».

انجام: «..مربای شقاقل مجامعت را قوت دهد و باه را زیاده کـند و نـعوظ هـرچـه تمامتر آورد و در امر باه مفید است صفت آن بستاند شقاقل تازه و اگـر تـازه نـباشد خشک را بخیساند یک شبانه روز و آب آن بریزد...».

۲ـ مفردات معصومی = مفردات نامی = مفردات صحت «۲۹ ـ ٦۹»

(طب ـ فارسی)

از: محمد معصوم بن سید صفای حسینی ترمذی اصلاً و بکری مسکناً و نامی تخلّصاً، ۹۴۴ ـ ۱۰۱۹ ق.

رساله‌ای در بیان امراض و دردهای بدن و بیان درمانها و ادویه‌جات آنها که در ۲۶ باب تنظیم شده است: ۱ ـ در علاج امراض. ۲ ـ در علاج امراض چشم. ۳ ـ در علاج امراض گوش. ۴ ـ در علاج امراض بینی. ۷ ـ در علاج امراض دهان. ۱۰ ـ علاج امراض حلق. ۱۲ ـ علاج امراض درد دل. ۱۵ ـ علاج امراض جگر. ۱۸ ـ علاج امراض مقعد. ۲۲ ـ علاج امراض پشت سرین و دست و پا. ۲۶ ـ در فواید متفرقه.

[نسخه‌های خطی فارسی ۶۰۲/۱ ـ الذریعه ۲۰/۷ و ۶۴/۱۷ ـ نشریه دانشگاه ۳۶۲/۳].

آغاز:

«بسمله حمد خداوند گو، کش بدر کبریا
هست برابر به هم حشمت شاه و گدا
هرکه بتحقیق دید جانب ذرّات را
نایدش اندر نظر در دو جهان جز خدا...»

هردو تحریر سده ۱۱. رساله اول کمی از باب آخر را ندارد. رساله دوم ناقص است.

۷۰ برگ، ۱۵ × ۲۴.

﴿ ۳۱۹۳ ﴾

۱ـ قرآن کریم «۲ ـ ۳۰۲»

همین نسخه در جلد اول ص ۱۸ نیز یاد شده.

۲ـ فالنامه قرآن «۳۰۳ـ۳۱۲» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای است در فال گرفتن از قرآن بدین صورت که کسی میخواهد از قرآن فال گیرد باید سوره توحید و ده بار صلوات بر پیامبر را بخواند و سپس دعایی را قرائت و صفحه‌ای از قرآن را باز کند، هفت ورق بشمارد و در هفتمین سطر حرف اول هرچه باشد فال اوست و بصورت شعر و نثر آورده است.

آغاز:

«گر بخواهی فال مصحف بنگری آنچه شرط است اندرو رو نگذری
برشمارم هر یکی را پیش تو تا نگردد بد ازان اندیش تو...»

انجام: «...امام ناطق جعفر صادق علیه السلام و شیخ حسن بصری گوید این خداوند فال از دنیا بیرون نرود تا پیغمبر را علیه السلام در خواب نبیند و هر که پیغمبر را علیه السلام در خواب ببیند مراد دو جهانی او برآید ان شاء الله تعالی».

قرآن مجید نسخ سال ۹۰۹ و رساله دوم نستعلیق ۹۰۹. قرآن مجید مذهّب است.

۳۱۲ برگ، ۱۶ × ۲۵.

﴿ ۳۲۰۷ ﴾

۱ـ الرواشح السماوية فی شرح الاحاديث الاماميّة «۲ـ ۵۳» (عربی)

از: محمد باقر بن محمد حسینی استر آبادی ـ میرداماد (۱۰۴۱ ق).

مؤلف قصد داشت شرحی بر احادیث «الکافی» ثقة الاسلام کلینی (۳۲۸ ق) بنویسد ابتدا توضیحی بر خطبه کافی نوشته و سپس ۳۹ راشحه که درباره مسایل دراية الحديث، ترجمه برخی راویان و آخرین آنها درباره برخی مباحث اصول فقه است آورده و سپس به شرح برخی کتابها از جمله عقل و جهل و توحید پرداخته ولی ناتمام مانده است.

[آستان قدس ۲۶۵/۱۴ ـ الذریعه ۲۵۷/۱۱ ـ مشار عربی/۴۹۲].

آغاز: «بسمله الحمد لله رب العالمین حمداً ینبغی لکرم وجهه و یلیق بعزّ جلاله زنة عرشه و عدد علمه».

۲ـ التعلیقة السجادیة «۵۴ـ ۲۴۰» (حدیث ـ عربی)

از: مراد بن علیخان تفرشی، ۹۶۵ ـ ۱۰۵۱ ق.

شرح بر «من لا یحضره الفقیه» شیخ صدوق قمی (۳۸۱ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده و در دوشنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۰۴۴ ق بپایان رسیده است.

به جلد ۱ این فهرست ص ۹۵ رجوع شود.

[الذریعه ۲۲۳/۴ ـ آستان قدس ۱۵۱/۱۴ ـ مرعشی ۸۵/۱].

کتاب اول نسخ سده ۱۲ در اصفهان. حاشیه از مؤلف با امضاء «منه» دارد. مهر مربع «افوض امری الی الله عبده احمد ۱۱۱۹» بر برگ اول است. تصحیح شده.

کتاب دوم نستعلیق جلال الدین محمد بن عماد الدین محمود لاهیجی در ۱۱۰۹ در اصفهان. حواشی از مؤلف با امضاء «منه رحمه الله» دارد. تصحیح شده و در دو برگ پایانی اسانید من لا یحضره با تعداد روایاتشان آمده. تملک با مهر بیضوی «محمد حسین الحسینی» در برگ آخر دارد.

۲۴۰ برگ، ۱۸ × ۲۴.

﴿ ۳۲۲۹ ﴾

۱ـ تخت الرمل «۱ـ ۴۹» (فارسی)

از: ؟.

کتابی در رمل و اصول و قواعد و اشکال مختلف آن که در هفت اقلیم تنظیم شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله....و بعد هذه الرّمل من کتاب الاقلیدی جهت از جهان الرمل که آنرا تخت الرمل دانسته‌ایم مشتمل بر هفت اقلیم اقلیم اول در قاعدهٔ سالیانه به

طریق جمهور و استادان....».

انجام: «و این اشکال شانزده‌گانه منسوبات خانه های خودند».

۲ـ مفتاح الکنوز «۴۹ـ ۷۲» (رمل ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای در اصول و مبانی علم رمل که در دو ضابطه و هر کدام در چند باب تنظیم شده است.

ضابطه اول؛ در معرفت رمل (۶ باب).

ضابطه دویم؛ در احکام رمل (۶ باب).

آغاز: «بسمله مصنف چنین می‌فرماید که این مختصر را در محروسه یزد تصنیف کرده نامش را مفتاح الکنوز نهاده پس بنابراین بر دو ضابطه قرار داده ضابطه اول در معرفت رمل بر ۶ باب....».

انجام: «در عناصر هر یکی غالب باشد در آن عمل باید کرد با بخورش تا تأثیر بخشد».

هردو نستعلیق سده ۱۳.

۷۲ برگ، ۱۷ × ۲۶.

﴿ ۳۲۳۴ ﴾

۱ـ دیوان عراقی «۱ـ ۱۸۱» (فارسی)

از: فخر الدین ابراهیم بن بوذر جمهر عراقی، (۶۸۸ ق).

مقدمه‌ای مشتمل بر زندگی ناظم در ابتدا آمده است و شامل قصاید، غزلیات و رباعیات است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۳۵/۳ ـ مشار فارسی ۲۳۴۹/۲ ـ مجلس ۳۵۵/۱۷ ـ سپهسالار ۴۳۰/۳ ـ نشریه دانشگاه ۶۷۴/۴].

آغاز: «بسمله حمد بی‌حد و مدح بی‌عد حضرت احدی و جناب صمدی را که به یک اشاره کن موجودات را...

راه باریک است و شب تاریک و مرکب لنگ و پیر

ای سعادت رخ نمای و ای عنایت دستگیر...»

انجام:

«....زین سخنها خلاصه دانی چیست آنکه دور از تو من بدانم [ندانم] زیست

گرچه داری چو من هزار هزار ختم گشت این سخن بدین گفتار»

۲ـ اصطلاحات صوفیان «۱۸۲ـ۱۹۰» (عرفان ـ فارسی)

از: فخر الدین ابراهیم عراقی (۶۸۸ ق).

رساله‌ای کوتاه در بیان معانی و مرادات صوفیان از بکار بردن اصطلاحات خاصه در آشعار و کتابهای مربوطه است.

این نسخه دیباچه را ندارد.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۰۳۷/۲ ـ نشریه دانشگاه ۴۴۵/۴ ـ مجلس ۱۸۰/۲ ـ مخطوطات دارالکتب ۲۵۵/۱].

آغاز: «بسمله در اسامی معشوق و آنچه بدان متعلق است میل رجوع را گویند به اصل خود بی‌شعور و آگاهی از اصل مقصد همچون رجوع طبیعی چون جمادات و طبایع اربعه که بی‌اختیار مایل اصلند....».

انجام: «...و ارباب جاده طریق را ختم کار به شست‌وشو باشد تا از آن جمله قوله تعالی و ختامه مسک و فی ذلک فلیتنا فس المتنافسون باشند تمّ الرساله».

هردو نستعلیق سده ۱۳. دیوان تصحیح شده. مهر بیضوی «شعاع» و «شعاع ۱۳۱۵» دارد تملک امین ... محمد هاشم حسینی ذهبی در پایان هست.

۱۹۰ برگ، ۱۲ × ۲۰. با جلدی نفیس.

﴿ ۳۲۴۰ ﴾

۱ـ کبری فی المنطق از میر سید شریف علی بن محمد جرجانی «۲ـ۱٦»

(منطق ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

۲ـ سی فصل از خواجه نصیر الدین طوسی «۱٦ـ ۳٦»

به جلد ۲ ص ۴۹۵ رجوع شود.

هردو نستعلیق سده ۱۳. و هر دوحاشیه‌نویسی دارد و رساله دوم تصحیح شده است.

۳۶ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۳۲۴۱ ﴾

۱ـ منتخب الذخائر «۱ـ ۱٦٦»

(فقه ـ فارسی)

از: علی بن محمد رشتی جیلانی (زنده ۱۲۲۸ ق).

رساله‌ای متوسط که گزیده و انتخاب کتاب دیگر مؤلف بنام «ذخائر النشأتین» است که به جهت بسط و گستردگی در این رساله تلخیص و بصورت سوال و جواب و در اختیار مراجعه کنندگان قرار داده شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله....اما بعد پس چنین گوید اکمل العباد في النقصان وانقصهم في كمال الايمان».

انجام: «...از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که آن حضرت فرمود پیغمبر صلی الله علیه و آله بر اسودین اخطار می‌کرد عرض کردم رحمک الله و ما الاسودان فرمود خرما و اب و به زبیب یعنی مویز و آب سحر می‌کردند».

۲ـ وسیلة التجارة = منتخب الذخائر «۱۶۷ـ۱۹۷» (فقه ـ فارسی)

از: علی بن محمد رشتی جیلانی (زنده ۱۲۲۸ ق).

رساله‌ای کوتاه در احکام تجارت و معاملات که برای استفاده مقلدین و مراجعه کنندگان بصورت سوال و جواب (۲۰ سوال) تنظیم و از کتاب بزرگ و مفصل مؤلف بنام «ذخائر النشأتین» تلخیص شده است.

نگارش رساله در اول ذیقعده ۱۲۲۸ ق پایان یافته است.

آغاز: «بسمله الحمد لله....اما بعد بر رای صواب نمای برادران ایمانی مخفی نماند که بعضی از اخلّای روحانی از نیکوکاران تجّار از این اقل عباد الله.....خواهش نمودند که رساله مبسوطه در تجارت....».

انجام: «..التماس دعا از برادران دینی می‌کنم که مشغول مطالعه این مختصر باشند بدان عمل نمایند خدای تعالی این اقل را در دنیا و آخرت برکت محمد و....موفق بدارد».

رساله اول تحریر ۱۲۲۸ و رساله دوم تحریر سده ۱۳. مهر بیضوی «عبده علی اصغر» دارد.

۱۹۹ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۳۲۴۶ ﴾

۱ـ حاشیة اثبات الواجب القدیم «۱ـ ۵۰» (کلام ـ عربی)

از: مولانا محمد حنفی تبریزی (قرباغی).

حاشیه متوسطی بر رساله «اثبات الواجب القدیم» جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ ق) است که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است، این رساله در سال ۹۲۶ ق پایان یافته است.

[الفبایی آستان قدس/۱۸۳ ـ کشف الظنون ۸۴۲/۱ ـ مرعشی ۳۰۸/۶].

آغاز:.« بسمله الحمد لمن تقدس جنابه عن ان یکون شریعة لکلّ واردٍ و تنزه عن ان یطلع علیه الاّ واحد بعد واحد تحیّرت العقول و الافهام في کبریاء ذاته....».

۲ـ حاشیة مختصر المعانی «۵۳ـ ۹۲» (بلاغت ـ عربی)

از: نظام الین خطایی، قرن ۱۰.

به جلد ۱ ص ۱۹۲ رجوع شود.

هردو نستعلیق محمود بن صادق بن نور محمد حسنلو ساکن شروان من محال سعدان‌رود در قریه قرابقال. کتاب اول بی‌تاریخ و کتاب دوم در ۱۱۳۲ در خدمت استادی ملا اسماعیل آخوندی. کتاب اول حواشی با امضاء «محیی الدین» و «قاضی زاده» و «چلپی» و «شیخ زاده» و «گیلانی» و «عبدالرحمن کردی» و «مصلح الدین» با مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» داردو تصحیح شده.

کتاب دوم حواشی با امضاء «محمد امین» و «فیض الله» و «میرزا جان» و «حسن چلپی» و «گیلانی» و «خواجه ابوالقاسم» دارد.

تصحیح شده.

۹۲ برگ، ۱۵ × ۲۰.

کتاب اول از آخر و کتاب دوم از آغاز نقص دارد.

﴿ ۳۲۴۸ ﴾

۱ـ دیوان فرخی «۱ـ ۱۱۷» (فارسی)

از: ابوالحسن علی بن جولوغ فرخی سیستانی (۴۲۹ ق).

[الذریعه ۸۱۹/۹ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۶۲/۳ ـ ملی تهران ۴۱۹/۲ ـ دانشگاه تهران ۴۰۸۰/۱۵ ـ مجلس ۳۶۹/۳].

آغاز: «بسمله

برآمد نلیگون ابری ز روی نیلگون دریا

چو رای عاشقان گردان چو طبع بیدلان شیدا»

۲ـ جنگ« ۱۲۰ـ۱۴۱» **(فارسی)**

دفتری مشتمل بر اشعار و قصائد شاعران ذیل: میرزا ـ فتحعلی خان صبا ـ محبوب ترشیزی ـ شهاب ترشیزی ـ میرزا معصوم محیط ـ محمد تقی سپهر کاشانی ـ فضل الله خاوری ـ فاضل خان راوی ـ محمد رضا مونس بارفروشی ـ میرزا محمد تقی نوایی ـ میرزا عباس بساطی هزار جریبی ـ میرزا محمد تقی علی آبادی صاحب ـ محمود خان خاور ـ رضا قلیخان هدایت ـ میرزا ابوالقاسم قائم مقام ـ میرزا طاهر سبزواری ـ وصال شیرزای ـ میرزا صادق هما مروزی ـ سلمان ساوجی (قصیده بی نقطه) ـ قطران تبریزی ـ امیر معزی سمرقندی ـ عبدالواسع جبلّی ـ جمال الدین اصفهانی ـ رشید الدین وطواط ـ حکیم سنایی ـ اسدی طوسی ـ عمادی غزنوی ـ هدایت دامغانی ـ رودکی سمرقندی ـ محمد مکنون کازرونی ـ یغما جندقی ـ سحاب نشاط اصفهانی ـ انیس اصفهانی ـ حسن قمی ـ منصف ـ صهبا قمی ـ آذر بیگدلی ـ شفایی ـ بحر ـ راوی گروسی ـ میرزا رحیم بیدل ـ محیط ـ طایر شیرازی ـ مسکین ـ نصرت طالشی ـ فکرت لاهیجی ـ ملا مجد ساروی ـ ذوقی ـ مجمر ـ قابل ایروانی ـ هلالی جغتایی ـ سید محمد ضیایی کازرونی ـ مسجدی ـ عنصری بخارایی ـ مکنون کازرونی ـ رونقی بخارایی ـ لسانی شیرازی ـ مشرف الدین ـ اهلی شیرازی ـ صاحب مازندرانی ـ میرزا ابوالقاسم همدانی ـ میرزا محمد حیرت.

هردو تحریر سده ۱۳. کتاب اول از آخر نقص دارد. با مهر بیضوی «شعاع».

۱۴۲ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۲۵۵ ﴾

۱ـ انیس الموحدین« ۱ـ ۵۰» **(کلام ـ فارسی)**

از: مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی، (۱۲۰۹ ق).

رساله‌ای متوسط در مباحث کلامی و اعتقادی شیعی که در پنج باب تنظیم شده

است: ۱ ـ در اثبات صانع تعالی شانه (یک مقدمه و دو فصل) ۲ ـ در نبوت (چهار فصل) ۳ ـ در امامت (یک مقدمه و هفت فصل) ۴ ـ در نبوت خاصه ۵ ـ در معاد.

[الذریعه ۴۶۶/۲ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۸۹۵/۲ ـ سپهسالار ۲۲۰/۳ ـ مشار فارسی ۵۹۵/۱ ـ حقوق تهران/۲۰]

۲ ـ مرآت المحققین «۵۱ ـ ٦۵» (عرفان ـ فارسی)

از: محمود بن عبدالکریم شبستری، قرن ۸.

رساله‌ای معروف در عرفان و معرفت نفس که در هفت باب تنظیم شده است: ۱ ـ نفس طبیعی و نباتی و حیوانی و انسانی ۲ ـ صور موجودات ۳ ـ واجب و ممکن و ممتنع الوجود ۴ ـ حکمت آفرینش ۵ ـ مبدأ و معاد ۶ ـ برابری آفاق و انفس ۷ ـ.....

[الذریعه ۲۸۴/۲۰ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۸۴۲/۲ ـ کشف الظنون ۱۶۴۹/۲ ـ دانشگاه تهران ۲۹۵۷/۱۲].

آغاز: «بسمله حمد بی‌حد و ثنای بی‌عدد حضرت ذوالجلالی را که آثار قدرت او در عالم آفاق و انفس چون آفتاب جهان‌تاب در چشم اهل بصیرت تابان است...».

کتاب اول نسخ ۱۲۵۴. آغازش نقص دارد.

کتاب دوم نستعلیق سید زین العابدین بن ابراهیم طباطبائی در ۱۲۳۰.

هردو تصحیح شده است.

۶۵ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۳۲٦۸ ﴾

۱ ـ سرگذشت فانفا «۱ ـ ۳۹» (داستان ـ فارسی)

از: ؟.

کتابی در داستان و سرگذشت شخصی بنام «فانفا» که از زبان فرانسه به فارسی ترجمه شده است.

آغاز: «در اواسط ماه دسامبر هزار و هشتصد و سیزده مسیحی شخص چون سرعت گامهای اسب خویش در جاده عبور می‌نمود که آن جاده از میان جنگل سیاه مابین (بریزاک) و (فریبورک) می‌گذرد سوار چنان....».

۲ـ از عقاب تزار به بیرق سرخ «۴۲ـ ۵۵» (داستان ـ فارسی)

داستان سه جلدی در تاریخ انقلاب روسیه و حوادثی که در میانه سالهای ۱۸۹۴ ـ ۱۹۲۱ م در روسیه رخ می‌دهد که توسط «پیر کراسنف» نوشته شده و این ترجمه فارسی آن است.

تاریخ ترجمه ۱۳۰۹.

آغاز: «مقدمه‌ای که مترجم آلمانی از کتاب اصلی که بزبان روسی است می‌نگارد بقرار ذیل است در اوایل اکتبر سال هزار نهصد و نوزده بود حملات سنگین متفقین در..... غرب و شروع....».

هردو نستعلیق سده ۱۴. کتاب اول تا فصل هفتم و کتاب دوم مقدمه و قسمت اول را دارد.

و کتاب دوم نسخه اصل است و توسط مترجم تصحیح شده و خط‌خوردگی دارد.

۵۵ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۳۲۹۴ ﴾

۱ـ شرح الانموذج اثر جمال الدین محمد بن عبدالغنی اردبیلی «۱ـ ۶۸» (نحو ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۸۶ رجوع شود.

۲ـ الخلاصة في النحو = الفيه از ابن مالك محمد بن عبدالله طايى اندلسى «۶۹ـ۱۲۰» **(نحو ـ عربى)**

به جلد ۱ ص ۵۳ رجوع شود.

کتاب اول نسخ عبدالله بن الله یار شبستری در ۱۲۴۴. از اول ناقص است. حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم نسخ همان کاتب در ۱۲۴۰.

۱۲۰ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۳۳۰۴ ﴾

۱ـ صحيفة بين الحرمين المنزول من نقطة الاولى « ۱ـ ۲۷» **(عربى)**

رساله‌ای در ادعیه و اذکار (باب هفتم در زیارت امام حسین در کربلا) که در هفت باب در هفت آیه تنظیم و از کتب فرقه ضاله بهائیه است.

آغاز: «بسمله ان هذا کتاب قد نزل علی الارض المقدّسه بین الحرمین من لدن علیّ حمید ثم قد فصلت علی ید الذکر».

انجام: «..و لقد نزلنا الصحیفة بالحقّ لقوم یعدلون».

۲ـ الجزاء من نقطة الاولى «۲۸ـ۱۴۵» **(عربى)**

از: ؟.

از کتابهای فرقه ضاله بهائیه است.

آغاز: «الحمد لله الّذی خلق کلّ شیء بامره انا کل لله عابدون هو الّذی في قبضته ملکوت کلشئ».

انجام: «...انه هو العزیز المحبوب سبحانک اللّهم انت تجری کلّ نفس بما کسبت و ان علیک کل یعرضون».

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم نسخ ۱۳۲۱.

۱۴۵ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۳۳۰۷ ﴾

۱ـ الحکمة العرشیة = العرشیة« ۱ـ۱۳» (فلسفه ـ عربی)

از: صدر الدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق).

رساله‌ای مختصر و مشهور در اثبات مبدأ و معاد به روش حکمت متعالیه که در آن از روایات و آیات و اقوال بزرگان سود جسته شده و در دو «مشرق» تنظیم شده است:

المشرق الاول؛ فی العلم بالله تعالی و صفاته و اسمائه و آیاته (در چند قاعده).

المشرق الثانی؛ فی المعاد (در چند اشراق).

[الذریعه ۵۸/۷ ـ مجلس ۶۰۲/۳۸ ـ کتابخانه مراغه/۲۴۸ ـ مرعشی ۲۷۴/۱۷ ـ ملی تهران ۲۱۵/۱۰ ـ مشار عربی/۳۱۶].

آغاز: «الحمد لله الذی جعلنا ممن شرح صدره للاسلام فهو علی نور من ربه».

۲ـ شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام« ۱۴ـ ۱۶» (فلسفه و کلام ـ عربی)

از: عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی (۱۰۷۲ ق).

به جلد ۱ این فهرست ص ۳۵۷ رجوع شود.

هردوناتمام و تحریر محمد رحیم بن محمد بن محمد علی طالقانی در ۱۲۲۳ و ۱۲۲۵. کتاب اول از روی نسخه محمد شاهرودی نوشته شده. و در برگ ۱۳ و ۱۴ اشعاری از اقاجمال خوانساری و آقا حسین خوانساری و آقا رضی خوانساری و شیخ بهائی و خواجه نصیر طوسی و چند ماده تاریخ وفات علمای بزرگ هست.

هردو کتاب حاشیه دارد و تصحیح شده.

کتاب دوم حواشی با امضاء «ع ب» و «میر صدر» و «سید المدققین» و «میرزا حسن بن

الشارح» و «اسمعیل ره» و «عبدالله عفی عنه» و «میرزا نوری» و مهر بیضوی «یا من هو ارحم من کل رحیم دارد».

﴿ ۳۳۲۷ ﴾

۱ـ الفوائد الحائریة القدیمة« ۱ـ ۵۷» (اصول فقه ـ عربی)

از: محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی (۱۲۰۶ ق).

به جلد ۱ ص ۴۱۴ رجوع شود.

۲ـ جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال «۶۰ـ۱۰۴»

(رجال ـ عربی)

از: فخر الدین بن محمد علی طریحی نجفی (۱۰۸۷ ق).

مجموعه اصطلاحات و مباحث رجالی و درایی و نیز نام روات مورد نظر در علم حدیث که بصورت الفبایی و در ضمن یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه تنظیم و در روز یکشنبه هفتم جمادی الآخر ۱۰۵۳ ق بپایان رسیده است.

[الذریعه ۷۳/۵ ـ مرعشی ۵۴/۹ ـ مجلس ۶۱۳/۳۸ ـ مشار عربی/۲۴۵ ـ الفبایی آستان قدس/۱۶۲].

هردو نستعلیق ادریس بن حسین حسینی موسوی در ۱۱۸۸ در ایام تحصیل در کربلا.

کتاب اول از آغاز و کتاب دوم از انجام ناقص است. تصحیح شده.

۱۰۴ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۳۳۳۳ ﴾

۱ـ علاج الاسقام = جراحی = مخزن الفوائد «۲ـ ۲۳۹» (طب ـ فارسی)

از: محمد حسین بن احمد افشار، قرن ۱۳.

کتابی مفصل در اصول جراحی که با استفاده از تعلیمات دکتر پولاک نمساوی مدرس مدرسه دارالفنون ترتیب و در دو جلد هر کدام در چند مقاله (ج اول در مقدمه و سه مقاله و جلد دوم در پنج مقاله) تنظیم شده است:

جلد اول: مقدمه؛ در تعریف عمومی این علم (جراحی).

مقاله اول؛ در بیان مجملی از حمیات و اورام وارده بر اعضای آن(۳ باب).

مقاله ثانی؛ در بیان جراحات وارده بر بدن انسان باقسام و اسباب (۳ باب).

مقاله ثالث؛ در تفرق اتصال مزمن و ناسوز و خلع مفاصل و فتق...(۸ باب).

جلد دوم: مقاله اول؛ در التصاقات و ماندن شیء خارجی و حبس دم با شیء مایع در بدن (۳ باب).

مقاله ثانی؛ در بیان اجتماع رطوبتی در کیسه حاصله از غشاء زجاجی و حصات مثانه (۲ باب).

مقاله ثالث؛ در تغییر جرم آلتی از آلات بدن و وجود آلتی غیر طبیعی (۴ باب).

مقاله رابع؛ در امراض عدد از زیاده و نقصان عضوی از اعضاء بدن (۲ باب).

مقاله خامس؛ در بیان بعضی از اعمال ید و طریقه قطع هر یک از اعضاء (۳ باب).

[**مرعشی ۲۰۷/۹ ـ (جلد دوم با نام مخزن الفوائد)**].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....اما بعد چون حکیم حذاقت سیر و معلم فضیلت گستر دکتر پولاک تمساوی معلم مدرسه دارالفنون و طبیب خاصه دربار معدلت مدار اعلیحضرت شاهنشاه اسلام و....».

انجام: «..نسخهٔ دیگر آب آهک دو سیر خالص یا با شیر نیمگرم بنوشند از جهت رفع حموضت معده و جشاء حامض و خرقة البول و کثرة سیلان ماده بسیار مفید».

۲ ـ کحّالی (رساله در....) «۲۴۳ ـ ۲۸۹» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای درباره کحالی (چشم پزشکی) که در یک مقدمه و دوازده باب تنظیم شده است: ۱ ـ تشریح عین. ۲ ـ طریق امتحان عین. ۳ ـ جراحات عین. ۴ ـ در اشیاء خارجی در عین. ۵ ـ در اورام عین. ۶ ـ اورام مرکبه بصر. ۷ ـ در قروحات قرنیه. ۸ ـ در تغییر هیئت و شکل عین. ۹ ـ التصاقات عین. ۱۰ ـ تغییر یافتن آلات عین. ۱۱ ـ در اشیاء تازه در عین ۱۲ – در امراض عصبانی.

[مرعشی ۲۰۹/۹].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...این رساله‌ایست در کحّالی و مشتملست بر مقدمه و دوازده باب اما مقدمه چون قوه باصره از برای انسانی از جمیع حواس خمسه الزم و واجب است و...».

انجام: «..باید بکتاب قرابادین فرنگی رجوع نمایند که در آنجا هر نسخه بتفصیل نوشته شده و این کتابرا چون خواستیم که مختصر نوشته شود لهذا بذکر آنها نپرداخته و به همان نسخ مختصری که مسطور گشته اکتفا نمودیم».

کتاب اول نستعلیق محمد حسین بن حاج میرزامحمد در ۱۳۰۳. این نسخه جلد اول و دوم را دربردارد و در ادامه آن فرهنگی از لغات فرنگی و معادل فارسی آنها آمده است.

کتاب دوم نستعلیق عبدالحسین بن حسین در ۱۳۰۴. فهرست آن در پایان کتاب قبلی نوشته شده است.

۲۹۳ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۳۳۵۴ ﴾

۱ـ روضة الاذکار «۱ـ ۱٦۵» (دعا ـ فارسی)

از: شرف الدین محمد بن محمد رضا مجذوب تبریزی (زنده ۱۰۸۱ ق).

کتابی مفصل در ادعیه و اذکار و اعمال ایام که در یک مقدمه و دوازده باب تنظیم شده است: مقدمه؛ در ترغیب بدعا. باب ۱؛ در اعمال شبانه روز. ۲ ـ در ایام هفته. ۳ ـ در

اعمال مشهور و سنه. ۴ ـ بیان زیارات ائمه هدی علیهم السلام. ۵ ـ اعمالی که دارای وقت نیستند. ۶ ـ در امن از مکائد سحره و ابالسه. ۷ ـ در بیان حفظ از محذورات. ۸ ـ آیاتی که باعث کفایت هستند. ۹ ـ بیان موجب حفظ قرآن و علوم دین. ۱۰ ـ در اسم اعظم. ۱۱ ـ فضایل قرآن. ۱۲ ـ دعای جوشن کبیر. خاتمه؛ در فواید متفرقه.

مؤلف از شاگردان ملا خلیل قزوینی بوده و تاریخ پایان تالیف این کتاب ۱۰۸۱ می‌باشد.

[آستان قدس ۲۲۲/۱۵ ـ مرعشی ۲۶۹/۳ ـ مجلس ۲۶۸/۳۸].

آغاز موجود: «باب چهارم از کتاب روضة الاذکار در بیان زیارات ائمه اطهار علیهم السلام و آن مشتملست بر مقدمه و دوازده فصل و خاتمه چنین گوید جامع نسخه روضة الاذکار... که این باب اگرچه اشتمال دارد....».

۲ ـ اعمال سه ماهه «۱ ـ ۱۵۲» **(دعا ـ فارسی)**

از: دوست محمد بن عبدالرحیم حسینی.

به جلد ۲ ص ۴۳ رجوع شود.

آغاز: «شکر بیحد و ثنای بیعد بر آن معبودیرا که عبادتش موجب فیروزی عابدان و طاعتش سبب...».

انجام: «..اسالک بحقّ هذه الأسمآء الاّ ما اعطیتنی سؤلی و قضیت حوائجی یا کریم تمت».

هردو نسخ سده ۱۲. کتاب اول از باب چهارم را دارد.

کتاب دوم درحاشیه کتاب اول نوشته شده است.

۱۶۵ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۳۳۷۶ ﴾

۱ـ عدة الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين« ۱ـ ۷۳» (دعا ـ عربی)

از: شمس الدين محمد بن محمد جزری دمشقی.

«الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين» در ادعيه و اذكار و ختومات نگاشته مؤلف است كه خود در اين رساله به تلخيص و گزيده آن در ضمن ده باب پرداخته است.

[كشف الظنون ۶۶۹/۱ ـ مرعشی ۷۱/۱۹].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل ذكره عدّة من الحصن الحصين و صلاته و سلامه علی سيد الخلق محمد النّبی الامّی الامين....و بعد فانه لمّا كان كتابی الحصن الحصين من كلام سيّد المرسلين مما لم اسبق الی مثله...».

انجام: «اللّهم انّا نسألک العافية فی الدّنيا و الاخرة و ليكن ذلک اخر ما نعدّه من عدّة الحصن الحصين من كلام سيّد المرسلين عليه الصّلاة والسلام من ربّ العالمين».

۲ـ تحفة الصلوات «۷۴ـ ۱۱» (دعا ـ فارسی)

از: حسين بن علی واعظی كاشفی بيهقی (۹۱۰ ق).

كتابی متوسط در ادعيه و اذكار و صلوات كه در يک مقدمه و هشت فصل و يک خاتمه تنظيم و در رمضان سال ۸۹۹ ق پايان يافته است.

نسخه حاضر حاوی بخشهايی از كتاب است: آداب صوری و معنوی در صلوات خواجه كائنات ـ چهل صلوات متنوعه ـ درود معظم من زبدة الواصلين ـ الصلوات علی النبی ـ الخطبات للاعياد.

[كشف الظنون ۳۶۸/۱ ـ مجلس ۴۴۲/۳۵ ـ الذريعه ۴۴۷/۳ ـ دانشگاه تهران ۲۷۰/۱۷].

آغاز: «آداب صوری و معنوی در صلوات خواجه كائنات و خلاصهٔ موجودات عليه افضل الصّلوات و اكمل التّسليمات آداب صوری بی‌طهارت صلوات نفرستد

هیچ مجلس از درود خالی نگذارد...».

انجام: «...اللّهمّ صلّ علی سیدنا محمّد و علی ال سیدنا محمد النّبیّ الامّیّ الطّاهر الزّکیّ صلاة تحلّ بها العقد و تفک بها الکرب و تقضی بها الادب».

کتاب اول نسخ سده ۱۳.

کتاب دوم نسخ ۱۲۴۳.

۱۱۲ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۳۳۷۷ ﴾

۱ـ شرح امثله« ۱ـ ۵۱» (صرف ـ عربی)

از: ؟.

شرح متوسطی است که بر «امثله» میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) نگاشته شده است.

آغاز: الحمد لله....اما بعد بدانکه لفظ آوازیست که از دهن انسان بیرون بیاید و با او باشد بعض حروف هجا و این لفظ با چیزی از او فهمیده می‌شود یا نه اگر چیزی از او فهمیده شود آن لفظ را....».

انجام: «....هل نضرب صیغه متکلم مع‌الغیر است از فعل استفهام یعنی آیا می‌زنیم ما مردان یا زنان یا جمع مردان یا جمع زنان در زمان حال یا آینده».

۲ـ صرف میر «٦٦ـ ۹۹» (صرف ـ فارسی)

از: میر سید شریف جرجانی.

به جلد ۲ ص ۵۳۸ رجوع شود.

هردو نستعلیق ۱۲۶۱.

۱۰۱ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۳۳۸۱ ﴾

۱ـ مدخل منظوم از عبدالجبار خجندی« ۱ـ۱۲ » (۱پ ـ ۱۲ر)

به جلد ۲ ص ۶۸۲ رجوع شود.

۲ـ نصاب الصبیات از ابو نصر فراهی« ۱۴ ـ ۴۷ » (۱۴پ ـ ۴۷ر)

به جلد ۲ ص ۷۶۳ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۲۲۵.

کتاب دوم نسخ ۱۲۲۴. با مهر بیضوی «عبده الراجی الله و یردی» در برگ آخر.

۴۷ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۳۳۸۲ ﴾

۱ـ الباب الحادی عشر از علامه حلّی« ۱ ـ ٦ » (کلام ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۵۵۷ رجوع شود.

۲ـ النافع لیوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر از فاضل مقداد «۷ ـ ۵۱»

(کلام ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۵۵۷ رجوع شود.

[مشار عربی ۹۴۲ ـ مجلس ۱۷۹/۹].

رساله اول تحریر سده ۱۱. رساله دوم تحریر ۱۰۵۷.

۵۱ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۳۳۸۳ ﴾

۱ـ شرح ثمره بطلمیوس« ۱ـ ۵۲» (نجوم ـ عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی (۶۷۲ ق).

«بطلمیوس» ستاره‌شناس یونانی رسایل متعددی درباره علم نجوم نگاشته بود و در پایان نتایج و فشرده آنها را بنام «ثمره» برای شاگردش «سورس» نگاشت، این کتاب که در عهد اسلامی ترجمه شده، توسط شارح حاضر به شرح کشیده شده و در ۹ جمادی الاول در سال ۶۷۰ ق بنام خواجه بهاء الدین محمد بن محمد جوینی (۶۷۸ ق) وزیر پایان یافته است.

[آستان قدس ۲۱۴/۱۰ ـ الذریعه ۱۷۱/۱۳ ـ مرعشی ۳۹/۱۰].

آغاز: «الحمد لله....چنین گوید مخدوم المولی المعظم...کتاب ثمره بطلمیوس را بفارسی ترجمه کرده‌اند و آنچه مشکل مینمود بقدر فهم خود به مقصود و مراد از آن اشارتی کرده شد انشاء الله موافق افتد و در آن....».

انجام: «..و اگر سیر نکند هم از آن اقلیم جز او و این است ثانی کلمات ثمره.... در آخر کتاب آورده‌اند این عبارت».

۲ـ گوهر مراد (۵۴ـ ۸۸» (کلام ـ فارسی)

از: عبدالرزاق بن علی لاهیجی (۱۰۷۲ ق).

کتابی مفصل و معروف در کلام و عقاید دین با مذاق فلسفی و حکمی که برای شاه عباس دوم (۱۰۵۲ ـ ۱۰۷۷ ق) نوشته و در یک مقدمه در رتبت انسان و شرافت الهی وی و سه مقاله در امهات مسایل الهی و حکمی و یک خاتمه در مباحث اخلاقی تنظیم شده است.

به جلد ۲ ص ۶۳۹ رجوع شود.

[الذریعه ۲۵۰/۱۸ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۸۳۴/۲ ـ مشار فارسی ۴۳۴۱/۴ ـ ملی ۱۲/۱ ـ مجلس ۲۵۵/۷ ـ دانشگاه تهران ۲۱۵۵/۱۱].

کتاب اول نستعلیق ۱۰۹۵. علامت تصحیح دارد.

کتاب دوم ناقص و تحریر سده ۱۱.

۸۸ برگ، ۱۲ × ۱۶.

﴿ ۳۳۹۲ ﴾

۱ـ زاد المسافرین از محمد مهدی بن علی نقی الشریف« ۱ـ ۹۱»

(طب ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۴۶۲ رجوع شود.

این نسخه چاپی ۱۲۷۶ می‌باشد.

۲ـ خرقه «۹۲ـ ۱۴۱»

(طب ـ فارسی)

از: مرتضی قلی بن حسن شاملو.

دارای سی بخیه است. این نسخه هم چاپی ۱۲۷۶ می‌باشد.

به مجموعه ش ۳۸۱۳ از دو کتابی‌ها در همین جلد رجوع شود.

۱۴۱ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۳۳۹۵ ﴾

۱ـ الرفع و الدفع = دفع آفات و رفع بلیات« ۱ـ ۲۳»

(دعا ـ فارسی)

از: محمد محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق).

رساله‌ای کوتاه در ادعیه و اذکار مربوط به دفع بلیات و آفات با استفاده از آثار ائمه هدی که در ۱۰ باب تنظیم شده است: ۱ ـ دفع امراض و علل رفع هر علتی. ۳ ـ در دفع اوجاع و علل اعضاء. ۴ ـ رفع علل مشوهه و مستکرهه. ۶ ـ در دفع و رفع شرور و بلا و دفع هر شری و بلیتی. ۸ ـ در رفع غموم و دفع غم و اندوه. ۹ ـ در دفع ضرر دواب

و هوام. ۱۰ ـ در رفع آلایش جامه و غیر آن.

[الذریعه ۲۴۵/۱۱ ـ مرعشی ۳۶۴/۱۱ ـ دانشگاه تهران ۱۶۹۳/۱۰ ـ ملی تهران ۳۱۷/۲].

آغاز: «الحمد لله و سلامه علی عباده الّذین اصطفی الله خیر ام ما یشرکون بل الله خیر اما بعد این رساله ایست در دفع آفات و دفع بلیات از خود و مال و زنان و اطفال بـه قرآن و دعا و...».

انجام: «...رفع زعفران از جامه بنوره و صابون و آب گرم بشویند پاک شود البته تمام شد رسالهٔ دفع و رفع امراض و علل ملا محسن فیض رحمة الله.

۲ ـ الجواهر المنثورة فی الادعیة المنثورة «۲۳ ـ ۱۴۷» (دعا ـ عربی)

از: محمد عبدالحسیب بن احمد علوی حسینی عاملی (۱۱۲۱ ق).

رساله‌ای متوسط مشتمل بر ادعیه و اذکار وارده از ائمه هدی که برخی بسند متصل به آن حضرات و برخی بحذف سند بدون تقسیم‌بندی خاصی تحریر و نگاشته شده است. بسیاری از ادعیه را از طریق خط جدش میرداماد استرآبادی نوشته است، برخی جاها متن فارسی شده است.

[آستان قدس ۱۷۷/۱۵ ـ الذریعه ۲۸۲/۵ ـ مرعشی ۳۲۱/۳].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحیم و الأعتصام بالفعّال الحکیم العزیز العلیم الحمد لله رب العالمین باری النّسمات صانع الجبّلات فـعّال الهـویّات خـلاّق البـریّات دارئ الکائنات فاعل الموجودات...».

انجام: «..و لا دعوت بهذالدّعاء قطّ طول عمری علی ظالم الاّ نصرنی الله علیه و لا دخلت علی مریض فدعوت عنده بهذا الدّعآء الاّ عوفی و لا دعوت به فی غمّ الاّ فرّج الله عنّی غمّی و قضی حاجتی».

هردو نسخ سده ۱۲. صفحات جدول زرین دارد. رساله اول تصحیح شده وحـاشیه‌نویسی دارد. برخی حواشی با امضاء محمد شفیع الموسوی است.

۱۴۷ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۳۳۹۶ ﴾

۱ـ جنگ شامل اشعار و دو رساله (فارسی ـ ترکی)

مجموعه اشعار فارسی و ترکی که در یک دفتر گردآوری شده است: جامی، زمان، قصاب، سیّدا (مخمّس)، حاجی ساعی، صائب، ناظم، شوکت، ناصر علی، وحشت، عمرخان، وحدت، خواجه عصمت، افضل، حافظ (مخمّس) (رساله منثور در صفات زنان از سعید بن یوسف اصفهانی)، محی الدین، مسکین حسین بلخی، بیدل، مشفقی (مخمس)، میرزا شاه کیک، رموزی، افغان، علی، عطار (معراجنامه نبوی (ص)، ظفر ملهم، میرزا عبدالقادر، ناظم، صمیم، مذهب، رفیع، صبوری، واقفی، جمشید، وصفی، سلمان، خواجوا، حسن، طالب، کاتبی، مولوی جامی، حالی، اصلی، خرمی، حسینی، بابا صائب، ساعی، کلیم، طیب، عاشق، واصل، اشرف، شیدا، شاپور، مشرب، میرزا صادق (غزل)، سقا (مخمس)، نوری (مخمّس)، مهزاد (مخمّس)، جذبی (مخمّس)، مشرب (الف نامه)، صالحی (مخمس)، بیدل (مخمس)، بلخی (مخمس)، خاکی (مخمس)، شبنم (مخمس)، نزهت (مخمس)، طالب (مخمس)، مسند (مخمس)، شوکت (مخمس)، کاملی (مخمس)، میر وصفی (مخمس)، اهلی (مخمس)، فیضی، فایض (مخمس)، هلالی (غزل)، محیی، عصمت (مخمس).

نستعلیق سده ۱۲ با مهر بیضوی «از محمد امید شفاعت دارد نوری» و مهر مدوّر «محمد حکیم بیگ ۱۲۶۲» و مهر بیضوی «حاجی سید بن حاج علی ۱۲۱۳». در میانه نسخه داستان رسیدن امیر تیمور به دخمه انبیاء به نثر آمده است.

۳۵۸ برگ، ۱۳ × ۱۹ با جلدی نفیس.

﴿ ۳۴۰۱ ﴾

۱ـ ترجمه دعاء صباح «۱ـ۰۱» (فارسی)

از: قطب الدین محمد حسینی نیریزی (۱۱۷۳ ق).

مترجم و شارح که خود از اکابر عرفای ذهبیه است اصل دعا را از روی نسخه خط کوفی در سال ۱۱۳۰ ق که در نزد امیر ابراهیم قزوینی بوده با نسخه دیگری در سال ۱۱۵۹ ق تصحیح کرده و ترجمه تحت اللفظی منثور و منظوم در پی هر فقره آورده است.

[مرعشی ۱۰۹/۱۱ ـ الذریعه ۲۵۵/۱۳].

آغاز:

«ای صبح بحمد تو دل افروز شده — از فیض تو روشن شده تا روز شده
دلهای محبّان تو هر شام و سحر — از نور ستایش تو فیروز شده....»

انجام:

«..یارب تو بفضل خویش این مسکین را
این بندهٔ معروف بقطب الدین را
محشورش کن به مصطفی و آلش
مصحوبش کن کتاب علیین را»

۲ـ ادعیه« ۱۱ـ ۵۵» (دعا ـ عربی)

از: ؟.

شامل دعاهای یستشیر، احتجاب، جوشن کبیر، سمات و عشرات.

رساله اول تحریر سده ۱۳. دوم نسخ ۱۲۵۰.

۵۵ برگ، ۱۲ × ۲۱.

﴿ ۳۴۰۷ ﴾

۱ـ تفسیر آیة الکرسی« ۱ـ ۱۴۳» (تفسیر ـ عربی)

از: محمد کاظم بن محمد قاسم حسینی رشتی (۱۲۵۹ ق).

مؤلف در مقدمه گفته که در بیست سالگی که عازم سفر حج بودم بذهنم خطور کرد که تفسیر و شرحی معنوی و باطنی با تاویلات بر آیة الکرسی بنگارم چرا که دیگر تفاسیر در ظاهر و قشر آن آیات کریمه است و کسی تفسیر باطنی و با تاویلات بر آن ننوشته است.

[مرعشی ۲۷۱/۳ ـ الذریعه ۳۳۱/۴ ـ مشار عربی/ ۱۹۷ ـ دایرة المعارف اسلامی ۵۷/۱ ـ فهرست مشایخ شیخیه/۳۳۱].

آغاز: «الحمد لله الذی اجلی افئدة العارفین بتجلیات ظهوره و انار قلوب السالکین لاشراقات نوره».

۲ ـ شرح العرشیة «۱۴۴ ـ ۲۷۴» (فلسفه ـ عربی)

از: احمد بن زین الدین احسایی شیخ احسائی (۱۲۴۲ ق).

شرح عرشیه ملاصدرا است. چاپ شده.

آغاز: «الحمد لله....اما بعد فیقول العبد المسکین....ان جناب المحترم الممجد والمعظم المسدد الآخوند الملا مشهد بن مرحوم المبرور العلی ملا حسینعلی شبستری....».

هردو نستعلیق رجبعلی اصفهانی در ۱۲۶۵.

۲۷۶ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۴۳۲ ﴾

۱ ـ کشف الاسرار «۱ ـ ۷۳» (علوم غریبه ـ فارسی)

از: علی بن حسین واعظی بیهقی.

کتابی متوسط در شرح «اسرار قاسمی» نگاشته کمال الدین حسین بن علی بیهقی (؟۹۱۰ ق) پدر شارح که در پنج مقصد در علوم خفیه: کیمیا، لیمیا، هیمیا، سیمیا و ریمیا

تنظیم شده است.

نسخه حاضر اصل دوم و سوم و چهارم و خاتمه مقصد اول و بیشتر مقصد دوم را دربر دارد.

[مشار فارسی ۴۰۷۴/۴ ـ الذریعه ۱۲/۱۸].

۲ـ تحفهٔ خانی «۷۴- ۸٦» (علوم غریبه - فارسی)

از: صفی الدین علی بن حسین کاشفی بیهقی، (۹۳۹ ق)

رساله‌ای متوسط در علوم غریبه که به سال ۹۲۹ ق به خواست «درمیش خان» حاکم هرات از روی «اسرار قاسمی» پدرش در ضمن دوازده باب نگاشته شده است.

نسخه حاضر مقدمه اول را بطور کامل و مقدمه دوم را تا باب نهم در بر دارد و برگ اول افتاده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۶۱۶/۱ - میکرو فیلم دانشگاه ۵۸۰/۱ - مجلس ۱۱۴/۳۶].

آغاز موجود:

این درج دُر از جواهر پنهانی — شد جمع پی نثار شاه ثانی

موری بَرِ جَمْ پای ملخ برد و صفی — این تحفه برد ببزم در میش خانی...»

هردو تحریر سده ۱۱ و هر دو ناقص.

۸۶ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۳۴۳۳ ﴾

۱ـ اللمعة الدمشقیة «۱-۱۲۹» (فقه - عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی.

به مجموعه شماره ۲۹۴۷ از سه کتابی‌ها رجوع شود.

۲-الجعفریة «۱۳۰- ۲۰۷» **(فقه - عربی)**

از: نورالدین حسین بن علی کرکی عاملی.

به جلد اول این فهرست ص ۱۲۳ رجوع شود.

کتاب اول نسخ عبدالوهاب بن محمد بن عبدالوهاب در ۱۰۵۴. حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده.

کتاب دوم نسخ ۱۰۲۳. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

۲۰۷ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۳۴۴۲ ﴾

۱-مضمار دانش =فرس نامه« ۱- ۷٦» **(فارسی)**

از: نظام الدین احمد بن صدرا گیلانی (زنده ۱۰۶۷ ق)

به جلد دوم این فهرست ص ۶۹۷ رجوع شود.

کتابی متوسط و معروف در بیطاری و اسب‌شناسی که در یک مقدمه و سه مرحله و یک خاتمه تنظیم و بنام شاه عباس دوم (۱۰۵۲ - ۱۰۷۷ ق) در رجب ۱۰۶۷ ق نگاشته شده است:

مقدمه؛ در آغاز آفرینش اسب و رام شدن او. مرحله اول؛ ذکر محامد و ذمائم اسب. مرحله دوم؛ در آداب تربیت اسب. مرحله سیم؛ در معالجات اسب. خاتمه در اسبان.....شاه.

[نسخه‌های خطی فارسی ۴۵۴/۱ - الذریعه ۱۷۰/۱۶ - مجلس ۳۳۱/۱۴ - دانشگاه تهران ۱۸۴۴/۱۰ -کتابخانه مراغه/ ۱۸۴].

آغاز: «سپاس بیقیاس خداوند جهانرا که ابلق لیل و نهار چندانکه خیابان ازل و ابد در نور دد، از ساحت عزّتش نشان نیابد».

انجام: «اللّهمّ احفظنی بما حفظت به کتابک المنزل علی قلب نبیّک المرسل اللّهمّ انّک قلت و قولک الحقّ انّا نحن نزّلنا الذّکر و انّا له لحافظون».

۲-باز نامه «۹۳-۱۰۹» **(فارسی)**

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در معرفت و شناخت جانوران شکاری بویژه باز شکاری که در آن بدون تقسیم بندی خاصی با این عناوین به بررسی و بیان امراض و معالجات آن پرداخته شده است:

علامت بازها، صفات شاهین، دانستن طعمه ایشان، آموختن و بکار آوردن جانوران، علامت کح و علاج آن، علت حرق و علاج آن، علت ماکله و علاج آن، پریدن جانور و باز بدست آوردن آن، در معرفت بیماری جانور و معالجه آن.

آغاز: «در معرفت جانوران شکاری چون باز و نیمی وجره [و باشه] هر چهار از یک ذاتند بهترین ایشان باز است».

انجام: «...پیش وی اندازی تا خود بکشد و بخورد گوشت که میدهد باید که بروغن زیت آلوده باشد اما درین باب گوشت سگ بچه و خوک سخت مفید است والله اعلم».

کتاب اول نستعلیق ۱۰۸۶. با مهر بیضوی «بر محمد امید شفاعت دارد باقر ۱۰۷۳» کتاب دوم تحریر سده ۱۲.

۱۳۰ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۳۴۴۳ ﴾

۱-جدول لگاریتم «۲ - ۳۵» **(ریاضیات - فارسی)**

از:؟.

رساله‌ای کوتاه در باب جداول و محاسبات لگاریتم که با اصطلاحات و بیان قدیم نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لله....در باب جدول لگاریتم‌های اعداد صحاح لگاریتم‌های اعدادی واقعند مابین ۱، ۱۰، ۱۰۰ و هکذا در حالتی که غیر منطبق باشند نمیتوان رسم کرد در جدول...».

۲- مثلثات «۸۹-۱۲۵» (ریاضیات - فارسی)

از: میرزا علی اکبر.

باب اول؛ در اعمال مثلثات به اعداد مثلثات متشابهه.

باب دویم؛ در اعمال مثلثات به اعداد مقیاس و زوایا کلیه.

باب سیم؛ در اعمال مثلثات به اعداد جیب و ظل و جیب تمام و لگاریتم.

آغاز: «این کتاب مختصری است در علم مثلثات از تصانیف....و مشتمل است بر سه باب و مثلثات علمی است که استعمال می‌شود بجهة تعیین ابعاد مجهوله. باب اول در اعمال مثلثات...».

کتاب اول تحریر سده ۱۳. کتاب دوم نستعلیق محمد میرزا بن شاهزاده محمود میراز بن فتحعلیشاه قاجار در ۱۲۷۶ یا ۱۲۶۷.

۱۲۷ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۳۴۴۴ ﴾

۱- اسرار الغیب «۱- ۹۰» (علوم غریبه - فارسی)

از: علی بن مراد بن محمد حسین درانی کرمانی، قرن ۱۳.

رساله‌ای در علم ماسه (پیشگویی امور ناشناخته و مغیبات) که مؤلف در یکی از سرزمینهای هند از یکی از عرفا و مرتاضهای شیعه بنام ملا هارون الدین معروف به «آخوند صاحب» فرا گرفته و در خدمت شاهزاده ابراهیم خان قاجار حاکم کرمان به امر ماسه بندی مشغول بوده و بخواهش وی این رساله را در اصول و قواعد و مبانی این علم بدون تقسیم بندی خاصی برشته تحریر درآورده است.

آغاز: «حمد بی‌حد و کران و ثنای بیعدد و پایان واجب الوجودیرا سزاست که جمیع اسرار کنت کنزاً مخفیّاً در آینه قدرتش پیداست».

۲-علم ماسه «رساله در....)» ۹۱-۱۰۴» **(علوم غریبه - فارسی)**

از:؟.

رساله‌ای کوتاه در اصول و قواعد علم ماسه بندی (پیشگویی امور ناشناخته و مغیبات) که در یک مقدمه و دو باب تنظیم شده است:

مقدمه؛ در اموری که واجب است مقدم داشتن آنها. باب اول؛ در چند فصل. باب دویم؛ در احکام است (در چند فصل).

آغاز: «الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد این مختصری است در علم ماسه بطور کلی که بیرون می‌آید از او جزئیات آن علم و از آن می‌فهمد شخص قاعده‌های کلی...».

انجام: «...در آن احتمال بداء بود و از این جهت این علوم نفعش کم شده است در این جا کلام ختم مینمایم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین، تمت».

کتاب اول بی‌تاریخ. کتاب دوم نستعلیق ۱۲۷۹.

۱۰۵ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۳۴۴۸ ﴾

۱-دستور الشعراء« ۱- ۷۱» **(بدیع - فارسی)**

از: محمد امانی مازندرانی (۱۰۶۱)

به مجموعه [۲۳۵۹] از دو کتابی‌ها در همین جلد مراجعه شود.

۲-دستور معما «۷۲-۱۵۱» **(معما ـ فارسی)**

از: میر حسین بن محمد حسینی نیشابوری (۹۰۴ ق)

رساله‌ای متوسط در معما که بنام امیر علیشیر نوایی (۹۰۶ ق) تألیف و در چهار

بخش: تسهیلی، تحصیلی، تکمیلی و تذییلی تنظیم شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۸۶/۳ - الذریعه ۱۶۸/۸ - کشف الظنون ۱۷۴۲/۲ (معمیات) - مجلس ۱۳۶/۳ - دانشگاه تهران ۳۴۴۰/۱۳].

آغاز:

«بنام آنکه از تألیف و ترکیب — معمای جهانرا داد ترتیب
گشائید از معما نام امّا — شد از نامش گشاده هر معمّا...»

انجام: «...چنانکه در اسم زهیر:

ز بهر رسیدن بعزّ و شرف — چون این نامه را خامه خوش خرام
بیاراست اول از آن نام به — که باشد بر او نیز ختم کلام

کتاب اول نستعلیق علی بنّا بن محمد حسین معمار کرمانی در ۱۲۷۸. کتاب دوم نستعلیق همان کاتب در ۱۲۷۹.

۱۵۲ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۳۴۷۲ ﴾

۱- شرح حال سید حسن رئیس الاطباء شیرازی« ۱-۱۳» (منظومه - فارسی)

از: سید علاء الدین حسین حسینی منصوری، ۱۳۰۴ - زنده ۱۳۵۲ ق

مقاله کوتاهی است در نسب نامه منظوم مؤلف و شرح حال و اشعار پدرش میرزا سید حسن رئیس الاطباء فسایی شیرازی (۱۲۶۰ - ۱۳۲۶ ق) متخلص به «کئیب» و نیز شرح حال مختصر و مقداری از اشعار خود که به جهت درج در مجله ارمغان فرستاده شده است.

آغاز:

«منت ایزد را که از دریای جود — آدمی را شد گهر بخش وجود
خیمه زد از مهر در آب و گلش — پرتو افکن گشت بر جان و دلش»

انجام:

«اشعار در اوراق کـه مـهر آئـین است زینت ده هر بزم و پـر از تـزئین است
گفتم بـخرد ز کـیست اشـعار بگـفت کـز خـامه مـیرزا عـلاء الدیـن است»

۲-جنگ اشعار «۶۳/۱۴» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه اشعار که از دواوین شعرا انتخاب و بدون نام شعرا بدنبال هم آورده شده است.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۳۲ رجوع شود.

آغاز:

«هــر دو بـا سـلطان شـود او هـمنشین بـر درش شسـتن بـود حـیف و غـمین
دست بـوسش چـون رسـید از پـادشاه گــر گــزیند بــوس پــا بــاشد گــناه»

انجام:

«گر سر بـبری بـه تـیغ تـیزم از کــوی وفــات بــرنخیزم
ور زانکــه کـنند ریـز ریـزم مــن مـهره مـهر تـو نـریزم»

کتاب اول نستعلیق مؤلف در ۱۳۵۳ (خرداد ۱۳۱۲) با مـهر بـیضوی «عـلاء الدیـن حسـین الحسینی».

کتاب دوم تحریر سده ۱۳. اول و آخرش ناقص است.

۶۳ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۳۴۷۳ ﴾

۱-شرح کافیه =شرح گیپایی« ۱-۱۵۰» (نحو - فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

شرح فارسی بر کتاب «الکافیة» ابن حاجب مصری (۶۴۶ ق) است شارح آن را در ایامی که در مدرسه درس آن را می‌خواند بعلت تهیدستی در برابر غذای روزانه برای پسر گیپایزی نوشته است و بدان جهت شرح گیپایی معروف شده است.

[آستان قدس ۲۱۹/۱۲ ـ مجلس ۳۸۰/۲۶ و ۱۸۰/۱۰ ـ کشف الظنون ۱۳۷۰/۲ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۰۶۶/۳ ـ مشار فارسی ۳۲۴۵/۳].

آغاز: «الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد، معنی کلمه در اصل لغة یکسخن است و معنی وی در اصطلاح نحوی لفظی است که نهاده شده باشد از برای معنی که مفرد است....».

انجام: «..زیرا که لازم آید که در وسط کلمه بود ازو نشاید که لازم آنکه اعراب فعل جاری بر حرفی شود که کلمه دیگر است حقیقتاً».

۲ - [حاشیة فی النحو] «۱۵۴ - ۱۹۰» (عربی)

از: ؟.

حاشیه متوسطی بر کتابی نحوی است که به صورت «قوله - اقول» تنظیم شده است.

مؤلف متن کتابی به نام شرح مفصل دارد.

آغاز: «قوله: اعلم ان معرفة هذا الحد، اقول: حد الشئ ما یبین ماهیته، قوله: موقوفة علی معرفة اللفظ لان معرفة المرکب موقوفة علی معرفة اجزائه...».

کتاب اول نستعلیق محمد کاظم بن عماد الدین حسینی طالقانی با مهر مربع «ز محمد امید شفاعت دارد کاظم» و «والکاظمین الغیظ و العافین عن الناس».

کتاب دوم تحریر سده ۱۱. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

۱۹۰ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۳۴۸۳ ﴾

۱ـ حاشیة شرح الایساغوجی از محی الدین عبدالحمید تالجی« ۱ـ ۴۸»

(منطق ـ عربی)

به جلد چهارم این فهرست شماره ۳۲۹۸ رجوع شود.

۲ـ خلاصة الحساب از بهاء الدین محمد عاملی «۴۹ـ ۹۸» (عربی)

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

کتاب اول تحریر سده ۱۳. تصحیح شده.

کتاب دوم نسخ ۱۲۶۵. تصحیح شده و حاشیه نویسی با امضاء «جواد» دارد با مهر مربع «از بنی امید شفاعت دارد اسماعیل». در دو برگ پایانی اشعار و فوائدی آمده است.

۱۰۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۴۸۸ ﴾

۱ـ الفصول المهمة فی اصول الائمة« ۱ـ ۲۲۵» (حدیث ـ عربی)

از: محمد بن حسن بن حرّ عاملی (۱۱۰۴ ق).

کتابی مفصّل در قواعد و اصول کلّیه در اصول عقاید، اصول فقه و طب و نوادر که در یک مقدمه و هزار باب تنظیم شده است.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۳۳ رجوع شود.

[الذریعه ۲۴۵/۱۶ ـ مشار عربی/۶۷۰ ـ امام صادق قزوین ۱۸۹/۱ ـ الفبایی، آستان قدس/۴۳۰].

آغاز: «الحمد لله الذی عرفنا نبذه من الاصول الکلیة و فتح لنا ابواب العلم بالاحکام الجزئیة...».

۲ـ زاد السالک = سلوکیه = زاد السالکین «۲۲۶ـ۲۲۹» **(عرفان ـ فارسی)**

از: محمد محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۰ ق).

رساله‌ای کوتاه در اصول و قواعد سیر و سلوک الی الله که در ضمن ۲۵ امر و فصل در میانه سالهای ۱۰۳۰ ـ ۱۰۴۰ ق نوشته شده است.

[مشار فارسی ۲۷۳۷/۲ ـ الذریعه ۲/۱۲ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۱۸۵/۲ ـ دانشگاه تهران ۱۷۴۵/۱۰ ـ سپهسالار ۱۱۶/۵].

آغاز: «الحمد لله و سلامه علی عباده الذین اصطفی این رساله‌ایست موسوم بزاد السالک در جواب سوال یکی از برادران روحانی نوشته شده که از کیفیت سلوک راه حق پرسیده بودند...».

کتاب اول تحریر سده ۱۳. آخرش نقص دارد.

کتاب دوم نسخ ۱۲۹۹.

۲۲۹ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۴۹۰ ﴾

۱ـ مقالات **(طب ـ فارسی)**

از: ؟.

رساله‌ای متوسط در معرفت و شناسایی امراض اعضای بدن و بیان معالجات و درمان آنها که در یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه تنظیم شده است: مقدمه؛ باب ۱ ـ در معرفت ادویه. ۲ ـ در معالجات امراض دماغی. ۳ ـ در امراض عینی. ۴ ـ در امراض اعضاء وجه. ۵ ـ در اعضاء تنفس. ۶ ـ در آلات غذا. ۷ ـ در آلات نقص. ۸ ـ در اعضاء تناسل. ۹ ـ در اعضاء اطراف. ۱۰ ـ در امراض جلد. ۱۱ ـ در اورام و ثبور. ۱۲ ـ در حمیات. خاتمه؛ در دستور چوب چینی و قرابادین.

آغاز: «شکر بیحد و قیاس حکیمی را سزد جل عظمته که زمام حلّ و عقد کاینات در

قبضهٔ قدرة کن فیکون اوست و رشتهٔ صحت و مرض موجودات در ید حکمت بیچون اوست...».

۲ـ کفایه منصوری (طب ـ فارسی)

کتاب اول تاریخ ۱۰۹۸ دارد و از انجام ناقص است.

کتاب دوم فقط باب سوم و شانزدهم است.

۸۴ برگ، ۱۳ × ۲۳.

﴿ ۳۴۹۸ ﴾

۱ـ قهوه خانه سورت« ۱ـ۱۴» (داستان ـ فارسی)

از: آقاخان عبدالحسین بردسیری کرمانی، قرن ۱۴.

رساله‌ای کوتاه در بیان داستانی که در قهوه‌خانه شهر «سورت» از ولایت گجرات هندوستان اتفاق افتاده است، مؤلف که بگفته خود از اصفهان رانده شده به هند رفته و بهمراه برخی در مناظراتی که در این مکان واقع شده از اسلام و شیعه در برابر مسیحیت و برهمنی و بودایی دفاع کرده است.

[کتابخانه مراغه/۱۱۴ ـ فهرستواره فارسی ۴۵۵/۱ ـ مشار فارسی ۳۹۷۱/۳ ـ ملک تهران ۲۱۵/۹ ـ وزیری یزد ۱۵۸۰/۵].

آغاز: «قهوه خانه‌ای در شهر سورت بود که بعدازظهر بسیاری از غربا در آنجا جمع می‌شدند، روزی یکی از دانشوران ایران که عمر خود را در کلام و اصول عقاید...».

انجام: «...سخن میرزا جواد اینجا تمام شد».

۲ـ داستان فکاهی«۱۵ـ۲۵» (فارسی)

ترجمه و اقتباس حسن شاه آبادی.

کتاب اول نستعلیق ۱۳۳۵.

کتاب دوم بی‌تاریخ.

۲۵ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۳۵۲۴ ﴾

۱ـ شرح مقدمة المفاتیح «۱ـ ۵» (اصول فقه ـ عربی)

از: محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۶ ق).

به جلد چهارم این فهرست بخش دوم مجموعه شمارهٔ ۵۹۲ مراجعه شود.

۲ـ مفاتیح الشرایع «۷ـ ۲۴۲» (فقه ـ عربی)

از: محمد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق).

به جلد ۱ ص ۵۱۵ رجوع شود.

رساله اول تحریر محمد حسن بن محمد حسین حسنی حسینی در ۱۲۲۲.

کتاب دوم نسخ محمد محسن بن ملا محراب قزوینی در ۱۱۰۳. حواشی با امضاء «عهد» دارد فائده‌ای در فقه و فائده‌ای از فتوحات مکیه در پایان نسخه هست.

۲۴۲ برگ، ۱۷ × ۲۴.

﴿ ۳۵۲۸ ﴾

۱ـ المجالس «۱ـ ۱۲۱» (مواعظ ـ فارسی)

احتمالاً از علی اکبر بن محمد حسین نهاوندی (۱۳۶۹ ق).

مجموعه‌ای است از منابر و مواعظ در پنجاه و چهار مجلس در موضوعات اعتقادی و عبادی است و در آخر به مصائب خاندان نبوت صلوات الله علیهم اجمعین پرداخته است. مؤلف در این کتاب از بسیاری از کتب چون انوار نعمانیه، بحار، کافی و

جز آن نقل می‌کند و در بعضی موارد ادامه مجالس را به کتاب «انوار المجالس حسین بن عبدالله شهرابی» ارجاع می‌دهد. احتمالاً این کتاب برای آموزش منبر نوشته شده است.

آغاز: «بسم الله الرّحمن الرّحیم قل یا ایّها الکافرون لا اعبد ما تعبدون و لا انتم عابدون ما اعبد و لا أنا عابد ما عبدتم و لا انتم عابدون ما اعبد لکم دینکم ولی دین.

انجام موجود: از این بیانات ثابت شده که سعادات و متاع دنیویّه و خیرات آن موصوف است به این عیوب عظیمه و نقصانات کامله و سعادات آخرت مبرّا است از آنها.

۲ـ مفرح القلوب و مفرج الکروب «۱۲۲ـ۱۴۸» (متفرقه ـ عربی)

از: علی اکبر بن محمد حسین النهاوندی (۱۳۶۱ ق).

مطالب متفرقه‌ای است در اعتقادات، احادیث، ادب و قصص که مؤلف در طی مطالعه کتب مختلف فکر گردآوری آنها به ذهنش خطور کرده است و پس از بازگشت به موطن خود نهاوند به نگارش آن پرداخته است.

[الذریعه ۲۱/۳۶۰].

آغاز: «بسم الله الرّحمن الرّحیم الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة والسّلام علی خیر بریّته محمد و آله الطّاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین من الآن الی قیام یوم الدّین.

انجام موجود: قیل المراد بالامانة الطّاعة الّتی تعمّ الطبیعیّه و الاختیاریّه و بعرضها استدعائها الّتی یعمّ طلب الفعل من المختار و ارادة صدوره من غیره و بحملها الخیانة فیها و الامتناع عن».

هردو بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب. و هردوناتمام. با مهر بیضوی «هو العلی الاکبر» درکتاب اول.

۱۴۸ برگ، ۱۸ × ۲۳.

﴿ ۳۵۳۴ ﴾

۱ـ ترجمهٔ حاشیه ملا عبدالله« ۱ـ ۵۵» (منطق ـ فارسی)

از: مولی عنایت الله هندی.

به جلد ۲ ص ۵۰۷ رجوع شود.

آغاز: حمد در لغت وصفی است بر جمیل اختیاری به جهت تعظیم و تبجیل نه طریق سخریه و استهزاء و در اصطلاح فعلی است که دالّ باشد بر تعظیم منعم از آن حیث که منعم است.

۲ـ شرح شواهد سیوطی «۵۶ـ۱۱۷» (فارسی)

اشعاری را که سیوطی در شرح خود بر الفیه به عنوان شاهد آورده است را در سه مرحله لغت، معنی و شاهد بررسی می‌کند.

آغاز: احمدک اللّهم انّک صیّرتنی من طالب العلم و اسألک ان [توفّقنی] عمله والصّلاة الکثیر علی خیر خلقه محمّد و آله...»اما بعد قوله

الام علی لوّ و ان کنت عالماً ـ باذناب لوّ لم تفتنی اوائله.

هردو بی‌تاریخ و از انجام ناقص. تصحیح شده.

۱۱۷ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۳۵۷۷ ﴾

۱ـ العقیدة الوحیدة از اسماعیل فدائی کزازی« ۱ـ۰ ۱» (کلام ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

۲ـ ترجمهٔ العقیدة الوحیدة«۱۵ـ ۶۱» (کلام ـ عربی)

آغاز: حمد مخصوص آن چنان کسی است که وجود صنع او بر وجود وی دلالت می‌کند.

۳ـ ملا اسماعیل یاد شده منظومه درباره شکوک نماز دارد و ترجمه آن در این مجموعه هست.

هر سه بی‌تاریخ.

۶۱ برگ، ۲۱ × ۳۴.

﴿ ۳۵۹۶ ﴾

۱ـ منابر« ۱ـ ۱۶۰» (مواعظ ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از منابر و مجالس در معارف دینی و فضائل و مناقب حضرت رسول اکرم و خاندان مطهر هدایت و امامت می‌باشد.

۲ـ مجالس« ۱۶۱ـ ۲۰۷» (فارسی)

از: ؟.

مجموعهٔ ده مجلس روضه و ذکر مصیبت اهل بیت علیهم الصلاة والسلام از آغاز حرکت ایشان به سوی کربلا تا ورود به شام می‌باشد.

کتاب اول از آغاز نقص دارد. نستعلیق ۱۲۴۵.

کتاب دوم از انجام ناقص است. بدون تاریخ.

۲۰۷ برگ، ۲۰ × ۳۰.

﴿ ۳۶۰۳ ﴾

۱ـ جواهر التفسیر لتحفة الامیر« ۱ـ ۱۵۷» (تفسیر ـ فارسی)

از: حسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰ ق).

این نسخه فقط تفسیر سوره فاتحه را دارد.

به جلد ۲ ص ۲۶۸ رجوع شود.

۲ـ منتهی المطلب فی تحقیق المذهب «۱۵۸ـ ۴۳۴» (فقه ـ عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر (علامه حلّی) (۷۲۶ ق).

مسائل فقهی را به طور مشروح بیان کرده و در هر مسأله آراء و اقوال مخالفین را می‌آورد و بررسی می‌کند.

[الذریعة ۱۱/۲۳، مرعشی ۴۸/۱۲، الفبایی آستان قدس ۵۵۸].

کتاب اول ناقص و بدون تاریخ.

کتاب دوم طهارت و حج تا بیع را دارد و اول و آخر آن نقص دارد. طهارت تحریر سده دهم و بقیه نسخ محمد علی بن ابوالحسن النائینی در ۱۲۴۱.

۴۳۴ برگ، ۲۰ × ۲۹.

﴿ ۳۶۱۹ ﴾

۱ـ فقه فارسی = رساله عملیه «۱ـ۱۲۹» (فارسی)

از: محمد جعفر بن محمد صفی آباده‌ای اصفهانی (ق ۱۳).

رساله‌ای است با عناوین «مسألة ـ مسألة» با اشاره مختصر به ادلّهٔ فتاوی خود. نام مؤلف در برگ [۹۳] آمده است.

آغاز: مسألة اگر کسی تمام نماز خود را پیش از دخول وقت نماید نماز او باطل است بالنصوص و الاجماع و اگر عمداً نماز خود را قبل از دخول وقت شروع نماید و قبل از فراغ از نماز وقت داخل شود اقرب بطلان نماز است.

انجام: سبب تلف مشتری است و از کتمان شهادت قوت به هم می‌رساند این احتمال در عبارت مرحوم متطرّق است لکن مع ذلک در تضمین کاتم شهادت کمال اشکال را دارد [...] بلکه اقوی عدم ضمانت است.

۲ـ جامع عباسی «۱۳۰ـ ۲۸۹» **(فقه ـ فارسی)**

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱ ق).

به جلد ۲ ص ۱۸۹ رجوع شود.

هردو بی‌تاریخ.

کتاب دوم از آغاز نقص دارد.

۲۸۹ برگ، ۱۹ × ۳۱.

﴿ ۳۶۲۷ ﴾

۱ـ کفایة المقتصد (=المعتقد) = کفایة الاحکام «۱ـ ۱۸۵» **(فقه ـ عربی)**

از: محمد باقر بن محمد مومن (محقق سبزواری) (۱۰۹۰ ق).

به جلد ۱ ص ۴۴۹ رجوع شود.

۲ـ المصابیح = مصابیح الاحکام «۱۸۶ـ ۳۹۱» **(فقه ـ عربی)**

از: سید محمد مهدی بن مرتضی (سید بحرالعلوم) (۱۲۱۲ ق).

فقه استدلالی است در چند جلد با عناوین «مصباح ـ مصباح».

بخشی از آن چاپ شده است.

[الذریعه ۸۱/۲۱، مرعشی ۱۷۹/۱۸، الفبایی آستان قدس ۵۲۱].

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین وعترته الطّاهرین و بعد الفقه لغة الفهم و اصطلاحاً العلم بالاحکام الشّرعیّه عن ادلّتها والمراد بالشّرعیّه ما له تعلّق بالشّرع و لو علی سبیل الوضع.

انجام: لو مات قبل التمکن فقد قطع الاصحاب بسقوط القضاء عنه تمسّکاً بالاصل و سقوط الاداء و هو مشکل الاطلاق لاطلاق النصّ فلا یجوز التعویل معه علی الاصل والقضاء قد یجب مع عدم وجوب الاداء لانّه فرض مستأنف الا انّه لا خروج عما علیه الاصحاب.

هردو تحریر سده ۱۳. کتاب اول ناقص و کتاب دوم طهارت و صلاة تا حج را دارد و ناقص است.

۳۹۱ برگ، ۲۰ × ۳۰.

﴿ ۳۶۳۱ ﴾

۱ـ العقیده الوحیدة = الارجوزة الوحیدة «۴ـ۱۱۲» (کلام ـ عربی)

از: اسماعیل بن هادی فدائی کزازی (۱۲۶۳ ق).

به جلد ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

۲ـ منظومة الشک و السهو و الخلل و الجبران «۱۱۳ـ۱۱۹» (فقه ـ عربی)

از: اسماعیل بن هادی فدائی کزازی (۱۲۶۳ ق).

منظومه‌ای است در شک و سهو نماز. که در آخر «العقیدة الوحیدة» آورده است.

ترجمه فارسی آن در شماره ۳۵۷۷ (از مجموعه‌های دو کتابی) در همین جلد یاد شد.

آغاز:

احمد من لا شک فی جلاله — واثنی علی الاحمد ثم آله

انجام:

ولنقتصر بذاک فی المقام — فالحمد لله علی اختتام

ثم الصّلاة للنّبی ختم الرسل — وآله مختتمی الکمال کلّ

هردو بی‌تاریخ.

۱۱۹ برگ، ۲۰ × ۲۹.

﴿ ۳۶۴۶ ﴾

۱ـ مثنوی معنوی« ۱ـ ۴۲۷» (فارسی)

از: جلال الدین محمد بن بهاء الدین بلخی (ملای رومی) (۶۷۲ ق).

به جلد دوم این فهرست ص ۶۵۴ رجوع شود.

آغاز: بسم الله و بالله التوفیق نسألک الرفیق یا نعم الرفیق هذا کتاب...و هذا اصول الدین فی کشف الاسرار و الیقین و هو فقه الاکبر و شرع الازهر و برهان الاظهر...

بشنو از نی چون حکایت می‌کند از جدائیها شکایت می‌کند

انجام:

آب جان را ریز اندر بحر جان تا شوی دریای بی‌حدّ و کران

قصّه کوته کن که رفتم در حجاب ختم شد والله اعلم بالصّواب

۲ـ لطیفه غیبیه = ترجمه لسان الغیب «۴۴۹ـ ۴۶۷» (عرفان ـ فارسی)

از: محمد بن محمد دارابی (ق ۱۱).

پاسخ به خرده‌گیری‌هایی است که پیرامون شعر حافظ شیرازی و دیوان وی گرفته‌اند. این کتاب در یک مقدمه و سه باب و خاتمه مرتب گشته است.

[الذریعه ۳۱۷/۱۸، ۳۲۶/۱۸ـ مرعشی ۳۴۱/۱۶، الفبایی آستان قدس ۴۸۳، مجلس ۷۸/۳۷].

آغاز: فصیح‌ترین کلامی که فصحای بلاغت شعار و بلغای فصاحت دثار کتابهٔ دیوان خود سازند حمد و ستایش و ثنا و نیایش جناب کبریائی است که حضرت خاتم النبییّن که نبیّ امّی آن بارگاه است....اما بعد بر متتبّعان صاحب انصاف و مستوران خالی از.

انجام: و بعضی اصطلاحات به طریق سؤال و جواب در گلشن راز مسطور است.

کتاب اول نستعلیق امام قلی بن بایزید مروی در ۹۹۰ یا ۹۹۵ در قصبه سنگر شهباز. با سرلوح زرین و جدول زر درصفحات. و شرح حال یکی از منسوبان ملای رومی و فهرست مثنوی.

کتاب دوم، ناقص و بی‌تاریخ، تحریر سده ۱۱.

اصطلاحات صوفیه در یک برگ احتمالاً از عبدالرزاق کاشی در این نسخه است.

۴۶۷ برگ، ۱۷ × ۲۷.

﴿ ۳٦۵۱ ﴾

۱ـ التحفة السنية فی شرح النخبة المحسنية« ۱ـ۱۰۴»

(فقه ـ عربی)

از: سید عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله جزائری (۱۱۷۳ ق).

شرح مزجی مفصلی است بر رساله «النخبة» فیض کاشانی، این شرح که بنا به درخواست یکی از دوستان مؤلف نوشته شده چنان که خود در مقدمه می‌گوید ـ فیض به مقاصد خود اعلم است ـ بیشتر ناظر به کتاب‌های خود فیض است.

[الذریعه ۴۴۲/۳، مرعشی ۸/۲، الفبایی آستان قدس ۱۱۴].

آغاز: اللّهم انا نحمدک حمداً یکون لنا وسیلة الیک و ذریعةً للزلفی لدیک.

۲ـ شرح الوافية = الحاشية علی الوافية «۱۰۵ـ ۱٦۴»

(اصول فقه ـ عربی)

از: سید محمد مهدی بن مرتضی (سید بحرالعلوم) (۱۲۱۲ ق).

حاشیهٔ مختصری است بر مبحث حقیقت و مجاز «وافیة الاصول عبدالله بن محمد بشروئی تونی» (۱۰۷۱).

به جلد ۱ ص ۳۴۸ رجوع شود.

[الذریعه ۲۳۰/۶، مرعشی ۲۵۷/۲، مجلس ۲۴۸/۳۶].

کتاب اول بی‌تاریخ. از آخر نقص دارد.

کتاب دوم نستعلیق حسن بن میرزاکوچک حسینی اصفهانی در ۱۲۸۵.

۱۶۴ برگ، ۲۱ × ۳۰.

﴿ ۳۶۷۸ ﴾

۱ـ منشآت« ۱ـ۱۳» (فارسی ـ ترکی)

از: ؟.

نامه‌های دولتی و دوستی برای کشورهای عثمانی (که نامه نیز ترکی است)، ممالک فرانسه و ایتالیا و انگزیر و هندوستان و نامه‌هایی برای شخصیت‌ها چون میرزا ابوالقاسم (صاحب قوانین) در اطلاع سفر فتحعلی شاه قاجار به دارالایمان قم، عریضهٔ محمد ولی میرزا والی خراسان پس از شکست افاغنه توسط عباس میرزا و چند نامه دیگر در این مجموعه گرد آمده است.

آغاز: زهی خداوند توانا که ناتوان بنده‌ای را رتبه گیتی خدایی دادی، و به کار خویش فرومانده‌ای را قدرت فرمان روائی، بی‌هیچ طاعتی جهانم در قید اطاعت آوردی، و بی‌هیچ خدمتی هرگونه نعمتم میسّر کردی.

انجام: که هر یک از چاکران فدوی که درجات بروج ارادت را حاوی دقایق کاروانی ساخته، و حصن متین عقیده را از مقام و مسکن خاطرات خلاف پرداخته باشد، شخص اعتبارش را در حدود حکمرانی تمکین و تشریف افتخارش را به طراز فرمان روائی تزیین بخشیم.

۲ـ تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار = تاریخ وصاف «۱۶ـ ۵۸»

(تاریخ ـ فارسی)

از: شهاب الدین عبدالله بن فضل الله یزدی (۷۳۰ ق).

به جلد ۲ ص ۱۰۵ رجوع شود.

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم قطعه از جلد پنجم است و تاریخ و نام کاتب ندارد.

۵۵ برگ، ۲۱ × ۳۰.

﴿ ۳۷۰۲ ﴾

۱ـ شرح هدایة الحکمة« ۱ـ ۹۶» (فلسفه ـ عربی)

از: کمال الدین میر حسین بن معین الدین میبدی (ق ۱۰).

به جلد ۱ ص ۳۵۱ رجوع شود.

۲ـ آداب البحث والمناظرة «۹۷ـ۱۰۲» (عربی)

از: میر فخرالدین محمد بن حسین حسینی استرآبادی (ق ۱۰).

مختصری است در آداب مناظره دارای مثال‌های تطبیقی در نیمهٔ دوم رساله.

[الذریعه ۳۱/۱، مرعشی ۸۷/۷، الفبایی آستان قدس ۱۲].

آغاز: الحمد لله الحکیم الوهّاب والصّلاة والسّلام علی محمد خیر من نطق بالصّواب و علی المتأدّبین بالآداب من الآل و الاصحاب...اعلم انّ المناظرة بوجه العقل الی کلام المتخاصمین اظهار للصّواب.

انجام: الطلاق موقوف علی النکاح و النکاح موقوف علی رضا الطرفین....

کتاب اول تحریر ۹۷۹.

کتاب دوم نستعلیق علی حسن مازندرانی در مشهد مقدس، بدون تاریخ.

۱۰۲ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۳۷۱۰ ﴾

۱ـ شواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیة« ۱ـ۱۰۰» (فلسفه ـ عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق).

به جلد ۱ ص ۳۵۸ رجوع شود.

آغاز: الحمد لله الّذی تجلّی لقلوب العارفین باسرار المبدأ والمعاد و جعل نور معرفته نتیجة لایجاد الارواح و الاجساد.

۲ـ اختیارات المهمات = اختیارات مسیر قم« ۱۰۱ـ۲۰۱»

(منظومه ـ نجوم ـ فارسی)

از: نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ ق).

منظومه‌ای است در ۳۶ بیت و برای هر برج سه بیت، کاشفی صاحب «لوایح القمر» ۹۱۰ ق در اختیارات نجوم = لوایح القمر، این کتاب را از خواجه دانسته است و این غیر از اختیارات النجوم = تقویم منثور اوست.

[الذریعه ۳۶۹/۱، نسخه‌های خطی منزوی ۲۲۳/۱].

آغاز:

چون درآید از قضای کردگار لم یزل جرم مه در خانه مریخ یعنی در حمل

نیک باشد هم سفر هم دیدن روی امیر

انجام:

هم قبا و هم کلاه هم کمر هم پیرهن

هرچه داری در بدن جمله ببخشیدن به من

تمّت.

کتاب اول نستعلیق محمد مهدی حسینی بدون تاریخ. با مهر بیضوی «عبده محمد مهدی بن نصر الله الحسینی». تصحیح شده.

کتاب دوم بی‌تاریخ.

۱۰۲ برگ، ۱۱ × ۲۱.

﴿ ۳۷۱۴ ﴾

۱ـ حاشیة تهذیب المنطق« ۱ـ ۴۴» **(منطق ـ عربی)**

از: نجم الدین عبدالله بن حسین یزدی (ملا عبدالله) (۹۸۱ ق).

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

۲ـ العزی فی التصریف =التصریف «۴۵ـ ۵۹» (صرف ـ عربی)

از: عزالدین ابراهیم بن عبدالوهاب زنجانی (۶۵۵ ق).

به جلد ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۴. از آغاز نقص دارد.

کتاب دوم نسخ سید رضا بن محمد حسین تهرانی در ۱۲۴۹. با مهر مربع «الراجی زین العابدین حسینی».

۵۹ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۳۷۲۴ ﴾

۱ـ حاشیة علی شرح التجرید« ۱ـ۱۰۹» (کلام ـ عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای بر شرح تجرید است با عناوین «قوله ـ قوله»....از حواشی دیگر این شرح و نیز از کتب دیگر مصنف از جمله «شرح اشارات» او و از ابن سینا و معتزله بسیار یاد کرده است.

آغاز موجود: نعم یجوز ان یدلّ دلیل من الخارج علی امتناع القدیم الممکن و لا کلام فیه فجعل کلام هو لاء مبنیّاً علی تلک الدّعوی کما هو ظاهر کلام هذا المحقق فاسد هذا.

انجام: قوله کان ممنوعا ای یکون حینئذٍ المقدمه القائلة بانّ العلم بالعلّه یستلزم العلم بالمعلول ممنوعة و حینئذٍ فلا اشکال فی علم الواجب اذ بناء الاشکال علیها او المراد منع کون ذلک ای العلم التفصیلی هو مرادهم فلا یرد اشکال علیهم.

۲ـ حاشیة علی شرح التجرید« ۱۱۲ـ۱۸۱» (کلام ـ عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای است بر شرح تجرید با عناوین «قوله ـ قوله» از محقّق خفری و شرح المواقف یاد کرده است.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة والسّلام علی خیر خلقه محمّد و آله اجمعین و بعد....فی اثبات الصّانع اقول ای صانع العالم علی انّ اللاّم للعهد او للعوض او لانّه المتبادر عند الاطلاق.

انجام: و یمکن ارجاع ضمیر هو الی القائه‌ای القاء الکلام بمعنی فعله و ایجاده هو معنی التکلم فیکون فائدة قوله الثابت بالشرع انّ معنی التکلّم الثابت بالشرع لیس الاّ المعنی اللغوی فتدبر لکن مراد المحشی هو الاوّل کما سیظهر احدهما...کما لا یخفی علی من له ذوق سلیم.

کتاب اول نسخ محمد ابراهیم اردکان در ۱۲۲۵. از آغاز نقص دارد.

کتاب دوم نسخ ۱۲۲۸ شاید بخط همان کاتب.

۱۸۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۷۳۳ ﴾

۱ـ جواهر الاسرار فی معارج الاسفار« ۱ـ ۱۳» (عربی)

از: الواح بهائیان.

[نسخه‌های خطی منزوی ۱۷۴۱/۲].

۲ـ بیان«۱۹ـ ۴۵» (فارسی)

از: سید علی محمد بن سید محمد رضا بزّاز شیرازی.

«بیان» فارسی را در ماکو نوشته و تفسیری است از «بیان» عربی او.

[نسخه‌های خطی منزوی ۱۷۳۵/۲، دانشگاه ۴۱۳۵/۱۵، مجلس ۱۶۵/۱۷].

هردو بدون تاریخ.

۴۵ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۳۷۳۵ ﴾

۱ـ منتخب الصرف «۱ـ ۳٦» (صرف ـ فارسی)

از: عباس بن محمود اعظم السلطنه.

مختصری است در صرف عربی تهیه شده از کتابهای موجود صرفی، مؤلف در مقدمه غرض خود از نوشتن این رساله را سهل نمودن تعلیم ذکر کرده است. این رساله در الذریعه و نسخه‌های خطی فارسی منزوی یاد نشده است.

آغاز: الصّرف فی اللّغة تغییر مطلق و فی الاصطلاح تغییر خاص‌ای تحویل لکلمة من بنیة الی اخری لغرض معنوی او لفظی امّا غرض معنوی مثل این که.....

انجام: امّا مهموز العین از باب چهارم زئر یزئر چنانکه در باب سیّم زئر یزئر ذکر شد.

۲ـ مفتاح الصرف «۳۷ـ ٤٦» (فارسی)

از: عباس ابن محمود اعظم السلطنه.

اشعار باب تصریف «الفیه» ابن مالک را ترجمه به فارسی کرده اما نثر شیوا و روانی ندارد.این رساله هم در الذریعه و نسخه‌های خطی فارسی منزوی یاد نشده است.

آغاز:....یعنی و چیزی که بوده باشد غیر از حرف و شبه حرف به تصریف سزاوار است یعنی حرف و اسم غیر متمکّن صرف نمی‌شود امّا اسم و فعل صرف می‌شوند.

انجام: و باز صلوات و سلام باد بر اولاد آن کسی که این صفت دارد در روز قیامت صورت و دستهای آن‌ها نورانی است و عزیز هستند.....

هردو نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۳. با مهر بیضوی «اعظم السلطنه» و «وثوق العلماء».

۴۶ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۳۷۳۷ ﴾

۱ـ کشف الاسرار« ۱ـ ۳۸» (رمل ـ فارسی)

از: حیدر بن محمد اصفهانی (تبریزی).

مختصری است در علم رمل که مؤلف بعد از چهل سال تلاش و زحمت در دوازده باب تألیف و تنظیم کرده است.

[الذریعه ۱۳/۱۸ (با آغازی متفاوت و نام پدر احمد)، مرعشی ۱۲۷/۱۴، مجلس ۶۴/۳۶ (با آغازی مشابه اما نام مؤلف کاملاً متفاوت)].

آغاز: حمد و سپاس نامتناهی سزاوار احدی است که به واسطه ظهور خود عقل کل را که مبدء عالم غیب و شهادات است از نور خود خلق فرموده که اوّل ما خلق الله العقل.

۲ـ کنز الاحباب «۳۸ـ۱۵۷» (رمل ـ فارسی)

از: زین العابدین بن قاسم رمال اصفهانی (ق ۱۰).

رسالهٔ مفصلی است در رمل ترتیب یافته در دو مقدمه و دو مقاله و هر مقاله در هشت باب.

[مجلس ۹۴/۳۶، مرعشی ۲۱۸/۱۴، الفبایی آستان قدس ۴۷۱].

آغاز: حمد مر احدی را عزّ شأنه که زبان هر فردی از افراد کاینات در تحریر و تقریر صفات و توصیف ذات او قاصر و متکاسر است و شکر نامحصور صمدی را عظمت شأنه.

هردو بی‌نام کاتب و بی‌تاریخ و از انجام ناقص.

۱۵۷ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۳۷۳۹ ﴾

۱ـ عقد الفرید فی نظم التجوید «۲ـ۹» (تجوید ـ عربی)

از: محمد بن محمود سمرقندی (ق ۶).

به جلد چهارم بخش دوم مجموعه ش ۱۴۶۴ رجوع شود.

آغاز:

اسبّح لله الکریم مبسملاً — واهدی تحیّاتی الی اشرف الملا
محمّد الهادی الرسول وآله — وانظم فی التّجوید عقداً مفصّلا

انجام:

بجاه النبیّ المصطفی معدن الصفا — سریع الوفا ما حی الجفا صاحب العلا
محمدٍ الهادی علیه الصلاة والـ — سلام وکلّ الآل والصّحب کمّلا

۲ـ المقدمة الجزریة «۱۱ـ۲۰» (تجوید ـ عربی)

از: ابوالخیر محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳ ق).

به جلد چهارم بخش دوم مجموعه پنج کتابی ش ۲۳۷۸ رجوع شود.

آغاز:

یقول راجی عفو ربّ سامع — محمّد ابن الجزریّ الشافعی
الحمد لله وصلّی الله — علی نبیّه ومصطفیه

انجام:

علی النبیّ المصطفی وآله — وصحبه وتابعی منواله
ابیاتها قاف وزای فی العدد — من یتقن التجوید یظفر بالرّشد

رساله اول نسخ محمد علاقمند در ۱۳۱۰ یا ۱۳۰۱. ترجمه برخی ابیات در ذیل آن آمده.

رساله دوم نسخ ۱۳۱۰. در بین سطور توضیحاتی آمده.

۲۰ برگ، ۱۸ × ۲۳.

﴿ ۳۷۴۳ ﴾

۱ـ من لا یحضره الطبیب «۲ـ ۹۲» (طب ـ فارسی)

از: محمد بن زکریا رازی (۳۱۱ ق).

سی و هفت باب است دارای فصول در نسخه‌های پزشکی که در هر جا و هر وقت می‌توان تهیه کرد و در سفر نیز می‌توان با خود برد به ترتیب امراض که از سر شروع شده و به پا ختم می‌شود و بعضی از باب‌ها در علاج‌های کلی است.

[**مرعشی** ۷۰/۱۸].

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین و الصّلاة علی سیّد المرسلین محمّد و آله اجمعین قال....انّ رجلا جلیلا فاضلا یرید الخیر للنّاس و یتحری صلاح احوالهم احبّ ان یعمل له مقالة وجیزة فی علاج الامراض.

انجام: و امّا اذا کان مع الحمیّات علل آخر کالسعال و الاورام فی الکبد و غیرها من الاعضاء فلیؤخذ علاجها ممّا ذکرنا اوّلا و یمزج من هذا و الله اعلم بالصّواب و اذاً قد اتینا علی غرضنا فی هذا الکتاب.

۲ـ رونوشت وقف نامه «۹۴ـ ۱۰۳» (فارسی)

از: ؟.

این کتاب فهرست موقوفات جدّ میرزا ابراهیم ظهیر الدوله در دورهٔ صفوی است که اصل منحصر به فرد آن نزد غلام‌رضا بزرگزاد بوده که آن را به چاپ رسانده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و ما توفیقی الاّ بالله علیه توکلت و هو ربّ العرش العظیم الحمد لله الحنان المنان الولی القدیم الواجب الوجود القوی الغنی الحلیم الّذی وفق بلطفه الواقفین.

انجام: قبله عالمیان و خدایگان جهان پادشاه عصر و زمان عاید گردد. فمن بدّله بعد ما سمعه....الفعّال لما یرید.

رساله اول برای چاپ سنگی نوشته شده است. رساله دوم چاپی است چاپ داد ـ اصفهان.

﴿ ۳۷۸۹ ﴾

۱ـ الوجیزة« ۱ـ۹ ۱» **(رجال ـ عربی)**

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (علامه مجلسی) (۱۱۱۱ ق).

به جلد ۱ ص ۵۸۱ رجوع شود.

۲ـ منهاج الوصول الی علم الاصول «۲۰ ـ ۵۴» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (۶۸۵ ق).

قواعد اصول فقه را به طور بسیار مختصر در یک مقدمه و هفت کتاب نوشته است.

[کشف الظنون ۱۸۷۸/۲، مرعشی ۱۱۵/۲، مجلس ۱۵۷/۲۵، الذریعة ۱۷۸/۲۳].

آغاز: تقدّس من تمجّد بالعظمة والجلال و تنزّه من تفرّد بالقدم والکمال.

انجام: الثالثه انّما یجوز فی الفروع و قد اختلف فی الاصول و لنا فیه نظر و لیکن هذا آخر کلامنا.

رساله اول نستعلیق ۱۲۰۶ در اصفهان. از آغاز نقص دارد.

رساله دوم نسخ ۱۳۰۷.

۵۴ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۳۷۹۰ ﴾

۱ـ الجبر والتفویض« ۱ ـ ۷» **(فلسفه ـ عربی)**

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق).

در این رساله کوتاه اقوال مختلف فلاسفه را پیرامون افعال عباد و اینکه آیا مختارند یا مجبور با ادله‌شان بیان کرده و در پایان عقیدهٔ خودش را می‌آورد.

[الذریعه ۸۵/۵، مرعشی ۳۲۷/۱۲، الفبایی آستان قدس ۱۶۳].

آغاز: سبحان من تنزّه عن الفحشاء و لا یجری فی ملکه الاّ ما یشاء.

انجام: فهذا ما سنح لنا فی مسألة خلق الاعمال ممّا الهمنی الله تعالی...و کل حزب بما لدیهم فرحون و یابی الله الا ان یتمّ نوره و لو کره الکافرون.

۲ـ حاشیة شرح التجرید الجدید « ۸ـ ۳۹» (کلام ـ عربی)

از: میر فخر الدین محمد بن حسین حسینی سماکی (ق ۱۰).

حاشیه نسبتا مفصلی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر بخش الهیات شرح تجرید قوشجی.

[کشف الظنون ۳۵۰/۱ ـ آستان قدس ۹۹/۱].

آغاز: الحمد لله الغفور الرّحیم والصّلاة والسّلام علی حبیبه المبعوث بالخلق العظیم محمّد الباقر لعلوم الاوّلین و الاخرین و آله الطّیّبین و صحبه الاکرمین و بعد...هذه تعلیقات متعلّقه بالمقصد الاقصی.

رساله اول تحریر سده ۱۱.

رساله دوم از پایان نقص دارد. بدون تاریخ و نام کاتب.

۳۹ برگ، ۱۲ × ۲۱.

﴿ ۳۸۱۲ ﴾

۱ـ رساله صیغ عقود و نکاح « ۱ـ ۳» (فقه ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

به جلد چهارم بخش دوم شماره [۱۷۲۹] مراجعه شود.

آغاز: قال الشیخ الفاضل الفقیه الفهّامة العلاّمة ایّده الله....الحمد لله الذی احلّ النکاح و ندب الیه و حرّم الزّنا و السّفاح و توعّد علیه والصّلاة علی سید المرسلین و خاتم النّبیین امّا بعد غرض از تحریر این رساله وجیزه آن است.

۲ـ جواهر الکلمات فی العقود و الایقاعات «۳ـ ٦۰» (فقه ـ عربی)

از: مفلح بن حسن صیمری (ق ۹).

صیغ عقود و ایقاعات را در یک مقدمه و دو باب گرد آورده و به نقل الذریعه از شیخ سلیمان ماحوزی این کتاب در جمادی الاولی ۸۷۰ انجام یافته است.

[الذریعه ۲۷۹/۵، مرعشی ۱۵۳/۱، الفبایی آستان قدس ۱۷۷].

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین و صلّی الله علی محمّد و آله الطّاهرین و بعد فقد التمس منّی بعض الاخوان الاعزّة....ان اجمع له صیغ العقود و الایقاعات.

انجام: و یستحبّ للمزور استقبال الزّائر و مصافحته و اعتناقه و تقبیل موضع السّجود من کلّ منهما ولو قبّل یده کان جایزا خصوصاً العلماء و ذرّیة رسول الله صلی الله علیه و آله ویتحفه بما حضر من طعام و شراب و فاکهة و طیب و ادناه شرب الماء و الوضوء وصلاة رکعتین عنده و التانیس بالحدیث و التودیع اذا خرج.

رساله اول تحریر سده ۱۱ و ۱۲. رساله دوم نسخ سعد بن نعمة حویزی در ۱۱۰۰.

۶۰ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۳۸۱۳ ﴾

۱ـ خرقه بخیه «۱ـ ۴۱» (طب ـ فارسی)

از: مرتضی قلی بن حسن خان شاملو (ق ۱۱).

صفات معجون‌های مختلف مؤثر را بیان کرده است و سی بخیه در دستورات پزشکی مربوط به دستگاه تناسلی زنان و مردان و آنچه برای مزید قوهٔ باه مفید می‌باشد. این کتاب به نام شاه سلیمان صفوی تألیف شده است.

ش ۳۸۱۳ در فهرست سابق این کتابخانه حاشیه مختصر نافع محقق مورخ ۹۵۵ می‌باشد که گویا مفقود است و این نسخه بجای آن گذاشته شده.

[مرعشی ۲۶۶/۱۱، الفبایی آستان قدس ۲۲۲، الذریعة ۱۴۹/۷].

انجام:

مژده که این خرقه بـه پـایان رسـید خـرقهٔ پـیران بـه جـوانـان رسـید...

۲ـ خواص الاشیاء « ۴۱ـ ۴۹» (طب ـ فارسی)

از: ابو علی؟.

در خواص طبی داروهای مختلف است. گفته می‌شود اصـل کـتاب را مـؤلف بـه یونانی نوشته است و این کتاب ترجمه‌ای است که زکریای رازی انجام داده است. در الذریعة ۲۷۱/۷ کتاب دیگری با همین عنوان از شاه قلی سلطان استاجلو گزارش شده است.

[مرعشی ۸۶/۱۴، مجلس ۴۶۵/۳۸].

آغاز: اگر موی سر آدمی را بسوزانند و بر زخم سگ گزیده بندند به شود.

انجام: اگر بر صاحب یرقان بندند به غایت نافع بود و اگر سحق کند و به سوختگی آتش..... کند فایده.

رساله اول بی‌تاریخ است و از آغاز نقص دارد.

رساله دوم نستعلیق ۱۱۲۸ می‌باشد. با فائده‌ای شامل نسخه معجون لقمان حکیم کـه بـرای عبدالجبار پادشاه (یا پاشا) ساخته.

۴۹ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۳۸۱۴ ﴾

۱ـ تهذیب الوصول الی علم الاصول از علامه حلی ره «۳ـ ۱۵۰»

(اصول فقه ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۱۱۶ رجوع شود.

۲ـ زبدة الاصول از شیخ بهایی ره« ۱۵۱ـ۲۱۷» **(اصول فقه ـ عربی)**

به جلد ۱ ص ۲۶۹ رجوع شود.

کتاب اول نسخ محمد باقر در ۱۰۲۶. با مهر بیضوی «الراجی محمد ابراهیم بن جمال الدین».

کتاب دوم نسخ همان کاتب در همان سال. با مهر گرد «عبدالله محمد باقر».

۲۱۸ برگ، ۱۳ × ۱۸.

﴿ ۳۸۴۲ ﴾

۱ـ العبرة لمن اعتبر« ۱ـ ۳۳» **(تاریخ ـ فارسی)**

از: ؟.

تاریخچهٔ مختصری است در وقایع و فتنه‌هایی که در قضیهٔ شیخیه پیش آمده و شرح کشته شدن گروهی از آنان.

تاریخ تالیف ۱۳۱۵.

۲ـ جزوهٔ شیمی «۳۵ـ ۵۴» **(فارسی)**

از: ؟.

رسالهٔ کوتاهی است در ذکر معادلات و فرمول‌های برخی عناصر و سپس فصل‌هایی در کریستال معرفة الأرض و پراکنده و احجار. (شیمی جدید)

هردو کتاب بی‌نام کاتب و تاریخ کتابت و هردو از آول و آخر ناقص.

۵۴ برگ، ۱۸ × ۲۳.

﴿ ۳۸۵۵ ﴾

۱ـ ترجمهٔ «سرور الخاطر» = رساله علمیه« ۱ـ ۲۲» **(فقه ـ فارسی)**

از: محمد علی واعظ تبریزی (مسأله‌دان تبریزی).

مؤلف مطالبی را از رسالهٔ علمیّه شیخ حسن کاشف الغطاء برگزیده و به شکل سؤال و جواب درآورده است. خود سؤال را طرح می‌کند و جواب آن را از رساله «سرور الخاطر» پیدا نموده و ترجمه می‌کند. این ترجمه در زمان خود شیخ حسن کاشف الغطاء انجام پذیرفته و مترجم از ایشان به «سلمه الله تعالی» یاد می‌کند.

[**الذریعه ۲۱۴/۱۱**].

آغاز: الحمد لله بارئ النّسم و مخرج نور الوجود من ظلمة العدم و خالق اللوح والقلم و معلّم الانسان ما لم یعلم و صلّی الله علی محمّد المبعوث لسائر الامم و آله سادات العرب و العجم.

انجام: اگر کسی ملاعبه کند با حلال یا حرام و انزال شود قضا و کفّاره لازم است یا نه و اگر عادت به انزال ندارد چون است جواب اگر عادتش انزال شدن باشد یا بداند که انزال می‌شود اگرچه عادت او هم نباشد قضاو کفّاره واجب است و در غیر صورتین قضا واجب است و احوط کفّاره است.

۲ـ چهار مقاله «۲۹ـ ۳۹» (فارسی)

از: ابوالحسن احمد بن عمر نظامی عروضی سمرقندی (ق ۶ هـ.ق).

به جلد ۲ ص ۲۷۵ رجوع شود.

این کتاب به کوشش محمد قزوینی در لیدن به سال ۱۳۲۷ ش و سپس به کوشش محمد معین در تهران، چاپ شده است.

[**الذریعه ۳۱۵/۵، مجلس ۱۶۱/۲، نسخه‌های خطی منزوی ۶۵۸/۱**].

آغاز: حمد و شکر و سپاس مر آن پادشاهی را که عالم عود و معاد را به توسط ملائکهٔ کرّوبی روحانی در وجود آورد و عالم کون و فساد را به توسط آن عالم هست گردانید.....

رساله اول شامل صلاة و صوم است. نسخ رسول بن حاج عبدالله در ۱۲۵۶.

رساله دوم بخشی ازکتاب است نستعلیق ۱۳۳۷.

۳۹ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۳۸۵۷ ﴾

۱ـ کتابچهٔ اسامی شاگردان مدرسه ادب« ۱ـ ۵» (فارسی)

از: ؟.

صورت اسامی شاگردان مدرسه ادب در سال ۱۳۲۳ هـ. ق می‌باشد.

آغاز: صورت اسامی شاگردان مدرسه مبارکهٔ ادب با رعایت نسب و منزل و ورود و درجات و شهریّه و تحصیل از قرار ذیل است.

۲ـ اوصاف الاشراف «۷ـ ۲۴» (اخلاق ـ فارسی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ ق).

آغاز: سپاس بی‌قیاس بار خدائی را که به سبب آن که هیچ عقل را قوت اطّلاع بر حقیقت او نیست.

انجام: فنا به این معنی هم نباشد و هرچه در نطق آید و هرچه در وهم آید و هرچه عقل بدان رسد جمله منتفی گردد الیه یرجع الامر کلّه این است آنچه در این مختصر خواستیم که ایراد کنیم و اینجا سخن منقطع شود.

رساله اول نستعلیق ۱۳۲۳.

رساله دوم بی‌تاریخ. تحریر سده ۱۴.

۲۴ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۳۸۷۷ ﴾

۱ـ ترجمهٔ توحید مفضل« ۱ـ ۵٦» (فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

به جلد چهارم بخش اول شمارهٔ ۱۷۶۷ از مجموعه‌های چهار کتابی مراجعه شود.

۲ـ آداب سلوک حاکم با رعیت «۵۷ـ ۷۵» (فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

ابتدا به ترجمهٔ حدیث عهدنامهٔ مالک اشتر و سپس چند حدیث دیگر در باب چگونگی رفتار حاکمان با رعیت را پرداخته است و آن را در دو فصل مرتب کرده است.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۴۴ رجوع شود.

[الذریعة ۲۲۷/۱۲، بیست و پنج رسالهٔ فارسی ۱۳۳].

آغاز: الحمد لله رب العالمین والسّلام علی عباده الّذین اصطفی محمّد و آله خیر الوری بعد...برای تنبیه ارباب غفلت و اصلاح اصحاب دولت که صلاح همکنان منوط به صلاح ایشان است.

انجام: هرکه برادر مؤمن را زنی دهد که مونس او گردد و از صحبت او راحت یابد حق تعالی حورالعین بهشت را جفت [او] گرداند.

رساله اول تحریر محمد جعفر بن ابوالحسن. بی‌تاریخ.

رساله دوم بدون تاریخ.

۷۵ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۳۸۸۴ ﴾

۱ـ مواعظ الله = حدیث قدسی «۱ـ ۸» (حدیث قدسی ـ عربی)

از: ؟.

از احادیث قدسی است که مؤلف این رساله آنها را از کتاب «ارشاد القلوب» دیلمی نقل کرده است. و آن چهل حدیث است که با خطاب «یا احمد ـ یا محمد» صلوات الله علیه و آله آغاز شده است.

آغاز: ما رواه ابو محمّد الحسین بن ابی الحسن بن محمد الدیلمی رحمت الله علیه فی آخر کتابه المسمّی...هذا ما سأل رسول الله صلّی الله علیه و آله عن ربّه لیلة المعراج و منه سمع فقال یا ربّ ای الاعمال افضل فقال الله تعالی.

انجام: الحدیث الاربعون من احادیث القدسیه لا اله الاّ الله حصنی و من دخل حصنی امن من عذابی لا مطلقا بل مع شروطها و انا من شروطها.

۲ـ الاحادیث القدسیة = چهل سوره «۸ـ ۱۸» (حدیث ـ عربی)

از: ؟.

به جلد چهارم بخش دوم شمارهٔ ۴۸۰ از مجموعه‌های چند کتابی مراجعه شود.

آغاز: هذه فائدة جلیلة و موعظة بلیغة و هی اربعون سوره منتخبة من التوریة.

هردو بی‌نام کاتب و بی‌تاریخ. دوّمی تحریر سده ۱۳.

۱۸ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۳۸۸۷ ﴾

۱ـ کتابچه اسامی مدرسهٔ شرف مظفری «۱ـ ۴» (فارسی)

از: ؟.

صورت اسامی شاگردان، پدرانشان، میزان شهریه پرداختی و تاریخ ورود و مسکن

آنان، شاگردان مجانی در پنج اتاق و نیز اسامی اثاثیه و اجزاء دیگر مدرسه در سال ۱۳۲۳ هـ. ق است.

آغاز: صورت اسامی شاگردان و پدر هر یک و منبع شهریه و تاریخ ورود و مسکن ایشان شهر رمضان ۱۳۲۳ حسین خان پسر جناب ناصر السّلطان.

انجام: آن چه در پرگرام جدید چاپ شده است در کلاس‌ها مجری و مستعمل است یکی دو فقره را چون در این ماه قدری در ضیق وقت میباشد ان شاء الله بعد از این ماه مستعمل خواهد شد.

۲ـ شرح ایساغوجی «۷ـ۱۴» (منطق ـ عربی)

از: حسام الدین حسن کاتی (۷۰۶ ق).

به جلد ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

رساله اول تحریر ۱۳۲۳ (ظ).

رساله دوم بی‌تاریخ و از پایان نقص دارد. با مهر مربع «مهدی بن محمد باقر الحسینی ۱۲۰۲».

۱۴ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۳۸۸۹ ﴾

۱ـ وصایای لقمان بن فرزندش «۱ـ ۸» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از پندهای لقمان در آداب معاشرت و احوال مختلف می‌باشد.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والسّلام علی سیّد الانبیاء والمرسلین محمد و آله اجمعین امّا بعد در اخبار آمده است که لقمان حکیم پسر خود را وصیّت می‌کرد به این کلمات.....

انجام: طعام تنها مخور که بدترین خلق باشی آب بسیار در میان طعام مخور. سخن بسیار است در خانه [اگر] کس است یک حرف بس است.

۲ـ تحفة‌الوزراء = تحفة الملوک = چهل باب «۸ـ۱۵» (فارسی)

چهل باب در پند و اندرز اخلاقی است و هر باب دارای چهار نصیحت از گفته‌های فرزانگان و نوشته‌های پیشینیان.

به جلد ۲ این فهرست ص ۱۲۸ رجوع شود.

[الذریعة ۴۷۰/۳، نسخه‌های خطی منزوی ۱۵۶۲/۲، مرعشی ۱۹۸/۳، کشف الظنون ۳۷۶/۱].

آغاز: رساله‌ای است در نصایح...در آن که چهار چیز پادشاهی را نگاه دارد رعایت و محافظت دین و زیر امین با تمکین نگه داشتن عزم و نگه داشتن جزم.

انجام:

دوم مکر کردن سیم چیست بغی — کزان دین و دانش بود در خطر
گرت هست مردیّ و هوش و خرد — از این هر سه خصلت حذر کن حذر

رساله اول بی‌تاریخ.

رساله دوم نستعلیق سید اسحاق بن اسماعیل حسینی در ۱۳۱۰. وحکایاتی در نسخه هست.

۲۴ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۳۸۹۳ ﴾

۱ـ ترجمة الصلاة« ۱ـ ۳۵» (فقه ـ فارسی)

از: محمد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق).

به همین جلد بخش دوم شمارهٔ [۱۳۰۸] از مجموعه‌های سه کتابی رساله دوم مراجعه شود.

آغاز:

هرکه نه گویا به تو خاموش به — هرچه نه یاد تو فراموش به

۲ـ ترجمه طب الرضا (علیه الصلاة والسلام) = ترجمهٔ ذهبیه «۳۷ـ ۵٦»

(فارسی)

از: ؟.

ترجمه‌ای است از رساله‌ای که حضرت امام رضا علیه الصلاة والسلام بـه مأمـون نوشته‌اند این رساله ترجمه هایی چند دارد.

به جلد ۲ این فهرست ص ۱۴۸ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی منزوی ۵۰۱/۱، دانشگاه ۴۱۹۲/۱۵، ملک فارسی ۱۳۴].

آغاز: بر ضمایر آگاه دلهای ارباب هوش پوشیده نیست که نزهت طـلبان ریـاض معانی را شکفته چمنی به این طراوت مشام‌آرا و تمام فیض گلشنی به ایـن شـادمانی نزهت پیرا نبوده....

انجام: پس باید که بدین منوال طریقه صحّت نگاهداری و نفس خود را در مرض نیندازی.

رساله اول نستعلیق ۱۰۹۳. رساله دوم نستعلیق محمد ولی آقا بزرگ در ۱۳۲۴. روایت نوروز از حضرت صادق ضمیمه رساله اول است با سرلوح و جدول زرین.

۵۶ برگ، ۱۱ × ۲۰.

﴿ ۳۹۰۸ ﴾

۱ـ حق الیقین فی معرفة رب العالمین «۱ـ۱۹» **(عرفان ـ فارسی)**

از: محمود شبستری (۷۳۰ ق).

در همین جلد به شمارهٔ [۲۵۲۲] از مجموعه‌های سه کتابی مراجعه شود.

آغاز: ای پیداتر از هر پیدایی و ای آشکارتر از هر هویدایی.

۲ـ شرح المعمّا «۲۸ـ ۳۲» **(عربی)**

از: ؟.

شرح معمایی است که به حضرت امیر علیه السلام نسبت داده‌اند. شارح در مقدمه می‌گوید اگر چه این مطلب را در جای قابل اعتمادی ندیده و نشنیده‌ام اما چون برخی که غث را از ثمین باز نمی‌شناختند در آن سخن گفته بودند عجالتا به حل آن در فرصتی کوتاه همت کردم. مؤلف در این شرح از روایات استفاده برده است.

آغاز: الحمد لله باعث....والصّلاة والسّلام علی نبیّه المبعوث باظهر المعجزات و ابهر الدلایل و علی آله....اما بعد فهذه اجابة لما اقتضاه بعض اذکیاء الاکابر من اخواننا.

انجام: امسک هذا یعنی لا تفشه لغیر اهله و کن به ضنینا الاّ عن اهله هذا ما اقتضاه الحال الحاضر و مادرّ به الفکر الحاسر و النظر القاصر مع ضیق المجال.

رساله اول بی‌تاریخ.

رساله دوم تحریر محمد باقر بن محمد کاظم قائینی خراسانی در ۱۲۶۴.

یک مثنوی، و یک الهی نامه عربی، و خطبه درّةالتوحید حضرت علی علیه السلام، و چند حدیث از حضرت موسی و حضرت داود، وکیمیا، و طالع نامه، و مطلبی از کشکول شیخ بهائی و خواص آیه و الاهکم اله واحد ضمیمه این مجموعه است.

۳۸ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۳۹۱۴ ﴾

۱ـ اصول خط = آداب مشق« ۱ـ۱۷» (فارسی)

از: عبدالله ابن محمود صیرفی تبریزی (۷۴۲ ق).

روش نوشتن خط و مخصوصا قواعدی که ابن مقله در نوشتن خط ثلث به کار می‌برده در یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه در این رساله بیان شده است. مقدمه در سه فصل فضیلت و شرف این علم، مداد ساختن، قلم تراشیدن و ابواب وضع خط و اصول خط از الف تا یاء و خاتمه در قلم گرفتن است.

[الذریعة ۶۲۴/۹، مرعشی ۲۱۸/۵، نسخه‌های خطی منزوی ۱۹۰۳/۳ و ۱۹۰۵].

آغاز: شکر و سپاس فراوان و ثنا و ستایش بی‌پایان کاملی را که از نقطهٔ نیستی دایره هستی را مکمّل گردانید و به قلم قدرت نقش چندین هزار خط بر سطح لوح وجود هر یکی را صفتی و هیئتی بنگارید.

انجام: و این مقدار که در این مختصر گفته شد ضبط کردن و به عمل آوردن کافی است.

۲ـ دو تلگراف در قضیه تنباکو «۱۸ـ۲۵» (فارسی)

از: ؟.

صورت یک تلگراف از سوی علما به شاه و جواب وی به ایشان که در قضیهٔ اعطای امتیاز تنباکو به انگلیسی‌ها مراسله شده است.

آغاز: نصر من الله و فتح قریب عریضهٔ ملة الاسلام....و استدعای ملّت اسلام و خواهش ایشان از جناب مستطاب حجة الاسلام والمسلمین.

انجام: از کجا بداند که همان تنباکوی هشت قرانی برای او ابتیاع شده.

رساله اول بی‌تاریخ.

رساله دوم نستعلیق ۱۳۰۹. از انجام نقص دارد.

۱۵ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۳۹۱۵ ﴾

۱ـ رجعت = چهارده حدیث «۲ـ۱۷» (عقائد ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

به جلد چهارم شماره [۱۱] از مجموعه‌های چهار کتابی مراجعه شود.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد و عترته المعصومین اما بعد چون بر کافّهٔ ارباب فطنت و ذکاء و عامّه [اصحاب] بصیرت و اعتلا ظاهر و هویداست که ادای شکر نعمت.

۲ـ شرح دعای کلید محبّت «۱۸ـ ۲۸» (دعا ـ فارسی)

از: ؟.

چند دعا برای ایجاد محبّت آورده است که از جمله آنها «دعای چهل کلید» است که منسوب به فاطمه زهرا سلام الله علیها نموده که چهل آیه قرآنی است که روز جمعه بعد از غسل آن را اگر بخوانند و به آب بدمند و به خورد هرکس دهند محبّت در قلب او ایجاد می‌شود و اگر میان زن و شوهر اختلافی باشد برطرف می‌گردد.

آغاز: شرح دعای کلید جهت محبّت روایت است از طنطنه خاتون که روز جمعه داخل شدم بر خاتون خودم فاطمهٔ زهرا علیها سلام دیدم به دست مبارک خود ظرفی آب گرفته دعا می‌خواند و می‌دمد.....

انجام: بحقّ الاسم الاعظم ان تقضی لنا حاجاتنا برحمتک یا ارحم الراحمین بحقّ همه انبیاء خود بحقّ همهٔ اولیاء خود و به حقّ همه اصفیاء خود به حقّ تمام مخلوقات خود این بنده روسیاه را ناامید مکن.

رساله اول از انجام نقص دارد. هردو بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب.

۲۸ برگ، ۱۰ × ۱۶.

﴿ ۳۹۲۰ ﴾

۱ـ دستور نامه‌نگاری = ترسل «۱ـ۱۹» (فارسی)

از: شرف الدین علی بن شیخ حاجی یزدی معمائی (ق ۹ هـ.ق).

روش نامه‌نگاری را در دو باب بیان کرده که باب اول دارای دو مقصد و چند فصل می‌باشد.

[نسخه‌های خطی، منزوی ۲۱۰۲/۳].

آغاز: بعد از سپاس و ستایش دانایی توانا تبارک و تعالی که فرستادن رسولان با کتابهای مشتمل بر احوال و اوضاع این جهان و آن جهان از برای سعادت و سلامت دنیوی و اخروی بندگان.

۲ـ الفصوص فی الحکمة «۰۲ـ ۳۳» (فلسفه ـ عربی)

از: ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (۳۳۹ ق).

رساله‌ای است با عناوین «فصّ ـ فصّ»، پیرامون ماهیّت و وجود و اثبات واجب الوجود و ادراکات انسانی و روح وی و جز اینها.

این رساله به ابن سینا نیز نسبت داده شده است.

[الذریعه ۲۳۵/۱۶، دانشگاه ۲۵۹۴/۱۱، مرعشی ۳۴۰/۱۱، مشار، عربی ۶۶۷].

آغاز: ربّ تمّم الامور الموجودة التی قبلنا لکلّ منها ماهیّة و هویّة و لیست ماهیّته هویّته و لا داخلة فی هویّته ولو کانت ماهّیة الانسان هویّته لکان تصورک ماهیة الانسان تصوّر هویّته.

انجام: فهو المعشوق الاوّل فلذلک هو آخر کل غایة....و کل شیء هالک الا وجهه.

رساله اول بی‌تاریخ و از انجام ناقص. با کتیبه‌ای زرین.

رساله دوم نسخ علی بن محمد بن منصور بن اسماعیل در ۸۹۳. تصحیح شده.

۳۳ برگ، ۹ × ۱۶.

﴿ ۳۹۲۹ ﴾

۱ـ اوراق پراکنده «۱ـ ۵۹» (فارسی ـ عربی)

از: ؟.

اوراق پراکنده‌ای است منقول از کتابهای مختلف: چند برگ از مهج الدّعوات، یک برگ از کتابی از سید علی همدانی، اشعاری از برخی شاعران، مطلبی از تفسیر فخر رازی در حدوث عالم، مطلبی در سیر و سلوک و غیره.

۲ـ شرح غزلی از شیخ عطار «۰۶ـ ۷۳» (فارسی)

از: ؟.

شرح مختصری است بر یکی از غزلهای عطار نیشابوری با این مطلع:

ای روی درکشیده به بازار آمده
خلقی بدین طلسم گرفتار آمده
غیر تو هرچه هست سراب و نمایش است
کاینجا نه اندک است نه بسیار آمده

در این شرح از گلشن راز اشعاری نقل کرده، و از محی الدین عربی و اوحدی مراغه‌ای نیز مطالبی آورده است.

آغاز موجود: و موجب معرفت و پیدایی و منصّهٔ جمال و جلال است که مقصود اوّلی است که فاحببت ان اعرف و از این حیثیّة ظاهریّة وجود را وجه الله گویند به سبب مواجههٔ ممکنات فاینما تولّو فثمّ وجه الله.

انجام موجود:

اوّل تو و آخر تو ظاهر تو و باطن تو — مستور ز هر چشمی در عین هویدایی
می‌رود بی‌روی پوش این آفتاب — فرط نور اوست رویش را نقاب

هردو بی‌تاریخ و دومی اول و آخرش نقص دارد

۷۲ برگ، ۹ × ۱۶.

﴿ ۳۹۳۳ ﴾

۱ـ مناقب ائمه اطهار علیهم‌السلام «۱ـ۰۰۱» (عربی)

از: حسن بن حیدر (شاید).

احادیثی در فضائل و مناقب ائمه اطهار علیهم السلام و بعضی از سخنان و خطبه‌های ایشان را از کتابهای ذیل نقل کرده است: مناقب ابن شهر آشوب، تفسیر صافی، تفسیر قمی، کشف الغمّه، معراج النبوّة ملا معین، بحار الانوار.

آغاز: هو الّذی خلق من الماء بشرا فجعله نسبا و صهرا و کان ربّک قدیرا. عن

المجمع عن ابن سیرین نزلت فی النبی صلّی الله علیه و آله و علی بن ابیطالب علیه السلام زوج فاطمة علیا فهو ابن عمّه و زوج ابنته فکان نسبا و صهرا.

۲ـ روضة الاسرار «۰۰ ۱ـ۱۴۱» (منظومه ـ فارسی)

از: محمد علی سروش شمس الشعراء اصفهانی (ق ۱۴ هـ. ق).

هزار بیت در قالب مثنوی است در ذکر مصیبت جانگداز کربلا که شاعر در پنجاه سالگی سروده است و در پایان آن ناصرالدین شاه (۱۳۱۳ ق) را ستایش کرده است.

[**الذریعه ۲۸۸/۱۱، دانشگاه ۲۱۰۴/۱۱، نسخه‌های خطی منزوی ۲۸۴۳/۴**].

آغاز:

دارم انـدر دست خـونین خـامه‌ای تـا کـه بـنویسم مـصیبت نـامه‌ای

انجام:

حشـمت و جـاه سـلیمانیش ده رتـبت و کـام دو جـهانیش ده

کین جـواهـر سـفته‌ام در عـهد او کـام و لب آلوده‌ام از شـهد او

هردو بدون تاریخ. چند حکایت در پایان نسخه آمده.

۱۶۰ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۹۴۲ ﴾

۱ـ تهذیب المنطق از تفتازانی «۱ـ۹» (منطق ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۱۱۶ رجوع شود.

۲ـ ترجمه حاشیه ملا عبدالله از مولی عنایت الله هندی «۰ ۱ـ۱۹۲»

(منطق ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۵۰۶ و ۵۰۷ رجوع شود.

هردو تحریر ۱۰۴۰ در مشهد.

۱۹۲ برگ، ۸ × ۱۹.

﴿ ۴۰۰۰ ﴾

۱ـ شرح الانموذج از اردبیلی «۲ـ ۸۸» (نحو ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۸۶ رجوع شود.

۲ـ فوائد الصمدیة از شیخ بهایی ره «۸۹ـ۱۴۹» (نحو ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۴۱۷ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۲۵۰.

کتاب دوم بدون تاریخ.

۱۴۹ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۴۰۰۱ ﴾

۱ـ جنگ شعر «۲ـ۱۰۲» (فارسی)

از: ؟.

مجموعهٔ شعر فارسی است از غزلیات و قصاید امیر معزی، ملک الشعرا، نوری ابیوردی، مصاحب، لامعی جرجانی، جمال الدین عبدالرزاق، سنایی غزنوی، بخشی از مثنوی معنوی، مهجور شیرازی و اشعاری در مدح معصومین علیهم‌السلام.

آغاز:

ای پادشاه حسن تو را چاکر آفتاب — داری دو رخ یکیش مه و دیگر آفتاب

خطّت کشیده دایرهٔ...به ماه — خالت نهاده نقطهٔ مشکین بر آفتاب

انجام:

آن خال کـه بـر گـوش تـو مأوی دارد هندو بچه‌ای است با تو نـجوی دارد
گــوید شــه زنگــبار بـا خـیل سپاه مـــی‌آید بـــا....تـــو دعــوی دارد

۲ـ دیوان انوری «۱۰۳ـ ۱۸۸» (فارسی)

از: اوحد الدین علی بن اسحاق انوری ابیوردی (ق ششم).

به جلد ۲ ص ۳۸۶ و شماره ۱۲۳۴ از مجموعه‌های دو کتابی در همین جلد رجوع شود.

آغاز:

باز این چه جـوانیّ و جـمالی است جـهان را
ویــن حـال کـه نـو گشت زمـین را و زمـان را
مــقدار شب از روز فــزون بــود بــدل شــد
نــاقص هــمه ایــن را شـد و زایـد هـمه آن را

هردو بی‌تاریخ.

کتاب دوم تا حرف دال را دارد. غزلی از قاآنی «خیزید یک دو ساغر صهبا بیاورید...» در این نسخه هست.

۱۸۹ برگ، ۱۸ × ۲۱.

﴿ ۴۰۰۲ ﴾

۱ـ علائم آخر الزمان «۱ـ ۴۳» (فارسی)

از: رضا؟.

در علامت‌های آخر الزمان و ظـهور حـضرت صـاحب عـجل الله تـعالی فـرجـه الشریف از امتلاء ظلم و خسوف ثـلاثه و خـروج دجـال و مشـخصات وی، نـزول

عیسی علیه‌السلام و جز آن می‌باشد و از کتاب‌های «کمال الدین و تمام النعمة» ابن بابویه «مجمع البیان» طبرسی و «علامات الساعة» و جز آن یاد کرده است. مؤلف در میانه کتاب به نام خود چنین اشاره کرده است: «به نظر این سمینه رضا».

۲ـ تحفة الابرار «۴۵ـ ٦٧» (تجوید ـ فارسی)

از: مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی (حدود ۱۰۸۰ ق).

رساله‌ای است در یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه که در تلخیص رسالهٔ بزرگ‌تر خود مؤلف به نام «تحفة القراء» است. مطالب آن شامل فضیلت قراءت، مخارج حروف، مستحبات قراءت و چند فائده است. وی این رساله را هنگام بازگشت از حرمین شریفین در اصفهان و رمضان سال ۱۰۶۷ نگاشته است. این تجوید بر اساس قرائت حفص از عاصم می‌باشد.

[الذریعة ۴۰۷/۳، مرعشی ۳۳۴/۵، نسخه‌های خطی منزوی ۸۰/۱، الفبایی آستان قدس ۱۱۰].

آغاز: شکر و سپاس و ستایش بی‌قیاس مر قادری و حکیم را سزد و شاید که به مقتضای قدرت کامله و اقتضای حکمة بالغة ارسال رسل و انزال کتب بر ما ضعیفان و گنه‌کاران نمود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۳۱. از آغاز نقص دارد.

کتاب دوم بدون تاریخ. ازانجام نقص دارد.

۶۷ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۴۰۰۳ ﴾

۱ـ شرح الفوائد الحکمیة «۲ـ ۴۲» (فلسفه ـ عربی)

از: احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱ ق).

به جلد ۱ ص ۳۲۲ رجوع شود.

۲ـ الاشارات «۴۲ـ ۵٦» (کلام و فلسفه ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای در مسائل فلسفی و کلامی است با عناوین «...فی الاشارة» و بـه مسـائلی چون تکون الموجودات، وحدة الطینة، خلق المشیة بنفسها و خلق الامکان بها، سـر التکلیف و جز آن می‌پردازد.

آغاز: فی الاشارة الی بیان کیفیّة تکوّن الموجودات و تنزّلاتها و بیان ما یلحق اکوانها من عوارض مراتبها اعلم انّ الله سبحانه خلق الاشیاء لا من شیء ای لا من مادّة کانت معه غیر مکوّنه و الاّ لکانت مخلوقة من حصص قدیمة.

انجام: فمثله کمثل الکلب ان تحمل علیه یلهث فهی تتألّم بوجود عددها لمـنافاته لاصلها الّذی بنیت علیه...فالمکلّف المرکّب منهما متألّم ابدا و من غلب فیه فطرة الله حتی انحصر استمدادها من حبّها متنعّم ابدا.

هردو نسخ سید حسین بن عبدالکریم طباطبائی نائینی متخلص به «ناظر» در ۱۲۶۳.

۵۶ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۴۰۱۷ ﴾

۱ـ بناء الافعال «۱ـ ۳۴» (صرف ـ عربی)

از: ملا عبدالله دتفزی (ق ۹ هـ.ق).

اوزان افعال را به اختصار آورده است. ایـن کـتاب در سـال ۱۳۶۹ ق در «مـجموع مهمات المتون» در مصر چاپ شده است.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة والسّلام عـلی نـبیّه مـحمّد و آله و اصـحابه اجمعین اعلم انّ ابواب التصریف خمسة و ثلاثون بابا ستة منها للثلاثی المجرّد الباب الاوّل منه فعل یفعل موزونه نصر ینصر.

انجام: یکون حکمها ایضا کحکم طوی للمبالغة نحو طوی و نحو طویان.

۲ـ الهی نامه «۳۵ـ ۴۱» (عرفان ـ فارسی)

از: خواجه عبدالله انصاری.

[مجموعه رسائل فارسی خواجه عبدالله انصاری به کوشش مولایی ۶۴۳/۲، رساله ۱۶].

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والعاقبه للمتّقین والصّلاة والسّلام علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین و سلّم تسلیماً دل از جان پرسید که اوّل این کار چیست و آخر چیست و ثمره چیست.

انجام: اصل این کار بی‌نشانی است، مایه این بازار مفلسی است.....منتهای کار هیچ کسی است.

هردو بی‌تاریخ. با سرلوح وجدول زرین درصفحات. فائده‌ای درتوحید درانجام آن هست.

۴۹ برگ، ۱۰ × ۱۶.

﴿ ۴۰۱۹ ﴾

۱ـ شجرهٔ الهیّه« ۱ـ ۹۷» (کلام ـ فارسی)

از: رفیع الدین محمدبن حیدر حسینی طباطبائی نائینی (۱۰۸۲ یا ۱۰۹۹ ق).

به جلد ۲ ص ۵۰۰ رجوع شود.

[الذریعه ۳۷۷/۹، دانشگاه ۲۱۲۷/۱۱، الهیّات ۲۵۴/۱، نسخه‌های خطی، منزوی ۹۶۲/۲].

انجام: و امر ممکن الوجود که مخبر صادق به آن اخبار نماید مصدّق به شود و وجود جنّت و نار مصدّق به باشد.

۲ـ ترجمهٔ الباب الحادی عشر «۹۷ـ ۹۹» (کلام ـ فارسی)

از: ؟.

ترجمه «الباب الحادی عشر» علامه حلّی است.

[الذریعه ۸۳/۴].

آغاز: بعد از تقدیم مراسم محامد الهی و تعظیم و درود نامتناهی بر حضرت رسالت پناهی صلّی الله علیه و آله نموده می‌آید که چون فتنه و فساد و مستتبعات ظلم و بی‌داد در حوالی خراسان منتظم گشت.

انجام موجود: او را وجود ضرورت باشد یعنی با لذّات اقتضای وجود کند آن را واجب الوجود خوانند....چون این مقدّمه معلوم شد می‌گوئیم که در وجود موجود شک نداریم اگر آن موجود واجب است یعنی او از ذات اوست فهو المطلوب و اگر آن مجود ممکن است پس وجود او از غیر او.

کتاب اول نستعلیق محمد علی‌کاشانی در ۱۰۸۳ درجهان آباد. اولش ناقص است.

کتاب دوم بی‌تاریخ و ازانجام نقص دارد.

۹۹ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۴۰۲۶ ﴾

۱ـ جامع الاحادیث از جعفر بن احمد بن علی قمی« ۱ـ۱۲» (حدیث ـ عربی)

شامل احادیثی به ترتیب الفبا.

۲ـ العروس از همان مؤلف «۱۳ـ۱۴» (حدیث ـ عربی)

شامل احادیثی درباره فضیلت و اعمال شب و روز جمعه.

هردو در ضمن مجموعه‌ای مکرر چاپ شده است.

[به ذریعه ۳۱/۵ رجوع شود].

هردو نستعلیق میرزا علی اکبر مرندی در ماه رمضان ۱۳۴۸ ق در نجف اشرف از روی نسخه‌ای که مرحوم اردوبادی از روی نسخه مرحوم میرزا محمد بن علی طهرانی صاحب مستدرک البحار استنساخ کرده بود نوشته شده.

۱۴ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۴۰۳۸ ﴾

۱ـ دیوان« ۱ـ ۷۰» (فارسی)

از: قاسم کرمانی.

دو دفتر از مثنوی‌های شاعر است معاصر با ناصرالدین شاه بوده است. مثنوی‌ها در موضوعات بسیار مختلفی هم چون شرح آیات مبارکه، ساقی‌نامه و حکایت و صفت دام کبوتر سروده شده است.

در مراجع یافت نشد. و عنوان و اسم از ابتدای نسخه اخذ شد.

آغاز:

بنام خداوند...آفرین حکیم نخ و تار و پود آفرین
خدائی که در کارخانه قدم همی بافت از تار و پود عدم

انجام:

به مستی تو پنداشتی آدمی الا تا نمردی به خود آدمی

۲ـ دیوان گوهر « ۷۱ـ ۱۶۲» (فارسی)

از: محمد باقر خان (ق ۱۲).

در آن مدح ائمه اطهار و علی علیه السلام بویژه در یک ترجیع بند و نیز مدح ناصرالدین شاه مشاهده می‌شود. تخلص وی «گوهر» است.

[الذریعه ۹۳۶/۹، نسخه‌های خطی، منزوی ۲۵۰۴/۳].

آغاز:

دیدم ستاره سرمست آن سرو راستا را
بر روی مه کشیده از ابروان کمان را
در لعل خود نهفته یک چشمه آب کوثر
بر نسترن نهاده یک دسته ضیمران را

انجام:

عـارفی خـواهـم کـند فـهم سـخن هست جــز ذات خـدایـی لا وطـن
غیر معشوق حـقیقی نـیست شـیء کــل شــی هــالک الا وجــه حـیّ

کتاب اول نستعلیق ۱۳۱۴ ـ ۱۳۱۵ شمسی درکرمان.

کتاب دوم ناقص و بی‌تاریخ.

۱۶۲ برگ، ۲۰ × ۳۱.

﴿ ۴۰۵۳ ﴾

۱ـ روح الارواح وروض الارتیاح «۶۷ ـ ۷۴» (حدیث و فقه ـ عربی)

از: حسن الجابری (الحائری) عظیم آبادی.

رساله‌ای است مرتب شده در یک مقدمه و چند مقام در فـضیلت روزه و آداب و ثواب‌هایی که بر آن مترتب می‌شود.

آغاز: الحمد لله الذی من علینا بالصیام فی کل عام فزکانا بهذا الانـعام عـن دنـائس الانعام.....لما کان الصوم من اجل العبادات.

انجام: و قال الفاضل الخراسانی فی الذخیرة بـعد ایـراد روایـات الطـرفین و لعـل الاقرب فی تأویل هذه الاخبار ان تحمل علی صورة لا یحصل الظن.

۲ـ رسالهٔ عملیه «۱۱۳ ـ ۱۸۳» (فقه ـ فارسی)

از: ؟.

احکام شرعی مکلفان و مقلدان را در عناوین «فصل ـ فصل» به بیان ساده به نگارش در آورده است.

آغاز: پس منحصر شد راهی که به آن پی به تکالیف و احکام الهیه توان برد به کتاب الهی و اخبار و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) که حجج الهی‌اند.

انجام: و آنچه مذکور شد که باید جواب مطابق سلام باشد در آن چهار صیغه مذکوره آن مختص به نماز است و اما در غیر نماز واجب نیست که مثل آن گوید....

هردو بی‌تاریخ و ناقص.

از برگ اول تا ۶۷ شامل بخشی از طوفان البکاء، حکایت، طب، مسائل فقهی، عربی و فارسی می‌باشد.

۱۸۳ برگ، ۱۶ × ۲۳.

﴿ ۴۰۶۵ ﴾

۱ـ حل مشکلات الاشارات و التنبیهات از خواجه نصیر طوسی« ۱۱ـ ۵۰» (فلسفه ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۲۱۰ رجوع شود.

۲ـ حاشیه تهذیب المنطق از ملا عبدالله یزدی «۵۳ـ ۸۹» (منطق ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

هردو ناقص و بدون تاریخ.

۸۹ برگ، ۱۷ × ۲۳.

﴿ ۴۰۷۳ ﴾

۱ـ سفرنامه جناب معاون عربستان« ۱ـ ۷۳» (فارسی)

از: .؟.

سفرنامهٔ یکی از مقامات دورهٔ قاجاری در خوزستان است.

بخش دوم این سفرنامه است که در این نسخه قبل از بخش اول قرار گرفته است.

آغاز: به نام ایزدی. در این مدتی که در شوشتر توقف داشتیم چه بودن حکومت در

آن شهر و چه زمانی که خودمان بودیم به هیچ وجه من الوجوه عـارضی کـه شکـوه نماید.

انجام: لدی الورود رخت‌خوابی انداخته و در بسـتر افـتادم پس از ده پـانزده روز ناتوانی به صحت مبدل و بنای باقی سفرنامه از محمره به این طرف شروع نمودم....

۲ـ سفرنامه جناب معاون عربستان «۷۴ـ۱۸۵» (فارسی)

از: ؟.

بخش اول سفرنامه است که در این نسخه بعد از بخش دوم قرار گرفته است.

آغاز:...ولی در هشت سال قبل یک همراهی از طرف بنده به ارباب عـلی عسکـر شده بود و خودش هم در طهران نبود دامادش از این همراهی مطلع بود.

انجام: ان شاء الله ممکن بشود به وظیفهٔ خودم عمل نموده و خدمتی از برای وطن یا ملت و یا خود بنمایم اگر از دست برآید، بیت:

بر سـر آنـم کـه گـر ز دست بـرآیـد دست به کاری زنم که غصه سرآیـد

این نسخه مجموعه نیست بلکه یک کتاب است که باید در جلد دوم معرفی می‌شد.

بدون تاریخ. از آغاز افتادگی دارد. قلم خوردگی دارد.

۱۸۵ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۴۰۷۵ ﴾

۱ـ جامع الزیارات عباسی «۱ـ۵۹» (دعا، عربی ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد سبزواری (محقق سبزواری) (۱۰۹۰ ق).

مجموعه از زیارات خاندان عصمت و طهارت علیهم الصلاة والسلام را در نه فصل و به نام شاه عباس دوم صفوی گرد آورده است.

[**الذریعه** ۵۷/۵].

آغاز: الحمد لله....اما بعد چون همگی همت خواطر قدسی مظاهر ملکوت ناظر نواب اشرف اقدس ارفع همایون اعلی شاهی.

انجام: امید که مؤمنان توفیق عمل به آنچه مندرج است در آن بیابند و از ثواب آن قسطی وافی و سهمی کافی به روزگار فرخنده آثار نواب اشرف....فی نهایة الاحتیاط من نسخ متعددة.

۲ـ کتاب دعا «۶۰ـ۱۳۱» (دعا، عربی ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از زیارات و ادعیه با تحریرهای مختلف است.

آغاز: زیارة مضجعه (مفجعه) در زیارات جناب سید الشهداء علیه السلام....

انجام: و عقد اللسان به مشک و زعفران کند و این صورت را در زیر خاک پنهان کند.

کتاب اول تحریر احمد الحسینی در ۱۲۳۱.

ترجمه فارسی دعاها در زیر سطور نوشته است.

کتاب دوم بی‌تاریخ.

۱۳۱ برگ، ۱۳ × ۲۲.

﴿ ۴۰۷۸ ﴾

۱ـ سبحة الابرار «۱ـ۹۱» (منظومه ـ فارسی)

از: عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ ق).

به جلد ۲ ص ۴۷۳ رجوع شود.

۲ـ شیخ صنعان و ترسا «۹۲ـ۱۵۴» (منظومه ـ فارسی)

از: محمد وحدت کلکته‌ای (ق ۱۳).

مثنویی عشقی و عرفانی در وزن «فرهاد و شیرین» وحشی بافقی در حدود دو هزار و هشت صد بیت است.

[**الذریعه ۱۲۶۲/۹، ۹۰/۱۵، ۹۶/۱۷، نسخه‌های خطی منزوی ۲۹۷۸/۴**].

آغاز موجود:

به رخ آن جلوه‌گاه حسن جاوید — چو این از عاشق دلداده بشنید
یقین دانست کان شیدای عاشق — بود در گفتگوی خویش صادق

انجام:

چو آوردند یوسف را به بازار — ز هر سود گرم شد بیع خریدار
ز سودای رخ مهر و وفا کیش — شد از انجم هجوم مشتری بیش

هردو ناقص و بدون تاریخ.

۱۵۴ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۴۰۹۰ ﴾

۱ـ المتوسطات بین الهندسة و الهیئة = تحریر المتوسطات «۱ـ۱۶» (عربی)

از: نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲ ق).

بنابر نظر علامه آقا بزرگ ره این رساله باید بخشی از «تحریر کرمانالاوس» باشد نه کتابی مستقل.

[**الذریعه ۷۲/۱۹ و ۳۸۹/۳**].

آغاز: اقول بعد حمد الله و الثناء علیه بما یلیق به والصلاة علی محمد و آله انی کنت ارید ان احرر الکتب الموسومه بالمتوسطات اعنی الکتب التی من شأنها ان یتوسط فی الترتیب التعلیمی.

۲ـ منشآت «۲۷ـ ۴۹» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از انشاءات با عناوین «خطاب ـ جواب» با استفاده از ابیات و مصراع‌هایی از شعر فارسی است.

هردو بی‌تاریخ. کتاب اول از آغاز و کتاب دوم از آغاز و انجام نقص دارد. کتاب اول تصحیح شده و حواشی از ملامحمد باقر دارد. چند قصیده و غزل از عشقی و بخشی از کتاب ثواب الاعمال صدوق و چند حدیث از اربعین حدیث در این نسخه هست.

۹۳ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۴۰۹۳ ﴾

۱ـ معجزات النبی صلی الله علیه و آله« ۱ـ ۸۶» (فارسی)

از: ؟.

معجزات بسیاری از وجود مبارک حضرت ختمی مرتبت را در ابواب بسیار که در نسخهٔ حاضر تا بیست و شش می‌رسد. از کتابهای ابن شهر آشوب و راوندی و ابن طاوس و دیگران نقل کرده است. در قسمت پایانی این نسخه در بحث معراج نگارنده خود را مترجم عنوان کرده و ادامه بحث معراج را به مجلدات دیگر ارجاع داده است.

آغاز: اگر ساکت می‌شدی همه را از ذراع این گوسفند می‌خوردند پس به این نحو ده نفر ده نفر می‌طلبید تا همه صحابه سیر شدند.

انجام: دو کشتی از تجار حاضر بود سوار شدند و به جانب حبشه روانه شدند و چون کفار قریش از رفتن ایشان [مانع] شدند به غیر ابن مسعود که به زودی معاودت نمود.

۲ـ منشآت «۸۷ـ ۱۶۲» (فارسی)

از: ؟.

عرایض، دیباچه‌ها، مراسلات، نامه‌های دوستانه و مضامین مختلفه‌ای که در احوال دیگر قلمی شده است. از منشآت با عنوان مرحوم میرزا و میرزا محمد صادق نیز نقل کرده است.

آغاز: محفل عالی و شوق گلشن راز مجلس متعالی پیوسته در اراست لیکن بحمد الله الملک الاکبر.

انجام:

ای از رخ تـــو پـیدا انـوار پـادشاهی در طینت تو پـنهان صـد حکـمت الهـی
ای پیش از آن که در قـلم آیـد ثـنای تـو واجب بر اهل مشرق و مغرب دعای تو

هردو ناقص و بی‌تاریخ. بخشی از داستان پادشاه و فرزند هندی در این نسخه هست. با مهر بیضوی «محمد صادق بن محمد علی الطباطبائی» و نیز «عبده محمد صادق طباطبائی».

۱۷۲ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۴۰۹۹ ﴾

۱ـ روح، جسم و موت «۱ـ ۳۴» (فلسفه و عرفان ـ عربی)

از: ؟.

پرسش‌هایی است با عنوان «مسأله» از روح و جسـم و مـوت و کـیفیات آنـها. در ابتدای نسخه از خواجه شهید طوسی نام برده است. در پاسخ‌ها صبغهٔ فلسفی عرفانی دیده می‌شود، از روایات خاندان طهارت و عصمت علیهم الصلاة والسلام نیز بـهره برده است.

آغاز: رب تقربنا الیک [...] الی بابک مستغیثین من فضلک مستمدّین مـن لطـفک بایراد ما هو جواب من کفر و ظلم و فسق بالمنع من حشر الاجساد.

انجام: والعقل ما به یعلم حقائق الاشیاء کالتوحید والعدل والنبوة والامامة و احوال المعاد و حشر الاجساد و اخاویف یوم یناد المناد و انه تعالی لبالمرصاد و بصیر بالعباد.

۲ـ فصوص الحکم «۳۵ـ ۴۵» (فلسفه ـ عربی)

از: ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (۳۳۹ ق).

به شمارهٔ [۳۹۲۰] در همین جلد در مجموعه‌های دو کتابی مراجعه شود.

آغاز: الامور التی قبلنا لکل منها مهیة و هویه.

انجام: و کل شیء هالک الا وجهه و له الحمد....

این مجموعه همان است که با شمارهٔ (۶۳۵) در فهرست سابق این کتابخانه ۴۶۵ یاد شده است و اکنون به‌جایش تذکرة الائمة گذاشته شده است و ظاهراً اعتقادات صدوق هم در این مجموعه هست.

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم نستعلیق ۱۰۰۳.

۴۵ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۴۱۰۱ ﴾

۱ـ حاشیة ارشاد الاذهان «۱ـ ۱۱۳» (فقه ـ عربی)

از: علی بن حسین بن عبدالعالی عاملی (محقق کرکی) (۹۴۰ ق).

حاشیهٔ استدلالی است بر کتاب «ارشاد الاذهان» علامهٔ حلی با عناوین «قوله ـ قوله» از شهید اول با عنوان «شیخنا» یاد کرده است و از «دروس» وی بسیار نقل می‌کند.

[الذریعه ۱۵/۶].

آغاز موجود: والمراد بالتخلیل ایصال الماء الی....لا غسل ما بین الشعر فان ذلک واجب قطعاً.

انجام: لولا وجوب تنزيل الالفاظ على مفتضيات المعانى المستفاد منها بحكم الوضع لاختلّ الحال فى معظم الابواب من المعاملات كالبيع و الاجارةو غير ذلک.

۲ـ حاشية شرائع الاسلام«۱۱۴ـ ۲۳۶» (فقه ـ عربى)

از: على بن حسين بن عبدالعالى عاملى (۹۴۰ ق).

آغاز: الحمد لله....فهذه فوائد مهمة علقتها على كتاب شرائع الاسلام و يستعان بها على تحرير مسائلها و تحقيق مطالبها.

هردو نسخ مراد بن سيد عرب در ۱۰۱۲.

كتاب اول از آغاز ناقص است.

۲۳۶ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۴۱۰۳ ﴾

۱ـ حاشية حاشية مطالع الأنظار« ۱ـ ۷۷» (منطق ـ عربى)

از: ؟.

شمس الدين محمود اصفهانى شرحى بر «طوالع الانوار» قاضى بيضاوى نوشته است و يكى از فضلاء حاشيه‌اى بر آن نگاشته كه مؤلف اين كتاب تصريح كرده كه اين حاشيه‌اى بر آن حاشيه است. اين حاشيه با عناوين «قوله ـ قوله» است.

آغاز: الحمد لله الّذى اطلع من مطالع البراهين لوامع انوار اليقين و ازاح بها ظلم الشكوک و الاوهام عن آفاق نفوس المستعدين والصلاة والسلام على الهادى [الى] الحق المبين....

۲ـ حاشية تهذيب المنطق «۷۸ـ۱۰۱» (منطق ـ عربى)

از: نجم الدين عبدالله بن حسين يزدى (۹۸۱ ق).

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

هردو بدون تاریخ. کتاب اول از انجام و کتاب دوم از آغاز و انجام ناقص است. در کتاب اول آغازش به اشتباه در برگ ۷۲ قرار گرفته است.

۱۰۱ برگ، ۹ × ۱۹.

﴿ ۴۱۱۶ ﴾

۱ـ انتخاب« ۱ـ ۴» (فارسی)

منسوب به بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق).

به شماره (۲۰۰۰) در همین جلد در مجموعه‌های دو کتابی رجوع شود.

آغاز: انتخاب رسالهٔ شیخ بهاء الدین محمد عاملی در بیان مذاهب اهل تصوف که چند گروهند و هر گروهی چه عقیده دارند.

انجام: مادامی که شاکر و راضی باشند دنیا به وجود این طایفه برقرار است.

۲ـ فرهنگ ترکی ـ عربی و فارسی« ۱۱ـ۱۲۷» (ترکی ـ عربی ـ فارسی)

از: ؟.

لغت‌های ترکی را به ترتیب حروف الفبا ابتدءاً آورده و سپس معنای عربی آن را ذکر کرده است و هرگاه خواسته معنای فارسی بیاورد با حرف «ف» آورده است.

آغاز: فصل الهمزة المفتوحة مع التاء: آتا، اب ج آباء (ابی یغزو و امی تحدث) و والد....و جد پدر پدر و مادر.

هردو بی‌تاریخ. رساله دوم از آغاز ناقص.

مطالبی راجع به چند نماز در نسخه هست.

۱۲۷ برگ، ۱۱ × ۱۹.

﴿ ۴۱۳۱ ﴾

۱ـ شرح هدایة الحکمة« ۱ـ ۵٦» **(فلسفه ـ عربی)**

از: کمال الدین حسین بن معین الدین علی میبدی (ق ۱۰).

به جلد ۱ ص ۳۵۱ رجوع شود.

۲ـ حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة «۱۲۷ـ ۱۵۴» **(منطق ـ عربی)**

از: احمد ابیوردی.

حاشیه است با عناوین «قوله ـ قوله» بر حاشیه مرتضی شریف بر «تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة» قطب الدین رازی (۷۶۶ ق) که بر گفته‌های مرتضی ره فراوان ایراد کرده است.

[مرعشی ۱۲۳/۱۱].

آغاز: بسمله و بعد فهذه هذیانات الّفها تراب اقدم الفقراء.....

هردو بی‌تاریخ. کاتب کتاب دوم جبریل بن مرتضی حسینی.

هردو ناقص. با مهر شش گوشه «قال انی عبدالله».

۱۵۴ برگ، ۹ × ۱۶.

﴿ ۴۱۳۳ ﴾

۱ـ چهل منزل« ۱ـ ۳۰» **(منظومه ـ فارسی)**

از: ؟.

مثنوی‌های عرفانی است در بیان چهل منزل و هفت مقام در سیر الی الله تعالی.

آغاز موجود:

که جز حق نیست حق را هیچ درخور سخن کوتاه شد والله اکبر

غنی است از دو عالم هوش می‌دار یقین این نکته را تو گوش می‌دار

انجام:

اجـابت کـن دعـای بـی‌نوایـی — از انـعام تـو یـابد او شـفایی
تویی مـقصود در دنـیا و عـقبی — به مقصودم رسان ای شاه معطی

۲ـ بلبل نامه «۳۰ـ ۶۰» (منظومه ـ فارسی)

از: فرید الدین محمد بن ابراهیم کدکنی نـیشابوری (عـطار نـیشابوری) (۶۲۷ یـا ۶۵۹ق).

آغاز:

قـلم بـردار راز دل بـیان کـن — سـرآغـازش بـه نـام غـیب دان کـن
خداونـدی کـه جـز وی کس نـیابد — کـه تـا بـر بـندگان روزی فـزایـد

انجام:

اگر با من به کـرد مـن کـنی کـار — بـماند تـا قـیامت کـار مـن زار
تو آن کن کـز خـداونـدیت آیـد — که از ما جـز خـطا و سـهو نـاید

کتاب اول بدون تاریخ. از آغاز نقص دارد.

کتاب دوم نستعلیق جمعه ۱۴ رمضان ۹۷۸.

۶۰ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۴۱۳۵ ﴾

۱ـ زبدة‌الدعوات «۱ـ ۳۸» (دعا ـ عربی ـ فارسی)

از: ابوالحسن محمد بن یوسف عسکری بحرانی (ق ۱۱).

به جلد ۲ ص ۴۶۸ رجوع شود.

آغاز: یا حبیب صفوة المتقین...اما بعد چون به مؤدای آیه اذا سألک عـبادی عـنی فانی قریب اشتغال به دعوات از اشرف قربات و اعظم عبادات بود.

۲ـ مثنوی «۳۹ـ۱۹۹» (فارسی)

از: ؟.

مجموعهٔ مثنوی‌هایی است به سبک و روش مولوی در حکایات و مواعظ.

و با توجه به برخی ابیات احتمالاً سراینده شیعه است. در برخی ابیات نیز از شخصی به عنوان «کاظم بن قاسم» یاد و ستایش کرده است. مصراع معروف مولوی در ابتدای دفتر دوم «مدتی این مثنوی تاخیر شد» با اندکی تغییر استفاده شده است.

باید دید که آیا سید کاظم رشتی مقصود است یا غیر از او.

آغاز:

آتش از شوق جمالت در تب است — روز [من] از درد هجرانت شب است

سوز عشق توست اندر جان برق — آتش شوقت بود در غرب و شرق

انجام:

پرده ناموس و شهوات و غضب — پرده آلات و اسباب و سبب

مجملاً هر چت که باشد غیر حق — پرده است و هست بر چشمت طبق

هردو بدون تاریخ. کتاب اول از انجام نقص دارد

۱۹۹ برگ، ۹ × ۱۵.

﴿ ۴۱۳۹ ﴾

۱ـ العزی فی التصریف از ابراهیم زنجانی «۱ـ۱۱» (صرف ـ عربی)

به جلد ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

۲ـ حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله از میرزا رضا تجلی «۱۲۶ـ۲۱۶»

(منطق ـ فارسی)

به جلد ۲ ص ۲۷۷ رجوع شود.

کتاب اول بی‌تاریخ. با سرلوح زرین و جدول زر در صفحات.

کتاب دوم نسخ اسماعیل بن حاج شریف در ۱۲۳۸.

دفترچه خاطرات یک مدیرکتابخانه و بخشی از رساله احجار که بخش دیگر آن در نسخه ش ۴۱۳۸ از مجموعه‌های چهار کتابی می‌باشد ضمیمه این نسخه است.

۲۱۶ برگ، ۱۱ × ۱۶.

﴿ ۴۱۴۲ ﴾

۱ـ مشکل گشا «۴ـ ۴۷» (دعا ـ علوم غریبه ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از اعمال و اوراد و ادعیه که برای گشایش و رفع بلا و مشکلات جمع‌آوری شده است.

آغاز: به جهت حصول ولد اگر کسی را فرزند نشود چون به این طلسم غسل کند و با خود دارد ان شاء الله حاصل گردد.

انجام: و باید که در وقت نوشتن...و دعوات، این اسم اعظم را بوی خوش به کار برد و بخور بسوزاند و خلوت و لباس پاک بپوشد و بیشتر اوقات صائم باشد و نقش این است:....

۲ـ اوراد و اذکار «۷۶ـ ۸۴» (فارسی)

از: ؟.

رسالهٔ کوتاهی است در یک مقدمه و دو فصل در بیان دو قسم از اوراد که به جهت یکی از فرزندان مؤلف نوشته است.

آغاز: الحمد لله...اما بعد چون مقتضای عبودیت حقیقی اشتغال قلب و قالب عبد است به عبادت معبود به استحقاق و توجه ظاهر و باطن به طاعت مقصود.

انجام: و سطوت ظهور نور النور تزلزل در ارکان حواس او نینداخته صولت وقوع آن واقعه‌اش چون وحشت زدگان خاموش نساخته قبل از سؤال به اعتبار سایر احوال به بیان عقاید حقه اسلامیه اشتغال نماید.

رساله اول بی‌تاریخ. رساله دوم نستعلیق عبدالعظیم بن محسن تویسرکانی در ۱۲۵۸.

قصیده فارسی در مدح حضرت رضا علیه السلام، دعا، بخشی از رساله «انصاف» فیض کاشانی، دو برگ از شرح قواعد فاضل هندی، مورخ ۱۲۰۱ و خطبه‌ای از حضرت علی علیه السلام و سؤال و جوابی از مظنون الاسلام ضمیمه این نسخه است.

۸۴ برگ، ۱۰ × ۱۹.

﴿ ۴۱۴۸ ﴾

۱ـ جنگ شعر و دعا «۱ـ۱۳۹» (فارسی ـ عربی)

از: ؟.

شامل مجموعهٔ اشعار از جوهری، میرزا خرم، میرزا نصیر طبیب، قصیده سید حمیری با ترجمه فارسی، احادیث با ترجمه به نظم فارسی، نوحه‌ها و مدایح از سید بقا، یک برگ فقرنامه و نیز ادعیه جهت وفور نعمت و دفع بلایا و علوم غریبه.

آغاز: دعایی که پیش از شروع نمودن به نماز شب باید خوانده شود این است: الهی غارت نجوم سماءک.

انجام:

دوش دل خوش بود از غمخانه‌ای چون دل دیوانه در ویرانه‌ای
جستم از ابنای عالم عزلتی کردم از اغیار خالی خلوتی

۲ـ لوامع انوار الکشف و الشهود علی قلوب ارباب الذوق و الجود = شرح خمریه «۱۴۰ـ۱۵۲» (عرفان ـ فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ ق).

شرحی است در یک دیباچه بلند و چندین «لامعه» بر قصیده خمریه میمیه ابن فارض عمر بن ابوالحسن مصری (۶۳۲ ق). جامی آن را در ماه صفر ۸۷۵ قمری به انجام رسانده است.

به جلد ۲ این فهرست ص ۶۴۷ رجوع شود.

[الذریعه ۴/۱۴، مرعشی ۳۶۷/۲، کشف الظنون ۱۳۳۸/۲، نسخه‌های خطی منزوی ۱۳۴۸/۲].

هردو بی‌تاریخ و کتاب دوم ناقص.

۱۵۲ برگ، ۱۰ × ۲۱.

﴿ ۴۱۵۴ ﴾

۱ـ رساله دائرة «۲۱ـ ۲۸» (ریاضیات ـ عربی)

از: ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیام.

بحث‌های هندسی مؤلف در شکل دایره است.

آغاز: نرید ان نقسم ربع دائرة آب من دائرة....

انجام: و هذا الرجل لعمری کان من متعالی الطبقة فی الریاضیات.

۲ـ شیر دره «۳۰ـ۱۲۰» (داستان ـ فارسی)

از: ؟.

داستانی افسانه‌وار است. شخصیت اول آن فردی با نام «بابا» است.

از اسلام و مسیح به عنوان اشخاص نام می‌برد. عنوان «شیر دره» بر بالای یکی از برگها «۶۹» نوشته شده است.

آغاز: آمد در چادر سنجلان که دستاقیان را بـده بـه عـوض پـیل بکشـم داد بـه او بردشان، در اردو و طبل رزم زدند. روز دیگر سنجلان آمد به میدان.

انجام: نسیم دوباره به صورت دایه آمد در حرم هـیکلان شب فـرستاد بـا جـوجه خورش آمد فردا عقاب‌وار رفت در بیابان هفده اردو دید.

رساله اول نسخ میرزا عباس یزدی محصل دارالفنون در ۱۳۳۷.

کتاب دوم بی‌تاریخ و ظاهراً ناقص.

سفرنامه سال ۱۳۰۰ ق و چند برگ در بلاغت فارسی و اصول فقه عربی و غزوه احزاب در چند مجلس، و طبیعیات و تاریخ اروپا و متفرقات دیگر ضمیمه این نسخه است.

﴿ ۴۱۶۴ ﴾

۱ـ شهاب و التهاب «۶۲ـ ۸۵» (فارسی)

از: ؟.

در ذکر فضائل اهل بیت علیهم السـلام و نـیز مـطاعن مـخالفان و خـلفای ثـلاثه خصوصاً عثمان در عناوین «التهاب» و «شهاب» است.

آغاز:...در کتاب انساب النواصب منقول است که روزی جمعی از مخالفان جهت امتحان نمودن خدمت حضرت صادق علیه السلام آمدند.

انجام: وقتی که وارد مجلس ابن زیاد شدند فخر می‌کردند و می‌گفتند جایزه ما را بده که ما اسب بر بدن پسر پیغمبر تاختیم الا لعنة الله علی القوم الظالمین.

۲ـ شرح حال میرزا سیف‌الدین خان وزیر خارجه «۱۷۰ـ ۱۸۴» (فارسی)

از: ؟.

شرح حال وزیر خارجه ایران در تاریخ ۱۸۷۵ مـیلادی مـصادف بـا ۱۲۸۸ قـمری می‌باشد که در چهار مجلس به صورت داستان نگاشته شده است.

آغاز: این حکایت را به طرز طیاتر فرنگستان در چهار مجلس نوشتم که برادران وطن ما در آینده بخوانند.

انجام: مشیر الدوله ـ تعظیم نموده بیرون می‌رود میرزا محمد رئیس هم با وزیر می‌رود. پرده می‌افتد مجلس تمام می‌شود.

هردو بی‌تاریخ.

بخشی از قصه قاضی و دزد، چند داستان ناقص دیگر از جمله «عشق کشنده»، جزوهٔ درسی در تاریخ طبیعی. بخشی از شرح اصول کافی باب پانزدهم، حکایات طهران جدید، چند برگ تفسیر، حکایاتی از زبان طوطی و غیره ضمیمه این نسخه است.

۳۲۱ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۴۱٦۸ ﴾

۱ـ سفر یونان «۱ـ ۷۲» (سفرنامه ـ فارسی)

از: ؟.

قسمتی از سفرنامه مؤلف و مشاهدات وی در یونان است که به فارسی ترجمه شده است.

آغاز: روز سیّم ماه ژوئن شش ساعت به ظهر مانده مشغول آب دادن گل‌های خود بودم در حالی که خیالم از تمام جهات منصرف بود.

۲ـ کتابی در اخلاق «۷۳ـ ۲۷٦» (اخلاق ـ فارسی)

از: ؟.

کتابی است اخلاقی با عناوین ینبوع، ساقیه، ثمره که گویا هر کدام به فصل‌هایی بخش می‌شوند. از روایات و حکایات بسیار استفاده کرده است. قصه بوذاسف را نیز دارد.

آغاز: قصه هفتم به سند معتبر از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه منقول است که زن زناکاری در میان بنی‌اسرائیل بود.

انجام: و باید دانست که توکل نه این معنی دارد که در خانه را بر روی خود ببندی و در خانه بنشینی و دست از کار و کسب برداری.

هردو بدون تاریخ. کتاب اول از انجام و کتاب دوم از آغاز و انجام نقص دارد.

۲۷۶ برگ، ۱۶ × ۲۳.

﴿ ۴۱۷۳ ﴾

۱ـ تاریخ اسلام و ایران (فارسی)

از: ؟.

احتمالاً یکی از دست‌نوشته‌های دانشجویان است که تاریخ اسلام و ورود آن به ایران و ایران اسلامی را بررسی کرده است.

آغاز: عربستان شبه جزیره‌ای است که از جنوب به خلیج عدن و تنگه باب المندب و اقیانوس هند و از شرق به بحر عمان.

انجام: اشرف افغان در این موقع با کمال درایت و زیرکی کارها را انجام داد و قبل از هر چیز مدعیان خود را از قبیل الیاس که یکی از دوستان محمود بود.

۲ـ داستان = مینا فرشتهٔ محزون« ۱۲۱ـ ۲۰۴» (فارسی)

از: محسن هدایتی.

یک داستان بلند ایرانی است. در ابتدای هر بخش دو بیت شعر ذکر کرده است.

آغاز: بهار است. طبیعت کهن جوانی از سر گرفته و پرنیان سبز رنگ خویش را از نو به روی خاک تیره کشیده.

انجام: شاید روزی پروردگار متعال گناهان گذشته وی را به عبادات حال و

آینده‌اش بخشوده و در روز رستاخیر بندهٔ صالح و متقی یزدانی باشد.

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم نستعلیق مؤلف در تیرماه ۱۳۱۹. یک جزوه ناقص طبی همراه با شکل‌ها ضمیمه این نسخه است.

۲۲۰ برگ، ۲۰ × ۲۷.

﴿ ۴۱۷۵ ﴾

۱ـ مصباح الشریعة چاپ سنگی

۵ صفحه آخر خطی است.

۲ـ منظومه خلاصة المقال (یا زبدة المقال) عربی در علم درایة الحدیث

از: عبدالرحیم بن الحسین الحائری.

ناظم قبل از بلوغ این منظومه (که در علم درایة الحدیث و گرفته شده از وجیزه شیخ بهایی در علم درایه است) را ساخته.

آغاز:

نشکر بعد الحمد خلف البسملة لله ذی المواهب المتصلة

انجام:

هذا تمام ما اردنا نذکره فنحمد الاله ثم نشکره

نسخه اصل است بدون تاریخ و برخی از ابیات خط خورده و بیت دیگری جایگزین آن شده است مثلا اول این طور بوده

وهذه المنظومة اللئالی موسومة بزبدة المقال

سپس این بیت خط خورده و بجای آن آمده.

سمیتها خلاصة المقال والله عونی وهو اتکالی

﴿ ۴۱۷۶ ﴾

این مجموعه در فهرست سابق این کتابخانه تحت شماره ۱۳۹۱ یاد شده است.

۱ـ مصباح الشریعة تحریر سده ۱۱ و ۱۲

انجامش افتادگی دارد.

۲ـ کشاورزی نامه

عنوان‌های موجود: باب ششم در معرفت نشاندن درخت تاک و درخت زیتون.

فصل اول در آنچه تعلق به درخت تاک دارد.

معرفت زمینی که صالح تاک نشانده بود.

معرفت وقت تاک نشاندن.

معرفت تاکی که به جهت غرس خواهند برید.

معرفت عمق حفره تاک.

معرفت اموری که در تاک نشاندن رعایت باید کرد.

معرفت نقل کردن تاک از موضعی به موضع دیگر.

معرفت حیله که به آن انگور بی‌دانه شود.

معرفت حیله که به آن از یک تاک سه نوع انگور بیرون آید.

معرفت حیله که به آن انگور خاصیت دیگر و بوی دیگر دهد.

معرفت حیله که به آن انگور بیشتر رسد یا دیرتر.

معرفت بریدن فضول تاک.

فصل دوم در آنچه تعلق به درخت زیتون دارد.

.....

باب هشتم در معرفت پیوند کردن اشجار.

باب نهم در معرفت میوه چیدن و نگاه داشتن.

باب دهم در معرفت زراعت بقول و آنچه بان تعلق است.

باب یازدهم در معرفت حیوانات موذیه و آنچه به آن تعلق دارد.

شاید تحریر قبل از سده دهم باشد.

اول و وسط و آخر ناقص است.

همان است که در فهرست منزوی ۴۴۸ به نام کشاورزی نامه یا فلاحت نامه یاد شده است.

﴿ ۴۱۸۴ ﴾

۱ـ حاشیه تهذیب المنطق

از: ملا عبدالله. نسخ محمد یوسف بن محمد رحیم طارمی در ۱۲۳۴.

۲ـ کبری منطق

از: میر سید شریف تحریر سده ۱۳.

﴿ ۴۱۸۵ ﴾

۱ـ بیست باب در معرفت تقویم تحریر ۱۲۴۱

۲ـ تحفه نظامیه (فارسی)

از: عبدالقادر رویانی مشتمل بر ۴۰ فصل. ۲۵ برگ جیبی تحریر سده ۱۳.

آغاز: حمد بی‌حد و شکر بی‌عد مر خالق احد را.

انجام: فصل چهلم در اختیارات روزها...و اگر ناظر به زهره بود...جامه نو بریدن پوشیدن.

شاید پایانش ناتمام و نانوشته مانده باشد.

﴿ ۴۱۹۰ ﴾

۱ـ جامع الاخبار چاپ ۱۲۸۷

۲ـ جنگ حدیث و صیغ نکاح و متفرقات تحریر سده ۱۳ (فارسی و عربی)

در پایان یادداشتی است از محمد باقر بن عبدالمجید دیزجی مورخ ۱۳۶۳ حاکی از اینکه این جنگ را از آغاز تا انجام مطالعه کرده است.

﴿ ۴۱۹۳ ﴾

۱ـ بخشی از یک مقتل فارسی. ناقص. تحریر سده ۱۳

۲ـ رساله حسنیه تحریر ۱۲۳۷

در هامش این نسخه دعاهایی با خواص آن یاد شده است.

بخش دوّم

مجموعه‌های شامل سه کتاب و رساله

﴿ شماره ۲۸۴ ﴾

۱ـ الدرر الغیبیة «برگ ۲ ـ ۵۸» (اعتقادات ـ عربی)

از: محمد بن مقیم بار فروشی مازندرانی (قرن ۱۳ هـ).

در غیبت حضرت صاحب الزمان علیه السلام و علامتهای قیامت و نفخ صور و بعضی از اسرار آن حضرت، از ایات کریمه و احادیث شریفه استفاده شده. کتاب دارای سی «درّ» است که هر کدام از آنها به آیتی از قرآن شروع شده و ضمن تفسیر آن آیه مطالب مربوط را می‌آورد. این کتاب به سال ۱۲۶۰ تألیف شده است.

[مرعشی ۲۲۳/۹].

آغاز: الحمد لله رب العالمین کثیرا علی کل حال....و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد...اقتضت استعدادات المسترشدین تحریر هافی و ریقات فاقول و علی الله التوکل و به الاعتصام در محیط.....

انجام: و لکل وجهة عند الموحد و الآن زمان... الناس بالمسجد بعد الجماعة ثم استهلال الهلال و ان انتفت الحاجة لتمام الثلثین و ثبوت الغرة یوم الشروع فی الرسالة.

۲ـ شرح زیارة رجبیة « ٦١ ـ ۷۹» (دعا ـ عربی)

از: محمد بن مقیم بار فروشی)(قرن ۱۳ هـ).

شرح مختصری است بر زیارت رجبیّه که بیشتر مسائل ادبی و روایی را مطرح کرده است و از کتاب «اللوامع علی شرح اللمعة» خود نام برده و به آن ارجاع داده است.

آغاز: لابد من رسم مقدمات. الاولی الباء للتبرک و الملابسة او التسبب و الاستعانة

و لکل وجهة هو مولیها. الثانیة ان الاسم من السمة و هی العلاقه و اسم الشیء ما یعرف به.....

انجام: و لا ملل خبر لا محذوف من مللت منه مللاً.....و رحمة الله و برکاته و تحیاته حتی العود الی حضرتکم.

۳ـلمعان «۸۰ـ۱۲۶» (فقه ـ فارسی)

از: محمد بن مقیم بار فروشی مازندرانی (ق ۱۳).

شرح استدلالی مفصلی است بر کتاب شرح لمعه شهید ثانی با عناوین «لمعان ـ لمعان» و گرفته شده از شرح عربی خود با عنوان «اللوامع فی شرح الروضة البهیة».

[**مرعشی ۳۲/۱۹**].

آغاز: الحمد لله...و بعد چنین گوید...این چند کلمه‌ای است مسمات به....از مسائل لوامع شرح مزجی به شرح لمعه به ترتیب او از اول دیباچه تا هر جا که توفیق الهی شامل حال این فقیر....

انجام: و این باب در سدر است باطنه فیه الرحمة و ظاهره من قبله العذاب و سدر حجابی است مضروب بین الفریقین مسمی است به اعراف رجال یعرفون کلا بسیماهم و نادوا اصحاب الجنة ان سلام علیکم لم یدخلوها و هم یطعمون الآیات.

کتاب اول نستعلیق نجم الدین بن محمد جواد واعظ عراقی کرهرودی در ۱۳۳۶ برای سید احمد فرزند حاج آقا محسن عراقی.

کتاب دوم نسخ ۱۳۳۶.

کتاب سوم نستعلیق غلام حسین بن آقا شمس العلماء عراقی در ۱۳۳۶ برای سیداحمد فرزند حاج آقا محسن عراقی. این نسخه فقط شرح مقدمه و مسائل اصول دین را دارد.

۱۲۶ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۲۹۴ ﴾

۱ـ شرح مقاصد الطالبین فی علم اصول الدین« ۱ـ ۱۷۰» (کلام ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۱ ق).

مباحث علم کلام را بر اساس اعتقادات اهل سنت در شش مقصد ترتیب داده است و بنا به گفته کشف الظنون این کتاب به سال ۷۸۴ در سمرقند به اتمام رسیده است. کتاب بسیار معروفی است که دانشمندان شروح و حواشی زیادی بر آن نگاشته‌اند.

[کشف الظنون ۱۷۸۰/۲، مرعشی ۳۰۹/۲، مجلس ۴۲۱/۲۶، مشار عربی ۵۶۳].

آغاز: بسمله....البحث المتعلق بذات الله تعالی و تنزیهاته و صفاته و ما یجوز علیه و ما لا یجوز علیه و افعاله و....و اسمائه فلذا جعل المقصد سبعة فصول یشتمل الاول منها....

انجام: من مات فقد قامت قیامته و قوله الجمع من الاعراب.... عن الساعة فقد اشار الی اصغرهم ان نفس هذا لا یدرکه....حتی یقوم علیکم ساعتکم و انما الکلام فی القیامة الکبری التی...حشر الکل....ان اربعة من الانبیاء فی...الاحیاء الخصر و الیاس فی الارض و عیسی و ادریس فی السماء.

۲ـ مسألة الوحدة الوجود« ۱۷۱ـ ۱۷۲» (عرفان ـ عربی)

از: ؟.

رسالهٔ بسیار کوتاهی است شامل یک سوال از مسأله وحدت وجود که سائل جواب آن را از شیخ حسن الفتال خواسته است.

آغاز: بسمله....سبحان من تستر بسبحات ذاته و ظهر للمسبح بتسبیحاته تقدس عن التنزیه و تعزز عن طرفی التأویل و التشبیه....و بعد ایها العالم العامل الفاضل الفاصل العاقل الکامل....

انجام: ببیان الکلام الواقع فی المقام لیحصل المرام طلبا للاجر الجزیل و الذکر الجمیل و الله یقول الحق و یهدی السبیل نعم المولی و نعم الوکیل.

۳ـ نامه = رساله «۱۷۲ـ۱۷۴» **(عربی)**

رسالهٔ کوتاهی است در ذکر تشرف عبدالرحمن جامی به حج با هدیه‌ای از سوی شاه.

آغاز: الحمد لله الذی هدانا سبعا من المثانی و القرآن العظیم و هدانا بکتابه الکریم...و بعد فان حجاج بیت الله الحرام و زوار روضة النبی علیه السلام [و علی آله] علی اختلاف طبقاتهم....

انجام: ان یرسلوا الینا الرسل و الرسائل لیکون لازدیاد المحبة و تضاعف المودة....خلد الله تعالی ظلکم الظلیل علی مفارق المسلمین....

کتاب اول مقصد خامس را دارد با یادداشت تملک میرزا محمد ارباب قمی.

کتاب اول و دوم تاریخ ندارد.

کتاب سوم تحریر ۸۷۷ می‌باشد و شاید این تاریخ کتابت نباشد.

کتاب اول و سوم تصحیح شده.

۱۷۴ برگ، ۱۴ × ۲۲.

﴿ ۲۹۶ ﴾

۱ـ حاشیة حاشیة تهذیب المنطق «۲ـ۲۴» **(منطق ـ عربی)**

از: شیخ اسحاق حویزی.

حاشیه‌ای است بر حاشیهٔ تهذیب المنطق ملا عبدالله یزدی (۹۸۱ ق) که با عناوین «قوله ـ قوله» نوشته شده و تا مبحث قیاس را دارد.

[**الذریعه** ۶۰/۶].

آغاز: قوله افتتح بحمد الله اه الظاهر انه ظرف لغو متعلق بافتتح و الباء صلة و قوله ابتدأ و اقتدأ تعلیل للافتتاح دون التسمیة....

۲ـ حاشیه تهذیب المنطق (منطق ـ عربی)

از: ملا عبدالله یزدی.

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

۳ـ حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله (منطق ـ فارسی)

از: میرزا علی رضا تجلی.

به جلد ۲ ص ۲۷۷ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۶۰. تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه» دارد با یادداشت تملک ابوالقاسم در ۱۳۰۴.

کتاب دوم نسخ ۱۲۳۹. حواشی با امضاء «منه» دارد تصحیح شده. با یادداشت تملک ابوالقاسم در ۱۳۰۴.

کتاب سوم نستعلیق ۱۲۶۱. تصحیح شده، با همان یادداشت تملک.

﴿ ۴۸۹ ﴾

۱ـ اصول الدین «۱ـ ۲۷» (اعتقادات ـ عربی)

شاید از آقا محمد علی کرمانشاهی.

دارای مقدمه و چند فصل است. احتمال داده شده از آقا محمد علی کرمانشاهی باشد چراکه از علامه مجلسی به عنوان خالی المفضال در کتاب یاد می‌کند.

آغاز: مقدمة المعروف بین الاصحاب ان المعارف التی یحصل بها الایمان و هی اصول الدین خمسة و بیان ذلک علی وجه الاجمال و ذکر بعض ما یتعلّق بها علی ما ذکره بعض الاعدام.....

انجام: قال الزاهد هو الذی لیس له بیت یخرب فیغمّ لخرابه...و یتخذ المسجد بیتا والعلم مصباحا و الزهد....قریباً و جلیساً.

۲ـ انیس الطّلاب «۲۹ـ ۹۰» (عربی)

از: محمد جعفر بن محمد علی بن محمد باقر بهبهانی حائری کرمانشاهی (۱۲۵۴ ق).

فوائد متفرقه‌ای است در فقه و اصول که مؤلّف از کتابهای مختلف جمع آوری نموده است و جلد اول دارای صد فائده است که در ربیع الثانی ۱۲۱۵ تألیف آن به پایان رسیده و جلد دوم آن شامل پنجاه فائده می‌باشد و در اواخر ذی حجّهٔ ۱۲۳۵ به پایان رسیده است.

[الذریعه ۴۵۹/۲، مرعشی ۲۱/۱۲، مجلس ۲۶۶/۳۶].

آغاز: الفائدة السابعة فی بیان حل بعض الایات و بعض الاخبار و بعض الادعیه المنتخبه عن کتاب مشکلات العلوم و فیها عدة فصول فصل فی الایات منها قوله تعالی....

انجام: الخامس تقدیر السبق و هو المال المخرج السادس جعل السبق للسابق منهما و لو جعله للمسبوق لم یصح السابع تساویهما فی عدد الرشقّ و الاصابة و صفتها فلو تفاوتا لم یصح والتفصیل فی الکتب الفقهیه.

۳ـ اللّمعة الدمشقیّة فی فقه الامامیّة «۹۲ـ۱۰۹» (فقه ـ عربی)

از: محمد بن مکّی عاملی شهید اول (۷۸۶ ق).

متن مختصر متین و زیبائی است از کتاب طهارت تا دیات.

[الذریعه ۳۵۲/۱۸، مجلس ۲۲۵/۲۵، مرعشی ۵۷/۳].

آغاز: کتاب الطهارة و هی لغة النظافة و شرعا استعمال طهور مشروط بالنّیه.

کتاب اول بی‌تاریخ. ترجمه برخی لغات عربی ضمیمه آن است. با مهر بیضوی «شفیعی فی الآخرة محمد و عترته الطاهرة».

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۴۹ درکرمانشاه. برگ‌ها در صحافی مقدم و مؤخر شده و لذا تاریخ

کتابت در برگ ۷۲ آمده. این نسخه بخشی از جلد دوم یا سوم کتاب است.

کتاب سوم طهارت تا صیام است و تاریخ کتابت ندارد.

۱۰۹ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۴۹۰ ﴾

۱ـ التنبیهات العلیّة علی وظائف الصلاة القلبیّة = اسرار الصلاة « ۱ـ ۲۵»

(عربی)

از: زین الدین بن علی بن احمد عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق).

رسالهٔ مشهوری است در اسرار نماز و رموز و دقایق آن که در روز شنبه نهم ذی حجّهٔ سال ۹۵۱ هـ. ق تألیف آن به پایان رسیده است.

[الذریعة ۴۸/۲، مرعشی ۴۴/۱، مشار عربی، ۲۲۱، مجلس ۶۵/۳۷].

۲ـ منازل السائرین «۲۷ـ ۴۲» **(عرفان ـ عربی)**

از: خواجه عبدالله بن محمد بن اسماعیل انصاری هروی (۴۸۱ ق).

یک صد منزل و مقام را از منزلهایی که سالکین طریق حقّ از آنها باید بگذرند تا به حقّ برسند، در این کتاب بیان شده است. دارای فصول و ابوابی است، در هر عنوانی اول آیه‌ای می‌آورد پس از آن آنچه که به نظرش می‌رسد می‌گوید.

[کشف الظنون ۱۸۲۸/۲، مرعشی ۹۴/۵].

آغاز: الحمد لله الواحد الاحد القیوم الصّمد اللطیف القریب.

انجام: و قد اجبت فی سالف الزّمان سائلاً سألنی من توحید الصوفیة بهذه القوافی الثلاث:.....

۳ـ فصوص الحکم «۴۳ـ ۹۴» (عرفان ـ عربی)

از: محی الدین (ابن عربی) (۶۳۸ ق).

بیست و هفت «فصّ» است در عرفان که بنا به گفتهٔ مؤلف، آنها را در دههٔ آخر ماه محرّم سال ۶۲۷ هـ. ق به او داده‌اند و دستور فرموده‌اند بر مردم بخواند.

[کشف الظنون ۱۲۶۱/۲، مرعشی ۳۳۱/۶].

آغاز: الحمد لله منزل الحکم علی قلوب...و بیده صلی الله علیه و آله و سلم کتاب فقال لی هذا کتاب فصوص الحکم خذه واخرج به علی الناس ینتفعون به فقلت السمع و الطاعة....

هر سه کتاب نستعلیق ۱۲۵۰.

۹۴ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۵۰۴ ﴾

۱ـ شرح بدایة الدرایة = الرعایه فی شرح.... «۱ـ ۴۴» (درایه ـ عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق).

شرح مزجی مختصری است بر متنی که خود شهید در درایه حدیث به نام بدایه الدرایة نوشته است.

[الذریعه ۵۸/۳، مرعشی ۱۴۳/۱، مجلس ۱۱۲/۲۶، مشار عربی ۱۱۹].

آغاز: نحمدک اللهم علی حسن توفیق البدایه فی علم الدرایه و الروایة.

۲ـ خلاصة الاقوال «۴۷ـ ۱۳۶» (رجال ـ عربی)

از: علامه حلی ره.

به جلد ۱ ص ۲۱۸ رجوع شود.

۳ـ الوجیزة «۱۳۷ـ ۱٦۱» (رجال ـ عربی)

از: علامه مجلسی ره.

به جلد ۱ ص ۵۸۱ رجوع شود.

هر سه نسخ اسدالله بن عبدالله در ۱۲۵۴ ـ ۱۲۵۶.

۱۶۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۵۳۳ ﴾

۱ـ التعریفات «۱ـ ۴۴» (عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق).

فرهنگی است به ترتیب حروف از الف تا یاء. برای واژه‌ها و اصطلاحاتی که در علوم مختلف اسلامی به کار برده می‌شود.

[الذریعة ۲۱۶/۴، مرعشی ۳۰۵/۹، مجلس ۳۱/۲۶، مشار عربی ۱۹۱].

آغاز: الحمد لله حق حمده و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله و بعد فهذه تعریفات جمعتها و اصطلاحات اخذتها من کتب القوم و رتبتها علی حروف الهجاء من الالف....

انجام: و یوم الجمع وقت اللقاء و الوصول الی عین الجمع الیونسیة و هو ابن یونس بن عبدالرحمن قالوا الله تعالی علی العرش یحمله الملائکه.

۲ـ شرح مقامات حریری «۴۵ـ ۹۱» (ادبیات ـ عربی)

از: ابو البقاء عبدالله بن حسین بن عبدالله العکبری (۶۱۶).

شارح چون «مقامات حریری» ابو محمد قاسم بن علی حریری (۵۱۶ ق) را کتاب مورد اعتنای علمای ادب می‌بیند که در عین حال برای عوام دارای غوامضی است این شرح را که تفسیر بعضی از الفاظ آن است می‌نگارد.

[کشف الظنون ۱۷۸۷/۲، آستان قدس ۶۳۶/۷].

آغاز: قال الشیخ الامام العالم الفقیه الأدیب النحوی محبّ الدین ابو البقاء عبدالله...و بعد فانّی لمّا رایت المقامات الحریریّه مشحونه بالالفاظ اللغویه و هی احد الکتب الّتی....

۳ـ لغات تاریخ وصاف «۹۳ـ ۱۱۰» (فارسی)

از: ؟.

چون زبان و ادب نوشتاری حاکم بر متن «تجزیه الامصار و تزجیة الاعصار = تاریخ وصاف. که از جمله متون سخت زبان پارسی است مغلق بود مؤلف که نامش در کتاب نیامده برخی از آن را معنی کرده است.

آغاز: اخلاص: یعنی پاک، آفاق: کنارهای جهان، جوهر: دانه قیمتی، بسیط: غیر مرکّب، جلد:.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۳۶. حواشی از کشف الالفاظ لاری و ابن ملک و غیره دارد.

کتاب دوم نستعلیق فرج الله کربلائی حسین هرزندی در ۱۲۵۳.

کتاب سوم بی‌تاریخ با مهر مربع «یا علی الاعلی».

۱۱۰ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۵۵۱ ﴾

۱ـ شرح شواهد قطر الندی «۲ـ ۲۱» (ادبیات ـ عربی)

از: نظام الدین بن احمد اردبیلی (نزدیک ۱۱۵۰ ق).

ترجمه و شرح مختصری است بر شواهد شعری کتاب معروف «شرح قطر الندی» ابن هشام نحوی که به شرح شواهد اعرجی که به قول خودش دارای اطناب بوده است نیز توجه داشته است.

[الذریعه ۳۳۹/۱۳، مرعشی ۷/۱۷، الفبایی آستان قدس ۳۴۵].

آغاز: چنین گوید اقل اطلبه نظام الدین غفر الله له و لوالدیه که چون ملا جعفر قائینی اعرج (اعرجی) شواهد شرح قطر ابن هشام را به نیت اطناب و تطویل نوشته این حقیر....

۲ـ التطریف علی شرح التصریف «۲۴ـ ٦٨» (صرف ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن علی حلبی (ابن هلال نحوی) (۹۳۳ ق).

حاشیهٔ مختصری است به عنوان «قوله ـ قوله» بر شرح سعد الدین تفتازانی بر «التصریف» زنجانی.

به جلد ۱ این فهرست ص ۹۴ رجوع شود.

[کشف الظنون ۱۱۳۹/۲، مرعشی ۹۷/۲].

آغاز: نحمد الله علی ان وفقنا صرف الهمّه نحو المعانی و البیان و ادغم فی ضمائرنا معرفة الضروب و الاوزان.

۳ـ شرح شواهد سیوطی «۷۰ـ۱۲۵» (ادبیات ـ فارسی)

از: نظام الدین بن احمد اردبیلی (نزدیک ۱۱۵۰ ق).

شرحی است بر ابیاتی که سیوطی در «البهجة المرضیة فی شرح الالفیة» به عنوان استشهاد آورده است. وی در این شرح از شواهد عینی بهره برده است.

[الذریعة ۳۳۸/۱۳، مرعشی ۲۲۴/۷، مجلس ۴۲۰/۲۶].

آغاز: الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد.... که این کلمات چندی است که نوشته می‌شود در توضیح ابیاتی که در شرح سیوطی است.....

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۶.

کتاب دوم نستعلیق محمد هادی بن ملا...در ۱۲۴۷. روی برگ اول به جای حلبی در نام مؤلف

چلپی و یا محمد بن عمر چلپی آمده. با مهری مربع «وقف مدرسه و حسینیه مرحوم حاجی سید حسین لاریجانی ۱۳۰۸».

کتاب سوم نستعلیق ۱۲۶۷ یا همان مهر یاد شده.

۱۲۵ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ٥٦٦ ﴾

۱ـ الفوائد فی فضل الذریة النبویة العلویة = فضائل السادات «۲ـ۱٦»

(حدیث ـ عربی)

از: محمد اسماعیل بن محمد حسین خواجویی مازندرانی (۱۱۷۳ ق).

دارای چند فصل است در فضل سادات و وجوب بزرگداشت آنان با نقل روایات و احادیث به مناسبت موضوعات. مطالب هر فصل با عناوین «فائدة ـ فائدة» بیان شده است.

[**مرعشی ۱۱۶/۱۸**].

آغاز: الحمد لله الذی صیّر قلوبنا مصفّاة بمودة الذین جعل مودّتهم اجراً للرساله...فائدة یجب تعظیم الذریة النبویة العلویة و مودتهم لقوله تعالی قل لا اسئلکم علیه اجرا....

انجام: اللهم اجعلنی بفضلک من العالمین واحشرنا مع ائمتی الطاهرین صلواتک و تحیاتک علیهم اجمعین بحقک علیهم و بحقهم علیک رب العالمین والصلاة علی اشرف المرسلین محمد و اهل بیته الطاهرین.

۲ـ الاربعون حدیثا «۱۷ـ۱۴۱»

(حدیث ـ عربی)

از: محمد اسماعلیل بن محمد حسین خواجویی مازندرانی (۱۱۷۳ ق).

چهل حدیث فقهی دربارهٔ مسائل مختلف میت، نماز، طهارت و زکات و غیره را

همراه با شرح و توضیح و نقل قول از فقها ذکر کرده و نظر خود را استدلالی با عنوان «اقول» بیان می‌کند.

[الذریعة ۴۱۱/۱].

آغاز: الحمد لله العلی العظیم الوهاب الکریم...و بعد فانی قد علقت فیما مضی من ایام عمری بتوفیق الله و تأییده و الهامه و تسدیده علی جمل من احادیث المرویة عن الصادقین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین...

۳ـ صلاة الجمعة «۱۴۲ـ ۱۶۹» (فقه ـ عربی)

از: محمد اسماعیل بن محمد حسین خواجویی مازندرانی (۱۱۷۳ ق).

در حرمت نماز جمعه و نفی عینیت آن در زمان غیبت و ردّ بر «الشهاب الثاقب» فیض کاشانی با عناوین «قال ـ قال» و به صورت شرح بر رسالهٔ او.

[الذریعة ۶۴/۱۵، مرعشی ۲۲۲/۸].

آغاز: الحمد لله الذی جعل الصلاة ذریعة للتقریب و معراجا للمومنین...انی لما رایت الایات و الروایات التی استدلوا بها علی عینیة وجوب الجمعه فی زمن الغیبة....

کتاب اول نسخ ۱۲۳۸.

کتاب دوم نسخ ابن علیخان در ۱۲۳۹ در اصفهان.

کتاب سوم بدون تاریخ.

۱۶۹ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۵۷۱ ﴾

۱ـ حاشیة علی حاشیة الشریف علی تحریر القواعد المنطقیّة «۲ـ ۱۴»

(منطق ـ عربی)

از: ابو شحمه.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ق) بر تحریر القواعد المنطقیة. نام مؤلف در آخر کتاب ذکر شده است.

آغاز: و به نستعین قوله فی کثیر من النسخ یرید انّ وجود لفظة ثلاث فی کثیر من النسخ و ان کان موهماً لوقوعها من المصنف لکن الصواب بخلافه....

انجام: فی قوله للاشعار باختیار ان المراد من المعانی معانی الالفاظ المستعملة فی المنطق مطلقا کما یدل علیه قوله و کذا الحال فی سائر العلوم و هذا هو المناسب بحال من جعل مباحث الالفاظ من المقدمه.

۲ـ حاشیة علی حاشیة الشریف علی تحریر القواعد المنطقیّة «۱۴ ـ ۴۱»

(منطق ـ عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۷ ق).

حاشیهٔ علامه دوانی بر حاشیه تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الشمسیّه میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) است. این حاشیه فقط بر اوائل شرح شمسیّه است.

[کشف الظنون ۱۰۶۳/۲، آستان قدس ۲۹۴/۱].

آغاز: و علیه التکلان قال المصنف و رتبته علی مقدمه اه الترتیب فی اللغة جعل کل شی فی مرتبته و هو بحسب الظاهر لا یقتضی ان یتعدی الیه بعلی....

انجام: من الکتاب الّذی هو الالفاظ فکیف یصحّ تفسیرها بما یتوقف علیه الشروع و هو المعانی و الثانی ان المراد بالمقدمة ای ما یلیق و ینبغی ان یراد بالمقدمة هیهنا ای فی هذا الکتاب ما یتوقف علیه الشروع.

۳ـ حاشیة تحریر القواعد المنطقیّة فی شرح الشمسیّة «۴۳ ـ ۱۶۷»

(منطق ـ عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق).

به جلد ۱ ص ۱۴۲ رجوع شود.

[کشف الظنون ۱۰۶۳/۲، آستان قدس ۳۱۰/۱، مرعشی ۱۲۷/۱۱].

هر سه کتاب بدون نام کاتب و تاریخ کتابت.

کتاب سوم تصحیح شده و حواشی دارد.

۱۶۷ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۵۷۶ ﴾

۱ـ کواکب الاعراب «٦ ـ ٨٦» (نحو ـ عربی)

از: سیّد موسی بن عزیز الله موسوی حسینی جزائری (ق ۱۳ هـ.ق).

قواعد لازم نحو را با اختصار به جهت برادرش «مرتضی» نگاشته و در نجف اشرف پشت حرم مطهر منزل قاضی به روز چهارشنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۵۳ به پایان برده است. این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و سه باب است. المقدمة: فی تعریف النحو و موضوعه، الباب الاول: فی الکلمة، دارای سه مقصد، الباب الثانی: فی الکلام، الباب الثالث: فی الفوائد الّتی یحسن للمعربین معرفته.

[مرعشی ۵۳/۱۱ ـ ۵۴].

آغاز: الحمد لله الّذی رفع السماوات بلا عمد و نصبت فیها الکواکب بلا و تد و خفض الأرضین علی وجه ماء جمد.

انجام: و لا یخرج عنها الا بدخول الجار علیه نحو قبل و بعد و لدن و عند و الحمدلله...تعالی.

۲ـ منظومة فی المنطق «۸۷ـ۱۲۲» (منطق ـ عربی)

از: ؟.

«تهذیب المنطق» سعد الدین مسعود تفتازانی (۷۹۲ ق) را به نظم کشیده است:

چنانکه خود اشاره می‌کند:

ان انـظم رسـالة التـهذیب | للـفاضل المـحقّق الاریب
حاز فنون الفضل سعد الدّین | فـی فـن مـیزان اولی الیـقین

آغاز:

الحـــمد لله الذی ربّـــانا | مـن بـعد مـا انشأنـا قـوّانـا
عـلی مـحمد و آله الصـلاة | من کل من صلی الی الغداة

انجام:

او فـی القـیاس بـقیاسه الی | مطلوبه فخلف وضع حصلا
ان نسبة ذی صـرفة مـغایرة | کـما اتـحادیّتها المـصادرة

۳ـ رساله در جفر «۱۲۶ـ۱۲۹» (فارسی)

رسالهٔ کوتاهی است در بیان ضوابط و اصول استخراج مطالب از طریق جفر جامع.

آغاز: بدان که قاعده استخراج جفر جامع طریق پانزده خانه از قـرار مـذکور است اول سؤال را عدد گرفته بطریق ابجد کبیر بعد جمع حروف را اعداد گرفته....

کتاب اول و دوم نسخ عبدالحمید الجاپلاقی در ۳.۱۳.

کتاب سوم بی‌تاریخ.

۱۲۹ برگ، ۱۳ × ۲۲.

﴿ ۵۷۹ ﴾

۱ـ جنات النعیم فی احوال سیدنا الشریف عبدالعظیم علیه‌السلام «۲ـ ۹۸»

(تراجم و حدیث ـ عربی)

از: محمد اسماعیل بن محمد هادی فدایی کزازی (۱۲۶۳).

در احوال حضرت عبدالعظیم حسنی علیه‌السلام و احادیث مـنقول از او. ایـن کـتاب در

هشت «فردوس» مرتب شده است تاریخ تالیف ۱۲۳۰.

و از روی همین نسخه در کنگره بزرگداشت حضرت عبدالعظیم علیه السلام بچاپ رسید.

[الذریعه ۱۵۲/۵].

آغاز: الحمد لله الملهم للصواب المنعم بالثواب جنات تجری من تحتها الانهار لها ثمانیة ابواب فیها قاصرات الطرف.

۲ـ الفیوضات القدسیة فی ضمن الرسالة المجلسیة «۱۱۱ـ ۲۲۷»

(فقه ـ عربی)

از: محمد اسماعیل بن محمد هادی فدایی کزازی (۱۲۶۳).

شرح نسبتاً مفصلی است از «رساله شکیات» علامه مجلسی با عناوین «یقول الناقل» رسالهٔ علامه مجلسی (۱۱۱۱ ق) به فارسی است و مصنف گفته است چون در این موضوع رساله‌ای چنین مختصر و مفید نیافتم آن را شرح کردم.

[الذریعة ۴۱۰/۱۶].

آغاز: الحمد لله المنعم المفضل بالایمان و الایقان المتقدس فی جبروت جلاله عن الخطا و الغفلة و السهو و النسیان المتعالی فی عظمة کبریائه عن وسائم العقول و الاوهام.....

انجام: و عدم اعادة الفقیه للصلاة و عدم اعادتها الا من خمسة مما مرّ الاشارة الیها غیر مرة فی مباحث السالفة الثانی ان التعارض حینئذٍ من باب تعارض العموم و الاطلاق اللغویین و لا ریب انّ الاوّل هو الأقوی و الله العالم...رب العالمین.

۳ـ رساله صلوات النبی صلی الله علیه و آله «۲۲۹ـ ۲۴۲»

(اعتقادات ـ فارسی)

از: محمد اسماعیل بن محمد هادی فدایی کزازی (۱۲۶۳).

میر محمد حسین بن میر عبدالباقی خاتون آبادی رساله‌ای در وجوب ذکر صلوات

نزد ذکر حضرت رسول و ائمه طاهرین صلوات الله علیهم اجـمعین دارد و مـصنف رسالهٔ حاضر را در رد آن نگاشته است. تاریخ تالیف ۱۲۱۹.

آغاز: الحمد لله الذی جعلنا...چون از جمله مهمات مطالب شرعیه و ضـروریات مسایل فرعیه که نهایت احتیاج و اهتمام بر او می‌باشد و فایده‌اش اهم و نفعش اعـمّ است....

انجام: لیکن سزاوار نیست احدی از مسلمانان را که در نزد شنیدن اسم سامی و نام نامی ان بزرگوار و حال آن که امید شفاعت از آن حضرت داشته باشند بـالمرة تـرک صلوات و سلام و تحیه و ثنا را بر آن سید انبیا...سهل شمارد.

کتاب اول و دوم نستعلیق محمد کریم بن محمد رحیم در ۱۲۳۰.

کتاب سوم نستعلیق ۱۲۲۲.

در صحافی کتاب اول، برخی اوراق جابجا شده است. و چند حدیث با کتاب دوم ضمیمه است.

۲۴۲ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۵۸۳ ﴾

۱ـ القواعد و الفوائد« ۱ـ۱۵۵» (فقه و اصول ـ عربی)

از: محمد بن مکی عاملی (شهید اول) (۷۸۶ ق).

به مجموعه دو کتابی شمارهٔ [۴۱۶] در همین جلد مراجعه شود.

۲ـ الأربعون حدیثا «۱۵۶ـ۱۸۳» (حدیث ـ عربی)

از: محمد بن مکی عاملی (شهید اول) (۷۸۶ ق).

شهید اول دو اربعین دارد و این کـتاب اربـعین دوم اوست از وصـایای حـضرت رسول اکرم به امیرالمومنین صلوات الله علیهما که در یک مجلس انجام گرفته است.

[الذریعة ۴۲۸/۱، مجلس ۲۱/۳۵].

۳ـ وجوب صلوة الجمعة عینا «۱۸۴ـ۱۸۹» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

رسالهٔ مختصری است در وجوب عینی نماز جمعه.

آغاز: اعلم ایدک الله تعالی انه یدل علی وجوب الجمعة عینا مطلقا کتاب الله تعالی حیث امر فیه المؤمنین بالسعی الی ذکر الله و ترک البیع بعد النداء للصلاة یوم الجمعة....

انجام: من تحقق ما ذکرنا علم انه لا یجوز العدول عن مقتضی ظواهر الکتاب و السّنّة بمثل هذه الدعاوی فلیتق الله ربه و لا ینسی حسابه و اذا لم یکن فی مسألة دلیل اصلا سوی دعوی الاجماع فلا علیه ان یقول علیه کما اشرت الیه.

کتاب اول تحریر سده ۸ و ۹ و سوم بی‌تاریخ. تحریر سده ۱۱ و ۱۲. در پایان کتاب دوم آمده و کتب العبد المحتاج الی کرم الله تعالی محمدی (کذا) فی سادس شهر ربیع الاول سنة اثنین و سبعین و سبعمائة (باید دقت و بررسی شود).

و چند برگ از کتاب اول نو نویس است.

۱۸۹ برگ، ۱۴ × ۱۸.

﴿ ۵۸۹ ﴾

۱ـ شرح بدایة الدرایة «۱ـ ۴۷» (درایه ـ عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق).

تاریخ تالیف ۹۵۹.

به مجموعهٔ سه کتابی شمارهٔ [۵۰۴] در همین جلد مراجعه شود.

۲ـ شرح مختصر الهیئة = شرح سی فصل «۵۰ـ۱۷۶» (هیأت ـ عربی)

از: محمد علی بن حسن.

خواجه نصیر طوسی کتابی مختصر در «هیأت» به نام «سی فصل» به زبان عربی دارد که خود وی آن را بعداً به فارسی برگردانده است و این کتاب شرحی است بر «عربی» آن. وی ابتدا فرازی از متن را آورده سپس بطور نسبتاً مفصل به شرح آن می‌پردازد و از «شرح اشارات» و «شرح تذکره» محقق طوسی و از فاضل عبدالعلی بسیار نام می‌برد.

آغاز: الحمد لله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نورا و زین بحکمته السماء الدنیا بزینة الکواکب و نور وجه الغبراء بانوار النجوم الثواقب.

انجام: و لبثو فی کهفهم ثلثمائة سنین و ازداد و اتسعا مع انه ما وقع فی التوریة لیس الا ثلثمائه سنین...و اما القرآن العظیم فانما ینزل علی لسان العرب لیس الا السنة القمریة...المعبر عند الیهود و السنة الشمسیة...فحلّه...علی بن ابیطالب علیه السلام....و علی اولاده الطاهرین.

۳ـ رسالهٔ جبر و اختیار «۱۷۹ـ۱۹۴» (کلام ـ عربی)

احتمالاً از: سید قوام قزوینی.

رسالهٔ کوتاهی است در جبر و اختیار مشتمل بر ده مقدمه و دو مقصد.

مؤلف حاشیه بر الشواهد الربوبیة ملا صدرا دارد.

[مجلس ۴۹۷/۳۸].

آغاز: الحمد لله المنزه عن اوهام المفرطین و المفرّطین...فی ان نسبة الخالق الفعال الی کل واحد من الاشیاء و جمیعها واحدة من حیث انه خالق و انها مخلوقه لماتری....

انجام: فالاول تفویض الرب فعله علی العبد و الثانی تفویضه نفس العبد المملوکة علیه و الثالث فعل العبد کذلک علیه بل تفویض المالکیة و الملک و القدرة فی الجمله علیه و قد ظهرت محالیة کلها علی المتوسط فضلا علی المتامل المتدبر....

کتاب اول نستعلیق محمد حسین اصفهانی ابن سیف الله در ۱۰۸۶. تصحیح شده.

کتاب دوم بدون تاریخ. تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه» دارد.

کتاب سوم بدون تاریخ. (تحریر سده ۱۳).

۱۹۴ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ٦٥٦ ﴾

۱ـ معارج الفهم فی شرح النّظم «۲ـ۱۴۴» (کلام ـ عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف حلّی (علامه حلّی) (۷۲۶ ق).

مؤلف اول کتاب «نظم البراهین فی اصول الدین را در هفت باب نگاشته سپس به شرح آن پرداخته است و این شرح با عناوین «قال ـ قال» نگاشته شده است.

[الذریعه ۲۰۰/۲۴ و ۱۸۳/۲۱، مکتبة العلامة الحلّی ص ۱۸۸].

آغاز: الحمد لله علی ما اولانا من التوفیق و هدانا الی سواء الطریق و میّزنا بالعقل عن سائر المخلوقات السفلیة.

انجام: اقول ذهب ابو هاشم الی ان التوبة واجب بالعقل ان کانت عن فعل المعصیة الکبیرة لانها دافعة للضرر الذی هو العقاب و دفع الضرر واجب بالتوبة....فهذا اخر ما اوردناه فی هذه المقدمة.

۲ـ ترجمة الفصول النصیریّة «۱۴۵ـ۱۴۹» (کلام ـ عربی)

از: مولی رکن الدین محمد بن علی جرجانی (ق ۸ هـ).

ترجمهٔ کتاب «فصول نصیریّة» خواجه نصیر الدین طوسی که توسط محمد جرجانی که از شاگردان علامه حلّی است از فارسی به عربی ترجمه شده است. فصول نصیریه در اصول عقاید شیعی است و در چهار فصل (۱ ـ توحید، ۲ ـ عدل، ۳ ـ نبوت، ۴ ـ معاد) و هر فصل با عنوانهای: اصل، هدایة و تبصرة نگاشته شده.

و فارسی و عربی آن چاپ شده.

[الذریعه ۱۲۲/۴، نسخه‌های خطی منزوی ۸۲۵/۲].

آغاز: اما بعد حمد الله الواجب و جوده للفائض فضله و جوده الذی منه بدء الخلق وعوده و الصلاة علی محمد بحر العلم و طوده و آله.

۳ـ مناهج الیقین فی اصول الدین «۲۵۲ـ ۳۳۳» (کلام ـ عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف حلّی (علامه حلّی)) ۷۲۶ ق).

علامه حلّی اعتقادات شیعی را همراه استدلال عقلی و نقلی در یک مقدمه و چند «منهج» نگاشته و تاریخ اتمام آن نهم ربیع الآخر سال ۶۸۰ می‌باشد.

این کتاب توسط انتشارات اسوهٔ چاپ مصحّح و منقّح شده است.

[الذریعه ۳۵۲/۲۲، مکتبة العلامة الحلّی ص ۱۹۱، ملک ۷۴۰/۱].

آغاز: رب وفق و زدنی علما واختم بالحسنی الحمد لله منشئ الفطر و خالق البشر و ممیزهم بقوّتی العمل و النظر.

کتاب اول نسخ ۷۵۵. با نسخه اصل که بخط مؤلف بوده مقابله شده است. با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد تقی».

کتاب دوم در سال ۷۶۷ مقابله شده است.

کتاب سوم جز در چند برگ اول تحریر سده هشتم است.

۳۳۳ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۷۶۰ ﴾

۱ـ قاطع النزاع فی تحقیق مسائل الرضاع «۲ـ ۳۵» (فقه ـ عربی)

از: محمد علی بن محمد باقر هزار جریبی اصفهانی (۱۲۴۵ ق).

شامل مسائل «رضاع» در یک مقدمه و چهار فصل و یک خاتمه.

فروعات رضاع را که کمتر دیگران بحث کرده‌اند آورده است و این کتاب را در نجف اشرف تألیف نموده است.

[الذریعه ۸/۱۷، مرعشی ۸/۱۲].

آغاز: الحمد لله الّذی فضّلنا علی سائر الانام بالهدایة الی شرائع الاسلام و ارشدنا الی مدارک الاحکام و اوضح لنا مسالک الافهام الی تحریر مسائل الحلال و الحرام.

۲ـ الکواکب الضیائیة فی شرح الزبدة البهائیّة «۳۹ـ ۲۰۳»

(اصول فقه ـ عربی)

از: سید یوسف بن محمد حسینی قائنی (نزدیک ۱۲۶۰ ق).

شرح استدلالی مزجی مفصلی بر رسالهٔ «زبدة الاصول» شیخ بهائی «۱۰۳۱ ق)، که در دو جلد نگاشته و جلد اول آن در ربیع الآخر ۱۲۳۲ به پایان رسیده است.

اما آیا نسخه حاضر شرح زبدة الاصول است با کتاب دیگر باید بررسی شود زیرا سرآغاز آن راجع به ارث است؟.

[الذریعه ۱۸۰/۱۸، مرعشی ۳۱۶/۱۵].

آغاز: الحمد لله علی نعمه الجسام...هذه کلمات یسیرة فی بیان احکام المواریث علی ما وافق مذهب اهل بیت علیهم السلام..... علی ما بان لی.

انجام: فی کل الامور من اللغویات و العرفیّات و العادیات و غیرها فیکون البقاء مظنونا فیندرج فی عموم ظن المجتهد و لا دلیل علی بطلانه.

۳ـ التنبیهات العلیّة علی وظائف الصلاة القلبیّة «۲۰۴ـ ۲۲۳» (عربی)

از: زین الدین بن علی بن احمد عاملی (۹۶۶ ق).

به شماره [۴۹۰] از مجموعه‌های سه کتابی در همین جلد مراجعه شود.

کتاب اول نسخ ۱۲۴۴.

کتاب دوم بدون تاریخ.

کتاب سوم نسخ محمد بن ملا ابوطالب شوشتری (یا شیرازی) در ۱۲۴۳ یا ۱۲۴۲.

۲۲۷ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۷۹۳ ﴾

۱ـ رساله در اعمال قوم لوط «۲ـ ۴» (فارسی)

از: ؟.

رساله مختصری است در رفتار قوم منحط حضرت لوط پیامبر علیه السلام.

آغاز: و لوطاً اذ قال لقومه انکم لتاتون الفاحشة ما سبقکم بها من احد من العالمین الانبیاء و لوطاً اتیناه حکما و علما و نجیناه من القریة التی کانت تعمل الخبائث.

۲ـ رساله در تعجیل ممدوح «۴ـ ٦» (اخلاق ـ فارسی)

از: ؟.

شانزده مورد از مواردی را که عجله کردن و شتاب در آنها مذموم نیست و بلکه ممدوح است را به طور مختصر بیان کرده است.

آغاز: از صفات ذمیمه که خداوند در قرآن برای انسان ذکر کرده عجله و شتاب‌زدگی است نهج ایاک و العجله فی الامور قبل اوانها و التساقط فیها عند امکانها.

انجام: هر کدام از اسب افتادند حضرت را صدا زدند او هم رفت سر همه را به دامن گرفت اما وقتی خود ان غریب از اسب افتاد یک نفر نبود سر او را از روی خاک بردارد به دست مبارک خاکهای گرم کربلا را جمع کرد سر خود را بر روی خاک گذاشت.

۳ـ معاصی کبیره «۷ـ ۵» (اخلاق ـ فارسی)

از: محمد علی بن محمد باقر (؟).

رساله‌ای است در یک مقدمه و سه مقصد و یک خاتمه. مؤلف معاصی کبیره را در صد مورد بررسی کرده سپس در خاتمه به بحث دربارهٔ توبه نصوح می‌پردازد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین والصلاة والسّلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد چنین گوید....مقصد اول در بیان معنی کبیره و صغیره، مقصد ثانی در بیان

تعداد کبائر.

انجام: به این نحو استغفار کند استغفر الله الذی لا اله الاّ هو الحی القیوم بدیع السّموات و الارض ذوالجلال و الاکرام و اسأله ان یصلی علی محمد و آل محمد و ان یتوب علیّ.

هیچ کدام تاریخ کتابت و نام کاتب ندارد. تحریر سده ۱۴می‌باشد.

۵۵ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۸۰۳ ﴾

۱ـ اجوبة مسائل الشیخ احمد القطیفی «۲ـ ۳۱» (عربی)

از: احمد بن زین الدین احسائی.

پاسخ ده پرسش کلامی و اعتقادی است که شیخ احمد بن صالح بن سالم بن طوق قطیفی پرسیده و مؤلف با استدلال به آن‌ها پاسخ گوید.

[فهرست مشایخ ۲۱/۲، مرعشی ۲۴۵/۱۲].

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلّی الله علی محمد و آله الطاهرین الطیبین اما بعد...اقول اعلم ان المشیئة اوّل خلق خلقه الله تعالی بنفسه.

انجام: سبحان من لا تفنی خزائنه و لا ینقص فضله و لا یقل عطائه لا اله الا هو و الیه المصیر.

۲ـ شرح دعاء السمات «۳۲ـ ٦٦» (دعا ـ عربی)

از: سید کاظم بن قاسم حسینی رشتی (۱۲۵۹ ق).

به جلد چهارم مجموعه شمارهٔ [۷۷۳] رساله سوم مراجعه شود.

۳ـ اجوبة المسائل (عربی)

از: سید کاظم بن قاسم حسینی رشتی (۱۲۵۹ ق).

به جلد چهارم مجموعه شمارهٔ [۷۷۳] رساله دوم مراجعه شود.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلّی الله علی خیر خلقه و مظهر لطفه محمد و آله الطیبین الطّاهرین اما بعد...ان بعض العلماء الاعلام و الفضلاء الکرام لا زال محروساً بعنایة الملک العلام.

کتاب اول و دوم نسخ زین العابدین مشهور به خداداد بن غلامعلی در ۱۲۴۷.

کتاب سوم بی‌تاریخ و از آخر ناقص.

واقف نسخه: سید فضل الله بنافتی مازندرانی.

۷۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۸۳۱ ﴾

۱ـ محضر الشهود فی رد الیهود «۱ـ ۶۹» (فارسی)

از: حاجی بابا بن محمد اسماعیل قزوینی (زنده در ۱۲۱۱).

به جلد ۲ ص ۶۷۷ رجوع شود.

[الذریعة ۱۵۲/۲۰، نسخه‌های خطی منزوی ۹۸۶/۲، الفبایی آستان قدس ۵۰۱].

آغاز: الحمد لله الّذی هدانا سوآء السبیل...بر ارباب اولوا الالباب دانش و اصحاب بصیرت و بینش مخفی نماند که والد فقیر از سلسلهٔ بنی اسرائیل و در میان ایشان از افاضل و اعیان بود.

انجام: خلقت الجنّة لمن اطاعنی ولو کان عبد احبشیّا و خلقت النّار لمن عصانی ولو کان سید اقرشیا و آیهٔ وافی هدایة انّ اکرمکم عند الله اتقیکم لکن این فقرات به جهت رفع استهزاء عوام نوشته شد و به اینجا ختم می‌کنیم این رساله را.

۲ـ ردالیهود «۷۰ـ ۷٦» (فارسی)

از: حاجی بابا بن محمد اسماعیل قزوینی (؟).

ردی است بر یهود در قولشان بر متابعت از تورات و حضرت موسی علی نبینا و آله وعلیه السلام با استفاده از کتب خود ایشان.

[الذریعة ۱۵۲/۲۰، نسخه‌های فارسی منزوی ۹۴۸/۲].

آغاز: بر ارباب اولوالالباب مخفی نماند که جماعت بنی اسرائیل را داعیه این است که ما به شریعت تورات و به فرمودهٔ حضرت موسی عمل می‌نمائیم حال ما در تکذیب ایشان و در بطلان افعال ایشان دلیلی چند می‌آوریم.

۳ـ انیس‌الموحدین «۷۹ـ۱۲۹» (کلام ـ فارسی)

از: محمد مهدی بن ابی‌ذر نراقی (۱۲۰۹ ق).

اصول اعتقادات شیعه را در پنج باب و باب پنجم را که در امامت است هفت فصل است.

مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۴۶۷/۲، نسخه‌های فارسی منزوی ۸۹۵/۲، مجلس ۴۵۵/۳۸، الفبایی آستان قدی ۷۵].

هر سه تحریر حسین بن سید ابراهیم موسوی مراغی در ۱۲۹۷ ـ ۱۲۹۸.

کتاب سوم در ۱۲۹۸ توسط موسی طهرانی تصحیح شده.

۱۲۹ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۸۳۷ ﴾

۱ـ شرح التصریف «۲ـ ۸۲» (طرف ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ ق).

به جلد ۱ ص ۳۷۳ رجوع شود.

۲ـطب «۸۲ـ ۸۴» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

درمان بیماریهای معروف و مبتلا به است که به اختصار نگاشته شده است.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة والسّلام علی سیّدنا محمّد و آله اجمعین اما بعد بدانکه این مختصری است که حکمای پیشینیان آزموده و کرده‌انـد.... هـر کـه را سرفه کهنه بود استخوان کبوتر را با قلی و جگر گوسفند نیک بریان کند و بساید و به روز پیش از طعام بخورد دفع شود.

۳ـراحة الانسان «۸۴ـ ۸۸» (فارسی)

از: شیخ ابو طاهر ابراهیم بن محمد غزنوی.

ابراهیم غزنوی این کتاب را به نام سلطان محمد خدابنده نوشته و چلبی می‌نویسد که برای مأمون نگاشته شده است و در الذریعه آمده که کتابی بدین نام در پزشکی در هامش «تحفهٔ حکیم مؤمن» چاپ شده است.

[الذریعه ۵۵/۱۰، کشف الظنون ۸۳۰/۱، نسخه‌های خطی، منزوی ۵۴۳/۱].

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین والصّلاة والسلام علی خیر خلقه و آله اجمعین اما بعد چنین آورده‌اند کـه در خـلافت پـادشاهی سـلطان مـحمد خـدابـنده جـمع عـلما و حکماء....لقمان حکیم گوید که هر چیز که بسیار خوری معده‌ات تباه شود و ضعف دل و کرم جگر و درد شکم.

انجام: اگر کسی مغز سر زاغ را بر پنبه گرفته در جراحت نهد و در حال پیکان بیرون آید اگر کسی را دندان درد کند عاقر قرحا را در زیر زند آن نهد نافع بود.

کتاب اول نستعلیق حاجی میرزا جعفر محمد علی در ۱۲۴۴.

کتاب دوم بی‌تاریخ.

کتاب سوم نستعلیق ۱۲۴۵.

با مهر مربع «وقف مدرسه و حسینیه مرحوم حاجی سید حسین لاریجانی فی شهر رجب ۱۳۰۸».

۸۸ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۸۴۲ ﴾

۱ـ شرح العوامل «۱ـ ۲۹» (نحو ـ عربی)

همان است که در جامع المقدمات چاپ شده.

۲ـ الفوائد الصمدیة «۳۳ـ ۸۵» (۳۲پ ـ ۸۵ر)

از: شیخ بهایی ره.

به جلد ۱ ص ۴۱۷ رجوع شود.

۳ـ العوامل فی النحو «۸۶ـ ۱۳۲» (۸۶پ ـ ۱۳۲ر)

از: ملا محسن.

به جلد ۱ ص ۳۱۹ رجوع شود.

کتاب اول نسخ محمد باقر بن حاج حسینعلی در چهارشنبه ۲۷ محرم ۱۲۴۸.

کتاب دوم بی‌تاریخ، با مهر بیضوی «المتوکل علی الله علی عبده».

کتاب سوم نسخ علی بن محمد رضا مرندی در ۱۲۴۵.

﴿ ۸۸۶ ﴾

۱ـ حلّ الطلسم فی کشف السرّ المبهم «۱ـ ۵» (عربی)

از: سید ابوالعباس قمی.

رساله مختصری است در علم کیمیا. مؤلف از «جلدکی»، «مجریطی»، و «سید

حسین خلاطی» مطالبی نقل کرده است.

[الذریعه ۷۰/۷].

آغاز: الحمد لله الّذی خلق الارواح بالاجساد و یفرقها عند الموت لحکمة اراد و....یوم المعاد و صلّی الله علی سیّدنا محمّد شفیع العباد و علی آله السّادة الامجاد.

انجام: اعلم ایّها الملک انّ هذا الاکسیر بعد التضعیف انّ الدرهم منه یملأ ما بین الخافقین و ضرب له مثل الرّجل الّذی یلعب بالشّطرنج مع الملک فمنّاه الملک فتمنّی علیه ان تضاعف له رقمة الشطرنج من الدراهم ای تضاعف له عدد البیوت فاستصغر الملک ذلک اولا فلمّا ضاعف له نفدت خزائنه و لم یبلغ هذه الدرجة الا بالتجرید و المجاهدة.

۲ـ الاکسیر «۵ـ ۸» (کیمیا ـ عربی)

از: شیخ ایدمر بن علی جلدکی (ق ۸ ه).

در چگونگی ترکیب و اسرار حجر مکرّم مطالبی آورده است. مؤلف در این کتاب به «التقریب فی اسرار الترکیب» خود ارجاع داده است.

آغاز: اعلم انّ...حق و ما سواه باطل و هو سر مکتوم لم یکتبه احد من الحکماء فی کتبهم الا باقلام مرموزه خوفاً من اذکیاء ابناء الزمان و کتموه و بعدّوه.

انجام: ان شئت ان یطرح منه درهماً علی عشرة من القمر....ثمّ یطرح واحد علی عشرین من القمر.

۳ـ علم النقاط ؟ «۹ـ ۱۶» (فارسی)

از: عبدالجلیل بن صدرالدین چشتی الربادی.

مطالبی را دربارهٔ اسرار نقاط و حروف بیان کرده و احادیثی در این رابطه از ائمه اطهار علیهم‌السلام آورده است و به مناسبتهائی که پیش آمده اشعار فارسی ذکر می‌کند.

آغاز: حمد بی‌حدّ و ثنای بی‌عدّ احدی را که از نقاط تعیّنات منزّه و از دایـرهٔ نـفی ذات مبراست و درود نامحدود نثار پیغمبری که نقطهٔ دایرهٔ کاینات است.

انجام: و مجموع عالم به نظر کاشفان یک نقطه کلّاً نیست زیر حرف باء که بالایش الف احدیّة است عزیز من نقطهٔ عرفیه را مناسبت به نقطهٔ ذاتی برای آن است که در او کثرت را گنجایش کمتر است و به معنای وحدت قریب‌تر است.

هر سه رساله بدون تاریخ و رساله سوم از انجام ناقص است.

۱۶ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۹۰۲ ﴾

۱ـ صرف میر «۱ـ ۴۶» (۱پ ـ ۴۶ر)

از: میر سید شریف جرجانی.

به جلد ۲ ص ۵۳۸ رجوع شود.

۲ـ شرح العوامل فی النحو «۴۶ـ ۷۰» (۴۶پ ـ ۷۰پ)

همان است که در جامع المقدمات چاپ شده.

۳ـ العزی فی التصریف «۷۲ـ ۸۵» (۷۲ر ـ ۸۵پ)

از: زنجانی.

به جلد ۱ ص ۳۸۰ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۵۶ مکتب میرزا عبدالمطلب، تصحیح شده، حواشی با امضاء «مـنه» دارد.

کتاب دوم نستعلیق جمعه بیست و هشتم صفر ۱۲۵۶.

کتاب سوم نستعلیق سه شنبه نهم ربیع الثانی ۱۲۵۶.

۸۵ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۹۰۴ ﴾

۱ـ المعاد الجسمانی «۲ـ۱۸» (فلسفه ـ عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق).

مؤلف در این رسالهٔ با ادلهٔ عقلی و فلسفی به اثبات معاد کالبد برزخی می‌پردازد که نوعی معاد جسمانی است و تفصیل آن در اسفار وی آمده است.

[کتابشناسی جامع ملا صدرا، ۲۹۲، مرعشی ۳۲۶/۱۲].

آغاز: الحمد لمن منه البداية و اليه الاعاده.

۲ـ تفسیر سورة الاخلاص «۱۹ـ ۲۳» (تفسیر ـ عربی)

از: حسین بن عبدالله بن سینا (شیخ الرئیس) (۴۲۷ ق).

تفسیر فلسفی کوتاهی است از سورهٔ «قل هو الله احد».

[الذریعة ۳۳۵/۴، مرعشی ۲۴۳/۱].

آغاز: و للشیخ الرئیس تفسیر سورة الاخلاص قد ختمنا کلامه بختام المسک بتفسیر کلامه تعالی جلّ اسمه بسم الله الرحمن الرحیم قل هو الله احد الهو المطلق هو الّذی لا یکون هویّته موقوفة علی غیره.

این نسخه نیاز به بررسی بیشتر دارد.

۳ـ شرح حدیث «هل رأیت رجلاً» «۲۴ـ ۲۶» (عربی)

از: ملا علی بن جمشید نوری (۱۲۴۶ ق).

شرح حدیثی است منقول از حضرت امیرالمومنین علیه السلام که شخصی از حضرت پرسید «هل رأیت رجلاً...» این حدیث با اشارات فلسفی شرح و تأویل شده است.

[مرعشی ۲۲۴/۱۰].

آغاز: سئل علیه السلام: هل رأیت رجلاً قال علیه السلام و الی الآن اسئل عنه فقلت له من انت قال الطین....

کتاب اول نستعلیق محمد بن المهدی التبریزی در ۱۲۶۸.

کتاب دوم و سوم نستعلیق سید حسن حسینی برغانی در ۱۳۲۴.

۲۶ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۹۱ ﴾

۱ـ کلمات التسمیة = شرح بسم الله «۲ـ ۳» (عربی)

کلمات آیهٔ مبارکهٔ «بسم الله الرحمن الرحیم» را در سه مقاله شرح و توضیح ادبی کرده است.

آغاز: اعلم انّ الکلمات فی التسمیه یقع فی مقالات الاولی فی الباء و متعلّقها وهی... و المصاحبة نحو دخلت علیه بالخیر.

انجام: لا یخفی علیک استفادة الوجهین من قوله علیه الرحمة الثّانی محافظة رؤس الآیة حیث انّ کلّ آیة من الحمد قبل آخرها یاء مکسور ما قبلها و هذا الوجه مبنیّ علی انّ التسمیة جزء من السّور کما هو الاظهر فی النّظر و لهذه المسألة مقام الآخر لا یناسب ایراده فی هذا المختصر.

۲ـ ترکیب الفاتحة «۵ـ ٦» (عربی)

از: ابو علی بن محمد (سید عفیف الدین عماد الاسلام سید النحاة).

سورة مبارکه «الفاتحه» را ترکیب کرده است.

آغاز: قال الشیخ السّید عفیف الدّین عماد الاسلام....الباء حرف جرّ للالصاق و الاسم مجرور بالباء یتعلّق بمحذوف تقدیره بدأت بسم الله الرحمن الرحیم و ابتداء بسم الله.

۳ـ البهجة المرضية فی شرح الالفية «۷ـ ۱٦۷» (نحو ـ عربی)

از: جلال الدين عبدالرحمن بن ابی‌بکر سيوطی (۹۱۰ ق).

به جلد ۱ ص ۷۴ رجوع شود.

کتاب اول بدون تاريخ. فوائد ادبی ضميمه آن است.

کتاب دوم بدون تاريخ.

کتاب سوم نسخ محمد حسين بن علی عسکر در ۱۲۴۸. ترکيب بسم الله و قل هو الله واحمدک اللهم علی نعمک ضميمه آن است با مهر مربع «محمد حسين بن علی عسکر».

﴿ ۹۲۵ ﴾

۱ـ مشکاة الانوار «۱ـ۱۷» (حديث ـ عربی)

مشهورترين نصوص اثبات امامت ائمه هدی علیهم‌السلام را مختصراً در اين رساله گرد آورده است.

به فهرست سابق اين کتابخانه ص ۴۸۸ رجوع شود در آنجا حاشيه شيخ بهائی بر نسبة ارتفاع اعظم الجبال الی الارض شرح چغينی هم در اين مجموعه ياد شده و بنابراين مجموعه شامل چهار ساله است نه سه رساله.

آغاز: بسمله، حمد له، هذه فصول فی النصوص علی الائمة عليهم السّلام و هی کثيرة و لکن من اشهرها...قال رسول الله صلّی الله عليه و آله انّ الله اطّلع الی الارض اطلاعة فاختارنی منها نبيّاً ثم اطّلع ثانية فاختار منها عليّاً.

انجام: سمّهم لی قال اوّلهم علی بن ابيطالب و بعده الحسن و بعده الحسين...و بعده الخلف الحجّة القائم المهدی اصطفانا الله و آتانا ما لم يؤت احداً من العالمين.

۲ـ مناظرات «۱۸ـ ۲۸» (عربی)

مجموعه‌ای است از مناظرات ابن هشام و بهلول از اصحاب امام صادق علیه‌السلام با

مخالفین در اثبات ولایت ائمه هدی علیهم السلام. احتمالاً این رساله همان است که در «الذریعة» آن را منقول از شیخ مفید دانسته است.

[الذریعة ۳۰۵/۲۲].

آغاز: بسمله، قال الشیخ رحمه الله و حدثنی ابوالفضل جعفر بن...قال دخلت علی هارون الرشید فی بعض الایّام فوقفت بین یدیه و انا متّکیٍ علی سیفی اذ دخل علیه شابّ قد وجب علیه حدّ.

انجام: قال فضحک محمّد بن سلیمان و امر فطردوا الصّبیان عنه ثمّ قال لا اله الا الله لقد رزق الله آل ابی طالب لبّ کلّ ذی لبّ.

۳ـ حکایات الاربعة عشر «۳۰ـ ۴۳» (عربی)

روایاتی است از عامه و خاصه که در فضل امیرالمومنین علی علیه السلام و ولایت او صادر شده است.

همان ۱۴ حکایتی است که ضمیمه اربعین شیخ منتخب الدین در قم با استفاده از همین نسخه و نسخه‌های دیگر چاپ شده است.

آغاز:

ما نیط حبّ علیّ فی خناق فتیً — الاّ له شهرت بالنعمة النعم
و لا له قدم زلّ الزمان به — الاّ له اثبتت من بعدها قدم

انجام: فقال انا ابن ابی القاسم بن ریّان قاضی صور فبدأت فاقسمت علیه بالله یمیناً مکرّرةً مؤکّدة مغلّظة محرّجة الاّ صدق فیما اسأل عنه فقال نعم هو ذاک فبدأهم وحدّثهم بمثل ما حدّثهم فعجبوا من ذلک واستطرفوه و هذا آخر الکتاب.

کتاب اول بی‌تاریخ. درپایانش آمده: تم الجزء الاول من کتاب مشکاة الانوار.

کتاب دوم بدون تاریخ.

کتاب سوم نسخ سیفور در ۱۰۶۰.

۴۳ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۹۴۱ ﴾

۱ـ گنجینهٔ نشاط« ۱ـ۱۵۵»

(منشآت ـ فارسی)

از: عبدالوهاب معتمد الدوله نشاط اصفهانی (۱۲۴۴ ق).

به جلد ۲ ص ۶۳۸ رجوع شود.

[**الذریعة ۲۴۸/۱۸، نسخه‌های خطی منزوی ۱۸۹۵/۳، مجلس ۴۵۶/۳۶**].

آغاز: نشاط هو معتمد الدّوله العلیّه العالیه ملک البراعة و الیراعة مالک السّماحة و الصّناعة کنز الرّاجین و کهف المحتاجین قدوة الاصحاب امام الکتّاب منشئ الممالک و سالک المسالک.

انجام:

هـــر روز گـــرفتار گـــناه دگـــرم — هر شب به در تو عذرخـواه دگـرم

یارب ز پـناه خـود مـران یـا بـنما — جـــز درگـه خـویشتن پـناه دگـرم

۲ـ منشآت = انشاءالدرر «۱۵۷ـ ۲۸۴»

(فارسی)

از: میرزا مهدی خان منشی استرآبادی (ق ۱۳).

مجموع نامه‌ها و قباله‌جات و دیباچه بعضی از کتاب‌هایی است که استرآبادی انشاء نموده است.

[**الذریعة ۴۰/۲۳، مرعشی ۱۹۴/۱۱، مجلس ۱۰۶/۲۶**].

آغاز: حبّذا این بیاض دل‌آرا که تذور رنگین پر و بالی است از جلد نگارین شهپر پر نقش و نگار گشوده و طاووس پر خط و خالی که وقت صفحه گشائی از اوراق رنگین.

انجام:

فلک را غیر از ایـنش نـیست کـاری — کـــه یـــاری را جـدا سـازد ز یـاری

چنان دور افکـند کـز بـعد یکـچند — بـــنام نـــامه‌ای گـــردند خـــورسند

۳ـ دیوان نور علی شاه «۱۵۷ ـ ۲۱۹ در حاشیه» (فارسی)

از: محمد علی بن فضل علی طبسی اصفهانی (۱۲۱۲ ق).

حدود هزار و پانصد بیت غزلیات است به ترتیب حروف قافیه‌ها با تخلص «نور علی».

[الذریعة ۱۲۳۱/۹، مرعشی ۲۰/ ۱۲۴، نسخه‌های خطی منزوی ۲۵۸۷/۳].

آغاز:

ای نام خوشت جوهر شمشیر زبان‌ها پیوسته از این سلسله زنجیر بیان‌ها
روز ازل از بهر نثار قدم تو مخزون شده در مخزن دل گنج روان‌ها

انجام:

چو بودم من حجاب اندر میانه برفتم از میان من تا تو باشی
به صورت من چو مینا و توئی می به معنی هم می و مینا تو باشی

کتاب اول و دوم نستعلیق محمدرضی ولد حاج میرزا خلیل در ۱۲۷۵ در گیلان. در پایان کتاب اول شرح حال کوتاهی از مؤلف و نامه میرزا اسماعیل خان شیرازی در جواب حاکم شیراز، و در کتاب دوم مهر مربع «الواثق بالله الجلیل محمد رضی بن محمد خلیل» هست.

کتاب سوم شاید از همان کاتب باشد، از انجام نقص دارد.

۱۲۹ برگ، ۱۶ × ۲۹.

﴿ ۱۰۰۲ ﴾

۱ـ حاشیة فرائد الاصول «۱ ـ ۸۹» (اصول فقه ـ عربی)

از: نور الدین بن محمد نهاوندی (ق ۱۴) ساکن تهران از شاگردان میرزای آشتیانی.

حاشیه‌ای است به عنوان «قوله ـ قوله» بر کتاب «فرائد الاصول» = (رسائل) شیخ مرتضی انصاری (۱۲۸۱ ه). همانطور که مؤلف آن تصریح کرده این مطالب از تقریرات درس شیخ عبدالنبی نوری (۱۳۴۴ ه) است.

در بعضی صفحات حاشیه‌ای به نقل از استاد دیگرش شیخ مرتضی آشتیانی آورده است.

آغاز: الحمد لله ربّ العالمین....فهذه درر قد علقتها علی رسائل الشیخ المرتضی الانصاری اعلی الله مقامه و رفع فی الخلد اعلامه مستفیداً مطالبها من الاستاذ الماهر و النحریر الکامل الشیخ عبدالنبی النوری ادام الله ایام افاضاته العالیة.

۲ـ حاشیة فرائد الاصول «۸۹ـ ۹۵» (اصول فقه ـ عربی)

از: نورالدین بن محمد نهاوندی (ق ۱۴).

حاشیه‌ای است به عنوان «قوله ـ قوله» بر کتاب «فرائد الاصول» شیخ مرتضی انصاری (۱۲۸۱ هـ). همانطور که مؤلف در اول رساله تصریح کرده این مطالب تقریرات درس میرزا حسن آشتیانی است.

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین....فیقول المحتاج الی ربّه الغنی نورالدین بن محمد النهاوندی انّه لما کان کتاب المشهور بفرائد الاصول....اردت ان اکتب فی توضیح مرامه بعض ما قرّره الاستاذ الماهر حاوی الفروع و الاصول جامع المعقول و المنقول.

انجام: قوله فانّ المجمع علیه لا ریب فیه‌ای الریب الّذی فی الشّاذ لا مطلق الریب.

۳ـ الحاشیة علی الفصول «۹۷ـ ۲۴۰» (اصول فقه ـ عربی)

از: نورالدین بن محمد نهاوندی (ق ۱۴).

حاشیه‌ای است به عنوان «قوله ـ قوله» بر کتاب «الفصول الغرویّة فی الاصول الفقهیّة» شیخ محمد حسین اصفهانی (۱۲۵۵ هـ). همانطور که مؤلف در اول نسخه تصریح کرده این مطالب تقریرات درس شیخ عبدالنبی نوری (۱۳۴۴ هـ) است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم والحمد لله ربّ العالمین والصلاة علی نبیّه و آله

اجمعین. اعلم انّه قد رتّب الکتاب علی مقدمة و مقالات و خاتمه امّا المقالات ففی المسائل و اما الخاتمه ففی التعادل و التراجیح.

انجام: قوله و اما فی مقابل العمل بالاصول کما فی القسم الاول. الحمد لله رب العالمین علی ما وفقنا لاتمام هذه الرسالة و قد فرغت فی تحریرها فی لیلة السادس و العشرین من شهر ربیع الثانی من شهور سنة عشر و ثلثمائة.

هر سه کتاب تحریر مؤلف است کتاب اول در ۱۳۰۹ و کتاب دوم ۱۳۱۲ و کتاب سوم ۱۳۱۰. کتاب اول برائت و تعادل و تراجیح و کتاب دوم تعادل و تراجیح کتاب سوم تعادل و تراجیح و... را دارد.

۲۴۰ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۰۳۳ ﴾

۱ـ مفردة عبدالله بن الکثیر بروایة الشاطبی« ۱ـ ۲۰»

(علوم قرآن ـ عربی و فارسی)

از: ؟.

درباره شیوه قرائت عبدالله بن کثیر مکی و به روایت شاطبی و اختلاف بین روایت احمد بزّی و محمد قنبل.

قسمت اول کتاب عربی و قسمت دوم فارسی است.

[به فهرست نسخه‌های خطی فارسی منزوی ۱۰۱/۱ رجوع شود. آستان قدس ۱۷۶/۶].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین. الحمد لله تعالی علی آلائه العظام واصلّی علی نبیّه محمد سیّد الانام و علی آله و اصحابه مؤیدی الاسلام و بعد فقد التمس منّی بعض اصحابی ممّن یشرف بحفظ کلام ربّ العزّة....

۲ـ کبری فی المنطق «۲۳ـ ۳۰» (منطق ـ فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶).

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

[الذریعه ۲۵۹/۱۷، مرعشی ۱۲۵/۲، آستان قدس ۳۴۹/۱].

۳ـ شرح قطر النّدی و بلّ الصدی «۳۱ـ۱۰۸» (نحو ـ عربی)

از: جمال الدین عبدالله بن یوسف انصاری (ابن هشام) (۷۶۱).

به جلد ۱ ص ۳۲۶ رجوع شود.

[کشف الظنون ۱۳۵۲/۲، مرعشی ۶۴/۱، مشار، عربی ص ۵۵۹، مجلس ۲۴۸/۲۵].

رساله اول بی‌تاریخ، در آغاز و انجام آن فوائدی در قرائت هست.

رساله دوم نسخ ۱۲۳۹.

کتاب سوم تا باب تعجب را دارد. بدون تاریخ. اشعاری از شیخ بهائی در پایان آن هست:

مضی الزمان فقم یا غلام و املأ جام ـ لعلّنا نتلافی سوالف الایّام.

۱۰۸ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۱۰۳۴ ﴾

۱ـ محبّت نامه «۱ـ۲» (شعر ـ فارسی)

از: ؟.

آغاز:

ای زلف تـو هـر خـم کـمندی — چشمت به کرشمه چشم بـندی
مـخرام بـدین صـفت مـبادا — کز چشـم بـدت رسـد گـزندی

انجام:

اندر طلبت بـه جـان بگـردم — وانگه به ضرورتی ازیـن.....
بـنشینم و صـبر پـیش گـیرم — دنـباله کـار خـویش گـیرم

۲ـ لیلی و مجنون «۳ـ ۴۵» (شعر ـ فارسی)

اشعاری به سبک لیلی و مجنون نظامی است.

[رجوع کنید مجلس ۵۴۷/۳۷ ـ ۵۴۸].

آغاز:

بر جسر گذشتگان سخن ساز — از نور قلم برآر آواز
کز برّ عرب به قدر و جاهی — بوده است بزرگوار شاهی

انجام:

از بس که کشیده ناله و آه — گشتند ملازمانش آگاه
بردند به خانه‌اش بناکام — شد مرغ رسیده باز در دام

۳ـ دیوان حافظ (منتخبی از اشعار) «۴۵ ـ ۹۰» (فارسی)

از: شمس الدین محمد حافظ شیرازی (۷۹۱ هـ. ق).

منتخبی از اشعار معروف حافظ را برگزیده و اشعاری از شاعران دیگر را هم به آن افزوده است.

[الذریعه ۲۲۲/۹، مجلس ۱۲۴/۷، مشار ـ فارسی ۱۵۱۴/۱].

آغاز:

سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی
خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی

انجام:

روز و شب عمر تو با صد شتاب — می‌گذرد آن بخور و این بخواب
روز چنان می‌گذرد شب چنین — کی شوی آماده روز پسین

منظومه اول و دوم بدون تاریخ. و سوم نستعلیق یک شنبه غره محرم ۱۲۰۴.

۹۰ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۱۰۴۸ ﴾

۱ـ تفسیر سورة الحدید« ۱ـ ۷۵» (تفسیر ـ عربی)

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ هـ).

[الذریعه ۳۳۷/۴، مجلس ۱۰۲/۲۵، مشار، عربی ص ۲۰۲].

۲ـ رسالهٔ وجودیّه «۷۶ـ ۷۸» (فلسفه ـ فارسی)

از: ؟.

مطالب این رساله در دفاع از نظریه ابن عربی درباره وجود است که مؤلف آن را از «فتوحات» نقل کرده سپس به شرح و توجیه آنها پرداخته است. مؤلف بر تألیفات و مبانی ابن عربی تسلط دارد. از شرح تجلیات شیخ شرف الدین اسماعیل و کتاب الهواء ابن عربی و کتاب المعرفة ابن عربی نقل کرده است.

آغاز: الحمد لله الذی منّ علی من منّ من عباده بتفهیم مراد کملة اولیائه بکلماتهم فی ذاته و صفاته...بدان ای برادر دینی وفقک الله للسداد و فهمک مراد خلص العباد....

۳ـ کلمات «۷۹ـ ۸۹» (فلسفه ـ عربی)

از: ؟.

آغاز: کلمة بها یتبین ان للانسان نفوساً عدیدة و ان بعضها یختص بالخواص. روی فی الکافی عن امیرالمؤمنین علیه السلام ان للانبیاء و هم السابقون خمسة ارواح....

انجام: و یتعرض لنفحات ایام دهره الآتیة من قبل الله لعلّ الله یأتی له بالفتح اوامر من عنده و یقضی الله امرا کان مفعولا فان الله.....

رساله اول نسخ ۱۱۸۷، رساله دوم و سوم بی تاریخ. با این عبارت درحاشیه برگ اول رساله دوم: وجود الحق هو الحق تعالی شأنه و تقدست اسماؤه کما قال الشیخ الشبستری فی الفارسیه: من و تو عارض ذات وجودیم ـ مشبکهای مرآت وجودیم. لمحرّره... النوری عفی عنه.

۸۹ برگ، ۱۴ × ۲۳.

﴿ ۱۰۸۴ ﴾

۱ـ آداب المتعلّمین« ۱ـ ۲۴» (اخلاق ـ عربی)

رساله مختصری است در آداب تعلیم و تعلّم که بر اساس روایات و حکایات اهل سنّت نگارش یافته است. فصول و مطالب آن شبیه آداب المتعلمین معروف می‌باشد ولی روایات و حکایات آن از اهل سنّت آورده شده و از هارون الرشید با عبارت «رحمة الله علیه» یاد شده بعضی از فصول آن عبارتند از: «فصل فی التوکّل...فصل فی النّیة....فصل فی تعظیم العلم....فصل فی وقت التحصیل».

[به فهرست سابق این‌کتابخانه ص ۴۹۷ رجوع شود].

۲ـ حاشیهٔ شرح رسالهٔ وضعیّه «۲۵ـ ۴۷» (عربی)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب شرح عصام بر رسالهٔ وضعیّه عضدیه.

آغاز: للایماء الخ یعنی ان هذه موضوعة للایماء الی الحاضرة فی الخارج واستعمل ههنا مجازا للایماء....

۳ـ شرح رسالهٔ وضعیّه «۴۷ـ۱۱۳» (عربی)

از: عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی (۹۴۳).

شرح مزجی است بر کتاب «رسالة الوضعیّة العضدیّة» عضد الدّین ایجی (۷۵۶).

[آستان قدس ۱۵۸/۱۲].

آغاز: الحمد لله والصلاة....هذه للایماء الی المعانی المرتبة الموجودة فی التعقل فقط علی تقدیر تقدم الدیباجة علی الرسالة او فیه و فی التلفظ او فیهما و فی الکتابة.

رساله اول بدون تاریخ. رساله دوم و سوم نستعلیق محمود در ۱۲۴۱.

۱۱۳ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿۱۱۲۰﴾

۱ـ حاشیه تحریر القواعد المنطقیه «۱ـ ۷۹» (منطق ـ عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق).

به جلد ۱ ص ۱۷۶ رجوع شود.

[**کشف الظنون ۱۰۶۳/۲، مرعشی ۱۲۷/۱۱، الفبایی رضوی ۱۹۸**].

۲ـ قرة العیون فی اعزّ الفنون «۷۹ـ۱۲۱» (کلام ـ عربی)

از: محمد بن مرتضی کاشانی (فیض کاشانی) (۱۰۹۱ ق).

کتابی است در اعتقادات که مؤلف آن را در دوازده مقاله که شصت کلمه است نگاشته است و در «۱۰۸۸ ق» به پایان برده است.

[**الذریعة ۷۵/۱۷، الفبایی رضوی ۴۴۴**].

آغاز: هذا فهرست ما تضمنته هذا الکتاب المستطاب فی المقالات الاثنی عشر...بسمله. یا مبدع الارکان و الاصول و واهب النفوس و العقول.

۳ـ ترجمة العقائد «۱۲۲ـ ۱۳۰» (فارسی)

از: محمد بن مرتضی کاشانی (فیض کاشانی) (۱۰۹۱ ق).

رساله مختصری است در بیان اعتقادات حقه شیعه، استفاده شده از قرآن کریم و روایات اهل بیت علیهم‌السلام. این رساله دارای هشت در می‌باشد مانند درهای بهشت.

[**الذریعة ۱۱۷/۴، مرعشی ۳۶۷/۱۱، مجلس ۲/۲۵**].

آغاز: حمد بیحد و سپاس بی‌عدد خداوند جهان آرای دلگشایی که صوامع قدس آسمان را مزین ساخت به ملائکه مقربین و مساجد انس....

انجام:

...گر تو ز شراب می شوی مست ما را ساقی رباید از دست

رساله اول و دوم بدون تاریخ. رساله سوم نستعلیق ۱۲۹۰. با مهر بیضوی «عبده الراجی مراد علی».

۱۳۰ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۱۳۵ ﴾

۱ـ شرح بیست باب« ۱ـ ۱٦۲»

(تقویم ـ فارسی)

از: ملا مظفر بن محمد قاسم منجّم گنابادی (قرن ۱۱).

شرح مزجی مختصری است بر رسالهٔ «بیست باب» نظام الدین عبدالعلی بیرجندی (۹۳۴ هـ. ق) که قواعد تقویم نگاری را در بیست باب آورده است. این شرح به نام شاه عباس صفوی در سال ۱۰۰۵ هـ. ق موافق جمله «استکمل الکتاب» تألیف شده است.

[الذریعه ۱۳۱/۱۳، مرعشی ۱۱۷/۱۸، الفبائی آستان قدس ص ۳۲۷].

آغاز: حمد و ثنای بی ریب و ریا قدیری را سزاست که کلک صنعت اوراق افلاک را بر مقتضای انّا زیّنا السماء الدّنیا بزینة الکواکب.

انجام: در معرفت اختیارات اینجا کافی است و زیاده ازین به تطویل مفضی است والله خیر الواقفین...هی استکمل الکتاب ۱۰۰۵ و الحمد لله.

۲ـ المجلی «۱٦۴ـ ۱۷۸»

(نجوم ـ فارسی)

قسمتی از کتابی است در فلکیّات که مطالب آن با عناوین «جلوه ـ جلوه» ذکر شده است.

[آستان قدس ۳۳۱/۸].

آغاز: المجلی الثانی و فیه صور الصورة الاولی جلوه در مجلی اولی به وضوح پیوسته که بروج دوازده است و سیّارات هفت و ثوابت بسیار و هر برجی منقسم است به سی درجه و هر درجه به شصت دقیقه.

انجام: الصورة الرّابعة من المجلی الثانی بعون الله تعالی.

۳ـ طالع نامه «۱۸۰ـ۱۹۹» (فارسی)

این کتاب در سی و چهار باب می‌باشد. باب اول: در استخراج درجه طالع سال عالم، باب دوم: در احکام کلیات عالم، باب سوم: در معرفت احکام جزئیات، باب چهارم: بدانکه اگر صاحب طالع در طالع،....باب سی و چهارم: بدانکه دیگر صاحب دور باشند.

آغاز: بدانکه این مختصری است در احکام تاریخ سال عالم و فصول و احوال نیکی و بدی و عوارضات که حادث می‌شود از راحت و رنج اصناف خلایق را.....

انجام:...سال پنجم صاحب پنجم و سال ششم صاحب ششم و سال هفتم صاحب هفتم و سال هشتم باز نوبت به صاحب طالع رسد تا آخر عمر بدین ترتیب بود و الله.

هر سه رساله نستعلیق ۱۰۸۷. با مهر بیضوی «محمد رضا ۱۱۲۴» در اول نسخه و فائده‌ای در اهمیت کتاب شرح بیست باب از شیخ بهائی.

۱۹۹ برگ، ۱۳ × ۲۳.

﴿ ۱۱۳۶ ﴾

۱ـ مجموعة الصنایع «۱ـ ۴۸» (فارسی)

از: ؟.

در این رساله که مشتمل بر چهل باب می‌باشد یک صد و شصت صنعت در ۱۶۰ فصل کوتاه، از صنایع گوهر سازی، جواهر تراشی، کیمیاگری، رنگ‌آمیزی و بعضی از شعبده‌ها و نیرنگها، گزارش داده شده است. این رساله به چند نفر نسبت داده شده که از جمله آنها: میر یحیی، فیلسوف مغربی، زین العابدین از روزگار اورنگ زیب. و گفته شده که در هند چاپ شده است.

[**مرعشی ۱۰۴/۱۳، عامری تامه ص.... الذریعه ۸۸/۲۰، دائرة المعارف بزرگ ۲۲۴/۱**].

آغاز موجود: امیدوار است که صاحب کمالان و هنر پروران به همت عالی اهداء

فرمایند و اگر حرفی که در آن قصور باشد اطلاع یابند ذیل عفو و کرامت بر آن پوشانند...

انجام: عیارها درست است و تماشای غریب و عجیب است هر یک از کار استادی در این مجموعة الصنایع جمع آمد و هنرهای غریب و صنایع عجیب چنانکه عقل در آن حیران بماند.

۲ـ تحفة الغرائب فی التشریح والعجایب «۴۹ـ۱۰۶» (فارسی)

از: محمد بن ایوب حاسب طبری آملی.

ترجمه‌ای است از کتابی در علوم غریبه و پزشکی، این ترجمه در ۲۷ باب است مقداری از بابها با نسخهٔ دانشگاه تهران فرق دارد و پس و پیش می‌باشد. نسخه مجلس در ۳۴ باب می‌باشد.

[دانشگاه ۴۹/۸، منزوی ۴۰۳/۱، مجلس ۴۶۲/۳۸].

آغاز: الحمد لله...اما بعد بدانکه این کتاب از عجایب و غرایبهای دنیاست و به بیست و هفت باب نهاده‌اند هر بابی در عجایبی از عجایبات....

انجام: و هر چشمه رودی شود و همی شود بر کنار تا بلغار و با دیگر رودها یار شود و نیز در دریای طبرستان.

۳ـ شعبده بازی «۱۰۶ـ۱۰۹» (فارسی)

بیان برخی شعبده بازی‌ها است.

آغاز: خشخاش را سه روز شیر بنه و به موی دم اسب سوراخ کن چون خشک شود به حال اول رود و سوراخ داشته باشد....

انجام: هر جا که رود ویرانه ببیند و هرچه در آنجا باشد او همه را ببیند به قدرت پروردگار....

رساله اول و سوم از آغاز ناقص و بدون تاریخ. رساله دوم نستعلیق ۱۰۵۷.

۱۰۹ برگ، ۱۲ × ۲۳.

﴿۱۱۴۶﴾

۱ـ حاشیة الفوائد الضیائیّة = حاشیه شرح جامی «۱ـ۱۲۱» (نحو ـ عربی)

از: سیّد نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری (۱۱۱۲).

به جلد ۱ ص ۱۸۹ رجوع شود.

[الذریعة ۵۶/۶، مرعشی ۹۵/۱۹، مجلس ۴۵۳/۲۵].

۲ـ ترجمه و ترکیب عوامل جرجانی «۱۲۴ـ۱۵۰» (نحو ـ فارسی)

از: ولی بن علی اصغر (ق ۱۳).

آغاز: الحمد لله الذی....علی طلب العلم عبادة للعالمین و زیّن بنوره قلوب العابدین فشکر نعمة علیهم....

انجام: توبوا جمع مذکر است از امر حاضر. یا علی مدد یا محمد یا علی ادرکنی. افعال عموم نزد ارباب عقول –کون است و ثبوت است و وجود است و حصول.

۳ـ شرح عوامل ملا حسن «۱۵۳ـ۱۹۳» (نحو ـ عربی)

از: یحیی بن محمد علی مازندرانی (قرن ۱۳).

شرح مزجی مختصری است بر «عوامل ملا محسن» در نحو.

آغاز: الحمد لله الذی رفع بعلم العربیة درجات الطالبین و نصب به الاداب للعلماء المتأدبین و خفض به رؤوس المشککین فی الکتاب المبین....

انجام: لارشاد الانس و الجان و آله الذین لم یعرضوا طرفة عین عن عبادة الرحمن صلوات الله علیه و علیهم ما دامت الشمس و القمر بحسبان.

رساله اول نستعلیق محمد علی بن سید مؤمن نهبکلایی در ۱۲۵۹ در مدرسه حاج کاظم بیک بابل.

رساله دوم بدون تاریخ.

رساله سوم نستعلیق سید مؤمن در ۱۲۵۸.

۱۹۳ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۱۱۶۲ ﴾

۱ـ دلیل العوام« ۱ـ ۶۳» (عقائد ـ فارسی)

از: محمد حسن بن ابراهیم.

اعتقادات شیعه را به اختصار آورده است و بحث امامت را تفصیل داده است.

آغاز: بسمله، حمد له و بعد چون مدتی قبل از این، این خادم الشریعة المطهرة رساله عملیه به جهت اهل ایمان...

انجام: لکن بر سبیل اختصار در حالت استعجال و تشویش بال و ضعف دائمی به سرحد کمال والله المبدء و المعاد و صلی الله علی محمد و آله الاطهار و حشرنا معهم....

۲ـ دلیل العوام «۶۴ـ۱۰۵» (فقه ـ فارسی)

از: محمد حسن بن ابراهیم (قرن ۱۳).

رساله عملیه‌ای است شامل طهارت و صلاة و صوم، که از رسالهٔ کبیر خود تلخیص نموده و در مواقع مختلف به رساله کبیرش ارجاع می‌دهد.

آغاز: بسمله، حمدله. و بعد این رساله مختصری است از رساله کبیر در طهارت و صلاة و صوم....

انجام: و با عجز از آن سه روز روزه و در باقی اقسام کفاره بلکه در بقیه مسائل صوم در مقام حاجت رجوع به رساله کبیر نماید.

۳ـ دلیل العوام «۱۱۵۱۰۸» (فقه ـ فارسی)

از: محمد حسن بن ابراهیم (قرن ۱۳).

در مورد نماز و احکام آن است.

آغاز: بسمله، حمدله.

کتاب دوم از دلیل العوام کتاب الصلاة است و در آن مقدمه و دوازده باب است.....

انجام: جماعتی از اصحاب در آخر وقت نماز ظهر و اول وقت نماز عصر و آخر وقت آن به چند قول و تعرض آن اقوال غیر مناسب است به رساله عملیه.

هر سه نسخ مؤلف در ۱۲۷۱. با مهر بیضوی «ذلک فضل الله ۱۳۲۵» بر اول نسخه.

۱۱۵ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۱۸۶ ﴾

۱ـ تعریب الکبری فی المنطق = الغرّة فی المنطق «۱ ـ ۳۸» (منطق ـ عربی)

از: محمد بن میر سید شریف حسینی.

ترجمه «کبری» در منطق میر سید شریف جرجانی است و رساله درّة المنطق از همین مترجم است.

[**الذریعه ۳۳/۱۶، مرعشی ۱۰۹/۱۰**].

آغاز: منطق کل منطیق ینشر محامده خلیق و ذکر ممادحه حقیق و بسط موائده یلیق تصور ذاته محال و ان کان للتصدیق....

انجام: و ان کانت مانعة الجمع کان الحال عکس ذلک لجواز اجتماعهما صدقا وعلیک....الامثلة.

۲ـ کاشف الحقائق «۴۱ ـ ۶۹» (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین خضر بن محمد بن علی الرازی الحبلرودی.

شرحی است مزجی بر درة المنطق استادش محمد بن میر سید شریف حسینی که به نام قطب الدین محمد بن تاج الدین حاجی خلیفه نگاشته شده است.

تاریخ تالیف ۸۲۳.

[الذریعة ۳۳/۱۶].

آغاز: الحمد لله الذی عجز عن ادراک ربوبیّته العقول و الافهام و تحیر فی بیداء الوهّیته الخواص و العوام.....

انجام: مع ان الانسان لا یخلو عن السهو و النسیان و رفع البصر و طغیان القلم موضوعان.

۳ـ جامع الدقایق «۷۳ـ۱۵۵» (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین خضر بن محمد بن هادی الرازی الحلبرودی.

شرحی است مزجی و مفصل بر الغرة فی المنطق استادش محمد بن میر سید شریف حسینی.

این رساله را در ۸۲۴ بعد از تالیف کاشف الحقائق نگاشته است و از کتاب دیگر خود به نام قوانین در پایان این رساله یاد کرده است.

[الذریعة ۵۲/۵].

آغاز: نحمدک یا من لا یتصور بکنه ذاته و لا یعلم حقیقة صفاته غلب علی بصائر العقول بنوره فتحیرت....

انجام: و من اراد تحقیق المقام و تفصیل الاقسام فلیرجع الی کتابنا القوانین یطلع علیه بعون الملک العلاّم.

رساله اول نستعلیق محمد کمال بن محمد الانصاری الاشهنی (کذا) بدون تاریخ.

رساله دوم نسخ احمد بن محمد بن عبدالله در ۸۹۳.

رساله سوم نسخ همان کاتب در همان سال در مسجد قلاع المؤمنین من بلدة لار.

۱۵۵ برگ، ۱۲ × ۲۰.

﴿ ۱۱۸۷ ﴾

۱ـالتوحید« ۱ـ ۲۷» (حدیث ـ عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ هـ).

به جلد ۱ ص ۱۰۹ رجوع شود.

[**الذریعه ۴۸۲/۴، مرعشی ۳۱۴/۶، مشار عربی ۲۴۴**].

۲ـعلم معانی بیان « ۲۷۱ـ ۲۷۸» (عربی)

از آغاز و انجام ناقص است و شاید قطعه‌ای از یک کتاب باشد.

آغاز موجود: ای کیف تتقون یوم القیامة ان بقیتم علی الکفر یوما یجعل الولدان شیباً نسب الفعل الی الزمان و هو لله حقیقة و هذا کنایة عن شدته.....

انجام:....یوجب تصوره ایّاما کان فلو سلّم فذکره فی هذا المقام توطئة.

۳ـشرح اعتقادات شیخ صدوق «۲۷۹ـ ۲۹۴» (عربی)

از: ؟.

شارح قبلاً شرحی به فارسی بر اعتقادات نوشته بود سپس این شرح عربی را نگاشته.

آغاز: نحمدک اللهم والحمد من الآئک و نشکرک والشکر من نعمائک حمدا....عرشک الحمید و کرسیک الرفیع و شکراً یملأ سماواتک و ارضک....

انجام: من وجوه الاول ان وجوب الوجود اما ان یکون شیئا لازما لمهیة تلک المهیة هی التی وجوب الوجود.

هر سه بدون تاریخ و نام کاتب. کتاب اول از انجام و کتاب دوم از آغاز و انجام و کتاب سوم از انجام ناقص است. با مهر بیضوی «احمد بن اسماعیل الحسنی» بر کتاب دوم.

۲۹۴ برگ، ۱۴ × ۱۹.

﴿ ۱۲۲۵ ﴾

۱ـ شرح ایساغوجی «۲ـ۱۶» (منطق ـ عربی)

از: حسام الدین کاتی (۷۶۰).

به جلد ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

[**الذریعه ۱۱۶/۱۳، کشف الظنون ۲۰۶/۱، مشار ـ عربی ص ۱۰۶**].

۲ـ حاشیة شرح ایساغوجی کاتی «۱۸ـ ۶۴» (منطق ـ عربی)

از: محیی الدین التالجی (؟).

حاشیه است از محیی الدین التالجی بر شرح حسام الدین حسن کاتی (۷۶۰) بر ایساغوجی اثیر الدین ابهری (۶۶۰ هـ. ق) با عناوین «قال ـ اقول».

[**آستان قدس ۲۹۳/۱**].

آغاز: بسمله. حمدله. قال الحمد لله الواجب وجوده اقول افتتح کتابه بالحمد بعد الابتداء بالتسمیة لأن اداء الواجب من شکر نعمائه واجب. الحمد هو الوصف بالجمیل علی جهة التبجیل.

انجام: والغرض من المغالطة تغلیط الخصم و دفعه. تمّ الکتاب بعون الملک الوهاب....

۳ـ الفوائد البرهانیة = حاشیة شرح ایساغوجی ۶۵ـ۱۰۹» (منطق ـ عربی)

از: برهان الدین بن کمال الدین.

حاشیه‌ای است بر شرح شمس الدّین فناری (۸۳۴ هـ. ق) بر رساله «الایساغوجی» اثیر الدین ابهری است. تألیف این حاشیه گویا در ماه جمادی الثانی ۸۷۶ هـ. ق به پایان رسیده است.

[**مرعشی ۱۵۶/۱۷، کشف الظنون ۲۰۷/۱**].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد لله الّذی زین الأذهان بالکتاب بالتصوّر و التصدیق.....

انجام: اعمّ من الوضع ای الایجاب و من الدفع ای السلب. و الله اعلم بالصواب.

کتاب اول نسخ محمد بن علی بن محمد در ۱۰۹۶ در قریه آرموده مدرسه مولانا ابراهیم. در پایانش برخی اشعار و احادیث یادداشت شده است.

کتاب دوم نسخ همان کاتب در ۱۰۹۶.

کتاب سوم نسخ فتح الله بن سلیمان بدون تاریخ.

۱۰۹ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۱۲۳۸ ﴾

۱ـ ترجمه رساله اصول دین سید کاظم بن محمد قاسم الحسینی رشتی (۱۲۵۹ه)« ۱ـ ۷۴» (فارسی)

مختصری است در اصول دین در پنج باب.

[الذریعة ۱۹۲/۲، مرعشی ۱۳۲/۳].

آغاز: سپاس و ستایش بی‌قیاس خداوندی را سزاست که شهباز بلند پرواز عقل هر چند در هوای وسیع الفضای معرفت ذاتش پرواز کند.

انجام:..واجب است بر بندگان شکر حق تعالی بر نعمتهایش و حمد بر کرم و آلایش و رضا در هر حالی به تقدیرش و قضایش. پس به درستی که او تعالی ولی هر چیزی است و صلی الله.....

۲ـ ترجمه سیر و سلوک سید کاظم رشتی «۷۵ـ۱۰۶» (عرفان ـ فارسی)

از: ملا حسین بن علی خسروشاهی تبریزی (پس از ۱۲۸۱ ه).

ترجمهٔ رسالهٔ «سیر و سلوک» استادش سید کاظم رشتی است که به دستور او بدون

تغییر ترجمه کرده جز در چند جا که به عنوان «مترجم گوید» مطالبی بر آن افزوده است. این کتاب در تاریخ ۱۲۳۸ در قریه سراوان رشت به اتمام رسیده است و ترجمه آن ۱۲۴۲ هـ.ق صورت پذیرفته است.

[الذریعه ۲۸۳/۱۲، مرعشی ۱۲۸/۸، فهرست کتب شیخ احمد احسائی و دیگر مشایخ ۱۱۷/۲].

آغاز: سپاس بی‌قیاس و ثنای بی‌انتها مر خداوند کریمی را سزاست که ذرات ممکنات را از فیض بی‌منتهای خود از مستوره عدم به معمورهٔ وجود آورده و از کرامت بی‌کرانهٔ خود.....

انجام:...اخذ کن تو حق را و اعراض نما از اهل باطل و باش محسن که پروردگار با زمرهٔ محسنین است.

۳ـ ترجمهٔ سوال و جواب سید کاظم رشتی «۱۰۶ـ۱۷۱» (فارسی)

از: محمد رضی بن محمد رضا.

ترجمه مجموعه‌ای از سؤال و جوابهای سید کاظم رشتی در فقه و عقائد است.

شرح حال شیخ احمد احسائی هم در این کتاب هست.

[فهرست کتب احسائی و مشایخ ص ۱۱۰ ـ ۱۱۷].

آغاز: بعد از حمد و ستایش خداوندی که رحمت جمیلش متحیرین را دلیل و رأفت جزیلس طالبین را هادی سبیل است.

انجام:...تأمل کن به حسن سریرت و صافی طویت خود تا امر را واضح و عیان مشاهده کنی

وهب انی اقول الصبح لیل ـ ایعمی الناظرون عن الضیاء؟.

رساله اول نستعلیق عبدالله خوانساری در ۱۲۶۲.

رساله دوم بدون نام کاتب و تاریخ.

رساله سوم نستعلیق همان عبدالله خوانساری در ۱۲۶۲ در اصفهان.

۱۷۱ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۱۲۶۷ ﴾

۱ـ ادعیه« ۱ـ ۳» **(دعا ـ عربی)**

شامل دعای مجیر و سمات و....

۲ـ رساله‌ای در امامت «۴ـ ۲۵» **(فارسی)**

شامل فضائل و مناقب امیرمؤمنان علیه السلام.

۳ـ معراج نامه «۲۵ـ ۳۶» **(فارسی)**

مختصری است در بیان معراج حضرت رسول صلی الله علیه و آله.

هر سه بدون تاریخ.

۳۶ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۱۳۰۵ ﴾

۱ـ جامع الفوائد« ۱ـ ۵۲» **(طب ـ فارسی)**

از: یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی (قرن ۱۰).

هروی، نخست ۲۸۹ رباعی در علائم و درمان بیماری سروده و «علاج الامراض» نامیده بود، پس از آن به اشارهٔ یکی از فضلای نامدار آن رباعیها را در این کتاب گزارش داده و به پنج مقاله تقسیم کرده و در ۱۸ رمضان ۹۱۷ به انجام رسانیده است.

[الذریعة ۶۸/۵، مرعشی ۲۳۵/۵].

آغاز: حمد نامحدود حکیمی را که به قانون حکمت و کامل الصناعة رحمت دافع انواع امراض....

انجام:...نیم کوفته ماش... و مرغ جوان و کشنیزتر با قاتق خورند.

۲ـ طب = قرابادین شفائی «۵۳ـ ۱۳۴» (طب ـ فارسی)

از: سید مظفر بن محمد حسینی الشفایی (سده دهم).

مؤلف در مقدمهٔ کتاب گفته که این رساله منتخبی است از کتب مورد اعتماد در طب از متقدمین و متأخرین.

[به فهرست منزوی ۴۶۱/۱ رجوع شود].

آغاز: الحمد لله الحکیم العلیم والصلاة علی من اوتی الحکمة والکتاب الکریم و هو یشفی السقیم و انّه لعلی خلق عظیم.....

انجام: مساوی یکدیگر نرم صلایه کرده به آب گل خمیر کنند و ببندند نافع خواهد بود.

۳ـ تشریح الابدان = تشریح منصوری «۱۳۶ـ ۱۶۸» (طب ـ فارسی)

از: منصور بن محمد بن احمد (ق ۹).

رساله‌ای است در طب که مؤلف آن را در مقدمه‌ای در تعریف اعضا و بخشهای مختلف آن و در پنج مقالهٔ: عظام، اعصاب، عضلات، ورید و شریانها و نیز خاتمه‌ای در عضوهای ترکیبی و چگونگی تولد جنین به نام امیرزاده پیر محمد بهادر به پایان برده است.

[الذریعة ۱۸۴/۴، الفبایی آستان قدس ۱۲۶، مرعشی ۱۴۴/۱۲].

آغاز: شکر و سپاس پادشاهی را سزد و حمد و ثنای خالقی را رسد که در خلقت انسان دقایق حکمتش بی‌پایان است و حقایق قدرتش بیرون از حد و بیان است.....

انجام:...در این سخن ارادت فاعل مختار است و اظهار قدرت شامله که مندرج است در تحت حکمت بالغه و هو یخرج الحی من المیت و یخرج المیت من الحی یفعل الله ما یشاء بقدرته و یحکم ما یرید مشیته.

هر سه رساله نستعلیق ۱۲۸۹ بدون نام کاتب.

۱۶۸ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۱۳۰۸ ﴾

۱ـ جامع الاسرار در بیان معجزات ائمه اطهار علیهم‌السلام «۱ـ۱۰۹» (فارسی)

شامل معجزات امامان علیهم‌السلام.

این نسخه بدون خطبه است و در کتابخانه آیة الله گلپایگانی نسخه‌ای از این کتاب با خطبه هست.

[فهرستواره‌کتابهای فارسی منزوی ۱۶۰۲/۳].

آغاز: بدانید ای طالبان راه نجات و تابع طریق جنّات حضرت محمد مصطفی و علی مرتضی.

انجام: رفتم جوانی را در نهایت کمال و جمال دیدم زنبیلی در پیش خود نهاده و تلاوت قرآن می‌نماید.

۲ـ ترجمة الصلاة «۱۱۰ـ۱۱۵» (فقه ـ فارسی)

از: ملا محسن فیض کاشانی (۱۰۹۱).

مکرر چاپ شده است.

[مرعشی ۵/۵، الذریعة ۱۱۴/۴].

۳ـ مباحثة النّفس «۱۱۵ـ۱۱۸» (اخلاق ـ فارسی)

از: مولی محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی (۱۰۹۸ هـ.ق).

پندها و اندرزهایی است که خطاب به «نفس امّاره» شده و او را از سرکشی باز می‌دارد و به مراقبت و مخالفت به هوا و هوس می‌گمارد.

[مرعشی ۱۳۱/۲].

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم....چون این محتاج اله قادر محمد طاهر دید که اکثر اهل زمان در قافله‌گاه جهان رحل اقامت انداخته.

انجام: چون آهنگ رفتن کند جان پاک....چه بر تخت مردن چه بر روی خاک.

هر سه بی‌تاریخ. رساله اول تحریر سده ۱۳.

۱۱۸ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۱۳۱۵ ﴾

۱ـ رساله در قرانات« ۱ـ ۲۱» (نجوم ـ فارسی)

آغاز: بدانکه به قول اکثر اصحاب قرانات را اثری عظیم است و مؤثرترین قرانـها قران علویین است یعنی قرآن مشتری و زحل.

انجام: جدول خطوط کواکب در بروج دوازده‌گانه.

۲ـ اصول معرفت تقویم «۲۲ـ ۳۰» (فارسی)

از: محمد کریم خان.

رساله‌ای است در معرفت انواع تقویمهای فارسی، جلالی و عـربی و در مـعرفت کواکب سیاره‌های هفتگانه. و در سال ۱۱۸۲ ه. یا ۱۰۸۲ تالیف شده است.

به فهرست سابق این کتابخانه ۵۰۸ رجوع شود.

آغاز: رسالهٔ مختصری در اصول معرفت تقویمی کـه حـال اسـتخراج مـی‌شود و معمول به منجمین است به اسهل عبارتی که در این زمان است.....

انجام:...و هر کس را بر معرفت تقویم بیش از این حاجت افـتد رجـوع در شـرح بیست باب بیرجندی نماید که مطلب حاصل می‌شود.

۳ـ شرح سی فصل «۳۰ـ ۴۳» (فارسی)

شرحی است موجز بر کتاب «سی فصل» خواجه نصیر طوسی ره که مؤلف چنانچه در اول کتاب اشاره کرده به خواهش دوستان بـعضی مـضمرات آن را در سـی فـصل

نوشته است.

[الذریعه ۳۱۱/۱۳، نسخه‌های خطی منزوی ۳۱۹/۱، مجلس ۱۰۶/۱].

آغاز: الحمد لله علی نعمائه والشکر علی آلائه....اما بعد چون از تقدیر باری عزّ اسمه و واسطهٔ تأثیر اجرام علوی و تربیت ابوین و تعلیم استادان....

انجام: و بر این قیاس باید کرد و ما در این مختصر بدین قدر اختصار کردیم.

هر سه رساله بی‌تاریخ و نام کاتب.

۴۳ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۱۳۳۲ ﴾

۱ـ شرح عقاید نسفی« ۱ـ۱۴۲» (کلام ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳).

این شرح در شعبان ۷۶۸ هـ.ق به پایان رسیده است.

به ج ۱ ص ۳۱۸ رجوع شود.

[مرعشی ۱۸۷/۳، آستان قدس ۱۵۱/۱].

۲ـ حاشیه بر شرح عقائد نسفی (کلام ـ عربی)

از: محمد مرعشی ساچقلی زاده.

با نسخه‌ای که در مجموعه دو کتابی ش ۱۳۷۸ یاد شد برابر است.

[کشف الظنون ۱۱۴۷/۲].

۳ـ رساله در شرح «سبحانک اللهم و بحمدک...» «۱۴۳ـ۱۴۴» (عربی)

رساله‌ای بسیار مختصر در شرح عبارت «سبحانک اللهمّ و بحمدک و تبارک اسمک و تعالی جدّک و لا اله غیرک...» که پس از تکبیرة الاحرام گفته می‌شود، می‌باشد.

آغاز: سبحان من تنزه عن الفحشاء.....واعلم انّ قرائة الثناء فی الصلاة بعد تکبیرة الافتتاح سنّة و هو سبحانک اللهم.....

انجام: قال الملائکة اشهد ان لا اله الاّ الله و اشهد ان محمداً عبده و رسوله.

کتاب اول نسخ یس بن ابراهیم بن خلیل الاب الطاهری در ۱۰۴۷ در مدرسه شهیدیه ماردین.

کتاب دوم تحریر ۱۰۴۷.

کتاب سوم بدون تاریخ.

کتاب اول حواشی دارد و در آخر کتاب اسم «شیخ ابراهیم الشهیر بعرب امام» درحاشیه با خط درشت دیده می‌شود و حاشیه‌ای کوتاه با «تقریر مولانا توقیع نوّر الله مرقده» آمده است.

۱۴۴ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۱۳۳۳ ﴾

۱ـ بیست باب در معرفت اسطرلاب« ۱ـ ۲۴» (فارسی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲).

به جلد ۲ ص ۸۲ رجوع شود.

[**الذریعه ۱۸۷/۳، فهرست مرعشی ۲۹۱/۲**].

۲ـ معرفة التقاویم = سی فصل «۲۷ـ ۳۴» (عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲).

این کتاب در تقویم و مانند «سی فصل» فارسی خواجه نصیر است. قواعد استخراج تقویم را به اختصار در این سی فصل گرد آورده است.

[**الذریعة ۲۹۱/۱۲، فهرست مرعشی ۱۳۹/۲۰**].

آغاز: هذا مختصر فی معرفة التقاویم مشتمل علی ثلاثین فصلاً، الفصل الاوّل فی حساب الجمل و هو علی ترتیب ابجد هوّز.....

۳ـ مطلع الانوار «۳۵ـ ۱۳۰» (نجوم ـ فارسی)

از: محمد باقر بن زین العابدین یزدی (قرن ۱۱).

رساله‌ای در تعیین سمت قبله که به نام شاه صفی صفوی (۱۰۵۲ هـ) در یک مقدمه و سی باب و یک خاتمه تألیف کرده است.

[الذریعه ۱۵۱/۲۱، نسخه‌های خطی منزوی ۳۵۰/۱].

آغاز: حمدی فروزان از میزان عقول و حواس و سپاس برون از مقیاس اندازه و قیاس.

انجام: در ذکر جدول عمل استخراج سموت قبله بلاد که از زیج جدید تحقیق کرده‌ایم. همراه دو جدول.

رساله اول نسخ محمد نصیر در ۱۰۹۱.

رساله دوم از انجام نقص دارد.

رساله سوم نستعلیق سده ۱۱ با مهر بیضوی «صراط علی حقّ نمسکه» و «المذنب شمس الدین بن محمد».

۱۳۰ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۱۳۴۱ ﴾

۱ـ انوار العقول من اشعار خلیفة الرسول = دیوان امیرالمؤمنین «۱ـ ۹۹»

(عربی)

اشعار و ابیاتی است در موضوعات مختلف که به امام علی علیه‌السلام نسبت داده شده است این دیوان همان اشعار «انوار العقول فی اشعار وصی الرسول» قطب الدین کیدری را در بر دارد بدون ترجمه و توضیح است.

به جلد اول این فهرست ص ۶۲ رجوع شود.

[مرعشی ۱۱۱/۲، الذریعه ۴۳۱/۲].

آغاز: قال امیرالمؤمنین و وارث علوم النبیّین و خلیفة خاتم المرسلین و قائد الغرّ المحجلین علی بن ابی طالب....

الناس من جهة التمثال اکفاء ابـــوهم آدم و الام حـــوّاء

انجام:

فیه المعانی و فـیه الفـضل مـجتمعا کـفضل صـاحبه زوج البـتول عـلیّ

تمّت الرسالة المسمّاة بأنوار العقول من اشعار خلیفة الرسول امیرالمؤمنین الّـذی نزلت فی....و خصائصه آیات کلام ربّ العالمین.

۲ـ قصیده برده «۱۱۱۰۰» (عربی و فارسی)

از: شرف الدین محمد بوصیری (۶۹۴).

«الکواکب الدریّة فی مدح خیر البریّة» که معروف به «قصیده برده» است از شرف الدین محمد بن بن سعید بوصیری (۶۹۴ ه) می‌باشد که دارای ۱۶۲ بیت در مدح پیامبر اسلام است.

گویند بوصیری مبتلا به مرضی شده این اشعار را نظم نمود و حضرت را در خواب دید که دستی بر وی کشید و از مرضش شفا یافت.

این نسخه متن عربی با ترجمه زیر سطور به نظم است.

در متن کتاب از کتاب تفسیر منسوب به اما حسن عسکری علیه‌السلام و شیخ مفید و سید مرتضی و شیخ طوسی سی نام برده است.

[**الذریعه ۱۷۹/۱۸، مرعشی ۳۰۵/۲**].

آغاز:

امـــن تـــذکّر جـــیران بـــذی ســـلم

مـــزجت دمـعاً جـری مـن مـقلة بـدم

ای زیـاد صـحبت یـارانت انـدر ذی سـلم
اشک چشم آمیختی با خون روان کردی بهم

انجام:

هرکه این بیتم بخواند از سـر صـدق و صـفا
بـا مـحمد در بـهشتش شـاد گـردان دم بـدم

۳ـ قصیدة الفرزدق «۱۱۲ـ۱۱۴» (عربی)

قصیدهٔ معروفی است که در مدح و معرفی امام سجّاد علیه السلام در جواب تجاهل هشام، سروده است و در این نسخه ۳۳ بیت است.

[الذریعد ۱۲۳/۱۷، معجم المؤلفین ۱۵۲/۱۳].

رساله اول نسخ عبدالحکیم بن عبدالرحیم بیدگلی در ۱۲۵۹.

رساله دوم نسخ ۱۲۵۹.

رساله سوم بی‌تاریخ و بدون نام کاتب.

۱۱۴ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۱۳۷۷ ﴾

۱ـ دعاء جوشن کبیر «۱ـ۲۹» (عربی ـ فارسی)

آغاز موجود: که هزار و یک نام بزرگوار خود را نزد تو فرستادم که پیش از این به هیچ پیغمبری نفرستادم....

انجام:...این هزار و یک نام بیش از آن است که به صفت راست آید مختصر شد والله اعلم بالصواب. هذا الدعاء المسمی بالجوشن. بسمله. اللهم انی اسئلک....تا آخر دعا.

۲ـ شرح دعای صباح و سمات «۳۰ـ ۹۱» (دعا ـ عربی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ هـ. ق).

شرح دعای صباح و سمات است که از «بحار الانوار» نقل شده. این شرح بیشتر بر تفسیر لغوی تکیه دارد.

[بحار الانوار ۳۳۹/۸۷ ـ ۳۵۵].

آغاز: من کتاب بحار الانوار....قال السید ابن الباقی رحمه الله فی کتاب مصباحه المسمی بالاختیار.

انجام:...فاخذنا منه بعض فوائده و لکونه من الادعیة المشهورة و قد اشتمل علی الفاظ غریبة تحتاج الی الشرح و البیان والله المستعان.

۳ـ ترجمه و شرح دعای صباح «۹۲ـ ۱۵۹» (فارسی)

از: محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی (۱۱۲۰ هـ. ق).

آغاز: اللهم یا من دلع لسان الصباح...خداوندا ای آنکه بیرون کردهٔ زبان سپیده دم رابه گفتار روشنایی آن و خلاصهٔ معنی آنکه....

انجام:....بیامرز گناهان مرا ای آمرزنده گناهان و بپوشان عیبهای مرا ای پوشانندهٔ عیبها ای سخت‌گیر به عقوبت، ای آمرزگار ای مهربان، ای مهربان.

رساله اول و دوم بی‌تاریخ.

رساله سوم نسخ ۱۱۰۸ در قریه نجف آباد.

۱۵۹ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۱۳۹۳ ﴾

۱ـ رساله در قافیه «۱ـ ۱۵» (فارسی)

از:؟.

۲ـ رساله در عروض «٦ـ۱۸» (فارسی)

از: ؟.

۳ـ رساله در میراث «۱۸ـ ۲۳» (فارسی)

از: ؟.

آغاز: بدان که میراث در اصطلاح فقها عبارت است از حقی یا مالی که....

انجام: و شهید در روضه اخوه را کلاله می‌گوید....چون که کلاله ثقیل و سنگین است.

هر سه بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب.

۲۳ برگ، ۱۱ × ۱۹.

﴿ ۱۴۰۱ ﴾

۱ـ نجوم «۱ـ ۴۱» (نجوم ـ عربی)

از: ؟.

کتابی است در نجوم با عناوین «قال ـ اقول» در هفت فصل.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۱۴ رجوع شود.

آغاز موجود: اول الاجسام الطبیعیة و هی جواهر یمکن ان نفرض فیها الابعاد الثلثة الطول و العرض و العمق قسمان بسائط و هی التی لا ینقسم الی....

انجام:...و هذه السنة القمریة ناقصة عن السنة الشمسیة بعشرة ایام و عشرین ساعة و نصف ساعة و.... بالتقریب و ذلک ایام السنة الشمسیة ثلثمأة و خمسة و ستون یوما و خمس ساعات و ست و اربعون دقیقة.....

۲ـ الرسالة العلائیة فی المسائل الحسابیة «۴۲ـ ٦١» (عربی)

از: ؟.

رساله مختصری است در اعمال ضرب و تقسیم و مساحت که مؤلف بنا به اشارهٔ استادش محمد بن محمد الفریرمدی آن را در یک مقدمه و دو مقاله و خاتمه به رشته تحریر کشیده است. مقاله اول دارای دو باب است. باب اول در اعمال صحاح، باب دوم در اعمال کسور، مقاله دوم هم شامل دو باب است:

باب اول در مساحت سطوح، باب دوم در مساحت اجسام.

آغاز: رب یسّر و زدنا علما....و بعد فلما اتصلت بخدمة الصاحب الاعظم و الدستور المعظم.....امّا المقدمة فتقول العدد ما یقع فی الحد....

انجام:...و اذا زید علیها خمسها و در همان و هو ثلاثة و ثلث حصلت عشرة.

۳ـ شرح سی فصل «٦٢ـ ۱۰۲» (عربی)

از: عبدالواحد بن محمد.

شرحی مزجی است بر رسالهٔ «سی فصل» خواجه نصیر الدین طوسی در قواعد تقویم.

آغاز: سبحان من زیّن الرفیع بالانجم الزهراء و بیّن بها طرق الهدایة فی...الذی نثرها کغرر الدرر علی ادیم الخضراء و نظمها فی سلک المدارات علی بسیط السماء....

رساله اول نستعلیق علی بن عادل بن علی در ۸۴۱.

رساله دوم و سوم بی‌تاریخ و ظاهراً تحریر همان کاتب باشد.

رساله سوم تا فصل ۲۷ را دارد و رساله اول هم ناقص است.

۱۰۲ برگ، ۱۴ × ۱۷.

﴿ ۱۴۱۸ ﴾

۱ـ تفسیر سورهٔ مریم «۳ـ۱۴» (عربی)

شاید یک قطعه از یکی از تفاسیر باشد.

آغاز: کهیعص. هذا و امثاله من فواتح السور کلمات و حروف قد خص الله بفهمه و معانیه النبی و الوصی و اولادهما المعصومین صلوات الله علیهم....

انجام:...للانبیاء مائة و اربعة و عشرون عددا و مخالفی قومهم لا تعدو لا تحصی او تسمع لهم رکزا الصوت الخفی.

۲ـ رسالة فی القرعة «۵۵ـ ۶۳» (عربی)

احادیث و اخبار جواز عمل به قرعه را از کتابهای: الکافی، تهذیب الاحکام، امان الاخطار ابن طاووس و کتاب الابواب الدامغة ابن بشر احمد بن ابراهیم بن احمد قمی نقل کرده است.

[ر. ک: **الذریعة ۷۶/۱۷ ـ ۷۷ و امان الاخطار**].

آغاز: اعلم یا اخی ان....امر عظیم و خطب جلیل لا یکاد یعرف سرّه و....لانّه سر من اسرار الالهیة.....

انجام:...فصار معدولة فانشاه و رباه فاخذ علی علیه السلام بخلق رسول الله صلی الله علیه و اله و هدیه و سیرته و کان اول من آمن به و صدقه.

۳ـ البشارة = رسالة فی الاستخارة «۶۳ ـ ۹۴» (عربی)

از: احمد بن صالح بحرانی (۱۱۲۴ ق).

مؤلف در این رساله با استفاده از روایات گونه‌های استخاره را در چند اشاره و باب و خاتمه فراهم کرده است.

[**الذریعة ۳/ ۱۱۳**].

آغاز: الحمد لله الذی ما حار من استخاره و لا ندم من استشاره...اعلموا یا اخوان الحقیقة و خلاّن الطریقه انّ الاستخارة امر مندوب الیه.....

انجام:....قال مشاورة ذوی الرای و اتباعهم عنه عن عدة من اصحابنا عن علی بن اسباط عن عبدالملک بن سلمة.....

هر سه رساله بی‌تاریخ. رساله دوم تحریر سده ۱۱.

رساله سوم از آخر ناقص است و مطالب متفرقه‌ای هم در نسخه یادداشت شده است.

واقف حاج محمد حسین برهان.

۹۴ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۱۴۵۴ ﴾

۱ـ المقامات« ۱ـ ۱٦»

(ادبیات ـ عربی)

از: ابوالقاسم محمد بن علی حریری (۵۱۶ ق).

به جلد ۱ ص ۵۲۶ رجوع شود.

[کشف الظنون ۱۷۸۷/۲، مجلس ۱۹۱/۲۵، الفبایی آستان قدس ۵۴۶، عربی ص ۸۸۷].

۲ـ شرح حدیث منافات قتل و مرگ و خواب «۱۷ـ ۸۰»

(فارسی)

رساله‌ای است در بیان فرق میان قتل و مرگ و خواب که عیّاشی در حدیثی به نقل از امام باقر علیه السلام آورده است. این رساله بنا به درخواست حاجی محمد ولی میرزا نوشته شده است. عنوان کتاب با توجه به موضوع حدیث انتخاب شد.

آغاز: حمد له....چون همواره خاطر خطیر و ضمیر منیر عنایت....سرکار نواب مستطاب فلک جناب اشرف والا حاجی محمد ولی میرزا.....

انجام:.....چنان که در حال خلسه‌ها و مکاشفه هایی که از برای صاحبان.

۳ـ رساله در طب «۹۲ـ۰۰۱» (فارسی)

رساله‌ای است در تهیهٔ نسخه‌ای از داروجات به نقل از میرزا اسدالله بروجردی.

آغاز: در تدبیر....این اجزا را با هم سلایه کند در آب ریخته.....

رساله اول نسخ سده ۱۳. رساله دوم و سوم ناقص و بی‌تاریخ.

برخی اشعار از جمله از میرزا محمد ساوجی در نسخه نوشته شده است.

۱۰۰ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۱۴۶۰ ﴾

۱ـ الادویة القلبیة« ۱ـ ۳۲» (طب ـ فارسی)

از: عبدالله بن حسین بن سینا (ابن سینا) (۴۲۸ ق).

رساله‌ای است طبی و فلسفی در چند فصل که به درخواست شریف ابی الحسین علی بن الحسین حسینی نگاشته شده است.

[الذریعة ۴۰۳/۱، مرعشی ۱۴۵/۱۳، فهرست الفبایی رضوی ۳۵].

آغاز: یستخلص الحمد لولیّ النعمة علی موهبة العقل و نرغب الیه فی المزید من سوابغ الفضل.....

۲ـ رسالة فی الصلاة الجمعة «۳۴ـ ۷۱» (فقه ـ عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق).

رساله‌ای است در نماز جمعه در زمان غیبت که شهید بر وجوب عینی آن استدلال می‌کند. او این رساله را در ۹۶۲ به پایان برده است.

[الذریعة ۷۱/۱۵، کشف الحجب و الأستار ص ۲۶۹].

آغاز: الحمد لله الذی شرف یوم الجمعة علی سائر الاوقات و فضل صلاتها علی سائر الصلوات....

انجام:....و طلب الحق الذی هو ضالّة المؤمن و اتباعه حیث وجده و الاعتماد فی ذلک کلّه هو علی الله تعالی.

۳ـ رسالة فی الحثّ علی صلاة الجمعة «۷۲ـ ۷۳» (فقه ـ عربی)

مقالهٔ کوتاهی است در فضایل نماز جمعه و تشویق به آن.

آغاز: مقالة فی الحثّ علی صلاة الجمعة ارسلتها الی المؤمنین بالتماس بعض الاصحاب.....

رساله اول نسخ میر محمد حسین حسینی پشت مشهدی کاشانی یا محمد بن میر محمد حسین... در ۱۲۸۳.

رساله دوم بی‌تاریخ.

رساله سوم بی‌تاریخ و ناقص.

۷۳ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۱۴۷۴ ﴾

۱ـ کفایه مجاهدیّه «۱ـ۱۰۶» (طب ـ فارسی)

از: منصور بن محمد بن احمد شیرازی.

به جلد ۲ ص ۶۲۷ رجوع شود.

[الذریعة ۹۸/۱۸، مرعشی ۲۴۳/۷، فهرست الفبایی رضوی ۴۶۷].

۲ـ قرابادین شفائی «۱۰۷ـ۲۱۷» (طب ـ فارسی)

از: سید مظفر بن محمد حسینی شفائی (۹۶۳ ه).

به شماره [۱۳۰۵] در بخش دوم همین جلد مراجعه شود.

آغاز: الحمد لله الحلیم الحکیم والصلاة علی من اوتی الحکمة والکتاب الکریم و

هو یشفی بلطفه السقیم و انه لعلی خلق عظیم....در مدتی ترکیبی چند که در معالجات امراض از آن گریزی نبود.....

۳ـ رساله قلع آثار «۲۱۷ـ۲۱۹» (فارسی)

رساله‌ای است در پاک کردن البسه از آثار و آلودگی.

[ر.ک: **نسخه‌های خطی فارسی منزوی ۴۴۶/۱**].

آغاز: چون جامعه سفید به روغن چراغ بیالاید بـه آهک و صـابون بشـویند پـاک شود.....

انجام:...و الحمر و هو قعر الیهود و بین القبر و هو معروف و العبیر و هو غفران و بین. (این عبارت شاید غلط داشته باشد)

کتاب اول ناقص و بدون تاریخ.

کتاب دوم نستعلیق ۱۰۷۳.

رساله سوم از انجام ناقص و بی‌تاریخ با مهر مربع «العبد المذنب حبیب الله الحسینی».

برخی فوائد طبی نیز در این نسخه یادداشت شده.

۲۱۹ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۱۵۰۰ ﴾

۱ـ طب فارسی ناقص «۱ـ ۵۶» (فارسی)

از: ؟.

۲ـ بیاض شامل مطالب متفرقه «۵۶» (فارسی)

از: ؟.

۳ـ بیاض شامل مطالب متفرقه فقهی و طبی و غیره «۵۶ـ ۹۴» (فارسی)

از: ؟.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۵۶.

رساله دوم و سوم بی‌تاریخ و نام کاتب.

۹۴ برگ، ۹ × ۱۷.

﴿ ۱۵۲۶ ﴾

۱ـ کتابچهٔ دخل و خرج قلعه« ۱ـ ۶۰» (فارسی)

از: ؟.

صورت دخل و خرج است که احتمالاً مربوط است به ساختن یک قلعه و کوره‌های آجرپزی و کار عمله و غیر آن.

آغاز: [...] دوشنبه ۲۴ شهر ربیع الاول ۱۲۸۳ عمل کورهٔ لول قلعه لاهیجان از این قرار است که.... نوشته می‌شود. مخارج کورهٔ آجر از این قرار است....

انجام:...و فرمول یعنی قاعده کلیه اعمالی که بیان شد از قرار تفصیل است.

در وسط این کتابچه شرحی در ساختن قلعه موجود است و در پایان نیز نامه‌هایی از کسان مختلف دربارهٔ همان قلعه که تا برگ ۶۰ ادامه دارد.

۲ـ تاریخ حکمای عالم و پادشاهان عجم «۳۰ـ ۳۹» (فارسی)

از: ؟.

مختصری در تاریخ حکیمان از لقمان و فیثاغورث و...و نیز پادشاهان ایران که به قلمی شیوا نگاشته شده است.

آغاز: این طایفه جلیل الشأن به دیدهٔ بصیرت اسرار آفرینش را مشاهده فرموده بر وحدت آفریدگار و سرکار واقف گشته خود را به هدایت دیگری محتاج ندانستند و

مقلد دینی نگشتند....

انجام:.....سزاوار بزرگی به فروتنی است که خدای تعالی او را عزیز گردانیده [است؟] او را بر عالمیان دراز کرده ذکر پادشاهی بهمن بن اسفندیار.

۳ـ سفرنامه آذربایجان «۶۱ـ۱۰۸» (فارسی)

از: محمد میرزا سرهنگ مهندس.

مختصری است در تاریخ و جغرافیای ایالت آذربایجان که مؤلف طی سفری در کلیه مناطق آن، آن را نگاشته است.

آغاز: چون از جلوس سلطنت سرکار اعلیحضرت ظل اللهی ولی نعمت کل ممالک ایران صانها الله عن الآفات و الحدثان به خیال ترقی این دولت.....

انجام:...نزدیک به آن جای است در یک امتداد این شش قریه تقریبا واقع گردیده‌اند.

رساله اول و دوم بدون تاریخ.

رساله سوم نستعلیق جمعه ۱۸ صفر ۱۲۸۴ در دارالفنون تهران.

رساله دوم از آخر ناقص است و پایان رساله سوم مطلبی در ذکر اقالیم سبعه نوشته شده.

۱۳۶ برگ، ۱۷ × ۲۰.

﴿ ۱۵۵۳ ﴾

۱ـ روح و بدن «۹ـ۲۵» (فلسفه ـ فارسی)

از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی.

به شماره ۲۳۴۶ از مجموعه‌های دو کتابی در همین جلد رجوع شود.

[الذریعة ۲۶۵/۱۱، مرعشی ۱۳۹/۱۸، گنجینه بهارستان ۵۰۹/۱ـ ۵۲۴].

آغاز: حمد بی‌حد احدی را سزاست که ریاض بدن را به آب روان پرورده و حسن

را مظهر عشق و عشق را زیور حسن کرده....

انجام:....نه دیده عقل را بر او نگاهی و نه حواس و طبایع را در او راهی جبروت و لاهوت دید به منزل اصلی پیوسته و از قید راهزنان رسته و عاقبت الامر خود را به خود رسانید معشوقی و عاشقی در آن خلوت بیرون ماند.

۲ـ منشآت «۲۶ـ ۶۳» **(فارسی)**

از: ؟.

مجموعه‌ای از منشآت است که با عناوین «فدایت شوم» و «سرورا» و غیره نگاشته شده است.

۳ـ منشآت **(فارسی)**

از: ؟.

مجموعه‌ای است از منشآت منتخب از میرزا مهدی استرآبادی و نیز شیوه نگارش نامه به کسان و مقام مختلف و چند توبه نامچه و عقد نامچه.

هر سه رساله بدون تاریخ و نام کاتب.

رساله سوم از آغاز نقص دارد.

در پایان فوائدی شامل برخی نصایح عبید زاکانی و برخی از دیباچه قباله‌ها و یک نامه ذکر شده است.

۱۳۱ برگ، ۹ × ۲۰.

﴿ ۱۶۷۹ ﴾

۱ـ مختار نامه = روضة المجاهدین «۱ـ ۲۰۳» **(تاریخ ـ فارسی)**

از: عطاء الله بن حسام الواعظ هروی (۸۹۱ یا ۹۸۱ ق).

مثنوی است در داستان مختار ثقفی و انتقام از خاندان اموی. نثر و نظم آن جداگانه

روایت شده انجام آن در شهر هرات به سال ۹۸۱ (مشار) و یا ۸۹۱ (دانش پژوه) یاد شده است.

[الذریعة ۳۰۳/۱۱، فهرستواره منزوی ۴۱۶/۱ و ۱۷۶۲/۳، مشار فارسی ۲۹۵۳/۲].

آغاز: حمد له...اما بعد از تمهید اساس سپاس قادر مختار و پس از تشهید شاهی سید ابرار و تقریر منقبت شاه دلدل سوار و تحریر معدلت و مدحت پادشاه عدالت شعار چنین گوید.....

انجام:...خلافت ولید پلید عنید بدتر از یزید محاربات محمد بن ابراهیم و شهادت او و یارانش رحمة الله علیهم اجمعین و لعنة الله علی اعدائهم....

۲ـ دوازده بند محتشم «۲۰۷ـ ۲۰۸» (فارسی)

از: کمال الدین محتشم کاشانی (۹۹۹ هـ.ق).

برادر محتشم کاشانی به نام عبدالغنی در سفر مکه درگذشته بود و شاعر بی‌تابی و نوحه‌سرایی می‌کرد. از وی خواسته شد که مرثیه‌ای دربارهٔ رویداد کربلا بسراید. وی این دوازده بند بسیار شیوا را سرود. بعدها دیگران از او پیروی کرده‌اند. ضمن دیوان او و نیز جداگانه از آن چاپ شده است.

[الذریعه ۲۸۳/۸، مشترک پاکستان ۱۴۶۱/۳، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۰۸/۱].

آغاز:

باز این چه شورش اشت که در خلق عالم است
باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است

انجام:

...با دشمنان دین نتوان کرد آنچه تو با مصطفی و حیدر و اولاد کرده‌ای

۳ـمحرق القلوب «۲۰۸ـ ۳۸۹» (مقتل ـ فارسی)

از: مهدی بن ابوذر نراقی (۱۲۰۹ هـ. ق).

به جلد ۲ ص ۶۷۶ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۶۶ و درپایانش دعایی برای روز عاشورا هست.

رساله دوم بدون تاریخ.

کتاب سوم نستعلیق حاج رفیع بن حاج مقیم رشتی صعلابی در ۱۲۶۶.

۳۹۰ برگ، ۲۱ × ۳۴.

﴿ ۱۷۲۲ ﴾

۱ـکبری در منطق «۲ـ۱۹» (فارسی)

از: میر سید شریف جرجانی.

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

۲ـصغری در منطق«۱۹ـ ۲۲» (فارسی)

از: میر سید شریف جرجانی

چند نسخه دیگر از این رساله در مجموعه‌ها هست.

۳ـشرح الایساغوجی «۲۳ـ ۵۱» (عربی)

از: حسام الدین حسن کاشی.

به جلد ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

رساله اول و دوم بی‌تاریخ و نام کاتب، رساله اول (تحریر سده ۱۱)

رساله سوم نستعلیق ۱۰۸۵.

۵۱ برگ، ۱۰ × ۲۳.

﴿ ۱۷۳۲ ﴾

۱ـ اللمعة الدّمشقيّة فی فقه الاماميّة «۲ـ ۷۹» **(فقه ـ عربی)**

از: محمد بن مکّی عاملی (شهید اول) (۷۸۶ ق).

به شماره ۴۸۹ در بخش دوم همین جلد مراجعه شود.

۲ـ الجعفريّة «۸۱ـ ۱۱۰» **(فقه ـ عربی)**

از: نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ ق).

به جلد ۱ ص ۱۲۳ رجوع شود.

[الذریعه ۱۱۰/۵، مرعشی ۵۳/۱، مجلس ۱۲۹/۲۵].

۳ـ التنبيهات العليّة علی وظائف الصلاة القلبيّة = اسرار الصلاة «۱۱۱ـ ۱۵۳»

(عربی)

از: زین الدین علی بن احمد (شهید ثانی) (۹۶۶ ق).

به شماره [۴۹۰] در بخش دوم همین جلد مراجعه شود.

کتاب اول و دوم نسخ محمد فاضل بن محمد مؤمن الجیلانی در شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۱۲۵ در خوسف قاین (یا تاین) و شنبه ۶ شوال ۱۱۲۷ در مشهد مقدس. با مهر بیضوی «محمد صلی الله علیه و آله فاضل انبیا بود» و «عبده سید کاظم الحسینی».

کتاب سوم بی‌تاریخ.

۱۵۲ برگ، ۱۲ × ۲۴.

﴿ ۱۷۹۶ ﴾

۱ـ قیامت نامه «۱ـ ۵۲» **(شعر ـ ترکی)**

از: عبدالفتاح مراغی (اشراق مراغی) (۱۱۷۵ ق).

مثنوی سوزناکی است در رحلت پیامبر اسلام و شهادت امام حسین علیه السلام و شهدای کربلا.

[فرهنگ سخنوران ص ۴۳، الفبائی آستان قدس ص ۲۶۴، الذریعه ۲۲۳/۱۷].

آغاز:

بونه بهار دوکیم عندلیب قان آغلار کلی شراره توکر لاله سی جگر داغلار

انجام:

اگر چه مفلس و عورم جگر ده یوق آهیم

محبت شه مرداندہ توشهٔ راهیم

۲ـ مصیبت نامه «۵۲ـ ۷۴» (فارسی)

از: ؟.

مثنوی است در مصائب امام حسین علیه السلام و شهدای مظلوم کربلا.

آغاز:

ذکر ملال مصیبت ز طارم اخضر نموده رایت ماتم به اکبر و اصغر

۳ـ دیوان مقبل «۷۷ـ۱۵۶» (فارسی)

آغاز:

نمود باز هلال مه عزای حسین به خاک تیره نشست آسمان برای حسین

انجام:

...نداشتم چو بر حضرت تو روی سفید

عطا نمود به من رحمت تو موی سفید

چو مو سفید شدم...از میان بروم

هزار شکر که آخر به...جان بروم

هر سه بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب.

۱۵۶ برگ، ۱۵ × ۲۵.

﴿ ۱۸۲۹ ﴾

۱ـ تفسیر سورة الزّلزال« ۱ـ۱۵» (تفسیر ـ عربی)

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق).

[**الذریعه ۳۳۸/۴، مرعشی ۱۴۱/۳،کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۷۱**].

آغاز: اللهم اهدنی من عندک فهما جدیدا و علمنی من لدنک علما مزیدا.

۲ـ تفسیر سورة الواقعة «۱۷ـ ۷۰» (تفسیر ـ عربی)

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق).

[**الذریعه ۳۴۳/۴، مجلس ۱۴۹/۹،کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۶۰**].

آغاز: الحمد لله الذی انزل کلاما الهیاً و کتاباً سماویاً فیه مجامع العلوم و الحکم....

۳ـ اجوبة المسائل العویصه «۷۲ـ ۹۰» (فلسفه ـ عربی)

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق).

پاسخ ملا صدرا به پنج سؤال فلسفی مظفر حسین کاشانی درباره «نفس» می‌باشد. مسأله‌ها عبارتند از: ۱ ـ دربارهٔ علم نفس به نیروهای خود، ۲ ـ نیروها و اعضای بدن که تابع مزاج هستند چگونه می‌توان آنها را مسخّر و خادم نفس دانست، ۳ ـ تحوّلات شگفت‌انگیز اجسام نباتی و حیوانی را چگونه می‌توان از تأثیرات نفوس حیوانی و نباتی دانست، ۴ ـ تبدیل طبیعت در نطفه به بقاء قوّه فاعلی دلیل آن است که منطبع در ماده نیست، ۵ ـ بقاء نفوس انسانی جدا از ماده، مستلزم آن است که اکمل از نفس کلی و نفوس فلکی باشد.

[**مجلس ۱۶۸۷/۱۰،کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۱۱۹**].

آغاز: یا رب کل عقل و نفس و غایة کل حیاة و حرکة و حس.....

انجام: والسلام علی من اتبع الهدی و نهی النفس عن الهوی.

هر سه بی‌تاریخ. در پایان دو برگ من کلمات بعض الاکابر هست.

۹۲ برگ، ۱۳ × ۲۳.

﴿ ۱۸۶۲ ﴾

۱ـ تمهید القواعد الاصولیة والعربیة (عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق).

به جلد ۱ ص ۱۰۵ رجوع شود.

۲ـ کشف الفوائد من کتاب تمهید القواعد «۱۳۶ـ۱۵۵» (عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق).

فهرست جامعی است برای کتاب تمهید القواعد.

[**الذریعه ۳۸۱/۱۶، ۵۲/۱۸، مجلس ۲۰/۲۶**].

آغاز: حمد له....اما بعد فلمّا کان کشف الفوائد من کتاب تمهید القواعد الذی الفته عسیراً لتفرقها....

۳ـ کتاب فقه «۱۵۵ـ۱۵۶» (فقه ـ عربی)

از: ؟.

شرحی است بر یکی از کتب فقهی با عناوین «قوله ـ قوله».

آغاز: الحمد لله الحمد هو الثناء علی الجمیل من نعمه و غیرها و قیل بل علی الجمیل الاختیاری یخرج عنه المدح کالثناء علی حسن الصورة....

هر سه بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۳).

درپایان روایتی از شیخ کلینی و فرعی از ذکری شهید اول یاد شده.

۱۵۷ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۱۸۶۹ ﴾

۱ـ تشریح الأفلاک« ۱ـ۱۲» (نجوم ـ عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق).

این کتاب در یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه تنظیم یافته و از کتابهای درسی هیأت بوده است لذا حواشی و شرحهای زیادی بر آن نگاشته‌اند.

[الذریعه ۱۸۵/۴، دائرة المعارف بزرگ منزوی ۵۵/۱، مشار عربی ۱۸۵].

آغاز: ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانک.....

۲ـ معرفت تقویم «۱۳ـ ۲۳» (نجوم ـ فارسی)

از: عبدالقادر بن حسن رویانی لاهیجی (۹۲۵ ق).

مختصری است در شناخت تقویم در یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه: مقدمه در علامات تقویم، باب اول علامت هائی که تعلّق به حروف جمل دارد در چهار فصل؛ باب دوم علامت هائی که به حروف جمل اسامی کواکب تعلّق دارد در دو فصل، و خاتمه در آنچه که مدار احکام بدان باشد در هفت فصل.

[مرعشی ۲۹۱/۲، دائرة المعارف بزرگ منزوی ۲۳۴/۱، نسخه‌های خطی، منزوی ۲۶۸/۱].

آغاز: الحمد لله العلی والصلاة علی النبی الامّی اما بعد این مختصری است در معرفت تقویم خالی از اطناب.

انجام: و طریقه محترقة و خالی از سیر خاصه که به نحس متصل شود هیچ کاری را نشاید.

۳ـ نصاب الصبیان «۲۳ـ ۸۳» (لغت ـ فارسی)

از: ابو نصر مسعود بن ابی بکر فراهی (۶۴۰ ق).

فرهنگی منظوم است که از آغاز سدهٔ هفت تا چهارده در ایران و هند و عثمانی، برای آموزش زبان عربی به کار رفته است. شمار بیت‌های آن در نسخه‌ها مختلف است از دویست بیت تا ۵۲۴ بیت آمده است.

به جلد ۲ ص ۷۶۳ رجوع شود.

[الذریعه ۱۶۳/۲۴، نسخه‌های خطی منزوی ۲۰۳۹/۳، مجلس ۵۷۲/۳۸].

آغاز:

حمد له...اما بعد چنین گوید ابو نصر فراهی

کتاب من بخوان گر علم خواهی

کتاب اول و دوم بدون تاریخ.

کتاب سوم نسخ احمد النحیف در ۱۲۶۲.

۸۳ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۱۸۷۴ ﴾

۱ـ شرح شواهد «الموشح فی شرح الکافیة»« ۱ـ ۸۶» (نحو ـ عربی)

از: عیسی بن احمد شیروانی.

[کشف الظنون ۱۳۷۱/۲].

آغاز: الحمد لله الذی جعل النحو مرقاتا منصوبة الی دقائق البیان و ذریعة ثابتة الی ادراک حقائق نظم القرآن.

انجام:...لان احوال الزمان لا تدوم لقوله تعالی و تلک الایام نداولها بین الناس. انه حذف النون الخفیفة من لا تهین لالتقاء الساکنین و بقی ما قبلها علی ما کان علیه من الفتح.

۲ـ حاشیة شرح التصریف «۸۶ـ۱۲۹» (صرف ـ عربی)

[رجوع کنید به کشف الظنون ۱۱۳۹/۲].

آغاز: ...فهذه حواش علی مواضع من شرح التصریف العزّی للعلامة التفتازانی...ارجو ان یعم نفعها و یعظم وقعها انه هو المأمول.

انجام:...و لمّا ثبت ان النوع الاول من الفعل حالة له لفاعله صح تفسیر النوع بالحالة التی علیها الفاعل.

۳ـ رسالة تحریم مصّ الدّخان «۱۳۰ـ۱۳۱» (فقه ـ عربی)

رساله کوتاهی است که مؤلف در آن با استفاده از آیات و روایات قائل به حرمت کشیدن تنباکو شده است و آن را از موارد بارز اسراف در مال و جان دانسته است که نه موجب رفع تشنگی و گرسنگی است و نه درمان دردی از دردهاست.

آغاز: الحمد لله الذی حرم الخبائث و احل الطیبات و جعل الثواب اضعافا للحسنات و العقاب مماثلاً للسیئات...اما بعد فان المشتکی من زمان..... الدنیا فیه بالخبائث...من جملتها مص الدخان.

انجام:...و ما لنا لا نتبع الحقّ الصریح مخافة لومة لائم اللهم انفع اهل الحق والسنة بالحق الحقیق بالقبول و اردع....

هر سه نسخ محمد رحیم بن محمود بانه‌ای، رساله اول در مدرسه دارالاحسان سنندج در ۱۲۷۱ و رساله سوم در بانه و رساله دوم در ۱۲۷۱.

۱۳۱ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۱۸۸۶ ﴾

۱ـ خلاصة الحساب «۱ـ ۳۲» (عربی)

از: شیخ بهائی.

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

۲ـ تشریح الافلاک «۳۲ـ ۴۲» (عربی)

از: شیخ بهائی.

به شماره ۱۸۶۹ در بخش دوم همین جلد رجوع شود.

۳ـ زبدة الاصول «۴۳ـ ۷۳» (عربی)

از: شیخ بهائی.

به جلد ۱ ص ۲۶۹ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۱۸۴.

کتاب دوم و سوم بدون تاریخ (شاید ۱۱۸۴).

۷۳ برگ، ۱۷ × ۲۲.

﴿ ۱۹۳۲ ﴾

۱ـ دیوان فروغی «۱ـ ۲۵» (فارسی)

از: میرزا عباس فروغی بسطامی (۱۲۷۴ ق).

غزلهای لطیف و روان او است که اغلب در وصف معشوق یا در بیان حالات و سوز و گدازهای عاشقانه سروده شده دیوان او چند بار چاپ شده است.

[ذریعه ۸۲۷/۹، نسخه‌های خطی منزوی ۲۴۶۵/۳، فرهنگ سخنوران ص ۴۴۵].

آغاز:

کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را
کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را
غیبت نکرده‌ای که شوم طالب حضور
پنهان نگشته‌ای که هویدا کنم تو را...

۲ـ قصیده «۲۹ـ ۳۱» (فارسی)

از: حاجی محمد رحیم (کریم) خان کرمانی.

قصیده‌ای است در ۷۹ بیت در پند و موعظه اخلاقی و گسستن بندهای نفسانی که پر پرواز را بسته است.

آغاز:

خیز که تا وا رهیم زین قفس آسمان بال فشان برجهیم در هوس آشیان

۳ـ دیوان طایر شیرازی «۳۳ـ ۳۷» (فارسی)

از: میرزا حسن خان بن عبدالرحیم خان (۱۲۴۷ ق).

[الذریعه ۶۳۵/۹، فرهنگ سخنوران ۳۵۴، نسخه‌های خطی منزوی ۲۴۱۳/۳].

آغاز:

ماه من ار برافکند از رخ خود نقاب را حسن و جمال او برد رونق آفتاب را

کتاب اول بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۴)، غزلیات از الف تا شین را دارد.

کتاب دوم تحریر ۱۴۱۳.

کتاب سوم بی‌تاریخ و از آخر ناقص، تحریر سده ۱۴.

۳۷ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۱۹۴۱ ﴾

۱ـ مرآت العاشقین «۱ـ ۵۳» (فارسی)

از: رضا قلی میرزا مجنون علی شاه (مجنون مراغه‌ای) (قرن چهاردهم ق).

مثنویی است در بیان روح انسانی و چگونگی ورود آن به کشور بدن و صفات آن از قبیل محبت و عشق و مرضهای آن.

[فرهنگ سخنوران ۵۱۳، الذریعه ۹۶۸/۹، نسخه‌های خطی، منزوی ۲۵۱۳/۳].

آغاز:

ای ز نـــام تـــو نـامها نـامی نامی از نام توست هر نامی

انجام:

...ختم کردم بـه اسـم احـمد و آل احـــمدی نـــامه را مـــده تـو زوال

کرد مـجنون چـو نـامه را مـختوم درّ قـــــائل شـــــنید ار هـــر بـــوم

۲ـ سلسله نامه «۵۴ـ ۵۵» (فارسی)

از: رضا قلی میرزا مجنون علی شاه مراغه‌ای (ق ۱۴) (مجنون مراغه‌ای).

مدح نامه‌ای است در مدح مرشدش و ذکر اسامی شیوخ طریقت.

[**فرهنگ سخنوران ۵۱۳، نسخه‌های خطی منزوی ۲۵۱۳/۳**].

آغاز:

طوطی طبعم گشـوده بـال و پـر تـا بـه نـظم سـلسله ریـزد گـهر

انجام:

...از جمیع اولیـا خـواهـم مـدد تا که مجنون را شمارند از عـدد

۳ـ مجموعه اشعار «۵۶ـ ۸۵» (فارسی)

از: رضا قلی میرزا مجنون علی شاه مراغه‌ای (قرن ۱۴ هـ).

مجموعه‌ای است از اشعار مجنون مراغه‌ای.

آغاز: الهی به عزت آنها که رخش همت در ساحت میدان قناعت تاخته و نقد حیات خود را در تحصیل اسباب تجرد و ترک لوازم تعلق باخته.

کتاب اول نستعلیق سید اسد الله بن هادی موسوی در ۱۳۱۹ در مراغه و کتاب دوم و سـوم نستعلیق ۱۳۲۱. در اول و وسط این نسخه مطالبی از معصوم علیشاه و نور علی شاه و مـیر فتاح ذکر شده. با این یادداشت درکتاب اول و دوم: این نسخه به سعی و اهتمام ظفر الدوله

امیر تومان رئیس قراولان دربار مظفر الدین شاه در سال ۱۳۲۱ به اتمام رسیده است.

۸۵ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۱۹۴۵ ﴾

۱ـ مثنوی ولد = ولد نامه «۱ـ۵ ۰ ۱» (فارسی)

از: بهاء الدین محمد بن جلال الدین محمد بلخی (۷۱۲ ق).

در شرح حال و مقامات پدرش «مولوی» و مشایخ طریقت خود است که بـر وزن حدیقه سنایی سروده است و در ضمن شامل مطالب بسیار در عرفان و تصوف است و در غره ربیع الاول ۶۹۰ آغاز و در چهارم جمادی الاخره به پایان رسانده است.

[ذریعه ۱۲۷۹/۹، فرهنگ سخنوران ص ۲۷۴، دیوان سلطان ولد (مقدمه ص هفت) مشترک پاکستان ۳۷۴/۷].

آغاز: سبب انشاء مثنوی ولدی در بیان اسرار احدی آن بود کـه حـضرت والدم و استادم و شیخم.

انجام:

نی نوازش کنم دیگر نـه عـتاب　　لب ببندم چـو شـد تـمام کـتاب

۲ـ اسرار انوار = رباب نامه «۷ ۰ ۱ـ ۲۰۱» (مثنوی ـ فارسی)

از: بهاء الدین محمد بن جلال الدین محمد بلخی (۷۱۲ ق).

مثنویی است که پس از ولد نامه به خواهش بزرگی از اهل دل به نظم درآورده است و بر وزن مثنوی معنوی پدرش «مولوی» است. صاحب الذریعة رباب نامه را بخشی از ولد نامه دانسته است.

[الذریعد ۶۷/۱۰، فرهنگ سخنوران ص ۲۷۴، دیوان سلطان ولد مقدمه هفت].

آغاز: سبب تألیف این مثنوی معنوی به عنوان اسرار انوار آن بود که بزرگی از اهل دل...

بشنوید از ناله و بانگ رباب نکته‌های عشق در هرگونه باب

انجام:

شد تمام از داد داور این کتاب بس کنم والله اعلم بالصواب

۳ـ رباب نامه «۲۰۳ـ ۲۹۱» (فارسی)

از: بهاء الدین محمد بن جلال محمد بلخی (۷۱۲ ق).

صاحب ذریعه رباب نامه را بخشی از ولد نامه دانسته است.

برای شناخت این مجموعه به مقدمه مرحوم همایی بر ولد نامه چاپی مراجعه شود و این کتاب در فهرست سابق این کتابخانه در ص ۵۳۱ یاد شده است.

[الذریعه ۶۷/۱۰، فرهنگ سخنوران ص ۲۷۴، دیوان سلطان ولد مقدمه ص هفت].

آغاز: حق سبحانه و تعالی اساس قرآن مجید را که کلام اوست بر این ترتیب نهاد که موعظه...

می‌کنم با نام حق آغاز باز نکته‌های نادره پر راز باز

انجام:

...تا رسد هر کس به مقصود خودش تا بود سالم از آفات روش

زین دعا بهتر نباشد خود دعا چون شود مقبول یابندان عطا

شد سوم دفتر به فضل حق تمام تا رود رهرو در این ره والسلام

هر سه نستعلیق منور علی شاه شاه ایازی در ۱۳۳۲ برای آیت الله زاده مازندرانی.

کتاب سوم بخشی از آن است.

۲۹۱ برگ، ۱۶ × ۲۳.

﴿ ۲۰۲۵ ﴾

۱ـ کتاب فی حیلة رفع الاثقال« ۱ـ ۵۳» (عربی)

از: ایرن بن کسطینیوس.

دارای سه مقاله است:

المقالة الاولی؛ القوی الخمس التی یحرک بها الثقل المعلوم بالقوة المعلومة.

المقالة الثانیة؛ العلل التی تجری بها الاثقال العظیمة بقوة الیسیرة.

المقالة الثالثة؛ فی حیل ینقع بها فی تسهیل ما تقدم وجوده واستعماله.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۵۸/۱ (مقاله دوم این رساله در ضمن رساله شماره ۱۳۷۰ نسخه‌های خطی منزوی یاد شده است)].

آغاز: «المقالة الاولی...نرید ان یحرک الثقل المعلوم بالقوة المعلومة بتراکیب فلک ذات استارة فیعمل شکلاً ثابتاً شبیهاً بالصندوق و لیکن فی حیطانه الطوال المتوازیة مجاور متوازیة...».

انجام: «...الاثنی الحفر الذی نرید فیکون قد حفرنا....و هو ما اردنا ان نعمل....والحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی سیدنا محمد النبی و اله الطاهرین».

۲ـ برهان علی جمع المربعات المتوالیة «۵۳ـ ۵۵» (ریاضیات ـ عربی)

از: ابو حاتم مظفر بن اسماعیل اسفزاری.

آغاز: «برهان علی جمع المربعات المتوالیة....الطریقة المعروفة المنسوبة الی القدماء فی جمع المربعات انهم قالوا اذا اردت ان تجمع عدة ما من مربعات الاعداد المتوالیة من الواحد الی ایّ غایة....».

انجام: «...و یصیر ضرب المجموع فی ثلثی العمود مع ثلث الواحد کما قد امر به القدمآء و هذا تشجیر سهل عند النظر الیه تفهم جمیع ما ذکرناه....علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین».

۳ـ برهان مساحة المثلث «۵۵ـ ۵۶» (ریاضیات ـ عربی)

از: ؟.

در پی این رساله سه فائده ریاضی در یک برگ با این عناوین هست:

۱ ـ طریقة الحسابی.

۲ ـ استخراج قطر الدائرة.

۳ ـ فی ساحة جبل او شخص (در سه وجه).

آغاز: «برهان مساحة المثلث مثلث ادح مفروض قسمنا زاویتی دح بنصفین.

همه این مجموعه به خط کاتبی که ظاهراً شیعه بوده و در سده ۶ و ۷ نوشته است و یادداشتی از الحسین بن محمد بن الحسن بن الفاخر الحسینی در سال ۶۳۲ در برگ اول آن است با مهر بیضوی «عبده زین العابدین الشریف الخادم ۱۱۶۶» در برگ اول.

علامت تصحیح دارد.

۵۷ برگ، ۱۷ × ۲۴.

﴿ ۲۰۶۴ ﴾

۱ـ تنبیهات المنجّمین «۱ـ۱۱۷» (نجوم ـ فارسی)

از: مظفر بن محمد قاسم گنابادی.

به جلد ۲ ص ۱۸۰ رجوع شود.

[الذریعه ۴۵۲/۴ ـ مرعشی ۸۵/۱۵ ـ فهرستواره فارسی ۲۸۹۳/۴ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۷۵/۱ ـ مشار فارسی ۱۴۳۳/۱].

۲ـ احکام طالع سال عالم = احکام تقویم = فصول چهارگانه «۱۱۸ـ۱۲۱»

(نجوم ـ فارسی)

از: عبدالله فرهاد گرجی.

رساله‌ای کوتاه در ترجمه قول ابو معشر بلخی که در آن احکام طالع سال عـالم از بروج دوازده‌گانه در چهار فصل از سال آمده است.

[فهرستواره فارسی ۲۷۷۱/۴ ـ الذریعه ۲۴۰/۱۶ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۰۹/۱ و ۳۳۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام....اما بعد بدانکه این احکام از قول ابی معشر است و از حال بـروجات دوازده‌گـانه کـه خـبر مـیدهد در وقت تـحویل آفتاب....».

انجام: «...فصل زمستان متوسط و نقصان اهل قلم از طـرف سـلاطین و حـبوبات نیکو و وافر بود و در آخر سال اراجیف بسیار بـود و رعـیّة در امـن و امـان بـاشد و جمعیت کارها و فرح حال خاطرها پیدا شود....در عوام النـاس و مـقاصد و مـهمات برآورده شود.

۳ـ زایچه «۱۲۴ـ۱۲۸» (نجوم ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در ذکر زایچه یکی از شاهان و حکمرانان ـ می‌باشد که با توجه بـه مبانی و اصول نجومی توسط عضد الدوله مـیر فـتح الله شـیرازی (ظـاهراً قـرن ۱۰) استخراج و محاسبه شده است.

آغاز: «ذکر زایچه سعادت ارقام...در سالی که قدوه علمای روزگار....مشرف شده بمراتب رفیع و مدارج عالی خلقت امتیاز یافت.....

انجام: «..اگر بنظر انصاف دیده شود ظاهر گردد که در حالت خدادانی و ایزدشناسی و در جلالت قدر و منزلت و رفعت صوری و معنوی....صاحب طالع را....صورت و معنی تهنیت مینمایند تمت».

هر سه رساله تحریر سده ۱۲. میان رساله اول و دوم چهار ثمره از خوارزمی نقل شده و در پی رساله دوم مطلبی از تاریخ الکبری در ذکر زایجه مسعود جلال الدین اکبر شاه‌پادشاه هند

آمده و در دنبال رساله سوم طالع جلوس حضرت شاهنشاهی توسط ابوالحامی غزنوی و نیز مطلبی از انوار نعمانیه جزائری آمده است.

۱۲۸ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۰۶۵ ﴾

۱ـ قرة العیون فی اعز الفنون« ۱ـ ٦۱» (کلام ـ عربی)

از: محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی ـ ۱۰۹۱ ق.

این اثر در دوازده مقاله و هر مقاله در پنج حکمه در مسائل اعتقادی تدوین شده است؛ این رساله در سال ۱۰۸۸ ق موافق با جمله «مکنونة الکلمات» پایان یافته است.

[الذریعه ۷۵/۱۷ـ کتابشناسی آثار فیض / ۲۱۴ ـ مرعشی ۱۳۰/۲ ـ مشار ـ مجلس ۲۱۴/۷ ـ سپهسالار ۴۰۳/۵].

۲ـ اوصاف الاشراف « ٦۱ ـ ۷۴» (اخلاق ـ فارسی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ۵۹۷ ـ ۶۷۲ ق.

رساله‌ای در سلوک معنوی که در پنج باب (هر باب در شش فصل) تنظیم شده است.

مکرر چاپ شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۰۵۷/۲ ـ الذریعه ۴۷۷/۲ ـ دانشگاه تهران ۱۲۳۴/۹ ـ مجلس ۹۸۰/۱۰ ـ سپهسالار ۲۲۴/۳].

آغاز: «سپاس بی‌قیاس بار خدایی را که بسبب آنکه هیچ عقل را قوت اطلاع بر حقیقت او نیست...».

انجام: «...این است آنچه خواستیم که در این مختصر ایراد کنیم و اینجا سخن منقطع شد والسلام علی من اتبع الهدی».

۳ـ الکلمات المکنونة «۷۵ـ۱۴۶» (عربی و فارسی)

از: محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی ـ ۱۰۹۱ ق.

این کتاب که مکرر چاپ شده است در بردارندهٔ یکصد حکمه در معارف اعتقادی و اصول اخلاقی و آداب دینی است، مؤلف از دید فلسفی آمیخته به عرفان مسایل را طرح نموده و به احادیثی استناد نموده که بنظر برخی بزرگان در کتب حدیث مشایخ روایت وجود ندارد، این کتاب در سال ۱۰۵۷ ق پایان یافته و مؤلف تلخیصی از آن را در سال ۱۰۸۹ ق با نام «الکلمات المخزونة» ارائه داده است.

[الذریعه ۱۱۹/۱۸ ـ مرعشی ۲۰۹/۱۵ ـ دانشگاه تهران ۸۹۹/۹ ـ کتابشناسی آثار فیض / ۲۲۰ ـ مجلس ۳۷۳/۱۶].

هر سه کتاب نستعلیق میرزا احمد بن ابوالحسن الشریف در ۱۲۸۴.

با مهر بیضوی «شعاع ۱۳۱۱» و مربع احمد بن ابوالحسن الشریف ۱۲۷۴» بر برگ اول و آخر.

فهرست مقالات و کلمات هم در پایان کتاب اول هست.

۱۴۶ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۰۸۷ ﴾

۱ـ منتهی السؤول فی شرح الفصول «۱ـ۱۱۶» (کلام ـ عربی)

از: ظهیر الدین علی بن یوسف بن عبدالجلیل نیلی، قرن ۸.

شرح کتاب «الفصول» خواجه نصیر طوسی (۶۷۲ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم و تمام متن را در بر دارد.

[الذریعه ۱۰/۲۳ ـ مرعشی ۲۳۷/۶ ـ الفبایی آستان قدس / ۵۵۸].

آغاز: «الحمد لله مبدع نظام الاصول و مخترع ترتیب الفصول بحکمة تبهر العقول ساطع الانوار الباهرة و خالق النّفوس الطّاهرة.....و بعد فهذا کتاب منتهی السؤول فی شرح الفصول صنّفها...».

انجام: «..و المسؤل من الله العظیم شانه العزیز سلطانه الواضح برهانه ان یجعلنا ممن شکر عمله و غفر زلله و جعل الی الجنة منقلبه انه لا یخیب من سأله و لا یخسر من امله و الحمد لله وحده.

۲ـ دلیل علی ان القرآن معجز =اعجاز القرآن«۱۱۷ـ۱۲۵» (عربی)

از: ذوالکفل بن فتح الله، پیش از قرن ۱۰.

رساله‌ای کوتاه در بیان کیفیت و چگونگی معجزه بودن قرآن شریف که بدرخواست سائلی برشته تحریر درآمده است.

آغاز: «الحمد لله الّذی هدانا بانوار العقل و ایّدنا بوحی الرسل....و بعد فیقول العبد الراجی الی عفو الله ذوالکفل بن فتح الله فقد استرشد فی کیفیة ان...»

انجام: «..فیستغنی عن التقلید فان ماورآء عبّاد ان قریة و نختم هذه الفائده المنیفة وا النکتة اللطیفة بالحمد لله وحده والصلاة والسلام علی خیر خلقه و مظهر لطفه محمد و آله الطاهرین المعصومین و سلم تسلیماً کثیرا کثیراً.

۳ـ ترجمة الفصول النصیریة «۱۲۸ـ۱۸۹» (کلام ـ عربی)

از: رکن الدین محمد بن علی جرجانی ـ زنده ۷۲۸ ق.

ترجمه کتاب «الفصول النصیریة» خواجه نصیر الدین طوسی (۶۷۲ ق) که در چهار فصل تنظیم شده است:

الفصل الاول؛ فی التوحید. الفصل الثانی؛ فی العدل. الفصل الثالث؛ فی النبوة. الفصل الرابع؛ فی المعاد.

چاپ شده است.

[الذریعه ۱۲۲/۴ ـ مرعشی ۷۴/۳ ـ نمازی خوی / ۳۶۸ ـ التراث العربی ۳۲/۲ ـ فاضل خوانساری ۱۱۱/۱].

آغاز: «اما بعد حمد الله الواجب وجوده الفائض علی سائر القوابل جوده.

کتاب اول و دوم نسخ احمد بن عبدالحسین الحلّی در ۹۵۵ و هر دو علامت تصحیح دارد با مهر مربع «الواثق بالله الغنی عبده محمد علی» درکتاب اول.

کتاب سوم نسخ عز الدین بن شمسا مازندرانی در ۹۵۶ در بلده مبارکه کلکنده (کلکته).

۱۹۰ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۱۲۵ ﴾

۱ـ گلستان« ۱ـ ۹۶» (فارسی)

از: مصلح الدین سعدی شیرازی (۶۱۹ ق).

به جلد ۲ ص ۶۳۵ رجوع شود.

[مرعشی ۷/۳ ـ الذریعه ۲۲۰/۱۸ ـ مجلس ۲۵۷/۲۶ ـ مشار فارسی ۴۱۱۶/۴ و ۴۲۸۳ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۶۰۲/۵].

۲ـ شرح چکامه فارسی «۹۷ـ۱۲۴» (فارسی)

از: لطفعلی بن محمد کاظم بن لطفعلی تبریزی شیرازی دانش، ۱۲۶۸ ـ ۱۳۵۰ ق.

مؤلف که یکی منشیان «امیر عبدالله بن علیرضا بن رستمخان» بوده بدرخواست وی چکامه‌ای فارسی سرود و خود آن را شرح نمود بعدها آن مورد توجه منشیان و ادیبان واقع و شروح و حواشی بدان نگاشته شد.

آغاز:

«ای در بن بودت شده اندیشه تباه نایافته دانش مهین سوی تو راه
گفتم سخنی مگر ز رازت دانم با این همه فرهنگ نگشتم آگاه...»

انجام: «...ای خدای پاینده هم از تو خواهنده‌ام که این حروف را در جملت مصنّفات نیاری و مرا در شمارش مصنّفان نداری و.....گاهت پناهم که هدف اعتراض انامم نفرمائی فانک انت الکافی الکریم».

۳ـ شرح رباعی دیباچه چکامه «۱۲۵ـ ۱۳۰» (فارسی)

از: علی اصغر یزدی.

دیباچه چکامه اثر بدیع و ادیبانه میرزا لطفعلی بن محمد کاظم دانش «۱۳۵۰ ق» پس از انتشار مورد توجه برخی واقع و شروح و تعلیقاتی بدان نگاشته شد، شارح توضیحات رباعی واقع در ابتدای دیباچه چکامه را که یکی از افاضل شرح نموده نپسندیده و خود شرح دوباره‌ای بدان زده است، بیت اول رباعی عبارتش از.

ای در بن بودت شده اندیشه تباه نایافته دانش مهین سوی تو راه

آغاز: «الحمد لله الّذی شرح صدورنا لفهم اسرار المعانی و البیان...اما بعد چنین گوید العبد الاحقر.... که چون چندی بمطالعه دیباچه شرح چکامه پارسی مشغول....».

انجام: «..و پیش از این هر کس خواهد....از کتب قوم رجوع نماید چون دستور و معیار و رسالهٔ سیفی و جمع مختصر، و حقیر این مختصر را بر لفظ مختصر ختم نمود والله تعالی هو ولی التوفیق نعم المولی و نعم النصیر».

کتاب اول نستعلیق میرزاآقاخان در ۱۲۹۸. یادداشتی از علی بن حسین کاتب الخاقان و عمو زاده کاتب این نسخه به تاریخ ۱۳۳۸ در برگ آخر آن هست.

کتاب دوم تنها دیباچه شرح مزبور را دارد و تمام ابیات چکامه در پایان نسخه آمده، و روی برگ ۹۷ یادداشتی بخط مؤلف حاکی از تصحیح و مقابله با نسخه اصل در سال ۱۲۹۸ دیده می‌شود.

کتاب سوم نستعلیق هدایت الله بن فتح الله در ۱۲۹۷ در طهران.

۱۳۰ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۲۱۸۶ ﴾

۱ـ الرسالة المحمدیة فی احکام المیراث الابدیّة «۱ـ ۸۱» (فقه ـ عربی)

از: یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی ـ ۱۱۸۶ ق.

رساله‌ای است در احکام ارث همراه اشاره به ادله که بنام برادرش محمد بن احمد بحرانی در سلخ رمضان ۱۱۵۵ ق در شیراز و در یک مقدمه و شش فصل و یک خاتمه نگاشته شده است.

[الذریعه ۲۲۴/۱۱ ـ مرعشی ۶۷/۵ ـ الفبایی آستان قدس / ۲۸۰ ـ دایرة المعارف اسلامی ۱۲۱/۱].

آغاز موجود: «...امّا المقدمة ففیها مباحث الاوّل موجبات الارث علی ما ذکره اصحابنا و عضدته اخبارنا اما نسب او سبب...».

انجام: «...والله سبحانه اسأل ان یوفقنی للعلم و العمل بجملة احکامه و ان....الخلل و الخطل فی معرفة حلاله و حرامه و ان یجعل ما....قلمی فی جملة المسائل و الرسائل ذخراً لی فی یوم لا تغنی فیه الوسائل».

۲ ـ کشف القناع «۸۲ـ۱۴۴» (فقه ـ عربی)

از: یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی ـ ۱۱۸۶ ق.

نام کامل کتاب «کشف القناع عن صریح الدلیل فی الرد علی من قال فی الرضاع بالتنزیل» می‌باشد در آن نظر میرداماد استر آبادی (۱۰۴۱ ق) در باب رضاع رد شده است، این رساله که در شیراز نگاشته شده در ۲۰ شوال ۱۱۴۹ ق پایان یافته و در یک مقدمه و سه باب است.

[الذریعه ۵۳/۱۸].

آغاز: «نحمدک یا من وفّقنا للارتضاع من لبان العلوم بما اشتدت علیه قوی النّفوس منّا....».

انجام: «..و کتب محرّر الرّسالة بیده الدّاثرة الفقیر الی جود ربّه العمیم یوسف بن احمد بن ابراهیم الدرازی البحرانی بتاریخ شهر شوّال بالتوفیق و الاقبال من السنة التاسعة والاربعین بعد المائة و الالف....حامداً مصلیّا مستغفراً».

۳ـ النافع یوم المحشر فی شرح الباب الحادی عشر «۱۴۶ـ۱۹۱»

(کلام ـ عربی)

از: مقداد بن عبدالله سیّوری حلّی ـ ۸۲۶ ق.

به جلد ۱ ص ۵۵۷ رجوع شود.

[الذریعه ۱۸/۲۴ ـ مرعشی ۲۱/۱].

هر سه کتاب نسخ اسماعیل بن ابراهیم حسینی شیرازی در ۱۲۲۹.

کتاب اول علامت تصحیح دارد و مهر مربع «لا اله الا الله الملک الحق المبین ابوالقاسم بن محمد حسین» در برگ آخر آن هست.

کتاب سوم هم حاشیه نویسی و علامت تصحیح دارد.

کتاب دوم به درخواست ابوالقاسم بن محمد حسین شیرازی استنساخ شده است.

۱۴۶ برگ، ۱۲ × ۲۱.

﴿ ۲۲۰۵ ﴾

۱ـ شرح الشرائع = البیع «۱ـ۱۰۶»

(فقه ـ عربی)

از: محمد هادی بن محمد امین طهرانی ـ ۱۳۲۱ ق.

شرح استدلالی بر باب بیع «شرایع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ ق) است.

چاپ شده است.

[به ذریعه ۱۹۳/۳ رجوع شود].

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین....و بعد فیقول المسکین المستکین محمّد هادی بن محمّد امین حشرهما الله تعالی مع الائمة المعصومین سلام الله علیهم اجمعین ان هذه جملة ممّا خطر بالبال فی کشف الغطأ عما...».

۲ـ ذخائر النبوة = الخیارات «۱۰۷ـ ۲۳۷» **(فقه ـ عربی)**

از: محمد هادی بن محمد امین طهرانی ـ ۱۳۲۱ ق.

بخش خیارات آن است.

بصورت سربی در سال ۱۳۲۵ ق بطبع رسیده است و چاپ جدید هم دارد.

[**الذریعه** ۸/۱۰].

آغاز: «الحمد لله الّذی هدانا الی مسالک شرائع الاسلام و نوّر مدارکه بجواهر الکلام و احکم لنا القواعد نهایة الاحکام بجامع المقاصد و کشف اللثام....اما بعد فیقول المسکین المستکین...ان النوامیس الالهیة من اطوار...».

۳ـ اجوبة المسائل الفقهیة = رسالة فی الحق و الحکم «۲۳۸ـ ۲۴۵» **(فقه ـ عربی)**

از: محمد هادی بن محمد امین طهرانی ـ ۱۳۲۱ ق.

رساله‌ای است کوتاه در بیان فرق حق و حکم.

[**به ذریعه ج ۷ رجوع شود**].

آغاز: «الحمد لله الّذی احیی ما اندرست من اعلام الدین بالعلماء المجدّدین فنصب فی کل زمان من یقلع اساس المبدعین....امّا بعد فیقول المسکین المستکین....انه قد سئلنی بعض الافاضل عن طائفة من المسائل...».

هر سه نسخ محمود بروجردی در ۱۳۱۶. کتاب اول و دوم تصحیح شده است.

۲۳۸ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۲۲۱۳ ﴾

۱ـ الغصب «۱ـ ۲۵» **(فقه ـ عربی)**

از: حسن بن جعفر بن خضر کاشف الغطا ـ ۱۲۶۲ ق.

رساله‌ای است کوتاه و استدلالی در مقوله غصب که با استفاده از آیات و روایات و اقوال و آراء فقها نگاشته شده و بگفته صاحب الذریعه این رساله جزئی از کتاب معروف مؤلف موسوم به «انوار الفقاهة» نیست.

[الذریعه ۵۷/۱۶].

آغاز: «بسمله و بعد فیقول الاحقر حسن بن شیخ جعفر هذاکتاب الغصب نسأل الله تمامه و فیه امور احدها دلّ الکتاب والسنة و الاجماع بقسمیه علی تحریم الغصب و ترتب الضمان علیه فی الجملة...».

انجام: «...ثم ان هذه الشرکة هل هی شرکة واقعیة او ظاهریة الظاهر انّها فی الممتزج واقعیة و فی غیره من المختلط ظاهریة فلو امکن الیه....الشرکة من حینها مع احتمال انفساخهما من اصلها.

۲ـ السلاح الماضی فی احکام القاضی «۲۵ـ ۱۳۴» (فقه ـ عربی)

از: حسن بن جعفر بن خضر کاشف الغطاء ـ ۱۲۶۲ ق.

رساله‌ای متوسط در احکام و فروعات کتاب القضاء و شهادات که با توجه به آیات و روایات و اقوال فقها نگاشته شده است.

[الذریعه ۲۰۹/۱۲ ـ الفبایی آستان قدس / ۳۱۰ ـ مرعشی (شماره ۷۶۷۵)].

آغاز القضاء: «الحمد لله الّذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم...و بعد فیقول الاحقر حسن بن الشیخ جعفر هذه رسالة وجیزة فی احکام القضاء ینتفع بها المبتدی و المنتهی بحول الله تعالی وقوته و سمیته بالسّلاح الماضی...».

۳ـ المواریث «۱۳۷ـ ۱۸۶» (فقه ـ عربی)

از: حسن بن جعفر بن خضر کاشف الغطاء.

رساله‌ای است در احکام و فروعات و مسائل میراث که بصورت استدلالی و با

توجه به آیات و روایات و اقوال فقها برشته تحریر درآمده است.

در جلد اول ذریعه فرموده‌اند شاید از اجزاء انوار الفقاهه باشد.

آغاز: «بسمله و بعد فیقول الحقیر الاحقر حسن ابن الشیخ جعفر انّ الامثل فی نوع الانسان بل کل مکلف من انس و جان خروج الملک عند بعد موته من ملک عین او منفعة او حق او بضع لعدم...».

انجام: «..و الاّ عملت فی فریضة مع الفریضتین فاعملت فی فریضة الثانی مع الاوّل و کذا لو فرض موت اربع او ما زاد فان العمل واحد».

هر سه بی‌تاریخ و بی‌نام کاتب. در پایان نسخه تاریخ ۱۲۹۴ دیده می‌شود.

۱۸۶ برگ، ۱۵ × ۲۲.

﴿ ۲۲۵۰ ﴾

۱ـ جلالیّه« ۱ـ ۳۹» (فارسی)

از: محتشم کاشانی، ۹۱۳ ـ ۱۰۰۰ ق.

دیوان چهارم از کلیات محتشم کاشانی است که درباره مسائل عشقی به نظم و نثر تحریر و در سال ۹۸۰ ق نگارش آن خاتمه یافته است، ناظم این رساله را بنام «شاطر جلال» که در سال ۹۷۰ ق از اصفهان بکاشان رفته بود جلالیه نامیده است. و به یاد او ۶۴(= جلال) غزل در ستایش سروده است.

به جلد دوم این فهرست ص ۴۲۱ رجوع شود.

[الذریعه ۱۲۶/۵ ـ مجلس ۵۳۱/۳۷ ـ ملی تهران ۴۴۳/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۸۹۲/۳ و ۲۷۴۱/۴].

آغاز: «بر ضمیر آینهٔ نظیر عاشقان صاحب حال و خاطر...پذیر صاحب مذاقان....».

انجام:

«..پس این کلام بدین وجه اگر بـه دل نـنشیند

بــه هــیچ وجــه نـباشد گـنه ز جـانب قـائل»

۲ـ نقل عشّاق «۴۰ـ ۹۵» (فارسی)

از: محتشم کاشانی، ۹۱۳ ـ ۱۰۰۰ ق.

دیوان پنجم محتشم که در سی و یک سالگی سال ۹۴۴ ق به صورت نظم و نثر در ۱۶۰۰ بیت سروده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۳۲۸۴/۴ ـ الذریعه ۲۹۳/۲۴ ـ مجلس ۳۸۰/۳۶].

آغاز: «نیاز نامحدود نثار معشوقی که در هواداری خورشید جمالش کمند رؤیت ارنی نگویان...».

۳ـ دیوان محتشم کاشانی «۹۸ ـ ۲۸۵» (فارسی)

از: محتشم کاشانی، ۹۱۳ ـ ۱۰۰۰ ق.

به جلد ۲ ص ۴۲۱ رجوع شود.

[مجلس ۲۴۶/۲ ـ الذریعه ۹۷۲/۹ ـ ملی تهران ۱۶۶/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۵۱۴/۳].

آغاز:

«نفیر مرغ سحر خوان چو شد بلند صدا
پرید زاغ شب از روی بیضهٔ بیضاء»

انجام:

«..افسوس محتشم که ره نطق بست و ماند
در کان طبع نادره درّهای مخزنی»

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۱ به خواهش میرزا اسدالله.

کتاب دوم و سوم تحریر سده ۱۳. برخی صفحات نونویس است و برگ اول کتاب اول توسط یاور شمس الدین حقی نونویس شده است.

۲۸۵ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۲۲۵۷ ﴾

۱ـ الاربعون حدیثا« ۱ـ۱۲۵»

(حدیث ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسینی عاملی ـ ۱۰۳۱ ق.

به جلد ۱ ص ۳۰ رجوع شود.

۲ـ منیة المرید فی آداب المفید و المستفید «۱۲۶ـ ۱۷۳»

(اخلاق ـ عربی)

از: زین الدین بن علی بن احمد عاملی، ۹۱۱ ـ ۹۶۶ ق.

به جلد ۱ ص ۵۴۹ رجوع شود.

[مجلس ۱۶۶/۲۵ و ۴۰۹/۴ ـ الذریعه ۲۰۹/۲۳ ـ مرعشی ۴۷/۲ ـ الفبایی آستان قدس /۵۶۸].

۳ـ شرح التوحید «۱۷۴ـ ۲۷۵»

(حدیث ـ عربی)

از: محمد سعید بن محمد مفید قمی ـ ۱۱۳۰ ق.

شرح مفصلی است بر کتاب «التوحید» شیخ صدوق (۳۸۱ ق) است که به روش عرفانی و حکمی نگاشته و در چهار جلد تنظیم شده است.

چاپ شده.

به جلد ۱ این فهرست ص ۲۹۵ رجوع شود.

[الذریعه ۱۵۳/۱۳ ـ مجلس ۱۶۵/۲۵ و ۱۷۲/۱۲ ـ مرعشی ۳۹/۱ ـ الفبایی آستان قدس /۳۳۰].

آغاز: «سبحانک و حنانیک یا سبّوح یا قدّوس و فّقنا اللّهم کی نسبّحک کثیراً و نذکرک کثیراً انّک کنت بنا بصیراً و ارنا اللّهم حقائق الأشیاء کما هی حتّی یحمدک کلّنا بجملة محامدک کلّها...».

انجام: «..یستشهد بحدوث الاشیاء علی ازلیته و بما و سمها به من العجز علی قدرته و بما اضطرّها الیه من الفناء علی دوامه هذه الفقرات الثلث مبتنیة علی قاعدة شریفة مقتبسة من انوارهم...».

کتاب اول نسخ محمد شریف بن محمد هاشم بن محمد مؤمن بن ولی محمود در رمضان ۱۰۲۱ یا ۱۱۲۱.حاشیه نویسی فراوان دارد.

کتاب دوم نستعلیق حسن بن محمد در صفر ۱۲۲۷.

کتاب سوم که جلد اوّل این شرح است تحریر سده ۱۳ و از آخر ناقص می‌باشد.

۲۷۵ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۲۲۷۷ ﴾

۱ـ شرح حال ادباء و علماء استرآباد« ۱ ـ ۴۹» (تراجم ـ فارسی)

از: محمد صالح بن محمد تقی بن اسمعیل استرآبادی، ۱۲۴۸ ـ زنده ۱۳۱۳ ق.

رساله‌ای است در شرح حال ۱۰۰ تن از علما و ادبای شهر استرآباد که در سال ۱۲۹۴ ق به درخواست و نام ناصرالدین شاه تالیف شده است، مؤلف زندگینامه خود را در پایان رساله آورده. این رساله در ضمن مجموعه «استرآباد نامه» بچاپ رسیده است.

[فهرستواره ۱۹۲۲/۳ ـ استرآباد نامه /۱۰۵ ـ ۲۱۳].

آغاز: «بهترین گلها و نیکوترین شکوفه‌ها که تماشائیان گلستان و بوستان وجود از شاخسار معرفت و علم بقدر مقدور اجتناء نمایند...».

انجام:

«جاوید باد دولت شهزاده تا خدا گوید کنون قیامت کبری برآورم»

۲ـ کتابچه نیشابور «۵۰ـ۱۰۶» (جغرافیا ـ فارسی)

این رساله و رساله بعد در «بیان جغرافیا و تعداد نفوس» نیشابور و دره جزکه به دستور ناصرالدین شاه و حکم تلگرافی سپهسالار اعظم اقدام و اطلاعات آن توسط حاکم شهر در سال ۱۲۹۶ ق تهیه و به مرکز ارسال شده است، این اطلاعات شامل تعداد نفوس، وضعیت مزارع، آب و هوا و وضعیت معیشت روستاهای نیشابور

و دره جز را در بر می‌گیرد.

آغاز: «کتابچه خانواری و نفوس ولایت نیشابور که حسب الامر اقدس شهریاری روحی و ارواح العالمین فداه و موافق حکم تلگرافی جناب مستطاب...خانوار ۲۹۰۰، نفوس ۱۱۱۱۰.

۳ـ کتابچه ولایت درّه جز «۱۰۷ـ۱۲۵» (جغرافیا ـ فارسی)

این رساله و رساله قبل ظاهراً با رساله‌ای درباره تربت حیدریه توأم بوده که در این نسخه فقط دو سطر از آن موجود است.

آغاز:.....

انجام: قریه سید آباد در قبله رادکان یک فرسخ دورتر واقع است در معبر راه قوچان و عشق آباد اتفاق افتاده است پنجاه و هفت خانوار می‌باشد.

هر سه بی‌تاریخ و تحریر سده ۱۳.

۱۲۵ برگ، ۱۷ × ۲۳.

﴿ ۲۳۱۶ ﴾

۱ـ الفوائد الصمدیة «۱ـ ۴۴» (نحو ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی ـ ۱۰۳۱ ق.

به جلد ۱ ص ۴۱۷ رجوع شود.

۲ـ عوامل المائة «۴۶ـ ۷۶» (نحو ـ عربی)

از: محسن بن محمد طاهر طالقانی قزوینی، قرن ۱۲.

به جلد ۱ ص ۳۸۵ رجوع شود.

[مجلس ۴۵۲/۲۵ ـ الذریعه ۳۵۹/۱۵ ـ مرعشی ۲۸۵/۲ ـ مشار عربی /۶۴۱ ـ امام صادق قزوین ۱۸۵/۱].

۳ـ شرح ثماناً بعد ما جاوزت الاثنین «۷۷ـ ۸۰» (نحو ـ عربی)

از: محمد محسن بن محمد طاهر طالقانی قزوینی، قرن ۱۲.

رساله‌ای مختصر در شرح ابیات مشهوری که در تمیز اسماء عدد آمده و بصورت «قوله ـ قوله» نگاشته شده است.

[**الذریعه ۱۷۰/۱۳**].

آغاز: «قال الفتاق الی الله القادر...الحمد لله رب العالمین....قوله: ثماناً مفعول مقدم علی فمیّز...».

انجام: «..و اما البواقی من...و غیره فیطلب فی غیر هذا الکتاب لانه لا یلیق به الاطناب».

کتاب اول نسخ محمد علی بن میرزا محمد ابراهیم اصفهانی در ۱۲۰۱ برای محمد تقی کجوری. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

کتاب دوم نسخ همان کاتب در ۱۲۱۷، تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

رساله سوم نستعلیق ۱۲۱۷.

۸۱ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۲۳۲۲ ﴾

۱ـ اصل الاصول = شاخ نبات «۱ـ ۳» (عقائد ـ فارسی)

از: محمد جعفر بن سیف الدین استرآبادی، ۱۲۶۳.

مؤلف کتابی در اصول دین و معتقدات امامیه بزبان عربی نگاشت و آن را «اصل الاصول» نامید، سپس آن را بزبان فارسی ترجمه کرده و «شاخ نبات» نامیده و به آن نیز «اصل الاصول» گفته میشود.

[**نسخه‌های خطی فارسی ۸۷۸/۲ ـ الذریعه ۱۶۷/۲ و ۳/۱۳ ـ ملی تهران ۲۰۹/۲ ـ مرعشی ۲۳۳/۱۰**].

آغاز: «الحمد لله علی نواله والسلام علی رسوله و آله اما بعد چنین گوید خادم بساتین مذهب جعفری از مذاهب شرع محمدی... که ابن رساله‌ایست مسماة باصل الاصول که چون شاخ نبات است...».

انجام: «..بعد از پاک شدن از گناهان یا عفو از آن بشفاعت پیغمبر یا امام یا یکی از مؤمنان از جهنم بیرون می‌آورد باعراف یا بهشت می‌برد نجّانا الله من عذاب القبر و البرزخ و المحشر و النار».

۲ـ فصل الفصول کبیر «۸۰ـ۱۱۷» (عقائد ـ فارسی)

از: سیف الدین علی بن محمد جعفر استرآبادی، ۱۲۴۲ ـ ۱۳۱۵ ق.

شرحی است بر «اصل الاصول صغیر» پدرش محمد جعفر استرآبادی (۱۲۶۳ ق) است که بصورت «اصل ـ شرح» تنظیم شده است، این رساله شب هفدهم صفر ۱۲۵۸ ق پایان یافته است.

ص ۳ تا ۷۹ نسخه چاپی الفلک المشحون محمد جعفر استر آبادی است.

[الذریعه ۲۳۳/۱۶ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۹۷۷/۲ ـ مرعشی ۲۶۱/۱۰ ـ نشریه دانشگاه ۴۴۴/۶].

آغاز: «الحمد لله الذی اصل اصول الدین والمذهب لیستنفذ عباده من لجج الجهالة و فرّع فروع الدین و المذهب لیخرجهم من بحیرة حیرة الضلالة...اما بعد میگوید مستهدی بسوی خداوند هادی...».

انجام: «...فی یوم الساعة من خطر عظیم لانا نکون محتاجون بلطفک و کرمک».

۳ـ هدایة الولایة «۱۲۰ـ۱۲۸» (حدیث ـ فارسی)

از: محمد جعفر بن سیف الدین استرآبادی ـ ۱۲۶۳ ق.

رساله‌ای کوتاه در ترجمه و شرح مختصر چهل حدیث از رسول گرامی اسلام «ص» است که در منقبت و فضیلت امیرالمومنین «ع» وارد شده که بدرخواست

شخصی بنام حاج عبدالله نگاشته و در نوروز سال ۱۲۴۰ ق از تـالیف آن فـارغ شـده است.

[الذریعه ۲۰۰/۲۵ ـ مرعشی ۳۶۹/۱۰ ـ مجلس ۵۲۶/۳۸].

آغاز: «الحمد لله علی نواله والصلاة والسلام علی آله اما بعد پس میگوید... که اخ اعز روحانی موفق بتوفیق سبحانی حاج بیت الله الحرام حاج عبدالله سلمه الله...».

انجام: «...الی غیر ذلک من الاخبار و الفقرات، الحمد لله جعلنا من...وفـقنا لجـمع هذه الاخبار فی مشهده».

در فهرست سابق این‌کتابخانه شماره ۲۳۲۲ زادالمعاد با سرلوح زرین بوده که فعلاً مفقود و به جای آن این مجموعه قرار داده شده است.

کتاب اول نسخ ۱۲۶۰.

کتاب دوم نسخ سده ۱۳.

کتاب سوم نستعلیق محمد علی‌کاشانی در ۱۲۶۱.

نسخه وقف بر اولاد مؤلف است.

۱۲۸ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۳۳۹ ﴾

۱ـ هیئت فارسی = فتحیه «۱ـ ۲۱» (نجوم ـ فارسی)

از: علاء الدین علی بن محمد قوشچی ـ ۸۷۹ ق.

به جلد ۲ ص ۷۸۱ رجوع شود.

[الذریعه ۹۴/۱۶ و ۲۵۸/۲۵ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۷۰/۱ ـ مشار فارسی ۵۵۴۴/۵ ـ آستان قدس ۷۸/۱۰].

۲ـ بیست باب در اسطرلاب «۲۴ـ ۳۸» (فارسی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ۵۹۷ ـ ۶۷۲ ق.

به جلد ۲ ص ۸۲ رجوع شود.

[الذریعه ۱۸۷/۳ ـ مجلس ۴۴/۱۵ و ۳۴۸/۲۵ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۲۴۳/۱ ـ مشار فارسی ۸۴۱/۱].

۳ـ خلاصة الحساب «۳۹ـ ٦۰» (عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی ـ ۱۰۳۱ ق.

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

[الذریعه ۲۲۴/۷ ـ مشار عربی/۳۳۴ ـ دایرة المعارف اسلامی ۹۸/۱ ـ امام صادق قزوین ۳۷۵/۱].

رساله اول نسخ ۱۱۹۵.

رساله دوم و سوم تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد و نسخ سده ۱۲ می‌باشد.

۶۱ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۳۷۱ ﴾

۱ـ شرح الانموذج «۱ـ ۹۷» (نحو ـ عربی)

از: محمد بن عبدالغنی اردبیلی.

به جلد ۱ ص ۲۸۶ رجوع شود.

۲ـ عوامل المائة «۹۸ـ ۱۵٦» (نحو ـ عربی)

از: محمد محسن طالقانی قزوینی.

به جلد ۱ ص ۳۸۵ رجوع شود.

۳ـ کبری فی المنطق «۱۵۷ـ ۱۸۰» (منطق ـ فارسی)

از: میر سید شریف جرجانی.

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

کتاب اول نسخ محمد بن عبدالصمد اردبیلی در ۱۲۳۲.

کتاب دوم نسخ محمد تقی بن محمد در ۱۲۸۰.

کتاب سوم نستعلیق شکر الله اردبیلی در ۱۲۸۴.

۱۸۰ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۳۹۴ ﴾

۱ـ شرح الانموذج «۱ـ ۷۴» (نحو ـ عربی)

از: محمد بن عبدالغنی اردبیلی.

به جلد ۱ ث ۲۸۶ رجوع شود.

۲ـ شرح التصریف «۷۶ـ ۱۳۹» (صرف ـ عربی)

از: سعد الدین تفتازانی.

به جلد ۱ ص ۲۹۴ رجوع شود.

۳ـ الکافیة «۱۴۱ـ ۱۷۱» (نحو ـ عربی)

از: ابن حاجب مصری.

به جلد ۱ ص ۴۳۹ رجوع شود.

کتاب اول نسخ سده ۱۳. از آخر ناقص است.

کتاب دوم نسخ سده ۱۳.

کتاب سوم نسخ ۱۲۳۹ با مهر بیضوی «ابراهیم الحسینی» در برگ آخر.

۱۷۱ برگ، ۱۵ × ۲۰.

﴿ ۲۴۲۰ ﴾

۱ـ سرور العباد« ۱ـ ۳۸» (فقه ـ فارسی)

از: مرتضی بن محمد امین انصاری دزفولی، ـ ۱۲۱۴ ـ ۱۲۸۱ ق.

رساله عملیه در بیان مسائل فقهی که بصورت مسأله ـ مسأله ذکر و در یک مقدمه و یک خاتمه تنظیم و توسط حاج محمد علی یزدی گردآوری شده است.

[**الذریعه ۱۷۵/۱۲**].

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد والصلاة علی رسوله و آله البررة الامجد و بعد بر ضمیر مسترشدان طریق دین مبین و سالکین شریعت سید المرسلین و طالبین سرور رحمة للعالمین می‌نگارد که این وجیزه برخی از سؤالات...».

انجام: «..و اگر معترف باشد به آنکه گناه کرده و حرام است در آن حال بمیرد او را از ایمان بیرون می‌برد و از اسلام بیرون نمی‌برد و عذابش سبک خواهد بود و قد ختم بالخیر».

۲ـ صیغ العقود و الایقاعات «۳۸ـ ۸۱» (فقه ـ فارسی)

از: محمد یوسف حائری استرآبادی ـ ۱۲۸۷ ق.

رساله‌ای است در بیان صیغه‌های عقود و ایقاعات که بر منهج مألوف بین علما نگاشته و به رؤیت شیخ مرتضی انصاری(۱۲۸۱ ق) رسانده و موافق فتاوای وی و در یک مقدمه و بیست و سه مقصد و یک خاتمه تنظیم نموده است.

[**الذریعه ۱۱۰/۱۵ ـ مرعشی ۱۵۹/۱۳**].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....و بعد چنین گوید احقر عباد الله منقطع از نیل ایادی... که این جمله‌ایست در بیان صیغ عقود و ایقاعات...».

انجام: «..و من زاده زاده الله علواً و رفعة متعنا الله و جمیع المسلمین بتوفیق الطاعات محمد و آله خیر السادات».

۳ـ رضاع «۸۱ـ ۹۰» (فقه ـ فارسی)

از: محمد یوسف حائری استرآبادی، ـ؟ ۱۲۸۷ ق.

رساله‌ای است در احکام رضاع برابر با فتاوای شیخ مرتضی انصاری تدوین و در سه فصل و یک خاتمه تنظیم شده است.

[الذریعه ۱۹۳/۱۱ ـ الفبایی آستان قدس /۲۸۳ ـ مرعشی ۱۵۹/۱۳].

آغاز: «الحمد لله....اما بعد چنین گوید افقر العباد الی ربّه....این چند کلمه‌ایست سودمند در بیان مسائل رضاع و احکام آن از رای شریف سرکار شریعتمدار اعلم العلماء المجتهدین العظام و افقه الفقهاء الراشدین...».

کتاب اول نسخ علی اکبر موسوی در ۱۲۹۷. در هامش آن فتاوای میرزای شیرازی با امضاء «میرزا» هست.

کتاب دوم نسخ ۱۲۷۹.

کتاب سوم تحریر سده ۱۳ و از انجام ناقص است.

۹۰ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۴۲۶ ﴾

شامل چهار جزوه درسی که به یکی از فارغ التحصیل‌های مدارس قدیم تعلق دارد

۱ ـ تاریخ. ۲ ـ جغرافیا. ۳ ـ معرفة النفس. ۴ ـ اخلاق.

تحریر مؤلف در سده ۱۴ می‌باشد.

از آغاز افتادگی دارد.

۳۶۵ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۴۴۱ ﴾

۱ـ سرگذشت اشرف خان حاکم عربستان« ۱ـ ۲۴» (داستان ـ فارسی)

از: میرزا آقا تبریزی، قرن ۱۳.

تئاتر و نمایشنامه داستانگونه‌ای در بیان جریان حسابرسی ایام حکومت سه ساله اشرف خان حاکم عربستان که در سال ۱۲۳۲ ق به تهران احضار و به مسائل مالی وی رسیدگی شد، این داستان در چهار مجلس تنظیم شده است.

[فهرستواره فارسی ۳۳۵/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۶۸۷/۵].

آغاز: «سرگذشت اشرف خان حاکم عربستان در ایام توقف او در طهران که در ۱۲۳۲ ق به پایتخت احضار میشود و حساب سه ساله ولایت را پرداخته مفاصا می‌گردد و بعد از زحمات زیاد دوباره ...».

انجام: «..هر کس پرسید بگوئید نقل و مکان می‌کنیم به امامزاده حسن و چهار روز آنجا هستیم و بعد خواهیم رفت به همین تدبیر اشرفخان سوار شد و از طهران جانی بدر برد تمام شد حکایت اول».

۲ـ سرگذشت حکومت زمان خان بروجردی «۲۴ـ ۴۹» (داستان ـ فارسی)

از: میرزا آقا تبریزی، قرن ۱۳.

تئاتر و نمایشنامه مختصری درباره روش حکومتداری زمان خان حاکم بروجرد در سال ۱۳۳۶ ق که به طنز و هجو نگاشته شده و در چهار مجلس تنظیم شده است.

[فهرستواره فارسی ۳۴۹/۱].

آغاز: «طریقه حکومت زمان خان بروجردی و سرگذشت آن ایام در ضمن چهار مجلس تمام میشود بعون الله تعالی فهرست اسامی اعضای مجلس: زمان خان حاکم، فرخ بیک فراشباشی او، میرزا جهانگیرخان ندیم و له‌له او...».

انجام: «..فراشباشی چای میخورد و پیشکش‌ها را برمی‌دارد و خرامان خرامان از

حجره حاجی رجب بیچاره خداحافظی می‌کند میرود، تمام شد.... بازی حاجی رجب تاجر».

۳ـ سرگذشت شاه قلی میرزا در کرمانشاهان «۴۹ ـ ۷۱» (داستان ـ فارسی)

از: میرزا آقا تبریزی، قرن ۱۳.

نمایشنامه‌ای کوتاه در بیان سرگذشت شاه قلی میرزا و وقایع ایام او که در جریان سفر به کربلا چند روزی در کرمانشاهان نزد شاه مراد میرزا حاکم آنجا اقامت نموده است این تئاتر در چهار مجلس تنظیم در آن از فساد و نابسامانی حاکمان انتقاد شده است.

آغاز: «حکایت کربلا رفتن شاه قلی میرزا و سرگذشت ایام توقف چند روزه در...اسامی اعضای مجلس: شاه مراد میرزا حاکم کرمانشاهان، شاه قلی میرزا برادر بزرگ او و زائر، ایرج میرزا پسر حاکم، نامور خان...».

انجام: «....همینکه اسبابها بمن رسید سوار می‌شوم میرانم یکسر به قصر شیرین چند روز در آنجا هستم تا قدری خرجی بمن برسانید به همین تدبیرات شاهزاده را بیرون می‌کنند از این ورطه خلاص میشود بیچاره جانی بدر می‌برد و میرود».

هر سه بدون تاریخ و تحریر سده ۱۳.

۷۱ برگ، ۱۴ × ۲۱.

﴿ ۲۴۸۵ ﴾

۱ـ حاشیة اثبات الواجب (القدیم)« ۱ ـ ۷۸» (کلام ـ عربی)

از: میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی، ـ ۹۹۴ ق.

حاشیه‌ای است بر «اثبات الواجب (قدیم)» جلال الدین دوانی (۹۰۸ ق) (یا حاشیه بر حاشیه آن) که بصورت «قوله ـ اقول» تنظیم شده است.

[مرعشی ۳۰۸/۶ ـ ۱۳/ ۱۳۵ ـ آستان قدس ۷۴/۱ ـ کشف الظنون ۸۴۲/۱].

آغاز: «بسمله، قوله: منهم من زعم ان جميع براهين هذا المطلب بتوقف على ابطال الدور [...] فما ذكره رحمه الله اشارة الى الرد على القائل الغير المفارق قوله ولو كان فى ابطال الدور اى ابطال الدور...».

انجام: «..بصورته المطلقة له فى الماهية...و هكذا هذا آخر ما قصدنا ايراده فى حاشية الرسالة...والحمد لله على الاتمام و على رسوله افضل الصلاة والسلام ما دامت الارض والسماء...بدوام طلوع الشمس على صفحات الايام».

۲ـ حاشية اثبات الواجب «۷۹ـ۱۲۶» (کلام ـ عربی)

از: محمد حنفى تبريزى، ـ ۹۰۰ق.

حاشيه‌اى بر «اثبات الواجب» جلال الدين دوانى (۹۰۸ق) كه بصورت «قوله ـ قوله» تنظيم و براى يكى از امرا نگاشته شده است.

[كشف الظنون ۸۴۲/۱ـ مرعشى ۳۰۸/۶ـ آستان قدس ۳۲۰/۱۱ و ۳۲۵].

آغاز: «الحمد لمن تقدس جنابه عن ان يكون شريعة لكلّ وارد و تنزه عن ان يطلع عليه الا واحد بعد واحد...».

انجام: «..قوله: واعلم انه.... الشيخ و غيره آه يعنى انهم لم [...] على الاستلزام لم يدعوا التقديم فلا يكون ما ذكره المتاخرون من التقدم تاماً نقلاً عن القدماء كما انه ليس تمام...لا بالدليل و بالبديهة هذا آخر ما قصدت ايراده».

۳ـ اثبات الواجب (القديم) «۱۲۸ـ ۱۶۴» (کلام ـ عربی)

از: جلال الدين محمد بن اسعد دوانى، ـ ۹۰۸ق.

رساله‌اى است معروف در اثبات واجب تعالى بروش حكمى از طريق ابطال دور و تسلسل و براهين حكمى ديگر كه مورد توجه بزرگان واقع و حواشى متعددى بدان نگاشته شده است، اين كتاب كه پيش از دو «اثبات الواجب» ديگر دوانى تاليف شده به

اثبات الواجب قدیم مشهور است و نگارش آن باسم سلطان ابوالفتح بایزید خان بن مراد خان (۸۸۶ ق) صورت گرفته است.

[مرعشی ۳۰۸/۶ ـ الذریعه ۱۰۶/۱ ـ آستان قدس ۳۳/۱ ـ کشف الظنون ۸۴۲/۱].

آغاز: «سبحانک سبحانک ما اعظم شأنک و اظهر برهانک انت الشاهد فی العین لا یشاهدک العین...».

انجام: «...و لکن هدایة ربّی یحقق الحق و یبطل الباطل.

کتاب اول نستعلیق میرازجان (سده دهم) در شهر قیصریه.

کتاب دوم نستعلیق عثمان بن رمضان الطرسوسی در ۱۰۸۲.

کتاب سوم نسخ محمود بن علیشاه در ۹۲۹ در شهر تبریز.

هر سه حاشیه‌هایی از قاسم «محیی الدین» محمد چلپی، عبدالرحمن، مصلح الدین لاری، احمد منجلی، فناری و رسول دارد.

قسمت پایین نسخه رطوبت دیده.

۱۶۴ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۲۵۰۷ ﴾

۱ ـ حاشیه عین الحکمة «۱ ـ ٦» (فلسفه ـ فارسی)

از: مولانا محمد علی، قرن ۱۱.

«عین الحکمة» نگاشته میر قوام الدین محمد رازی (قرن ۱۱) که از تلامذه مولی رجبعلی تبریزی (۱۰۶۵ ق) بوده در حکمت و فلسفه و بفارسی است، تعلیقات حاضر بر بخشهایی از آن کتاب نوشته شده و در صفحه دوم، جمع‌آوری کننده تصریح کرده که مولانا محمد علی از کبار تلامذه میر قوام الدین بوده است و بعد از وفات وی جمع‌آوری شده است.

تعلیقات با عناوین «در بیان آنکه...» آغاز شده است.

در فهرست سابق این کتابخانه ص ۸۷ این مجموعه به عنوان تعلیقات معرفی شده بود.

آغاز: «بسمله، در بیان آنکه موجود بما هو موجود لیس الاّ موجود نه وحدت لازم ذات اوست و نه کثرت میفرماید رضی الله تعالی عنه، خلاصه دلیل آنکه وحدت و کثرت متقابلانند و متقابلان از آن جهت که متقابلانند...».

انجام: «..از این صورت قیاسی برهانی بر این مؤلف میشود کل ما یتصف بالغیبة والحضور فهو جسم و لا شیء من العقل و المعقول بجسم فلا شیء مما یتصف بالغیبة والحضور بعقل و معقول و بیان مقدمه صغری شد انتهی بعون الله تعالی».

۲ـ فوائد فلسفی «٦ـ١٧» (فلسفه ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه شش فائده و تحقیق فلسفی است که با عنوان «اعلم یا بنّی ارشدک الله...» آغاز شده و مباحث مهمی است که گویا استادی به شاگردش القا کرده است، در لابلای رساله از حکمة العین میر قوام محمد رازی (قرن ۱۱) و میر ابوالقاسم فندرسکی (۱۰۵۰ ق) نام برده شده است.

آغاز: «بسمله اعلم یا بنی ارشدک الله تعالی الی طریق السداد والصواب که عقل مدرک است با لذات و این ثابت شده است به برهان در موضع خودش...».

انجام: «..ای فرزند لکن....حمل کن نوع عرض را بر اشخاص عرض و جنس عرض را بر انواع عرض آنجا نتواند بود مقول تشکیک بهمان دلیل مذکور که ذات و ذاتی مقول بتشکیک، تواند بود فتبصر ان شاء الله».

۳ـ جواب فلسفی «۱۷ـ۱۸» (فلسفه ـ فارسی)

از: میر ابوالقاسم بن میرزا بیک فندرسکی استرآبادی، ـ ۱۰۵۰ ق.

ملا مظفر حسین کاشی از اعیان حکماء سده یازدهم از میر فندرسکی سوالی درباره ذاتی و تشکیک و عدم او بر آنچه ذاتی است او را، پرسیده بود که در این رساله پاسخ میر بدان آمده است.

آغاز: «بسمله، آنچه فرموده بودی در ذاتی و تشکیک و عدم تشکیک او بر آنـچه ذاتی است او را آنچه معتقد ضعیف است این است که نشاید که ذاتی مقول بتشکیک باشد...».

انجام: «..و بالجمله هر چه بجز حضرت رب العزة است از موجودات عینی او را از ترکیب چاره نباشد. تم کلام العارف الحکیم».

هر سه نستعلیق سده ۱۱ بدون تاریخ و نام کاتب.

۱۸ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۲۵۲۲ ﴾

۱ـ اخلاق محسنی« ۱ـ ۴۰» (اخلاق ـ فارسی)

از: کمال الدین حسین بن علی البیهقی کاشفی واعظی.

به جلد ۲ ص ۲۴ رجوع شود.

۲ـ حق الیقین فی معرفة رب العالمین« ۴۱ـ ۵۹» (عرفان ـ فارسی)

از: محمود بن عبدالکریم شبستری، ۷۸۷ ـ ۷۲۰ ق.

مکرر چاپ شده است.

[الذریعه ۴۲/۷ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۱۲۹/۲ ـ دانشگاه تهران ۱۷۷۹/۱۰].

آغاز: «ای پیداتر از هر پیدایی و ای آشکارتر از هر هویدائی».

انجام: «...منه بدأ و الیه یعود و هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و هو بکل شیء علیم».

۳ـ اوصاف الاشراف «۶۲ـ ۸۰» (اخلاق ـ فارسی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ۵۹۷ ـ ۶۷۲ ق.

به شماره [۲۰۶۵] در مجموعه‌های سه کتابی در همین جلد رجوع شود.

کتاب اول از باب ۳۶ تا اواخر باب چهل را دارد نستعلیق سده ۱۳.

کتاب دوم و سوم نیز نستعلیق سده ۱۳.

۸۰ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۲۵۲۸ ﴾

۱ـ حاشیة شرح الملخص فی الهیئة «۱ـ ۶۱» (عربی)

شاید حاشیه بر رساله دوم همین مجموعه باشد.

آغاز: «قوله: علم للواجب الوجود ای الذات الذی وجوده مقتضی ذاته و التعبیر منه بهذه الصفة لما انها منشأ سائر الصفات علی ما قیل و لم یرد بالواجب الوجود...».

۲ـ شرح الملخص فی الهیئة «۶۲ـ ۱۳۸» (نجوم ـ عربی)

از: مولانا حسن الزیبادی.

شرحی است بر کتاب «الملخص فی الهیئة» نگاشته محمود بن محمد بن عمر چغمینی که بصورت مزجی نگاشته شده، در پایان نسبت به محشی را چنین آورده است: «تمت النسخة الشریفة المنسوبة الی مولانا حسن الزیبادی (یا الزیبادی) بید احقر العباد شریف».

آغاز: «الحمد هو الثناء باللسان علی الجمیل، لله علم للواجب الوجود.... افضاله...».

انجام: «...و لذا قال صاحب التلخیص: الفریضة قد تکون واحدة و قد تکون متعددة الحمد لولیه والصلاة علی سیدنا محمد و آله و صحبه».

۳ـ حاشیة شرح العقائد النسفیة «۱۳۸ـ ۱۶۴» (کلام ـ عربی)

از: احمد بن موسی خیالی، ـ زنده ۸۶۲ ق.

حاشیه‌ای کوتاه بر شرح سعد الدین تفتازانی (۷۹۳ ق) بر «العقائد النسفیة» نجم الدین عمر بن محمد نسفی (۵۳۷ ق) که بصورت «قال ـ اقول» نوشته و در اواخر رمضان ۸۶۲ ق پایان یافته است.

[کشف الظنون ۱۱۴۵/۲ ـ آستان قدس ۱۰۴/۱].

آغاز: «بسمله، قال الشارح النحریر عامله الله بلطفه الخطیر بعد ما تیمن بالتسمیة، الحمد لله اقول فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقتداء باسلوب الکتاب الحمید و عمل بما شاع بل وقع علیه الاجماع و امتثال...».

انجام: «..قلت هذا الادعاء مما لا یقبل فی حق الانبیاء یؤتیه من یشاء والله ذوالفضل العظیم».

هر سه تحریر سده ۱۱. کتاب اول از آغاز و کتاب سوم از انجام ناقص است.

کتاب سوم حواشی از عبدالحکیم سیالکوتی و یوسف دارد.

و نسخه توسط یوسف مردوخی مدرس استکتاب شده است.

۱۶۴ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۲۵۳۷ ﴾

۱ـ زاد السالکین فی تهذیب الاربعین «۳۶ـ ۸۳» (اخلاق ـ عربی)

از: نوروز علی بن محمد تبریزی قزوینی، ـ زنده ۱۰۵۶ ق.

مؤلف در مقدمه گفته چون کتاب «اربعین» ابو حامد غزالی در اخلاقیات اثری ممتاز بود ولی بجهت اشتمال بر احادیث عامه مناسب بود رساله‌ای در اخلاق مشتمل بر احادیث مروی از ائمه هدی که از آن اقتباس شده تالیف نمایم، پس آن را تلخیص و در چهار قسم و هر کدام در چند فصل تنظیم نمود:

القسم الاول؛ فی جمل اصول الدین (ـ۱ اصل و خاتمه).

[الفبایی آستان قدس /۲۹۳ ـ الذریعه ۳/۱۲].

آغاز: «الحمد لله الذی هدانا من الملکات حبّه و الهمنا من التحفیقات لبّه و ارشدنا الی الطریق القدیم الامامیّة...فیقول اقل الطالبین بل تراب اقدامهم...کتاب الاربعین المنسوب الی صاحب الاحیاء و الکیمیاء ابی حامد...».

انجام: «..و هذا الیوم یوم جدید قد امهلنی الله فیه ولو توفّانی لکنت اشتهی ان یرجعنی الله الی الدنیا یوماً و احداً لا عمل صالحاً...».

۲ـ اسرار الشهادة «۸۴ـ ۹۶» (عربی)

از: سید کاظم بن قاسم رشتی حائری، ـ ۱۲۵۹ ق.

رساله‌ای کوتاه در بیان اسرار شهادت امام حسین علیه‌السلام و یارانش در فاجعه کربلا که بدرخواست مولی عبدالوهاب قزوینی بنگارش درآورده است.

[الذریعه ۴۶/۲ ـ الفبایی آستان قدس / ۴۷ ـ نمازی خوی / ۴۲۰ ـ فهرست کتب مشایخ / ۳۳۲ ـ دایرة المعارف اسلامی ۱۷/۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه و مظهر لطفه محمد و آله الطاهرین....فیقول العبد الجانی...».

انجام: «فیتنعّم بذلک من [...] الرتبة الاولی لمثل هذا فلیعمل العاملون و لا حول و لا قوة الاّ بالله العلی العظیم».

۳ـ مصباح الشریعة و مفتاح الحقیقة «۹۶ـ ۱۱۶» (حدیث ـ عربی)

(منسوب به) امام جعفر بن محمد الصادق علیه‌السلام.

به جلد ۱ ص ۴۹۴ رجوع شود.

هر سه کتاب نستعلیق سده ۱۳ می‌باشد و کتاب اول از آخر ناقص است.

در آغاز نسخه مجالس روضه و مقتل برای اهل منبر در ۳۵ برگ نوشته شده.

درپایان نسخه آثار و فوائد قرائت سی و سه آیه از قرآن مجید از روایت ابیّ بن کعب و نامه امیرمؤمنان علیه السلام به معاویه نوشته شده.

۱۱۹ برگ، ۱۷ × ۲۱.

﴿ ۲۵۳۹ ﴾

۱ـ صغری «۱ـ ۸» (منطق ـ فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی، ۷۴۰ ـ ۸۱۶ ق.

رساله‌ای کوتاه در منطق که در مقابل رساله بلند «کبری»، «صغری» نامیده میشود، پسرش سید شمس الدین این دو را ترجمه بعربی کرده و صغری را «غرّه» و کبری را «درّه» نام نهاده است.

[الذریعه ۴۲/۱۵ ـ آستان قدس ۳۴۵/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۵۰۳/۲ ـ مشار فارسی ۳۳۹۷/۳].

آغاز: «بسمله، هر چه در ذهن آید اگر خالی از حکم باشد آن را تصور خوانند...».

۲ـ شرح الایساغوجی «۹ ـ ۴۳» (منطق ـ عربی)

از: حسام الدین حسن کاتی، ـ ۷۶۰ ق.

به جلد ۱ ص ۲۸۷ رجوع شود.

۳ـ حاشیة تهذیب المنطق «۴۷ ـ ۱۳۳» (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین عبدالله بن حسین یزدی، ـ ۹۸۱ ق.

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم و سوم تحریر ۱۰۹۵.

کتاب سوم تصحیح شده حواشی دارد.

۱۳۳ برگ، ۱۰ × ۲۱.

﴿ ۲۵۷۵ ﴾

۱ـ داستان دختر ملک روم و سؤالهای او« ۱ـ۱۳» (داستان ـ فارسی)

از: ؟.

داستان کوتاه درباره سؤالاتی که دختر ملک روم (یا چین) پس از مرگ پدر و به تخت نشستن مطرح نموده و به پاسخ دهنده آن وعده ازدواج خود را داده بود در این میان جوانی بنام عبدالعظیم از ترکستان پاسخهای وی را داده و پس از آن به وطن خود مراجعه نموده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....اما راویان اخبار و ناقلان و طوطیان شکر شیرین گفتار چنین روایت کرده‌اند که چون پادشاه روم فوت شد وی را پسری نبود و دختری داشت عاقل و بالغ بود بر تخت پدر نشست...».

انجام:

«مرد باید نکند میل طمع تا همه عمر وجودش بسلامت باشد...»

۲ـ ارجوزة فی المجرّبات«۱۵ـ۱۶» (طب ـ عربی)

از: ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا، ۳۷۰ ـ ۴۲۸ ق.

منظومه در بیان دستورات طبی که خود تجربه کرده و نیز آثار و خواص رؤیت برخی ستاره‌ها و کواکب و بیان اینکه دیدن فلان کوکب و ستاره چه تاثیر و خاصیتی بر جای می‌گذارد.

۶۵ بیت است.

[مجلس ۴۸/۳۶ ـ فهرست مهدوی /۲۷ ـ مخطوطات الطب الاسلامی /۵۷].

آغاز:

«ابدأ باسم الله فی نظم الحسن اذکر ما جرّبت فی طول الزمن
ما هو بالطبع و بالخواص لکل عام و لکلّ خاص»

۳ـ الادویة القلبیة «۱۷ـ ۲۳» (طب ـ عربی)

از: ؟. شاید از ابن سینا باشد.

رساله‌ای است مختصر شامل ادویه و داروهایی که برای تقویت قلب و رفع امراض آن تجویز شده که بصورت تهجی در دو بخش ادویه مفرده و ادویه مرکّبه تنظیم شده است.

آغاز: «...العین عنبر؛ حار یابس فی الثانیة مع متانة و لزوجة و خاصیة شدیدة فی التقویة».

انجام: «..فهو ما اختصرنا من الکلام فی الادویة القلبیة علی اقصی ما یمکن من الاختصار...حسبنا و نعم الوکیل».

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۴.

کتاب دوم تحریر سده ۱۳ و از انجام ناقص.

کتاب سوم نستعلیق احمد بن عبدالوهاب حسینی کاشانی در ۱۲۸۵ در دارالسلطنه اصفهان.

۲۵ برگ، ۱۰ × ۱۶.

﴿ ۲۵۹۱ ﴾

۱ـ تحریر القواعد المنطقیة «۱ـ ٦۱» (منطق ـ عربی)

از: قطب الدین محمد بن محمد رازی، ـ ۷۶۶ ق.

به جلد ۱ ص ۸۳ رجوع شود.

۲ـ حاشیة حاشیة تحریر القواعد المنطقیة «٦۲ـ ۸۸» (منطق ـ عربی)

از: ابو شیخ.

حاشیه‌ای است بر «حاشیة شرح الشمسیة» میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

آغاز: «...قوله فی کثیر من النسخ یرید ان وجود لفظه ثلاث فی کثیر من النسخ و ان کان موهماً لوقوعها من المصنف لکن الصواب لخلافه...».

انجام: «..قوله و لما ثبت ان لهذا النوع اشارة الی ان التقدم لما اعتبر بالنسبة الی نوعهما لا الی اشخاصهما».

۳ـ حاشیة حاشیة الشمسیة «۸۸ـ۱۳۵» (منطق ـ عربی)

از: شیخ احمد بردعی.

حاشیه‌ای است بر «حاشیه الشمسیة» (یا شرح شمسیه) که بصورت «قوله ـ اقول» و «قلت ـ قلت» تنظیم شده است، نام محشی با خط کهنه روی برگ اول نوشته شده است.

آغاز: «بسمله و اما المقالات فثلاث الخ فان قیل لم لا یجوز ان یکون الثلاث الثانی زایدة دون الثلاث الاول قلت لان المقام مقام الاجمال و التفصیل فلابد ان یحمل الکلام اولا ثم یفصّل ثانیاً...».

انجام: «..الاشارة و ان معرفة وجودهما غیر نافعة فی الامثلة المذکورة فافهم فانه دقیق غایة الدقة والله اعلم بالصواب».

هر سه تحریر سده نهم و دهم. کتاب اول و دوم از آغاز و انجام ناقص است و هر دو تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

۱۳۵ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۳۵۹۳ ﴾

۱ـ رمل (رساله در...)« ۱ـ ۲۵» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در احکام خانه‌های رمل که بصورت «فصل ـ فصل» تنظیم شده است.

آغاز: «بسمله، بدانکه هرگاه بخواهی رمل بکشی بایست هوا بد نباشد و شخص جنب نباشد و دعای عنده مفاتیح الغیب را بخواند و سه قل هو الله بخواند و صلوات بفرستد اول صبح تا ظهر...».

انجام: «..و در دوازدهم خبر از غایب و در سیزدهم به دست آوردن مال و در چهاردهم سفر با تعب و پانزدهم و شانزدهم عاقبت بخیر بود، تمام شد».

۲ـ رمل (رساله در...) «۲۶ـ ۶۳» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در احکام خانه‌های رمل که مطابق روش رمّالان تنظیم شده است.

آغاز: «بسمله، الحیان:

چه در طالع برآید شکل لحیان بنیکی رخ نماید هم تن و جان
سفر را نیک و غایب دیر آید ز گمگشته مجویی باز ناید»

انجام: «..پانزدهم دلیل است بر تردد خاطر از قبل دوستان اگر سعدین باشد ـ شانزدهم موکد کرده باشند که بسیار بسیار خوب است».

۳ـ رمل منظوم «۶۶ـ ۷۲» (فارسی)

از: ؟.

منظومه‌ای در اصول و قواعد رمل که در ۱۷۲ بیت سروده شده است.

آغاز:

«ای سخن گوی عالم قدسی زیر پایت ز عرش تا کرسی
هرچه خوانی درین نگارستان یاد گیر و بگوی با خلقان»

انجام:

«..عدد او به خانه هشتم ۳۰۶ و آن نه بیش و نه کم
چون به پنجم نمایدت دیدار جز که شنبه مزاج او مشمار»

کتاب اول و دوم نستعلیق ۱۲۷۶ و کتاب سوم بی‌تاریخ.

در پایان نسخه فوائد رمل و در آغاز نسخه سه صفحه جدول‌های رملی هست.

۸۰ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۵۹۶ ﴾

۱ـ ایمان عطایی «۲ـ ۴۵» (فقه ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی، ۱۰۹۸ ق.

رساله‌ای کوتاه در اصول و معتقدات امامیه که بدنبال آن مسائلی از احکام نماز و شکیات و سهویات آن آمده است.

[**مرعشی ۳۱۳/۷**].

آغاز: «...و دلایل و عبارات آسان ساخت که طالبان یقین و ایمان باندک تاملی فهم معانی توانند نمود و آن را بایمان عطایی موسوم گردانید...».

انجام: «..اگر پرسند که آیا دو سجده سهو بر وی لازم است یا نه بگو که احتیاط آنست که دو سجده سهو در موضعی که لازم می‌شود ترک ننماید الحمد لله رب العالمین».

۲ـ ترجمة الصلاة = احکام نماز «۴۵ـ ۵۸» (فقه ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی، ـ۱۰۹۸ ق.

[**مرعشی ۱۱۴/۱۱**].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین....ای جوینده طریق طاعت و ای طالب اسرار عبادات بدان و آگاه باش...».

انجام: «..و معنی السلام علینا و عباد الله الصالحین سلامتی باد ما را و بندگان صالح را».

۳ـ مباحثة النفس «۵۸ـ ۷۸» (اخلاق ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی، ـ۱۰۹۸ ق.

رساله‌ای کوتاه در مواعظ و پند و اندرز و بیان بی‌وفایی دنیا و ضرورت اعراض از آن و روی آوردن به آخرت که برای تذکره نفس خود و برادران دینی برشته نگارش درآمده است.

[الذریعه ۴۰/۱۹ ـ مرعشی ۱۳۱/۲ ـ الفبایی آستان قدس /۴۹۰ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۶۷۶/۲ ـ مجلس ۵۱۰/۱۰].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد چون این محتاج برحمت اله قادر «محمد طاهر» دید که اکثر اهل بیان در قافله‌گاه جهان رحل اقامت انداخته‌اند...».

انجام:

«یارب تو ز خود پرستیم فارغ ساز — در بوته اخلاص دلم را بگداز
از بال و پرم رشتهٔ غفلت بردار — شاید که کنم به اوج مهرت پرواز»

هر سه کتاب نسخ سید حسن بن احمد حسینی سده ۱۲ و ۱۳.

رساله اول از آغاز افتادگی دارد.

۷۸ برگ، ۱۱ × ۱۷.

۲۶۱

۱ـ اقسام حمیّات (رساله در...» «۱ـ ۸» (طب ـ فارسی)

رساله‌ای کوتاه در اقسام و معالجات و درمان تب که در چند فصل تنظیم شده است: فصل اول؛.....فصل دویم؛ در بیان تب دموی. فصل سیم؛ در بیان تب بلغمی. فصل چهارم؛ در بیان تب سوداوی و علامات آن. خاتمه؛ در ذکر نسخه‌ها که در اثنای عرض معالجات اسامی آنها ذکر شد.

آغاز: «..اما قانون علاج این تب آن است که اگر صاحب کوفت جوان و شراب خواره و فراغت کن باشد...».

انجام: «..و در وقت احتیاج به قدر یک مغز گوچک فندق داده باشد که نافع است ان شاء الله، تمت».

۲ـ آبستنی و باه «۹ـ ۲۱» (طب ـ فارسی)

از: مظفر بن محمد حسینی شفایی اصفهانی کاشانی، قرن ۱۱.

رساله‌ای مختصر در بیان مباحث و ویژگیهای قوه باه که به نام وزیر اعتماد الدوله قاضی جهان نگاشته و در یک مقدمه و سه مقاله تنظیم شده است: مقدمه؛ در بیان اینکه امر باه ضروریست.

مقاله اولی؛ در تشریح اعضای تناسل (سه باب).

مقاله ثانیه؛ در امر باه و آنچه متعلیق به آن است (سه باب).

مقاله ثالثه؛ در....و آنچه متعلق به آن است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۴۶۰/۱ ـ سپهسالار ۱/۳].

آغاز: «حمد بیعد خالقی را سزاست که خلقت انسان کامل را بحکمت بالغه از توده خاک آفریده...».

۳ـ تحفهٔ شاهی = ترجمه برء الساعة «۶۵ ـ ۸۲» (طب ـ فارسی)

از: احمد بن محمد حسین شریف طبیب تنکابنی، ـ زنده ۱۲۹۷ ق.

رساله‌ای کوتاه در ترجمه «برء الساعة» نگاشته محمد بن زکریا رازی (۳۱۰ ق) که بنام فتحعلی شاه قاجار تالیف شده و خود مؤلف علاوه بر بیست و سه باب کتاب، هفت باب نیز اضافه و در سی باب تنظیم ساخته است:

۱ ـ در دردسر. ۲ ـ در درد شقیقه. ۵ ـ در درد چشم. ۷ ـ در تدبیر کندن دندان بدون کلبتین. ۱۳ ـ در قولنج. ۱۸ ـ در..... ۲۱ ـ در خارش دست و پا.....

[نسخه‌های خطی فارسی ۴۸۸/۱ ـ الذریعه ۸۳/۳ و ۸۳/۴ ـ مشار فارسی ۱۲۷۷/۱ ـ سپهسالار ۴۰۰/۳ ـ مجلس ۱۴۵/۳۵].

آغاز: حمد بی‌حد و ستایش لا یحصی و لا تعد نثار بارگاه و ایثار پیش‌گاه حکیمی است جلت قدرته که طبع نوع انسان را از چهار طبع مختلف الطبیعی باقتضای حکمت شامله و قدرت کامله الفت ترکیب داده...».

انجام:.« باب بیست و دوم؛ در علاج سوختگی آتش است باید دانست که تا ممکن است نباید گذاشت...»

کتاب اول تحریر سده ۱۳ و از آغاز ناقص است.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۶۶. فوائد طبی بسیار در پایان آن هست.

کتاب سوم تحریر سده ۱۳ و تا باب ۲۱ را دارد و در این نسخه مطالبی فقهی و طبی از جمله از تحفة المؤمنین و ادعیه و طلسمات هست.

۱۷۱ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۲۶۱۴ ﴾

۱ـ خوابنامه« ۱ـ ۳۹» (فارسی)

رساله‌ای است در تعبیر خوابها که در شصت فصل تنظیم شده است: ۱ ـ در فصل و سال. ۵ ـ در بیان دریاها و رودها. ۱۰ ـ در غسل و تیمّم. ۲۱ ـ در دیدن زر و جواهر و مروارید. ۳۵ ـ در سخن گفتن با سباع و بهائم. ۴۰ ـ در دیدن آلات گاو و گوساله. ۴۵ ـ در دیدن گرگ و روباه و شغال. ۵۰ ـ در دیدن دیو و پری و جادویان. ۶۰ ـ در دیدن غواص و غیره.

آغاز: «...باب اول فصل و سال، بدانکه خواب در وقت برآمدن آفتاب نرسیدن تا آفتاب نرسیدن تا آفتاب تمام فرو نشود در وقت فریضه گذاردن....».

انجام: «....و بیست و هفتم و بیست و هشتم ماه در [...] محروم است و بیست و نهم و سی‌ام ماه صحیح است زود تاثیر می‌کند...»

۲ـنوروز نامه «۴۰ـ ۴۱» (نجوم ـ فارسی)

رساله‌ای است در احکام مربوط به نوروز متناسب با ایام و روزهای هفته از شنبه تا جمعه و خواص و آثار آن که مطابق پیشگوئیهای منجمین نگاشته شده است.

آغاز: «بسمله فی احکام نوروزنامه، اگر روز شنبه نوروز آید خداوند سال را...دلیل کند که حال مردمان باطل بود غم و اندوه بسیار بود میان سلطان و رعیت خلاف پدید آید...».

انجام: «..و باران بسیار باشد تابستان باد سخت گرم دارد، میانه...کار دنیوی و اخروی بخیر انجامد ان شاء الله».

۳ـاختیارات الایام (صغیر)« ۴۱ـ ۵۳» (نجوم ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی (علامه مجلسی)، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق. به جلد ۲ ص ۱۸ رجوع شود.

[الذریعه ۳۶۷/۱ ـ امام صادق قزوین ۲۴/۱ ـ مجلس ۵۴/۱۴ و ۱۸۹/۳۶ ـ کتابشناسی مجلسی / ۷۸ ـ دانشگاه تهران ۵۱۸/۸].

آغاز: «اما بعد چنین گوید احقر عباد الله یعنی محمد باقر بن محمد تقی عفی الله عن جرائمها که این رساله‌ایست...».

انجام: «..هر سال که در ماه ذیحجه ماه بگیرد مرد بزرگی در مغرب بمیرد و مرد فاسق فاجر دعوای پادشاهی کند».

کتاب نستعلیق محمد یوسف بن عباسعلی در ۱۲۶۹ در مدرسه چمار سنان. برگ اول آن افتاده.

کتاب دوم و سوم تحریر سده ۱۳.

در ادامه احکام کسوف و خسوف منسوب به امام صادق علیه السلام که از طریق قطب راوندی نقل شده آمده است.

﴿ ۲۶۳۰ ﴾

۱ـ آداب و آثار دعاء سیفی« ۱ـ ۳۳» (دعا ـ فارسی)

جمع آورنده و کاتب رساله می‌نویسد چون دعای سیفی (حرز یمانی) بسیار آثار و خواص خارق العاده دارد من در صدد تهیه نسخه صحیحی از آن برآمدم ولی همه دارای اختلافات بسیار با هم بودند تا اینکه به نسخه‌ای که بخط شیخ بهایی بود دست یافتم و آن را با شرح و اثار و خواص و شأن نزول در اینجا آوردم.

آغاز: «بسمله الحمد لله رب العالمین، اما بعد بشرف عرض برادران دینی خود می‌نگارد این بنده خاکسار و این ذره بیمقدار...که در مدت مدیدی و عهد بعیدی طالب و جویای نسخه مبارک سیفی بودم...».

انجام: «..فقل حسبی الله لا اله الا هو علیه توکلت و و رب العرش العظیم».

۲ـ مشکاة الانوار«۱۱۵ـ ۱۸۳» (فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

به جلد ۲ این فهرست ص ۶۹۱ رجوع شود.

[**الذریعه ۵۴/۲۱ ـ مرعشی ۲۱۷/۱ ـ مشار فارسی ۴۷۶۷/۴**].

۳ـ منشات «۲۰۵ـ۲۱۲» (فارسی)

از: ریحان الله بن جعفر علوی بروجردی دارابی، ـ۱۳۲۸ ق.

مؤلف می‌نویسد چون شیوه پسندیدهٔ علمای پیشین نامه نگاری بیکدیگر بوده و ترک آن را خیانت شمرده‌اند پس بخواهش آقا سید روح الله رساله‌ای در مجموع منشات و مکاتیب جمع آوری و در یک مقدمه و هشت انشاء تنظیم نمودم:

مقدمه؛ در ذکر احادیث و کلماتی در فضیلت مکاتبه و مراسله.....

آغاز: «احلی تنمیقة صدر من مصدر الخلّة و الوداد و اجلی تعلیقه شرق من شرق

الالفة و الاتّحاد حمد الملک الرئوف».

انجام: «..حتی یاذن الله لی و هو خیر الحاکمین و اما التفصیل فلما کنت تمنیت التشریف بتقبیل العتبات العالیات...».

کتاب اول نستعلیق محمد حسین سده ۱۳. میان این رساله و رساله بعد دعاها و اذکار فراوان با ترجمه و بی‌ترجمه به اندازه یک کتاب دعا هست.

کتاب دوم برگ اولش افتاده تحریر سده ۱۳ می‌باشد. در ادامه این رساله هم مطالبی شامل رمل و طلسمات در چند برگ آمده است.

کتاب سوم فقط مقدمه و انشاء اول را دارد و تحریر سده ۱۳ می‌باشد و در ادامه این کتاب هم دعاهایی و احادیثی از جمله حدیث عقل و جهل کافی با ترجمه نوشته شده است.

۲۶۱ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۲٦۷۷ ﴾

۱ـ دعاء صنمی قریش« ۱ـ ۴» (عربی)

در این نسخه ترجمه فارسی هم دارد.

آغاز: «اللهم صل علی محمد و آل محمد اللهم العن صنمی قریش و جبتیهما و طاغوتیهما الذین خالفا امرک....بار خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد بار خدایا لعن کن بر دوبت قریش و دوبت که ایشان را بود....».

انجام: «..یستغیث منه اهل النار آمین رب العالمین بحق محمد و عترته الطاهرین یقول هذا الکلمات...که بفریاد آیند از عذاب ایشان اهل دوزخ بار خدایا قبول کن ای پروردگار عالم و آدم بحق محمد و عترت او که پا کند».

۲ـ منظومة فی اصول الخمسة = عقائد منظوم «۴ـ ٦» (عربی)

از: ؟.

منظومه‌ای است در بیان اصول و معتقدات امامیه که در ۲۲ بیت سروده شده است.

آغاز:

«اشـــــهد لله تـــعالی انـــه لیس له ثـــــان و لا مـــثل له
و واجب الوجـود بـاقٍ ابـدی و قادر علی الجمیع سـرمدی»

انجام:

«و کل ما جاءوا بـه حـق یـقین تصدیقه حتم عـلی المکـلفین
صـلّی عـلیهم ربـهم وسـلّما ما سبّح الاملاک اوغیث هـما»

۳ـ صحیفة الرضا علیه السلام «٦ ـ ۲۷» (حدیث ـ عربی)

شامل حدود ۲۲۵ تا ۲۴۰ حدیث که به امام رضا علیه السلام منسوب است. صحیفه حاضر از طریق امین الاسلام فضل بن حسن طبرسی صاحب مجمع البیان روایت شده و در فهارس بنامهای مسند الرضا، الرضویات و صحیفة اهل البیت خوانده شده است.

[آستان قدس ۳۳۶/۱۴ ـ مستدرک الوسایل ۳۴۴/۳ ـ مجلس ۳۱۲/۳۵ ـ مرعشی ۱۷۳/۱ ـ مشار عربی/۵۸۷].

آغاز: «اخبرنا الشیخ الامام الاجل العالم الزاهد امین الدین ثقة الاسلام امیر الرؤساء ابو علی الفضل بن الحسن الطبرسی اطال الله بقاءه فی یوم الخمیس...».

رساله اول نستعلیق سده دهم.

رساله دوم نسخ سده دهم.

رساله سوم نسخ ۹۸۹. با مهر مربع «لا اله الا انت عبده ابوالقاسم بن محمد حسین» بر برگ اول.

۳۰ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲٦۸٦ ﴾

۱ـ ترجمة الصلاة« ۱ـ ۲٦» (فارسی)

از: محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، ۱۰۰۹ ـ ۱۰۹۱ ق.

ترجمه و توضیح مختصری در ارکان و واجبات نماز (از اذان تا سلام) که در ضمن هشت در تنظیم شده است و در سال ۱۰۴۳ ق بپایان رسیده است.

در فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۸۰ این رساله از ملا محمد طاهر قمی دانسته شده است.

[الذریعه ۱۱۴/۴ ـ مرعشی ۵/۵ ـ دانشگاه تهران ۱۱۸۷/۹ ـ مشار فارسی ۱۲۹۷/۲ ـ مجلس ۵۷۸/۱۰].

آغاز:

«هر که نه گویا بتو خاموش به هر چه نه یاد تو فراموش به»

۲ـ ایمان عطایی «۲٦ ـ ۵۸» (کلام ـ فارسی)

از: محمد طاهر بن محمد حسین قمی شیرازی، ـ ۱۰۹۸ ق.

به شماره [۲۵۹۶] در همین جلد در بخش مجموعه‌های سه کتابی مراجعه شود.

۳ـ شکوک الصلاة «۵۸ ـ ۸۳» (فقه ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

رساله‌ای کوتاه در احکام شک و سهو در نمازهای واجبه که در یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه تنظیم شده است.

[الذریعه ۲۱۶/۱۴ ـ مشار فارسی ۲۵۳۷/۲ ـ مرعشی ۲۰۶/۱ ـ مجلس ۴۲۹/۲۶ و ۷۴/۱۷].

آغاز: «الحمد لله الذی ازاح ظلمات الشبهات و الشکوک و الاوهام عن مناهج المسائل و الاحکام بشریعة سید الانام.

رساله اول نسخ محمد رحیم در ۱۱۱۲.

رساله دوم و سوم تحریر سده ۱۳ و رساله سوم از انجام ناقص است.

۸۸ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۲۷۰۷ ﴾

۱ـ اثبات الواجب« ۱ـ ۴۸» (کلام ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری، ـ ۹۵۷ ق.

[الذریعه ۱۰۶/۱ ـ مرعشی ۲۷۹/۱۳ ـ الفبایی آستان قدس/۱۸].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد فیقول اجوح خلق الله الیه...هذه رسالة فی اثبات الواجب الوجود بالذات و صفاته بالدلائل التی تقررت عندی قطعیّتها...».

انجام: «..و لما کان مبحث العلم و توابعه بحراً عمیقاً لا ساحل له اقتصر علی ما ذکر والحمد لله علی افضاله».

۲ـ الزوراء «۴۸ـ ۵۲» (فلسفه ـ عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی، ـ ۹۰۸ ق.

آغاز: «الحمد لذاته لولیّه بذاته والصلاة منه علی مرتبته الجامعة لجمیع صفاته و بعد فهذه نبذة من الحقائق بل زبدة من الدقائق...».

۳ـ شرح الزوراء «۵۳ـ ۶۴» (فلسفه ـ عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی، ـ ۹۰۸ ق.

رساله اول نسخ جعفر بن حاج صادق در ۱۰۵۹. این نسخه توسط علم الهدی فرزند فیض کاشانی در ۱۰۵۹ با نسخه‌ای مغلوط، مقابله شده و یادداشت آن بخط خود او در برگ ۴۸ هست.

رساله دوم نسخ همان کاتب در همان سال و از انجام ناقص است.

رساله سوم در ۱۰۵۹ توسط همان کاتب به درخواست علم الهدی فرزند فیض‌کاشانی نوشته شده است.

۶۵ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۲۷۱۲ ﴾

۱ـ الحجة علی الذاهب الی تکفیر ابی طالب« ۱ـ ۴۲» (کلام ـ عربی)

از: شمس الدین ابو علی فخار بن معدّ موسوی (۶۳۰ ق).

[الذریعه ۲۶۱/۶ ـ الفبایی آستان قدس / ۲۱۵ ـ مشار عربی / ۳۰۴].

آغاز: «الحمد لله الذی تظاهرت آلاؤه و حسن الی خلقه بلاؤه».

انجام: «فانه جزیل الحباء کثیر العطاء فله الحمد علی السرآء والضرآء والشدة والرخاء، تمت».

۲ـ نزهة الناظر و تنبیه الخاطر «۴۳ـ ۷۸» (حدیث ـ عربی)

از: حسین بن محمد بن حسین حلوانی، (سده پنجم).

رساله‌ای کوتاه و کهن در احادیث و کلمات اهل بیت معصومین علیهم‌السلام که بدون ذکر اسناد گردآوری شده است.

چاپ شده است.

[الذریعه ۱۲۷/۲۴].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین حمد العارفین به العالمین و...اما بعد فقد سطرت لک امتعنی الله بک من اقوال الائمة من اهل البیت علیهم‌السلام الموجزة و الفاظهم المعجزة و حکمهم الباهرة و مواعظهم الزاهرة...».

۳ـ مصادقة الاخوان (حدیث ـ عربی)

از: علی بن بابویه قمی.

هر سه تحریر سده ۱۲. روی برگ اول کتاب اول مهر بیضوی «عبده زین العابدین ۱۱۴۱» هست. این نسخه از روی نسخه مرحوم علامه مجلسی که بر برگ اول آن اجازه خود را تا مؤلف نوشته بود نوشته شده است.

کتاب دوم علامت تصحیح دارد.

﴿ ۲۷۶ ﴾

۱ـ جوامع العلاج «۱ـ ۱۳۳» (طب ـ فارسی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجار کرمانی، ۱۲۲۵ ـ ۱۲۸۸ ق.

مؤلف پس از نگارش کتابهای «حقائق الطب» و «دقائق العلاج» بجهت دوری از خلق منزوی شده و در قریه‌ای ساکن شد و این رساله را در معالجات کلّیه که اختصاصی به مرض خاص نداشته است برشته تحریر درآورد، این رساله در یک مقدمه و بیست باب تنظیم شده است: ۱ ـ در بیان امور چند که تقدیم آن واجبست. ۳ ـ در شروط اسهال. ۶ ـ در آنچه متعلق است به سوداء. ۱۰ ـ در تنقیه اخلاط ثلاثه. ۱۲ ـ در ادرار. ۱۶ ـ در تقویت اعضاء رئیسه. ۲۰ ـ در تغذیه مرضی.

این نسخه در فهرست سابق این کتابخانه ص ۱۲۳ به گونه‌ای دیگر معرفی شده است.

به آنجا هم رجوع شود.

[الذریعه ۲۵۱/۵ ـ مرعشی ۳۲/۳].

آغاز: «الحمد لله....اما بعد چنین گوید بنده اثیم....که چون فارغ شدم از تصنیف کتاب حقائق الطب در نظریات طب و کتاب دقائق العلاج در عملیات آن و بیرون رفتم از بلد بقریه از قریه‌ها بجهت تفرج...».

انجام: «...و اگر خواهی بتفصیل اینها را و معالجات جزئیه را رجوع کن بکتاب دقائق العلاج که بحول الله و قوته کتابیست که کم است عدیل و بدیل آن پس اینجاست آخر کتاب».

۲ـ چوب چینی «۱۴۴ـ۱۴۸» (طب ـ فارسی)

از: عماد الدین محمود بن سراج الدین مسعود شیرازی، قرن ۱۰.

رساله‌ای در خواص و اثار چوب چینی که در سال ۹۵۴ ق بنام (پادشاه سلیمان الزمانی) از دستور یکی از پزشکان فرنگ نگاشته شده است.

[**الذریعه ۳۱۰/۵ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۴۱۵/۱ ـ دانشگاه تهران ۴۱۵۷/۱۵ ـ رضوی ۲۶۰/۳**].

آغاز: «...فصل در شرایط خوردن چوب چینی است، اما شروط منقسم است بدو قسم یکی آنکه متعلق است به نفس این بیخ، دویم آنکه متعلق است باستعمال آن...».

۳ـ ارجوزة فی المجرّبات من الاحکام النجومیة والقواعد الطبیة «۱۵۲ـ۱۵۵» (طب ـ فارسی)

از: ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا، ۳۷۰ ـ ۴۲۸ ق.

به شماره [۲۵۷۵] از مجموعه‌های سه کتابی در همین جلد مراجعه شود.

[**الذریعه ۴۹۵/۱**].

آغاز:

«ابدأ بسم الله فی نظم حسن — اذکر ما جربت فی طول الزمن
ما هو بالطبع و بالخواص — لکل عام و لکل خاص»

انجام:

«..والحمد لله علی الاتمام — حمداً کثیراً عدد الایام
وصلوات الله ذی الجلال — علی النبی المصطفی والآل»

کتاب اول نستعلیق محمد حسن در ۱۳۰۲ در مدرسه شیخ عبدالحسین طهران.

کتاب دوم از آغاز و انجام ناقص است نستعلیق سده ۱۳.

کتاب سوم نستعلیق ۱۳۰۲ در طهران.

۱۵۷ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۷۸۴ ﴾

۱ـ قرابادین شفایی« ۱ـ ۹۹» (طب ـ فارسی)

از: مظفر بن محمد حسینی شفایی کاشانی اصفهانی، قرن ۱۱.

رساله‌ای است در ذکر ادویه و مورد بکار بستن آنها که به ترتیب حروف تهجی به همراه یک دیباچه نگارش یافته است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۵۸۰/۱ ـ الذریعه ۶۱/۱۷ ـ دانشگاه تهران ۷۰/۸ ـ مجلس ۸۷۶/۱۰ ـ ملّی تهران ۲۷۰/۲].

آغاز: «الحمد لله العلیم الحکیم والصلاة علی من ارانی بحکمته الکتاب الکریم...پوشیده نماند که حقیر فقیر مظفر ابن محمد الحسینی الشفائی که در مدت مدید ترکیبی چند در معالجات از کتب مؤلفه منقول علیها از حکمای متقدمین و...».

انجام: «...از هر یک ۳۰ معجون سازند بعد از ۴۰ روز شربتی بنوشند که کثیر الفائده است والله علیم بالصواب».

۲ـ تعلیم الابدان« ۱۰۰ـ ۱۱۰» (طب ـ فارسی)

رساله‌ای است کوتاه که در بیان و معرفت بیماریهای بدن نگاشته شده است.

آغاز: «در بیان بیماریها که چه نوع ظهوری یابد و شخص را مریض گرداند چون شهری است که سه دروازه دارد...».

انجام: «..و سن کهن آن است که در این بالیدن بزرگی تمام شود و انتهای این سن تا چهل و پنج سالست و مزاج او گرم ولی خشک است و طبیعت آتش دارد».

۳ـ شفائیه در معالجه حمیات «۱۱۱ـ۱۲۷» (طب ـ فارسی)

رساله‌ای است در معرفی و معالجات اقسام تب‌ها که در یک مقدمه و دو مقاله و یک خاتمه تنظیم شده است:

مقدمه ؛ در معنی طب و تعریف و تقسیم حمیات. مقاله اول؛ مشتمل بر دو باب (معالجات بر وجه کلی و معالجه حمی یوم) مقاله دویم؛ مشتمل بر پنج باب (حمی دموی و صفرایی و بلغمی و سودایی) خاتمه؛ در دو بخش (معرفت در...و مرکبات مستعمل در حمیات و ادویه مفرده).

آغاز: «حمد بیحد و عنایت حکیمی که بقدرت کامل الصناعه...و بر آل ابرار آن حضرت ایشان که هادی کلیات و جزئیات معالجات است...».

انجام: «..مجموع را در یک کاسه آب طبخ کرده و از کرباس گذرانیده...فلوس هفت مثقال ترنجبین ده مثقال ضم نموده باید داد».

هر سه نستعلیق حبیب الله بن یوسف زنجانی در ۱۳۰۲.

۱۲۷ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۸۱۵ ﴾

۱ـ الخلاصة فی النحو = الفیه «۱ـ ٦۵» (نحو ـ عربی)

از: ابن مالک اندلسی.

به جلد ۱ ص ۵۳ رجوع شود.

۲ـ تهذیب المنطق «٦۷ ـ ۷۴» (منطق ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی.

به جلد ۱ ص ۱۱۶ رجوع شود.

۳ـ الاجرومية «۷۵ـ ۸۷» (نحو ـ عربی)

از: ابن اجروم.

به جلد ۱ ص ۲۴ رجوع شود.

کتاب اول نسخ سید علی حسینی در ۱۱۲۰ یا ۱۱۰۲.

کتاب دوم و سوم نسخ سده ۱۱.

۷۸ برگ، ۱۰ × ۱۸.

﴿ ۲۸۱۷ ﴾

۱ـ حاشية تهذيب المنطق (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین عبدالله بن حسین یزدی، ـ ۹۸۱ ق.

به جلد ۱ ص ۱۴۵ رجوع شود.

۲ـ حلّ ضابطة الاشكال الاربعة «۶۸ ـ ۷۶» (منطق ـ عربی)

از: نجم الدین عبدالله بن شهاب الدین یزدی، ـ ۹۸۱ ق.

حاشیه‌ای بر بخشی از تهذیب المنطق تفتازانی درباره ضابطه اشکال اربعه که مستقل از حاشیه معروف نوشته شده است. در فهرست آستان قدس آن را بنقل از عماد الکتاب فهرستی منحصر بفرد دانسته و بواسطه نام بهابادی مؤلف (که صحیح هم است نه شهابادی) آن را به ملا عبدالله یزدی نسبت نداده است.

[آستان قدس ۲۹۲/۱].

آغاز: «حمداً لا له هو بالحمد حقیق اذ ارشدنا الی....الدقیق و بعد فیقول الواثق بفصل ربه الهادی عبدالله بن قاضی البهابادی هذا ما احرّر فی حل الضابطة المشهورة...».

انجام: «...و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله».

۳ـ حاشیه حاشیه تهذیب المنطق «۷۷ـ ۸۰» (منطق ـ فارسی)

از: علیرضا بن کمال الدین حسین شیرازی اردکانی ـ تجلّی، ـ ۱۰۸۵ ق.

به جلد ۲ ص ۲۷۷ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۹۵/۲ ـ الذریعه ۶۱/۶ ـ مشار فارسی ۱۷۰۸/۲ ـ سپهسالار ۱۷۳/۴ ـ دانشگاه تهران ۳۱۵۷/۱۳].

کتاب اول نسخ سید محمد بن عبدالکریم در ۱۲۷۴. تصحیح شده و حواشی دارد.

کتاب دوم تحریر سده ۱۳.

کتاب سوم فقط سه برگ از آن است، تحریر سده ۱۳.

۸۰ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۲۸۲۹ ﴾

۱ـ کشف الاسرار «۱ـ ۳۳» (رمل ـ فارسی)

از: عبدالله.

رساله‌ای است در اصول و معرفت خانه‌های رمل که در دوازده باب تنظیم شده است: ۱ ـ در شرافت این علم. ۴ ـ در سرّ نقطه و مراکز و خانه‌ها. ۶ ـ در طول و عرض و عمق و دانستن قابلان ثلاثه. ۸ ـ در دانستن هر شکل که عرض دارد. ۱۰ ـ در میزان العمل و قواعد و احکام. ۱۲ ـ در انقلاب رمل.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین محمد و آله اجمعین الی یوم الدین اما بعد بر ضمایر ارباب دانش و اصحاب بینش مخفی و مستور نماند که...».

انجام: «..و همین قاعده پیش رود والله اعلم بالصواب و.... گردد اصل کتاب ذکر کردیم در مبحث بیرون آوردن هم ذکر شده»

۲ـ عمل رمل (رساله در...) «۳۸ـ ۶۴» (فارسی)

از: سرخاب.

مؤلف بنا بگفته خود چهل سال در این رشته کار کرده و تمام راهها و قواعد را آزموده و تجربه کرده تا اینکه از مجموعه تجاربش رساله حاضر را در احکام دوازده خانه برای استفاده بهتر مشتاقان بتحریر درآورده است.

آغاز: «حمد موفور احدیرا عزّ شانه که زبان هر فردی از افراد کاینات در تقریر ذات و صفات او قاصر است...».

انجام: «..و از خاک که تمام شود باز...باید گرفت از هر عدد هر نقطه که تمام شد همان عدد از نقطه دیگر باید گرفت اختیار کردم تمت».

۳ـ رمل (رساله در...) « ۷۱ـ ۱۸۱» (فارسی)

از: محمد صادق بن علی یار بن رحیم خوئی.

رساله‌ای است در اصول و قواعد علم رمل که برای استفاده سهل و آسان مراجعه کنندگان و علاقمندان برمل تالیف و بصورت «فصل ـ فصل» تنظیم شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد چنین گوید محمد صادق بن علی یار بن رحیم خوئی غفر الله لهم که در علم رمل نسخه‌های بسیار دیدم که قلب علیل را شافی نبود و عملش مطابق عمل نه فلهذا این افقر عباد الله...».

انجام: «..و اگر خاک هشتم است هشت سال وعده حصول مقصود بسائل بدهد».

رساله اول نسخ محمد بن سبز علی اصفهانی در ۱۲۶۱.

رساله دوم نسخ ۱۲۵۷. هر دو تصحیح شده است.

رساله سوم نسخ سده ۱۳.

برخی از قواعد نجومی و نیز رمل در چند برگ ضمیمه این مجموعه است.

۲۰۵ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۲۸۳۶ ﴾

۱ـ هئیت فارسی« ۱ـ ۴۷» (نجوم ـ فارسی)

از: علاء الدین علی بن محمد قوشچی، ـ ۸۷۸ ق.

به جلد ۲ ص ۷۸۱ رجوع شود.

۲ـ بیست باب = معرفت تقویم «۴۹ـ ۶۱» (نجوم ـ فارسی)

از: نظام الدین عبدالعلی بن محمد بیرجندی، ـ ۹۳۴ ق.

آغاز: «اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم تام مشتمل بر بیست باب، باب اول در معرفت حساب جمل...».

۳ـ سی فصل « ۷۱ـ ۸۲» (نجوم ـ فارسی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ۵۹۷ ـ ۶۷۲ ق.

به جلد ۲ ص ۴۹۵ رجوع شود.

کتاب اول تحریر الله قلی بن پیغمبر قلی در سده ۱۳ در مدرسه ملامحمد باقر سبزواری.

کتاب دوم تا باب دهم را دارد، نستعلیق سده ۱۳.

کتاب سوم تا فصل ۱۸ را دارد، نستعلیق سده ۱۳.

۸۲ برگ، ۱۱ × ۱۶.

﴿ ۲۸۵۳ ﴾

۱ـ احادیث قدسیه = چهل سوره« ۱ـ ۲۶» (عربی)

به جلد ۱ ص ۲۰۵ رجوع شود.

۲ـ محلول الصیغة = صیغ مشکله «۱۵۶ـ ۱۶۳» (صرف ـ فارسی)

رساله‌ای کوتاه در بیان صیغ مشکله در علم صرف و راه حل آنها که بصورت تهجی و الفبایی برای استفاده طلاب نوشته شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد این رساله‌ای است مرتب من حروف تهجی و موسوم شده به محلول الصیغة بعضی از صیغه‌های مشکله فی مابین الانام در این رساله حل کرده شد...».

۳ـ الصوم «۱۶۳ـ ۱۸۰» (فقه ـ عربی)

رساله‌ای متوسط و فتوایی در احکام و فروعات صیام که بدون پرداختن به ادله و اقوال برای استفاده مقلدین نگاشته شده است.

آغاز: «...الحمد لله رب العالمین...کتاب الصوم و فیه مباحث الاول الصوم شرعاً امساک مخصوص یاتی بیانه و یجب فیه النیة و یبطل بترکها ولو سهواً او جهلاً و یکفی فی صوم شهر رمضان...».

کتاب اول نسخ محمد حسن برزانی در ۱۲۵۳.

کتاب دوم و سوم هرد و از آخر ناقص است و تحریر سده ۱۳.

مطالب فراوان شامل دعا و حدیث و طلسمات در بیش از صد برگ ضمیمه این نسخه است.

۱۸۰ برگ، ۱۱ × ۱۸.

﴿ ۲۸۶۲ ﴾

۱ـ سموم وادویه زیانکار (رساله در...)« ۱ـ۱۹» (طب ـ فارسی)

رساله‌ای کوتاه در بیان سمومات و دواهای مضر و حیوانات گزنده و تریاکات و نیز راههای استفاده برخی سموم و زهرها که جهت صحّت بدن تجویز می‌شود و نیز علاج و درمان اشخاصی که سموم زهردار استعمال کرده‌اند.

آغاز: «بسمله در بیان سموم و ادویه زیانکار و حیوانات ذات سم...بدانکه سم آن چیزی است که چون به وجهی از وجوه وارد بر بدن شود فاسد سازد و مزاج...».

انجام: «..و در شاخ تازه و برگ و غنچه و گل باریک هم تریاقی نیکوست جهت سموم و [...] پوست بیخ...جهة ضرر اکثر...و استرخاء مفید آید والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب تمت».

۲ـ امانات الهی (رساله در...)« ۲۱ـ ۲٦» (معارف ـ فارسی)

از: ؟.

مؤلف در ابتدا از امانتهای الهی که از طرف خداوند متعال به انسان سپرده شده صحبت نمود و در مقام توضیح و مثال قوای روحی و نفسانی انسانی «قوه عقلانی، قوه خواب، قوه شهوانیه، قوه غضبیه، صفات نفس، گریه و خنده، قوه ناطقه، قوه متحرکه را توضیح داده و خواننده را از معصیت باز می‌دارد و تشویق به ادای امانت و رسید بمقام خلیفة الهی می‌نماید.

این رساله در فهرست سابق این کتابخانه ص ۵۹۴ به عنوان رساله در قوای نفس معرفی شده.

آغاز: «حمد واحدیرا که منزهست از غیر....بدانکه این مختصریست در مراتب...».

انجام: «..به این واسطه انسانرا خلیفة الله خوانند چون در این امانت داری....بیرون آید خلیفه...و اگر چنانچه..... گردد لعنت الله را هدف بود والسلم».

۳ـ تشریح الافلاک «۲٦ـ ۳۹» (نجوم ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، ـ ۱۰۳۰ ق.

هر سه کتاب نستعلیق محمد مسیح بن محمد مؤمن همدانی. کتاب اول در ۱۰۹۶ و کتاب دوم بی تاریخ در اصفهان و کتاب سوم در ۱۱۰۰ در اصفهان.

کتاب سوم مقابله و تصحیح شده و نگارش حواشی آن در ۱۱۰۰ به پایان رسیده.

مطالب متفرقه طبی و نجومی ضمیمه نسخه است.

۴۶ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۲۹۱۳ ﴾

۱ـ اسطرلاب« ۱ـ ۳۳» (فارسی)

از: قاسم علی قائنی.

رساله‌ای مختصر در بیان معرفت و اصول و قواعد اسطرلاب که بگفته مؤلف از استادش «محمد حسین بن مولانا شمس الدین محمد باقر یزدی» فراگرفته است، این رساله در یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه تنظیم شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۳۰/۱ ـ سپهسالار ۱۳۰/۳ ـ نشریه دانشگاه ۱۹۹/۵].

آغاز: «سپاس و ستایش مر صانع قدیم و قادر حکیم راکه زمین و آسمان به صنایع و بدایع و عجایب و غرایب مصنوع اوست و اختلاف زمین و آسمان دلیل وحدانیت اوست...».

انجام: «..همین قدر کافی است در امتحان اسطرلاب والله اعلم بالصواب».

۲ـ طرق بدست آوردن قبله (رساله در...) «۳۵ـ ۵۰» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در روشهای بدست آوردن قبله از طریق محاسبات نجومی و ریاضی است که در آن سه طریقه بلند و کوتاه بیان شده است.

آغاز موجود: «..و بعضی علماء هند از جانب شرق گرفته‌اند تا بعد در جهت حرکت اولی باشد...».

انجام: «....و طرف دیگر راکه به طرف مقیاس گذشته و به محیط منتهی شده مواجه مکه معظمه دانند والله اعلم بالصواب».

۳ـ طریق بدست آوردن قبله «۵۰ـ ۵۱» (فارسی)

از: ؟.

کتاب اول نسخ ۱۰۷۴.

کتاب دوم و سوم تحریر سده ۱۱.

کتاب دوم حاشیه با امضاء «منه» دارد.

۵۱ برگ، ۱۰ × ۱۷.

﴿ ۲۹۱۹ ﴾

۱ـ تجوید (رساله در...)« ۱ـ ۴۶» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در اصول و قواعد تجوید قرآن که در یک مقدمه در بیان وجوب تجوید و باطل شدن نمازها در صورت ندانستن تجوید و چند باب (هر کدام در چند فصل) تنظیم شده است: ۱ ـ در بیان مخارج حروف (مقدمه و دو فصل) ۲ ـ در قواعد تفخیم و ترقیق. ۳ ـ در ادغام و اظهار. ۴ ـ در بیان مد و قصر.

۵ ـ در بیان وقف و وصل. ۶ ـ در استعاذه و بسمله.

آغاز: «...حدیث دویم نیز شیخ بزرگوار مذکور در همان کتاب از حضرت امام حسین علیه‌السلام روایت نموده که فرمودند که هر کس بخواند آیتی از کتاب خدای عزوجل در نماز خود ایستاده نوشته می‌شود...».

۲ـ رسالهٔ عملیه «۴۶ـ ۶۷» (فقه ـ فارسی)

از: ؟.

مجموعه احکام و فروعات نماز و روزه که بصورت فتوایی برای استفاده مقلدین نوشته شده و در ابتدا عقاید و اصول دین نیز آورده شده است.

در بالای برگ اول رساله آن را به آخوند ملا کاظم خراسانی نسبت داده که با سال تحریر درست در نمی‌آید.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد.... اصول دین واجب است بر هر عاقلی و بالغی که بدلیل عقل بباید دانست که خالقی است که جمیع عالم را آفریده...».

انجام: «..و اگر امر بعکس باشد افطار جایز است و اگر مساوی باشد مخیر است لکن احتمال صحت روزه در کمال قوّت است».

۳ـ رضاعیه «۶۷ ـ ۹۴» (فقه ـ فارسی)

از: محمد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفهانی، ـ ۱۰۷۰ ق.

رساله‌ای کوتاه در بیان احکام رضاع که بقول مؤلف جهت احتراز از افراط و تفریط و پیمودن راه مستقیم و تعدیل نگاشته شده است.

[الذریعه ۱۹۰/۱۱ ـ مرعشی ۸۴/۱ ـ الفبایی آستان قدس / ۲۸۳].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...چنین گوید اجوح المربوبین الی رحمة الله...که چون در این عصر افراط و تفریط بسیار در امر رضاع واقع شده در میان طلبه، این رساله نوشته تا آنچه وسط...».

انجام: «..زن من در دوشید شیر خود را در طاس آب خوری آن را آشاماند بکنیز من بقصد آنکه مرا از کنیز محروم کند حضرت فرمود که بدرد آور پشت زن را بتازیانه، تمت».

رساله اول تحریر سده ۱۳ و از آغاز ناقص است.

رساله دوم نستعلیق ۱۲۵۸ و رساله سوم نستعلیق ۱۲۳۹.

۹۴ برگ، رقعی.

﴿ ۲۹۲۸ ﴾

۱ـ جامع الفوائد «۲ـ ٦٧» (طب ـ فارسی)

از: یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی، ۹۵۰ ق.

مؤلف پس از تالیف «علاج الامراض» این رساله را در بیان نشانها و علاج و درمان امراض نگاشته است، وی ابتدا امراض را نام برده و پس از آن با عنوان «صفت» داروهایی را تعیین و بدان تجویز کرده و همان درمان را با یک رباعی با عنوان «رباعیة» بیان نموده است، این رساله در ۱۸ رمضان ۹۱۷ ق به پایان رسیده است.

به جلد ۲ این فهرست ص ۱۹۰ رجوع شود.

[نسخه‌های خطی فارسی ۵۱۳/۱ ـ الذریعه ۶۸/۵ ـ کشف الظنون ۵۶۷/۱ ـ مشار فارسی ۱۵۰۱/۲ ـ سپهسالار ۱۷/۴ ـ دانشگاه تهران ۱۴۴۱/۹].

۲ـ ترجمه برء الساعة «٦٩ ـ ۷۴» (طب ـ فارسی)

ترجمه «برء الساعة» ابوبکر محمد بن زکریا رازی (۳۲۰ ق) است و غیر از دیگر ترجمه‌های شناخته شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۴۹۶/۱ ـ ۴۹۷ ـ ملک تهران (شماره ۴۵۳۵/۴) ـ دانشگاه تهران ۵۹۳/۸].

آغاز: «چنین گوید محمد بن زکریای رازی طبیب که در وقتی از اوقات در مجلس ابوالقاسم بن عبدالله حاضر بودم که در خدمت او بعضی از معالجات طبی گذشت و در...».

انجام: «..خارش عظیم علاج آن بگیرد آب بسیار و یک کف نمک بر آن ریزد و یکساعت دست و پا را در میان آب گذاشته در ساعت برطرف شود والسّلام».

۳ـ منظومه در موانع حمل «۷۴ـ ۷۵» (طب ـ فارسی)

از: شهاب.

ناظم خود را شهاب معرفی کرده «شنو از شهاب شکسته قلم...»بنقل از حکما برای حمل زنان شش مانع شمرده و سپس برای رفع هر کدام درمان و معالجه‌ای معرفی کرده است، این منظومه در ۴۹ بیت سروده شده است.

آغاز:

«مغز جوز و مصطکی و زعفران هر سه بر هم کوب و معجونی برآر
بامدادانش همی خور با نبات قوّت باه از یکی گردد هزار...»

انجام:

«..درم...نیم از شکر عقیمه خورد بامدادش اگر
دو هفته نماید تداوم چنین امیدات جنبد ببطنش جنین»

کتاب اول تحریر ۱۲۲۰.

دوم و سوم بدون تاریخ. تحریر سده ۱۳.

کتاب اول حواشی دارد و فوائدی در طب (طریقه تنقیه کردن، در خواب دیدن، نسخه اختلاجات) و نسخه‌های طبی در چند برگ در این نسخه هست.

۹۰ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۹۳۰ ﴾

۱ـ احکام نماز «۱ـ ۹۱» (فقه ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای است در احکام نماز و فروعات آن که ظاهراً به یکی از بزرگان قاجار تعلق دارد، در هامش بسیاری از صفحات نظرات سید اسمعیل صدر و شیخ (ظاهراً شیخ انصاری) بخط جدید آمده است.

آغاز: «بدانکه نماز منقسم می‌شود بواجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیّه. دوّم جمعه. سیّم عیدین. چهارم آیات. پنجم طواف. ششم آنچه به نذر و عهد و نحو آن لازم می‌شود..».

۲ـ سلطانیه «۱۹ـ۱۰۱» (طب ـ فارسی)

از: سید محمد باقر (احتمالاً سید محمد باقر بن محمد نقی شفتی اصفهانی).

مجموعه‌ای از احکام واجبات نماز و طهارت و شک و سهوهای نماز که به خواهش فتحعلی شاه قاجار نوشته شده است. کاتب عنوان رساله را چنین آورده «رسالهٔ سلطانیه من کلام حاجی سید محمد باقر سلمه الله تعالی».

آغاز: احمد الله الاول و الاخر و طیّب التحیّة والصّلاة علی الذکر الدّاعی الیه و خلیفته علی...اما بعد بدانکه این اجمالی است از تفصیل احکام واجبه و مستحبّه طهارت و صلاة...».

انجام: «..و در مختصر به همین قدر از واجب و مستحب و احکام ضروریه کفایت است خداوند حسن ظنّ و پرهیزکاری از خطا و زلل [و عافیت] روزی کند».

۳ـ سؤال و جواب «۱۰۱ـ۱۲۵» (فقه ـ فارسی)

از: سید محمد باقر بن محمد نقی شفتی اصفهانی، ـ ۱۲۶۰ ق.

به جلد ۲ ص ۴۸۹ رجوع شود.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...سؤال ادخال حشفه در فرج زن با عدم انزال منشاء وجوب غسل بر طرفین میباشد یا نه و هرگاه به مجرّد ملاقات عضوین انزال شود آیا بر...».

کتاب اول تحریر ۱۳۴۷. کاتب حواشی علی اکبر بن میرزا حسین صراف است.

کتاب دوم تحریر سده ۱۳.

کتاب سوم نستعلیق ۱۲۵۶. در ادامه این رساله زیارت و ارث آمده است.

۱۳۲ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۲۹۳۳ ﴾

۱ـ شرح عوامل المائة «۳ـ۱٦» (نحو ـ عربی)

از: فاضل هندی، بهاء الدین محمد بن تاج الدین اصفهانی، ۱۰۶۲ ـ ۱۱۳۷ ق.

شرح «عوامل المائة» عبدالقاهر جرجانی (۴۷۱ ق) است.

[آستان قدس ۱۹۴/۱۲].

۲ـ عوامل المائة «۱۷ـ ۲۰» (نحو ـ عربی)

از: عبدالقاهر بن عبدالرحمن جرجانی، ـ ۴۷۷ ق.

۳ـ اختیارات الایام (کبیر) «۴۳ـ۱۲۴» (نجوم ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی، (علامه مجلسی) ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

به جلد ۲ ص ۱۸ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۲۴۱.

کتاب دوم نسخ ۱۲۴۷.

کتاب سوم از آغاز و انجام ناقص و تحریر سده ۱۳.

طالع نامه منظوم و ختومات متفرقه در چند برگ ضمیمه این نسخه است.

۱۲۵ برگ، ۱۰ × ۱۴.

﴿ ۲۹۴۷ ﴾

۱ـ اللمعة الدمشقية «۴ـ۱۲۶» (فقه ـ عربی)

از: شهید اول، ابو عبدالله محمد بن مکی عاملی،.

آغاز: «الله احمد استتماماً لنعمته والحمد فضله».

انجام: «..و لیکن هذا اخر اللمعة و لم تذکر فیها سوی المهم و هو المشهور بین الاصحاب و الباعث علیه اقتضاء بعض الطلاب نفعه الله و ایّانا به والحمد لله وحده».

۲ـ سفرنامه حج «۱۲۷ـ۱۳۷» (فارسی)

از: محمد بن اسمعیل قیری شیرازی، ـ زنده ۱۲۴۷ ق.

مؤلف که مقلد سید محمد باقر (ظاهراً شفتی اصفهانی) بوده پس از خواندن سوره عم و تداوم آن به سال ۱۲۴۷ ق مشرف به مکه شده و شش ماه بعد بازگشته است، گزارش بسیار کوتاه بیان شده و در پایان ۱۶ صفحه نقشه از مکانهای مقدس...و مدینه را بخط خود کشیده و مشخص نموده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...و بعد مخفی نماند که چون...در وقت مطالعهٔ تفسیر سورهٔ مبارکه عم یتساءلون عن النباء العظیم در تفسیر صافی فیض رحمة الله علیه در آخر سوره خاصیت...».

انجام: «..تا باعث معرفت کافه ناس شده باشد خلاصه مدت ذهاب و ایاب حقیر شش ماه تمام شد از خروج شیراز الی دخول شیراز با وجود مشرف شدن به مدینه طیبه و سیزده یوم در آن جا بود. الحمد لله رب العالمین».

۳ـ حفظ الصحة منظوم «۱۳۹ـ۱۴۰» (طب ـ فارسی)

از: ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا، ـ۴۲۸ ق.

منظومه‌ای در ۱۸ بیت که برای حفظ صحت و سلامتی و دوری از امراض سر.ده شده است.

آغاز:

«هر که در صبح انگبین نوشد خسته گردد بنشتر حجام
هر که بسیار گل همی بوید همّ وی باشد از صداع و زکام...»

انجام:

«..بهر قوّت لعاب گندم آب تا توانی بناشتا آشام
بوعلی نظم درّ حکمت سفت حکما را ز جان شده است غلام»

کتاب اول نسخ محمد بن اسماعیل الشهیر به قیری شیرازی در ۱۲۴۴. با مهر بیضوی «عبده الذلیل محمد بن اسماعیل ۱۲۴۱» و تاریخ تملک ۱۲۴۴ ق و مهر مربع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد».

کتاب دوم نستعلیق مؤلف.

کتاب سوم تحریر سده ۱۳.

۱۴۰ برگ، ۱۱ × ۱۶.

﴿ ۲۹۴۸ ﴾

۱ـ النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادی عشر« ۱ـ ٦٧ » (سلام ـ عربی)

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلّی.

به جلد ۱ ص ۵۵۷ رجوع شود.

۲ـ صیغ عقد النکاح والطلاق «٦٧ ـ ٧٩» (فقه ـ عربی)

از: محمد جعفر بن سیف الدین شریعتمدار استر آبادی، (۱۲۶۳).

رساله‌ای کوتاه که برای یکی از دوستان نوشته شده و در آن انواع صیغه‌های رایج و مرسوم شرعی در نکاح و طلاق و الفاظ ملفوظه آنها بیان شده است.

[الذریعه ۱۱۲/۱۵ ـ مرعشی ۳۴۳/۴ ـ مجلس ۵۸۴/۳۸].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد فیقول....هذه رسالة فی بیان صیغ عقد النکاح والطلاق جمعتها علی وجه بلغنا من علمائنا و مشایخنا زادهم الله قدراً و عدداً اجابة...».

انجام: «..لا یمکن لنا الرجوع ابداً و نتزوج الحور العین متنعمین نعیماً سرمداً بحق اشرف الأنبیاء والمرسلین محمد و اله علیهم الف صلاة و سلام الی یوم الدّین».

۳ـ صیغ العقود و الایقاعات «۷۹ـ ۸۷» (فقه ـ عربی)

از: محمد جعفر بن سیف الدین شریعتمدار استر آبادی، (۱۲۶۳).

رساله‌ای در بیان مطلق صیغه‌هایی که برای عقود و ایقاعات همانند معاملات، نکاح و طلاق و التزام ذمه و ابراء ذمه اجرا و انشا می‌شود.

به شماره ۱۷ در همین جلد در مجموعه‌های دو کتابی رجوع شود.

[الذریعه ۱۰۹/۱۵ ـ مرعشی ۳۴۳/۴ ـ دانشگاه تهران ۱۳۴۷/۱۳ ـ مشار عربی /۵۹۵ ـ مجلس ۲۳۶/۲۶].

آغاز: «الحمد لله علی نواله والصّلاة والسّلام علی رسوله و اله اما بعد فهذه رسالة عن العبد العاصی الغریق فی البحر العصیان...فی بیان صیغ العقود والایقاعات المتمکن من الاتیان بها علی الوجه...».

کتاب اول نستعلیق محمد حسین بن عبدالنبی ورامینی در ۱۲۴۳.

کتاب دوم نسخ ۱۲۴۸.

کتاب سوم تحریر سده ۱۳ و از آخر ناقص است.

۸۷ برگ، ۱۱ × ۱۶.

﴿ ۲۹۵۰ ﴾

۱ـ رسالهٔ عملیه «۲ـ ۴۰» (فقه ـ فارسی)

از: مطابق با فتاوی علی بن جعفر کاشف الغطاء نجفی، ـ۱۲۵۳.

مجموعه فتاوای فقهی و احکام شرعی شیخ علی بن جعفر کاشف الغطاء نجفی که بدرخواست سید محمد قاری تبریزی توسط محمد علی بن مقصود علی گردآوری و شاید هم بفارسی ترجمه شده باشد. این رساله در سه مطلب تنظیم شده است: اول؛ در اصول عقاید (۵ فصل). دویم؛ در بعضی احکام تقلید (۷ فصل). سیم؛ در احکام طهارت و صلاة.

آغاز: «حمد بیحد و ستایش بیعدّ منعمی را لایق و سزاوارست که وجود ذاتش از هر موجودی از موجودات ظاهر و عیانست و صلوات و درود بیشمار بر خاتم پیغمبران و...».

انجام: «..و همچنین عکس این صورت و احوط جمع میان قصر و اتمام است در این هر دو صورت والحمد لله علی اتمامها».

۲ـ سؤال و جواب = رساله عملیه «۴۱ـ ۵۸» (فقه ـ فارسی)

مطابق با فتاوی علی بن جعفر بن خضر جناجی کاشف الغطاء، (۱۲۵۳).

مجموعه سؤالهای فقهی و شرعی است که سید محمد قاری تبریزی از وی نموده و او بصورت کوتاه و فتوایی پاسخ داده و همو ظاهراً پس از ترجمه بفارسی جمع آوری نموده است.

آغاز: «سؤال و جواب جناب شیخعلی سلمه الله ابن شیخ جعفر رحمه الله که جناب آقا سید محمد قاری تبریزی از ایشان سؤال کرده به طریق انتخاب و اختصار، غساله حمام نجس است یا نه، پاکست...».

انجام: «...باید اخذ کرده باشد خصوص مسائل را و اگر اخذ نکرده باشد تقلید نیست. باید تقلید حیّ بکند».

۳ـ اختیارات الایام (صغیر) «۵۸ـ ۸۰» **(نجوم ـ فارسی)**

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

به جلد ۲ ص ۱۸ رجوع شود.

هر سه نسخ سده ۱۳. در آخر رساله سوم مطالبی در چند برگ یادداشت شده است.

۸۶ برگ، ۱۱ × ۱۶.

﴿ ۲۹۵۲ ﴾

۱ـ سلیم جواهری« ۱ـ ۸۳» **(داستان ـ فارسی)**

از: ؟.

داستان شخصی بنام «سلیم جوهری» (یا جواهری یا جواهر فروش) با حجاج بن یوسف ثقفی که در آن داستان خود را به او گفته است، نام این کتاب که مؤلفش شناخته نیست به صورتهای مختلف در فهارس آمده است.

[مشار فارسی ۳۰۶۳/۳ ـ فهرستواره فارسی ۴۲۳/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۶۶۶/۵ ـ ملی تبریز ۸۳۴/۲ ـ وزیری یزد ۱۳۲۱/۴].

آغاز: «اما راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکر شکن شیرین گفتار چنین روایت کرده‌اند از کتاب جامع الحکایت که در زمان مروان حکم علیه العنة والعذاب آن ملعون را وزیری بود...».

انجام: «...دوستانی هستند به فکر یکدیگر باشند و دو روزه عمر خود را بعبث ضایع نکنند این بود قصد سلیم جواهری هزار رحمت بر خواننده و نویسنده و شنونده امین یا رب العالمین».

۲ـ داستان هارون الرشید و ابوالقاسم بصری «۸۴ـ ۱۰۷» **(داستان ـ فارسی)**

از: ؟.

داستان واگذاری هارون ولایت بصره را به ابوالقاسم بصری و رشک بردن حاکم بصره، فرمان یافتن ابوالقاسم و زندانی شدن وی در بصره و خوشگذرانی‌اش با دختر حاکم تا رسیدن به هارون و بازگویی داستان. در فهارس مختلف به نامهای گوناگون آمده است.

[فهرستواره فارسی ۱/ ۴۰۲ ـ مشترک پاکستان ۱۰۸۳/۶ و ۱۱۰۶ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۳۶۶۶/۵ و ۳۶۸۳ و ۳۷۱۱ ـ سپهسالار ۶۵۳/۵].

آغاز: «اما راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت می‌کنند که در شهر بغداد پادشاهی بود هارون الرشید نام و او را وزیر دانائی بود نامش فضل ربیع، از قضا روزی هارون....».

انجام: «...او را بر تخت حکومت نشانیدند و از ایشان فرزند چند ماند و حکایت از ایشان یادگاری ماند تا خواننده و نویسنده و حاضران مجلس را خدای عزوجل به مراد برساند».

۳ـ دلاله محتاله «۱۰۷ـ۱۳۶» (داستان ـ فارسی)

به شماره ۲۱۴۰ در همین جلد در بخش مجموعه‌های دو کتابی رجوع شود.

آغاز: «راویان اخبار و ناقلان آثار چنین آورده‌اند که در زمان خلیفه بغداد منجّمی خوب بود که آنچه از نجوم و احوال دنیا بود میدانست از قضا روزی مردی و زنی در پیش آن منجّم آمدند و...».

کتاب اول نستعلیق محمد تقی کرمانی در ۱۲۳۱ در دارالامان کرمان.

کتاب دوم و سوم تحریر سده ۱۳.

۱۳۶ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۹۵۶ ﴾

۱ـ مجادلة النفس «۲۰ـ ۶۲» (اخلاق ـ فارسی)

از: شیخ علی نوری، ـ زنده ۱۲۶۹ ق.

رساله‌ای کوتاه در مواعظ و پندهای اخلاقی و جدال و مناظره با نفس اماره درباره آینده انسان و شقاوت و سعادت او که با عناوینی چون «ای نفس ـ ای نفس» نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لله القاهر فوق عباده...المدبّر لصور اجسام السفلية و العلويّة والصلاة على انبيائه المرسلين...».

انجام: «..و لا تفرق بينى و بينهم طرفة عين فى الدنيا و آخرة...بحق محمد و على و فاطمة و الحسن و الحسين و الائمة من ذرية الحسين عليهم السلام».

۲ـ زکاة فطره «۶۳ـ ۶۹» (فقه ـ فارسی)

احتمالا از شیخ علی نوری، ـ زنده ۱۲۶۹ ق.

وجیزه‌ای کوتاه در احکام زکاة فطره در پایان ماه رمضان که بصورت فتوایی نوشته شده است، در میانه رساله به سال نگارش که ۱۲۶۹ ق است اشاره کرده است.

آغاز: «قد افلح من تزكى وذكر اسم ربّه فصلّى قيل تزكى اى ادّى زكاة الفطرة و صلّى صلاة العيد».

انجام: «..و نماز عید در زمان حضور امام علیه السلام واجب و در غیبت مستحب و به جماعت کردن نیز مستحب، اگر نباشد به تنهایی و علامه مجلسی واجب میدانند به جماعت خواندن را».

۳ـ الوصيّة «۷۱ـ ۷۷» (عربی)

از: شیخ علی نوری، ـ زنده ۱۲۶۹ ق.

مجموعه اعتقادات مؤلف است که بصورت شهادتنامه ذکر شده که مطابق با عقاید امامیه است.

آغاز: «الحمد لله الملک العلاّم الذی اختار لنفسه البقاء و الدوام و لمخلوقه الموت و الفناء...».

انجام: «..و طلقائک من جهنم و سعداء خلقک و المتمسکین بولایة الائمة بحقک و بحق محمّد و علی و فاطمة و الحسن و الحسین و الائمة من ذریة الحسین علیه السلام».

هر سه احتمالاً تحریر مؤلف است.

چند برگ قبل از رساله اول و چند برگ بعد از رساله سوم شامل احادیث و مطالب اخلاقی و فقهی غیره می‌باشد.

۱۰۸ برگ، ۱۱ × ۱۵.

﴿ ۲۹۸۸ ﴾

۱ـ حفظ الصحة« ۱ـ ۲۳» (طب ـ فارسی)

از: نورالدین محمد طبیب.

رساله‌ای در حفظ صحت بدن انسانی که به یکی از صدراعظمهای فتحعلی شاه تقدیم و در یک مقدمه و هشت فصل و یک خاتمه تنظیم شده است: مقدمه؛ تعریف طب و غایت و فایده آن و موضوع آن. فصل ۱ ـ در استنشاق هوا. ۲ ـ در تغذیه غذا. ۳ ـ در شرب آب. ۴ ـ در دفع فضولات. ۵ ـ در خواب و استراحت. ۶ ـ در استفراغ و احتباس. ۷ ـ در جماع. ۸ ـ در استحمام. خاتمه ـ در بیان مضرات بدن.

آغاز: «حمدی که ورای عقول عقلاست و ثنائی که بیرون از بیان و لسان فصحاست مر حضرت قادریرا سزاست که اسباب و علامات صحت و فساد به قانون حکمت او منوط است...».

انجام: «..و گویند بعضی زهرها در هند هست که چون بر جامه ریزند و جامه را خلعت دهند به مجرّد پوشیدن هلاک شوند».

۲ـ تحفة الملوک = تحفة الوزراء «۲۷ـ ۳۰» (اخلاق ـ فارسی)

از: جلال الدین محمد اصفهانی.

رساله‌ای کوتاه در مواعظ و اندرزهای پیشینیان و حکما که در چهل باب و هر کدام در چهار بند تنظیم شده است، نسخه‌های این رساله بی‌نام و بنامهای گوناگون و سرآغازهای مختلف و بنام نگارندگان مختلف در دست هست.

به جلد دوم این فهرست ص ۱۲۸ رجوع شود.

[مشار فارسی ۱۲۱۸/۱ ـ نسخه‌های خطی فارسی ۱۵۶۲/۲ ـ الذریعه ۴۷۰/۳ ـ کشف الظنون ۳۷۶/۱ ـ دانشگاه تهران ۴۲۴۴/۱۵].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...اما بعد این رساله‌ایست مشتمل بر آنکه حکما از کتب قدما اختیار کرده‌اند و فوائد بسیار در ضمن هر حرفی مرقوم و معلوم می‌شود از هر رمزی...».

انجام: «..باب ۴۰ در آنکه چهار چیز اصل سعادت دو جهانی است و مرادات جاودانیست فرمان بردن خداو رسول، خشنود بودن پدر و مادر، در خدمت علما بدون، شفقت بر خلق خدا جل جلاله».

۳ـ فرهاد و شیرین «۴۳ـ ۸۱» (فارسی)

از: وحشی بافقی.

به جلد ۲ ص ۵۷۴ رجوع شود.

آغاز:

«الهی سینه‌ای ده آتش افروز در آن سینه دلی آن دل همه سوز...»

انجام:

«..اگر چه صد نوا بیرون دهد چنگ چو نیکو بنگری باشد یک آهنگ»

کتاب اول نستعلیق ۱۲۴۹.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۵۹.

کتاب سوم نستعلیق ۱۲۵۷.

۸۳ برگ، ۱۰ × ۱۶.

﴿ ۲۹۹۹ ﴾

۱ـ مقباس المصابیح «۲ـ ۳۸» (دعا ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی، ۱۰۳۷ ـ ۱۱۱۰ ق.

این نسخه منتخبی از این کتاب است.

به جلد ۲ ص ۷۱۵ رجوع شود.

۲ـ الجنّة الواقیة و الجنّة الباقیة «۴۰ـ۱۲۹» (دعا ـ فارسی)

از: ابراهیم بن علی کفعمی.

به جلد ۱ ص ۱۲۵ رجوع شود.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل الدّعا سلّما یرتقی به الی اعلی مراتب المکارم...».

انجام: «..کتاب الفردوس، کتاب الجواهر، کتاب العدة، کتاب التتمة. الحمد لله ذی الطّول و الانعام الموفق للافتتاح و الاختتام و منه الاعانة فی کل المقاصد و حلّ المرام».

۳ـ الحرز الیمانی «۱۳۴ـ۱۵۷» (دعا ـ عربی ـ فارسی)

آغاز: «الحمد لله سامع الدعآء دافع البلآء والصلاة والسلام علی سید الانبیاء و اشرف اهل الارض...و بعد بدان ایّدک الله تعالی که از جمله شرایط حرز مبارک یمانی بعد تصحیح و اجازهٔ استاد ماهر و اتّصال...».

انجام: «..پس از آن صد نوبت بخواند و افوّض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد و ده

بار صلوات فرستد بر محمّد و آله و بعد از آن اعتصامات را بخواند».

کتاب اول نسخ محمد تقی بدون تاریخ.

کتاب دوم تحریر علی بن حاج بهرام در ۱۲۵۰.

کتاب سوم نسخ محمد تقی بن علی (ساکن سهل بن علی) در ۱۲۷۳.

با مهر بیضوی «عبده محمد تقی بن علی» روی برگ اول رساله دوم و مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» بر برگ آخر آن.

۱۵۷ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۰۰۶ ﴾

۱ـ حاشیة حاشیة التهذیب = التنبیهات «۱ـ۱۰۵» (منطق ـ عربی)

از: حسین بن حسن حسینی خلخالی حنفی، ـ ۱۰۱۴ ق.

جلال الدین دوانی (۹۰۸ ق) حاشیه‌ای بر «تهذیب المنطق» تفتازانی (۷۹۳ ق) نگاشت که «العجالة» نیز نامیده می‌شود، حاشیه حاضر که «التنبیهات» نیز نامیده می‌شود بر آن رساله نگاشته شده است.

[الذریعه ۵۹/۶ ـ الفبایی آستان قدس / ۱۸۸ ـ ۱۸۹].

آغاز: «نحمدک یا من نور قلوب العارفین بانوار المعارف الالهیة و نشکرک یا من زین صدور العالمین بانواع العلوم الیقینیة و نصلی علی الرسول الذی ارسلته هادیاً الی السعادة السرمدیة...».

انجام: «..ثم وضع النسبة بین کل اثنین من تلک البسائط من سائر المربعات المشترکة بین سائر الجداول الطولیة و العرضیة علی هذه الهیئة (جدول)».

۲ـ شرح آداب البحث «۱۰۶ـ۱۲۲» (منطق ـ عربی)

از: محمد صفی تبریزی، ـ؟ ۹۰۰ ق.

شرح مزجی مختصری بر «آداب البحث» عضد الدین ایجی (۷۵۶ ق) است که فقط به شرح و حل مشکلات پرداخته و از رد و ایراد و استدلال پرهیز کرده است.

در فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۰۶ این رساله به عنوان «الحنفیه فی شرح الرسالة العضدیة» معرفی شده است.

[**کشف الظنون ۴۱/۱ ـ مرعشی ۱۹۴/۱۲**].

آغاز: «لک الحمد جعل الله تعالی مخاطباً تنبیهاً علی القرب و لان اللائق بحال الحامد ان یلاحظ المحمود اولاً حاضراً و مشاهداً ثم یحمده...».

انجام: «..و ایضاً اللزوم معتبر فی مطلق الدلیل المتناول لهما فکیف یکون العقلی ملزوماً و النقلی غیر ملزوم و بالجملة الفرق لیس علی ما ینبغی و لنختم الکلام علی هذا القدر».

۳ـ حاشیة شرح آداب البحث «۱۲۲ـ۱۵۶» (منطق ـ عربی)

از: ابوالفتح محمد بن ابی سعید اردبیلی، ـ ۹۵۰ ق.

شروح مختلفی بر «آداب البحث» عضد الدین ایجی نوشته شده است، حاشیه حاضر که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده بر یکی از شروح آن رساله نگاشته شده است، در فهرست مرعشی شارح «کمال الدین مسعود شیرانی رومی» و در فهرست آستان قدس رضوی شارح «محمد حنفی تبریزی» معرفی شده است.

در فهرست سابق این کتابخانه این کتاب حاشیه کتاب قبلی دانسته شده است.

[**مرعشی ۱۹۴/۱۲ و ۲۵۹/۶ ـ آستان قدس ۲۸۰/۱**].

آغاز: «الحمد لله علی افهام الخطاب والصلاة علی رسوله المبعوث لاظهار الصواب و علی آله و اصحابه و المتأدبین بخیر الآداب...».

انجام: «..لما کانت مضبوطة معتمداً علیها عندی التزمت الاشارة الیها فی مواضعها لیعتمد علیها المحصّلون و یمیزها الطالبون ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون».

هر سه نسخ یوسف بن احمد شاهوی (شاهویی) رساله اول در ۱۰۵۷ در بلده زوراء بغداد و رساله دوم بدون تاریخ و رساله سوم در ۱۰۵۷ در شهر «آمد».

رساله اول و دوم حاشیه از مؤلف با امضاء «منه عفی عنه» و «منه رحمه الله» دارد. رساله اول و سوم تصحیح شده است. رساله سوم حواشی با امضاء قزوینی یا فزونی، غباری، عبدالرحمن، چلپی، ابیوردی، ابن موسی، و مرعشی دارد و مهر بیضوی «محمد حسین الحسینی الحسنی ۱۲۲۴» در رساله هست.

۱۵۶ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۰۰۸ ﴾

۱ـ معنی الف «۱ـ ۳» (عرفان ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای بر روش و طریقه حروفیه که در آن معانی حرف «الف» بیان شده است.

آغاز: «بسمله بدان ای طالب علم یقین که الف اشارتست باسم ذات حضرت حق...و جل ذکره همچنانکه حضرت عزت محیط جمیع اشیاست...».

انجام: «..تفسیر می‌کنند بعضی مفسران حروف مقطعه را باسماء صفات، پس الف محیط باشد باسماء و صفات عدمیّه و قهریّه و باسماء صفات وجودیّه و لطفیّه تمت».

۲ـ رساله عرفانی «۹ـ ۳۳» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای متوسط در سیر و سلوک و اخلاق عرفانی که در یازده فصل تنظیم شده است: ۱ ـ در مراتب نفوس. ۲ ـ مراتب آفرینش. ۳ ـ افاق و نفس. ۴ ـ در مبدأ و معاد. ۵ ـ در صراط و میزان. ۶ ـ در بهشت و دوزخ. ۷ ـ در رمز آدم و ابلیس. ۸ ـ مراتب انسان. ۹ ـ حدود و حکمت. ۱۰ ـ علت و معلول. ۱۱ ـ در تهذیب اخلاق.

آغاز: «بسمله، فصل اول در مراتب نفوس قال الله تعالی سنریهم آیاتنا في الآفاق وفي انفسهم و دیگر گفت و في الارض آیاتٌ للموقنین و پیغامبر گفت علیه الصلاة والسلام...».

انجام: «..دیگر بدان ای برادر عزیز که مرتضی رضی الله عنه می‌فرماید لا تطرحوا الدّر في افواه الکلاب ای برادر این سخنان را از نامحرم نگاه دار تا برخوردار شوی...».

۳ـ رساله عرفانی «۳۵ـ ۹۰» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای در مبحث عرفانی و ارائه طریقه سیر و سلوک که در چند باب تنظیم شده است:

باب اول؛ در بیان مبدأ موجودات (در چند فصل).

باب دویم؛ در بیان معاش خلق (در ۱۷ فصل).

باب سیم؛ (در نسخه به اشتباه چهارم)؛ در بیان معاد نفوس (در ۴ فصل).

باب چهارم (در نسخه پنجم)؛ در بیان سلوک طوایف مختلفه.

آغاز: «...باب اول در بیان مبدأ موجودات و آن مشتمل بر [چند] فصل است. فصل اول در بیان فطرت ارواح و مراتب آن قال الله تعالی لقد خلقنا الانسان..».

انجام: «....تا به مشاوره او در ممالک بدن تصرف کند پس پادشاه را از وزیر عالم عادل منصف ممیّز پاک اعتقاد متدین...».

رساله دوم خاتمه را ندارد. رساله سوم از اول و آخر ناقص است و هر سه رساله نستعلیق سده دهم است.

فصلی درباره حدیث کنت کنزاً مخفیا و نیز رساله‌ای ناقص که آغازموجودش این است: «الباب الثانی فی بیان مرتبة احدیة الجمعیة» ضمیمه این مجموعه می‌باشد.

۹۱ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۰۲۱ ﴾

۱ـ نصاب الصبیان« ۱ـ۵ ۱» (لغت ـ فارسی)

از: ابو نصر فراهی، ـ ۶۴۰ ق.

به جلد ۲ ص ۷۶۳ رجوع شود.

انجام:

«باد عمرت همیشه در دولت دولتت بـــاد بـر دوام و بـقا»

۲ـ حدائق الحقائق «٦ ۱ـ ۵۰» (بدیع ـ فارسی)

از: شرف الدین حسن بن محمد رامی تبریزی، ـ ۷۹۵ ق.

رساله‌ای در اصول بلاغت بنام سلطان اویس ایلکانی (۷۵۷ ـ ۷۷۶ ق) در دو بخش است:

۱ ـ در اصطلاحات متقدمان (در ۵۰ باب).

۲ ـ در اصطلاحات عروضی سرایندگان متاخر (در ۱۰ باب).

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۳۳/۳ ـ الذریعه ۲۸۴/۶ ـ کشف الظنون ۶۷۲/۱ (بنام حقایق الحدایق) ـ مجلس ۱۵۱۸/۱۰].

آغاز: «بسمله بعد از حمد بی‌حد و صلوات بی‌عد چنین گوید افضل الشعراء شرف بن محمد بن الرامی احسن الله عواقبه که مدتی مدید و عهدتی بعید در سخن پروری و ثنا گستری...».

انجام:

«..سزای تاج و تخت از مادر دهر معزالدّین اویس بن حسن باد
همیشه تا بود افلاک و انجم معزالدّین اویس بن حسن باد»

۳ـ جمع مختصر «۵۱ـ۱۰۱» (عروض ـ فارسی)

از: وحید تبریزی، ـ ۹۴۲ق.

رساله‌ای متوسط در علم عروض و قافیه که برای برادر زاده‌اش که «بدایع الصنایع» را نیز بنام او ساخته است تالیف کرده در سال ۱۹۵۹ ق در مسکو بطبع رسیده است.

در فهرست سابق این کتابخانه این کتاب به عنوان «مختصر منشآت» معرفی شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۲۱۵۶/۳ ـ الذریعه ۱۳۹/۵ ـ ملی تبریز ۳۳۴/۱ ـ مجلس ۳۹۱/۱۰ ـ دانشگاه تهران ۳۸۲۹/۱۴].

آغاز: «بسمله سپاس بی‌قیاس واجب التّعظیمی را که بتشریف نطق انسانرا مشرف ساخت و کلام موزون و علم اوزان موهبت فرمود و صلوات نامیات بر محمد و اولاد و عترت او باد اما بعد بدانکه این مختصریست از منشآت...».

انجام: «....و هر کس که علم قافیه این مقدار بداند او را کفایت باشد والله اعلم».

کتاب اول نستعلیق عبدالحیّ بن مولانا عبدالاول بن مولانا عبدالمجید در ۹۰۳ و از اول ناقص است و تصحیح شده است.

کتاب دوم نستعلیق عبدالرحیم بن معروف بن علی الوادی در ۸۴۷ در بلده هرات. در برگ ۵۰ پانزده بیت از مولانا حیرتی هست.

کتاب سوم نستعلیق بابا خورشید بن باباحاجی احمد بن باباحاجی کولبوش معروف به طالب خان در ۸۵۳. علامت تصحیح دارد.

۱۰۱ برگ، ۱۲ × ۱۶.

﴿ ۳۰۲۳ ﴾

۱ـ المبسوط فی القراآت السبع والمضبوط من اضاءة الطبع «۱ـ ٦۵»

(قراءت ـ عربی)

از: ابوالقاسم محمد بن محمود همدانی سمرقندی، ـ ۷۸۰ق.

کتابی در شرح و تکمیل «شاطبیه» قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق) که در سه کتاب تنظیم و بزبانهای فارسی و عربی تحریر شده است (کتاب اول فارسی و دوم و سوم عربی): کتاب اثاول؛ اصول قراآت ـ کتاب ثانی؛ التسخیر علی طریق التشجیر. کتاب ثالث؛ اصول قراآت مجدول. پس از آن مؤلف در دو قسم فرش را شروح کرده: اول؛ قسم کثیر الوقوع از فرش. دوم؛ فرش تمام سور قرآنی از اول تا آخر.

[کشاف الفهارس ۴۰۵/۱ ـ کشف الظنون ۱۵۸۲/۲ ـ الذریعه ۵۵/۱۹ ـ مجلس ۳۰/۳ ـ ۳۵ ـ ملک تهران ۱۳۶/۱].

آغاز: «...القسم الثانی فی الاصول المجدولة، باب التعوذ و البسملة: الاصل [فی] لفظ التعوذ اعوذ بالله من الشیطان الرجیم و جازان یزاد علی ذلک کما جاء فی الروایات...».

انجام: «... سورة الاخلاص الی الناس، کفؤاً.... مذهبه نقل الحرکة الی الفاء کما ذکر تمت».

۲ ـ طیبة النشر فی القراآت العشر «۶۸ ـ ۱۳۲» (قراءت ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن محمد جزری دمشقی، ۷۵۱ ـ ۸۳۳ ق.

منظومه‌ای است حدود هزار و نود بیت که در آن وجوه قراآت ده‌گانه گزارش شده و در واقع کار شاطبی در «حرز الامانی و وجه التهانی» تکمیل شده است، این رساله در شعبان ۷۹۹ ق در روم عثمانی بپایان رسیده است.

[کشاف الفهارس ۳۵۳/۱ ـ کشف الظنون ۱۱۱۸/۲ ـ ملی تبریز ۹۵۴/۳ ـ مجلس ۶/۱۱ ـ الهیات مشهد ۴۳۸/۱].

آغاز:

«قال محمد هو ابن الجزری — یا ذالجلال ارحمه واستر واغفر
الحمد لله علی ما یسّره — من نشر منقول حروف العشرة...»

انجام:

«روایــة بشـرطها المـعتبر وقاله محمد بـن الجـزری
یـرحـمه بـفضله الرحـمان فظنّه مـن جـوده [غـفران]»

۳ـ المقدمة الجزرية «۱۳۳ـ۱۳۸» (قراءت ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن محمد جزری دمشقی، ۷۵۱ ـ ۸۳۳ق.

منظومه‌ای است در اصول قرائت حدود ۱۱۰ بیت که شروح متعددی بدان نگاشته شده است، بگفته ناظم قاری قرآن باید قبل از قراءت این منظومه را حفظ کرده و بکار گیرد.

[کشاف الفهارس ۴۲۴/۱ ـ کشف الظنون ۱۷۹۹/۲ ـ دانشگاه تهران ۴۱۶۸/۱۵ ـ مجلس ۱۳۰۸/۱۰ ـ ملی تهران ۴۶۳/۲].

آغاز:

«یـقول راجـی عـفو ربّ سـامع مــحمد بـن الجـزری الشـافعی
الحـــــمد لله وصـــــلّی الله عـــلی نـــبیّه ومـــصطفاه»

انجام:

«..والحـمد لله لهـا خـتام ثم الصلاة بـعده السـلام»

کتاب اول از آغاز ناقص است و شامل قسم دوم و سوم و چهارم ازکتاب سوم و فرش (هر دو قسم)می‌باشد این نسخه بی‌تاریخ و نسخ سده نهم است. مهر بیضوی «عبده محمد هادی الحسینی» دارد. تصحیح شده است.

کتاب دوم نسخ منصور بن احمد بن عثمان ملقب به جلال الحافظ در ذیحجه ۸۰۸.

کتاب سوم نسخ عبدالقادر در ۸۵۸. با مهری با تاریخ ۹۹۶ و یادداشتی از احمد بن جـلال الدین محمد اصفهانی در ۹۴۸ در برگ اول و تملک محمد حسین شهشهانی.

۱۳۸ برگ، ۱۳ × ۱۸

﴿ ۳۰۶۰ ﴾

۱ـ حساب فارسی «۱۳ـ ۴۴» (ریاضیات ـ فارسی)

از: علاء الدین علی بن محمد قوشچی.

به جلد ۲ ص ۲۸۹ رجوع شود.

۲ـ خلاصة الحساب «۴۵ـ ۷۵» (عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی.

به جلد ۱ ص ۲۱۹ رجوع شود.

۳ـ نصاب الصبیان «۸۳ـ۱۰۵» (لغت ـ فارسی)

از: ابو نصر فراهی.

به جلد ۲ ص ۷۶۳ رجوع شود.

هر سه تحریر سده ۱۳. و هر سه تصحیح شده است.

در ادامه رساله دوم چند صفحه از یک رساله درحساب به زبان فارسی هست که این عبارت در آن هست: باب دهم در بیان مسائل متفرقه به طرق مختلفه که تیز می‌کند ذهن طالب را.

۱۲۴ برگ، ۱۰ × ۱۵.

﴿ ۳۱۰۵ ﴾

۱ـ کشکول شیخ بهائی (عربی)

فقط ۸ برگ از آن هست.

۲ـ بحار الانوار علامه مجلسی «۹ـ ۲۲۶» (حدیث ـ عربی)

منتخبی از کتاب احتجاج بحار است.

۳ـ بحار الانوار جلد دهم «۲۲۸ـ ۲۵۰» (حدیث ـ عربی)

فقط چند برگ از آن هست.

هر سه تحریر سده ۱۳.

کتاب دوم علامت تصحیح دارد.

۲۵۰ برگ، ۲۰ × ۳۰.

﴿ ۳۱۵۱ ﴾

۱ـ رادّ شبهات کفار «۱ـ ۶۳» (کلام ـ فارسی)

از: محمد علی بن محمد باقر اصفهانی بهبهانی، ۱۱۴۴ ـ ۱۲۱۶ ق.

این کتاب را در رد عقاید نصاری و یهود و اثبات عقاید اسلام نگاشت و در یکشنبه ۸ شوال ۱۲۱۵ ق به پایان رسید این کتاب دارای چند مقدمه و سه بخش و یک خاتمه است.

و چند سال قبل در قم چاپ شده است.

[الذریعه ۱۹۸/۱۵ ـ مرعشی ۲۶۷/۴].

آغاز: «احمده علی نواله مصلیا علی احمده...».

۲ـ فهرست مقامع الفضل «۶۴ ـ ۸۱» (فارسی)

از: محمد علی بن محمد باقر اصفهانی بهبهانی، ۱۱۴۴ ـ ۱۲۱۶ ق.

فهرستی است برای مطالب کتاب «مقامع الفضل» که خود مؤلف آن را به درخواست عده‌ای بنام هدایت خان گیلانی حاکم رشت در سال ۱۱۹۲ ق نگاشته است.

[الذریعه ۳۸۵/۱۶].

آغاز: احمده علی نواله مصلیّاً علی احمده و صحبه و اله اما بعد چنین گوید مذنب قاصر...».

۳ـ مقامع الفضل «۸۲ـ ۲۹۷» (فارسی)

از: محمد علی بن محمد باقر بهبهانی اصفهانی، ۱۱۴۴ ـ ۱۲۱۶ ق.

کتابی مفصل در حل مشکلات و عویصات فقهی و غیر فقهی که بصورت مسأله ـ مسأله تنظیم و در ضمن آن ۱۲۰۰ سؤال و مشکل پاسخ داده شده است، این کتاب را بنام هدایت خان بیگلر بیگی رشت و گیلان (در زمانی که مؤلف در رشت اقامت داشت) نگاشته و در شعبان ۱۱۹۲ ق بپایان رسیده است و مکرر چاپ شده است.

[الذریعه ۱۴/۲۲ ـ مرعشی ۱۷۷/۸ ـ الفبایی آستان قدس /۵۴۶].

هر سه نسخ علی بن آقاجانی شیرازی کرمانشاهی. وکتاب سوم در تاریخ ۱۲۱۵ به خواهش میرزا علی نقی بن میرزا محمد علی شیرازی. با مهر مربع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده احمد ۱۲۲۴».

۲۹۸ برگ، ۲۰ × ۲۹.

﴿ ۳۲۳۱ ﴾

۱ـ قرابادین شفایی «۳ـ ۸۵» (طب ـ فارسی)

از: مظفر بن محمد حسینی شفایی اصفهانی (کاشانی)، قرن ۱۱.

به شماره [۲۰۴۹] در همین جلد از مجموعه‌های دو کتابی مراجعه شود.

۲ـ مفردات طبی «۸۶ـ ۱۰۰» (طب ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای کوتاه در معرفی ادویه، میوه‌جات، غذاها که بصورت واژه بواژه و به ترتیب حروف تهجی تنظیم شده است.

آغاز: «بسمله باب الالف ابریشم....یکدرم برای...دل و محکمی. اجاص فارسی آلو...».

۳ـ فوائد الاخیار = فوائد یوسفی «۱۱۶ـ۱۲۸» (طب ـ فارسی)

از: یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی، ـ ۹۵۰ ق.

منظومه‌ای در حدود ۲۸۰ بیت که در بیان فواید و دستورات طبی برای سلامتی بدن سروده و بصورت حروف الفبایی و با عناوین «قطعه ـ قطعه» تنظیم شده است، این منظومه طبی در سال ۹۱۳ ق موافق با جمله «فوائد الاخیار» بپایان رسیده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱/ ۵۷۵ ـ الذریعه ۳۶۳/۱۶ ـ مشار فارسی ۳۷۹۸/۳ ـ دانشگاه تهران ۱۴۴۱/۹ ـ سپهسالار ۳۸۱/۵].

آغاز:

بدان چونکه گفتی سپاس و درود
که در فن طب است این قطعه‌ها
«فواید» شدش نام و هر حرف ازوست
ز دریای حکمت در بی بها...»

انجام:

«..سه درم صبر زرد و نصف نبات سای و...نگاه دار ز نم
که برد هر گهش کشی در چشم جرب چشم و خارش...هم»

هر سه تحریر سده ۱۱ و رساله اول سلخ رمضان سنه سوم جلوس عالمگیر شاه غازی.

رساله اول از انجام و رساله دوم از آغاز ناقص است.

با مهر بیضوی «شعاع ۱۳۱۵ در برگ اول و آخر کتاب سوم و برگ اول کتاب اول. در ادامه رساله اول و سوم فوائد طبی و طریق ساختن ادویه و پادزهر نوشته شده است.

۱۳۵ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۲۵۶ ﴾

۱ـ لطائف« ۱ـ ٦۴» (عرفان ـ فارسی)

از: سید حسین حسینی ساوجی (متخلص به «محنت») زنده در ۱۲۴۲.

کتابی است در عقاید و مباحث عرفانی ذوقی که در دو دفتر تنظیم و نگارش اولیه آن در غره شعبان ۱۲۴۲ ق آغاز شده است:

دفتر اول؛ در آفرینش نور خواجه کائنات و خلاصه موجودات و خلقت آدم...و کیفیت ولادت و بعثت سرور عالم و نص خلافت و امامت تا زمان غیبت. دفتر دویم؛ در بیان ایمان و معنی آن و تصدیق بدان و احوال.....

تاریخ تالیف ۱۲۴۲ و در دیباچه آن از ملا محمد باقر یاد می‌شود.

آغاز: «بسمله الحمد لله المتفرد بالعزّ والکمال و المتوحّد بالعظمة والجلال و المتقدس بالحسن والجمال...».

انجام:

«..اگر مربی جانی بترک جسم بکوش که جان فزودن....جسم فرسایی»

۲ـ مسلک المکارم فی طریق محاسن اخلاق العالم = طریق المکارم فی طریق محاسن اخلاق العالم «٦۵ ـ ۷۴» (اخلاق ـ فارسی)

از: سید حسین حسینی ساوجی.

رساله‌ای در بیان مکارم و سجایای اخلاقی و ترغیب به کسب آنها که در یک مقدمه و یک مقاله و یک خاتمه تنظیم و در سال ۱۲۴۲ ق تالیف شده است:

مقدمه؛ در بیان خلقت انسان و اینکه آدم عالم صغیر است.

مقاله؛ محاسن اصول اخلاق.

آغاز: «بسمله ستایش و سپاس برون از تصور و قیاس شایسته خداوند جهانبخش جهان و مبرّای منزه از حدّ و جهت...».

انجام: «..فجمع بین المؤلفات و فرّق بین المختلفات اظهاراً لاتقان صنعه و کمال کرمه باعطاء کل شئٍ ما یستحقه اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و بطاعتک عن معصیتک و بفضلک عمّن سواک».

۳ـ مجمع البلاغه «۷۵ـ۱۰۶» (کلام ـ فارسی)

از: سید حسین حسینی ساوجی.

رساله‌ای است در امامت و مناقب ائمه و مثالب نواصب و دشمنان که در دیباچهٔ آن از فتحعلی شاه قاجار و میرزا فریدون مستوفی الممالک و شیخ احمد احسائی (با عنوانهای بلند) و شیخ علی احسائی فرزندش یاد شده و در سال ۱۲۴۲ ق تالیف شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله الناظم لشریعة الدین بوجود العلماء الاخیار و الحافظ لملة الاسلام باهتمام فضلاء الامصار و الاعصار...».

انجام: «...طریق اقتصار و اختصار گزیده و در تفصیلش به اجمال کوشیده».

هر سه نستعلیق شکسته مؤلف در ۱۲۴۲ رساله اول و سوم و شاید دوم. حواشی و اضافات و تصحیح از مؤلف دارد. خط خوردگی هم دارد.

۱۰۶ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۳۲۶۶ ﴾

۱ـ اعتقادات «۱ـ۱۲۲» (کلام ـ فارسی)

از: علی اکبر ساوجی، ـ زنده ۱۲۲۵ ق.

رساله‌ای متوسط در عقاید و کلام شیعی که در سه مقام و هر کدام در چند فصل تنظیم شده است:

مقام اول؛ توحید. مقام دوم؛ نبوت (۴ رکن). مقام سیم؛ امامت (۱۲ اصل).

اصل چهارم از امامت در حدیث منزلت، اصل پنجم در آیه تطهیر، اصل هشتم در ذکر احادیث مصرحه به امامت ائمه اثنا عشر.

آغاز: «...رکن چهارم در عصمت نبی و بعضی دیگر از شرایط. بدانکه عصمت عبارتست از حالتی که بعنایت ربّانی در شخص متحقق می‌شود که به سبب آن حالت با وجود قدرت منتفی می‌گردد داعی و میل بدی و گناه...».

انجام: «..وجودش مبدأ جمیع موجودات و قدرتش اصل همه قدرتهاست، تصرف در مخلوقات خود از تغییر و تبدیل و ایجاد و ابقاء و افنا و غیر اینها چرا مستبعد باشد انّما امره اذا...و الیه ترجعون الحمد لله».

۲ـ آداب عباسی = ترجمه مفتاح الفلاح «۱۲۳ـ۱۸۵» (دعا ـ فارسی)

از: صدر الدین محمد بن محبّ علی تبریزی، قرن ۱۱.

به شماره ۲۰۰۱ از همین جلد در مجموعه‌های دو کتابی مراجعه شود.

آغاز: «بسمله تقدیس و تسبیح پادشاه قادری را که خلّص عبادش بمفتاح فلاح قد افلح المومنون...».

انجام: «..تا آخر عمر از شر شیطان نگاه دارد و مسلط گردان ما را برو و مراد دارین ما را از خزینه کرم وجود روا کن و ما را بغیر خود محتاج [مکن] و درد ما را خود دوا کن».

۳ـ کنز الرموز = کنز النصایح = کنوز الرموز «۱۸۶ـ ۲۲۶» (اخلاق ـ فارسی)

رساله‌ای متوسط در اخلاق و مواعظ که در هشت فصل و یک خاتمه تنظیم شده است:

۱ ـ بیان حکمای عادل که ده چیز حفظ را نگهدارد. ۲ ـ بیان آنکه ده چیز موجب بهجت است. ۳ ـ بیان آنکه هشت چیز زود پیر کند. ۴ ـ در آنکه ده چیز عمر را زیاد کند.

۵ ـ در آنکه ده چیز غم آورد. ۶ ـ در آنکه ده چیز حشمت و رفعت آورد. ۷ ـ ده چیز شخص را صحیح البدن کند. ۸ ـ نوزده چیز فراموشی آورد.

در ادامه داستانها و قصص مختلف آمده است. در برخی نسخه‌ها ده فصل آمده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱۶۶۵/۲ ـ الذریعه ۱۵۶/۱۸ (کنز الرموز)ـ مشار فارسی ۴۱۵۸/۴ (کنوز الرموز)ـ مجلس ۱۱۵/۹].

آغاز: «بسمله الحمد لله...اما بعد این رساله‌ایست مشتمل بر هشت فصل و خاتمه و مسمی بکنز الرموز. فصل اول در بیان اینکه حکمای عادل گفته‌اند که ده چیز است که حفظ را نگاه دارد اول حلاوت حلال خوردن...».

رساله اول نسخ مؤلف در ۱۲۲۵. از آغاز ناقص است و بخشی از کتاب می‌باشد. علامت تصحیح دارد.

کتاب دوم نستعلیق ابوطالب بن محمد حسین در ۱۲۴۷ ساکن قریه سقانلیق.

رساله سوم نسخ سده ۱۳.

۲۲۶ برگ، ۱۶ × ۲۱.

﴿ ۳۲۸۵ ﴾

۱ـ مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین «۴ـ۱۱۳» (فقه ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، ـ ۱۰۳۱ ق.

مکرر چاپ شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله الّذی هدانا بانوار کتابه المبین و وفّقنا لاقتفاء سنة نبیّنا محمّد سیّد الاوّلین».

۲ـ الحدیقة الهلالیة «۱۲۰ـ ۱۳۰» (دعا ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، ـ ۱۰۳۱ ق.

شرحی بر «صحیفه سجادیه» امام ساجدین علی بن حسین علیه‌السلام که بخش هلالیه آن شرح دعای رؤیت هلال از صحیفه است در قزوین شروع و در جمادی الثانی ۱۰۰۳ ق در شهر کاظمین بپایان رسیده است.

چاپ شده است.

[آستان قدس ۱۷۹/۱۵ ـ مرعشی ۲۳۷/۱۱ ـ الذریعه ۳۹۱/۶ ـ مشار عربی / ۳۰۹].

۳ـ النهجة المرضیة للحضرة الرضویة «۱۳۰ـ ۱۳۲» (فقه ـ عربی)

از: ابو محمد بایزید بن عنایت الله.

مؤلف در مقدمه گفته «که چون مسالهٔ سلام در نماز بسیار مورد اختلاف فقها واقع شده و فتاوی خیلی با هم مبانیت دارد و معرکه آراء شده من آن را در مشهد مقدس و به برکت امام هشتم استخراج والحمد لله منقح و در سه مقصد تنظیم نمودم»

المقصد الاول؛ فی وجوب التسلیم واستحبابه فی الجملة....

آغاز: «بسمله نحمدک و نشکرک اللّهم علی ما کرمتنا باالتفضیل تکریماً و نصلی و نسلّم علی نبیّک کما امرتنا...».

کتاب اول نسخ محمد تقی بن محمد رضا رازی شب جمعه غره رجب ۱۰۲۸. با یادداشت تملک کاتب در ۱۰۲۸ بر برگ چهارم. حواشی از مؤلف با امضاء «منه دام ظله العالی» دارد و در برگ اول تا چهارم فوائدی نقل شده است و در ادامه این کتاب فوائدی از جمله بخشی از کتاب حلیه الارواح (عرفان ـ عربی) نوشته شده است.

کتاب دوم نستعلیق محمد شریف بن محمد صالح قمی در ۱۰۰۶.

کتاب سوم که فقط مقصد اول را دارد تحریر سده ۱۱. در ادامه نسخه مطالب فقهی یادداشت شده است.

۱۴۲ برگ، ۱۲ × ۲۵.

﴿ ۳۳۰۳ ﴾

۱ـ حاشية الفوائد الضيائية «۳ـ ٦» (نحو ـ عربی)

از: سید نعمة الله بن عبدالله جزایری تستری، ۱۰۵۰ ـ ۱۱۱۲ ق.

به جلد ۱ ص ۱۸۷ رجوع شود.

[آستان قدس ۷۳/۱۲].

۲ـ الشرح الصغير «۸ـ ۲۳» (فقه ـ عربی)

از: سید علی بن محمد علی طباطبایی حائری، (صاحب ریاض) ۱۱۶۱ ـ ۱۲۳۱ ق.

۳ـ حاشية المطول «۲۴ـ ۱۰۲» (بلاغت ـ عربی)

از: محیی الدین حسن بن محمد چلپی فنّاری، ـ ۸۶۶ ق.

حاشیه است بر کتاب «المطول» سعد الدین تفتازانی است که بصورت «قوله ـ قوله» تنظیم شده است.

[مرعشی ۴۰/۹ ـ مجلس ۱۰۲/۷ و ۴۴۰/۲۵ ـ کشف الظنون ۳۲۴/۱ ـ مشار عربی / ۲۹۶].

آغاز: «بسمله قوله الحمد لله الّذی الهمنا حقائق المعانی و دقائق البیان الاقرب الی الفهم انّ المراد بالافهام في هذا المقام معناه اللّغوی و هو الاعلام مطلقاً...».

هر سه تحریر سده ۱۳. و اول و دوم فقط چند برگ از آن دو کتاب است و کتاب سوم هم از انجام ناقص است.

۱۰۶ برگ، ۱۶ × ۲۲.

﴿ ۳۳۰۵ ﴾

۱ـ الفوائد الصمدية «۱ـ ۲۹» (نحو ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، ـ ۱۰۳۱ ق.

به جلد ۱ ص ۴۱۷ رجوع شود.

۲ـ حاشية الفوائد الصمدية = الحاشية الحسينية «۳۰ـ۱۲۷» (نحو ـ عربی)

از: محمد حسین بن حسینعلی لاهیجی.

حاشیه‌ای است بر «الفوائد الصمدية» شیخ بهاء الدین عاملی (۱۰۳۱ ق) که به صورت «قوله ـ قوله» تنظیم و در کربلای معلی تالیف شده و از این جهت حاشیه حسینیّه خوانده شده است.

آغاز: «بسمله الحمد لله الّذی جعلنا من زمرة اولی الالباب و اوجد لتحصیل اموراتنا الاسباب...».

انجام: «..واحشرنا مع محمّد و عترته الطاهرين في الدنيا و الاخرة و احينا بحياتهم واجعلنا في زمرتهم صلواتک و سلامک عليهم انک اهل التقوى و المغفرة والحمد لله كما هو اهله».

۳ـ کبری فی المنطق «۱۳۰ـ۱۴۴» (منطق ـ فارسی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی.

به جلد ۲ ص ۵۹۷ رجوع شود.

کتاب اول و سوم تحریر محمد هادی بن محمد بن اسماعیل در ۱۲۰۷.

کتاب دوم نستعلیق ۱۲۷۴ در بلده مازندران.

۱۴۴ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۳۲۳ ﴾

۱ـ تجرید الاعتقاد «۱۰ـ۱۸» (کلام ـ عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمدبن محمد طوسی، ـ ۶۷۲ ق.

متن مختصر و مشهوری است در مباحث علم کلام از دیدگاه امامیه که مورد توجه بسیاری واقع و حواشی و شروح بسیاری بدان نوشته شده است، این رساله در شش

مقصد تنظیم شده است: ۱ ـ الامور العامه. ۲ ـ فی الجواهر و الاعراض. ۳ ـ فی اثبات الصانع. ۴ ـ فی النبوة. ۵ ـ فی الامامة. ۶ ـ فی المعاد و الوعد و الوعید.

[الذریعه ۳۵۲/۳ ـ مرعشی ۱۴۱/۵ ـ مجلس ۳۸۸/۳۷ ـ مشار عربی / ۱۶۲].

آغاز: «بسمله: المقصد الثالث: فی اثبات الصانع و صفاته و آثاره و فیه فصول، الاول فی وجوده، الموجود ان کان واجباً فهو المطلوب و الا استلزمه لاستحالة الدور و التسلسل...».

۲ ـ التوحیدیة «۲۲ ـ ۲۴» (کلام ـ عربی)

از: فضل الله استر آبادی.

رساله‌ای است در اثبات توحید باری تعالی که با استفاده از «لا اله الاّ الله» نگاشته و به برخی شبهات پاسخ داده شده است، این رساله در سه باب تنظیم شده است:

۱ ـ فی ترکیبها. ۲ ـ کلام مع بعض الافاضل. ۳ ـ ما قاله الفاضل التفتازانی.

[مرعشی ۳۰۳/۷ ـ الذریعه ۴۸۸/۴].

آغاز: «الحمد لله الواحد.... بالتحمید والصلاة علی النبی الداعی الی التوحید و علی آله و اصحابه الذین...».

انجام: «..لانّ المبدل منه فی حکم السقوط فیصیر التقدیر لو کان فیهما الا الله لفسدتا و فساده ظاهر للمتأمل».

۳ ـ حاشیة شرح الجدید للتجرید «۲۶ ـ ۱۷۵» (کلام ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری، ـ؟ ۹۴۲ ق.

به جلد ۱ ص ۱۶۴ رجوع شود.

کتاب اول فقط بخش الهیات را دارد. نسخ ۱۰۱۱ و در ادامه آن «فصّ و احب الوجود مبدء کلّ فیض» که بخشی از یک کتاب می‌باشد هست.

کتاب دوم نستعلیق سده ۱۱ و حواشی از سید رضا تبریزی مورّخ.... و از دیگران دارد.

کتاب سوم از انجام ناقص است. تحریر سده ۱۱. حواشی دارد.

۱۷۵ برگ، ۱۱ × ۲۰.

﴿ ۳۳۲۵ ﴾

۱ـ الفوائد الحائریّة القدیمة« ۱ـ ۵٦» (فقه و اصول ـ عربی)

از: محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی، ـ۱۲۰۶ق.

سی و شش فائده اصولی و فقهی است که بصورت استدلالی نوشته شده است.

به جلد ۱ ص ۴۱۴ رجوع شود.

[الذریعه ۳۳۰/۱۶ ـ مجلس ۵۹/۲۵ ـ سپهسالار ۵۹۸/۱ ـ مشار عربی / ۶۸۲ ـ مرعشی ۶۰/۲].

۲ـ حاشیة معالم الاصول «۵۷ـ۱۴۸» (اصول فقه ـ عربی)

از: محمد بن حسن مدقق شیروانی، ـ۱۰۹۸ق.

به جلد ۱ ص ۱۹۹ رجوع شود.

۳ـ الوافیة«۱۴۹ـ ۲۰۳» (اصول فقه ـ عربی)

از: عبدالله بشروئی تونی خراسانی، (۱۰۷۱).

به جلد ۱ ص ۵۷۷ رجوع شود.

کتاب اول نستعلیق ۱۲۲۸.

کتاب دوم نستعلیق سید محسن بن مقیم الحسینی التنکابنی در ۱۲۲۷.

کتاب سوم نستعلیق همان کاتب در ۱۲۲۹.

هر سه کتاب تصحیح شده و کتاب سوم حواشی از مؤلف دارد.

۲۰۳ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۳۳۸۴ ﴾

۱ـ تحفهٔ حاتمی« ۱ـ ۳۴» **(نجوم ـ فارسی)**

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی.

به جلد ۲ ص ۱۱۰ رجوع شود.

۲ـ الصفحیه «۳۶ـ ۴۴» **(نجوم)**

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی.

۳ـ بیست باب «۴۶ـ ۸۳» **(نجوم ـ فارسی)**

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی.

به جلد ۲ ص ۸۲ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۱۳۱. تصحیح شده. با مهر مربع «الراجی محمد صادق الحسینی» در برگ آخر.

کتاب دوم نسخ سده ۱۲. با یادداشت تملک محمد نقی حسینی خلیفه در ۱۱۱۷ روی برگ اول.

کتاب سوم نسخ ۱۱۱۷. با یادداشت تملک همان محمد نقی در همان سال. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد. با مهر مربع «الراجی محمد صادق الحسینی» در برگ آخر.

۸۳ برگ، ۱۱ × ۱۷.

﴿ ۳۳۹۳ ﴾

۱ـ آداب المتعلمین« ۱ـ ۷» **(عربی)**

منسوب به خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ـ ۶۷۲ ق.

آغاز: «الحمد لله علی آلائه واشکره علی نعمائه والصلاة علی سید انبیائه و خیر اوصیائه...».

۲ـ النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادی عشر «۸ـ ۴۲» (کلام ـ عربی)

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلی، ـ ۸۳۴ق.

به جلد ۱ ص ۵۵۷ رجوع شود.

۳ـ شرح مقدمة الادب = «شرح التصرفات...» «۴۳ـ ۷۶» (نحو ـ عربی)

از: محمد عصمة الله بن نعمة الله بخاری.

مؤلف در مقدمه گفته که چون «مقدمة الادب» جار الله زمخشری (۵۳۸ق) را مطالعه کردم پس برای حل مشکلات و توضیح معضلات چهارم و پنجم کتاب که تصرفات اسم و فعل است. این رساله را نگاشتم. این شرح مزجی است.

[کشف الظنون ۱۷۹۸/۲ (نام شرح نیامده است)].

آغاز: «حمداً لمن فتح ابواب العلوم علی.... الابواب و نصبهم علی رؤسنا...فلما وفقت لطالعة کتاب التصرفات بعون قاضی الحاجات اردت ان اکتب..».

انجام: «..لیکون له محلاً عن الاعراب و امّا افراد الممیز المعدود فلانه لما صار منصوباً صار...باعتبار افراده لیکون.... قلیلاً مع ان المقصود هو بیان للجنس، تمت».

کتاب اول و دوم نستعلیق سده ۱۱. با مهر مربع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ابوطالب» درکتاب دوم.

کتاب سوم نستعلیق عبدالواحد بن ملا عبدالباقی در سده دهم و یازدهم. علامت تصحیح دارد.

۷۶ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۳۴۱ ﴾

۱ـ صرف «۱ـ ۱۶» (صرف ـ عربی)

از: ؟.

رساله‌ای متوسط در بیان اوزان صرفی که در ۳۵ باب تنظیم شده است.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۰۰ رجوع شود در آنجا نسخه‌ای دیگر از این کتاب یاد شده که گویا مفقود است و فعلاً در کتابخانه نیست.

آغاز: «بسمله و به نستعین اعلم انّ ابواب التصریف خمسة و ثلاثون باباً ستّة منها للثّلاثی المجرّد باب اول فَعَل یَفعُلُ موزونه نَصَرَ یَنصُر و علامته ان یکون عین فعله مفتوحاً...».

۲ـ داستان عبدالله بن سلام = هزار مسأله «۱۷ ـ ۵۸» (فارسی)

به شماره ۲۵۹۰ از مجموعه‌ها در جلد چهارم این فهرست مراجعه شود.

آغاز موجود: «....مسأله: خبر کن ما را که خدای تعالی آسمانها را از چه چیز آفریده است و از هر آسمانی تا آسمانی دیگر چند سال راه است و نام هر آسمانی چیست و ساکنان هر آسمانی کیستند و...».

۳ـ خزان و بهار «۵۹ـ۱۲۸» (اخلاق ـ فارسی)

از: قاضی کاشف الدین محمد کاشف شیرازی.

به جلد ۲ ص ۳۰۴ رجوع شود.

کتاب اول از انجام و کتاب دوم از آغاز نقص دارد و هر دو تحریر سده ۱۳ می‌باشد.

کتاب سوم از آغاز نقص دارد. نستعلیق میر علی بن فتح علی موسوی طالشی در قریه عسلوطی (یا مسلوطی) در ۱۲۵۶.

۱۲۸ برگ، ۱۶ × ۲۰.

﴿ ۳۴۲۱ ﴾

۱ـ داستان عقل و عشق «۱ ـ ۸» (فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای است در بیان برخی معارف و حکم که در قالب داستان پادشاهی بنام عقل

و پادشاهی دیگر بنام عشق و برخورد آن دو نوشته شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین...چنین گوید مخترع این حکایت و مبتدع این روایت که در یونان زمین پادشاهی بود عقل نام...».

انجام: «..و یکی از فرزندان او این داستانست که نوباوه بوستانست و بیان و تذکره دوستان زمانست».

۲ـ داستان قضا و قدر «۸ـ ۲۰» (فارسی)

از: ؟.

داستان و حکایتی در عصر سلیمان نبی علیه السلام درباره اعتقاد مرغان تحت امر آن حضرت به قضا و قدر الهی که توسط جبرئیل به پیامبر گفته شده است.

آغاز: «روایت کند از حسن بصری رحمة الله علیه و او روایت میکند از پیغمبر صلی الله علیه و آله که حضرت رسالت صلی الله علیه و آله».

انجام: «..و ایشان به معجزات سلیمان علیه السلام اقرار آوردند و این حکایت نزد خواجه کاینات گفته‌اند. صد هزار رحمت رب العالمین بر مردم نیک اعتقاد باد آمین یا رب العالمین».

۳ـ داستان پادشاه و دختر فغفور (فارسی)

از: ؟.

مجموعه سؤالاتی است که پادشاهی از دختر فغفور بعمل آورده و از او پاسخ شنیده است.

آغاز: «راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت کرده‌اند که در روزگار ما تقدم پادشاهی بود که به مال و خدم و حشم.... نداشت و به داد و عدل و شفقت آراسته بود..».

انجام: «..صد هزار رحمت خدا بر نویسنده و خواننده و شنونده و جمع کننده و صاحب این کتاب باد و بدان مسلمان که گوید آمین یا رب العالمین برحمتک یا ارحم الراحمین».

کتاب اول نستعلیق محمد اکمل بن افضل بن کمال الدین در ۱۰۸۰. با مهر بیضوی «عبدالوهاب الحسینی ۱۲۹۴» بر برگ اول.

کتاب دوم و سوم تحریر سده ۱۱ و ۱۲. با همان مهر بر برگ اول کتاب سوم.

حکایت لواحه و قاضی و برخی حکایت‌های دیگر هم در این مجموعه هست.

۴۱ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۳۴۲۵ ﴾

۱ـ اثبات الواجب« ۱ـ ۳٦» (کلام ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری، ـ ۹۴۲ ق.

به شماره ۲۷۰۷ در همین جلد در مجموعه‌های سه کتابی مراجعه شود.

۲ـ الهیئة و الکلام (رسالة فی...) «۳٦ـ ۴۵» (نجوم ـ عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری، ـ ۹۴۲ ق.

رساله‌ای است در علم هیئت و کلام که به جهت اهمیت آن دو در شناخت خداوند متعال در دو مقاله و یک خاتمه تحریر و نگاشته شده است: مقاله اول؛ فی علم الهیئة. الثانیة؛ فی الهیات الکلام. خاتمة؛ توابع علم الهیئة من طرق تحصیل سمت القبلة.

مؤلف در دیباچه بنام خود اشاره کرده است.

آغاز: «تبارک الله سبحانه ما اعظم شأنه و اجلّ سلطانه هو قیّوم الارض و السّمآء و له الامر...».

انجام: «..یحتاج الی رصد الخسوفات و لا حاجة الی ذکره. و لیکن هذا آخر ما

قصدت ایراده فی هذا المختصر والحمد لله علی نواله والصلاة والسّلام علی محمد وآله اجمعین».

۳ـ مصارع المصارع «۴۶ـ۱۴۲» (فلسفه ـ عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ـ ۶۷۲ ق.

محمد بن عبدالکریم شهرستانی (۵۴۸ ق) کتابی بنام «المصارعات» نگاشته و در آن به ردّ و نقد عقاید ابن سینا در مسائل فلسفی پرداخته است، خواجه در این کتاب، کتاب شهرستانی را مور بررسی و نقد متقابل قرار داده و به ایرادات وی پاسخ داده است.

[الذریعه ۹۸/۲۱ ـ مرعشس ۳۱/۱ ـ الفبایی آستان قدس /۵۲۳].

آغاز: «الحمد لله حمد الشاکرین...فانی لشغلی بالعلوم العقلیة و المعارف الیقینیة کنت اوقات فراغی انظر فی کتب علمائها...».

هر سه تحریر سده ۱۱ و ۱۲. رساله اول تصحیح شده. و رساله سوم از انجام ناقص و بسیار مغلوط است.

۱۴۲ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۳۴۳۴ ﴾

۱ـ تجوید منظوم «۱ـ ۸» (تجوید ـ فارسی)

از: رضا علی بن عبدالغفور شیرازی نجفی.

منظومه‌ای است در اصول قرائت و تجوید حدود ۱۷۰ بیت که در ۱۸ فصل تنظیم شده است.

[نسخه‌های خطی فارسی ۱/ ۷۹ ـ دارالکتب قاهره ۲۲۹/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا و جعل القران لنا

سراجاً و قمراً منیراً

آن خـدایـی را ز جـان و دل ثـنا خـوان آمـدم

کز یکی حرفش زکن در ملک امکان آمـدم...»

انجام:

«..هست در حـمد نـام از شـیطان هـفت مـوضع کـن احـتراز از آن

دلل و هـــرب کـــیوم و کـــنع هـم کـنس بـا طـل بـعل مـیدان»

۲ـالتجوید «۹ـ۲۹» (عربی)

از: ؟.

رساله‌ای است در اصول و قواعد تجوید و قرائت که در هفت فصل و یک خاتمه تنظیم شده است:

۱ ـ الاستعاذة. ۲ ـ فی البسملة. ۳ ـ فی بیان النون الساکنة و التنوین. ۴ ـ.... ۵ ـ فی بیان مخارج الحروف. ۶ ـ فی بیان صفات الحروف. ۷ ـ فی بیان.... خاتمة؛ فی اللحن.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین...و بعد فهذه رسالة تتعلّق بتجوید القرآن منتخبة من کتب مبسوطة فی هذا الفن مفیدة للطّالبین و الله تعالی هـو المـوفّق والمعین...».

انجام: «..الرابع فی سورة یوسف عند قوله تعالی اعرض عن هذا. والحـمد لله ربّ العالمین و صلی الله علی محمد و آله و صحبه اجمعین الطیبین الطاهرین».

۳ـغایة الوضوح «۳۰ـ ۴۴» (تجوید ـ فارسی)

از: ؟.

رساله‌ای است در اصول و قواعد تجوید و قرائت که در یک مقدمه و چهارده باب تنظیم شده است:

مقدمه؛ تعریف تجوید. ۱ ـ در استعاذه. ۲ ـ در بسمله. ۳ ـ در قرائت سوره فاتحه. ۴ ـ در احکام میم جمع. ۵ ـ در رموز قراء سبعه. ۶ ـ در مخارج حروف. ۷ ـ در بیان ده صفت....حروف تهجی. ۸ ـ در صفات ذاتی حروف. ۹ ـ برخی صفات عرضی حروف. ۱۰ ـ صفات ذاتی هر حرف. ۱۱ ـ در کنائیها. ۱۲ ـ در مدّ و قصر....

آغاز:

«بنام آنکه حیّ لا ینام است — ازو چیزی که میدانند نام است
از اول تا بآخر ذاتش آگه — خودش از اول و آخر منزّه...»

کتاب اول نسخ سده ۱۳.

کتاب دوم نسخ ۱۳۰۵.

کتاب سوم تا باب دوازدهم را دارد تحریر سده ۱۳.

۴۴ برگ، ۱۳ × ۱۹.

﴿ ۳۴۹۵ ﴾

۱ـ تحریر اکرثاوذوسیوس «۱ـ ۲۱» (ریاضیات ـ عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ـ ۶۷۲ ق.

به شماره ۲۸۲۵ در جلد چهارم این فهرست مراجعه شود.

[فهرست دانشگاه تهران ۸۴۸/۳].

۲ـ تحریر المناظر «۲۲ـ ۳۲» (ریاضیات ـ عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، ـ ۶۷۲ ق.

به شماره ۲۸۲۵ در جلد چهارم مراجعه شود.

[فهرست دانشگاه تهران ۸۴۸/۳].

آغاز: «کتاب تحریر المناظر الاقلیدس و هو اربعة و ستون شکلاً.....

۳ـ تحریر الکرة المتحرکة = تحریر اکراطولوقس «۳۳ـ ۳٦»

(ریاضیات ـ عربی)

از: خواجه نصیر الدین طوسی، ـ ۶۷۲ ق.

اصل کتاب «الکرة المتحرکة» تالیف «اوطولوقس» مهندس یونانی بوده که ثابت بن قرة (۲۸۸ ق) آن را اصلاح نموده است. این رساله در یک مقدمه که شامل دوازده شکل است تنظیم شده است.

[دانشگاه تهران ۸۴۸/۳ ـ الذریعه ۳۸۲/۳ ـ آستان قدس ۹۴/۱۰ ـ مرعشی ۹/۱۱].

آغاز: «بسمله الصدر النقطة التی تحرک حرکة معتدلة هی التی یسیر فی الزمان متساویة...».

انجام: «...فاذن کل واحدة من دائرتین...عظیمة و ذلک ما اردناه، تمت».

کتاب اول فقط مقاله دوم و سوم را در بردارد، هر سه کتاب نسخ سده هشتم.

تاریخ مطالعه ۸۸۸ در پایان نسخه هست.

کتاب اول حواشی از محمد باقر مد ظله العالی و کتاب دوم حواشی و علامت تصحیح دارد با مهر بیضوی «عبده محمد کاظم» در کتاب اول و دوم.

۳۶ برگ، ۱۲ × ۲۲.

﴿ ۳۵۰۰ ﴾

۱ـ شرح ناسخ کتاب جدید «۱ـ ٦۴»

(کلام ـ فارسی)

از: محمد یوسف بن عبدالحمید، قرن ۱۳.

مؤلف رساله‌ای موجز و عربی بنام «ناسخ کتاب جدید» در رد کتابها و عقاید سید علی محمد باب شیرازی نوشت ولی بعد به جهت بهره بیشتر مردم آن را ترجمه و شرح نمود که رساله حاضر است و در آن بسیاری از مفاسد و انحرافات بابیه را مطرح کرده است. این کتاب پس از سال ۱۲۶۳ ق که سال شهادت «محمد تقی برغانی»

موسوم به شهید سوم است نگاشته شده است، مؤلف نام برخی از بابی‌ها را که با آنها مناظره و محکوم نموده در برگ ۴۹ آورده و لعنت کرده است.

آغاز: «بسمله، از اینکه غرض از نگارش ناسخ کتاب جدید فهمیدن عوام بود نظر باستغناء خواص و این بدون شرح و تفسیر کلماتش غیر ممکن بود و موجب نقض غرض و مقصود بود...».

۲ـ ذخیرة المعاد لیوم المیعاد «۶۵ـ۹۹» (کلام ـ فارسی)

از: محمد یوسف بن عبدالحمید، قرن ۱۳.

رساله‌ای است در بیان پاره‌ای از معارف الهی و حقایق ربانی که از روایات و سیره اهل بیت نبوی علیهم السلام اخذ شده است، مباحث که بدون تقسیم‌بندی خاصی است در اثبات ولایت و امامت، عدم غلو در عقاید، نبوت خاصه و عامه، اخذ علوم و حقایق از اهل بیت و غیره است. در لابلا از حاجی سبزواری و شیخ جعفر شوشتری نام برده شده است.

آغاز: «الحمد لله العلی الاعلی و العاقبة لمن خاف مقام ربه و نهی النفس عن الهوی و النار لمن اجحد ربه واتبع الهوی فضلّ و غوی...».

۳ـ شرح حدیث علوی «۱۰۰ـ۱۰۸» (حدیث ـ فارسی)

از: محمد یوسف بن عبدالحمید، قرن ۱۳.

رساله‌ای است در شرح و ترجمه حدیثی مرویّ از علی بن ابیطالب علیه السلام که از طریق «طارق بن شهاب» روایت شده و به خاطر خواهش «حاج ابراهیم بن کاظم واعظ» نوشته شده است، آغاز روایت چنین است: «انه علیه السلام قال یا طارق الامام کلمة الله و حجة الله و وجه الله و نور الله و حجاب الله و آیة الله....».

آغاز: «الحمد لله کما هو اهله والصلاة علی من هو حبیبه و نبیّه و علی من هو عینه و

ولیّه و علی آله الذین هم ولاة امره و حججه اما بعد چنین سراید الکن عباد حضرت یزدان مجید...».

انجام: «...عجباً لمن یدّعی السلوک فی العقل و هو لا یعرف العقل و جنوده...و لقد ضل فی الجهل....و لم یعرف الجهل و جنوده».

کتاب اول و دوم از انجام ناقص و بدون تاریخ کتابت است.

کتاب سوم نستعلیق ۱۳۱۹ می‌باشد.

۱۰۸ برگ، ۱۷ × ۲۲.

۳۶۱

۱ـ مختلف الشیعه فی احکام الشریعة «۱ـ ۳۲۶» (فقه ـ عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر (علامه حلّی) (۷۲۶ ق).

به جلد ۱ ص ۴۷۹ رجوع شود.

۲ـ منظومه فی مخارج الحروف «۳۲۶» (تجوید ـ عربی)

از: محمد کاظم شیرازی قاری.

رسالهٔ بسیار کوتاهی است در بیست و پنج بیت که مخارج حروف عربی را به صورت نظم بیان کرده است.

آغاز:

الحمد لله الکریم الباقی — کرمنا من غیر استحقاق

فضلنا بالنطق واللسان — و العلم و الحجة و البرهان

۳ـ الاعتقادات = سیر و سلوک «۳۲۶ـ ۳۳۲» (عربی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (علامه مجلسی) (۱۱۱۱ ق).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین الحمد لله الّذی سهّل لنا سلوک شرائع الدین.

کتاب اول طهارت تا حج را دارد، نسخ عابد بن رضا جهرمی در ۱۲۲۲.

کتاب دوم نسخ محمد تقی.

کتاب سوم از انجام نقص دارد.

۳۳۲ برگ، ۲۱ × ۳۱.

﴿ ۳۶۲۰ ﴾

۱ـ شرح التصریف «۲ـ۲۹» (صرف ـ عربی)

از: تفتازانی.

به جلد ۱ ص ۲۹۴ رجوع شود.

۲ـ شرح الشافیه «۳۴ـ۱۱» (صرف ـ عربی)

از: جار بردی.

به جلد ۱ ص ۳۰۸ رجوع شود.

۳ـ الکفایة فی الاعراب «۱۱۶ـ۱۴۸» (نحو ـ عربی)

از: ضیاء الدین مکی.

به جلد ۱ ص ۴۵۰ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۲۹۸.

کتاب دوم تحریر ۱۰۸۴. شرح باء بسم الله و ذکر قنوت امیرمؤمنان علیه السلام در ادامه این رساله هست.

کتاب سوم نسخ سعد بن حسن در ۱۰۸۴.

﴿ ۳۶۴۸ ﴾

۱ـ مفاتیح الاصول« ۱ـ ۱۴۶»

(اصول فقه ـ عربی)

از: سید مجاهد.

به جلد ۱ ص ۵۱۴ رجوع شود.

۲ـ المقلاد «۱۴۷ ـ ۱۶۹»

(اصول فقه ـ عربی)

از: سید مجاهد ره.

این رساله شامل بحث حجیّت مظنه است که در کتاب مفاتیح او نبوده و برای تکمیل آن نگاشته است.

[الذریعه ۱۱۸/۲۲ ـ مجلس ۴۲۱/۲۵].

آغاز: اذا علم المجتهد بحکم من الاحکام الشرعیة الفرعیة....

۳ـ تهذیب الاحکام «۱۷۰ ـ ۳۱۴»

از: شیخ طوسی ره.

به جلد ۱ ص ۱۱۳ رجوع شود.

کتاب اول بحث عام و خاص تا پایان نسخ را دارد بدون تاریخ و نام کاتب.

کتاب دوم بدون تاریخ.

کتاب سوم حج تا قضا را دارد. نسخ محمد بن علی همدانی در ۱۰۸۴.

﴿ ۳۸۱۹ ﴾

۱ـ تذکرة الائمة« ۱ـ ۴۵»

(فارسی)

از: محمد باقر لاهیجی.

به جلد ۲ ص ۱۳۱ رجوع شود.

۲ـ کلیله و دمنه «۴۷ـ ۹۸» (فارسی)

از: نصر الله منشی.

به جلد ۲ ص ۶۲۹ رجوع شود.

۳ـ نصایح الملوک «۹۸ـ ۹۹» (فارسی)

آغاز: الحمد لله اما بعد این رساله‌ای است مشتمل بر مواعظ سلاطین عجم.

کتاب اول نستعلیق ۱۳۱۸ دارای سر لوح زرّین و جدول زرین درصفحات.

کتاب دوم نستعلیق محمدکاشانی در ۱۳۱۸ با سر لوح زرین و جدول زرین درصفحات.

کتاب سوم بدون تاریخ و با سر لوح زرین و جدول زرین درصفحات.

۹۹ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۳۸۲۷ ﴾

۱ـ حاشیة انوار التنزیل « ۱ـ ۴۴» (تفسیر ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱ ق).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی. این حاشیه بر مقدمه کتاب و تفسیر سوره‌های فاتحه و بقره تا آیه ۲۳ نوشته شده و ناتمام مانده است.

به جلد ۱ ص ۱۳۸ رجوع شود.

[الذریعة ۴۴/۶، مرعشی ۲۰۷/۸، مجلس ۲۹۶/۲۵].

۲ـ اجوبة مسائل الشیخ صالح الجزائری = جوابات المسائل الجزائریه «۴۵ـ ۵۵»

(فقه ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق).

چند پرسش فقهی و اعتقادی و تفسیری است که شیخ صالح بن حسن جزائری تقدیم داشته و شیخ بهایی به آنها جواب داده است. بنابر آنچه در برخی از نسخه‌ها دیده شده پایان این رساله در ربیع الثانی ۱۰۱۴ بوده است.

و در مجله فقل اهل البیت قم چاپ شده است.

[**الذریعة ۲۱۸/۵، مرعشی ۸۶/۵**].

آغاز: «الحمد لله وحده و صلّی الله علی سیّدنا محمد و آله و بعد....سؤال ما یقول سلطان العلماء و رئیس الفقهاء یجوز ان یحکم الشارع بنجاسة شیء ثمّ لا یوجب التطّهیر عنه.

انجام: الثقة بالله وحده هذا فرع لطیف والّذی یلوح هو انّ الطّمأنینة بعد السجدتین و کذا جلسة الاستراحة کالبرزخ بین الرّکعة الاولی و الثانیة و لیس شیء منهما جزأ من شیء منهما.

۳ـ اجوبة المسائل «۵۵ـ ۶۳» (عربی)

چند پرسش در افضلیت پیامبر صلوات الله علیه و آله بر قرآن، افضلیت در میان ائمه علیهم السلام، عصمت پیامبر صلوات الله علیه و آله و پاسخ آنها در این رساله نوشته شده است. در الذریعه و سایر فهرست‌ها دیده نشد.

آغاز: بعد عرض العبودیّة و الاخلاص لدی مولانا و سیّدنا و شیخنا و قدوتنا...نقل عن بعض اهل الخلاف انّ کلام الله القرآن بل حرفاً منه افضل من النبیّ صلّی الله علیه و آله و لم یذکر دلیلاً و لم یعرف الصّواب فیه.

انجام: ولو تمت الدّلالة للزم افضلیّة علماء الامّة ایضا.... ما ذکر فی الائمّة والله اعلم بحقیقة الحال و حقیقة المقال و منکم الافادة تطلب و فی حسن بیانکم رغب و المأمول من شیخنا تحریر الجواب و تقدیر الخطاب علی ابلغ وجه.

هر سه بی‌تاریخ. در پایان رساله اول نوشته شده: این حاشیه به خط شیخ بهائی است.

در رساله سوم سؤال‌ها از شیخ بهائی شده است، اما جواب‌ها در این نسخه نیست.

۶۴ برگ، ۱۴ × ۲۲.

﴿ ۳۸۴۰ ﴾

۱ـ ترجمة الصلاة« ۱ـ۱۵»

(فقه ـ فارسی)

از: فیض کاشانی.

۲ـ شکیات نماز = شکوک الصلاة«۱۵ ـ ۳۳»

(فقه ـ فارسی)

از: علامه مجلسی ره.

۳ـ رساله رضاع = رضاعیه «۳۴ ـ ۴۸»

(فقه ـ فارسی)

از: مجلسی اول ره.

هر سه رساله درمجموعه‌ها به ترتیب در شماره ۱۳۰۸ و ۲۹۹ و ۱۴۲۰ معرفی شد.

به فهرست سابق این‌کتابخانه ص ۶۴۲ رجوع شود آنجا این مجموعه شامل شش رساله دانسته شده.

کتاب اول بی‌تاریخ.

کتاب دوم و سوم نسخ عبدالله بن غلامرضا خوسفی در ۱۱۲۵.

سه رساله دیگر:

۴ - فوائدی به صورت جدول در اوزان از میرزا قاضی، ۵ - و شکیات علی بن عبدالعالی محقق ثانی و احادیثی از خاندان طهارت علیهم‌السلام ۶ - با حاشیه‌ای از کتاب صلاح الایمان فی محاربة النفس و الشیطان از محمد کاظم سبزواری در چند سطر و عمل میرزا قاضی در دراهم به صورت جدول و استخاره از قرآن ضمیمه این مجموعه است.

﴿ ۳۸۴۴ ﴾

۱ـ رساله در نصایح زناشویی «۷ـ۱۳» (اخلاق ـ فارسی)

از: احتشام الدوله.

رساله کوتاهی است در نصیحت به زن و شوهر برای ایجاد مهر و محبت و الفت در میان ایشان.

به فهرست سابق این کتابخانه ص ۶۴۳ رجوع شود آنجا این مجموعه به گونه‌ای دیگر معرفی شده است.

آغاز: بعد از حمد خدا و ذکر صفات محمد و آل محمد صلوات الله علیهم اجمعین در شب یلداکه حدود و پایانش ناپیدا [می‌باشد] مشغول [کردی] خواستم مونس برای تنهائی بهتر از کتاب.

انجام: اغلب مردان را دیده‌ایم که در ظاهر چاره نداشته‌اند بلی بلی گفته‌اند و تصدیق و تعریف حرکات و سکنات خانم را کرده‌اند ماشاء الله ماشاء الله به فلک رفته و اسفند خواسته دود کند در تعریف خانم اشعار مناسب خوانده‌اند.

۲ـ مختصری در علم هندسه «۲۶ـ۲۸» (فارسی)

از: ؟.

مختصری ار مسائل هندسه را در چند بخش تعاریف و قضایا در هفتاد و نه بند بیان نموده است.

آغاز: مختصری است در علم هندسه: ۱ ـ هر چیز که به یکی از حواس خمسه محسوس شود آن را جسم نامند.

۳ـ شعر ملی «۲۸ـ ۳۳» (فارسی)

از: ؟.

مسمّطی است در ذکر وقایع جهانی در دورهٔ پس از جنگ جهانی اول.

آغاز:

مسلم است تـو را ای یگـانه گـوهر راد مـــقام مــردمی و رتــبه نکــو بــنیاد

انجام:

نمی‌جنبد بـه سـال و مـاه و هـفته تـمرگیده بـه خـواب مـرگ رفـته

نـجنبد بـلکه غـلطد درگـه حـمل شکسته بسته هم چون مهره رمـل

هر سه بی‌تاریخ. چهل و هشت مسأله ریاضی. اعداد لاتینی، نامه‌ای ادبی، چند شعر فارسی مورخ ۱۳۱۶. شعر از شکوهی تفرشی. بخشی از مثنوی ایرنامه به نقل از چاپ اسلامبول در ۱۳۱۷، لغات فرانسوی کتاب شارل دوازدهم و معنی فارسی آنها ضمیمه این مجموعه است. ۱۳۲ برگ، ۱۸ × ۲۱.

﴿ ۳۹۶۴ ﴾

۱ـ اختیارات ایّام (صغیر)« ۱ـ ۴» (نجوم ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد مجلسی (۱۱۱۱ ق).

به جلد ۲ ص ۱۸ رجوع شود.

۲ـ صیغ عقود نکاح «۵ـ ۱۱» (فقه ـ فارسی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

آغاز: الحمد لله الّذی احلّ النّکاح و ندب الیه و حرّم الزّنا و السّفاح و تـوعدّ عـلیه والصّلاة علی سیّد المرسلین و خاتم النّبییّن محمّد و اهل بیته المطهّرین المعصومین اما بعد غرض از تحریر این رسالهٔ وجیزه.

انجام: وکیل مرد می‌گوید قبلت علی الشّروط المذکوره بهتر خواهـد بـود و اگـر طرفین خود صیغه گویند زوجتک نفسی متعة می‌گوید و ضمیرهای غایب را به عنوان تکلّم خواهند گفت و شقوق دیگر ظاهر است.

۳ـ تحفة الالفاظ« ۱۱ـ ۵۷» (لغت عربی به فارسی)

از: ؟.

فرهنگ عربی به فارسی است در سی و دو مطلب: مطلب ۱ و ۲: پراکنده‌ها، ۳ تا ۳۰ به ترتیب حروف تهجّی، مطلب ۳۱: الفاظ متفرقهٔ بسیط، مطلب ۳۲: مرکّبها و اصطلاحات.

[نسخه‌های خطی، منزوی ۱۹۶۷/۳، دانشگاه ۲۵۸۹/۱۲، نشریّه دانشگاه ۴۳۰/۵].

آغاز: سپاس و منّت پروردگاری را که از همّت قلم او رفعات سماوات بی عمدهٔ عمود مسطّح آمد و صفحات صحن او از قطرات ژالهٔ درخشان مزیّن گشت.

انجام: .

هر سه بی‌تاریخ.

رساله اول از آغاز ناقص،

و رساله سوم تا مطلب ۲۱ را دارد.

۵۷ برگ، ۱۱ × ۲۰.

﴿ ۴۰۰۹ ﴾

۱ـ الفقه« ۱ـ ۲۵» (فقه ـ عربی)

از: حسین بن محمد بن احمد العصفوری الدرازی (۱۲۱۶ ق).

فقه استدلالی مختصری است با عناوین «فصل ـ فصل» در باب صلاة. احتمال دارد کتاب «ذریعة الهداة فی بیان معنی الفاظ الصلاة» مؤلف باشد.

آغاز موجود: فصل فی شرطیة الوقت حیث انّ الصّلاة الیومیّة موقتة باوقات معلومة کما هو المعلوم.

انجام: عن ابی عبدالله علیه السلام فی قوله اما انافا صلّی معهم [...] و فی هذا کلّه توسعة من الشارع فی الصّلاة معهم للحرص علی حصول تلک الفضیلة و الخروج بحسناتهم التقدیریة و الاّ فلا حسنات لهم و لنقطع جری القلم.

۲ـ سؤال و جواب «۲۵ـ ۲٦» (فقه ـ عربی)

از: حسین بن محمد بن احمد العصفوری الدرازی (۱۲۱۶ ق).

نه سؤال فقهی است که فرزند مؤلف «احمد بن حسین» پرسیده و وی با عناوین «قال سلمه الله تعالی ـ الجواب» به آن پاسخ گفته است.

آغاز: اللّهم نحمدک...قال سلّمه الله تعالی ما قولک فی ذبیحة.... کقبلة البحرین مثلاً رأسها شمالا و رجلیها جنوباً کهیئة الذبح..... هل هی حلال ام حرام.

۳ـ رساله عملیه «۲٦ـ ۸۲» (فقه ـ عربی)

از: نعمة الله حسین؟.

فقه فتوایی و استدلالی مختصری است با عناوین «مسألة ـ مسألة» با استفاده از روایات.

آغاز: الحمد لله الّذی فقّهنا فی امور الدّین و جعل الصّلاة قرباناً لعباده المتّقین والصّلاة علی من ارسله لتمهید قواعد الدّین و شفّعه فی الامّة بل فی الانبیاء والمرسلین و علی آله مصابیح غیاهب الظّلام.

رساله اول و سوم بی‌تاریخ و رساله اول از آغاز و رساله سوم ازانجام نقص دارد.

رساله دوم نسخ ۱۲۲۰.

۸۲ برگ، ۱۵ × ۱۹.

﴿ ۴۰۲۴ ﴾

۱ـ الجمل والعقود« ۱ـ ۲۱» (فقه ـ عربی)

از: محمد بن حسن طوسی (شیخ طوسی) (۴۶۰ ق).

رساله فتوایی مختصری است در ابواب فقه از طهارت تا امر به معروف و نهی از منکر به درخواست ابن البراج (چنان که در حاشیهٔ بعضی از نسخ قدیمه آمده) تألیف

شده است.

مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۱۴۵/۵ ـ مرعشی ۲۱۰/۶].

آغاز: الحمد لله حق حمده...اما بعد فانا مجیب الی ما سأله الشیخ الفاضل اطال الله بقاءه من املاء مختصر یشتمل علی ذکر کتب العبادات و ذکر عقود ابوابها.

۲ـ اثبات الصانع «۲۲ـ ۲٦» (فلسفه ـ عربی)

از: میرزا علی اکبر مرندی (۱۳۷۳ ش).

بحث اثبات صانع در پنج مقاله است.

آغاز: لا ریب فی ان الحادث یحتاج فی وجوده الی مؤثر فهذا المؤثر المحتاج الیه اما ان یکون قدیما او حادثا....

انجام: و لکن خالقه قد اوحد فیه الدماغ و جعله مستعدا بالتدریج للتعقل و الشعور و الادراک بعد ما یسقط من...الله کل ذلک لیتم الحجة علی وحدانیته و صنعه و قدرته.

۳ـ حاشیة شرح مختصر الاصول حاجبی «۳۳ـ ۹۵» (اصول فقه ـ عربی)

از: حسین بن جمال الدین خوانساری (۱۰۹۸ ق).

این نسخه ابتداء و انتهاء ندارد اما بر روی برگ اول به «آقا جمال خوانساری» نسبت داده شده که شاید صحیح آن «حسین بن آقا جمال» باشد.

[للذریعة ۱۳۰/۶ ـ مجلس ۴۳/۲۶].

هر سه بدون تاریخ. کتاب اول و سوم از آغاز و انجام ناقص است.

۹۵ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۴۰۳۳ ﴾

۱ـ حکایت ولایت نمودن حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام و چند حکایت دیگر «۲ـ ۲۳» (فارسی)

از: ؟.

دیگر حکایات این نسخه عبارتند از: حضرت آدم و حوا در بهشت، مرد درویش، مرد بخیل، پادشاه محب اهل بیت علیهم‌السلام و دختر، صفت آخر الزمان و صفت عصای موسی علی نبینا و آله و علیه السلام. در پایان ذکری از «مجلس» به میان آورده است.

آغاز: امّا راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیای شکر شکن شیرین گفتار چنین روایت کرده‌اند که روزی آن گلدسته باغ سرّ...و آن معجز نمای یس و هل اتی و آن سرّ جود کرامت و آن افضل کلّ امامت.

انجام:

کجا بودم اکنون فتادم کجا — عنان سخن شد ز.... رها
به چنگ آورم بار دیگر... — بفرمان حیّ الّذی لا یموت

۲ـ تاریخ ایران «۲۵ـ ۲۲۱» (فارسی)

از: ؟.

تاریخ پیشدادیان و کیان ایران زمین است. از مثنوی هایی شبیه «شاهنامه» یاری گرفته است و عبارات عربی نسبتاً فراوان و در برخی مواضع، آیات مبارکه قرآن مجید به چشم می‌خورد. از ابن مقفع، ابو علی مسکویه و کتابش «آداب العرب و الفرس» یاد کرده است.

۳ـ طوفان البکاء «۱۲۲ـ۱۹۸» (مقتل ـ فارسی)

از: محمد ابراهیم بن محمد باقر جوهری (۱۲۵۳ ق).

به جلد ۲ ص ۵۵۶ رجوع شود.

رساله اول و دوم بی‌تاریخ و رساله سوم نستعلیق ۱۲۶۹.

رساله دوم از آغاز و انجام و رساله سوم از آغاز نقص دارد.

۱۹۸ برگ، ۲۱ × ۳۴.

﴿ ۴۰۵۷ ﴾

۱ـ تاریخ جنگ شرق اقصی «۱ـ ۴۶» (فارسی)

از: حسین بن محمد علی انصاری ـ اصفهانی (ثمر) (ق ۱۴).

قسمتی از تاریخ جنگ بین روسیه و ژاپن در قرن گذشته است که با پیروزی قوای ژاپنی به پایان رسید. مترجم این کتاب را به دستور میرزا فضل الله خان لواء الملک رئیس قشون اصفهان در سال ۱۳۲۸ ق ترجمه کرده است.

[**مرعشی ۳۰۱/۲۰**].

آغاز: در اوایل ماه ژویه با وجود فتوحات جزئیه ساخلو و اقدامات مجدانه فرمانده قلعه وضع...ظاهراً رو به نومیدی می رود.

انجام: صورت کشتی‌های مضمحل و نابود شده از این قرار است: بوردنیو، اسکندر سیم، کیناز سوارف ارل....

۲ـ تاریخ طبرستان «۴۸ـ ۸۳» (فارسی)

از: محمد بن حسین بن اسفندیار آملی طبری (اولیاء) (ق ۷).

رویدادهای طبرستان از بنیاد آن تا روزگار خود. مؤلف معاصر رستم بن اردشیر از ملوک طبرستان بوده است بدان پرداخته است و تا تاریخ سال ۷۵۰ را دارد.

[**الذریعة ۲۶۲/۳ و ۴۸/۱۰، فهرستواره فارسی ۸۸۴/۲**].

آغاز: حمد و ثنا و مدح بی‌منتها آفریدگاری را سزاست که واهب ارواح و خالق اشباح است مبدعی که هر ذرهٔ از موجودات آیتی است.

۳ـ تاریخ ایران باستان و اسکندر «۸۴ـ ۱۳۷» (فارسی)

از: ؟.

در تاریخ باستان است از ذکر ملوک و جنگ‌های ایشان همراه با ذکر فتوحات اسکندر و جانشینان وی. از مروج الذهب و تاریخ ملکم انگلیسی نام برده است.

هر سه بدون تاریخ.

کتاب دوم از انجام و کتاب سوم از آغاز و انجام ناقص.

کتاب اول مقدمه و فهرست مطالب دارد.

۱۳۷ برگ، ۱۷ × ۲۳.

﴿ ۴۰۶۷ ﴾

۱ـ الصحیفة السجادیة «۱ـ ۴۱» (دعا ـ عربی)

از: امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام.

به جلد ۱ ص ۳۶۲ رجوع شود.

۲ـ حاشیة المختصر «۴۲ـ ۷۲» (بلاغت ـ عربی)

از: نظام الدین عثمان بن عبدالله خطایی (ق ۱۰).

به جلد ۱ ص ۱۹۲ رجوع شود.

۳ـ الفخریة فی معرفة النیة «۸۱ـ ۹۱» (فقه ـ عربی)

از: فخر الدین محمد بن حسن بن مطهر حلی (فخر المحققین).

آغاز: الحمد لله...علی نبینا سید المرسلین و ارشادنا الی دین المهتدین و تکلیفنا بالاحکام الشریعة لتحصیل السعادة الاخرویة....

هر سه بی‌تاریخ.

رساله سوم نسخ علی بن شمس الدین مدرس.

کتاب اول و دوم ناقص است.

۹۱ برگ، ۱۴ × ۲۲.

﴿ ۴۰۷۴ ﴾

۱ـ وسیلة النجات« ۱ـ۱۳» (فقه ـ فارسی)

از: سیف الدوله سلطان محمد بن فتحعلی شاه.

مؤلف این رساله را که در آداب نماز به مذهب شافعیه است به جهت شیعیانی نوشته است که در میان اهل سنت زندگی می‌کنند و باید تقیه کنند.

آغاز: حمداً له ثم حمداً له ابلغ حمد و اجلّه و صلاةً و سلاماً علی من [ارسل] بالهدی و دین الحق...در هنگام سیاحت مدت‌ها با اهل جماعت به سر می‌بردم.

انجام: و اگر مایع متنجس آب باشد به زیاد کردنش به حدی که تغییر در رنگ و طعم و بویش باقی نماند پاک می شود به شرطی که بعد از زیاد شدن کمتر از دو....نباشد اگر کمتر باشد پاک نمی‌شود.

۲ـ دیوان باقر «۱۳ـ۱۲۳» (فارسی)

قصاید، غزلیات، مجویات و رباعیات شاعر است.

آغاز:

بودند جمعی در عجم از حد هرمان تا هری

از شور و شوق و شرم پاک، از عقل [...] بری

از راه و رسم و رای....و خلق و خو

دد را بر ایشان منزلت صد بار و سگ را برتری

۳ـ دیوان سلطان قاجار «۱۲۴ـ۱۴۸» (فارسی)

از: سیف الدوله سلطان محمد بن فتحعلی شاه (زنده در ۱۲۹۲ ق).

غزلیات او با تخلص «سلطان» است.

[الذریعة ۴۵۹/۹، نسخه‌های خطی منزوی ۲۳۵۵/۳].

آغاز:

خواند کجا بـه چـهر و خـطت مشک و مـاه را
چشـــمی کـــه فـــرق کـــرده ســـفید و سـیاه را

انجام:

سلطان و ز باده تـوبه هـیهات بـر بـاده ز تـوبه پـرده پـوشیم

رساله اول نستعلیق ۱۲۸۸.

رساله دوم و سوم بدون تاریخ.

رساله سوم از انجام ناقص است.

۱۴۸ برگ، ۱۴ × ۲۲.

﴿ ۴۰۷۶ ﴾

۱ـ یوسف و زلیخا «۱ـ۲۵» (فارسی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ ق).

به جلد ۲ ص ۷۸۲ رجوع شود.

۲ـ مقالات «۲۶ـ۵۸» (فارسی)

از: ؟.

در شعر و شاعری و نجوم و منجمی است با عناوین «مقاله» با حکایات فراوان از شاهان و دانشمندان و نیز اشعاری از خود مؤلف و دیگران.

انجام: مقصود از تحریر این رسالت و تقریر این مقالات اظهار فضل نیست و اذکار خدمتی نی، بلکه ارشاد مبتدی‌ست و احماد خداوند...به بقاء هر دو شادمانه نه مدتی بلکه جاودانه.

۳ـ تاریخ ادبیات ایران «۷۵ـ ۹۲» (فارسی)

از: ؟.

جزوهٔ درسی یکی از دانشجویان ادبیات فارسی است.

آغاز: مؤسس این سلسله طاهر بن حسین....که در ۱۵۹ هجری متولد گردید و در سنه ۲۰۷ وفات یافت ظاهراً اصلاً ایرانی بود.

انجام: چون فتنه رافع بن لیث در خراسان به پا شد و مأمون با پدرش هارون به خراسان آمد.

کتاب اول بی‌تاریخ و از آغاز و انجام ناقص.

کتاب دوم نستعلیق عبدالحسین از روی نسخه شاهزاده محمد باقر میرزا در ۱۳۳۷،و از آغاز نقص دارد و شامل دو مقاله است.

کتاب سوم بی‌تاریخ. طاهریان تاسامانیان را دارد.

۹۳ برگ، ۱۸ × ۲۲.

﴿ ۴۰۸۲ ﴾

۱ـ الوافیة فی شرح الکافیة« ۱ـ ۲۴» (نحو ـ عربی)

از: رکن الدین سید حسن بن محمد بن شرفشاه استرآبادی (۷۱۷ ق).

به جلد ۱ ص ۵۷۹ رجوع شود.

۲ـ حاشیهٔ بر کتابی در اصول فقه «۲۵ـ ۵۰» (عربی)

از: ؟.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ اقول» بر مبحث اجتهاد و حجیت علم و ظن.

آغاز موجود: قوله الاجتهاد لغة المشقة اقول الاجتهاد افتعال من الجهد و هو بفتح الجیم و [...] بمعنی الوسع و الطاقة.

۳ـ معالم الاصول «۵۱ـ۱۰۸» (اصول فقه ـ عربی)

از: حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ ق).

به جلد ۱ ص ۵۰۶ رجوع شود.

هر سه ناقص و بدون تاریخ.

کتاب اول نستعلیق نصیر الدین مجد....ابن نصر الله رضی استرآبادی (کذا).

کتاب سوم حاشیه از ابوالقاسم حسینی دارد.

۱۰۸ برگ، ۱۵ × ۲۱.

﴿ ۴۰۸۹ ﴾

۱ـ جنگ «۱ـ ٦٢» (فارسی و عربی)

از: ؟.

شامل اشعاری از مولوی و برخی روایات ائمه علیهم السلام و چند حکایت است.

و نیز شامل اشعاری از یک مسیحی به زبان اردو احتمالاً.

آغاز:

ای امید نا امیدان کوی تو — هر دو عالم را اشارت سوی تو

ای شب افرزو سحرخیزان راه — همچو شب دارم دل و نامه سیاه

انجام: صاحب فتوحات می‌گوید: ظالم آن است که پیوسته در خواب غفلت باشد و مقتصد آن که گاهش بیدار گردد و شایق آن است که همیشه بیدار باشد....

۲ـرجال «۷۳ـ۱۰۳» (عربی)

از: ؟.

بخشی از یک کتاب رجالی که به ترتیب الفبا تنظیم شده و به کتاب‌های رجال نیز اشاره کرده است

با توجه به عبارت موجود در اول و آخر آن با خلاصه علامه و رجال کبیر و رجال اردبیلی مقایسه شد که با هیچکدام مطابق نبود گرچه عبارت آخر نسخه عین عبارت خلاصه علامه است.

آغاز: احمد بن الحرث روی عنه المفضل بن عمر...احمد بن الحرث بن ابی؟ صالح عامی و لم اجده فی...و لا غیره.

انجام: احمد بن بشیر البرقی و احمد بن الحسین بن سعید روی عنهما احمد بن محمد بن یحیی ضعیفان ذکر ذلک ابن باویه ثم قاله الشیخ الطوسی.

۳ـجنگ شعر «۱۰۴ـ۱۳۷» (فارسی)

از: علی بن نصیر بن هارون بن ابی القاسم حسینی تبریزی (قاسمی).

مثنوی‌ها و غزل‌ها در اخلاق و صفات پسندیده و ساقی نامه احتمالاً از خود مؤلف و ناصر البخاری، ناصر الظهیری و اوحدی کرمانی است. نام شاعر و مؤلف در منابع یافت نشد.

آغاز: بر جمیع اصحاب بزرگواری که کارسازان شریعت مصطفوی و صاحب رازان طریقت نبوی و نجوم بروج هدایت و در دروج ولایت بوده‌اند رضوان الله.

انجام:

این نقش بر آب می‌نگارد — آن لحظه که خم همی زند جوش
می آئینه جمال ساقی است — در جام جم جلال باقی است

هر سه ناقص و بی‌تاریخ.

کتاب دوم حواشی با امضاء «منه» دارد و تصحیح شده و قلم خوردگی دارد.

۱۳۷ برگ، ۱۳ × ۲۱.

﴿ ۴۰۹۴ ﴾

۱ـ ترجمهٔ مهج الدعوات« ۱ـ ۷۲» (دعا ـ فارسی)

از: ؟.

روایت‌های کتاب «مهج الدعوات و منهج العنایات» رضی الدین ابن طاوس را ترجمه تحت اللفظی کرده است و دعاها بدون ترجمه است. این نسخه حاضر چون ابتدا و انتها ندارد معلوم نیست کدام یک از ترجمه‌های آن است.

[الذریعة ۱۴۰/۴، مرعشی ۲۰۱/۷].

آغاز:...انس بن مالک از حضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت کرد که جبرئیل علیه السلام فضایل بسیار از دعای قدح یاد کرد.

انجام:...از آن جمله دعای معروف به علوی مصری. روایت است از محمد بن علی علوی الحسینی که او در مصر ساکن بود...ربّ من ذاالذی دعاک فلم تجبه و من ذاالذی سألک فلم تعطه....

۲ـ دیوان سالم «۷۳ـ ۹۸» (فارسی)

غزلیات شاعر با تخلص «سالم» است. او شیعی است و اشعاری دربارهٔ انتظار فرج و ظهور حضرت صاحب عجل الله تعالی فرجه الشریف دارد.

[الذریعه ۴۲۱/۹].

آغاز:

مال بی‌اندازه داری و نداری نام نیک
چون بمیری شاه اگر باشی نگویندت فلان

نیکی ار خواهی به مـردم نـیکویی کـن نـیکویی
ار نــمی‌دانــی بــرو احسـنتم احسـنتم بـخوان

انجام:

آرزوی راحت از دل مــی‌کنم شب‌هــا بــرون
همچو آن خوابی که می‌آید بـه چشـم پـاسبان
بس که از غـیرت نـهفتم آه حسـرت در جگـر
بــند بــندم شــد چــو مـوسیقار لبـریز فـغان

۳ـ الحاشیة علی انوار التنزیل «۹۹ـ۱۰۶» (تفسیر ـ عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق).

به جلد ۱ ص ۱۳۸ رجوع شود.

آغاز: الحمد لله الذی جعل نسخة عالم الامکان شرحا لآیات قدرته و تفسیراً و صیّر نقوش صحیفة الاکوان بیانا لبینات وحدته.

هر سه بدون تاریخ.

کتاب اول از آغاز و انجام و کتاب سوم از انجام ناقص است.

۱۰۶ برگ، ۱۱ × ۲۰.

﴿ ۴۰۹۶ ﴾

۱ـ حدیثلر «۳۴ـ ۵۳» (حدیث ـ ترکی)

از: ؟.

حدیث هایی است با عناوین «یا موسی» و «یا علی» که به ترکی نوشته شده است و ترجمه به فارسی زیر سطور دارد.

۲ـ شاهنامهٔ رضا خانی «۸۰ـ۱۰۲» (فارسی)

از: ؟.

اشعاری است در قالب مثنوی به سبک شاهنامهٔ حکیم فردوسی در بیان احوالات ارتش ایران و جنگ‌های آن در دورهٔ رضاخانی.

آغاز:

وز این سو اهالی باندرز من — مجدد نمودند یک انجمن
گرفتیم پیمان به سوگند نام — که همواره باشند یار نظام

انجام:

شریف ای بنی آدم پر ملال — به امید حق از گذشته منال
خدایا رضا خان ایران مدار — هماره بماناد فرمانگذار؟!!

۳ـ دیوان ایرج میرزا «۱۱۷ـ۱۹۶» (فارسی)

از: جلال الممالک بن غلام حسین (۱۳۴۴ ق).

بخشی از دیوان و مثنویات او است.

کتاب اول از آغاز و انجام ناقص و بدون تاریخ است. در ادامه آن چند برگ از انموزج (یا شرح آن) و شرح محاکمات هست.

ترجمه فارسی زیر سطور ترکی نوشته شده است.

کتاب دوم نسخ علی محمد صحاف در ۱۳۴۴. در ادامه نامه‌ای به مؤسسه خاور (رمضانی ظ) در بیان اعمال نیک پادشاهان باستان هست.

کتاب سوم اول و آخرش ناقص و بدون تاریخ.

۱۹۶ برگ، ۱۴ × ۲۰.

﴿ ۴۱۰۲ ﴾

۱ـ طب منظوم« ۱ـ ۷۴» (فارسی)

از: ؟.

ادویه‌جات مفرده در علاج دردها را به صورت مثنوی آورده است. از شیخ الرئیس و کتاب طب ارشاد یاد کرده است. نسخه حاضر چون ابتدا و انتها دارد شناخته نشد به نسخه‌های خطی منزوی ۵۶۵/۱ مراجعه شود.

انجام موجود: از ادویه و اغذیه آنچه اول آن «الف» باشد در باب اول گفته می‌شود و از آن جمله یکی ارز است که به پارسی برنج گویند.

اول از بعد ذکر نام خدا کرم گویم برنج را ز غذا

۲ـ شرح ایساغوجی« ۱۱۳ـ ۱۳۴» (منطق ـ عربی)

شرح مزجی است بر رسالهٔ «ایساغوجی» اثیر الدین ابهری با توضیح مسائل مشکل آن و شاید از عماد الدین محمد فارسی باشد.

آغاز:...ان اکتب ما یزیل مشکلاته...و یوصل الطالبین الی مباحثه الحقیقیة لکن یعوقنی عن ذلک حوادث الایام و تعاقب سهام الآلام.

۳ـ طب النبی (صلی الله علیه و آله و سلم) «۱۳۵ـ ۱۴۳» (عربی)

از: ابوالعباس جعفر بن محمد بن معتز نسفی مستغفری سمرقندی (۴۳۲ ق).

آغاز: بسملة...وجدت بحذف الاسانید مکتوبة قال رسول الله صلی الله علیه و آله ما خلق الله داء الا و خلق له دواء.

انجام: فقال صلی الله علیه و آله: بسم الله یشفیک من کل داء یأتیک و من شر النفاثات فی العقد و من شر حاسد اذا حسد.

کتاب اول از آغاز و انجام ناقص، بدون تاریخ. در ادامه آن یک کتاب در نحو بدون آغاز و

انجام و نیز قصیده «امن تذکر جران بذی سلم» هست.

کتاب دوم از انجام ناقص و بدون تاریخ.

کتاب سوم نسخ ۱۰۸۸. با مهر بیضوی «وقف اولاد».

۱۴۳ برگ، ۱۳ × ۲۰.

﴿ ۴۱۰۵ ﴾

۱ـ چهل سوره = حدیث قدسی «۱ـ۱۲» (عربی)

آغاز:...یابن آدم اطیعونی بقدر حوائجکم الی و اعصونی بقدر صبرکم علی النار.

۲ـ جعفریه «۱۶ـ۹۵» (عربی)

از: محقق ثانی.

به جلد ۱ ص ۱۲۳ رجوع شود.

۳ـ کتاب طب «۹۶ـ۱۳۳» (عربی)

از: ؟.

کتاب طبی است با عناوین «مقالة ـ مقالة» و هر مقاله دارای چند فصل می‌باشد مقاله دوم در تشریح، مقاله سوم در احوال بدن انسان، مقاله چهارم در نبض و تنفس، مقاله پنجم در تدبیر اصحّاء و علاج مرضی، مقاله ششم در امراض سر.

انجام: الفصل الثالث عشر فی الطبیخ: اما الاسفید ناجات فهی ملینة و الخلیات مجففة و المرکب منها مثل الزیرماج معتدل و اللبنیات و السماق و التفاح فقوتها مثل قوة عصارتها.

کتاب اول نسخ ۱۰۹۹ در مدرسه دارالشفاء دارالسلطنه عبد العظیم علیه‌السلام (کذا). در ادامه مطلبی در معنی ایمان هست.

کتاب دوم بدون تاریخ و ناقص. برگ اول آن در صحافی کنار برگ چهلم قرار گرفته. ترجمه برخی لغات هم در زیر سطور آمده.

کتاب سوم از آغاز و انجام ناقص و بدون تاریخ.

۱۳۳ برگ، ۹ × ۱۹.

﴿ ۴۱۰۷ ﴾

۱ـ مقامات حریری« ۱ـ ۵۰» (ادبیات ـ عربی)

از: قاسم بن علی حریری.

به جلد ۱ ص ۵۲۶ رجوع شود.

۲ـ حاشیة حاشیة تهذیب المنطق« ۵۱ـ ۱۵۴»

(منطق ـ فارسی)

از: علی رضا تجلی.

به جلد ۲ ص ۲۷۷ رجوع شود.

۳ـ بدایة الهدایة «۱۵۶ـ ۱۹۳» (فقه ـ عربی)

از: شیخ حر عاملی ره.

به جلد ۱ ص ۶۹ رجوع شود.

کتاب اول از انجام ناقص و کتاب دوم از اول و آخر ناقص و هر دو بدون تاریخ.

اوراق کتاب دوم پس و پیش شده است.

کتاب سوم مقابله و تصحیح شده و تاریخ کتابت ندارد.

۱۹۳ برگ، ۱۲ × ۱۹.

﴿ ۴۱۱۰ ﴾

۱ـ الکافیة« ۱ـ ۴۱» **(نحو ـ عربی)**

از: ابن حاجب.

به جلد ۱ ص ۴۳۹ رجوع شود.

۲ـ مراح الارواح «۴۴ـ ٦٧» **(صرف ـ عربی)**

از: احمد بن علی بن مسعود.

به جلد ۱ ص ۴۳۸ رجوع شود.

۳ـ الهدایة فی النحو «٦٨ـ ۱۰٦» **(نحو ـ عربی)**

به جلد ۱ ص ۵۸۴ رجوع شود.

کتاب اول نسخ ۱۰۱۳ حواشی ازجامی دارد.

کتاب دوم بدون تاریخ. تصحیح شده.

کتاب سوم نسخ ۱۱۱۰. حواشی ازجامی دارد. با مهر مربع «محمد رضا...».

﴿ ۴۱۲۴ ﴾

۱ـ نهج المسترشدین فی اصول الدین« ۱ـ ۱۹» **(کلام ـ عربی)**

از: حسن بن یوسف بن المطهر حلی (علامه حلی) (۷۲۶ ق).

به جلد ۱ ص ۵۷۴ رجوع شود.

۲ـ اعجاز النبی صلی الله علیه و آله «۲۰ـ ٦۴» **(فارسی)**

از: صدر الدین بن عباس.

در ذکر معجزات حضرت خاتم الرسل صلوات الله علیه و آله که برای حسن ختام

کرامات و خوارق عادات حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام را بیان کرده است. از اعلام الوری بسیار نقل کرده و از شخصی به نام ملا محمد باقر در اصفهان شخصاً نقل می‌کند.

انجام: اگر گروهی از امت من در حق تو نمی‌گفتند آنچه را که نصاری در حق عیسای پسر مریم گفتند در شأن تو حرفی می‌گفتم....

علی را قدر پیغمبر شناسد که هر کس خویش را بهتر شناسد

حالا وقت آن شد که اختتام رساله.

۳ـ منشآت «۶۵ـ۱۲۰» (فارسی)

از: ؟.

انواع نامه به فضلا، اخلاء، یاران و دوستان و غیره را گرد آورده (و یا نوشته) است.

انجام:

به گوش دل لمن الملک را شوی شنوا به نطق هوش بگویی لواحد القهار

کتاب اول بدون تاریخ. یادداشت تملک موسوی مورخ ۱۳۲۷ دارد.

کتاب دوم و سوم از اول و آخر ناقص است. در ادامه کتاب سوم دعاهایی هست.

۱۲۰ برگ، ۱۲ × ۱۸.

﴿ ۴۱۲۹ ﴾

۱ـ کلیات ملا طغرا «۱ـ ۸۶» (ادبیات ـ فارسی)

از: ملا طغرا شاعر و نویسنده سده ۱۱.

متنی است ادبی با عناوینی چون «کنز المعانی» «فردوسیه» و جز آن. در ابتدای رساله از خواجه حافظ یاد کرده است.

به فهرست نسخه‌های خطی فارسی منزوی ج ۳ ص ۱۸۷۹ و ج ۵ ص ۳۵۹۷ رجوع شود.

آغاز: پیشرو ساز سخن ترانه حمد صانعی است که گلشن ابیات رنگین به عندلیبان

سرود ارزانی فرمود و برگ نوای گفتن زمزمهٔ ثنای خالقی است.

انجام:

بلند این ترانه به گوش عالمیان رسید
شش جهت را تهنیت هفت آسمان را مژده باد
سکه صاحبقرانی در دیار بلخ زد
دشمنان گشتند غمگین دوستان را مژده باد

۲ـ دیوان ناصر علی «۸۸ـ۱۲۳» (فارسی)

از: مولوی ناصر علی سهرندی (سرهندی) (۱۱۰۸).

به فهرست نسخه‌های خطی فارسی منزوی ج ۳ ص ۲۴۴۸ و ۲۵۶۳ و ج ۴ ص ۳۱۳۶ رجوع شود.

آغاز:

الهی ذره‌ای دردی به جان ریز — شرر در پنبه زاری استخوان ریز
بسوزان از محبت پیکرم را — به آتش رنگ کن بال و پرم را

انجام:

بده جامی و رنگ هستی‌ام ده — امان از شعلهٔ بد مستی‌ام ده
که عشقم در رگ و پی می‌زند شور — چراغان می‌کند گلبانگ منصور

۳ـ منشآت «۱۴۴ـ۳۱۹» (فارسی)

از: ؟.

باید با منشآت‌ها مقایسه تا مؤلف آن معلوم شود.

عرایض صاحب منصبان و چاکران به درگاه سلطنت در دورهٔ قاجاری (احتمالاً) است.

آغاز: عرضه داشت کمترین بندگان فدوی سعد الله خان بعد از ادای لوازم بندگی و

تقدیم مراسم پرستندگی ذرّه آسا به موقف عرض ارفع اعلی می رساند.

انجام: ثمرهٔ شجرهٔ بوستان مودت و افضال همواره از زلال محبت و فیض لا یزال سیراب باد بعد از اظهار اشتیاق ملاقات.

هر سه بدون تاریخ. کتاب سوم از انجام ناقص.

درکتاب دوم مهر مدور «مرلیدهر» کذا) و درکتاب سوم مهر بیضوی «عبده حسنعلی» هست.

در ادامه کتاب دوم چند برگ نثر و نظم می‌باشد.

۳۱۹ برگ، ۱۲ × ۱۷.

﴿ ۴۱۴۳ ﴾

۱ـ دعا = کتاب دعا «۲ـ ۵۴» (فارسی)

از: ؟.

مجموعه‌ای از ادعیه و حرزهای مختلف است.

آغاز: روی عن زین العابدین علیه السلام انه قال یکرر المریض هذا البیت یبری باذن الله تعالی:

یارب قد عجز الطبیب فداونی و بحقّ لطفک شافنی یا شافی

انجام: دعاء مولانا الحسین علیه السلام المعروف بدعاء الشاب المأخوذ بذنبه و هو ما روی عن جماعة یسندون الحدیث الی الحسین بن علی علیهما السلام قال کنت مع علی بن ابی طالب علیه السلام فی الطواف....

۲ـ رسالهٔ آداب مشق = قلمیه «۵۵ـ ٦٨» (فارسی)

از: خواجه عبدالله بن محمود صیرفی (عبدالصیرفی) تبریزی (۷۴۲ ق).

رسالهٔ کوتاهی در خط و رسم آن در یک مقدمه و سه فصل سپس دو باب و یک خاتمه.

[الذریعة ۶۲۴/۹، نسخه‌های خطی منزوی ۱۹۰۳/۳].

آغاز: شکر و سپاس فراوان و ثنا و ستایش بی‌پایان کاملی را که نقطهٔ نیستی و دایرهٔ هستی را مکمل گردانید و به قلم قدرت نقش چندین هزار خط بر سطح وجود هر یک بر صفتی و هیئتی بنگارید.

انجام: اما صفحهٔ تناسب را رعایت کردن مستحسن است و در سطر هم و این مقدار و این مختصر گفته شده ضبط کردن و به عمل آوردن کافی است چون کاتب مستعد است.

۳ـ ثواب سور قرآن «۶۹ـ ۹۲» (عربی)

از: ؟.

در ذکر ثواب سوره‌های مبارکه قرآن و مختصری در خواص آن است.

آغاز: عن النبی ﷺ: من قراها [الفاتحه] فکانما قرا ثلثی القرآن و کانما تصدق علی کل مؤمن و مؤمنة.

انجام: المعوذتین من قرأها کل لیلة امن من الجن و الوسوسة و من علقهما علی طفل امن من الجن و الهوام.

هر سه بدون تاریخ.

در ادامه کتاب دوم مطلبی (یا رساله‌ای) در تعلیم خط نستعلیق تصنیف میر علی خوش نویس می‌باشد.

در ادامه کتاب سوم، اسماء حسنی، عوذات، مطالب طبی، ادعیه، دعای حزب البحر و شرح آن و مطالب دیگر در پنجاه و چند برگ هست.

۱۴۹ برگ، ۸ × ۲۱.

فهرست نام کتاب‌ها

آبستنی و باه ۴۹۴
آداب البحث و المناظرة ۳۰۶
آداب دلّاکی ۲۲۸
آداب سخن گفتن و حرکت و غذا خوردن ۱۹۴
آداب سلوک حاکم با رعیت ۳۲۱
آداب الصلاة = ترجمة الصلاة ۱۸۸
آداب عباسی ۱۲۳
آداب عباسی = ترجمه مفتاح الفلاح ۵۴۴
آداب المتعلّمین ۴۰۷
آداب المتعلمین ۵۵۱
آداب و آثار دعاء سیفی ۴۹۷
آگاه کننده عقلاء ۲۴۷
[آیات الاحکام] ۱۱۴
آیین نامهٔ دبستان ۹۰
اثبات الصانع ۵۷۱
اثبات الواجب ۵۰۱
اثبات الواجب ۵۵۵

اثبات الواجب (القدیم) ۴۸۰
الاثنا عشریة فی الصلاة ۳۸
الاثنا عشریة فی الصوم ۳۹
الاثنی عشریه فی الحج ۲۵۷
الاثنی عشریة فی الصوم ۲۵۷
اثولوجیا ۲۲۷
الاجتهاد و التقلید ۷۸
الاجرومیة ۵۰۷
اجوبهٔ امام کاظم علیه‌السلام ۱۶۵
اجوبة الاسئلة ۱۶۲
اجوبة المسائل ۳۹۰
اجوبة المسائل ۵۶۵
اجوبة المسائل السرویة ۳۱
اجوبة مسائل الشیخ احمد القطیفی ۳۸۹
اجوبة المسائل العکبریة ۳۲
اجوبة المسائل العویصه ۴۴۴
اجوبة المسائل الفقهیة = رسالة فی الحق و الحکم ۴۶۴
احادیث قدسیه = چهل سوره ۵۱۰
الاحادیث القدسیة = چهل سوره ۳۲۲
الاحادیث القدسیة (مترجم) = الاربعون سورة ۲۵۱
(احتمالاً) حاشیة شرح حکمة العین ۲۱۱
(احتمالاً) موعظة النفس ۲۳۳
احکام طالع سال عالم = احکام تقویم = فصول چهارگانه ۴۵۵

احکام نماز ۱۸۸
احکام نماز ۵۱۷
اخبار مولد نبّی صلی الله علیه و آله ۲۴۶
اختلاجات اعضاء (رساله در...) ۱۶۸
اختیارات الایام (صغیر) ۴۹۶
اختیارات الایام (صغیر) ۵۲۴
اختیارات ایّام (صغیر) ۵۶۸
اختیارات الایام (کبیر) ۵۱۹
اختیارات المهمات = اختیارات مسیر قم ۳۰۷
اخلاق ۱۰۱
اخلاق محسنی ۴۸۳
ادعیه ۶۲
ادعیّه ۲۱۲
ادعّیه ۲۳۶
ادعیه ۲۴۳
ادعیه ۲۸۳
ادعیه ۴۲۰
ادعیه و ادویه ۵۶
الادویة القلبیة ۴۳۴
الادویة القلبیة ۴۸۹
الأربعون حدیثا ۳۸۲
الاربعون حدیثا ۳۷۶
الاربعون حدیثا ۴۶۸

الأربعون حديثاً ۱۱۳
الاربعون حديثاً ۱۲۵
اربعون سورة من التوراة = حديث قدسی ۱۷۵
الاربعين فی اصول الدين ۱۹۲
ارجوزة فی التوحيد ۱۹۳
ارجوزة فی المجرّبات ۴۸۸
ارجوزة فی المونث السماعی ۱۵۳
ارشاد العوام ۱۸۶
ارشاد الهادی ۲۲۴
ارشاد الهادی فی النحو ۲۵
ارمغانی طوس ۱۵
از عقاب تزار به بيرق سرخ ۲۶۹
استعارات ۲۲۵
اسرار انوار = رباب نامه ۴۵۲
اسرار الشهادة ۴۸۶
اسرار الصلاة = التنبيهات العلّية ۲۶
اسرار الصلاة شهيد ثانی تحرير ۹۷۹ ..... ۲۰۳
اسرار عبادات (رساله در....) ۱۹۱
اسرار الغيب ۲۸۸
اسرار للشهادة ۲۲۰
اسرار النكاح ۳۰
اسطرلاب ۵۱۳
الاشارات ۳۳۵

اصطلاحات صوفیان ۲۶۳
اصل الاصول = شاخ نبات ۴۷۱
اصول خط = آداب مشق ۳۲۶
اصول دین ۵۴
اصول الدین ۳۶۹
اصول الفقه ۸۸
اصول معرفت تقویم ۴۲۳
اصول الملاحم = ملحمه ۸۸
اعتقادات ۷۰
اعتقادات ۵۴۳
الاعتقادات ۲۳۵
الاعتقادات = سیر و سلوک ۵۶۱
اعجاز النبی صلی الله علیه و آله ۵۸۶
الاعراب فی قواعد الاعراب ۲۲۴
اعمال سه ماهه ۲۷۵
اقسام حمیّات (رساله در...» ۴۹۳
الاکسیر ۳۹۴
الفیه از شهید اول شمس الدین محمد بن مکی عاملی ۲۴۲
الفیة ۱۳۸
الفیة از شهید اول محمد بن علی عاملی ۲۰۰
الهی نامه ۳۳۶
امانات الهی (رساله در...) ۵۱۲
انتخاب ۳۴۸

انتخاب (۲ برگ) ۱۲۲
انتخاب الکلمات ۷۹
انوار التنزیل بیضاوی ۷۴
انوار الحکمة ۲۰۲
انوار العقول من اشعار خلیفة الرسول = دیوان امیرالمؤمنین ۴۲۶
انیس الاطباء ۱۷۶
انیس الطّلاب ۳۷۰
انیس الموحدین ۲۶۷
انیس الموحدین ۳۹۱
اوراد و اذکار ۳۵۲
اوراق پراکنده ۳۲۹
اوصاف الاشراف ۳۲۰
اوصاف الاشراف ۴۵۷
اوصاف الاشراف ۴۸۴
ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة ۳۳
ایمان عطایی ۴۹۲
ایمان عطایی ۵۰۰
الباب الحادی عشر از علامه حلّی ۲۷۸
باز نامه ۲۸۷
بحار الانوار جلد دهم ۵۳۹
بحار الانوار علامه مجلسی (۱۱۱۱) ۱۰۶
بحار الانوار علامه مجلسی ۱۰۶
بحار الانوار علامه مجلسی ۵۳۸

بخشی از یک مقتل فارسی. ناقص. تحریر سده ۱۳ ..... ۳۶۱
بدائع الافکار فی صنایع الاشعار ۱۳۷
بدایة الهدایة ۵۸۵
برهان علی جمع المربعات المتوالیة ۴۵۴
برهان قاطع ۲۳۹
برهان مساحة المثلث ۴۵۵
برء الساعة ۵۹
البشارة = رسالة فی الاستخارة ۴۳۲
بلبل نامه ۳۵۰
بناء الافعال ۳۳۵
البهجة المرضیة فی شرح الالفیة ۳۹۸
بیاض شامل مطالب متفرقه ۴۳۶
بیاض شامل مطالب متفرقه فقهی و طبی و غیره ۴۳۷
بیان ۳۰۹
بیان البیان ۱۴۴
بیان موجودیة الواجب و الممکن (رسالة فی...) ۲۱۵
بیست باب ۱۲۰
بیست باب ۵۵۱
بیست باب در اسطرلاب ۴۷۴
بیست باب در معرفت اسطرلاب ۴۲۵
بیست باب در معرفت تقویم تحریر ۱۲۴۱ ..... ۳۶۰
بیست باب = معرفت تقویم ۵۱۰
بیست فصل = معرفت تقویم ۲۱۴

تاریخ ادبیات ایران ۵۷۷
تاریخ اسلام و ایران ۳۵۷
تاریخ ایران ۷۵
تاریخ ایران ۵۷۲
تاریخ ایران باستان و اسکندر ۵۷۴
تاریخ جنگ شرق اقصی ۵۷۳
تاریخ حکمای عالم و پادشاهان عجم ۴۳۷
تاریخ شعراء ۷۱
تاریخ طبرستان ۵۷۳
تاریخ معاصر اروپا ۷۱
تجرید الاعتقاد ۵۴۸
تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار = تاریخ وصاف ۳۰۵
التجوید ۵۵۷
تجوید (رساله در...) ۵۱۴
تجوید منظوم ۵۵۶
تحریر اکرثا و ذوسیوس ۵۵۸
تحریر القواعد المنطقیة ۱۳۲
تحریر القواعد المنطقیة ۴۸۹
تحریر القواعد المنطقیة = شرح الشمسیة ۴۸
تحریر الکرة المتحرکة = تحریر اکراطولوقس ۵۵۹
تحریر المناظر ۵۵۸
تحفه سلیمانیه = ترجمه ارشاد شیخ مفید از میرزا محمد مسیح فدشکویی فسوی
(۱۱۲۱ یا ۱۱۲۵) ۱۰۹

تحفه نظامیه ۳۶۰
تحفهٔ حاتمی ۵۵۱
تحفهٔ خانی ۲۸۵
تحفهٔ شاهی = ترجمه برء الساعة ۴۹۴
تحفة الأبرار ۷
تحفة الابرار ۳۳۴
تحفة الالفاظ ۵۶۹
التحفة السنية فی شرح النخبة المحسنية ۳۰۴
تحفة الصلوات ۲۷۶
تحفة الغرائب فی التشريح والعجايب ۴۱۱
تحفة المسافر ۲۰۶
تحفة المسافرين ۲۳۴
تحفة الملوک = تحفة الوزراء ۵۲۸
تحفة الملوک فی الفروع ۵۱
تحفة الوزراء = تحفة الملوک = چهل باب ۳۲۴
تخت الرمل ۲۶۱
تذکره خطاطان ۲۲۱
تذکره شوشتر ۱۳
تذکرهٔ آتش زنه = تذکره منظوم رشحه ۲۳۱
تذکرة الائمة ۵۶۳
ترجمه ادعيه سرّ القدسيّة ۱۸۵
ترجمه برء الساعة ۱۰۲
ترجمه برء الساعة ۵۱۶

ترجمه تصریف ۱۷۱
ترجمه تنبیه الراقدین ۲۵۵
ترجمه حاشیه ملا عبدالله از مولی عنایت الله هندی ۳۳۱
ترجمه حدیث قدس ۸۹
ترجمه دعای کمیل ۱۸۴
ترجمه دعاء صباح ۲۸۲
ترجمه رساله اصول دین سید کاظم بن محمد قاسم الحسینی رشتی (۱۲۵۹ه) ۴۱۸
ترجمه سیر و سلوک سید کاظم رشتی ۴۱۸
ترجمه صحیفه سجادیه ۱۰
ترجمه طب الرضا (علیه الصلاة والسلام) = ترجمهٔ ذهبیه ۳۲۵
ترجمه قرآن کریم ۵۵
ترجمه قرآن کریم ۵۵
ترجمه قصیده عینیه حمیری ۲۰۷
ترجمه منظوم قصیده برده ۲۴۵
ترجمه منظوم مناجات عینیّه ۲۳۶
ترجمه و ترکیب عوامل جرجانی ۴۱۲
ترجمه و شرح ارشاد القلوب ۷۹
ترجمه و شرح دعای صباح ۴۲۹
ترجمه و شرح عوامل جرجانی ۱۷۰
ترجمهٔ ۳۱۸
ترجمهٔ الباب الحادی عشر ۳۳۶
ترجمهٔ توحید مفضل ۳۲۱
ترجمهٔ حاشیه ملا عبدالله ۲۹۸

ترجمهٔ سوال و جواب سید کاظم رشتی ۴۱۹
ترجمهٔ العقیدة الوحیدة ۲۹۸
ترجمهٔ قطب شاهی = ترجمه اربعین شیخ بهائی از ابن خاتون عاملی(سده۱۱) ۱۰۹
ترجمهٔ منظوم عوامل ۱۸۶
ترجمهٔ مهج الدعوات ۵۸۰
ترجمة الصلاة ۵۲
ترجمة الصلاة ۳۲۴
ترجمة الصلاة ۴۲۲
ترجمة الصلاة ۵۰۰
ترجمة الصلاة ۵۶۶
ترجمة الصلاة = آداب الصلاة ۶۰
ترجمة الصلاة = احکام نماز ۴۹۲
ترجمة العقائد ۴۰۸
ترجمة الفصول النصیریّة ۳۸۵
ترجمة الفصول النصیریة ۴۵۹
ترکیب الفاتحة ۳۹۷
تشریح ۲۰۸
تشریح ۲۰۸
تشریح الابدان = تشریح منصوری ۴۲۱
تشریح الأفلاک ۴۴۶
تشریح الافلاک ۲۵۴
تشریح الافلاک ۴۴۹
تشریح الافلاک ۵۱۲

تشریح بدن انسان ۹۳
تشکیکات القواعد المنطقیة ۲۵۰
التصریف تفتازانی ۹۵
التطبیق بین الانسان و العالم ۱۹۳
التطریف علی شرح التصریف ۳۷۵
التعادل و التراجیح ۱۳
تعبیر الرؤیا لیوسف علیه السلام ۱۷۲
تعریب الکبری فی المنطق = الغرّة فی المنطق ۴۱۴
التعریفات ۳۷۳
التعظیم و المنّة فی ان ابوی النبی صلی الله علیه و آله فی الجنة ۱۸۳
التعلیقة السجادیة ۲۶۱
تعلیم الابدان ۵۰۵
تفسیر آیة الکرسی ۲۸۳
تفسیر سورهٔ مریم ۴۳۲
تفسیر سورهٔ یوسف علیه السّلام ۳۴
تفسیر سورة الاخلاص ۳۹۶
تفسیر سورة الحدید ۴۰۶
تفسیر سورة الزّلزال ۴۴۴
تفسیر سورة الواقعة ۴۴۴
تقاسیم العلل = تقسیم العلل ۲۶
تقریرات اصول الفقه ۱۰۶
تقریرات فقه ۱۲
تلخیص تذکرة الاولیاء ۱۵۸

تلخیص المحصلّ = نقد المحصل ۱۱۱
تلگرافات تحریم تنباکو ۱۸۷
تمهید القواعد الاصولیة و العربیة ۴۴۵
التنبیهات العلیّة علی وطائف الصلاة القلبیّة ۳۸۷
التنبیهات العلیّة علی وظائف الصلاة القلبیّه = اسرار الصلاة ۴۳
التنبیهات العلیّة علی وظائف الصلاة القلبیّة = اسرار الصلاة ۳۷۱
التنبیهات العلیّة علی وظائف الصلاة القلبیّة = اسرار الصلاة ۴۴۲
تنبیهات المنجّمین ۴۵۵
تنبیه الغافلین ۱۶۴
تنسیه الغافلین = جنگ اخلاق ۱۰۱
التوحید ۱۴
التوحید ۴۱۶
التوحیدیة ۵۴۹
تهذیب الاحکام ۵۶۳
تهذیب المنطق ۵۰۶
تهذیب المنطق از تفتازانی ۳۳۱
تهذیب المنطق و الکلام ۱۹۰
تهذیب الوصول الی علم الاصول ۱۱۸
تهذیب الوصول الی علم الاصول از علامه حلی ره ۳۱۷
ثواب سور قرآن ۵۹۰
جامع الاحادیث از جعفر بن احمد بن علی قمی ۳۳۷
جامع الاخبار چاپ ۱۲۸۷ ..... ۳۶۱
جامع الاسرار در بیان معجزات ائمه اطهار: ۴۲۲

جامع الدقایق ۴۱۵
جامع الزیارات عباسی ۳۴۱
جامع عباسی ۳۰۱
جامع الفوائد ۴۲۰
جامع الفوائد ۵۱۶
جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال ۲۷۲
الجبر و التفویض ۳۱۴
جدول لگاریتم ۲۸۷
الجزاء من نقطة الاولی ۲۷۰
جزوه درس اخلاق کلاس پنجم ۲۰۵
جزوهٔ شیمی ۳۱۸
جعفریه ۵۸۴
الجعفریة ۲۸۶
الجعفریّة ۴۴۲
الجعفریة از نورالدین علی کرکی عاملی ۲۰۰
جفر ۶۷
جلالیّه ۴۶۶
جمع مختصر ۱۳۷
جمع مختصر ۵۳۵
الجمل و العقود ۵۷۰
جنات النعیم فی احوال سیدنا الشریف عبدالعظیم علیه‌السلام ۳۸۰
جنگ ۱۷۱
جنگ ۲۶۷

جنگ ۵۷۸
جنگ ادعیه ۱۰۳
جنگ اشعار ۱۰۳
جنگ اشعار ۲۹۱
جنگ حدیث و صیغ نکاح و متفرقات تحریر سده ۱۳ ..... ۳۶۱
جنگ شامل اشعار و دو رساله ۲۸۲
جنگ شعر ۴۱
جنگ شعر ۳۳۲
جنگ شعر ۵۷۹
جنگ شعر و دعا ۳۵۳
جنگ محمد حنفیه با تمیم بن منذر ۱۵۷
جنگ نظم و نثر ۱۰۵
الجنة الواقیة از ابراهیم بن علی کفعمی عاملی ۲۴۴
الجنّة الواقیة و الجنّة الباقیة ۵۲۹
جواب فلسفی ۴۸۲
جوامع العلاج ۵۰۳
جواهر الاسرار فی معارج الاسفار ۳۰۹
جواهر التفسیر لتحفة الامیر ۲۹۹
جواهر الحکم ۲۴۳
جواهر القرآن ۱۰۷
جواهر الکلمات فی العقود و الایقاعات ۳۱۶
الجواهر المنثورة فی الادعیة المنثورة ۲۸۱
چوب چینی ۵۰۴

چهار مقاله ۳۱۹
چهل سوره = حدیث قدسی ۵۸۴
چهل منزل ۳۴۹
حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله ۸۰
حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله ۳۶۹
حاشیه بر حاشیه ملا عبدالله از میرزا رضا تجلی ۳۵۱
حاشیه بر حاشیه میر سید شریف ۲۹
حاشیه بر شرح عقائد نسفی ۹۱
حاشیه بر شرح عقائد نسفی ۴۲۴
حاشیه تحریر القواعد المنطقیه ۴۰۸
حاشیه تهذیب المنطق ۳۶۰
حاشیه تهذیب المنطق ۳۶۹
حاشیه تهذیب المنطق از ملا عبدالله یزدی ۳۴۰
حاشیه تهذیب المنطق ملا عبدالله یزدی ۱۱۹
حاشیه حاشیه تهذیب المنطق ۵۰۸
حاشیه عین الحکمة ۴۸۱
[حاشیة فی النحو] ۲۹۲
حاشیه ملا عبدالله بر تهذیب المنطق ۹۴
حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه (تحریر القواعد.....) ۲۹
حاشیهٔ بر کتابی در اصول فقه ۵۷۷
حاشیهٔ شرح رسالهٔ وضعیّه ۴۰۷
حاشیة اثبات الواجب ۴۸۰
حاشیة اثبات الواجب القدیم ۲۶۵

حاشية اثبات الواجب (القديم) ۴۷۹
حاشية ارشاد الاذهان ۳۴۶
حاشية انوار التنزيل ۵۶۴
حاشية تحرير القواعد المنطقية ۱۳۲
حاشية تحرير القواعد المنطقية ۱۵۴
حاشية تحرير القواعد المنطقيّة = الحاشية على الشمسية ۲۸
حاشية تحرير القواعد المنطقيّة فى شرح الشمسيّة ۳۷۸
حاشية تهذيب المنطق ۱۴۱
حاشية تهذيب المنطق ۳۰۷
حاشية تهذيب المنطق ۳۴۷
حاشية تهذيب المنطق ۴۸۷
حاشية تهذيب المنطق ۵۰۷
حاشية تهذيب المنطق از ملا عبدالله يزدى ۲۰۴
حاشية تهذيب المنطق = العجالة ۱۲۸
حاشية تهذى المنطق ۲۳۷
حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقيه ۹۶
حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقية ۲۰۹
حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقية ۳۴۹
حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقية ۴۸۹
حاشية حاشية التهذيب = التنبيهات ۵۳۰
حاشية حاشية تهذيب المنطق ۱۲۸
حاشية حاشية تهذيب المنطق ۱۶۷
حاشية حاشية تهذيب المنطق ۳۶۸

حاشية حاشية تهذيب المنطق ۵۸۵
حاشية حاشية الشمسية ۴۹۰
حاشية حاشية المختصر المعانى ۲۴۸
حاشية حاشية مطالع الأنظار ۳۴۷
حاشية الروضة البهية ۷۴
حاشية شرائع الاسلام ۳۴۷
حاشية شرح آداب البحث ۵۳۱
حاشية شرح ايساغوجى ۱۵۳
حاشية شرح الايساغوجى از محى الدين عبدالحميد تالجى ۲۹۳
حاشية شرح ايساغوجى كاتى ۴۱۷
حاشية شرح التجريد الجديد ۴۲
حاشية شرح التجريد الجديد ۳۱۵
حاشية شرح التصريف ۴۴۸
حاشية شرح الجديد للتجريد ۵۴۹
حاشية شرح حكمة العين ۲۱۱
حاشية شرح العقائد النسفية ۱۴۵
حاشية شرح العقائد النسفية ۱۹۲
حاشية شرح العقائد النسفية ۴۸۵
حاشية شرح القديم للتجريد ۱۹۸
حاشية شرح المختصر الاصول ۱۹۷
حاشية شرح مختصر الاصول حاجبى ۵۷۱
حاشية شرح مختصر التلخيص ۱۶۸
حاشية شرح المطالع ۱۱۵

حاشية شرح المطالع ۲۵۰
حاشية شرح الملخص فى الهيئة ۴۸۴
حاشية شرح المواقف ۲۱۷
حاشية شرح الهداية ۲۱۸
حاشية شرح هداية الحكمة ۱۴۶
الحاشية على انوار التنزيل ۵۸۱
الحاشية على حاشية الخطائى على المختصر ۳۵
حاشية على حاشية الشريف على تحرير القواعد المنطقيّة ۳۷۷
حاشية على حاشية الشريف على تحرير القواعد المنطقيّة ۳۷۸
حاشية على شرح التجريد ۳۰۸
حاشية على شرح التجريد ۳۰۸
الحاشية على شرح الحاشية ۹۷
الحاشية على فرائد الاصول ۸۹
الحاشية على الفصول ۴۰۲
الحاشية على المختصر فى شرح تلخيص المفتاح ۳۵
الحاشية على المكاسب ۹
حاشية فرائد الاصول ۱۰۶
حاشية فرائد الاصول ۴۰۱
حاشية فرائد الاصول ۴۰۲
حاشية الفوائد الصمدة = الحاشية الحسينية ۵۴۸
حاشية الفوائد الضيائية ۱۵۲
حاشية الفوائد الضيائية ۵۴۷
حاشية الفوائد الضيائيّة = حاشيه شرح جامى ۴۱۲

حاشية قواعد الاحكام ۷۳
حاشية المختصر ۵۷۴
حاشية مختصر الاصول ۱۹۷
حاشية مختصر المعانى ۲۴۸
حاشية مختصر المعانى ۲۶۶
حاشية مطالع الانظار ۲۰۱
حاشية مطالع الانظار ۲۰۲
حاشية المطول ۲۳۸
حاشية المطول ۵۴۷
حاشية معالم الاصول ۱۵۵
حاشية معالم الاصول ۵۵۰
الحاوى فى علم التداوى = الحاوى الصغير ۱۴۷
حبل المتين ۷
الحجة على الذاهب الى تكفير ابى طالب ۵۰۲
حدائق الحقائق ۵۳۴
حدائق السحر فى دقائق الشعر ۴۵
حدائق السحر فى دقائق الشعر ۲۲۱
الحدائق الناضرة فى احكام العترة الطاهرة ۲۴۷
حدود وديات = رساله... ..... ۲۷
حديث ۱۰۲
حديثلر ۵۸۱
الحديقة الهلالية ۵۴۶
حرز الامان من فتن الزمان ۴۱

الحرز اليمانى ۵۲۹
حساب فارسى ۵۳۸
حفظ الصحة ۵۲۷
حفظ الصحة منظوم ۵۲۰
حقايق اسرار الطب ۳۰
حق اليقين ۹
حق اليقين فى معرفة رب العالمين ۳۲۵
حق اليقين فى معرفة رب العالمين ۴۸۳
حكايات الاربعة عشر ۳۹۹
حكايت ولايت نمودن حضرت اميرالمؤمنين عليه السلام و چند حكايت ديگر ۵۷۲
الحكمة العرشية = العرشية ۲۷۱
حلاوة العباد فى الاعياد = اسرار الصلاة ۲۱۹
حلّ ضابطة الاشكال الاربعة ۵۰۷
حلّ الطلسم فى كشف السرّ المبهم ۳۹۳
حل مشكلات الاشارات و التنبيهات از خواجه نصير طوسى ۳۴۰
حملهٔ حيدرى ۸۳
الحواشى الصافيه ۱۰
حياة النفس فى حضرة القدس ۱۸۹
حياة النفس فى خطيرة القدس ۳۹
خرقه ۵۶
خرقه ۲۸۰
خرقه بخيه ۳۱۶
خزان و بهار ۵۵۳

خلاصة الاحکام ۴۰
خلاصة الاذکار از محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی ۲۴۴
خلاصة الاقوال ۳۷۲
خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال ۱۱۵
خلاصة التقویم ۹۹
خلاصة الحساب ۸۰
خلاصة الحساب ۴۴۸
خلاصة الحساب ۴۷۴
خلاصة الحساب ۵۳۸
خلاصة الحساب از بهاء الدین محمد عاملی ۲۹۳
خلاصة الحساب از شیخ بهاء الدین عاملی ۱۹۶
خلاصة الحساب از شیخ بهاء الدین محمد عاملی ۱۶۶
خلاصة الحساب، بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) ۱۴۸
خلاصة الحساب شیخ بهائی ۲۲
الخلاصة فی النحو = الفیه ۵۰۶
الخلاصة في النحو = الفیه از ابن مالک محمد بن عبدالله طایی اندلسی ۲۷۰
خوابنامه ۴۹۵
خوارق المعصومین ۱۳۶
خواص الاشیاء ۳۱۷
داستان پادشاه و دختر فغفور ۵۵۴
داستان دختر ملک روم و سؤالهای او ۴۸۸
داستان شجاعت علی علیه‌السلام و جنگ او با دیوان و شیران ۱۴۰
داستان عبدالله بن سلام = هزار مسأله ۵۵۳

داستان عقل و عشق ۵۵۳
داستان فکاهی ۲۹۵
داستان قضا و قدر ۵۵۴
داستان = مینا فرشتهٔ محزون ۳۵۷
داستان هارون الرشید و ابوالقاسم بصری ۵۲۴
داستان یوسف و زلیخا ۸۳
الدرر الغیبیة ۳۶۵
الدرّ المنتخبة فی الادویة المجرّبة ۱۸۰
درّهٔ نادره ۸۹
درّهٔ نادره ۱۰۸
الدرة الثمنیة = شرح نصاب ۲۰۴
الدرّة الغرویة ۱۸
دریچه اخلاق ۲۵۶
دستور الشعراء ۱۶۳
دستور الشعراء ۲۸۹
دستور معما ۲۸۹
دستور معما = معمای منظوم ۲۳۰
دستور معمای منظوم ۱۱۷
دستور نامه‌نگاری = ترسل ۳۲۸
دعا = کتاب دعا ۵۸۹
دعاء التوسل ۲۲۴
دعاء جوشن کبیر ۴۲۸
دعاء صنمی قریش ۴۹۸

دفتر اداری عمومی ۳۸
دلاله محتاله ۵۲۵
دلّهٔ مختاله = دلاّله محتاله = دلّه مختار ۱۳۹
دلیل علی ان القرآن معجز = اعجاز القرآن ۴۵۹
دلیل العوام ۴۱۳
دلیل العوام ۴۱۳
دلیل العوام ۴۱۴
دوازده بند محتشم ۴۴۰
دو تلگراف در قضیه تنباکو ۳۲۷
دیوان ۳۳۸
دیوان انوری ۸۱
دیوان انوری ۳۳۳
دیوان ایرج میرزا ۵۸۲
دیوان باقر ۵۷۵
دیوان ثنائی فراهانی ۱۴۰
دیوان حافظ (منتخبی از اشعار) ۴۰۵
دیوان سالم ۵۸۰
دیوان سلطان قاجار ۵۷۶
دیوان شوکت ۲۴۱
دیوان طایر شیرازی ۴۵۰
دیوان عراقی ۲۶۲
دیوان فارغ گیلانی ۱۷
دیوان فرخی ۲۶۶

دیوان فروغی ۴۴۹
دیوان فضولی ۱۳۴
دیوان گوهر ۳۳۸
دیوان محتشم کاشانی ۱۳۵
دیوان محتشم کاشانی ۴۶۷
دیوان مقبل ۴۴۳
دیوان میرداماد ۲۰۹
دیوان ناصر علی ۵۸۸
دیوان نوایی = نوادر شباب ۱۳۴
دیوان نور علی شاه ۴۰۱
دیوان نور علیشاه = جنات الوصول ۱۵۱
دیوان وفایی ۱۷۳
ذخائر النبوة = الخیارات ۴۶۴
ذخیرة المعاد لیوم المیعاد ۵۶۰
راحة الانسان ۳۹۲
رادّ شبهات کفار ۵۳۹
رامچه نامه ۳۶
رباب نامه ۴۵۳
رجال ۵۷۹
رجعت = چهارده حدیث ۵۲
رجعت = چهارده حدیث ۳۲۷
رد الیهود ۳۹۱
رسائل فرقه بهائیه ۲۵۲

رسائل فرقه بهائیه ۲۵۴
رساله‌ای در امامت ۴۲۰
رساله حسنیه تحریر ۱۲۳۷ ..... ۳۶۱
رساله دائرة ۳۵۴
رساله در اثبات صانع و اصول دین ۱۸
رساله در احکام دعا ۱۱
رساله در اعمال قوم لوط ۳۸۸
رساله درباره اینکه سفر زائر کربلا از عمرش محسوب نمی‌شود ۶۲
رساله در تعجیل ممدوح ۳۸۸
رساله در تقلید و اجتهاد ۶۰
رساله در تهذیب اخلاق ۱۹۱
رساله در جفر ۳۸۰
رساله در شرح ۴۲۴
رساله در طب ۴۳۴
رساله در عروض ۴۳۰
رساله در قافیه ۴۲۹
رساله در قرانات ۴۲۳
رساله در معاد ۸۲
رساله در میراث ۴۳۰
رساله در نصایح زناشویی ۵۶۷
رساله در نفی اولویت ذاتی ۲۵۰
رساله رجعت = چهارده حدیث علامه مجلسی ۱۲۱
رساله رضاع = رضاعیه ۵۶۶

رساله صلوات النبی صلی الله علیه و آله ۳۸۱
رساله صیغ عقود و نکاح ۳۱۵
رساله عرفانی ۵۳۲
رساله عرفانی ۵۳۳
رساله عروض وقافیه ۹۴
رساله عملیّه ۹۹
رساله عملیه ۵۷۰
رساله قلع آثار ۴۳۶
رسالهٔ آداب مشق = قلمیه ۵۸۹
رسالهٔ جبر و اختیار ۳۸۴
رسالهٔ جفر ۶۵
رسالهٔ عملیه ۳۳۹
رسالهٔ عملیه ۵۱۴
رسالهٔ عملیه ۵۲۳
رسالهٔ وجودیّه ۴۰۶
رسالة الارواح ۵۱
رسالة تحریم مصّ الدّخان ۴۴۸
الرسالة العلائیة فی المسائل الحسابیة ۴۳۱
رسالة فی اجتماع الامر و النهی ۴۷
رسالة فی بیان ما لم یثبت فیه حدیث صحیح من الابواب ۶۴
رسالة فی التقلید ۴۷
رسالة فی الحثّ علی صلاة الجمعة ۴۳۵
رسالة فی الصلاة الجمعة ۴۳۴

رسالة فی علم المیزان ۴۴
رسالة فی القرعة ۴۳۲
رسالة في منجزات المریض ۹
رسالة فی وحدة الوجود ۲۰
رسالة القطب و المنطقة ۷۲
الرسالة المثالیة فی ذم الدنیا الدنیة (بیاض) ۱۰۰
الرسالة المحمدیة فی احکام المیراث الابدیّة ۴۶۱
رضاع ۴۷۷
رضاعیه ۵۱۵
الرفع و الدفع = دفع آفات و رفع بلیات ۲۸۰
رمل (رساله در...) ۴۹۰
رمل (رساله در...) ۴۹۱
رمل (رساله در...) ۵۰۹
رمل منظوم ۴۹۱
الرواشح السماویة فی شرح الاحادیث الامامیّة ۲۶۰
روایات و حکایایت ۳۴
روح الارواح و روض الارتیاح ۳۳۹
روح، جسم و موت ۳۴۵
روح و بدن ۴۳۸
روضة الاذکار ۲۷۴
روضة الاسرار ۳۳۱
الروضة البهیة شهید ثانی ۷۲
روضة السمع و البصر فی شرح المختصر ۱۱۲

روضة الشهداء ۱۴۶
رونوشت وقف نامه ۳۱۳
ریاض الفتیان = شرح نصاب ۱۷۰
زاد السالک = سلوکیه = زاد السالکین ۲۹۴
زاد السالکین فی تهذیب الاربعین ۴۸۵
زاد المسافرین ۷۶
زاد المسافرین از محمد مهدی بن علی نقی الشریف ۲۸۰
زایچه ۴۵۶
زبدة الاصول ۴۸
زبدة الاصول ۴۴۹
زبدة الاصول از شیخ بهایی ره ۳۱۸
زبدة الاصول شیخ بهائی ۲۲
زبدة الدعوات ۳۵۰
زکاة فطره ۵۲۶
الزوراء ۵۰۱
زورق ۱۵
زینة المدایح ۲۳۰
سبحة الابرار ۳۴۲
ستّهٔ ضروریّه ۱۶۰
سدیرهٔ ناسوتیه ۱۵۶
سراج القلوب ۱۷
سراج القلوب غزنوی ۱۲۱
سراج المحتاج فی السیر و السلوک بلا اعوجاج ۱۷۲

سرگذشت اشرف خان حاکم عربستان ۴۷۸
سرگذشت حکومت زمان خان بروجردی ۴۷۸
سرگذشت شاه قلی میرزا در کرمانشاحان ۴۷۹
سرگذشت فانفا ۲۶۸
سرور العباد ۴۷۶
سفرنامه آذربایجان ۴۳۸
سفرنامه جناب معاون عربستان ۳۴۰
سفرنامه جناب معاون عربستان ۳۴۱
سفرنامه حج ۵۲۰
سفر یونان ۳۵۶
السلاح الماضی فی احکام القاضی ۴۶۵
سلسله نامه ۴۵۱
سلسلة الذهب ۱۳۵
سلطانیه ۵۱۸
سلیم جواهری ۵۲۴
سموم و ادویه زیانکار(رساله در...) ۵۱۱
سوال و جواب ۱۶۴
سیاست روس و انگلستان ۸۵
سی فصل ۹۵
سی فصل ۲۲۸
سی فصل ۵۱۰
سی فصل از خواجه نصیر الدین طوسی ۱۹۶
سی فصل از خواجه نصیر الدین طوسی ۲۶۴

سی فصل، خواجه نصیر الدین طوسی ۱۴۸
سؤال و جواب ۵۱۸
سؤال و جواب ۵۷۰
سؤال و جواب = رساله عملیه ۵۲۳
الشافیه ۳۱
شاهنامهٔ رضا خانی ۵۸۲
شجرهٔ الهیّه ۳۳۶
شرایع الاسلام ۱۱۴
شرایع محقق حلی ۷۲
شرح ۲۱۹
شرح آداب البحث «۱۰۶ ـ ۱۲۲» ۵۳۰
شرح الاحادیث ۱۶۱
شرح احادیث اعتقادی ۷۴
شرح اعتقادات شیخ صدوق ۴۱۶
شرح امثله ۲۷۷
شرح الانموذج ۱۳۱
شرح الانموذج ۴۷۴
شرح الانموذج ۴۷۵
شرح الانموذج اثر جمال الدین محمد بن عبدالغنی اردبیلی ۲۶۹
شرح الانموذج از اردبیلی ۳۳۲
شرح الایساغوجی ۴۴۱
شرح الایساغوجی ۴۸۷
شرح ایساغوجی ۳۲۳

شرح ایساغوجی ۴۱۷
شرح ایساغوجی ۵۸۳
شرح الایساغوجی از حسام الدین حسن کاتی ۲۴۲
شرح الایساغوجی حسام الدین کاتی ۱۱۹
شرح الایساغوجی، حسام الدین کاتی ۱۷۵
شرح باب حادی عشر ۹۸
شرح بدایة الدرایة ۳۸۳
شرح بدایة الدرایة = الرعایه فی شرح....«۱ ـ ۴۴» ۳۷۲
شرح بیست باب ۴۰۹
شرح تشریح الافلاک ۲۳۹
شرح تصریف ۳۲
شرح التصریف ۴۸
شرح التصریف ۱۴۹
شرح التصریف ۱۶۷
شرح التصریف ۳۹۱
شرح التصریف ۴۷۵
شرح التصریف ۵۶۲
شرح التوحید ۴۶۸
شرح تهذیب المنطق ۱۹۹
شرح تهذیب المنطق ۲۰۰
شرح تهذیب المنطق و الکلام ۲۴
شرح ثماناً بعد ما جاوزت الاثنین ۴۷۱
شرح ثمره بطلمیوس ۲۷۹

شرح چکامه فارسی ۴۶۰
شرح حال ادباء و علماء استرآباد ۴۶۹
شرح حال سید حسن رئیس الاطباء شیرازی ۲۹۰
شرح حال میرزا سیف الدین خان وزیر خارجه ۳۵۵
شرح حدیث ۳۹۶
شرح حدیث علوی ۵۶۰
شرح حدیث منافات قتل و مرگ و خواب ۴۳۳
شرح خطبة البیان ۱۵۰
شرح دعای صباح و سمات ۴۲۹
شرح دعای کلید محبّت ۳۲۸
شرح دعاء السمات ۳۸۹
شرح دیباچه شرح التصریف ۱۶۶
شرح دیوان امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۲۲
شرح رباعی دیباچه چکامه ۴۶۱
شرح رسالهٔ معمّا ۱۱۷
شرح رسالهٔ وضعیّه ۴۰۷
شرح الزوراء ۵۰۱
شرح زیارة رجبیة ۳۶۵
شرح سی فصل ۲۱۴
شرح سی فصل ۴۲۳
شرح سی فصل ۴۳۱
شرح الشافیه ۵۶۲
شرح الشافیه از فخر الدین جاربردی ۱۶۲

شرح الشافیة از نظام الدین نیشابوری ۱۶۲
شرح الشرائع = البیع ۴۶۳
شرح شرایع الاسلام ۷۷
شرح شواهد ۴۴۷
شرح شواهد التصریف ۳۲
شرح شواهد سیوطی ۲۹۸
شرح شواهد سیوطی ۳۷۵
شرح شواهد شرح عوامل ۲۲۷
شرح شواهد قطر الندی ۳۷۴
شرح صرف میر ۴۹
الشرح الصغیر ۵۴۷
شرح العرشیة ۲۸۴
شرح عقائد النسفی ۹۱
شرح عقاید نسفی ۴۲۴
شرح العوامل ۱۷۰
شرح العوامل ۳۹۳
شرح العوامل از محسن بن محمد طاهر طالقانی قزوینی (سده ۱۲) ۱۴۳
شرح عوامل جرجانی ۷۸
شرح العوامل فی النحو ۳۹۵
شرح عوامل المائة ۵۱۹
شرح عوامل المائة از عبدالقاهر جرجانی ۱۹۸
شرح العوامل المائة از عبدالقاهر جرجانی ۲۰۱
شرح عوامل ملا حسن ۴۱۲

شرح غزل حافظ ۲۴۱
شرح غزلی از شیخ عطار ۳۲۹
شرح الفصول للبقراط ۱۸۴
شرح الفوائد الحکمیة ۳۳۴
شرح الفیه ابن مالک از ابن عقیل ۱۱۸
شرح القانون ۱۰۹
شرح القانون ۱۱۰
شرح قطر النّدی و بلّ الصدی ۴۰۴
شرح کافیه = شرح گیپایی ۲۹۱
شرح مختصر الهیئة = شرح سی فصل ۳۸۳
شرح المعمّا ۳۲۵
شرح مفتاح العلوم ۲۴
شرح مقاصد الطالبین فی علم اصول الدین ۳۶۷
شرح مقامات حریری ۳۷۳
شرح مقدمة الادب = ... ۵۵۲
شرح المقدمة الحضرمیة ۱۲۷
شرح مقدمة المفاتیح ۲۹۶
شرح الملخص فی الهیئة ۴۸۴
شرح ناسخ کتاب جدید ۵۵۹
شرح نکت العبادات ۱۸۱
شرح ۱ نموذج ۳۰
شرح ۱ نموذج اردبیلی ۱۱۸
شرح الواصلین ۱۷۹

شرح الوافية ۴۶
شرح الوافية ۱۴۵
شرح الوافية = الحاشية على الوافية ۳۰۴
شرح هداية الحكمة ۷۲
شرح هداية الحكمة ۳۰۶
شرح هداية الحكمة ۳۴۹
شعبده بازی ۴۱۱
شعر ملی ۵۶۷
الشفآء ۱۹۹
شفائیه در معالجه حمیات ۵۰۶
الشفاء العاجل ۵۹
شكوك الصلاة ۵۰۰
شکیات نماز = شكوك الصلاة ۵۶۶
شمس السياق ۶۳
شمسیه لندنیه ۱۵۶
الشمسية فی الحساب از نظام الدين حسن نيشابوری ۱۶۶
شوارق الالهام فی شرح تجريد الكلام ۲۷۱
شواهد الربوبية فی المناهج السلوكية ۳۰۶
شهاب و التهاب ۳۵۵
الشهادات ۸۱
الشهادات ۸۲
شيخ صنعان و ترسا ۳۴۳
شیر دره ۳۵۴

شیر و شکر ۲۵۵
صحت و مرض = روح و بدن ۱۶۰
صحیفة بین الحرمین المنزول من نقطة الاولی ۲۷۰
صحیفة الرضاعليه‌السلام ۴۹۹
الصحیفة السجادیة ۲۴۳
الصحیفة السجادیة ۵۷۴
صراط النجاة ۵۹
صرف ۵۵۲
صرف منظوم ۲۲۷
صرف میر ۹۲
صرف میر ۲۷۷
صرف میر ۳۹۵
صرف میر از میر سید شریف جرجانی ۱۹۸
صغری ۴۸۷
صغری در منطق ۴۴۱
الصفحیه ۵۵۱
صلاة الجمعة ۳۷۷
صمدیه شیخ بهائی (۲۱۰۳۱) ۱۴۳
الصوم ۵۱۱
صیغ عقد النکاح والطلاق ۵۲۱
صیغ عقود نکاح ۵۶۸
صیغ العقود و الایقاعات ۸
صیغ العقود و الایقاعات ۴۷۶

صیغ العقود و الایقاعات ۵۲۲
ضیاء العیون ۲۱
طالع نامه ۴۱۰
طب ۳۹۲
طب فارسی ۷۷
طب فارسی جدید ۹۳
طب فارسی ناقص ۴۳۶
طب = قرابادین شفائی ۴۲۱
طب منظوم ۵۸۳
طب النبی (صلی الله علیه و آله و سلم) ۵۸۳
الطرائف فی معرفة مذهب الطوائف ۱۳
طرق بدست آوردن قبله (رساله در...) ۵۱۳
طریق بدست آوردن قبله ۵۱۴
طوفان البکاء ۵۷۲
طیبة النشر فی القراآت العشر ۵۳۶
العبرة لمن اعتبر ۳۱۸
عدة الحصن الحصین من کلام سید المرسلین ۲۷۶
عدة الداعی و نجاح الساعی ۱۷۵
العروس از همان مؤلف ۳۳۷
العزّی فی التصریف ۹۱
العزی فی التصریف ۳۹۵
العزی فی التصریف از ابراهیم زنجانی ۳۵۱
العزی فی التصریف = التصریف ۷۰

العزی فی التصریف = التصریف ۹۲
العزی فی التصریف = التصریف ۳۰۸
عقد الفرید فی نظم التجوید ۳۱۲
العقیده الوحیدة = الارجوزة الوحیدة ۳۰۲
العقیدة العدلیة علی مذهب الزیدیة ۱۸۱
العقیدة الوحیدة از اسماعیل فدائی کزازی ۲۹۸
علائم آخر الزمان ۳۳۳
علاج الاسقام = جراحی = مخزن الفوائد ۲۷۲
علم بلاغت ۸۴
علم عروض فارسیان ۴۵
علم ماسه ۲۸۹
علم معانی بیان ۴۱۶
علم النفس ۴۰
علم النقاط ؟ ۳۹۴
علم الوضع (رسالة فی....) ۱۴۴
عمدة الطالب فی انساب آل ابی طالب ۱۱۵
عمدة المراد فی شرح الارشاد ۲۵
عمل رمل (رساله در...) ۵۰۹
عوائد الایام من مهمات ادلة الاحکام ۶۱
العوامل ۷۸
العوامل فی النحو ۹۱
العوامل فی النحو ۳۹۳
العوامل فی النحو = عوامل ملا محسن ۶۶

عوامل المائة ۴۷۰
عوامل المائة ۴۷۴
عوامل المائة ۵۱۹
عوامل المائة = شرح العوامل ۱۵۱
عوامل منظوم ۶۷
عیون اخبار الرضا ۱۴
غایة الوضوح ۵۵۷
الغصب ۴۶۴
غنیة الانام فی معرفة الساعات و الایّام = من لا یحضره التقویم ۱۳۲
فالنامه انبیاء علیهم‌السلام ۱۹۵
فالنامه حضرت امام صادق علیه‌السلام ۱۹۶
فالنامه قرآن ۲۶۰
فتحیّه = فارسی هیأت ۸۵
الفخری فی النسب ۱۱۶
الفخریة فی معرفة النیة ۵۷۴
الفرائض ۲۱۹
فروع دین اسلام ۲۵۳
فرهاد و شیرین ۵۲۸
فرهاد و شیرین = خسرو و شیرین ۱۲۳
فرهاد و شیرین = خسرو و شیرین ۱۲۴
فرهنگ ترکی ـ عربی و فارسی ۳۴۸
فرهنگ فارسی (لغت فارسی به فارسی) ۲۴۹
فصل الفصول کبیر ۴۷۲

فصوص الحکم ۱۶۹
فصوص الحکم ۳۴۶
فصوص الحکم ۳۷۲
الفصوص فی الحکمة ۳۲۹
الفصول فی شرح تهذیب الوصول = الفوائد المنصوریه ۱۱۱
الفصول المهمة فی اصول الائمة ۲۹۳
الفصول المهمّة فی معرفة الائمة ۲۳۵
فضائل علی بن ابیطالب علیه السلام ۱۳۶
الفقه ۵۶۹
فقه فارسی = رساله عملیه ۳۰۰
فلسفهٔ مخصوص ۲۵۶
فلک ناز و خورشید آفرین ۱۷
فوائد الاخیار = فوائد یوسفی ۵۴۱
الفوائد الاصولیة ۴۶
الفوائد الاصولیة ۱۲۹
الفوائد البرهانیة = حاشیة شرح ایساغوجی ۶۵ـ۱۰۹» ۴۱۷
الفوائد الحائریة الجدیدة ۱۳۰
الفوائد الحائریة الجدیدة از محمد باقر بهبهانی ۱۵۰
الفوائد الحائریة القدیمة ۲۷۲
الفوائد الحائریّة القدیمة ۵۵۰
الفوائد الحائریة القدیمة، از محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی ۱۵۰
فوائد در مسائل عرفانی ۹۵
الفوائد الرضویّة ۱۱۳

الفوائد الصمدية ۱۳۱
الفوائد الصمدية ۳۹۳
الفوائد الصمدية ۴۷۰
الفوائد الصمدية ۵۴۷
فوائد الصمدية از شيخ بهايى ره ۳۳۲
الفوائد الصمدية از شيخ بهاء الدين محمد عاملى ۲۱۴
الفوائد الصمدية شيخ بهايى ۱۵۵
فوائد فلسفى ۴۸۲
الفوائد فى فضل الذرية النبوية العلوية = فضائل السادات ۳۷۶
فوائد فى المعاملات ۲۴۷
الفوائد المليّه فى شرح النّفليّه ۴۳
الفهرست ۳۳
فهرست مقامع الفضل ۵۳۹
الفياضيّة ۲۰۹
الفيروزجة (الفيروزجات) الطوسية ۱۸
الفيوضات القدسية فى ضمن الرسالة المجلسية ۳۸۱
قاطع النزاع فى تحقيق مسائل الرضاع ۳۸۶
قانونچه ۱۸۴
قرآن كريم ۲۵۹
قرابادين ۲۶
قرابادين ۱۷۶
قرابادين شفائى ۴۳۵
قرابادين شفايى ۱۲۶

قرابادین شفایی ۵۰۵
قرابادین شفایی ۵۴۰
قرة العیون فی اعز الفنون ۲۰۳
قرة العیون فی اعزّ الفنون ۴۰۸
قرة العیون فی اعز الفنون ۴۵۷
قصص الانبیاء ۹
قصیده ۴۵۰
قصیده برده ۴۲۷
قصیدة الفرزدق ۴۲۸
قضا و قدر ۱۵۹
قضا و قدر ۱۷۴
قطع المقال فی نصرة القول بالانفعال ۲۴۶
قلع الآثار ۲۳۷
القمیة = جوابات المسائل القمیة ۴۲
القواعد والفوائد ۲۰
القواعد و الفوائد ۳۸۲
قهوه خانه سورت ۲۹۵
قیامت نامه ۴۴۲
کاشف الحقائق ۴۱۴
کاشفة الحال عن احوال الاستدلال ۲۹
الکافی ۸
الکافیه از ابن حاجب مصری ۲۰۱
الکافیة ۴۷۵

الکافیة ۵۸۶
کبری در منطق ۴۴۱
کبری فی المنطق ۱۴۱
کبری فی المنطق ۱۹۰
کبری فی المنطق ۴۰۴
کبری فی المنطق ۴۷۵
کبری فی المنطق ۵۴۸
کبری فی المنطق از میر سید شریف جرجانی ۲۰۳
کبری فی المنطق از میر سید شریف جرجانی ۲۱۴
کبری فی المنطق از میر سید شریف علی بن محمد جرجانی ۲۶۴
کبری فی المنطق، میر سید شریف جرجانی ۱۷۵
کبری منطق ۳۶۰
[کتاب اصول الفقه] ۱۱۲
کتابچه اسامی مدرسهٔ شرف مظفری ۳۲۲
کتابچه نظام نامه مدرسه ناصری ۵۳
کتابچه نیشابور ۴۶۹
کتابچه ولایت درّه جز ۴۷۰
کتابچهٔ اسامی شاگردان مدرسه ادب ۳۲۰
کتابچهٔ تنظیمات حسنه ۵۳
کتابچهٔ دخل و خرج قلعه ۴۳۷
کتاب حقّ مرّ ۱۴۲
کتاب دعا ۳۴۲
کتاب طب ۵۸۴

کتاب الفرائض ۱۲۷
کتاب فقه ۴۴۵
کتاب فی حیلة رفع الاثقال ۴۵۴
[کتاب وفقیّات] ۱۲۰
کتابی در اخلاق ۳۵۶
کحّالی (رساله در....) ۲۷۳
کشاف ۴۹
کشاورزی نامه ۳۵۹
کشف الارواح = یوسف نامه ۱۷۸
کشف الاسرار ۲۸۴
کشف الاسرار ۳۱۱
کشف الاسرار ۵۰۸
کشف الرّمل ۸۶
کشف الفوائد من کتاب تمهید القواعد ۴۴۵
کشف القناع ۴۶۲
کشکول شیخ بهائی ۵۳۸
کفایه مجاهدیّه ۴۳۵
کفایه منصوری ۲۹۵
الکفایة فی الاعراب ۵۶۲
الکفایة فی علم الاعراب ۲۹
کفایة المقتصد (= المعتقد) = کفایة الاحکام ۳۰۱
کلام ۹۶
کلمات ۴۰۶

کلمات التسمیة = شرح بسم الله ۳۹۷
کلمات مشکلهٔ قرآنی ۲۰۴
الکلمات المکنونة ۴۵۸
کلیات ملا طغرا ۵۸۷
کلید بهشت ۲۴۹
کلیله و دمنه ۵۶۴
کنز الاحباب ۳۱۱
کنز الدقائق ۸
کنز الذهب = شرح الرسالة الذهبیة ۱۸۹
کنز الرموز ۱۷
کنز الرموز = کنز النصایح = کنوز الرموز ۵۴۴
کنوز المعزمین ۶۶
کواکب الاعراب ۳۷۹
الکواکب الضیائیة فی شرح الزبدة البهائیّة ۳۸۷
کوزه نامهٔ گلشنی ۱۴۷
کیمیا ۲۱۶
کیمیای منظوم ۲۱۷
گلستان ۱۵۹
گلستان ۴۶۰
گلشن اسرار ۳۶
گلشن راز ۱۰۵
گلشن راز ۱۳۰
گلعذار قدس ۱۶۳

گنجینهٔ نشاط ۴۰۰
گوهر مراد ۲۷۹
لذة النساء ۱۶۵
لسان الذاکرین ۲۲
لطائف ۵۴۲
لطف الرّمل و مشرق الرمل ۸۷
لطیفه غیبیه = ترجمه لسان الغیب ۳۰۳
لطیفهٔ غیبی ۱۷۷
لغات تاریخ وصاف ۳۷۴
لغات فارسی ۷۵
لغز الزبدة ۴۸
لمعان ۳۶۶
اللمعة الالهیة فی الحکمة المتعالیة ۵۸
اللمعة الدمشقیة ۲۸۵
اللمعة الدمشقیة ۵۲۰
اللّمعة الدمشقیّة فی فقه الامامیّة ۳۷۰
اللمعة الدّمشقیّة فی فقه الامامیّة ۴۴۲
لوامع انوار الکشف والشهود علی قلوب ارباب الذوق والجود = شرح خمریه ۳۵۴
لوایح القمر ۱۲۱
اللهوف علی قتلی الطفوف = الملهوف ۵۰
لیلی و مجنون ۱۳۱
لیلی و مجنون ۱۵۷
لیلی و مجنون ۴۰۵

مائة کلمة ۲۳۵
مباحثة النفس ۲۳۳
مباحثة النّفس ۴۲۲
مباحثة النفس ۴۹۳
مبادی الوصول الی علم الاصول ۱۱۸
المبسوط فی القراآت السبع و المضبوط من اضاءة الطبع ۵۳۵
المتوسطات بین الهندسة و الهیئة = تحریر المتوسطات ۳۴۳
مثلثات ۲۸۸
مثنوی ۲۴۹
مثنوی ۳۵۱
مثنوی عرفانی ۲۱۲
مثنوی کریم خان قاجار ۲۱۲
مثنوی معنوی ۳۰۳
مثنوی ولد = ولد نامه ۴۵۲
مجادلة النفس ۵۲۶
المجالس ۲۹۶
مجالس ۲۹۹
المجلی ۴۰۹
مجمع البلاغه ۵۴۳
مجموعه اشعار ۴۵۱
مجموعه نظم و نثر ۸۶
مجموعة الصنایع ۴۱۰
محبّت نامه ۴۰۴

محرق القلوب ۴۴۱
محصّل الهیئة ۵۷
محضر الشهود فی رد الیهود ۳۹۰
محلول الصیغة = صیغ مشکله ۵۱۱
مختار نامه = روضة المجاهدین ۴۳۹
مختصر برهان قاطع ۹۴
مختصر علی سبیل الاختیار من کتاب الاضداد ۶۵
مختصر المعانی ۳۱
مختصری در علم هندسه ۵۶۷
مختلف الشیعه فی احکام الشریعة ۵۶۱
مختلف الشیعة فی احکام الشریعة ۷۳
مخزن الاسرار ۱۷۷
مخزن الانشاء ۱۰۸
مخزن الفرائد فی اصول العقائد ۲۵۳
مدخل منظوم از عبدالجبار خجندی ۱۹۶
مدخل منظوم از عبدالجبار خجندی ۲۷۸
مرآت العاشقین ۴۵۰
مرآت القلوب ۱۶
مرآت المحققین ۲۶۸
مرآت المؤمنین ۱۶
مراح الارواح ۱۵۲
مراح الارواح ۵۸۶
مراح الارواح، احمد بن مسعود بن علی ۱۵۵

مراحل السالکین ۶۸
مراة الحق ۶۹
مراة الحق ۱۵۸
مرشد العوام ۵۴
مرکبات (رساله در...) ۲۵۸
المسالک الجامعیة فی شرح الرسالة الالفیة ۲۸
مسألة الوحدة الوجود ۳۶۷
مسلک المکارم فی طریق محاسن اخلاق العالم = طریق المکارم فی طریق محاسن
اخلاق العالم ۵۴۲
مشارق ۲۴۰
مشارق الانوار ۲۷
المشاعر ۲۷
مشرق الانوار ۲۱۰
مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین ۵۴۵
مشکاة الانوار ۳۹۸
مشکاة الانوار ۴۹۷
مشکل گشا ۳۵۲
مشواق ۲۲۵
مصابیح الاصول ۶۱
مصابیح السنّیة و طبّ البریّه ۱۸۰
المصابیح = مصابیح الاحکام ۳۰۱
مصادقة الاخوان ۵۰۳
مصارع المصارع ۵۵۶

مصباح الشریعة تحریر سده ۱۱ و ۱۲ ..... ۳۵۹
مصباح الشریعة چاپ سنگی ۳۵۸
مصباح الشریعة و مفتاح الحقیقة ۴۸۶
مصیبت نامه ۴۴۳
مضمار دانش = فرس نامه ۲۸۶
مطلع الانوار ۴۲۶
المعاد الجسمانی ۳۹۶
معارج الفهم فی شرح النّظم ۹۷
معارج الفهم فی شرح النّظم ۳۸۵
معارف الانوار ۱۹
معاصی کبیره ۳۸۸
معالم الاصول ۵۷۸
معالم التنزیل بغوی ۷۴
معجزات النبی صلی الله علیه و آله ۳۴۴
معدن الجواهر و ریاضة الخواطر ۶۰
معراج نامه ۸۳
معراج نامه ۴۲۰
معرب عوامل المائة ۱۴۹
معرفت تقویم ۸۷
معرفت تقویم ۴۴۶
معرفة التقاویم = سی فصل ۴۲۵
معمّا ۲۲۹
معنی الف ۵۳۲

مفاتیح الاصول ۵۶۳
مفاتیح الشرایع ۲۹۶
مفتاح الخزائن = مختصر مفتاح الخزائن و قرابادین ۱۲۶
مفتاح الصرف ۳۱۰
مفتاح الفلاح ۱۲۳
مفتاح الفلاح ۱۲۵
مفتاح الکنوز ۲۶۲
المفراح فی شرح مراح الارواح ۶۹
مفرح القلوب و مفرج الکروب ۲۹۷
مفردات طبی ۵۴۰
مفردات معصومی = مفردات نامی = مفردات صحت ۲۵۹
مفردة عبدالله بن الکثیر بروایة الشاطبی ۴۰۳
مقاصد المیزان ۴۴
مقالات ۲۹۴
مقالات ۵۷۶
المقامات ۴۳۳
مقامات حریری ۵۸۵
مقامع الفضل ۵۴۰
مقباس المصابیح ۵۲۹
مقتل الحسین علیه‌السلام ۱۵۴
المقدمة الجزریة ۳۱۲
المقدمة الجزریة ۵۳۷
المقلاد ۵۶۳

مکاتبه هارون با حمزه خارجی ۲۰۷
مکارم الاخلاق ۷۰
مکتب ریاضت ۱۲
منابر ۲۹۹
منازل السائرین ۳۷۱
مناظرات ۳۹۸
مناظرة ابی الهذیل مع دیرانی ۱۳
منافع السور = جواهر القرآن ۴۲
مناقب ائمه اطهار: ۳۳۰
مناهج الیقین فی اصول الدین ۳۸۶
منتخب تحفة المحتاج ۱۸۲
منتخب حدیقة الشیعة ۱۳۳
منتخب الذخائر ۲۶۴
منتخب الصرف ۳۱۰
منتهی السؤول فی شرح الفصول ۴۵۸
منتهی المطلب فی تحقیق المذهب ۳۰۰
منشآت ۳۰۵
منشآت ۳۴۴
منشآت ۳۴۵
منشآت ۴۳۹
منشآت ۴۳۹
منشآت ۵۸۷
منشآت ۵۸۸

منشآت = انشاء الدرر ۴۰۰
منشات ۴۹۷
منشأت ۶۴
منظومه خلاصة المقال (یا زبدة المقال) عربی در علم درایة الحدیث ۳۵۸
منظومه در موانع حمل ۵۱۷
منظومه عبرت نامه فتحعلیخان صبا (م ۱۲۳۸) ۱۴۱
منظومه فی مخارج الحروف ۵۶۱
منظومة الشک و السهو و الخلل و الجبران ۳۰۲
منظومة فی اصول الخمسة = عقائد منظوم ۴۹۸
منظومة فی اصول الفقة = در ربهیة ۵۷
المنظومة فی الحکمة ۵۷
منظومة فی المنطق ۳۷۹
من کلام علما و حکما ۱۰۴
من لا یحضره الطبیب ۳۱۳
من لا یحضره الفقیه ۲۱
منهاج العابدین ۱۰۷
منهاج الکرامة فی معرفة الامامة ۲۶
منهاج الوصول الی علم الاصول ۳۱۴
منیة المرید فی آداب المفید و المستفید ۴۶۸
المواریث ۴۶۵
مواعظ الله = حدیث قدسی ۳۲۲
الموجز فی شرح القانون ۱۴۸
مهدی موعود علیه السلام ۱۱

المیزان ۱۰۰
النافع لیوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر از فاضل مقداد ۲۷۸
النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادی عشر ۵۲۱
النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادی عشر ۵۵۲
النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر ار فاضل مقداد سیوری ۱۹۷
النافع یوم المحشر فی شرح الباب الحادی عشر ۴۶۳
نامه = رساله ۳۶۸
نان و حلوا ۱۸۷
نجوم ۱۱۹
النجوم ۲۵۴
نجوم ۴۳۰
نجوم و رمل ۶۸
نزهة الکتّاب و تحفة الاحباب ۲۵۱
نزهة الناظر و تنبیه الخاطر ۵۰۲
نصاب الصبیات از ابو نصر فراهی ۲۷۸
نصاب الصبیان ۵۳۴
نصاب الصبیان ۵۳۸
نصاب الصبیان ۴۴۷
نصایح الملوک ۵۶۴
نصیحت نامه ۱۴۲
نصیحت نامه ۱۹۴
نظام نامه، فهرست تحصیلات ۳۷
نعت فرس ۹۰

النفلية ۱۳۸
نفی تشکیک الذاتیات (رسالة فی....) ۲۲۶
نقل عشّاق ۴۶۷
نوروز نامه ۴۹۶
نهج البلاغة ۱۰
نهج المسترشدین علامه حلی تحریر ۹۷۹ ..... ۲۰۳
نهج المسترشدین فی اصول الدین ۵۸۶
النهجة المرضية للحضرة الرضوية ۵۴۶
الواردات القلبية فی معرفة الربوبية ۲۱۵
الوافية ۱۴۵
الوافية ۵۵۰
الوافية فی شرح الكافية ۵۷۷
وجوب صلوة الجمعة عينا ۳۸۳
الوجيزة ۷
الوجيزة ۵۰
الوجيزة ۳۱۴
الوجيزة ۳۷۳
وسيلة التجارة = منتخب الذخائر ۲۶۵
وسيلة النجات ۵۷۵
وسيلة النجاة ۲۱۳
وصایای لقمان بن فرزندش ۳۲۳
الوصيّة ۵۲۶
هئیت فارسی ۵۱۰

الهاشمية ۲۴۴
الهداية فی النحو ۵۸۶
هداية الولاية ۴۷۲
هدية الكلام ۱۴
هدية المسافر ۲۰۶
هزار صلوات ۲۲۳
هيئت فارسی = فتحيه ۴۷۳
الهيئة و الكلام (رسالة فی...) ۵۵۵
يوسف و زليخا ۱۷۴
يوسف و زليخا ۵۷۶
يوسفيه ۲۳
يوسفيه = شرح عوامل ملا محسن ۸۰
فهرست نام کتاب‌ها ۵۹۱